Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format
Adapt — remix, transform, and build upon the material

(343.44.1)

p 97

282-42

ԷՕՄՐՈՒ ԷՎԼԻԱ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԲԱՀԻՊԼԷՐԻՆՏԷՆ

ՏԷՐՎԻԹ ՕՊԼՈՒ Հ. ՍԷՐՈՎԲԷ Վ.ԻՊ

ԹԷԷԼԻՓԻ

ՊԻՐ ԷՀԼԻ ՍԷՎԱՊԸՆ ԽԱՐՃԸՑԼԱ

ԹԱՊ ՈՒ ՆԷՁՐ ՕԼՈՒՆՏՈՒ

Ի·ՔՒՆՃԻ ՃԻԼՏ

ՊԻԶՏԻ

ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ԹԱՊԽԱՆԷՍԻՆՏԷ

1871

2 004

36946-66

ՑԻՊՍԱԾԷ

Իշպու Էօմրիս Էվլիյանըն իլք ճիլտի զու-
հուրա կէլտիյի վագթ պիրիսի տէսէյիտի քի
իքինճի ճիլտինին թըպ ու նէշրինէ 25 սէնէ լա-
զըմ կէլէճէք, ֆիլ վագը պիզ պիլէ ինանա-
մազըտըգ. լաքին ահվալը զէմանըն թէտպիրի՝
պէնի ատէմին թէրթիպինտէն տահա գուվ-
վէթլի օլմասընը քիմ պիլմէզ։ Նէճ վէ հիւճ
օլմասընտան զիյատէ շիմտի պիզ ամէնու իլա-
հի վէ էվլիյալար իպատէթքեարը պիր էյիքե-
տար զաթըն իանէսիյլէ՝ միլլէթիմիզ իչինտէ
էնճամ պիր թամ վէ թէմամ Էօմրիս էվ-
լիյա քիթապը պուլունմասընա շագ օլուրուզ։

Պու իքինճի ճիլտի թէէլիֆ էտէն՝ իլք
ճիլտին տիպաճէսինտէ եազըլան հագգ քէ-
լիմաթընա իլավէ էտէճէք պիր շէյ պուլամա-
տըղընտան, հէման արզու նիյազընը պէյան է-

տէր քի ազիզ քրիսթիյան գարտաշլարը իչին չէքիլէն զահմէթ վէ խարճ պօշա կիթմէսին. էվլիյալարը սէվէն հէր ճան՝ իլք ճիլտի կիպի պուննու՛ տա օգուսուն. Ալլահ ազիմիւշշան պու վէճհ իւզէրէ իհթիշամ՝ պուլսուն, վէլհասըլ օգուլանլարըն հէփիսինի քէնտի մուխթարլարընըն ճէննէթինէ նայլ էյլէսին. Ամին:

ԳՈՒԼԻՍ 1

ՍՈՒՐԲ ԿՈՉՄԱՆ

ՎԷ ԴԱՄԻԱՆՈՍ

Սուրբ Կոչման վէ Դամիանոս իքի էօղ գարտաշ ըտըլար, պու ազիզլէր Կիլիկիատա Եգէա շէհրինտէ հալինէ էյի քրիսթիյան ալթալարտան տիւնեայա կէլիպ՝ իքիսի տէ կէօնիւլ պիրլիյլէ քէնտիլէրինի իլմի թըպպ թահսիլինէ վէրտիլէր քի, պու սանատաթ վէսիլէսիյլէ փուլթփէրէսթէլէրի գօլայլըղլա տօղրու տինէ չէվիրսինլեր վէ քրիսթիյանլարա մէթանէթ իւ ֆազիւլէթ թարիգինտէ իլէրիլէմէյէ նասիհաթ վէրսինլէր։ Պու մինվալ իւզրէ իքիսի տէ էօմրլէրինին սօն կիւնիւնէ գատար խայլի ճանլարա չօգ եարտըմ էթտիլէր։ Հագգ թէալա տախի գուլլարընըն եարտըմընըս օլսուպ՝ հէր էլ վուրտուգլարը խաաթէյէ շիֆա վէրիր իտի, օլ պապատէ չօգ ատլարը չըգըպ՝ փուլթփէրէսթէլէրին վէ քրիսթիյանլարընըն ինտինտէ զայէթ իթիպարտա ըտըլար։ Էթտիքլէրի խըզմէթլէր իչին այագ թէրի իսթէմէզ իտիլէր, վէրէնլէր տախի օլտուղունտա գապուլ էթմէյիպ՝ ֆազատ Ալլահըն մուհապպէթի վէ օնուն շան ու շէօհրէթի իչին չալըշըր ըտըլար։ Պիր խաաթէյէ չաղրըլտըգլարընտա օնուն հալինի սօրուպ անլա-

տըգուան սօնրա՝ իւղէրինէ պիր խաչ նիշանը էտէր վէ պէօյլէ իլահըդ խասթէյէ շիֆա վէրիր իտիլէր։ Պու աղիզլէրին տուաստը քէրէմիյլէ չօգ ամալար վէ քէօթիւմլէր տահի սաղալմըշ տըրլար։ Փութիվէրէսթլէր պու ազիմ խաչ նիշանընընն դուվվէթիյլէ օլան հիքմէթլէրի քէնտի իւղէրլէրինտէ պիլէ կէօրտիւքլէրինտէ՝ թահտըդլարը եալանճը ալլահլարը պրազտըլար վէ օլ աղաճ իւղէրինտէ էօլէնին էօմրիւ հիքեայէսինի վէ վէրտիյի տէրսի էօյրէնիպ՝ քրիսթիյան օլտուլար։ Օլ պապտէ պու ազիզ ևքի գարտաշլարը՝ քրիսթիյանլարըն չօղու՝ հադդ իւղէ ղայպ օլմուշ ճանլարը պուլմադ իչին Ալլահտան նատպ օլունմուշ Ադաքեալլար թարիֆ էտէրլէր։

Վէ լաքին փութ փահփաղլարը պուննլարը չէքէմէյիպ՝ թահտըդլարը պիհուտէ ալլահլարըն պաշ տիւշմանը տըրլար տէյի ատ չըդարմըշլար ըտը. օլ աուրէթտէ զալիմ Դիոկղետիանոսուն վէ Մաքսիմիանոսուն էմրիյլէ Լիւսիա՝ եգէա շէհրի իւղէրինէ քրիսթիյանլարըն վիւճուտինի գալտըրմադ իչին գատը նատպ՝ օլունտուղունտա, ֆիլ հալ պուննլար օնա կիտիպ՝ պու ևքի դարտաշլարըն հադդընա պիյիւճիտիւրլէր վէ ճէհաթը պաշտան չըդարըյօրլար տէյի, շևքեայէթ էթտիլէր։ Լիւ-

սիա պուՆլարը հուզուրինէ չաղըրտը, վէ լաքին գօրգուսուզ պի փէրվա Պիզ պիւ-
յիւճիւ տէյիլ իզ վէ Նէ տախի ճէմիաթը պաշտան չըգարմաղա ֆիքրիմիզ օլմուշ
տուր տէյի, ճէվապ վէրտիքտէն սօնրա՝ տին խուսուսինտէ քրիսթիյան վէ սա-
նաաթ թահսիլինտէ հէքիմ իզ տէյի, պէ-
յան էթտիլէր: ՊուՆնատան գաթի Նազար խաաթէլէրէ խըզմէթ էթմէմիշտէ քիմ-
սէտէն պիր փուլ ալմամըշըզ վէ ալմայըզ· էյէր էլ գօստուղումուզ խաաթէլէրին չա-
փուճաղ շիֆա պուլմասը իչին պիզի պիւ-
յիւճիւ չաղըրըյօրլարսա, պիլինիզ քի օ-
լան հիքմէթ պիզիմ մարիֆէթիմիզ իլէ տէյիլ տիր, իլլա թաֆտարըզըմըզ Ցիսուս Քրիստոս էֆէնտիմիզին գուվվէթիյլէ, քի կէրչէք Ալլահ տըր, տէտիլէր: Լիւսիա՝ ազիզ գարտաշլարըն տին իգրարընը իշիթ-
տիյինտէ՝ ղայրի շէյէ պէքլէմէյիպ՝ իքիսի-
նի տէ սըզը սըզը պաղլասընլար, թադաթ-
լարը եէթիշտիյի գատար տէօյսիւնլէր վէ սօնրա տէնիզտէ պօղսունլար տէյի էմր էթտի: Իլէք էմրի իճրա օլտու· ազիզլէրի զալիմանէ պաղլայըպ չօգ վադթ տէօյ-
տիւլէր· վէ լաքին իքինճի էմրի եէրինէ վարմատը: Ալլահ թարաֆընտան պիր մէ-
լէք կէլիպ աէվկիւլիւ գուլլարընըն պաղ-
լարընը չէօզտիւքտէն սօնրա՝ ատղ աէլիմ տէնիզ գըյըրընա չըգարտը վէ պուտադյր

չըպուգլարտան աչըլմըշ եարալարընը տա-
խի տիւզէլտիպ՝ կէօրիւնմէզ օլտու։ Գա-
տը պու միւճիզաթը տույուպ՝ ազլը պա-
շընա կէլէճէյի եէրէ տահա զևյատէ գու-
տուրտու վէ էմր էթտի. քի պիր ֆուրուն
իչինէ աթըպ սաղ սաղ եագընլար. վէ
լաքին Ալլահըն հիքմէթիյլէ օնտա տախի
աթէշ զարար վէրմէյիպ սաղ գալտըլար։
Պունտան սօնրա էմր էթտի. քի պիր խաչ
պիչիմինտէ ազաճ իւզէրինէ կէրիպ պիր
էյի տէօյտիւքտէն սօնրա օդ վէ թաշ աթ-
սընլար. վէ լաքին աթտըգլարը հիչ պիր
թիւրլիւ օնլարա ջէտէր վէրմէյիպ կէրի
սրչրամտաբնտա՝ սէյիրճիլէրին չօղունու
վուրուպ էօլտիւրտիւլէր։ Պու ազիմ հիք-
մէթ իւզրէ, եինէ օրատա պուլունան
փութփէրէսթլէրտէն չօղու տօղրու տինէ
կէլտիլէր իսէ տէ, զալիմ վէ գուտուրմուշ
Ալիահա ախէր սուրէթլէ հադգլարընտան
կէլէմէյինտէ իքի դարտաշլարը տա
զաթլ էթմէյէ էմր էթտի։ Պու ազիզլէր
իլէ պէրապէր ախէր տօղրու տինէ կէլմիշ-
լէրտէն տախի չօղու էօլմիւշ տիւրլէր։

ՅՈՒԼԻՍ 2

ԸՕՒՕՉ ՊԻՒՒԻՐ ՄԷՀՐԻԱՆՈՒՆ

ԶԻՑԱՐԷԹԻ

Ընդիմուշլան հադգ թարաֆընտան իր-
ատլ օլունմուշ Գաբրիէլ հրեշտակապետ՝

Ալլահ Էվլատընըն տիւնեայա կէլիպ թէն ալմա սըրըընը ալիզ Պիքը Մէրեէմէ պէ-
յան էթտիյինտէ, ագրապատը Եղիսաբէ-
թին տախի խայլի զէման էվլատսըզ գա-
լըպ տա՝ օլ կէչմիշ եաշընտա ալթը այ-
տան պէրի Ալլահընն թէպարիքէսիյլէ հա-
միլէ օլմասը խապէրինի օնա վէրմիշ տիր։
Պու միւժտէ իւզէրինէ Մարիամ ղայէթ
սէվինտի վէ Ալլահ Էվլատընըն քէնտի
րահմինտէ թէն ալմա քէրէմի իչին գալ-
պինտէ հասլ օլան շիւքրի նիմէթի էթ-
տիքատէն սօնրա՝ Եղիսաբէթէ զեյարէթէ
կիթմէյէ գարար վէրտի։ Պու գարարընընն
սէպէպի՝ պազը հերետիկոսլարընն զաննը
իւզրէ՝ հրեշտակապետինն սէօզիւ իւզէրինէ
ֆէսֆէսէսի օլմամըշ տըր։ Զիրա Եղիսա-
բէթ Րուհուլլահլա մէմլու օլուպ՝ Ալլա-
հընն հէր պէյան էթտիյինէ ինանտըղը ի-
չին օնու մութլու չաղըրըր. վէ լաքին
կիթմէսի տէ հիչ սէպէպսիզ տէյիլ իտի.
ալիզ փէտերլէրինն պուլուշլարընսան իքի
թանէսինի նազլ էտէլիմ։ Իւք սէպէպ
Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերանընն գըյասը մու-
ճիպինճէ, Ալլահ Էվլատը ինանալարը գուր-
թարմազ իչին տիւնեայա կէլմէսինտէ,
ինսան գըսմինէ օլան մուհապէթինի
կէօսթէրմէ վէ պունուն իլէ գուրթարըճը
իամինի թաատիզ էթմէ իչին տիր։ Օլ
սէպէպտէն րահմինտէ սաքին օլտուղու

ապիզ վալիտէսինէ՝ ազրապատը Եղիսաբէթէ զիյարէթէ կիթմէ իչին նասիհաթ վերէն քէնտիսի օլմուշ տուր քի, քէնտի կիպի անասը բահմինտէ սաքին օլան վաղի Յովհաննէս Կարապետի լութֆույլա տօլտուրսուն. վազրա ըրագտան տախի պունու էտէպիլիր իտի. վէ լաքին պու զիյարէթիյլէ պիզէ ալչագ կէօնիւլլիւք ֆազուլէթինի էօյրէթտի քի, պիզտէն աշաղա օլանլարտան տախի չէքինմէմէլիյիզ:

Էքինճի ափէպի, Ս. Յերմնիմտասուն զիւիմինճէ պու տուր քի Սրբուհի Եղիսաբէթ ազրապատը ապիզ Պիքիր Մէրեէմ օլան ինայէթի տույտուղունտա չօղ սէվինմիշ իտի, օլ տախի պունա գարշըլըզ՝ մէճմունիյէթինի կէօսթէրմէ իչին եանընա վարմըշ ըտը քի, պիլէճինճէ նայլ օլտուղլարը քէրէմլէրէ րիայէթէն Ալլահա շիւքր սունտունլար: Պունլարտան գաթի նագար ֆիքրի՝ եաշընը ալմըշ ազրապատընա օլ պուլունտուղու հալտէ եարտըմ էթմէք օլա պիլիր: Իհթիմալ տըր քի իլհամի իլահիյլէ Ալլահըն՝ Եղիսաբէթէ վէ Յովհաննէս Կարապետէ՝ պու զիյարէթի վէսիլէսիյլէ վէրճէյի լութֆլարա վուղուֆիյէթի վար ըտը վէ օլ ափէպէտէն օնլարը մահրում էթմէմէ իչին հիչ զահմէթտէն չէքինմէյիպ եօլա տիւշտիւվէ օթուզ գըրդ միլ ըրագ տաղլը եօլա-

րը աշտըգաան ասնրա օնլարա վարտը: Ա-
զիզ Պիքը՝ Եղնսաբէթին էվինէ այագ
պասըպ՝ օնա սէլամ վէրմէսինտէ ազիմ
հիքմէթ օլտու. Յովհաննէս Մկրտիչ տա-
հա անսաը բահմինտէ իքէն սըչրամայա
պաշլատը վէ վալիտէսի Եղնսաբէթ Խա-
ուլլահլա տօլուպ՝ ''Օրհնեալ ես դու ի
կանայս եւ օրհնեալ է պտուղ որովայնի
քո,, տէմէյլէ օնա թէպրիքլէր օգուտու:
Ազիզ փէտէրլէրին գըյսաը միւճիպինճէ
օլ տագիգէտէն՝ Յովհաննէս Մկրտիչ
Սկզբնական կիւնահ լէքէսինտէն փաքլան-
ար վէ թէքրար սըչրամասըյլա շիւքրա-
նիյէթինի իզհար էյլէտի:

Պալատէ թարիֆ օլունան ուսլ իւզրէ
Եղնսաբէթ ազիզ Պիքը Մէրեէմի սէլամ
լայըպ մէտհինի էթտիքտէն սօնրա, վէ
լաքին նէ մուճիպ քի Ալլահըն վալիտէսի
պանա զիյարէթէ կէլսին տէյի, չաղըրտը:
Պու սէօյլէյիշ իլէ պէօյլէ պիր պիյիւք
քէրէմէ քէնտինին նայլայըգ օլմասընը վէ
սէվինճինտէն էվլատընըն սըչրամասընը
պէյան էտէր: Թէքրար մուԹլուսուն տէր,
զիրա Ալլահըն հէր տէտիքլէրինէ իԹի-
գաատ էթտին վէ պունլարըն պիԹԹէքմիլ
վազԹընտա օլմասընա հիչ շիւպհէ եօգ
տուր: Եղնսաբէթին պու Թագրիրինտէն
կէօրիւնիւր քի, Ալլահ Թարաֆընտան
ազիզ Պիքը Մէրեէմէ հէր օլան քէրէմ-

տէն խապէրի վար ըտը։ Մարիամ տիզդաթ իլէ պու ճէմի սէնալարը տինլէտի վէ լաքին ասլա գալպինտէ պիր ղուրուր հասլ օլմատը. փէք էյի թանըմըշ ըտը քի օլան հիքմէթ Ալլահըն լութֆու ինայէթի ի-տի, օլ պապտէ Եղիսաբէթ իլէ պէրապէր քէնտիսի տէ օնա սէնալէր օգուտմաղա պաշլատը. ‘‘Մեծացուսդէ անձն իմ զՏէր,,։

Պու ճէմի տէտիյիմիզ Ինճիլի շէրիֆին նադլի տիր. վէ լաքին պունլարտան գաթի նազար ազիզ Պիքր Մէրեէմ Եղիսաբէթին եանընտա նէ գատար չօգ տուրմուշ ուսա՝ օնա կէօրէ տէ Զաքարիանըն խանէսինէ վէրիլէն լութֆ տախի չօգ օլմուշ տուր. վէ Ինճիլի շէրիֆին թարիֆինճէ իւչ այ միգտարի օրատա էյլէնմէսիյլէ նայիլ օլտուղու քէրէմին զայէթ չօգ օլմասընը քիմ ինքեար կէլէ պիլիր։ Աբեդդարըն խանէսինտէ՝ իւչ այ միգտարի տէրուննինտէ Ալլահըն թէմպիհլէրի մէվղու ահտ ատնտըղընըն գալմասը իչին, էյէր Ալլահ օնու վէ էվլինի թիւրլիւ լութֆլար իլէ մէմլու էթտիյսէ, շիմտի եէնի ահտ քիթապընը բահմինտէ թաշըյան փաք ատնտըղըն, եանի պիքր Մէրեէմին Զաքարիանըն վէ Եղիսաբէթին խանէսինտէ գալմատըյլա նէ գատար տահա զիյատէ քէրէմլէր իլէ տօլու էթմէմիշ տիր։ Ս. Յովհաննէսին էօմրիւ օլտուգճա փաք վէ

պի կիւնահ եաշամասընըն սեպեպի՝ ազիզ Ամբրոսիոս վարդապետին զիւիմի միւճիպինճէ, ազիզ Պիքր Մէրեէմին օրատա պուլունմասընատան հասլ օլմուշ տուր։ Թէքրար պու տախի ազ շէյ տէյիլ քի, ազիզ Պիքր Մէրեէմ Ալլահ վալիտէսի օլտուղու կիպի ախէրլէրինէ եարտըմա եէթիշմէյէ պաշլատը։ Տավէթ օլունմատան, եալվարըլմատան գալգըպ Եղիսաբէթին էվինէ կիթմէսէյլէ, կիւնահ քեարլարա վէ սալինլէրէ էօյրետիր քի, քէնտէլէրի չաղըրմատան՝ չօգ տէֆա թէնէզզիւլ էտեր քէնտի կէլիր, ֆագատ գափուլարընը գափամասընլար։ Ցովհաննէս Մկրտիչի Սկզբնական կիւնահ լէքէսինտէն գուրթարտը վէ վալիտէսինէ թիւրլիւ թիւրլիւ նիմէթլէր ալը վէրմէյէ սեպեպ օլտու։ Էօյլէ իսկ կիւնահքեար վէ սալինօ օլան տախի հէր ան ազիզ Պիքր Մէրեէմին եարտըմընը պէքլէյէպիլիր, ֆագատ իթիգատըմըզ վէ իւմիտիմիզ օնտա օլսուն, օ պիզի հիչ պիր թիւրլիւ կէօզտէն պրագմազ։ Ս· Բեռնարդոսուն քէլամը միւճիպինճէ Ալլահ իսթէր քի հէր շէյի վալիտէսի Մարիամըն էլի վէ շէֆաաթըյլա ալալըմ։ Էօյլէ իսկ քիմ ճան վէ թէն թէհլիքէսինտէ պուլունուր տա ազիզ Պիքր Մէրեէմ սըղընմազ։

ԳՈՒԼԻՍ 3

ՀԻՊԵՐԻՈՆԸՆ ՄԸՐՏԻՄՈՍ-ԼԱՐ

Մաքսիմիանոս փատիշահըն կիւնլերին-
ա՛ Սամոսատիա շէհրինա՛ եէտի զահիտ
քիշիլեր քի՝ պաշլարընըն ատը Հիպերի-
քոս ուտու, պիր եէրէ թօփ օլուպ կիզլի-
ա՛ Քրիատոս Էֆէնտիմիզին խաչընա թա-
փարըտըլար։ Պու ազիզլերին իչինտէն ի-
քիսի, եանի Հիպերիքոս վէ Փիլոթէոս
էվվէլինտէն Քրիատոսա խըզմէթ էտիպ՝
Մաքսիմիանոս փատիշահըն շէհրէ կէլմէ-
սիյլէ՝ իւչ կիւն եալանճը ալտահլարա
թափմա իչին ճէմի ճէմիաթ տավէթ օլուն-
տուղունտա պունլար սէօզ պիրլէյիլէ՝ Հի-
պերիքոսուն քէնտի էվինէ չէքիլմիլեր վէ
օրատա սագլանըպ կիզլիճէ սահիհ Անա-
հա խըզմէթ էտեր իտիլեր։ Պունլարըն
սատըգ փութփութէրէսի տօսթլարը Յակով-
բոս, Պարեգարիոս, Աբիբաս, Դոմնաս վէ
Յուլիանոս զինէթ եէրինտէ պունլարը
կէօրմէտիքլէրինտէ՝ զիյարէթ իչին Հիպե-
րիքոսուն խանէսինէ կէլտիլեր վէ օնլարը
օրատա սաքին՝ տուպայա մէշղուլ պուլտուղ-
լարընտա շաշըրըպ վէ ճէմի շէհր էհա-
լիսինին պու ալիմ ալայ սէպէպիյլէ շաղ
օլտուգլարընտա՝ պունլարըն պուրատա
մէյտուլ մահզուն գալմալարը իչին գալպէյ-

բինաէքի տույտուգլարը աճըյը վէ թէ-
աճճիւպիւ պէյան էթիտիլէր: Վէ լաքին
օնլարտան սէպէպինի տույտուգլարընտա
վէ ալլահլար կիպի թափտըգլարընըն եա-
լանճը օլմասընը անլայըպ խաչ իւզէրինտէ
էօլմիւշ քրիստոսուն կէրչէք Ալլահ օլմա-
սընա ինանտըգլարընտա, ղայրի վաղթ
ղայպ էթմէտէն Յակովը իամինտէ ազիզ
քահանայը կիզլիճէ էվէ չաղըրըպ օնտան
վաֆթիզ օլտուլար վէ պիրլիքտէ շագ եիւ-
րէյլէ տուա էտէրէք կիւնլէրինի կէչիրիր
իտիլէր:

Իւչիւնճիւ կիւն ալայ պիթտիքէն սօն-
րա փատիշահ սօրտու քի ածապա պու իւչ
կիւն իչինտէ ալլահլարա թափմազա հիչ
կէլմէյէն օլտուճու. փութ փափազլարը
վէ ախէր տախի քէնտիլէր կիպի շէյթան
էսիրի օլանլար. Էվվէթ Էֆէնտիմ, հի-
պերիքոս վէ Փիլոթէոս իամինտէ շէհր
պիսիքլէրինտէն իքի քիշի վար տըր քի,
իւչ սէնէտէն պէրի փութխանէլէրիմիզէ
այագ պասմամըշ տըրլար տէյի, ճէվապ
վէրտիլէր: Ֆիլ հալ փատիշահըն էմրիյ-
լէ հասասլար եօլլանըլտըգ քի պունլարը
թուրթուպ գուրպան սունուլան փութ-
խանէլէր իչինէ կէթիրտինլէր: Հասաս-
լար նէ գաստար եալընըզ իքիսինի կէօ-
թիւրմէք իսթէր իտիլէր իսէ տէ, լաքին
օլ պիր պէշ ազիզլէր՝ օնլարտան այրըլ-

մագ խմբէմէտիքլէրի իչինն, պէրապէր կիտիպ փատիշահըն հուզուրինէ չըգտը-լար։ Փատիշահ պունլարը կէօրտիւիւնտէ էօրֆ կէօսթէրմէտէն թաղըր սուրէթին-տէ ալլահլարըն էօնիւնտէն կէչտիքլէրի վազըթ պաշլարընը պիլէ էյմէտիքլէրի իչին կիւճիւնէ կէլմէսինի անլամտը։ Թէք-րար՝ էյէր տէտիքլէրիմի էթմէյիպ ասի օ-լուրսանըզ՝ ալլահլարտան սօնրա եէրին վէ ճէմի ինսանլարըն իւզէրինէ հիւքմիւմ վարտըը տէյի, պիլտիրտի։

Վէ լաքին Հիպէրիքոս հէփիսինին աղ-զընտան ճէվապ վէրիպ ալլահլարըն վէ քէնտինին տահի պօշ օլմասընը կէօսթէր-տիյինտէ՝ փատիշահ զաղէպէ կէլտի վէ դուրշուն թօփուզ իլէ էլլի տանէ արգա-սընա վուրտուգտան սօնրա գարանլըզ զընտանա աթտըրտը։ Պունտան սօնրա Փիլոթէոսու հուզուրինէ չաղըրըպ չօգ թահթըլըզըլա պիլէսինճէ խայլի զէման միւճատէլէ էթտի վէ լաքին հիչ պիր թիւրլիւ գանտրըամատըզընտա, ագլէ մա-լընք քիշի սին, էլպէթտէ սիսաէթ չէք-մէտէն՝ քէնտիլիյինտէն իլգամ օլուր տէօ-նէրսին տէյէրէք, էլլերի պաղլը այրը պիր զընտանա եօլլատը։

Սօնրա օլ պիրլէրինի էօնիւնէ չա-ղըրըպ Փիքիրլէրինի թէՓթիշ էթտիք-տէն սօնրա, օլ պիր լքի ինսատճր իսթի-

յարլարա պէնզէմէյին քի, գանլարընա սուսամըշ ալլահլարա գուրպան սունմագ իսթէմէյօրլար, սիզ օնլարտան ագրըլը սընըզ կէնճլիյինիզէ գըյմայըն, կէլին պէնիմ իլէ պէրապէր ալլահլարա սէճտէ գըլըն վէ նազարըմտա օլուն տէյի նասիհաթ էյլէտի: Վէ լաքին օնլարըն տօղրու տինլէրինտէ գավի գալմա նիյէթինի իշլէտիյինտէ օնլարը տա հուզուրինտէն գալտըրըպ՝ այրը այրը պիրէր զընտանա գօմաղա էմր էթտի: Օն պէշ կիւն սօնրա հէփիսինի պիրլիքտէ հուզուրինէ չաղըրտը, վէ թէքբար թիւրլիւ վատ վէ էօրֆլէր իլէ ազիզլէրի ֆիքիրլէրինտէն տէօնտիւրմէյէ ճահտ էթտի: Էնճամ գապիլի օլմատըղընտա եէտիսինի տէ խաչա կէրտիրտի վէ սօնրա պաշլարընա սիվրի մրխլար վուրարագ էօլտիւրտիւ:

Փատիշահըն էմրիյլէ ճէլլատլար՝ ազիզլէրին թէնինի Եփրատ ըրմաղընա աթաճաղ իքէն, Ալլահտան գօրգար զէնկին քիշիլէրտէն պիրիսի օնլարա կիզլի ագչէ եէտիրիպ էլլէրինտէն ալտը վէ սօնրա պիր թարլա իչինէ կէօմտիւ քի զուլմ կիւնլէրի կէչտիքտէն սօնրա օրատա պիր կիւղել իսպատէթխանէ եափթըրտը:

ԳՈՒԼԻՍ Գ

ՍՈՒՐԲ ԲԱՐԹԵԼԱՍ Վ.Ի

ՍԿԶԲՍԷՆ ՏԷՕՐԹ ՇԱԳԻՐՏԼԷՐԻ

Ը՝ալիմ վէ քրիսթիյան խասիմի Դիոկղետիանոս փատիշահըն տէվլէթի էյեամինաէ Իղնիմիտ շէհրինաէ Բաբելաս նամինաէ պիր քեամիլ իսթիյար՝ տին իլմի վէ Ալլահ մուհապպեթի հադգընտա ղայէթիլէրիլէմիշ, ճէմի քէնաիյէ կէլէնլէրի պու ադիմ վէ էլգէմ տին մատտէսինաէ թէրպիյէ էթմէյէ չալըշըրըտը։ Շէհր իչինաէ տախի ատը էյի չըգմըշ հէր քէս քէնաի էվլատընը տէրս ալմադ իչին, օնա եօլլար ըտը։ Կիւնլէրին պիրինաէ Դիոկղետիանոսուն թահթատաշը Մաքսիմիանոս շէհիրէ կէլիպ Ապողն փութա դուրսան սունտու։ Փութ փափազլարը պու վէսիլէյլէ գրալըն եանընա վարըպ օնուն ալլահլարա գարշը օլան իպատէթինի մէհ էթտիքտէն ոօնրա, աճըլարընը կէօսթէրտիլէր քի շէհր իչինաէ պիր իսթիյար վար քի, սիղին էմրինիղէ նիսպէթէն ալլահլարը թանըմատըդտան մատտա՝ պիր իսաչ իւզէրինաէ էօլմիւշ քիշինին վազընը ախէր շէհր չօճուղլարընա տախի տէրս վէրէրէք՝ օնլարը տա պաշտան չըգարըյօր, տէտիլէր։ Մաքսիմիանոս պունու տույտուղունտա էօքէյէ կէլտի, վէ չափուճագ ատ-

քեր եօլատը քի մէտրէսէինի պասըն-
լար, վէ չօճուգլարը օրատա սագլայըպ՝
եալընըզ պունամըշ իսթիյարը քէնտիյէ
կէթիրսինլեր։

Բաբելաս հուզուրինէ չըգտըղընտա,
Մաքսիմիանոս թամթըլըղլա, Բաբելաս
տէտիքլերի իսթիյար սէն մի սին տէյի,
ատրտու, վէ օնուն՝ Էվվէթ, տէմէսինտէ,
հագգընա օլան շինքեայէթլերի պիրէր պի-
րէր պէյան էթտիքտէն սօնրա՝ թուրթ-
տուղու էյրի եօլտան տէօնմէյէ նասի համթ
վէրտի։ Էյէր՝ իսթիյարըմ, սօնրա նամըլ
կէչինէճէյիմ տէյի տիւշիւնիւրսէն, գօրգ-
մա, ալտահլարըմըզ քէրիմ տիր. միրիտէն
սանա իւլէֆէ պաղլարըմ քի գալան էօմ-
րիւնիւ սուհուլէթ իւզրէ կէչիրէսին, տէ-
տի։ Բաբելաս պու սէօզլէրի տիյինէտիք-
տէն սօնրա՝ թափտըղը վէ թափտըր-
տըղը Ալլահընն տօղրուլտուղունու վէ քէն-
տի փուլթլարընըն եալանճը օլմասընը Ալ-
լահ վէրկիսի էլճաղ իլէ իսպաթ էթտի։
Մաքսիմիանոս ալտահլարընըն հագգընա
օլան սիթէմի իշլէթտիյինտէ, խըշմա կէլ-
տի վէ թաշ իլէ չէնէսինի էզսինլէր տէյի,
էմր էթտի։ Պունուն իլէ տէ հագգըն-
տան կէլէմէտիյինտէ՝ Պրիսկէղոս հաքի-
մին էլինէ թէսլիմ էթտի քի իսթէտիյի
կիպի ախէր իշքէնճէլէր տախի վէրտիք-
տէն սօնրա՝ պօղազընա աղըր հալգա

թագըպ այաղընը սըգը թօմրուղա վուրսունլար։

Բաբելաս իսթիյար պու կիուռնէ հապսա աթըլտըգտան սօնրա՝ գրալըն էմրիյլէ մէտրէսէտէ պուլունան սէքսէն տէօրթ ատիտ գըզ վէ օղլան շայիրտըլէր օնուն հուզուրինէ կէթիրիլտի։ Պունլարը օխշայարագ քէնտի մէրամընա եաթըրմագ իչին հէր թիւրլիւ հիլէյի գուլլանտը. էնճամ ուսթանըզ տա օլ եաշընտա պիզիմ տօղրու ալլահլարըմըզը թանըյրպ օնլարա գուրպան սունտուլյա տա, եինէ էվվէլի էօրֆէն վէ տէօյէրէք սիզի ալտաթտըզը իչին հապսա աթտըրըմ. կէլին շիմտի, սիզ տէ օնուն կիսի թաւիտըզընըզ՝ խաչտա կէրիլմիշ ատամը պրագըն տա, վուրթլարըմըզա գուրպան սունուն տէյի, թէքլիֆ էթմէինտէ, հէփսի պիր աղըզ. Հայշա, պիզ քրիսթիյան ըզ վէ պու տին ու իամ հագըրնա էօլմէյէ հազըրըզ տէյի չաղըրտըլար։ Մաքսիմիանոս իչէրինտէն օն թանէսինի այըրըպ օնլարը գաղանմադա չալըշտը վէ լաքին օ տա պօշա չըգտըղընատան էքսիսինի գան կէլինճէյէտէք տէօյտիւ, վէ սօնրա օլ պիրլէրինի տէ չաղըրըպ թէքրար թէքլիֆ էթտի քի էմրինի իճրա էթսինլէր, եօխսա հէփսինիզի տէ պունլար կիսի էտէր էօլտիւրիւրիւմ, տէտի։ Պու էօրֆիւ տախի հիչ քեար էթ-

369466-66

ՄՀԻՒՆԱՀ ՊՐԻՍԿԵՂՍԱ ԹԷԱԼԻՄ ԷԹԻ
ՔԻ ՀԱՊԱՍ ԳՕՍԻՆ ՎԷ ՍՕՆՐԱ ԵԻՆԷ ԻՆԱՍ
ԷՏԷՃԷՔ ՕԼՈՒԲԱՍԼԱՐ ՀԷՐԻԱԹԼԱՐՐՆԵՐ ՔԷՍ-
ԱԻՆ: ՊՈՒ ԱԷՔԱՆ ՏԷՕՐԹ ԿԻՆՆԱՀՕՐԴ
ՄԱԳԱԶՄԼԱՐ ՈՒԱԹԱԼԱՐՐՆԵՐՆ ԵԱՆՐՆԱ ՂՆԱ-
ՏՈՆԱ ԳՕՆՏՈՒԼԱՐ, ՊԻՐ ԳԱՉ ԿԻՆ ՍՕՆՐԱ
ԹԷՔՐԱՐ ԹԷՓԹԻՀԱՆ ՎԷ ԹԷՔԼԻՓՏԷՆ
ԳԱՎԻ ՀՐԴՄԱԼԱՐՐՆՏԱ ԽԱՅԼԻ ԷՂԻՑԷԹԼԷՐ-
ՏԷՆ ՍՕՆՐԱ ԻԼՔ ԻԿԹԱ ԲԱԲԵԼԱՍՐՆ, ՎԷ
ՍՕՆՐԱ ՕԼԻՒԻԼԷՐԻՆԻՆ ՊԱՀՂՆՐ ՊԻՐԵՐ ՊԻՐԵՐ
ՔԷՏԻԼԵՐ: ԱՂԻՂԼԵՐԻՆ ԹԷՆԼԷՐԻՆԻ ԱՆԱ-
ԼԱՐՀՅԼԱ ՊԷՐԱՊԵՐ ԶԱՀԻԱ ՔԻՀԻԼԵՐ ԻՀ
ԵԷՐԱՀ ԿԷՕՄԱԻԼԵՐ ՔԻ ՍՕՆՐԱ ՎԱԳԹԻՅԼԷ
ՊԻՐ ՊԻՅԻՒՔ ԻԱՊԱՀԷԹ ԵԷՐԻ ՕԼՄՈՒՀ ՏՈՒՐ:

ԳՈՒԼՈՒՍ 5

ՍՈՒՐՔ ԲՈՆԱՎԵՆԴՈՒՐԱ

ՎՐԻԼԻԱԷԻ ՀԷՐԻՓԻՆ ԱՂԻՁ ՎԷ ՀԻՀՂՐԷ-
ԹԵԱՊ ՄԻՀԱԼԼԻՄԻ Ս· ԲՈՆԱՎԵՆԴՈՒՐԱ
ԹՕՍՔԱՆԱ ԷՅԱԼԷԹԻՆԱՀ ՊԱԼՆԷՕՐԷՃԻՕ
ՀԷՂՐԻՆԱՀ ԷՓԷՆԱՀԻՄԻՂԻՆ 1221 ԹԱՐԻ-
ԽԻՆԱՀ ՄԻՀՆԵՍՅԱ ԿԷԼՄԻՀ ՏՈՐ: ՈՄԹԱԼԱՐՐ
ԷՍՔԻ ՔԻՊԱՐԶԱՏԱՀ ՎԷ ՂՅԱՀԹ ՄԱԼԱՏԱՐ ՎԷ
ՓԱՂԻՒԼԷԹԼԻ ՕՃԱԳՏԱՍՆ ՕԼՏՈՒԳԼԱՐՐ ԻՀԻՆ
ՓԷՔ ՆԱՄՏԱՐ ԸՍՐԼԱՐ: ՊՈՒ ԱՂԻՁ ՀԷՆԻՁ
ՏԷՕՐԹ ԵԱՀԸՆՏԱ ԻՔԷՆ ՊԻՐ ԱՂՐՐ ԽԱՍ-
ԹԷԼԻՀԷ ԿԻՐԻՓԹԱ[illegible]ՀԷՅԻՀԷ ՔԻ ՊԱ-

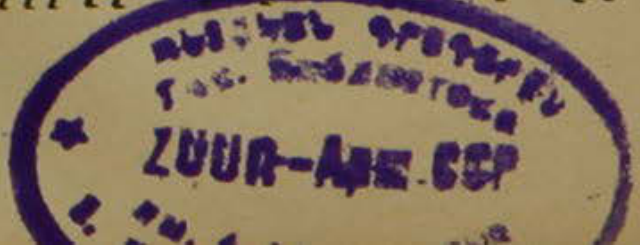

լիաէսի ինսանճա սաղալմասընտան իւմիւ-
տինի դաթ էտիպ Ս. Ֆրանչիսկոս Ասիզիյէ
կիթտի վէ եալվարտը քի տուսաը հիմ-
մէթիյլէ Ալլահտան օղլունա շիֆա ալը
վէրսին, վէ սաղալըրսա Ալլահըն եօլունտա
օնու թէրպիյէ էտիպ սօնրա քէնտի մա-
նասթըրընա գօմայա տախի սէօզ վէրտի:
Ս. Ֆրանչիսկոս րէճասընա պինայէն Ալ-
լահա տուա էթտի վէ անիտէ չօճուգ
խասթէլիյինտէն գուրթուլտու: Ազիզ
պու միւճիզաթը կէօրսիւյինտէ Օ պօնա
ՔՆԳ-ՐԱ եանի ՆՀ իդպալ տըր, տէյի
չաղըրտը, վէ օլ տադիգէտէն սօնրա չօ-
ճուղուն վաֆթիզտէ գօնուլմուշ Յով-
հաննէս իսմի տէյիշիլիպ Բոնավենդուրա
գալտը:

Ազըլ պալիղ օլունճա անսասընըն էթ-
տիյի ահտը իշիտիպ չօգ մէսրուր օլտու,
վէ հիւանի իրսաէթիյլէ Ս. Ֆրանչիսկո-
սուն մանասթըրընա կիրտի օրսատա նո-
րընճալըգ վազիֆընը թէքմիլ էթտիքտէն
սօնրա լազըմ կէլէն իլմի էօյրէնմէ իչին
Փարիզէ եօլլանըլտը: Իլմէ օլան աշգը՝
Փազուլէթէ օլան իսպաէթինտէն աշաղա
տէյիլ իտի. ալչագ կէօնիւլլիւյիւ, նէֆ-
սինի զապթ էթմէ հագդընտա օլան րի-
յազաթը, ալէլ խուսուս միւթիւլիւյիւ
վէ Քրիսթոս էֆէնտիմիզին խաչէլուէթիւ-
նունա, սուրը Հազըրդուէթիւնա օլան մու-

հապպէթի թարիֆ օլունմազ պիր շէյ իտի: Կիւն կէչերմէյիպ Քրիստոս էֆէնտիմիզին սիաասէթլերի իւզերինէ թէֆէքքիւր էտէր իտի. Հէր կիւն իլիմտէն պազը գալան վազթլընը Սրբութիւն էօնիւնտէ տուատա կէչիրիր իտի: Փէք ազ տէֆա օլմուշ տուր քի Սրբութիւն ալըրն վէ ահօտ պատարագ էթմին տէ՝ գալպինին սէվինճինտէն էօքիւր էօքիւր աղլամասըն: Քիւչիւք չաղընատաքի եիւրէք վէ ֆիքր փաքլըղընը պէօյիւտիւյիւնտէ տէ ղայպ էթմէտի, շէօյլէ քի ուսթատը Աղէքսանդրոս Հալէս, Սանըրսըն քի պու ատէմ Ադամըն կիւնահընատան ազատ տըր, տէր իտի:

Եիրմի պէշ եաշընը տահա թէքմիլ էթմէմիշ իքէն քէնտի պէօյիւքլէրինտէն Աստուածաբանութիւն էօյրէթմէ իչին թայեին օլունտու, վէ պու իլիմտէ հատտէն ղնյատէ իլերիլէմիշ օլմատը իչին Ս. Թովմաս Ադուինացի իլէ պէրապէր իւմուտի միւտէրրիսլիք փայէսինէ վէ պէրաթընա նայլ օլտուլար: Օթուզ պէշ եաշընտա ճէմի մանաստըրըն իւզերինէ պաշ ինթիխապ օլունտու, վէ Աղէքսանդրոս արքեպսքոպոսլուղունա տահի ազիզլի պու փայէսինտէ իսթիդրար էթտի: Էվվէլինտէն պու մանաստըրը ուհտէսինէ ալմաղա նէ գատար գարշը կէլտիյսէ տէ, ալտըդտան սօն-

բա պիւթիւն դուվվէթիլէ մանասթըրըն էյիլիյինէ չալըշար վէ թէմէլինի դոյանըն եիւրէյի իւզրէ հէր դանուլարը սըդը թուլթմադա վէ պարիտա օլմուշլարը թէքրար ասդմադա զայրէթ էտէրիտի։ Պուն-լարտան դաթի նազար ախէր խայրըը նիզամլար իճատ էթտի, վէ ճէմի րուհպան-լարընա աէօվլիւնատէն զիյատէ ֆիիլիյլէ էյի իպրէթ օլուր վէ հէփսի տէ օնու զայէթ ատվէրիտիլէր։ Օն ատքիզ սէնէ միգտարի պու թարզ ճահտ ու զայրէթ իլէ, ազլ վէ մադլըմլըղա քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ խրզմէթի էյի թէքմիլ էթտիյի իչին հադդ իւզրէ մանասթըրըն իքինճի միւէսսիսի աատ օլունմուշ տուր։

Պուլունտուղու փայէնին ատպէպիյլէ նէզ դատար մէշղուլիյէթի չօղուտույա տա, եինէ աատէթ էթտիյի իպատէթ թալիմաթընատան պիր նօդթա պիլէ էքսիլթտի. հաթթա իչի չօղալտըղճա զայրէթի տահա զիյատէ արթտըրտը, վէ կիւճիւ եէթտիքճէ գալան վադթընը ախէր րուհանի քիթտապլար թէէլիֆ էթմէյէ տարֆ էտէր իտի։ Հալա ինչա էթտիյի խայրի քիթտապլար՝ մալիք օլտուղու ազլէ վէ իլմի պու կիւնէտէք նիշան տըրլար։ Պունլարըն իչինտէն պիրթանէսի տէ ֆօտոգրաֆլէր ալյանէնի թէսմիյէտիյլէ եատտըղը տըր.քի, պազի միւֆթտա քիշիլէր տիլէնճի

բահիպլէը իւզերինէ ֆէննա սէօյլէմիշ իտիլէը, վէ պունլարա գարշը ազիզ՝ Ալլահ իչին ֆուգարէ օլուպ տա տիլէնմէյէ թէվազու էտէն քիշիլէրին ճանճա վէ թէնճէ տիւնեայա էթտիքլէրի խայրը կէօսթէրիր, վէ հազգլարընա սէօյլէնիլէն իֆթիրալարտան օնլարը փաքա չըգարըը։ Ազիզ Պիքիր Մէրեէմին շանը իւզերինէ տախի խայլի մէահլէը վէ քիթապլար եազմըշ տըը, վէ օնուն ատընը վէ իպատէթինի հէը եէրտէ եայմազա եազը վէ վազ իլէ քիւչիւք եաշընտան պէրի չօգ չալըշմըշ տըը։ Քէնտի մանասթըրընըն թէմէլինի գօյան Ս· Ֆրանչիսկոսուն տախ էօմրիւ հիքեայէսինի ինշա էթտի. պիր տէֆա օտասընտա պունուն թէէլիֆինէ մէշղուլ իքէն՝ Ս· Թոմմաս Ագուինացի օնու կէօրմէյէ կէլտի, վէ լաքին նէ՞ եազտըղընը տույտուղունտա՝ Մանի օլմայալըմ քի Սուրբ՝ Սուրբուն հիքեայէսինի թէէլիֆ էթտին, տէյիպ չէքիլտի։ Թէքրար պիր ախէր տէֆա Սուրբ Թոմմաս՝ Օլ գաստար մէշղուլիյէթին արտընտա պէօյլէ կիւզէլ քիթապլարը նէ՞ վազըթ ինշա էտէրսին վէ քիթապհանէնէ՞ էտէ տիր տէյի սօրտուղունտա, օ՝ սուրբ խաչը կէօսթէրիպ՝ Իշթէ քիթապհանէմ պու տուր, պունտան էօյրէնտիյիմի պաշգասընա ատթարըմ տէյի ճէվապ վէրտի։ Տահա եազ-

մաղա օթուրմատան, պիր չէթին վէ անլամատըղը շէյ օլտուղունտա ալէսսէվվիյէ խաչըն էօնիւնէ տիզ չէօքէր վէ օնտան օլ մատտէնին մանտարընը խոթէր ալըրըտը։ Տիշարտան տախի խատոթէյէ վէ եախօտ բուհանի թալիմաթա միւհթաճը օլանա չաղըրտըղընտա՝ եօզ տէմէզ կիտէր իտի. կիւնահ.քեարլարը նէտատմէթէ, վէ ֆաղուլէթ.քեարլարը մէթանէթ իւզէ գալմաղա թիւրլիւ թէէսիրլի սէօզլէրիյլէ տավէթ էտէր գանտըրըրտը. սէօզլէրինին չօղու տա միւճիզէթտիզ գալմաղտը։

Պու գատար միւճիզէթլի եաղտը վէ իշլէրիյլէ ազիզին իտի տէօրթ եանա չափուդ եայրտար վէ հէր թարաֆտան օնա գօշար կէլիր իտիլէր։ Ս. Բոնավէնդուրանըն տար հէր քէսին աղղընտա կէզէր իտի վէ հէփտի պէօյիւք քիւչիւք, ալիմ վէ նատան օնու ազլ վէ իպատէթ ուսթատը տէյի չաղըրըրտըրտար։

Տէօրտիւնճիւ Կղեմէս արքատան փափա հազրէթլէրի պու գատար Քիլիսէի շէրիֆտէ օլան էմէյի իչին Եօրք շէհրին Արքեպիսկոպոսուդ փայէտինի օնա վէրմէյէ թէքլիֆ էթտի, վէ լաթին Բոնավէնդուրա ազտայարտագ արքատան փափրն այաղընա տիւշիւպ րէճա էթտի քի պու աղըր խըզմէթի իւզէրինտէն գալտըրսըն։ Ճէմի Քիլիսէի շէրիֆին իչինտէ փայէտի օլանլա-

ըրն՝ պու ապիգին իւգէրինէ օլան իթի-
պարլարը պու հիքեայէթտէն ֆէհմ օ-
լունապիլիր: Մէգքիւր արբապան փափըն
վէֆաթընտան սօնրա վէթէրպօ շէհրին-
տէ պիր եէնիսինի ինթիխապ էթմէ իչին
ճէմի կարդինալլար թօփ օլտուլար վէ լա-
քին խայլի վագթ ղայպ էտիպ պիրինին
իւգէրինէ զարար վէրէմէտիքլէրինտէ ա-
պիգ Բոնավենտուրայա իհալէ էթտիլէր
քի քէնտի պիր թանէսինի օնլարա թէք-
լիֆ էթսին: Պունլարըն էմրինէ րիայէ-
թէն ապիգ ատէթի իւզրէ տուա էթտիք-
տէն սօնրա էվվէլինտէն կէօրիւպ թանր-
մատըղը Լէսաանօ շէհրինին պաշ քահա-
նատը թէոպալտոսու թէքլիֆ էթտի. ֆիլ
վագը թէքլիֆի զապտուլ օլունտուպ, օլ քի-
լիսէնին պաշը սէչիլտի:

Թէոպալտոս Ս. Պետրոսուն քիւրսիւ-
սինէ ճիւլիւս էթտիքտէն սօնրա ատրնը
տէյիշտի վէ օնունճու Գրիգոր գօտու.
օնտան սօնրա Ս. Բոնավենտուրայա կար-
դինալլըղ փայէսի վէրտի: Ագիգ պու
րիւթպէյի իւգէրինէ ալմաղա նէ գատար
տա գարշը կէլտիյսէ սէօզիւնտէն կէչմէմ
իչին միւթի օլտու: Պիր ապ վագթը սօն-
րա քէնտիսինէ չաղըրըպ պիլէսինճէ Լիոն-
տաքի թօփ օլան մէճլիսէ կէօթիւրտիւ
վէ օրատա Քիլիսէի շէրիֆին Հազգընա
ղայէթ չօղ չալըշտըգտան սօնրա խատ-

թէլէֆոնի իւք իպէա քէյֆսիզլիյինէ գա-
տար խաֆիֆ շէյ կէօրիւնիյօրուտուսա
տա, ասնրա եավաշ եավաշ աղըրլանըպ
ազ կիւն իչինտէ էօմրիւնիւն էլլի իւ-
չինճիւ սէնէսի ազիզ վէ փաք ճանընը
եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի։

Սրբազան Քահանայապետ մէճլիստէ
պուլունան ճէմի եպիսկոպոսլար իլէ պէ-
րապէր ազիզին մէէմուլ օլսունմատըզ վա-
զըթտա ղայպ օլմասընա ղայէթ աճըտըլար
վէ էօլիւմիւնտէն ասնրա արտաս չօզ կէշ-
մէյիպ, Ալլահ էֆէնտիմիզ գուլունուն խա-
միյէ էթտիքլէրի միւճիզէթլէր իչին օ-
նուն ատընը վէ իպատէթինի հէր եէրտէ
եայար։ Եիւզ ալէթմըշ սէնէ ասնրա թէ-
նինի ախէր եէնի եավրուպա քիլիսէ իչինէ
կէօթիւրմէք իսթէտիքլէրինտէ պաշընըն
էթինտէն պաշգա պադը գալանը գուրու
քէմիք քէսիլմիշ իտի։ Օլ սէպէպտէն պա-
շընը պիր այրը գապ իչինտէ ատզլատըլար,
վէ իսթէտիքլէրի վազթ աչար պադարըտը-
լար վէ կէօրէնլէր Հայրան օլուրուտուլար
քի նամալ օլ զէմանտան պէրի ատչլարը,
տիշլէրի, գուլազլարը, տուտագլարը վէ
եանագլարը ատզ ատէմ պաշընտա կիպի
գալմըշ օլսուն։ Խայլի վազթ ասնրա կալ-
վինականլար Լիոն շէհիրինի ալտըդլարըն-
տա ազիզին թէնինի եադտըլար։ Վէ լաքին
պիր ճէսուր քրիսթիյան քահանայ էօմ-

րիւ թէհլիքէսիյլէ պաշընը էլլէրինտէն գուրթարըպ պաշգա եէրտէ սագլասըր։

ԳՈՒԼԻՍ 6

ՍՐՐՈՒՃԻ ԿԼՈՊԻԼՏԵ

ՓՐԱՆՉԱ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

Ֆրանչա սուլթանը Կլոդիլտե Պուրկունտիա փատիշահը Քիլբերիկոսուն գըզըլըտը. Ֆրանչա տէվլէթինին քրիսթիյան տինինտէ օլ գաատար իլէրի կիթմէսինէ պու չօգ ֆահտէ էթմիշ տիր։ Փէտէրի՝ Սոնտեպալտոս պիրատէրինին էլինէ էսիր տիւշիւպ գաթը օլունտուղունտա վէ անտան օլ գալիմին էմրիյլէ սուտա պօղուլտուղունտա, Կլոդիլտե մէճպուրիյէթէն՝ փէտէրինին վէ վալիտէսինին գանընա կիրմիշ գարտաշընըն եանընտա գալտը։ Վէ լաքին Ալլահըն թէրթիպիյլէ լալտան Ալլահտան գօրգտար պիր էնլի թատվա քիշի օլուպ՝ քրիսթիյանա տաիր հէր ճինա ֆազուլէթ թալիմաթընտա ծնու թէրպիյէ էթտի։ Հիւանի ճէմալ հադգընտա ապրանը եօղուտու վէ ախէր թատիաթ վէրկիսի խուսուսիյէթլէրի իչին հէվիսինին եանընտա չօգ իթիպարտա ըտը։ Մէգքիւր գաատար Սոնտեպալտոս պիլէ օլ գաատար իւղէրինէ մուհապպէթ պաղլատը քի սարայըն հէր

ումուբունու օնա իհալէ վէ թէսլիմ էյ-
լէմի. չօգ տէֆա քէնտիսի տիշարըտա
պուլունտուղու վազթ տէվլէթինին տա-
խի իտարէսինի օնա պրագըը ըտը: Ֆա-
զուլէթէ վէ իպատէթէ օլան աշգը ղայէթ
չօղուտու. նէ գատար սարայ իչինտէ զէվզ
ատֆա էքսիք տէյիլլիտիյէ տէ, քէնտիսի
տուա իչինտէ պուլտուղու լէզզէթի պուն-
լարտան զիյատէ սայմըշ տըը: Տուա եախօտ
թէֆէքքիւր էթտիյի վազթ ֆիքրինի
տիւնեա զայլէսինտէն խալի թուվար ըտը.
Անահ ըլա միւսահիպէթ օլունտուղու
վազթ օնու պրագըպ տա ախեր մախլու-
ղաթա վէ եախօտ պիհուտէ շէյլէրէ ֆիքր
եօրմազ եազըշմազ շէյ տիր, տէր խո:
Իչինին բուխաաթ վէրմէսինէ կէօրէ ճահ
էտէր խո քի հէր կիւն պատարագ կէօր-
սիւն. կիյինմէսինտէ գուշանմասընտա,
աէօղիւնտէ վէ տուրուշունտա վէ ախեր
հէր թավըրնտա պիր ածախպ քեամիլլիք
կէօսթէրիր խո: Ֆուգարէլէրէ տախի չօգ
մուհտապէթի օլուպ էլի իլէ օնլարա սա-
տտագա վէրիր խո:

Ֆրանչա փատիշահը Կլոդովէոս Կլո-
դիլտէնին հէր հալինէ վուգուֆ օլուպ
իւզէրինէ մուհտապէթ պաղլատը վէ օ-
նունուլատ ղատըթէղէվվիւճէթմէք խոթէ-
տի: Պու ֆիքրինի օնա պէյան էթմէ իչին
Ավրելիանոս իսմինտէ բէճալ քիսպարլա-

բընտան պիրինի եօլլատը վէ լաքին պու տույտուղունտա քի ֆուգարէլէրտէն պաշ-
գա քիմսէյի քէնտի խանէսինէ գապուլ էթմէզ, քէնտիսի տէ բուպասընը տէյիշ-
տի վէ ֆուգարէ բուպասը կիյինիպ տի-
լէնճիլէը սըրտասընա կիրտի. էօնիւնէ կէ-
լիպ սատագա գապուլ էթտիյի վագէթ պիր ուսլիլէ քիմ օլտուղունու, քիմին եօլլատըղընը վէ նէ իշին կէլմէսինի գը-
սաճա օնա անլաթտը:

Կլոդիլտէ պիր փուլֆիէրէսթ փատի-
շահըն թարաֆընտան պու թէքլիֆի ի-
շիթտիյինտէ ղայէթ ալէթ իւսթ օլտու, վէ լաքին ճիւզի վագէթ իւզէրինէ տիւ-
շիւնտիւքտէն սօնրա՝ փատիշահընըն էթ-
տիյի թէքլիֆ օլամազ շէյ տէյիլ տիր, ամմա մանի օլան շու տուր քի օ փուլ-
փիէրէսթ տիր վէ պէն քրիսթիյան ըմ. էյէր օ տա քրիսթիյան օլմազ իսթէրսէ, թէքլիֆի գապուլսում տուր՝ տէտի: Ա-
բդիանտա՝ փատիշահըն թարաֆընտան ճէվապ վէրտի քի պունա հիչ շիւպհէն օլմասըն, վէ թէքրար թէքլիֆինի գա-
պուլ էթտիյի իշին թէշէքքիւր օլտուգ-
տան սօնրա Ֆրանչայա տէօնտիւ: Կլոդիլ-
տէ տուասընտա պու շէյին՝ խայրլըյըտա օլմասը իշին Ալլահըն եարտըմընը տիլէտի, վէ արտաը չօգ կէչմէտէն թէքրար Ա-
բդիանտա կէրի կէլտի վէ րէսմէն գարտաշը

Սոնտեպալտոս փատիշահըն տախի բիզա-
սընը տիլէտի։ Պու՝նէ գատար իլք էվվել
օլմայա քի Ֆրանչա սուլթանը օլտուղուն-
տա վէտէրինի վէ վալիտէյինի էօլտիւր-
տիւյիւ իչին օնտան ինթիգամ ալըրն
տէյի՝ գօրդուտունտան գարշը կէլտիյիտ
տէ, էնճամ գայլ օլտու վէ չօղ ալայ իլէ
եօլլատը. տահա փաիթախթընա վարմա-
տան Ալդովէտս գարշըսընա կէլտի վէ
վէրտիյի ախօղ իւզէրինտէ գալմադա, եա-
նի փուլթվէրէսթլիյի պրադըզ քրիսթի-
յան օլմադա թէքքրար ախօղ վէրտի։

Փատիշահ սարայընա տախիլ օլտու-
ղունտա պուլտուղու իղդէթ իքրամ վէ
թէպրիք իչին կէլէն րէճալ քիսպար թէ-
լաթթուֆլարընտան հիչ քէնտիյի ալ-
տըրմայրըզ՝ օլ գատար սալթանաթ արա-
սընտա կէչիրէճէյի էօմրիւն ուտուլինէ հէր
շէյտէն էվվէլ գարար վէրտի։ Թուլթուտու-
ղու հաղիմ եօլ իլէ Ալլահա վէ ինսան-
լարա մադպուլ օլտու, վէ ազ վաղթ
զարֆինտէ փատիշահըն եիւրէյինի էօյլէ
քէնտիյէ ճէլպ էթտի քի ասլա օնտան
այրըլմազ իսթէմէզ իտի, Փագատա վէր-
տիյի ախօզտէ տուրմամաը իչին պիւտպիւ-
թիւն գալպի բահաթ տէյիլ իտի։ Օլ
սուբէթտէ տուա, օրուճ վէ սատագա իլէ
փատիշահըն հաղգընա Ալլահըն եարտը-
մընը տիլէտի, ալէլ խուսուս տիւշմանընա

գարշը ճէնկէ կիթախիյ վագթ օնա թէքրար պէ թէքբար եալվարտը քի հէր պիր թիւրլիւ թէհլիքէսինտէ՝ քրիսթիյանլարըն Ալլահընա իւմիտ գօսուն, օնու եարտըմընա չաղըրսըն վէ արզու էթախյի ֆիւթուհաթը պիլէ օնաան տիլէսին։ Պլոդովէտա ճէնկ գարըշտըղընտա տիւշմանըն իւսթէ չըգմասընը վէ քէնտի ապքէրինին եավաշ եավաշ կէրի չէքիլմէսինի կէօրիւպ՝ եալանճը ալլահլարընըն իմտաատընը տիլէտի, վէ լաքին ֆահաէ էթմէյիպ հէմէն պիւս պիւթիւն պօղուլմաղա եաղըն օլմասընը կէօրտիւյիւնտէ, էհլինին վէրտիյի ասն նասիհաթ ֆիքրինէ կէլտի վէ սրտգ իլէ քրիսթիյանլարըն Ալլահընըն եարտըմընը տիլէյիպ՝ ճէնկի գազանտըղընտա իհմալ էթմէսիպ տէօնիւպ քրիսթիյան օլմաղա գարար վէրտի։ Պու վաատընտան սօնրա քէնտի օրտուսու իչինտէ պիր թէպտիլաթ կէօրիւնտիւ. կէրի չէքիլէն ապքեր եիւրէք ալըպ՝ տիւշմանը իւզերինէ համլէ էթմէյէ պաշլատը, գօվուլտուզու եէրտէն տիւշմանընը գօվտուգտան սօնրա՝ օնուն եէրինի տախի պատըպ՝ օրտուսունու պօղտու վէ քէպ էթախյի ֆիւթուհաթը էլինտէն գաչըպ րէզալէթ իլէ գաչմաղա մէճպուր էտթի։

Պու մէէմուլ օլունմատըգ վագըատան սօնրա, Ալլահըն քէրէմ էթախյի միճի-

զէթէ բիայէթէն Ռայմս շէհրինին Ռե-
միկիոս նամինատ ազիզ եպիսկոպոսունու
քէնտիյէ չաղըրըպ լազըմ օլան տին մատ-
տէէրինի էօյրէնտիքտէն սօնրա վաֆթիզ
օլսուս: Ր էճալ քիպար վէ ճէմի սարայլը-
լար տախի փատիշահատան իպրէթ ալըպ
օնլար տա քրիսթիյան օլսուլար: Կլոդիւ-
տէ սուլթանըն դալպինատէ տույսուղու
մէարուրիյէթին թարիֆի միւմքին տէյիլ
տիր: Ալլահըն էթտիյի ինայէթէ շիւքր
սունսուդատան սօնրա՝ քրիսթիյան օլմա-
սընա տա դանատաթ էթմէյիպ՝ օնու սուրբ
էթմէ տախի արզուսինատէ իտի. օլ պապ-
տէ ակօղիս վէ Հարէքէթիյլէ ազիզ քրիս-
թիյան տինիմիզին ճէմի ֆազուլէթլի ի-
պատէթլէրինի օնա էօյրէթտի, վէ Ալլա-
հըն շանը իչին խայլի քիլիսէլէր վէ իպա-
տէթխանէլէր եափթըրսը: Պու ազիզ
սուլթանըն հէր էթտիյինի եադաճադ օլ-
սադ խայլի վարագալարա միւհթաճ տըր:

Զէվճի Կլոդովէոս փատիշահըն վէֆա-
թընատան սօնրա օթուզ տօղուզ սէնէ
եաշատը. փատիշահ սարայրնը վէ ճէմի
էրղադլարրնը պրադըպ՝ Թուրոն շէհրինէ
Ս. Մարտինոսուն մէզարը եանրնատա պիր
քիւչիւք էվէ չէքիլտի. վէ օրատա ուիլե-
սինճէ կէլէն պիր գաչ ֆազուլէթէ մե-
յիլլի պէքիրէլէր իլէ մանատաթըտա կի-
պի եաշար էտը: Տուատան վէ բուհանի

քիթ ապլարը օդումաան ղայրի պաշգա թէսէլիսի եօղուտու. սրգճա քիլիսէլէրէ զնյարէթէ կիտէր վէ իպատէթքեար քիշիլէր իլէ գօնուշուրուտու: Փէրհիզ վէ օրուճ իլէ ասի նէֆսինի գըրմալա ճահտ էտէր իտի, եէտիյի էքմէք, սու վէ սէպզէվաթ ըտը, տուլ հալինատէ թիւրլիւ էլէմլէրի սապր իլէ չէքտի, վէ ասլա աղզընատան եապըշմազ պիր սէօզ չըգարմատը. չօգ տէֆա սէրտյա տավէթ օլունուրու տույտա տա քէնտիսի թէնհատէ օթուրմասընը տահա եէյ սայրպ կիթմէզիտի: Էօլիւմիւնատէն օթուզ կիւն էվվէլ Ալլահ թարաֆընատան պիր մէլէք կէլիպ՝ էօմրիւնիւն ասն կիւնէրի օլմասընըն խապէրինի վէրտի: Ալդիլատէ պու միւժտէ իւզէրինէ ղայէթ սէվինիպ իքի էվլատընը եանընա չաղըրտը վէ օնլարա՝ Ալլահ եօլունատա կիթմէյէ նասիհաթ վէրտիքտէն ասնրա իգրար էյլէտիյի տինի թէքրար հէվիսինին էօնիւնատէ պէյան էթտի վէ տայիմա պու տին իչինատէ գավի գալմազա էօյիւթ վէրտի վէ ասնրա հատատէն խարիճ իպատէթ իլէ Ս. Խորհուրդլարը ալտը. վէ Դաւիթ մարգարէնին, Եա Րէպպի ճանըմ վէ թէննիմ իլէ սանա իլթիճա էթմիշիմ տիր, եա Րէպպիմ իւմիւտիմ սէնատէ օլտուղու իչին հիչ գօրդում եօզ տուր, սէօզլէրինի սէօյլէյէրէք եէթմիշ եաշընա

տա կէչիճի էօմրիւնիւ կէչմէզ վէ ասնու կէլմէզ էօմրէ թէպտիլ էյլէտի։ Ճանընը թէալիմ էթտիյի օտա իչինտէ պիր ա-մամլի նուր տօղտու վէ ադիզ թէնինտէն չըգան խօշպուչ գօգուլար էթրաֆտաքի-լերի թէաճճիւպտէ պրադտըլար. ասնրա թէնինի փարիզէ կէթիրիպ Կլոդովէոս փատիշահըն եափտըրտըղը քիլիսէ իչին-տէ կէօմնիւլէը քի հալա պու կիւնէ տէք օրատա տըր։

ՑՈՒԼԻՍ 7

ՍՐՏՈՒՀԻ ԿՈՏՈՂԻԿԸ

Ընգիզ քրիսթիյան տինիմիզին էօյ-րէթտիյի իւզրէ սապր տախի փազուլէթ-լէրտէն պիրի տիր։ Քիլիսէի շէրիֆ հէր պիր փազուլէթ պապինտէ պիզի իլերի կէօթիւրմէ իչին նասիհաթտան պաշգա էօրնէք տախի վէրտիյի կիպի, պու փա-զուլէթի տէ ալէմ՝ ալէլխուսուս պէտ-պախթլըզլա պիր թէրա վէ ինսանըր գէվ-ճէ բասթ կէլմիշ գէվճէյէ էօյրէթմէ իչին պու սապր էօրնէյի փաքիզ Կոտոլէվանըն հիքեայէսինի էօնիւմիւզէ գօր։ Պու ա-զիզէ ֆրանչա էյալէթինտէ զէնկին վէ սըրըզատէ աֆտալտոան տիւնեայա կէ-լիպ էյի թէրպիյէ օլմասը իչին փարա վէ

պահմէթ էսիրկէնմէմիշ տիր։ Թապիաթ վէրկիսի շիրինլէյինտէն պաշդա ախէր հէզարկիուն հայրան օլաճագ թաթլը միւսահիպէթի վէ ֆազուլէթէ մէյիլլի հարէքէթլէրիյլէ կէօրէնին գալպինի քէնտիյէ ճէլպ էթմիշտի։ Քիպարզատէ էվլէրաէն չօղու էվլատլարընա օնու ալմադ իչին աթալարընա թէքլիֆ էթտիլէր. ասըզատէլիք վէ զէննկինլիք հազդընտա հէվիսինտէն զէյատէ պէրթօլֆոս խամինատէ պիր նէվճիւվան կէօրիւնտիւյիւ իչին՝ օնա մէյլ վէրտիլէր վէ կոտոլէվա տախ աթալարընըն պէյէնտիյինի Ալլահ սէջմիշ տիր տէյէրէք գայլ օլսու, վէ օնլարտան այրըլըպ բիւթպէսինէ ճայիզ օլան էթպաասըյլա ֆիանտրա շէհիրինէ տիւյիւնիւ էթմէ իչին կիթտի։

Ա՛խ լաքին տիւնեանըն հալի կիպի ինանընտա ֆիքրի վէ մէյլի տայըմ տէօնէք տիր. պէրթօլֆոս էվվէլինտէն նէ գատար աշըդը ըտըյատտա, նամզէտլիսինին օրտայա էթի իշտիյինտէ ատուդուդ կէօսթէրմէյէ պաշլատը. պունուն տա սէպէպի անատը օլաճագ շէյթան ալտը պիր գաբըյտը քի, էվվէլինտէն գայըլ օլմուշ հնթթա օլմատը իչին էնտէսինտէն տիւշմիւշ իքէն, շիմտի օղլունու թափըլէմէյէ պաշլատը քի, տօղտուղու եէրտէ պունատան տահա զէյատէ տիլպէր վէ մալտատ

դըզլարը պրագրպ տա նիչլին պիր տիշա-
րըլըյը էվինէ կէթիրիյօրսուն։ Կոտոլէվա
գայնանասընըն ֆիքրինի վէ նիշանլըսընըն
մէրամընը անլատը, օլ սէպէպտէն Ալ-
լահըն եարտըմընը տիլէյիպ հէր էթտիք-
լէրինի վէ էտէճէքլէրինի սապը իլէ չէք-
մէյէ հազըրլանսըը։ Պէրթոլֆոս կէլինի իլէ
պէրապէր կէլէնլէրին էօնիւնտէ պիր բէ-
զալէթ չըզմասըն տէյի եիւզտէն հալինէ
տիւշէր տիւյիւն ալայընը էթտի վէ էհ-
լինի եանընա ալտը։ Վէ լաբին օնլար
կէթտիքտէն սօնրա, անասընըն ֆիթր վէր-
մէսիյլէ զավալը կիւնահսըզ Կոտոլէ-
վայա էթմէտիյի գալմասը. հէր պիր
կէօրիւշիւնտէ վէ սէօզիւնտէ թաղիրտէն
վէ զազմազտան պաշգա շէյ եօղ ուտու.
պու զալիմ վէ մուսթէհազ օլմասըզը
միւսամէլէլէրէ գարշըլըզ Կոտոլէվա աղ-
զընը պիլէ աչմայըպ հէր սիթէմի թէհամ-
միւլ իլէ չէքէր իտի։ Գայնանասը սանքի
կիւնահսըզլըզը իւզէրինէ տահա զիյա-
տէ գուտուրուպ հէր հալ էվինտէն օնու
գալտըրմանընը չարէսինի արար ըտը։ Էն-
ճամ օնուն նասիհաթըյլա օղլու այըը
պիր էվէ գէյուպ եանընա պիր պէքճի գօ-
տու քի պիր գօլայլըզ ըլա վիւճուտունու
օրթասան գալտըրսընը։ Կոտոլէվա հէր
օլան թէրթիպլէրտէն վէքք էյի անլամըշ
ըտը քի պունուն սօնու էօլիւմ տիւր վէ

լաքին աճէլէ իշ թուքմամաղ իչին Ալ-
լահա սրտգէն եալվարտը քի պու պու-
լունտուղու չէթին հալ իչինտէ քէնտի
ազիզ մուրատընը օնա պիլտիրսին: Գայ-
նանտաը վէ օղլու կէօրտիւքլէրինտէ քի
ճէմի վէրտիքլէրի էզիյէթէ նիսպէթէն
տահա սաղ գալը յօր. եանընտաքի խըզ-
մէթքեարա թէմպիհ էթտիլէր քի կիւն-
տէ պիր ազ գուրու էքմէք վէ սատէ սու-
տան պաշգա շէյ վէրմէսին, վէ էլինտէն
կէլտիյի գատար չալըշընըն քի պիր կիւն
էվվէլ վիւճուտու օրթատան գալգընը:
Մէրհամէթսիզ խըզմէթքեար տէտիքլէ-
րինտէն զիյատէ էթտի, վէ լաքին Ալլահ
տահա ճարիյէսինին էօլիւմիւնիւ իսթէ-
մէտիյի իչին պիր սուհուլէթ իլէ օրատան
գուրթարըպ խայլի եօլլար տօլաշտըրտըգ-
տան սօնրա աթալարընըն էվինէ օնու
սաղ սէլիմ եէթիշտիրտի:

Կոտոլէվա հիչ պիրինէ գատահաթ
պրազմատան սատրգանէ պաշընա կէլէնի
նագլ էթտի, վէ թէքրար քէնտի էմրլէ-
րի ալթընտա օլմասընը պիլտիրտի: Ատա-
լարը պու մէսմուլ օլունմայաճաղ հիքեա-
յէթի տույտուգլարընտա զայէթ ալթ
իսաթ օլուպ ֆիլ հալ պիւյիւք քիմսէ-
լէրտէն պիրինի պէրթոլֆոսուն էվինէ
եօլլատըլար, վէ կէօսթէրտիքլէրի պէտ
միւամէլէլէրին սէպէպինի սօրտուլար:

Մուզեվվիր Պերթոլքոս օլան շէյլէրին իւ-
զերինէ աքվ տիլէտի վէ օնտան սօնրա
ղայրը պիլէմինճէ էյի վէ մուհապպէթ ի-
լէ եաշամաղա սէօզ վէրտի: Ամթալարը
պու զալիմին սէօզլիւնէ իթթիպաա էտիպ
թէքրար Կոտոլէվայը եօլլամաղա դարար
վէրտիլէր. պու զալիմլէրնէ դառար թէճ-
րիպէ իլէ ճէմի վէրտիյի սէօզլէրին մէալ-
սըզ շէյ օլմաալրնը պիլիրտիյէ տէ՝ ա-
թթալարընըն տէտիյինէ գարշը կէլմէմէք
իչին գալգտը կիմէտի: Պերթոլքոս իւլք
կէօրիւշիւնատէ մուհապպէթիլէ գապուլէ-
տիպ օնտան սօնրա էյի կէչինէճէյինէ նէ
գառար սէօզ վէրտիյէ տէ՝ գալպի տօզ-
րու օլմաարզը իչին, պիւս պիւթիւն աք-
սիսինի էթտի: Օլմայա քի էվվէլքի կի-
պի պիր ուսուլիլէ էլինատէն չըգարն տէյի
պիր օտա իչինատէ օնու գափաթտը վէ սը-
գը կէօզէթմէյէ էմր էթտի. վէ անաարընըն
ֆիթթ վէրմէսիյլէ պիր եօլ չափուճաղ վիւ-
ճուտունու գալտըրմաղ իչին իքի իսիտէն
գաչմըշ քիշի իլէ սէօզ պիրլիյի էտիպ կիւ-
նահարզըն էօմրիւնէ գառատ էթտի: Վէ լա-
քին օլան շէյատէն քէնտի խապէրի եօզ
տուր տէյի կէօսթէրմէ իչին սուբէթէն
Պրիւքսէլէ եօլճուլուգ էտէճէյիմ տէյի
կէլտի օնուննուլա վէտալաշտը: Քէնտիսի
կիմէտիքատէն սօնրա ափանտըզ պիր կէճէ
եարըսը պու մէկքիւր իքի պալտըրը չըպ-

լագլար իչերի կիրիպ եաթաղընատան կո-
տոլիվայը գալորըտլար վէ պօղազընա
իլմէյի կէչիրիպ պօղտուգտան սօնրա թէք-
րար եաթաղը իչինէ գօյուպ իւզէրինի
էօրթտիւլէր, կիթտիլէր։ Վազրա սապահ
օլուպ՝ պու գարա խապէր չավ օլտուղունա-
տա սէպէպինի պիլմէյէնլէր պիլէնլէր իլէ
պէրապէր էճէլիյլէ էօլմիւշ տէյի սէս չը-
գարտըլար։ Պու եալան խապէր իլէ նէ
գատար գապահաթլարընը գափատըգ-
տէյի սէվինիյօրլարըտըյսատա՝ Ալլահ է-
ֆէնտիմիզ վագթըյլա էօլիւմիւնէ սէպէպ
օլան զէվճի զալիմ Պէրթոլֆոսուն աղըզ
իգրարը իլէ հէր շէյի զահիրէ չըգարտը.
էթտիյի ազիմ կիւնահընն աֆվընը Ալլահ-
տան ալապիլմէ իչին թէրքի տիւնեա է-
տիպ պիր մանսաթընա չէքիլտի վէ էօմ-
րիւ օլտուգճա օրատա րիզայաթ իւզրէ
եաշայըպ հէր ան ազլայարագ Ալլահա
եալվարըրըտըքի կիւնահընը աֆվ էթտին։
Քէնտինատէն պէտթէր վալիտէյինին նէ
թարզ հարէքէթ էթտիյինէ տայիր՝ կո-
տոլիվանըն հիքեայէսի պիր շէյ սէօյլէմէզ
վէ լաքին նասըլ գըյաս օլունուր, պու
թարզ ինսանլար արասընատա, ալէլ խու-
սուս գարը գօճա մապէյնինտէ իշքիլ վէ
նիգա զիվասը սաչան ֆահիշլէր կիպի
քէնտիսի տէ միւսթէհազգ օլտուղու ճէ-
հէննէմ ատթէշինէ տիւշմիւշ տիր։

ԳՈՒԼԻՍՏԱՆ

ՓՈՐԹՈՒԿԱԼ ՍԱՒԼԹՈՒՆԵՐ

ՍՐԲՈՒՀԻ ԵԿԻՍԱԲԵԹ

Սրբուհի եկեսաբեթին փեսեերի Արա-
կոնիա փատիշահը վէ վալիտեսի Սիչիլիա
փատիշահը Մանփրեատուն գրգռյրսը.
տիւնեա ինտինտե պէօյլէ միւթէպեր ա-
թալարտան տօղուպ տա թա քիւչիւք չա-
ղընտան սատագա վէրմէյէ, տուա էթ-
մէյէ, քիլիսէլէրէ կիթմէյէ վէ մէլայիքեա-
նէ փաք էօմր սիւրմէյէ օլան մէյլի վէ
աշգը ֆիլ վագը թէաճճիւպ օլունաճադ
շէյ տիր: Կիյինիպ գուշանմարընտա զայէթ
տիգգաթլըյրսը, ախէրին կէօղիւնէ վու-
րաճագ շէյլէրտէն չէքինիր իտի. հէնուզ
սէքիզ եաշընտա իքէն մանատթրտա էօմր
կէչիրիր կիպի օրուճա, վէրհիվէ քէն-
տիյի վէրտի վէ քահանալարըն եէվմիյէ
սապահ, էօյլէն վէ ախշամ գրբատթ էթ-
տիքլէրի զէպուրլարը քէնտի տախի էտէր
իտի: Հէր ճուման էրթէսի վէ ախէր ազիզ
Պիքր Մէրեէմին իզզէթինէ սունուլմուշ
եօրթուլարտա սրգը օրուճ թուրթար ըտը.
հէր սէօզիւ, պագըշը, տուրուշու, ագըլիէ
էթտիյի թէրթիպլէրի եիւրէյինին փաք-
լըզընա նիշան ըտըլար. վէ օլ սէպէպտէն
տախի հէր կէօրէն վէ պիլէսինճէ սէօյլէ-
շէն օլ չաղտա քէսպ էթտիյի ֆաղուլէթ

իւզէրինէ ղայէթ շաշար վէ մէտհինի է-
տէր իտիլէր։

Ամթալարընըն էմրիյլէ կէնճ եաշընտա
փորթուկալ փատիշահը Դիոնիսիոս իլէ
թէղէվվիւճ էթտի վէ լաքին Եղիսաբէթ՝
սուլթան օլտում տէյի փէտէրի էվինտէ
թուրթտուղու էօմր թարղընը տէյիշմիթը-
մէտի, հաթթա օրատա էտէմէտիյի խայըը-
լարը պուրատա տահա գօլայլըղլա էտէ-
պիլտիյի իչին Ալլահա շիւքր սունար ըտը։
Պիւյիւք օրուճ կիւնլէրի գուրու էքմէք վէ
սատէ սուտան պաշգա շէյ աղգընա գօմազ
ըտը. տուա վէ թէֆէքքիւր վազթը կէլ-
տիյինտէ հիչ պիր շէյէ պազմայըպ սատ-
թի իւզրէ իպատէթինի թէքմիլ էտեր
իտի. սալա պօշ տուրտուղու եօղ ուտու.
եա քիլիսէտէ, եա տուատա վէ եախօտ
էվ իշլէրինտէ մէշղուլ ուտու. պաշլըճա
խըզմէթի քիլիսէ վէ խորան տիւզէնլէրի
իշլէմէք իտի։ Ր էճալ քիպար էօնիւնտէ
քիւչիւք տիւշէր վէ խօր կէօրիւնիւրիւմ
տէյի պազմայըպ սըզ սըզ խոստովանանք
օլուր վէ Սրբուհին ալըը ըտը։ Շէյթան
պազէն մաղրուլլուգ ֆիքրինէ կէթիրտի-
յինտէ քէնտիսի՝ թէհլիքէսի չօղ օլանա
լազըմ տըը քի չօղ տա տիզդաթ էթսին
տէյի ճէվապ վէրիր վէ իպատէթլէրինտէն
կէրի տուրմազ ըտը։ Խաթէլէրէ վէ ֆու-
դարէլէրէ օլան մուհապպէթի ազրտան

խարիճ պիր շէյ իտի։ Զօդ տէֆթա՝ Ալլահ պէնի պու փայէյէ էրտիրմիշ տիր քի ֆուդարէլէրէ եարարմ էտէյիմ տէր իտի։ Պազըլարա ուրուպա եափար ըտը, պազըլարա եէմիք վէրիր իտի. էվի օլմայանա սըղընաճաղ եէր կէօսթէրիր իտի. հէր կէլէն ֆուդարէ էլի պօշ չըղմազ ըտը։ Պու միսիլլի մուհապպէթինին իվազինի Ալլահ էֆէնտիմիզ Թիւրլիւ միւճիզլէր իլէ ճարիյէսինէ վէրմիշ տիր։ Պիր տէֆթա եարէլի պէրէլի պիր ֆուդարէ գարը կէլիպ սատագա տիլէտիյինտէ, Եղիսաբէթ գարշըսընա չըղտը վէ իսթէտիյէնտէն զիյատէ եարտըմ էթտիքտէն ածնրա եարըլըրընը Թէմիզլէտի վէ ածնրա մուհապպէթինէ նիշանէն օնու էօփտիւյիւնտէ Ալլահ Թէալա հազրէթլէրինին ինայէթ իյլէ ափանըզդ գարընըն եարալարը դուրուտու վէ սաղ սէլիմ էվինէ տէօնտիւ։ Զօդ տէֆթա Աւազ հինդշաբթիտէն պաշգա օն իւչ գօճա գարը Թօփլայըպ հէր ճումա կիւնիւ օնլարըն այագընը եայդար վէ էօփէր իտի։ Պիր տէֆթա տա ազիզ խաչ նիշանըյըլա պիր ամանըն կէօզիւնիւ աչմըշ ըտը։ Պիր կիւն ֆուԹտասը իչինէ վարա տօլտուրուպ տաէվի իւզրէ էլիյլէ ֆուդարէլէրէ Թէվդի էթմէ իչին կիԹտիյինտէ, փատիշահ գարշըսընա չըղտը. ֆուԹտանտա նէ՞ վար ըտը տէյի տօրտու-

ղունտա, Եղիսաբէթ կիւլ տիւր, էֆէն-
տիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։ Վէ լաքին օլ
զէման կիւլ էյեամը օլմատըղընտան վա-
տիշահ արզիւլէտի քի շու կիւլլէրի կէօր-
սիւն. Ֆիլ վազը փէշտիմալը աչտըղըն-
տա թաղէ վէ կիւզել կիւլլէրի կէօրիւպ
հայրան օլտու վէ պու ուսուլ իլէ Ալլահ է-
ֆէնտիմիզ քէնտի ճարիյէսինէ եարտըմ
էթտի։

Զէվճի փատիշահըն սիւրտիւյիւ էօմր
ղայէթ ֆէնայըտը վէ Եղիսաբէթ տէ նէ
գատար պուննու պիլէրիտիյտէ տէ էզճիւմլէ
պիլմէզ կիպի օննուն իլէ մուհապպէթ իլէ
կիշինիր վէ քէնտիյէ օլան զուլմու թէ-
համմիւլ իլէ չէքէր իտի. հէր ուէօղիւնէ
միւթի իտի վէ հէր պիր մուրատընը իճրա
էթմէ իչին իշարէթինէ պագատ ըտը. չէք-
տիյինի Ալլահտան զայրի քիմսէյէ ուէօյ-
լէմէզ իտի, վէ հէր ան տուատընտա օննուն
տէօնիւպ էյի օլմատը իչին եավվարըր ըտը։
Էննճամ Ալլահ ճարիյէսինին տուատընը
իշիտիպ փատիշահա ագէ վէրտի վէ կէօ-
զիւնիւ աչըպ պուլունտուղու Հալի ան-
լատըտը վէ քրիսթիյանճա էօմր սիւրմէյէ
լութֆ վէրտի։ Վէ լաքին Հաղդ թէա-
լա ճարիյէսինին սապրընը թէճրիպէ է-
տիպ իւճրէթինի արթըրմատ իչին պրագ-
տը քի իւզէրինէ ախէր եիւզտէն րէնճի-
տիլէր կէլսին։ Ասրայլըլարըն պիրիտի շէյ-

թանըն ֆիլթ վէրմէխյէ փատիշահա կի-
տիպ փաքիզէ աուլթանըն իւզէրինէ իֆ-
թիրա էթտի քի սատագա թէվզի էթմէ
պէհանաբյլա պիր սոյզատէ ուշաղ իլէ
կէօրիւշիւյօր վէ փատիշահ պու խապէրին
սահիհ վէ խիլաֆ օլմասընը թէֆթիշ
էթմէտէն խըշմա կէլտի վէ անի վահիտին
պիր քիրէճ ֆուրունճուսու չաղըրըպ՝ օ-
նուն իլէ աէօզ պիրլիյի էթտի քի եարըն
սանա պէնիմ էմրիմ իլէ պիրիսի կէլիպ
փատիշահըն էմրինի իճրա էթտիւն մի
տէյի սօրտուղունտա՝ թուէթ օնու սաղ
սաղ ֆուրունուն իչինէ աթ: Ֆիլ վագը
փատիշահ օ իւզէրինէ շիւպհէ էթտիյի
սոյզատէ ուշաղը չաղըրըպ ֆուրունճույա
եօլլատը, վէ լաքին պու եօլտա կիտէր ի-
քէն պիր քիլիսէ էօնիւնտէն կէչտիյի
վագթ իչէրի կիրտի վէ էլպէթտէ պիր
աղ օրտաա էյլէնմէխյէ փատիշահըն էմ-
րինէ գարշը էթմիշ սայըլմազ միւլահա-
զասըյլա էնսէ էնսէյէ իքի պատարագ
կէօրտիւ: Փատիշահ՝ էմրինին իճրասը եէրի-
նէ վարտըմը անլամազ իչին՝ օ իֆթի-
րաճը սարսյլըյըր չաղըրտը վէ կիթտին պիր
խապէր կէթիրտին տէյի ֆուրունճույա
եօլլատը: Ֆուրունճու փատիշահըն իա-
միյլէ պուննուն կէլիպ էմրինի իճրա էթտիւն
մի տէյի սօրտուղունտա՝ զանն էթտի քի
Ֆուրունա աթըլաճագ օ տուր, օլ սէ-

պէպուէն նէ գատար տա իֆթիրաճը՝ պէն-
տէյիլ իմ տէյի պաղըրըը չաղըրըը վէ
էօզը տիլերիտիյսէ տէ, թուրթուպ աթէշ
քէսիլմիշ ֆուրսունուն իչինէ աթտը: Ա-
րաբը չօգ կէչմէտէն օլ պիր ասյզատէ ու-
շագ կէլիր, վէ սօրտուղունտա՝ պէլի է-
ֆէնտիմիզին էմրի իճրա օլունմուշ տուր
տէյի խասպէր ալըր վէ պիր շէյ պիլմէյէ-
րէք սարայա տէօնէր: Փատիշահ պունու
սաղ կէօրիւպ վէ կէչմիշ շէյլէրին
տօղրուլուղունու անլատըղընտա Ալլահա
շիւքր սունտու վէ կիւնահսըզ սուլթանըն
վէ օլ քիպար զատէնին իւզէրինէ տահա
զիյատէ իֆթիպարը արթտը:

Պիր պաշգա տէֆա տահա փէտէրինին
իւզէրինէ շահզատէ զօրպա չըգտըղըն-
տա՝ եանընտա պուլունան միւֆսիտլէրին
չօղու սուլթանըն տա էլի իչինտէ տիր
տէյի փատիշահա անլաթտըլար վէ օ՝ խա-
ֆիֆ թապիաթը իւզրէ օլան շիքեայէթի
թէֆթիշ էթմէտէն զավալը սուլթանըն
հէր կէլիրինի քէսատիքտէն ասնրա պիր
շէօլ եէրէ եօլլատը: Գապահաթսըզ սուլ-
թան օրատա խայլի զէման պիր քէօյլիւ-
նիւն էվինտէ ֆազիրանէ օթուրտու, վէ
պու սըզընթըսը արասընտա ատլա աղղըն-
տան քէնտի աղասը իւզէրինէ պիր աղըր
յագըրտար չըգարմատը, հաթթա տայիմա
ծնուն ճանընըն սէլամէթի իչին Ալլահա

տուա էտէր իտի: Վէլ հասլ եինէ փատի-
շահ գապահաթընը թանըյըպ թէքրար
ալայլա սարայա կէթիրթի վէ նահազ
եէրէ վէրտիյի ըէնճիտէլէր իչին օնտան
աֆվ տիլէտի. օլ կիւնտէն սօնրա էօմրիւ-
նիւն սօնուննատաղ մուհապպէթ իլէ պի-
լէսինճէ եաշատը վէ սուլթանըն րիճաալ-
նա իզզէթէն շահզատէնին գապահաթընը
տա աֆվ էտիպ եինէ եանընա ալտը: Փա-
տիշահըն սօն կիւնլէրի եադլաշտըղընտա
Ալլահ իզզէրինէ պիր աղըր խաստէլնէ
եօլլատը վէ Եղիսաբէթ պիր տաղըդա պի-
լէ եանընտան այրըլմայըպ կէճէ վէ կիւն-
տիւզ հէր խըզմէթինի քէնտի էտէր իտի,
վէ էնճամ արզիւսիւ իզզէ խոստովանանընք
օլսուպ հաղորդութիւն ալտըգտան սօնրա
փաք րուհինի Ալլահա թէսլիմ էթտիյինա-
տէ մախսուսէն կէօզ եաշըյլա շիւքիւրլէր
սունտու:

Սօնրա օտասընա չէքիլտի վէ օրատա
տիզ իզզէրինտէ խաչէլսութիւն էօնիւնտէ
խայլի զէման տուա էթտիքտէն սօնրա,
այաղա գալգտը վէ ճէմի իզզէրինտէ պու-
լունան սուլթանա տայիր լիսպասը վէ րըզ-
գը պրագտըգտան սօնրա Սրբուհի Քլարա
րահիպէլէրինին ուրուպասընը կիյինտի
վէ էօյլէ տիշարը սուֆատա ճէմ օլմուշ
րիճալ քիսպարըն էօնիւնէ չըգըպ փիքրի-
նի անլաթտը քի օնտան սօնրա քէնտիսի

ձէմի տէվլէթի ումուրունատան վէ տիւն-
եէվն մասլահաթլարատան չէքիլէճէք տիր
վէ եալվարտը քի ղայրը քէնտիյի սու-
թան թանըյըպ չաղըրմասընլար: Պունու
տէտիքատէն սօնրա սարայընը թէրք էտիպ
մանասաթըրա կիթատի վէ լաքին զարուրէթ
իչինատէ պուլունունլարա տահա զիյատէ
եարտըմ էտէպիլմէ իչին մանասաթըրըն
եանընատա քէնտի իչին այրը պիր էվ
եափտըրըպ օրայա չէքիլտի: Հէր կիւն
վէ հէր սաաթ խանէսի էօնիւնատէն փու-
գարէլէր էքսիք տէյիլ իտի. խասաթէլէրի,
տուլլարը, վէ ձէմի զարար կէօրմիւշլէրին
վալիտէսի վէ հէմայէթճիսի իտի: Սըզը
օրուճ վէ փէրհիզատէն սօնրա իքի տէֆա
տա այաղ ըլա Գոմբոսաթէլլա շէհիրինէ
Յակովբոս Առաքեալըն մէզարընա զիյա-
րէթէ կիթատի, վէ սօն տէֆա փագիր
քիսիկէթիյլէ եօլտա տիլէնէրէք կիթմիշ
տիր: Օրատան տէօնտիւյիւնտէ իչիթատի
քի օղլու Ալփոնզոս փատիշահ պիր եազըն
ազրապատը փատիշահա ճէնք աշմազ խա-
թէյօր. չափուճազ արալարընը պուլուպ
պարըշտըրմազ իչին եօլ ազապընը ունու-
տուպ օղլունուն սարայընա կիթատի վէ
լաքին Էսթրէմատուրայա տաքիլ օլտու-
ղունատա ազըրմա խասաթէլէնատի վէ Քիլի-
աէ թէմպիհի իւզրէ ճէմի ազիզ խորհուրդ-
լարը ղայէթ իպատէթ իլէ ալտըգատան

ասնրա օղլունու նասիհաթը,յլա պարըշ էթմէյէ եաթըրտը, վէ ճէմի րիճալ քի-պարա քրիսթիյանճա էօմր կէչէրմէ իչին էօյիւթ վէրտի: Սօնրա ազիզ Պիքիր Մէր-եէմ աաէթ էթտիյի պու դըսաա տու-այը, եանի, Նա՛ Պիքիր Մէրեէմ, լու՛թֆ վալիտէսի, մէրհամէթլէր անասը, եալ-վարըրըմ էօլիւմիւմ սաաթընտա մէլուն շէյթանըն իղվալարընտան պէնի խէլաս էյլէ տէտիքտէն սօնրա, ազիզ րուհինի Ալլահընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի:

ՅՈՒԼԻՍ 9

ՍՐՐՈՒՀԻ ԱԳՆԱՅՍ ԿՈՉՅՈ

Վրիատոս էֆէնտիմիզին ուղրունա գանընը տէօքէն պիքիրլէր արասընտա հիփիսինտէն զիյատե ազիզ փէտէրլէրտէն մետհ վե չավ օլունան պու ազիզէ Սրբուհի Ագնէս տիր: Ս. Ցերոնիմոսուն թահրի-րինճէ պու ազիզէնին էօմրիւ հիքեայէսի հէր լհսանտե թէրճիմե օլմուշ վե հէր միլլէթի ինտինտե զայէթ իմթիսարտա տըր. Ալլահըն լութֆու քէրէմիյլե չաղը, շէյ-թան թէճրիպէսի վե զալիմլէր էօրֆիւ-ւզէրինէ ֆիւթուհաթ էտիպ տէ գանը իլէ պիքիրլիյինի փաք սադլամասը զայէթ մանթ գալընտաճադ շէյ տիր:

Պու աղիզէ Բօմա շէհրինտէ ապզատէ աթաալարտան տօղուպ թա քիւչիւք եա-
շընտան փաքիզանէ էօմր սիւրմէյէ մէյլ կէօսթէրտի. վէ պու Ալլահ վէրկիսի մէյ-
լի եաշը իլէ պէրապէր եիւրէյինտէ պիւ-
յիւր իւտիւ. տույտուղու հիքեայէթլէր-
տէն պիքիրլիյին ազիմ էճրինի վէ Ալլահա
մագպուլ շէյ օլմասընը անլայըպ քէնտի
տէ պիքիրլիյինի Ալլահա սունտու վէ փաք
եաշամադա ահտ էթտի: Պիր կիւն մէտ-
րէսէտէն կէօզիւ էօնիւնէ պագարագ վէ
քեամիլճէ փէտէրինին էվինէ կէլիր իքէն
շէհր վալիսինին Սիմիրոնիոս նամինտէ
օղլու բասթ կէլտի վէ իլք կէօրիւշիւնտէ
թէաճճիւպ գալընաճագ տիլպէրլիյինէ
մայիլ օլտու վէ կիճէ վէ կիւնտիւզ կէօր-
տիւյիւ կէօզիւնին էօնիւնտէն կիթմէզ
իտի: Տօսթլարը էլիյիլէ Ադնէսին աթա-
լարընա աշգընը պէյան էթտի վէ րէսմէն
րէճաաը իճրաաը իչին եալվարտը: Քէնտի
տախի թիւրլիւ պէրկիւզար իլէ օնու կէօր-
մէյէ վարտը, վէ լաքին Ադնէս հիչ իհ-
թիրազ էթմէտէն պի վէրվա հէր փիշ-
քէշինի րէտտ էթտիքտէն սօնրա. Եանըմ-
տան պիր թարաֆա չէքիլ, սէնտէն էվվէլ
մուհապպէթիմի պաշդասընա վէրմիշ իմ,
ո զիյատէ զէննկին վէ քիպարզատէ տիր,
օնտան այրըլմամըն միւմքինի եօգ տուր,
վէ օնա ատարզ դալմազ պօրճում տուր,
տէյի ճէվապ վէրտի:

Սիմիրանիոս Ադնէսին աղջնական պու ճէվապը իշխեթիյինտէ եւ ըէյի ածըըն-տան քէյֆինի պօզտու վէ եամթաղա տիւշ-տիւ. փէտէրի ակպէպինի տույտուղունտա քէնտի թարափընտան պիր գաչ սէօզիւ կէչէր պէօյիւք քիշիլէրտէն Ադնէսին ա-թալարընա եօլտաշը վէ գըզլարընը գան-տարըլսպ օղլունուն մէրամընը իճրա էթմէ իչին ընտարա եալվարտը: Վէ լաբին կէ-լէնլէր վէ աթալարը տախի հէր նէ քի էթտիլէր իսէ, Ադնէսի փիքրինտէն չէ-վիրմէնին գապիլի օլմադը. կէօյլիւ կիւ-վէյիմէ սէօզ վէրմիշիմ, վէ սէօզիւմտէն տէօնէմէմ տէյի ճէվապ վէրտի: Վալիտէ պունու իշխեթիյինտէ ղայէթ իլէ գըզտը. վէ քրիսթիյան օլմա պէհանսարյլա օնու թուրթտուրուպ հապսէ աթմադա էմր էթտի: Սօնրա շէրիաթընը քէսմէ իչին հուզուրինէ չըզարթտըրընտա թաթը սէօզլէր իլէ օնու գապանմադա ճահտ էթ-տի վէ լաբին ֆահտէ էթմէտիյինտէ, նա Քրիստոսու ինքեար էթ, վէ եախօտ պի-քիր եաշամազ իսթէրսէն վէնթա ալա-հըմդա գուրպան սուն վէ օնուն պիքիր-լէրի արըսընա կէչ տէյի թէքլիֆ վէ էօրֆ էթտի: Սըրու հի Ադնէս հիչ քէն-տիյի ալտըրմատան, էֆէնտիմ, էյէր պու ֆիքրտէ իսէն չօզ ալտանըրսըն, ասլա թէքլիֆինէ գայլ օլմամ, ահա իլէ մու-

հապպէթիմի վերտիւիմ կիւվէյիմտէն այ-
րըլմամըն միւմքինի եօզ տուր· քրիսթի-
յանլարըն թաւիտըղը տօղրու Ալլահտան
ղայրի պաշդասընա սէճտէ գլըմամ, տէյի
ճէվապ վէրտի: Հաքիմ էօրքէլէնիպ՝ սէօ-
զիւմիւ թուէթ եօխսա սէնի պապուլխա-
նէյէ եօլլարըմ տէտիյինտէ, Ագնէս, պու
էօրֆիւնտէն տէ հիչ զօրդմամ, թաւիտը-
ղըմ Ալլահըն մէլէքի հէր ան ճանըմը վէ
թէնիմի սագլամաղ իչին եանըմտա տուր-
մուշ տուր, սէնին ալլահլարըն ֆէնալըգ-
տան ղայրի պաշդա շէյ էօյրէթմէզ, վէ
լաքին պիլմիշ օլսաըն քի քրիսթիանլա-
րըն Ալլահը փաքլըղը սէվէր, վէ պէնի տէ
սէնին ֆէսատալարընտան հըֆզ էտէպիլէր
տէտի:

Պու սէօզլէրի հաքիմ իշիթտիյինտէ
խըշմ կէլտի, վէ էմր էթտի քի չափու-
ճաղ էսլատընը իւզէրինտէն ալընըլար վէ
չըպ չըպլաղ օ կիւնահ էվինէ կէօթիւր-
սիւնլէր, վէ լաքին Ալլահըն հիքմէթիյլէ
տահա ասյունմատտան պաշընըն տաչը օլ
տէրէճէ ուզանտը քի ճէմի պէտէնինի
գափյըլսպ էսլապ եէրինի թուէտու:
Հատտալարտան սիւրիւքլէնէրէք օլ մա-
հալլէյէ վարտըղընտա Քրիստոս Էֆէնտի-
միզին հիմայէթի իւզէրինէ եէթիշտի,
պիր մէլէք ապիզէնին եանընա կէլիպ՝ պիր
կիւզէլ վէ ժարլաղ էսլապ կիյտիրտի.

էհլի՝ հէվա ճահիլլէրտէն չօղու եանընա եազլաշմազ իսթէմիլէրիսէ, պու փա-
րըլտըյը կէօրտիւքլէրինտէ կէօզլէրի գա-
մաշըպ էլ պիլէ տօզանտըրմայա ճէսա-
րէթ էտէմէմիլէր։ Վէ լաքին հաքիմին
օղլու պունլարտան զիյատէ արտըզ օլուպ
Ադնէսին պուլունտուղու օտայա կիրտի
վէ գափույու իւզէրինտէն գափատըզտան
սօնրա իրատէթիյլէ գայլ օլմատըզընը
զօրուլա էթմէք իսթէմի. վէ ազիզին իւ-
զէրինտէն չըգան եալպըրմըթըտան չէքին-
մէյէրէք եանընա եազլաշար վէ խաթա-
քեար էլինի ուզաթմազ իսթէմիյինտէ
պիրտէ ափանարդ եանընտա պէքճի տուր-
մուշ աէմալի մէկէքտէն ուրուլուպ եէրէ
տիւշտիւ վէ էօյլէ գալտը։

Պու զարա խապէր փէտէրինին գուլա-
ղընա եէթիշմէյինտէ, էօղքէսինտէն փէ-
լէնք միսալի գուտուրտու, վէ պունտա
պիր պիւյիճիլիք վար տըր տէյէրէք
Ադնէսին պուլունտուղու մահալէ վարտը,
վէ հիւրմէթսիզ աէօզլէր իլէ օնու թա-
զիրլէտիքտէն սօնրա էզէյէթլի էօլիւմ
իլէ վիճուտինի գալտըրըրըմ տէյի էօրֆ
էթտի։ Վէ լաքին Ադնէս տուէթի իւզրէ
հիչ գօրդմատան ճէմի պու աղըր աէօզլէ-
րինէ թաթըլըրդ իլէ ճէվապ վէրտի.
խայր էֆէնտիմ հիչ պիւյիճիլիք եօգ
տուր, օղլունտըն էօլիւմինէ աէպէպ՝ քէն-

տի զապթարզ նէֆսի օլսու. օնտան էվ-
վէլ պաշդալարը տա իւզէրիմէ կէլմէք իս-
թէտիլէր. վէ լաքին Ալլահըն հիմայէ-
թինի կէօրտիւքլէրինտէ կէրի չէքիլտիլէր.
ամմա սէնին օղլուն կէօրտիւյիւնիւ պիր
շէյ եէրինէ գօմայըպ ֆագաթ տիվանէճէ
սէվտասը արտընա տիւշմիւշ եանըմա կէ-
լիպ էլինի իւզէրիմէ ուզաթմադ իսթէ-
տիյինտէ միւսթէհազդ օլսուղու պէլա-
սընը պուլսուս: Պու ազըլլը սէօզլէրէ հա-
քիմ պիր ճէվապ վէրմէյիպ՝ էյէր Ալլա-
հըն պու գատար գուտրէթլի իսէ, եալ-
վար քի շու էօլմիւշ օղլում թէքրար սա-
ղալընը տէտի: Ագնէս ճիւզի տուայա
տուրտուգտան սօնրա էօլիւ գըմըլտան-
մայա պաշլատը վէ սօնրա ույուգուտան
ույանըր կիպի այագա գալգըպ պիւլէնտ
ավազ իլէ, վազրա քրիսթիյանլարըն
թաւիտըղը Ալլահտան զայրի կէրչէք Ալ-
լահ եօզ տուր տէյի պաղըրտը:

Պու ազիմ միւճիւզաթըն խապէրի չա-
վուճագ շէհր իչինտէ եայըլտը. վէ հէր
իշիտէնլէր քրիսթիյանլարըն Ալլահը պիւ-
յիւք տիւր տէյի չաղըրմայա վէ իգրար
էթմէյէ պաշլատըլար: Վէ լաքին եալան-
ճը փութլարըն փափազլարը պունուն չօղ
եայըլմասընտա պիւսպիւթիւն քէնտի
մէղհէպլէրի եօղ օլուր գօրգուսույլա
պայագը ճէմիաթը այագա գալտըրտըլար

վէ Ագնէս պիւյիւճիւ տիւր տէյի ֆիթ վէրտիլէր։ Հաքիմ ճէմիաթըն փաթըրտըսընը կէօրտիւյիւնաէ զայրի քէնտիսի պու մասլահաթըն իչինէ կիրմէք իսթէմէյիպ իքինճի Ասպասիոս իսմինաէ հաքիմ հէր շէյի իհալէ էթտի։ Պու ճէմիաթը իսոշնուտա էթմէ իչին, Ագնէս պիւյիւճիւ տիւր վէ պիզիմ ալլահ լարըմըզդա գարշը տըր տէյի սիճիլ քէսիպ՝ աթէշ իչինաէ եազմադա էմր էթտի։ Տաղ կիպի երդըմըշ աթէշին իչինէ զէվալը Ագնէսի աթտըլար, վէ լաքին Բաբելըն ֆուրունունտա օլան հիքմէթի Ալլահ պունտա տա ճարիյէսինէ կէօսթէրտի. քէնտի իչինէ կիրտիյինտաէ ալէվ իքիյէ պէօլիւնտիւ, օ՝ Ալլահըն մէտհինի էտէր իքէն պիր տէ աէրթ րուզկեար աթէշի ալտըպ աէյրճիլէրին իւզէրինէ աթտը վէ չօղունտու քիւլ էթտի։

Վէ լաքին միֆսիտ փուլթ փահիաղլարը կէօղլէրինի աչաճադ եէրէ պու միճիզէթի տախի պիւյիւճիւլիւյլէ էթտի տէյի, օնուն վիճդուտինի օրթատան զալտըրմադ իսթէր իտիլէր. վէ Ասպասիոս հաքիմ պու զալիմլէրին կէօնլիւնիւ իսոշնուտա էթմէ իչին դըլըճ իլէ ազիզէնին պօղազընը պիր եանտան օ պիր եանտատադ տէլմէյէ էմր էթտի. պունլար իլէ իպթա պու էմրտէն իւրքիւպ չէքիլմէյէրինտէ Ագնէս նէ՞ ի-

չին ամէպա էօլիւմիւմիւ կէճիքթիրիյօրսունուզ, տիւնեանըն կէօզիւնէ խօշ կէօրիւնէն վէ կիւնահ սէպէպի օլան թէնիմին պիր ան էվվէլ եօղ օլմասը տահա էէյ տիր տէյիպ Ալլահա եալվարմաղա պաշլասը քի ազիզ գանը պէհասըյլա սաթըն ալընմըշ ճանընը գուրթարսըն վէ քէնտի ճէննէթինէ ալսըն։ Պու լազըրսը պիթմէտէն ճէլլատ գըլըճը պօղազընա պասթը, վէ ազիզէնին տուսասը գապուլ օլունսուս։ Ագնէա տահա օն իւչ եաշընտա ինքէն Ալլահըն քէրէմիլէ շէյթան, տիւնեա վէ թէն իւզերինէ էթտիյի ֆիւթուհաթ ղայէթ իլէ շաշըլաճադ շէյ տիր։ Էօլտիւքտէն սօնրա աթալարը կիզլի կէլտիլէր, վէ թէննինի ալըպ կէօմտիւլէր։ Պիր տէֆա ղայպ էթտիքլերի պիր թանէճիք գըզլարը իւզերինէ կէճէլէյն աղլասըղլարընտա, քէնտի ադրանը պիքիրլէր սիւրիւսիւյլէ կէօրիւնիւպ՝ Ալթալարըմ, եալվարըրըմ պէնիմ իւզերիմէ ղայրը կէօզ եաշը տէօքմէյին, թա քիւչիւք չաղըմտան սէվիպ խըզմէթինի էթտիյիմ ֆրիատոս պէնի ճէննէթինէ ալըպ քէնտի սէվկիւլիւ պիքիրլերի սըրասընա կէչիրմիշ տիր, տէյերէք, օնլարը թէսէլլի էթտի։

ԳՈՒԼԻՍ 10

ՍՈՒՐԲ ԹՈՎՄԱՍ

ԿԱՆԹԵՐՊՈՒՐԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒ

Վրիմթիյան տինիմիզին սատրգ էմա-
նէթտարլարը եպիսկոպոսլար արտաքնտան
էն մէմուհու վէ քիլիսէի շէրիֆին հազ-
դընա սիյանէթ էթմէ իչին էօմրիւնիւ
ֆիտա էտէն ազիզ Թովմաս Լօնտրա շէհ-
րինտէ սոյգատէ էյի վէ զէնկին աթա-
լարտան տիւնեայա կէլիպ թա քիւչիւք
եաշընտան Ալլահ գօրգուսու իչինտէ վէ
իլիմ թահսիլինտէ թէրպիյէ օլտու։ Պու
էքի իլիմ վէ ֆազուլէթ պապինտէ զայէթ
իլէրլէմիշ օլմասը իչին փատիշահըն էմրի
իլէ ազիմ մանաստըրա բէֆի օլտու. վէ
խըզմէթինտէ հիչ պիր գուսուր էթմէմէ։
Շէհր Եպիսկոպոսու Թէոպալտոս էօլտի-
յինտէ փատիշահ Թովմաս սարկաւագը՝
մէրհումնուն եէրինէ նասպ էթտի։ Թով-
մաս պու թէքլիֆէ նէ գաստար գարշը
տախի կէլտիյսէ, էնճամ Ալլահըն իրա-
տէսինէ քէնտիյի թէալիմ էտիպ պու ա-
զիզ խըզմէթի ուհտէսինէ ալտը վէ օլ
կիւնտէն պաշլայըպ քահանալարա վէ աշ-
խարհականլարա իպրէթ օլաճագ պիր էյի
մէսէքտանէ էօմր կէչիրմէյէ պաշլատը։
Ճէմի տիւնեէվի զինէթլէրի պիր թարա-
ֆա պրագըպ զայրէթի վէ զայլէսի քէն-

տիյէ սրմարլանմըշ ճէմիաթըն խայրընա չալըշմատայրտը. հեր էլինէ կէլէնի ֆուդարէլերէ թէվդի էտէր քէնտի պայաղը վէ գապա շէյլերէ գանաաթ էտէր իտի. իպատէթէ վէ րիայազաթա օլան աշդը ղայէթլէ չօղուտաւ:

Պու գատար ֆազուլէթլերի իչին ազ վազթ իչինտէ ատը չըգար. վէ հեր էլ վուրտուղու իչի Ալլահ բաաթ կէթիրիր իտի. հազդ սէվինլերի էօյտիւյիւ կիպի նահազդ վէ շէրիյէ գարշը իշ թուխանլարը տա իֆրաթ խօրլար ըտը: Քիլիսէ մալընը ճէպրէն վէ նէհազդ եէրէ գապթ էտինլերին գապահաթընը եիուղլերինէ վուրտուղու իչին, պունլար ազիզին խաաիմի օլտուլար. վէ հեր մահալլտէ ատընը պօղաճազ վէ իմթիպարընա գիւլլ կէթիրճէք շէյլեր իլէ իւզերինէ իֆթիրալար էտէր իտիլեր: Օլ էյէամտէ իքի եկեղեցյական քիշիլեր տախի պիր թադսիրաթտա պուլունտուդլարը իչին գապահաթլարընա կէօրէ ճէզասընը եպիսկոպոսլարընան ալտըդլարընտա, պունլար տա օլ պիր խասիմլերիյլէ պիր օլուպ փատիշահըն ֆիքրինէ գօտուլար քի Թովմաս եպիսկոպոս՝ քէնտի հիւքմինտէն զիյատէ քէնտինէ տիւշմէյէն շէյլեր էտերէք փատիշահըն իգթիտարընը էքսիլթմէք իսթէյօր. եկեղեցյականլար տախի աշխարհա-

կանլար կիպի փատիշահ էֆպասը օլմա-
լարը իչին օնուն էմրի ալթընա տիւշեր-
լեր. վէ պունա քէզալէք տիկէրլիւն
խֆֆիրալար իլէ ազիզի փատիշահըն կէօ-
զէնտէն չըգարմադա չալըշըրըտըլար:

Վէ լաքին Թովմաս ինսան գօրգուսուն-
տան զէյատէ, Ալլահտան իհֆիրազ է-
տիպ՝ տէտիյինտէն կէրի տէօնմէտի, վէ
ֆիլիսէի շէրիֆին հուզուզունա հէր հալ
արգա տուրմայա գարար վէրտի: Էկէրչի
պու թարզ հարէքէթի իչին փատիշահըն
կէօզէնտէն չըդտը, լաքին քէնտիսի
պօրճունու էֆտիյի իչին Ալլահա մադ-
պուլ օլտու: Քէնտի օրատա պուլունմա-
սըյլա ախեր եիւզտէն պիր գարդաշա փէյ-
տա օլմասըն տէյի իրատէսիյլէ կիզլիճէ
Բօմայա չէքիլտի, վէ օլտուղու կիպի հէր
շէյի վագթին սրբազան Քահանայապե-
տինէ թարիֆ էֆտիքտէն սօնրա իսթի-
ֆասընը իսթէտի: Վէ լաքին րէճասը գա-
պուլ օլունմատըղընտա Ֆրանչա մէմլէ-
քէթինտէ Բոնթինիաքօ իամինտէ մալում
պիր մանասթըրա չէքիլիպ րիյազաթ իւզ-
րէ էօմրիւնիւ կէչիրիր իտի: Խասիմի Ին-
կիլթէրրա փատիշահը ազիզին օրատա սա-
քին օլտուղունու տույտուղունտա Թով-
մասը չափուճադ եանընըզտան գօվուն,
եօխսա մանասթըրընըզը գալտըրըր վէ
հէր վարիյէթինիզի միրիյէ զապթ էտէ-

րիմ տէյի րուհպանլարա խապէր կէօն-
աէրտի: Ֆրանչա փատիշահը Լուդովիկոս
ազիզին չէքտիյինի իլհիթտիյինտէ գարշը-
սընա կիթտի. վէ մուհապպէթ իլէ օնու
դապուլ էտիպ թիւրլիւ թէսէլլի վէ միւ
սահիպէթ վէ իլթիֆաթլէրտէն սօնրա
ախէր պիր գօրդուսուզ մանսաթըրա կէ-
թիրտի: Պուրատա տախի արզիւսիւ
իւզրէ ազիզ տայըմ գալմազ իսթէյօր-
ուտույա տա, էնճամ եինէ Ինկիլթէրրա
փատիշահընըն էմրինէ վէ մահլուպունա
թէսլիմ օլուպ եէտի սէնէ սիւրկիւնլիւք
չէքտիքտէն սօնրա քէնտի քիւրսիսիւնէ
տէօնտիւ վէ ճէմիաթ ղայէթ սէվինճ իլէ
գապուլ էթտի: Ազիզ հէր կէչմիշի ու-
նուտուպ տօղրու վէ սատըգ չօպան կիպի
քէնտի ճէմիաթընըն խայրընա չապալար
իքէն, թէքրար տիւշմանլարը փատիշահը
գանտըրտըլար քի Թովմաս կէչմիշ շէյլէր
իչին ինթիզամ ալմազ արզիւսույլէ՝ օնա
գարշը իթթիֆագ էթմիշ տէվլէթինէ
վէ էօմրիւնէ գասթը վար տըր տէյի:

Նէ գատար ինանըլաճագ շէյ տէյիլ-
տիյսէ տէ ազիզին հագդընա օլան իֆ-
թիրա, էգ ճիւմլէ խաֆիֆ վէ զայիֆ փա-
տիշահ տէյէնլէրին ոէօղիւնէ իթիմատէն՝
Աճէպա պէնի շու պիր քահանանըն էլինա-
տէն գուրթարան եօղմու տուր տէյի
պաղըրմայա պաշլատը: Փատիշահըն պու

թարզ սէօզլիւնիւ իշլիթտիքլէրինտէ օրա-
տա պուլունանլարըն չօղու օնա մագպուլ
պիր իշ թուրթմուշ օլմազ իչին, արա-
լարընտա սէօզ պիրլիյի հտիպ կիզլիճէ
ազիզին թէմէքքիւն էթտիյի եէրի պաս-
տըլար։ Պունլարըն Քանթէրպուրիյէ վար-
տըգլարընտա Թովմաս քիլիսէտէ ախ-
շամ ժամընտա ըտը. եանընտա պուլու-
նան քահանալար վէ տիրացուլար քիլիսէ
գափուսունու չէվիրմէք իսթէտիքլէրին-
տէ, քիլիսէ գալէ տէյիլ տիր. էյէր լա-
զըմ կէլմիշ իսէ Ալլահըն քիլիսէսի ու-
ղրունա էօմրիւմիւ ֆիտա էթմէյէ հա-
զըր ըմ տէյէրէք. գափուչու գափաթմա-
տը։ Փատիշահ Թարաֆընտան կէլէնլէր
գօլայլըղ իլէ իչէրի կիրիպ, Տէվլէթ զամ-
մազը Թովմաս նէրէտէ տիր տէյի չաղըր-
տըգլարընտա՝ ազիզ պի փէրվա իլէրի
վարըպ՝ Թովմաս պէն իմ, վէ լաքին տէվ-
լէթ զամմազը տէմէնիզի գապուլ էթ-
մէմ. Ալլահըն քահանասը ըմ վէ օնուն
չան ու շէօհրէթինէ վէ ֆիլիսէի շէրիֆին
իսմինէ գանըմը տէօքմէյէ հազըր ըմ տէ-
յի ճէվապ վէրիպ՝ եալվարտը քի քէնտի
քահանալարընա վէ տիրացուլարընա պիր
քէտէր էթմէսինլէր։ Պու քէլամլարտան
սօնրա խորան էօնիւնտէ տիզ չէօքիւպ
ճանընը վէ քիլիսէսինի Քրիստոս էֆէն-
տիմիզէ, ազիզ վալիսէսի Պիքիր Մէրեէ-

մէ վէ Ս· Դիոնիսիոսա թէսլիմ էթտի· տահա տուասը պիթմէտէն զալըմլարըն պիրիսի տալպիչագ եանընա կէլիպ քէլլէսինէ վուրտուղու պիրլէ իքիյէ պէօլտիւ· օլ պիրլէրինին տախի զալիմանէ ազիզին պաշընը վէ թէնէնի տէլիք տէլիք էթտիքլէրինտէ, պաշընտան ագան գան վէ պէյն իլէ խորանըն իւզէրի միւլէմմա օլտու։ Պու թարղ տուլյուլմամըշ զալըմլըղլա ազիզի էօլտիւրտիւքտէն սօնրա սարայընա կիրտիլէր վէ հէր էլլէրինէ կէչէն շէյլէրի պօղուպ եօղ էթտիլէր։ Սօնրա պէօյիւք ֆիւթուհաթ էթմիշ կիպի օրատան չէքիլտիքլէրինտէ գաչան քահանալար թէքրար քիլիսէյէ ճէմ օլուպ ազիզին թէնինի չօգ գինէթ վէ ալայ իլէ կիւմտիւլէր։ Պու ազիզին էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 1171 թարիխինտէ վուգու պուլմուշ տուր։

Թովմասըն էօլիւմիւնիւ փատիշահ իշլիթտիյինտէ զայէթ կիւճիւնէ կէլտի· մէրամը նէ՞ էօլտիւրմէք իտի վէ նէ տախի մէզքիւր հայտուտլարա քէնտիսի թէմապիհ էթմիշ իտի· էզճիւմլէ աէօզիւ իլէ սէպէպ օլտուղու իչլին եասա կիրտի վէ նէտտամէթի իչլին թիւրլիւ րիյազաթլար էթմէյէ թէհամմիւլ էթտի։ Իւք էլինի գալըրըպ ազիզի վուրան տախի Ալլահտան ճէզասընը ալտը, տիշի իլէ քէնտի

քէմիյինի կէմիրէրէք կէպէրտի, վէօլկիր-
լէրի տախի ագըլլարընը ղայպ էտիպ Ալ-
լահտան պէլամըզը ալտըգ տէյէրէք պա-
ղըրըզ կէգէր իտիլէր։ Ագիգին մէզարընտա
Ալլահըն քէրէմիյլէ ինկիլիթէրրա փատի-
շահը սէքիզինճի Հէնրիկոսուն էյեամինէ
գատար խայլի միւճիզէլէր օլմուշ տուր.
վէ լաքին պու փատիշահ տօղրու Բօմա
քիլիսէսինի պրագրպ փրօթէսթանթ
ատտ օլունանլարընմէյլինէ ույտուղունտա
տէօրտ եիւզ սէնէ սօնրա Բօմա եպիս-
կոպոսու օլմատը իչին ապիգին սիճիլինի
քէսիպ քէմիքլէրինի մէզարընտան չը-
դարմատը վէ եադտըգտան սօնրա քիւլիս-
նիւ բուգիէատա սավուրտու։

ՅՈՒԼԻՍ 11

ՍՈՒՐԲ ՎԻՆՉԵՆՑԻՈՍ

ՊԱՒԼԱՑԻ

Ա. Վինչենցիոս Ագուիտանիա շէհրին-
տէ ֆագիր վէ զահիտ ամթալարտան տիւ-
նեայա կէլիպ Ալլահ մուհաֆազէթի վէ
գօրգուսու իչինտէ էյի թէրպիյէ օլմուշ
ուտու։ Իլք սէնէլէր ամթալարընըն էմ-
րինյլէ տավար կիւտմէյէ քէնտիյի վէրմիշ
իքէն՝ սօնրա հէվէսի վէ ալըմրյլա իլմէ
թալիպ օլուպ օլ տէրէճէ իլէրի կիթտի

.քի գէվալլը վէ եօխսուլ ամթալարընը պագմաղ իչին ուսթալըգ էթմէյէ պաշլատը։ Ֆաղուլէթէ օլան աշգը տախի դայէթ աշըրըյոր. վէ Ալլահ մուհապպէթի իչին ֆիքրիյլէ թէրքի տիւնեա էտիպ՝ ֆագատ Ալլահ խըզմէթինէ մէշղուլ ըտը։ Պիր աէֆէր մասլահաթլարընա նիզամ վէրմէ իչին Մարսիլիայա կիտիպ կէլի աէօնմէսինատ թիւրիւտիւլէրին էլինէ էսիր տիւշտիւ. պունլար գէվալլը վինէչէնցիոսու մըզրաղլա եարալայըպ աօյտուգտան սօնրա գէնճիրէ վուրուպ Աֆրիգա ճանիպլէրինէ կէօթիւրտիւլէր։ Օրատա տին հազդընա վաֆիր ըէնճիտէլէրէ թէհամմիւլ էթտի վէ էլտէն էլէ սաթըլըպ սօն տէֆա պիր տինինի ինքեար էթմէյէ Մէմլուք էլինէ տիւշտիւյիւնտէ, .քէնտի հազիմ թապիաթը վէ ագիլանէ աէօզլէրիյլէ աղասընըն կէօզիւնիւ աչտը վէ իրթիքեապ էթտիյի կիւնահ իւզէրինէ նէտամէթ էթտիրտիքտէն սօնրա, օնուն իլէ պէրապէր մանգիճէ գաչտը վէ սաղ աելիմ Ֆրանչայա տախլ օլտու։ Էհալիսինին ըէճաասընա իթթիպարէն իքի .քիլիսէ ճէմիաթը իւզէրինէ նագըր օլմատան մասատա, Ս· Ֆրանչիսկա Սալէզեանընն մանթլուպունա տա եօգ տէյէմէյիպ բահիպէլէր մանասաթըըը իւզէրինէ տախի մէմուր գօնուլտու, վէ գըրգ աէնէ միգտարի

չօգ ազէ վէ ֆիրաւէթ իւէ պուն֊լարըն ի֊տարէսինի էթտի։ Պիր տէֆա մէզքիւր Ս. Ֆրանչիսկոս ազիզին մէտհինի էթտի֊յինտէ. ֆիլ վագը Վինչէնցիոս կիպի պիր ազիւ վէ էհլի սէվապ քիշի կէօրմէ֊միշիմ տէտի։

Էֆէնտիմիզին 1625 սէնէսինտէ պու ազիզ քէնտի պաշընա աչևարհսկան քա֊հանալար իչին պիր մանասթըր գօտու. պուն֊լարըն պաշ իշլերի հէփիսի պիր եէր֊տէ րահիպլէր միսալի օթուրտուգտան սօնրա քիւրէքտէ, գալէտէ վէ ախեր սէ֊ֆիլ մահալլէրտէ պուլունան ճանլարա եարտըմ էթմէք իտի։ Քէնտիսի հէփի֊սինտէն զիյատէ չալըշըպ՝ ֆիլիէն ախեր֊լէրինէ էյի իպրէթ վէրիր իտի. սէքսէն պէշ եաշընա գատար էօմրիւնիւն եարը֊սընան զիյատէսինի, քէօյլիւլէրէ վէ պայազը ճէմիաթա պիլմէտիքլէրի տին մատտէլէրինի էօյրէթմէտէ կէչիրմիշ տիր։ Հիւքմիւ ալթընտա պուլունան քահանա֊լարը տախի պու պապտէ էյի թէրպիյէ էտէր իտի. էն պայազը ճէմիաթ վէ էն սէֆիլ քիշի սիֆաթը ալթընտա չօգ տէֆա քրիստոս էֆէնտիմիզ կիդւի պու֊լունուր տէյի գանըպ՝ օլ պիրլէրինէ տէ վազ վէրիր իտի։ Չօգ պիմարհանէլէր աչտը, ֆագիրլէրի, ալիլլէրի, քիւթրիւմ֊լէրի, իչ եարամազլարը վէ խաստէլէրի

*օրայա թօփ էտիպ՝ խըզմէթ էտէր վէ հէփիսինի իդիթիզասընա կէօրէ գայըրըը ըտը։ Վէ լաքին հէփիսինէ քէնտի եէ-թիշէմէտիյի իչին թիւրլիւ եղբայրու-թիւնլար փէյտա էթտի, վէ օնլարըն եարտըմըյլա կիճէ վէ կիւնտիւզ, զահ-մէթ պագմայըպ էլ վուրտուղու իշլէրի իլէրի կէօթիւրմէյէ ղայրէթ էտէր իտի։ Պիր տէֆա պիր գաչ նէֆէր տալ գըլըճ պիր իշճի արգասընտան տիւշմիւշ գօվա-լայօրուտուլար. Վինչէնցիոս պուննու կէօր-տիւյիւնտէ, տէր ագապ հէր շէյի պրա-գըպ վարտը օնլարըն արասընա կիրտի. նէ-ֆէրլէր ազիզին պու հարէքէթինտէն թէփրէնիպ կէրի չէքիլտիլէր վէ օլ պիրի պու կիուննէ խէլաս օլտու։

Ֆագիրանէ սիւրտիւյիւ էօմր ղայէթ շաշըլաճագ շէյ տիր. նէ գատար պաշգա-սընա հազիմլիք վէ միլայըմլըգ կէօսթէ-րիրիտիյսէ, օլ գատար զիյատէ քէնտի վիւճուտունա գարշը աէրթլիք էտէր իտի։ Եէմէյինտէ վէ իչմէսինտէ իֆրաթ տիգ-գաթլըյըտը. խըզմէթինտէն պագը գա-լան վագթը տուատա վէ թէֆէքքիւր-տէ սարֆ էտէր իտի։ Պիրիսի ազիզին բէ-յինի սիւալ էթտիյինտէ ճէվապ վէրմէ-տէն գըստաճա տուա իլէ Ալլահըն եար-տըմընը տիլէր իտի։ Էվտէն չըգմատան վէ էվէ կիրմէտէն հէր զէման տուայա

տուրուրուտու. պուլունտուղու խըղմէթ-
լէր նէ գատար թէհլիքէլի իտէալէր տէ,
հիշ պիր տէֆա ղիմմէթի զամիրէսի պիր
շէյ իչինտէ էքսիլմիշիմ տէյի, գալպինի
վուրմամըշ տըր: Փաքըղա օլան հէվէսի
փէք չօղ ուտու վէ պու պապտէ գալպի՝
տօղտուղու կիպի ածունատագ պիքր վէ
լէքէսիզ գալմըշ տըր: Անչըղ վէ սէրպէսթ
լագըրտը աղղընտան չըղարմատըղտան
մատտա, էլ գադա պիրիսի՝ էօնիւնտէ օլ
թարղ շէյլէր սէօյլէյինճէ՝ ատպը էտէ-
մէյիպ եիւզիւնէ վուրուր ուտու: Ղայպ
օլմուշ ճանլարը գաղանմադ իչին ղայէթ
չօղ չալըշըր ըտր. քէնտիսի եէթիշէմէ-
տիյի մահալլէրէ, թէվապիլէրինտէն չօ-
ղունու պու սէպէպ իչին կայլի եէրլէրէ
եօլլամըշ տըր:

Պու գատար զահմէթտէն ածնրա աղիղ
Վինչէնցիոս քէյֆինի պօղտու վէ տահա
էօլիւմիւնէ պիր նիշան օլմատան՝ ադը
պաշընտա իքէն՝ քիլիսէտէն թէմպիհ օլ-
մուշ խորհուրդլարը ալմադ արզիւլէտի
վէ արզիսիւնէ պինայէն հէր շէյ թէք-
միլ օլտուգտան ածնրա՝ կիւլէր եիւզ վէ
ֆէրահ բուհ իլէ ադիղ ճանլընը եարա-
տըճըլընըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ԳՈՒԼԻՍ 12

ՍՈՒՐԲ ՐԱԲՈՒԱՍՈՒՆ

ԵՒ ՀԻՆԳ ՎԿԱՅՔ

Տին խասիմի Լիկիանոս գրալըն միւլա-
զիմի՝ զալիմ Լիւսիաս Իզնիաէ կէլտիյին-
ատէ, սաէթի իւզրէ ֆէրման չըգարտը քի
քրիսթիյան իսմի գալգաճագ վէ էմրինէ
գարշը կէլէն գըլըճաան կէչէճէք։ Փարա
իլէ սաթըն ալընմըշ չաշուալարը հէր շէյ-
աէն էվվէլ գուլաղընա եէթիշտիրտիլէր
քի գրալըն ասքէրի իչինաէ պիլէ քրիս-
տոսա թաւանըլար վար։ Ֆիլ հալ էմր
էթտի քի արանաըն պուլունսուն վէ հու-
զուրինէ չըգարըլսըն. էմրի իճրա օլունտու
վէ գըրդ իւչ սաիսա քրիսթիյան պի փէր-
վա զալիմին էօնիւնէ չըգտը։ Լիւսիաս
պուռնալարըն կիւզէլլիյինէ վէ եիյիտլիյինէ
հայրան օլտուգսան սօնրա, եէրլէրինի
սօրտու վէ ալլահլարա գուրպան սունմա-
մալարընըն աէպէպինի տույմագ իսթէտի։
Ազիզ Գեւոնդիէս իլէրի վարտը վէ հէ-
փիսինին իսմինէ ճէվապ վէրիպ՝ եէր իւ-
զէրինաէ վաթանլարընըն այրըվէ ախրէթ-
աէ պիր օլմասընը իսպաթ էթտիքտաէն
սօնրա, եէրի վէ կէօյիւ եարատըճը քրիս-
թիյանլարըն Ալլահընսան զայրի զաթա

գուրպան սունմայը ապէս, ազբլա գարշը վէ շէյթան իճաաը աատ էթտի։

Լիւսիաս պու լազըրտըլար իւզէրինէ միւնֆէիլ օլտուչաս տա, տիշարըտան պէլլի էթմէյիպ, սանքի տէտիքլէրի ազլէ եար օլմայանլարըն սէօզիւ վէ տիւշիւնճէսի կիպի, կիւլմէյէ պաշլատը։ Վէ ազիզ Ղեւոնդիոսու արդատաշլարըյլա պէրապէր գանտըրմազ իչին ալլահլարըն ազամէթինի վէ ֆրիատոսուն զիւլլիւյիւնիւ նազլ էթտի. վէ լաքին Ղեւոնդիոս իլէ պէրապէր օլ պիրլէրինին տէ մահսարա էթմէսինի կէօրտիւյիւնտէ՝ խըշմա չըզտը վէ ալլահլարա գարշը սէօյլէյէն քիւֆրպազլարըն ազզընա վուրուն տէյի, հասասլարա էմր էյլէտի։ Պունունուլա տա օնլարը ֆիքրլէրինտէն վէ սէօզլէրինտէն չէվիրէմէտիյինտէ հէր հալ հազդվարընաան կէլմէ արզուսույլէ պիր գալէ իչինէ աթտը վէ ալլահլար իպատէթինտէ ղայէթ սօֆու Մենիաս վէ Բելիադէս իսմինտէ իքի հասասլարը եանլարընա պէճճի գօտու տիզդաթ էթմէ իչին քի քիմսէ էքմէք վէ սու իչէրի կէթիրմէսին։ Ազիզլէր հապսէ կիրտիքլէրինտէ պիրի պիրինտէն էվվէլ զինճիրլէրի էօփիւպ սարըլտըլար, վէ Ղեւոնդիոս արդատաշլարընա եիւրէք վէրիպ թէսէլլի էթմէ իչին չէքտիքլէրինին վէ չէքէճէքլէրինին ազ վէ

գըսսա օլմասընը, վէ պէտէլէն կէօյտէ ալաճագլարը իւճրէթլէրին չօգլուղունու վէ էպէտի օլմասընը ուղուն սէօզ իլէ կէօսթէրտիքտէն սօնրա տէտիքլէրինէ մէթանէթ վէրմէ իչին կէչմիշ սուրբլարըն տին հագգընա չէքտիքլէրինի պիրէր պիրէր օնլարա նազԼ էյլէր իտի: Ս. Ղեւոնդիոսուն պու ապիլ սէօզլէրի, վագրա օլ պիր արգատաշլարընա չօգ ճէսարէթ վէ թէսէլլի վէրտի. Ալլահ իչին չէքիպ էօլմէտէն ղայրի աղըզլարընատան պաշգա շէյ իշտիւմէզ իտի: Զալիմ Լիւսիաս հէր նէ գատար սու վէ էքմէք վէրմէյի եասագ էթմիշ իտիյտէ տէ, եինէ Բասիանէ իսմինտէ պիր տինտար վէ զահիտէ տիշ էհլի կիզլիճէ պիր ուսլ իլէ ազիզլէրէ սու կէթիրիր իչէրիր իտի: Կէճէ վէ կիւնտիւզ հապատա՝ քիլիսէտէ կիպի զէպուրլէր օգույարագ վագթլարընը կէչէրիրիտիլէր վէ Ալլահըն ինամ էյլէտիյի ազիզ փիշքէշ իչին թէշէքքիւր օլուրուտուլար: Լաքին Լիւսիաս պունլարըն սէվինճինի տույտուղունատա՝ կէվշէյճէք եէրէ տահա զիյատէ գուտուրտու վէ նէ թարզ հագգլարընատան կէլէյիմ տէյի տիւշիւնիւր իքէն կէճէ րույասընատա Անտղեպիոս եաղանճը ալլահըն քիսփէթինտէ շէյթան կէօրիւնիւպ օնուն ղայրէթինի խայլի ԱՀտ էթտիքտէն սօնրա՝ քէմիքլէրինի

փարչա փարչա էթ տէ ասնրա եագ տէյի թէմպիհ էթաի։ Լիւսիաս պու բուլասընըն իւզէրինէ, սապահտան թէքբար ազիզլէրի հուզուրինէ չաղըրտը վէ եիւզտէն մուհապպէթ վէ մէբհամէթ թաալլայա-րագ, էօմրիւնիւզէ գըլմայըն, գրալըն էմրինէ իթաաթ էտին, ալլահ Ըլարա գուրպան սունուն տա հէր պիրինիզէ իքիշէր եիւզ ալթըն պահշիհ վէրէրէք էվինիզէ եօլլայայրմ տէյի, նասիհաթ վէրտի։ Վէ լաքին թէքբար նասիհաթը վէ թէքլիֆի գապուլ օլմամասընտան մնատտէ ալլահ-լարընըն տախի սիթէմլէնմէսինի կէօր-տիւյիւնտէ, օնլարըն թարաֆընտան ին-թիգամ ալմադ իչին պիրէր ադաճա ա-սըպ՝ թէնէլէրինի սիվըի տէմիր վէ քէսքին չադմադ թաշը փարչալարըլըյա գադըմա-ղա էմր էթտի։ Լաքին պու տախի հիչ պիր ֆայիտէ էթմէտիյինտէ թէքբար զընտանա աթտը վէ թէմպիհ էթտի.քի հիչ .քիմսէ եանլարընա վարմասըն։ Ալիզլէր Ալլահըն լայըդ էյլէտիյի եէնի ֆիւթու-հաթա սէվինիր սէնաէր օդուր իքէն՝ պիր տէ կէճէլէյին գարանլը զընտան իչին-տէ նուր տօղտու վէ պիր մէլէք կէօրիւ-նիւպ իրթէսի կիւն ճէննէթտէ սէվտիք-լէրի Ալլահա գավուշաճադլարընըն միւժ-տէսինի վէրտի։ Տիշարըտա զընտան գա-փուտունտա տուրան իքի պէքճիլէր պու

հիքմէթի կէօրտիւքլէրինտէ՝ տէրսունլէ-
րինտէ նէշէթէ էտէն լութֆա գարշը գօ-
մայըպ պիրի պիրլէրինէ թափտըղլարը
ալտահլարըն սախթէլիյինի վէ քրիսթի-
յանլարըն Ալտահընըն կէրչէքլիյինի վազ
վէրէրէք վարտըլար ազիզլէրին սըրսաընա
գարըշտըլար վէ տին ուղրունա քէնտիլէ-
րինին տախի էօլմէյէ հազըր օլմալարընը
պէյան էթտիլէր։ Ազիզ Ղեւոնդիոսուն
վէ ճէմի արգասաշլարընըն գալպլէրին-
տէքի տույտուղլարը սուրսուրու տէմէյէ
հաճէթ տէյիլ։

Մէլէյին վէրտիյի խապէր իւզէրէ իր-
թէսի կիւն թէքրար գալիմ Լիւսիասըն
էօնիւնէ չըղտըլար, քի պունլարըլա պէ-
րապէր իքի պէքճիլէրի տէ կէօրտիւյիւն-
տէ հաստէն խարիճ էօքէյէ չըղտը վէ
հիչ պիր թիւրլիւ րէյլէրինտէն չէվիրէ-
մէտիյինտէ քէմիքլէրինի փարչա փարչա
քէտմէյէ վէ սօնրա եազմաղա էմր էթտի։
Ազիզլէր հաքիմին սիճիլինի տույտուղլա-
րընտա սօն տէֆա պիրի պիրլէրիյլէ էօ-
փիւշտիւլէր վէ շազ եիւրէքլէ ճէլլատըն
էօնիւնէ վարտըլար։ ՃԷմի սէյր էտէնլէր
պու ազիզլէրին մէրտանէլիյինտէն զէյա-
տէ Լիւսիասըն աճըղտըղլըղընա մաթ
գալտըլար քի թաշ եիւրէքլիլէրին պիլէ
գանլը գուրպանա թէփրէնտիյինտէ, եա-
լընըզ օ՝ գալպինտէ ֆէրահ պուլսուր ու-

տու։ Սօնրա օլմայա քի քրիսթիյանլար քիւլ քէսիլմիշ քէմիքլէրինին վարչա-լարընը ալըպ թափսընլար տէյի՝ թօրպա իչինէ գօյուպ չայա աթարլըտը. վէ լաքին սօնրա միւճիզէթլէ մէյտանա կէլմէսինտէ իպատէթքեար քիշիլէր ալտըլար վէ կիշ-լի սապլատըլար։

ՅՈՒԼԻՍ 13

ՍՈՒՐԲ ԸՐԴՈՒԱՏԱՆ

Պու ազիզ Ադէմիսթանտա Շիգար շէհրինտէ Ղեւի իսմինտէ եէհուտի պիր աթատան տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Փէ-տէրինին ղէնկինլիյի նէ գատար չօղու-տույա տա օլ վագթին ատէթի իւզրէ էվլատլարը Ադերի սըղըր կիւտմէյէ եօլ-լարըտըլար։ Ախեր միլլէթտէն օլան քիւ-շիւք չօճուղլար տա քէնտի տատարըա-րընը սուլտամ իչին պիր մահալլէ թօփ օլուպ էյլէնտիքլէրինտէ, Ադեր եէհու-տի օլմատը իչին օնլարընն իչինէ գարըշա-մազ ըտը։ Զօգ տէֆա քիւշիւք քրիս-թիյան չօպանլարընն պիր եէրտէ օթու-րուպ եէմէսինի, իչմէսինի, վէ քէնտի եաշլարընա տիւշէր կիւնահտըզ օյունլար իլէ վագթլարընը կէչիրմէսինի կէօրտիւ-յիւնտէ եիւրէյի գալգար վէ կիւնտէն

կիւնէ տահա զիյատէ օնլարըն իւզէրինէ մուհապիզէթի արթար ըտը։ Քրիսթիյան չօճուգլարը տախի Աաէրին հազիմլիյի վէ մահճուպլուղու իւզէրինէ զայէթ վուրուլտուգլարը իչին օնունլա աշինալըգ էտէր վէ արաալարընա կիրմէյէ ճէսարէթ վէրիր իտիլէր։ Մապէյնլէրինտէ տին մատտէսինտէն զայրի շէյ իւզէրինէ սուհպէթ օլմազ ըտը· վէ քրիստոնէական վարդապետուէթիւնտան էօյրէնտիքլէրի թալիմատէթը՝ օնա տախի էօյրէթմէյէ վէ քրիստոսուն շայիրտլէրի արաալընա կիրտիրմէյէ զայրէթ էտէր իտիլէր։ Էնճամ միւբաալարընա էրտիլէր վէ Աաէր պիր կիւն քահանայա պիլէ պէքլէմէտէն, սանքի զօրուլա իսթէտի վէ օնլարտան վաճիթիզ օլուպ Աաէր եէրինէ Աբդլմսեհ իսմինի ալտը։

Սըղըրլարըյլա պէրապէր էվէ տէօնտիւիւնտէ պիթթէքմիլ անաալընա հէր շէյի նազլ էթտի վէ եէնի գապուլ էթտիյի քրիսթիյանլարըն տինի իչին էօմրիւնիւ ֆիտա էթմէյէ հազըր օլմասընը պէյան էյլէտի։ Իւք իպթա վալիտէսի նէ գատար գարշը կէլտիյսէ տէ, սօնրա օղլունուն հազգ վէ ազիլ սէօզլէրինէ ճէվապ վէրէմէյիպ՝ փէտէրինտէն վէ գարտաշլարընտան կիզլի սազլար ըտը, վէ քէնտի տախի պիր ուսլ իւզրէ քրիսթի-

յան օլմաղա սէօզ վէրտի։ Ադաալը պիր այ միգտարի կէչտիքտէն սօնրա պիր պիւյիւքեօրթ ու վէ ալայ կիւնիւնտէ փէտէրի զեյաֆէթ վէրիպ ճէմի ագրապալարընը տա տավէթ էթտի վէ իսթէտի քի ճէմի էվլատլարը տախի օրատա պուլունսունլար։ Վալիտէսի նէ գատար պիր հիւնէր իլէ Ասէրի օրատան եօղլամաղա չալըշըրըտըյսա տա չարէսի օլմայըպ մէճլիսէ կիրմէյէ մէճպուր օլտու։ Եէհուտիլէրին այնընա գարշը իւզէրինտէ պուլունան նիշանէլէրինտէն մաատէ սօֆրալարընա տա եանաշմամաընը փէտէրի կէօրտիւյիւնտէ հըրսը չըգտը վէ օրատա զավալը օղլունու թէփէլէմէք իսթէր իտի։ Վէ լաքին տավէթլիլէր վէ օղ պիր գարատաշլարը չօճուղու էլինտէն ալտըլար վէ էթտիյի թագսիրաթը եիւզիւնէ վուրտուգտան սօնրա փէտէրիյլէ պարըշարըմագ իսթէր իտիլէր։ Հէր նէ քի սէօյլէտիլէր իսէ քեար էթմէտի վէ ֆիքրինտէն սէօնտիւրմէնին ատա գապիլի օլմատըգտան մաատէ օրատա պուլունանլարընը չօղու Աբդլմանե հին ագիլ սէօզլէրինէ հադգ վէ մէյլ վէրիր կիպի կէօսթէրիր իտիլէր։ Զալիմ փէտէրի Ղեւի օղլունուն պու թարզ գավիլիյինէ տայանամայրպ մէճլիս իչինտէն պիր եանա չէքտի վէ պիչագ էլինտէ գանընա կիրմէք իսթէտիյէ սէ՝

օղու ֆրըլայըպ էլինաէն չըզմաըննաս ատհա գիյաաէ զուտուբաս վէ օննուն իգի արբա կիտիպ վաֆթիվ օլաուզս զայանըն եանընաս զուզս կիպի պաշընը պիր թաշ իւզէրինէ ուզատըպ էօլիւմէ հագըը օլմաարնը կէօրտիւյինաէ էլինաէ֊քի պիչաղըս քէնաի էվլաատնը պօղազլաար վէ պիւյիւք պիր շէյ էթմիշ կիպի մէճլիսէ կէլիպ դանը պիչաղը ատավէթլիլէրէ կէօսթէրտի։

Ագիպ Աբդլմաեհ պիր կիւն էվվէլ բուլյաարնաս կէօրտիւյիւ շահիտլիք թաճընա նայլ օլաս վէ արգատաշլարը իրթէսի կիւն ագիպին թէնինի օրատա պուլտուզլարընաս թէսաճճիւպ էթտիլէր վէ էլէկտիյլէ եէրի զաղըպ իչինէ կէօմտիւլէր։ Վէ լաքին խայլի վազթ սօնրա եօլճուլար օլ սէմթաէն կէչտիքլէրինաէ կէճէլէյն պիր նուր կէօրտիւլէր վէ վարըպ ագիպին թէնինի պուլմալարընաս ալտըլար վէ վիլայէթլէրինէ կէօթիւրտիւլէր։ Ալահ՝ զուլու Աբդլմաեհին շէֆաաթըյլա չօգ միճիպաթ էթմիշ տիր վէ հալա էաէր։

ՑՕՒԼԻՍ 14

ՍՕՒՐՔ ՔԱՂԱՔԱՑ

ՏՈՒՈՄԵՆԱՑ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ագիպ պետրոս առաքեալն չայիրտի Բագարատ Անթաքեա թարաֆլարընաս

վուԹփէրէսԹ ամԹալարան տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Քրիստոս էֆէնտիմիզին էԹտիյի միւճիզէլէրի իշիԹտիյինտէ փէտէրիյէ պէրապէր օնու կէօրմէ իչին Գուստի շէրիֆէ կիլիսէի վէ վազլարընը տույտուղունտա՝ գալկինտէ տէտիքլէրինէ գանտը վէ օնտան էօյլէ օնա ինանմազա վէ Թէվազիլէրի սըրտաընա կիրմէյէ ահտ էԹտի. վէ Քրիստոս էֆէնտիմիզ գըյամէ օլուպ կէօյէ չըղտըղտան սօնրա փէտէրի վէ վալիտէսիյէ պէրապէր Ս. Պետրոստան վաֆֆԹիզ օլտու։ ԱմԹալարը սաղըրղընտա օնլարտան այրըլմազ իսԹէմէյիպ օնլարլա պիրլիքտէ Ալլահտան ալտըգլարը քէրէմէ շիւքր սունարագ իպատէԹքեարճա էօմրիւնիւ կէչիրիր իտի։ Վէ լաքին օնլարըն վէֆաԹ էԹմէսինտէ ԹէրԹիբի տիւնեա էտիպ մաղարալարա չէքիլտի վէ րուզի շէպ տուա վէ զէպուրլէրլէ մէլէքեանէ եաշարըտը։ Սիւնլէրին պիրինտէ Ս. Պետրոս օրալարա զիյարէԹէ վարտըղընտա Բագարատը կէօրտիւ վէ պիլէսինճէ ԱնԹաքեա շէհրինէ կէօԹիւրտիւ. վէ խայլի Թէճրիպէտէն սօնրա Հագգ ԹէալանըՆ քէրէմիյլէ ազ վագԹ միրուրինտէ քէպ էԹտիյի ազիմ ֆազուլէԹի կէօրտիւյիւնտէ քահանայ վէ եպիսկոպոս էԹտի վէ գարանլըգտա պուլունան ճանլարա նուր վէրմէ իչին Սի-

կիլիա առաջնուա Մեսաեննա շէհրին եա-
նընուա պուլունան Տուռումէն շէհրինէ
եօլլառը։

Ազիզ Բագարատ պու էմրէ միւթի օ-
լուպ կէմիյէ կիրտի վէ եօլտա տահա մա-
հալինէ վարմատան կէմիճի վէ տիւմէն-
ճիյլէ պէրապէր թայիֆէսինտէն ախէր
ևէի քիշի քրիսթիյան էթտի։ Եէրինէ
տախլ օլուպ շէհիրէ չըգարըլընուա էհա-
լիսինին փուլթափէրէսէթ օլմասը իւզէրինէ
զայէթ մահզուն օլուու վէ կիզլիտէ աղ-
լար վէ Ալլահտան իմռատ վէ ինայէթ
տիլէը իտի։ Ալլահ գուլունուն րէճասընը
րէտտ էթմէյիպ թիւրլիւ միւճիզէթլէր
իշլէմէյէ գուվվէթ վէ գուտրէթ վէրտի։
Պունլարը կէօրտիւյիւնտէ հէվիսինտէն
էվվէլ շէհիր վալիսի Բոնիֆակիոս Քրիս-
տոսա ինանտը վէ ազիզին տէտիքլէրինի
թէգայեիւտ իւզրէ տինլէր վէ իճրա էթ-
մէյէ չալըշըրըտը։ Պիր կէճէ պուննունլա
պէրապէր ազիզ Բագարատ շէհր փուլթ-
լարը արնասընուա նամտար վէ իլէք Փալ-
կունուն խանէսինէ կիրտի. վէ թէքրար
օրատտա ալլահ տէյի թաֆտըզլարընըն
եալլանճըլըղընը կէօսթէրտիքտէն սոնրա՝
Բոնիֆակիոսուն էօնիւնտէ, Պունտան
պէօյլէ պուրատան էրզըլ կիթ վէ պիր տա-
հա կէօրիւնմէ տէյի փուլթա էմր էթմէ-
սինտէ, փուլթխանէ սարսըլտը վէ փուլթ

եափմա սուրէթիյլէ պէրապէր, խայլի պաղըրըպ չաղըրտըդման աօնրա, նապէ-
տիա օլաու։

Էրթէսի կիւն փութ փափագլարը ա-
տէթլէրի իւզէրէ դուրպան սունմազ իչին կէլտիքլէրինաէ՝ փութու եէրինաէ պու-
մայընճա գօրդուլարընման տիշլարը չըդ-
տըլար վէ շէհր իչինաէ պիւլէնա ավազ իլէ վուդու օլան ածայիպ շէյի նազլ է-
տէր վէ պաշլարընա կէլէճէք դապայը աէօյլէր տիվանէ կիպի կէզէր խոխլէր։ Ասնրա էհալիսի տախի օնլարըա պիր օլուպ Բոնիֆակիոսուն գօնաղընա կէլտիլէր վէ միւսիպէթլի գարա խապէրի վէրիպ՝ պու-
մանընն էնաէինաէն տիւշմէյէ եալվար-
տըլար։ Բոնիֆակիոս սուրէթէն պիլմէմէդ-
լիքաէն կէլիպ ղայդըն իւզէրինէ թէաճ-
ճիւպ կէօսթէրտիքաէն ասնրա, օլա քի պիր շէյէ կիւճէնտիյի իչին՝ պիղիմ ազիմ Փալկուն պիղաէն եիւզ չէվիրմիշ օլաուն. պէլքի ղուրտուլնա կէօրէ հարէքէթ էթմէտիք՝ օնաուն իչին գաչմըշ օլաուն, լաքին սիզ բահաթ օլուն պէն թէֆթիշ էտէր ասպէպինի հէր հալ տույարըմ աէ-
յէրէք, պաշտան սավար վէ ասնրա կիպլի-
ճէ Բագարտաա շէհրաէ օլան թանթա-
նայը նազլ էթտի։ Ագիպ թէքբար Ին-
ճիլի շէրիֆի էլինէ ալըպ իչինաէքի եա-
զըլմըշ հադդ թալիսաթլար իւզէրինէ

քէնաի եէնի շայիրաի Բանիփակիոսա ոէբա վէրաիքաէն ասնրա, գապու էթ ոիյի ոօղրու ոինաէ գալի գալմադա վէ փուէթ փափագլարրնըն վէ էհալիսինին էթ ոիյի շէմաթ ատան գօրդմանադա նաոիհաթ վէրաի: Օնաան ասնրա պիր գաչ քիւչիւք փուէթ խանէլէրի ատխի ադիզ վէ ադիմ խաչ նիշանըլրա եէրիլէ եէքան էոիպ իչինաէքի աուրէթլէրի խիւրաիմէնա էթ-մէսինաէ, էհալիսի վէ փափագլարր գօր-գուլարրնաան ոիշարր չըգարըլար վէ պիր թանէճիք գալմրշ Լիւսինիա ալլահրն փուէթ խանէսինէ կիրիպ՝ չէքաիքլէրի գա-գէպին սէպէպինի վէ ալլահլարր պարրշ-արմանրն չարէսինի ոիլէոիլէր: Գանա աուսամրշ Լիւսինիա պիրմէոիյի հիքմէ-թին սէպէպինի սէոիքաէն ասնրա՝ թէք-րար պարրշմադ իչին Բանիփակիոսաու ալ-լահլարա գուրպան աուննմալը արնրգ սէյի էմր էթաի: Պաու գարա խապէր Բանիփա-կիոսաէն գուլալընա եէթ իշոիյինաէ գա-յէթ ալի իսթ օլաու վէ լաբին Ս· Բա-գարաարն սէօղիւնէ իթաաթ էոիպ քէն-ոիյի էլլէրինէ վէրաի վէ պէվալըրյր ասօ-յուպ քէսէճէքլէրի վազթ Բագարաաո քէնաի եպիսկոպոս էամապիյէ իչէրի կիրաի վէ խաչ նիշանր էթոիյի անաէ սէօրթ թարաֆա նուր էնաի, շէօյլէ քի փուէթ փէրէսթէլէր պագամայրպ եէրէ չար-

փրլարլար։ Վէ լաքին ազիզ Թէքվար խաչ նիշանըլըլա Հէփիսինի այաղա գալարըրպ օնլարըն կէօզիւ էօնիւնտէ Թափարգլար ալլահլարըն եալանճըլըղը իւդէրինէ խայլի աէօյլէտիքտէն ասնրա՝ օլ պիր գալան Վիւսինիա փուԹա տա կիտիպ պիր նուՓուզ իլէ երգրլմազա էմր էԹտի, վէ ազիզին աէօզիւ տահա Թէքմիլ օլմատան պիր փաԹըրտըլա սուրէԹին փարչա օլմասը պիր օլտու։ Պու միւճիւզէնին իւդէրինէ Բագարատըն ատր զայէԹ պիւյիւտիւ վէ տուչան իամինտէն գօրգար հիճապ էաէրիտի. ազիզին էմրի իւզրէ փուԹփէրէսԹլէր քէնտի էլլէրիլլէ եափմա եալանճը ալլահլարըն սուրէԹլէրինին փարչալարընը Թօփլայրպ տէնիզէ աԹտրլար, վէ հէր ան օնուն եանրնատան այրրլմազ վէ տէտիլինատէն խարիճ հարէքէթ էԹմէզլիտիլէր։

Ազիզ Բագարատ Ալլահրն էԹտիլի միւճիզէ իւդէրինէ Թէշէքքիւր օլտուղատան ասնրա հազդ տին եօլունտա օնլարը Թէրպիյէ էԹմէյէ պաշլատը։ Ազ կիւն իչինտէ վաՓԹիլ օլտպ Քրիստոսուն տինինէ աէօնէնլէրին ատրը զայէԹ չօղ տուր։ Պու ազիզին էլիլլէ Տոռոմն շէհրինին էհալիսի քրիսԹիյան օլտուղատան ասնրա ճիվարընտա պուլունան գատապալարատն տախի չօղլարը տօղրու տինի

թանըմշտրըլար: Էօմրիւ օլտուգճա օնլարըն խայըը իչին չալըշտըգտան սօնրա շէյթան ալաթը Արտադադս իսինետ պէյին պիրիսի ալտահլարըն ինթիզամընը ալմադ իչին տօսթ եիւզի իլէ ազիզին եանընա կէլտի վէ կիզլիճէ դըլըճը պիւրիւնէ սափլայըպ էօլտիւրտիւ: Շէհրին ճէմի էհալիսի ազիզին իւզէրինէ աղլաոըլար վէ չօգ իզդէթ իլէ թէնինի գալտըրըպ օրատա կէօմտիւլէր:

ԳՈՒԼԻՍ 15

ՍՐՏՈՒՀԻ ՍԻՄՓՈՐՈՍԱ

ԵԷՏԻ ԷՎԼԱՏԼԱՐԸԳԼԱՆ ՊԷՐԱՊԷՐ

Թօսպէ չալըարընտա էֆէնտիմիզին ուզրունա էօմրլէրինի ֆիտա էտէն եէտի ատիտ ազիզլէրին իսիմլէրի պունլար տըր, Կրեսենտիոս, Յուլիանոս, Նեմեսիոս, Պրիմիտիվոս, Յուստինոս, Ստակտէոս վէ Եւգինէոս: Պունլարըն իլք էօրնէյի սին ղայրէթլիյլէ թուրթուշմուշ ազիզ վալիտէլէրի Սիմֆորոսա Րօմատա տօղուպ եաշընա պալիզ օլսունճա պիր ճէնքճի րօմալը սօյզատէ քիչի իլէ թէզէվվիւճ էթտի: Ադրիանոս գրալըն հիւքիւմէթի էյեամինետ քրիսթիյանլարա գարշը զուլմ օլունտուղունտա էհլի, էվլատլարը վէ

գայնր Ամանտիոս իւէ պէրապէր Թիմօթէ չէհրինէ չէքիւտի, վէ օրաուա պուլունան քրիսթիյանլարը տինլէրինաէ գաւի տուր-մայա վէ գալիմին աչմտրդը ճէնկէ գարշը գօմայա զայրէթ վէ եիւրէք վէրիրիտի: Գրալըն գուլաղընա պու խապէր եէթիշ-տիյինաէ Սիմիոնոսանըն էհլի Գեուտլիս-սու վէ Ամանտիոսու թուքաուն վէ Յօմայա կէթիրսին տէյի քէնտի ատարդ գուլու-Կերեաէսի Թիմօթէյէ եօլլատար: Պու ա-տէմ նէ գաուար փուքիէրէսթ վէ գրա-լըն ախօվիննէ միւթի իսէտ Գեուտլիս-սուն վէ Ամանտիոսուն ալլահանի քէլամ-լարընա գարշը կէլէմէյիպ քրիսթիյան տինինի գապուլ էթտի, վէ գրալ տույ-տուդունաա պունու աա օլ պիր իքիսի իւէ գաթլ էթմէյէ էմր էթտի:

Անկի Սիմիոնոսա պունու կէօրտիւ-յինաէ, զայրը քէնտինինաէ էօլիւմի եադըն օլմաարնր անլայրպ՝ կէճէ կիւն-տիւզ էվլատլարընր Ալլահ մուհապպէթի վէ տին թալիմաթը իչինաէ թէրպիյէ էտէրիտի. ումտուզու վազթաան էվվէլ գալիմ իւաթէ կէլիպ օղուլլարընր հագըր պուլմասըն տէյի գօրդուդունաան՝ օն-լարը ալար վէ կիդիճէ շէհրաէն տիշարը չէքիւիպ պիր իգսիդ եէրէ կիրտի վէ օրա-սա չէքէճէքլէրի էգիյէթլէրին գրսսա վէ իճրէթի զայէթ ուգուն օլմաարնը, վէ

պունա քէգալիք ախէր տին, իւմիտ վէ մու հապպէթ ամէլէրինի ու օնլարա էօյ-րէտիր իտի. վէ ուէտիքլէրինի էօրնէյլէ կէօսթէրմէ իչին վիւէրլէրինին վէ ամու-ճալարընին ճիւզի շէյ չէքիպ ու շիմտի ճէննէթ ու շազ վէ մէարուր օլմալարընը նազլ էուէր իտի: Պիր կիւն էն քիւչիւք օղլունա Եգինէոս, էյէր փուԹփէրէսԹ-լէրին պիրիսի ունի ԹուԹուպ տա ալահ-լարըմըզա գուրբան ուսն, եօխսա ունի ուէօյէր վէ էօլտիւրիւմ ուէ, նէ՞ էուէր-տին ուէյի սօրսուս: Կիւնահարդ մարմ, վայնուէ, իսԹէտիյի գառար ուէօյիւպ Թէ-նիմի փարչա փարչա էուէճէք օլսա, եինէ Թէքլիֆինի գապուլ էմիմ վէ շէյԹանլարա գուրբան ուսնմամ ուէյի ճէվապ վէրինճէ իպաուէթքեար գարը օլ պիր էվլաղլարընա ուէօնիւպ, ումարըմ քի հէվինիզուէ պու ֆէհմուէ սինիզ, վէ լաքին չօզ գօրդարըմ քի ճէլլաա քէնոի իշքէնճէ ալաԹլարըյլա էօնիւնիւզէ չըգ-արդընաա եիւրէյինիզ գալդըն վէ օնուն էօրֆլէրի սիզի ԹիԹրէԹմին, վէ Քրիս-տոսուն իամինի ապդընըգաան եիւրէյի-նիզուէն քէսին, ուէ: Արեւենաիս՝ հէվիսինին Թարաֆընաան, գօրդմա, ա-զիզ վալիսէ, պէն օլ պիր գարաուշլարը-մըն իամինէ ուէօղ վէրիրիմ քի սիւշմանըն դըլըճը, պիչաղը վէ ախէր էօլիւմ ալաԹը

պիզի Քրիստոստան այրըամդզ, վէ աս-
լա օնուն թաթը իսմինի տիլիմիզտէն վէ
եիւրէյիմիզտէն քէսէմէզ տէյի ճէվապ
վէրտիյինտէ, ազիզ վալիտէլէրի չօզ թէ-
սէլլի օլուպ Ալլահըն տախի ճարտըմընը
տիլէմէ իչին ՝տուա ըսմարլատը վէ գան-
լարընը տէօքմէյէ հազըը օլմազա ղայրէթ
վէրտի։

Սիմիոռոսանըն տիւշիւնճէսի վէ շիւպ-
հէսի պօշա չըգմատը. պիր գաչ կիւն սօն-
րա Ադրիանոս խապէր եօլլայըպ էվլատ-
լարըյլա պէրապէր հուզուրինէ կէթիրթ-
տի, վէ Քրիստոսու պրազըպտա ալլահ-
լարա գուրպան սունմայա թէքլիֆ էյլէ-
տի։ Սիմիոռոսա քէնտիյի ալտըրմատան
թէքլիֆինին միւմքինի օլմատըղընը կէօս-
թէրտիքտէն սօնրա էօրֆիւնէ տախի, եա-
նի էօլիւմէ գայլ վէ հազըը օլմաըընը տույ
էթտի։ Զալիմ պու թէէմմիւլ էթմէ-
տիյի սէօզիւ պիր գարըտան իչիթտիյին-
տէ ղայէթ էօքէլէնտի վէ հազդընատան
կէլմէ գըյասըյլա ճէպրէն պիր փուր-
խանէյէ սօգմազա վէ թէքլիֆի գապուլ
օլունմատա սաչընտան աշազա ատըպ տէօյ-
մէյէ էմր էթտի։

Զալիմին էմրի իճրա օլտու, վէ ազիզ
վալիտէ քէնտի տէրսլէրինի ունուտտուպ
թաթը սէօզլէր իլէ օղուլլարընը թէ-
սէլլի էտէր վէ եիւրէք վէրիրիտի։ ՙՙԱզիզ

վէ ահվկիւլիւ էվլատլարըմ, կէօրիւյօր-
սունուզ, չէքտիյիմ նէ տիր, վէ չօգ
սիւրմէզ, լաքին պէտէլէն ալաճաղըմ
զայէթ չօգ տուր վէ ինսան ադլինէ սըղ-
մազ, սիզի կէօրէյիմ, ա ահվկիւլիւլէրիմ,
զալիմին էմրինաէն վէ էօրֆիւնաէն զօրզ-
մայըն, իշթէ պու կիւն շիմտիյէ գատար
էօյրէնիպ աշգընը չէքտիյինիզ Քրիատո-
սուն իամինի միւպարէքլէյէճէքսինիզ, օ՝
սիզին եանընըզտա տըր, զօրզմայըն,
զուվվէթի իւզէրինիզտէն էքսիք ատյիլ
տիր, ֆիւթուհաթընըզըն ահյրինի էթ-
տիքտէն սօնրա պիլէսինճէ ալըպ սիզի է-
պէտի ճէննէթինէ կէօթիւրէճէքտիր,
օրատա թէքրար պիրիպիրիմիզ իլէ գա-
վուշուրուզ . . . ,,: Պունա քէզալիք ախէր
նասիհաթլար իլէ օղուլլարընը եիւրէք-
լէնտիրմէսինի զալիմ կէօրիւնճէ, զայրի
սապր էտէմէյիպ՝ պօղազընա պիր աղըր
թաշ պաղլայըպ եադընտաքի ըրմազ իչինէ
աթըլսըն ատյի էմր էթտի:

Իրթէսի կիւն եէտի գարտաշլարը գրալ
քէնտիյէ չաղըրըպ պօշ եէրէ աթալա-
րընըն էօլմէսինի վէ քէնտիլէրին էօքսիւզ
գալմասընը, վէ էյէր ահօղիւնիւ թու-
թուպ ալլահլարա գուրպան սունաճաղ
օլուրսալար քէնտիլէրինի էվլատ եէրինէ
գապուլ էտէճէյինի վէ փայէյէ եէթիշ-
տիրէճէյինի ահօղէտիքտէն սօնրա, թու-թ-

մասրդլարը վագթ էգևյէթլի էօլեւմէ միւսթէհադդ օլաճագլարընը էօնլէրինէ գօռու։ Կրեաճնաիսա ակրպէսթճէ իլէրի վարրպ, Խայր էֆէնտիմ, թէքլիֆինիզի գապուլ էտէմէյիզ, ալլահլարընրպա գուրպան սունմասան իսէ սթաալարրմրզըն էօրնէյի իւզրէ սէվախյիմիզ վէ թափարզըմրզ Քրիստոսուն ուղրունա պիր տէյիլ, պին տէֆա էօլմէյէ հազըրզ տէյի ճէվապ վէրմէսինտէ, գալիմ գրալ գուտուբոսու վէ փութխանէնին եանրնաա եէտի ապաճ տիքիպ այրը այրը մասրմլարը իւգէրինէ ասմագա վէ իսթէտիքլէրի իւզրէ էգևյէթ վէրմէյէ ճէլլսաալարա էմր էյլէտի։ Էմրի իճրա օլսուգտան սօնրա, մէրհամէթսիզ ճէլլսաալար տէմիր թարագ իլէ ապիզ մասրմլարրն թէնլէրինի գապլարգտան սօնրա ադալարրնը փարչա փարչա էտէրիսիլէր. պագրպ կէօրէնլէր եիւրէքլէրի ապյանմասրզը Հալտէ պու միւսիպէթլի սէյրտէն կէրի չէքիլսիքլէրինտէ, ապնգլէր Քրիստոսուն ուղրունա մու Հապպէթ իլէ Հէր շէյի գապուլ էտէր վէ պիրիսպիրլէրինէ կիւլէր եիւգ իլէ պագար, պիր ճիւզի սօնրա ճէննէթտէ Քրիստոսա վէ սթաալարրմրզա գավուշաճագըզ տէյի թէսէլլի վէրիր իսիլէր։

Զալիմ Ադրիանոս պու չադտա չօճուգլարտան ալթ օլմասրնա ութանրպ՝

չափուճաղ էօլսիւրիւն վէ օրթատան գալըրըն տէյի էմր էթտիյինտէ, կրեաենտուսուն պօղազընը պիր դըլըճ իլէ տէլսիլէր, վէ Յուլիանոսուն կէօքսիւնիւ պիր խըշտ իլէ վուրտուլար։ Նեմեսիոսուն եիւրէյինի սրայրըրպ չըդարտըլար, վէ Պրիմիտիվոսուն պաղըրսադլարընը փարէ փարէ էտիպ ալթտըլար։ Ստակտէոսու օգ իլէ վուրտուլար, Յուստինոսուն պաշընը եարտըդան ածրա փարէլէտիլէր, վէ մապէյնէլրինտէ էն քիւչիւք Եւգինէոսու օրթատաընան իքիյէ պէօլսիւլէր. վէ պու թարդ ածը էօլիւմ իլէ՝ սուրբ քիթապտա նադլ օլունան Մակաբայեցի էէտի դարտաշլար կիպի տիւշմանընն հէր իվզասընը եէնիպ աշդ էթտիքլէրի Քրիստոսա դավուշտուրլար։

ՑՈՒԼԻՈՍ 16

ՍՐՐՈՒՖՈՒ ՅՈՒԼԻՈՍԸ

ՎԷ ՕՂԼՈՒ ԿԻՐԱԿՈՍ

Ակնճ եաշընտա տուլ դալըպ պիր թանէճիք էվլատը Կիրակոս իլէ Իկոնիոն շէհրինտէ իպատէթքեարճա էօմր կէչիրիր իտի պու ապիզէ Յուլիտա։ Քէնտիսի ասյդատէ օճադտան իլէրի կէլմիշ օլմատը իչին հալի տէ ֆէնա տէյիլ իտէյտէտ վազթինին ֆէնալըղը ալէլհուտուս քրիս-

թիյանլարա գարշը օլան զուլմ զայէթ տարա սօգտու ալիզէյի։ Էզճիւմլէ տիւ-նեայը հէր էյլիյիլէ պէրապէր ունուտուպ քէնտիյի Ալլահըն մէրհամէթինէ թէս-լիմ էյլէտի վէ պիր թէննհա մահալլէ չէ-քիլիպ օղլու Պիրահատն տին հազդընտա էյի թէրպիյէ օլմասընա մէշղուլ ուտու։

Իւչ եիւզ իւչ թարիխինտէ տին տիւշ-մանը Դիոկղետիանոս գրալըն էմրիյլէ զալիմ Դոմետիանոս քրիսթիյանլարը փուլթվէրէսթլիյէ տէօնտիւրմէ իչին Ի-կոնիոն շէհրինէ կէլմէսինտէ՝ Յուղիտա ճէմի վարիյէթինի պրագտը փուլթվէ-րէսթլէր եիւղիւնտէն սէվկիւլիւ Պիրահա-տունու հրվզ էթմէ իչին իքի ճարիյէլէ-րիյլէ պէրապէր Սելեւկիա շէհրինէ գաչ-տը։ Վէ լաքին օրատտա տտ պու զալիմլէրին էլինտէն բահաթ էտէմէտէյինտէ Տարսոն շէհրինէ ֆիրար էթտի։ Պիր գաչ կիւն միւրուրինտէն սօնրա օրայա տախի գրալ էմրիյլէ Աղէքսանդրոս իսմինտէ պիր հա-քիմ կէլիպ քրիսթիյանլարը արարըտը։ Շէհրլիլէր Յուղիտանըն հարէքէթինտէն վէ էօմրիւ ուտուլինտէն պիր գաչդըն քի-պարըտտէ քրիսթիյան օլմասընըն ֆար-դընա վարտըլար, վէ ֆիլհալ շիւպհէլէ-րինի հաքիմին գուլաղընա գօտուլար։ Զալիմին էմրիյլէ հատտալար Յուղիտայը թութմաղա կէլտիքլէրինտէ՝ իքի ճարիյէ-

լէրի աղիզէյի փուԹփէրէսԹէլէր էլինէ պրադըպ գաչտըլար, վէ Յուլիտա գուճաղընտա մասըմը Պիրակոս իլէ Հաքիմին հուզուրինէ չըգտը։

Աղէքսանդրոս իլէ կէօրիւշիւնտէ նէ գատար օնուն ասըլզատէլէյինի սէօյլէյիշինտէն, տուրուշունտան Թանըտըյատա տա՝ եինէ քիմ, նէրէլի վէ նէ տինտէն օլմասընը օնուն աղընտան իչիԹմէք իաԹէտի, վէ Պիրակոսուն տախի շերինլէյինէ ղայէթ վուրուլուպ միւրահիլիք իլէ մուհապպէթ կէօսԹէրիր իտի։ Յուլիտա Թարիփ օլունմազ սէրպէսԹէլէյլէ հէր սիւալընա ճէվապ վէրտիքտէն սոնրա քրիսԹիյան օլմասընը, վէ պու տինին իաԹըը իչին ճէմի վարիյէԹինի վէ ադրապասընը պրադըպ տա ղուրպէթտէ պուլունմասընը իդրար էյլէտի։ Հաքիմ իլէ իսԹիա ԹաԹլըլըլա մէյլինէ չէվիրէմէտիյինտէ չօճուղու էլինտէն ալըպ վէ սոնրա սէօյլէտիյի շէյլէր իչին տէօյիւպ էղիյէթ վէրմէյէ էմր էԹտի։ Ջէվալը մասըմ անասընըն չէքտիյինի կէօրտիւյիւնտէ էօքիւր էօքիւր աղլարըտը, վէ ճէմի սիյասէթլէրի արասընտա քրիսԹիյան ըմ վէ Քրիստոսուն իաԹըը իչին էօլմէյէ հազըրմ տէմէսինի իչիԹտիյինտէ, օլ տախի տահա քիւչիւքլիւքտէն էղպէր էԹտիյի ԹաԹլը իսիմլէրի վէրիպ պէն տէ քրիս-

թիյան ըմ վէ Քրիստոսուն խաթրը իչին էօլմէյէ հազըրըմ տէյի, չաղըրըրըմ: Հաքիմին էմրի իւզրէ ճէլլատլար տահա գալըմլըղա էգլէյէթ վէրմէյէ պաշլատըլար վէ լաքին Յուղիտա տուչմաղ գաթի կիպի հէր շէյի մուհապպէթ վէ թէհամմիւլ իլէ չէքէր, օղլունա պագար վէ օնուն իլէ պէրապէր քրիսթիյան ըմ տէյի չաղըրըրըմ: Հաքիմ Պիրակոսու ավընաըրմազ նէյէթիյլէ գուճաղընա ալար վէ արդչա էօփուքճուէն ասնրա, աղլամա օղլում, Ֆադատ Քրիստոսու ինքեար էթ հէր իա-թէյին եէրինէ վարըր տէյի, նասիհաթ վէրմէսինտէ ազիզ չօճաւգ էլիյլէ այա-ղըյլա զօր էտիպ Ֆըրլամազ վէ անսարնա կիթմէք իսթէր իտի: Հաքիմ գարշը գօ-մանըրնատա օլ տախի գարշը գօտու վէ եիւ-զինու վէ ասգալանը թըրնազլամայա պաշլատը, շէօյլէ քի Հաքիմ գուտուր-տուղունտան նէ էտէճէյինի պիլմէյիպ իքի այաղընտան թուրթտու վէ եօգարը-տան աշաղա եէրէ աթտը: Թաթը սէ-տալը կիւնահօրզ գումրուճուգ, քրիս-թիյան ըմ տէյի չաղըրտարագ եէրէ տիւշ-տիւյիւնտէ պաշը թաշա կէլտի վէ իքիյէ եարըլըպ պէյնի տաղըլտը, վէ գանը իլէ թօփրագ միւլէվվէս օլտու: Վալիտէսի կէօղու էօնիւնտէ պու ածայիպ վէ զարիպ էօլումու կէօրիւնճէ եիւրէյի նէ գատար

փարէ փարչէ օլուրուտույսատա՝ եինէ Քրիստոսան գուվվէթլէնիպ՝ քէնտինա էվվել օղլունուն շէհիտ օլմասընա սէվինամի, վէ կէչիճի կիւլ կիպի փաք վէ կիւզել գանընա պէտէլէն ճէննէթտէ կէչմէդ վէ սօլմազ կիւլ խաթիֆանընը ալաճաղընը տիւշինիւպ թէսէլլի պուլուր վէ Ալլահա շիւքր սունար ըսոր:

Հաքիմ՝ Յուղիտանընն պու կիտունէ թէսէլլի պուլուպ մէսրուր օլմասընը կէօրտիւյիւնտէ շաշտը վէ էօքէսինտէն տահա զեյատէ էզեյէթ վէրմէյէ էմր էյլէտի: Օլ զէման ճէլլատալար ապիզէյի ատըլար վէ տէմիր թարագ իլէ թէննինի գազըտըլար. պունուն իլէ տէ հազրնտան կէլէմէտիքլէրինտէ զինֆթ իլէ պէզիր եաղը գայնատըպ եարալարը իւզէրինէ տէօքտիւլէր, վէ վագթ վագթ կէլ Քրիստոսու ինձեար էյլէ տէ տէրտլէրինտէն գուրթուլ վէ օղլուն կիպի զայպ օլմա տէյի էօյիւթ վէրիրիտիլէր: Վէ լաքին Յուղիտա թէքլիֆլէրինի ըէտտ էտիպ Ալլահտան զայրի քիմսէյէ միւթի օլմայաճաղընը պէյան վէ Քրիստոստան զայրի էլ եափըտը փութլարա գուրպան սունմայաճրզընը տուշ էթտիյինտէ Հաքիմ գաթէլ օլունսուն տէյի սիճիլինի քէստի. վէ ճէլլատալար ապիզէյի ալըպ գաթէլ եէրինէ

կէօթիւրտիւքլէրինտէ եալվարտը, վէ պիր ճիւմլէ Ալլահըն պու ապիմ քէրէմինէ թէշէքքիւր օլտուգտան սօնրա, ճէլլատըն էօնիւնէ տիկ չէօքիւպ պօյնուննու առնտու։

Էֆէնտիմիզին 305 թարիխինտէ վուգու օլմուշ տուր Ս. Յուղիտանըն վէ օղլու Ս. Կիրակոսուն շէհիտլիյի. էօլտիւքտէն սօնրա ապիզլէրին թէնէլէրինի շէհրէտէն տիշարը աթտըլար, վէ իքի ճարիյէլէրի կէճէլէյն կիզլիճէ կէլիպ չալտըլար, շէհրէտէն տիշարը պիր մաղարա իչինտէ սաղլատըլար, քի սօնրա Ս. Կոստանդիանոս գրալըն վագթընտա միւճիզէթ իլէ պէյան օլուպ քրիսթիյանլար ալտըլար վէ օնլարըն իամինէ պիր մէշհուր քիլիսէ եափտըլար։

ՅՈՒԼԻՍ 17

Ս. ԱԹԱՆԱԳՈՒՆԻՍ

Արիսթիյան վէ իպտաէթքեար աթտալար էվլատ Աթանագինէս՝ ապիզ Լուսաւորիչիմիզին էհլի Մարիամըն դարտաշըլար։ Թա քիւչիւք չաղընտան պէրի Ալլահ դօրդուսու իչինտէ թէրպիյէ օլուպ զահիտճէ էօմր կէչիրտիյի իչին ճէմի տինտարլարըն կէօզլինտէ իտի, վէ իլմ վէ պէլատաթ պապինտէ քէսպ էթտիյի վու-

դուֆիյէթիյլէ վազթինին ալիմլէրինաէն
իսթիւն վէ ալա բար: Սիվազ եպիսկո-
պոսու՝ Ամանադինէսին ազլինէ, մէյլինէ,
վէ ֆազուլէթինէ վուրուլուպ եանընա
ալար, վէ քահանայ վէ եպիսկոպոս էտիպ
հէր բուհանի խրպմէթինաէ քէնաի եար-
տրմճըար օլմազա րէճա էյլէտի: Ամա-
նադինէս ալչազ կէօնիւլիյլէ վէ Ալահ
մուհաֆազէթիյլէ տօլու օլսուդու իչին
պու ազլը խրպմէթի իւզէրինէ ալար վէ
Ալահըն շանը վէ ֆիլհաէի շէրիֆին իլէ-
րիլէմէսի իչին կէճէ կիւնտուզ չալըշըր,
քէլամ վէ ամէլ իլէ հէր կէօրէնլէրէ էյի
իզրէթ վէրիր իտի: Քէնաի հիմայէթինէ
սիվարըշ օլանլարըն իւզէրինէ զայրէթի
զայէթ չօղուտու. օլ ճիհէթտէն պար-
պարըշար աէթլէրի իւզէ պիր աէֆա
կէլիպ խայլի եէսիր կէօթիւրթիւլէրինաէ
Ամանադինէս քէնաի զօյունլարընը վա-
րա դուվվէթի իլէ դուրթարմա իչին եօ-
լաշըզար վէ պիր զաատզատան կէչէր
իքէն կէօրտիւ քի աշըզտա եայլատա
էլլէրի պաղլը պիր չօճուզ տուրույօր. ա-
պէպինի ոօրուզ տույատուրնատա շաշար
զալար. զիրա օլ էյալէթտէ պիր էժտէր
թէօրէմիշ օլուպ, էհալիսի օնու պա-
րըշթըրմադ իչին կէտհ պէ կէտհ պիր
չօճուզ էօնիւնէ աթարըտը: Զէվալը չօ-
ճուզու զուրթարտըլտան սօնրա, օնու վէ

ճէմի էհալիսինի Ալլահա ճէլալ էթմէ իչին՝ քրիստոսուն իամինէ էմր էյլէտի քի էժաէր ինինտէն չըգարն վէ էօնիւնէ կէլսին. զա-լիմ ճանավար գուզու կիպի ազիզին հու-գուրինէ կէլտի վէ իւդէրինէ պիր խաչ նի-շանը էթտիքտէն սօնրա էլինտէքի չի-պուղա աննընա վուրտուղու կիպի՝ եէրէ եաթըրսըր: Պաւնա պէտէլէն օրանըն ճէ-միաթը հէր նէ քի վէրմէք իսթէմիլէրսէ՝ գապուլ էթմէմի: Օնտան սօնրա պար-պարրշլարըն թօփրաղընա վարտը վէ թաթլը սէօզ վէ ազչա գուվվէթիյլէ չօգ էսիր գուրթարըպ վաթանլարընա կէ-թիրտի:

Վէ լաքին Դիոկղետիանոս վէ Մաքսի-միանոս գրալլարըն քրիսթիյանլարա գար-շը չըգարտըգլարը գուլմ՝ ճանավարլար գօրգուսունտան տահա զիյատէ իտի: Պու գալիմլէրին էմրիյլէ Սիվաղ շէհրինին վալիսի տաիի պէշ քիշի թուրթուպ էգի-յէթ վէրտիքտէն սօնրա հապտա աթտը-ղընտան՝ Ամֆիտագինէս չափուճաղ ղըն-տանա վարտը վէ օնլարը թէսէլլի էթտի վէ տինլէրինտէ գավի գալմադա նտահաթ վէրտի: Պու ազիզլէր թէքրար պէ թէք-րար սիւալ օլունուպ իդրար էյլէտիքլէրի քրիստոսուն տինինտէ գավի գալմալա-րընը պէյան էթտիքլէրինտէ, մէրհամէթ-սիզ էօլիւմլէ պէշի տէ էօլտիւլէր, վէ

Աթանագինէս՝ օնլար տահա սաղ իքէն եափտըղը մէզարա՝ ալըպ թէնլէրինի կէօմտիւ։

Պու սղխգին ֆաղուլէթի վէ քրիսթիյանլարըն խայրընա օլան ղայրէթի էյիլէրէ նէ դառար գապուլ ուտույա տա, օլ դառար ֆէնալարըն կէօղիւնէ պիր տիքէն իտի. օլ ափէպատէն ֆէսատքեար քիշիլէր պիր օլուպ Աթանագինէսին ճէմի էթիտիքլէրինի դրալըն գուլալընա եէթիշտիրտիլէր, վէ օնուն էմրիյլէ Սիվազ այանը Ագրիկոլայոսա թէմպիհ օլունտու քի հէր հալ Աթանագինէսի արաըն պուլսուն, վէ ալահլարա գուրպան սունմազ իսթէմէտիյինտէ վիճուտինի օրթատան գալտըրսըն։ Ս. Աթանագինէս պու խապէրին իւգէրինէ ղայէթ շազ օլտույա տա, պիրտէն քէնտիյի արայանլարըն էլինէ թէալիմ օլմատըյլա ախէր տինտարլարա տին մատտէսինտէ գիյան կէլմէսին տիյի շէհրտէն պիր քէօյէ չէքիլտի. պիր էյեամ օնտա գալտըգտան սօնրա տէօնտիւ վէ տաէթի իւգէ տինտաշլարընը թէրպիյէ էթմէյէ չալըշըրտը։ Պիւնէէրին պիրինտէ պիր օվատա եաթըպ ույուր իքէն բույասընտա թիւրլիւ նիշանլար իլէ էօլիւմիւնիւն եադըն օլմասընը կէօրտիւ, վէ շայիրտէրինէ վէ տօսթլարընա պու խայրլը խապէրի վէրտիքտէն

ասնրա ղայրի տիւշմանտան կիզլէնմէտի։ Պիր կիւն քրիսթիյանլարա տիւնեանըն ֆանիլիյի վէ ախրէթին ոէատէթի իւզէրինէ նուէթգ էտէր իքէն կէօրտիւ քի հաքիմ թարաֆընատան եօլլանմըշ նէֆէրլէր պիր գաչ քրիսթիյան թուէթմուշ կէօթիւրիւյօրլար. վէ պունլարըն՝ Ալթանագինէսի ասրուպ արամասընը իշխիթտիյինատ՝ էօնլէրինէ տիւշտիւ վէ էվինէ ալըպ կէօթիւրտիւ, վէ եէտիրիպ իշիրտիքտէն ասնրա քէնտիյի պէյան էթտի վէ իրատէթիյլէ էլլէրինէ թէսլիմ օլտու։ Նէֆէրլէր նէ գատար էլ ալթըպ պաղլամագ իսթէմէտիլէր իսէ տէ ազիզին րէճասընա գարշը տուրամայրպ էնճամ քէօյիւն սինօրուննա գատար պաղսրգ կէօթիւրտիւլէր, վէ օրատա պիր գաչ կիւն էյլէնիպ Ալթանագինէս շայիրտլէրինէ վէ տօսթլարընա խայլի ալլահանի քէլամլար սէօյլէտիքտէն վէ վէտասընը վէրտիքտէն ասնրա ալտըլար Ագրիկողայուսուն հուզուրինէ չըգարտըլար։ Քէնտիսի օրայա վարմատան պիր գաչ կիւն մուգատտէմ ազիզին շայիրտլէրինատէն Արիստոն վէ Սեւերիանոս իսմինատ իքի քիշի վագթսրգ վէ միւլահազասրգ շէհիտլիք ղայրէթի իլէ թուէթուշուպ քէնտի քէնտիլէրինի հաքիմին էլինէ վէրմիշ իտիլէր։ Արիստոն թիւրլիւ սիւալ վէ էզիյէթլէրտէն ասնրա

աթէշ իչինաէ եանմըշ, վէ Սեւերիանոս իշքէնճէլէրտէն գօրգտուղու իչին նէ գատար ալլահլարա գուրպան սունմուշ վէ ուսթասընը ղամմազլամըշըտըյսատա եինէ հապսա աթըլմըշըտը: Ալթանագինէսին պու օլանլարտան խապէրի եօղուտու վէ Ագրիկողայոս պունլարըն խամինի վէրտիյինաէ՝ Ատլարը մալումում տուր, վէ լաքին էթտիքլէրի վէ գրալա գարշը վէրտիքլէրի քեազըտատա ալագամ եօգ տուր տէտի: Զիւնքի Արիատոն վէ Սեւերիանոս հաքիմին հուզուրինէ չըգտըգլարընտա փուլթփէրէսթլէրին ալլահլարընա գարշը վէ գրալլարըն իւզէրինէ պիր թաղրմ սիթէմլի սէօզլէր եազմըշ, վէ իսթինթագ օլտուգլարընտա, Սեւերիանոս էզիյէթլէրտէն գուրթուլմադ իչին ուսթասը իւզէրինէ աթմըշըտը:

Ագրիկողայոս իքիսինիաէ գարշըսընա չաղըրըպ պու սէօզլէրի եազանը թաահիհ էթմէք իսթէտի. Սեւերիանոս իլք իսթա ուսթասընա րիայէթէն վէ հիճապէն եազան օ տէյիլ տիր տէտիյսէ տէ ասնրա էօյլէ իսէ սէն եալանճը օլտուղուն իչին տար աղաճընա միւսթէհագգսըն տէյի իշհթտիյինաէ թէքրար սէօզլիւնիւ չէվիրտի եազան Ալթանագինէս տիր տէյի անտ իչմէյէ պաշլատը. վէ լաքին ազիզ ասլա քէնտիյի ալտըրմատան ալագամ եօգ

տուր պիլմէմ տէյի ճէվապ վէրմէյինտէ, Սեւերիանոս եալանճը վէ քիշիւք տիշիւպ էօլիւմէ դաթլ օլունտու, վէ պէօյլէ սէֆիլ՝ էպէտիէօմրտէն մահրում օլտու: Պունտան սօնրա թէքրար այրը Ամանադինէսի հուզուրինէ չըգարտըպ խայլի միճատէլէտէն սօնրա հիչ պիր թիւրլիւ օնու բէյինտէն տէօնտիւրմէյինին գապիլ օլմատըգընտա՝ ամէ էշ իչինէ ամըլսըն տէյի սիճիլ քէտի: Էմրինտէն էվվէլ իճրասը օլտու վէ ազիզ եիւգիւնէ վէ ճէմի պէտէնինէ խաչ նիշանը էթտիքտէն սօնրա կիւլէը եիւգ իլէ ամէշին իչինէ կիրտի վէ Էֆէնտիմիզին 290 թարիխինտէ փաք բուհինի եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի:

ՅՈՒԼԻՍ 18

ՍՈՒՐԲ ՄԸՐԳՈՒՐԻՏԸ ԿՈՉՅՈ

Վրիտաոս Էֆէնտիմիզին փաքիզէ վէ ռէվկիւլիւ արուռէսի Մարգարիտա Պիսիդիա էյալէթինին Անթաքեա շէհիրինտէ ոյղատէ վէ մալտար փութփէրէսթ ամերատորտան տիւնեայա կէլմիշ տիր: Տահա քէնտիսի դունտագ իչինտէ իքէն անադընտան էօքսիւդ դալըպ փէտէրինին ղայրէթի իլէ էվլէրինին ճիվարընտա ադքին օլան պիր սիւտանայա թէսլիմ օլունտու:

Իգպալէն պուննուն կիզլիճէ քրիսթիյան օլմասըլար Մարգարիտա տախի էմտիյի սիւտ իլէ պէրապէր քրիստոսուն տօղրու տինինէ միւթէալլիզ մատաէլէրտէ փէք էյի թէրպիյէ օլսու, վէ Ալլահըն թէտպիրի իլէ փէտէրի տէ պու սիւտանատան խօշնուտ օլսուղու իչին խայլի սէնէլէր զըղընը օնուն եանընտա պրագտը: Պու վագթ արասընտա պիր էյի քրիսթիյանա վաճիպ օլան ֆազուլէթլէրի Մարգարիտայա էօյրէթտի վէ քրիստոսուն ուղրունա գանլարընը տէօքմիշ շէհիտլէրին նագլինի էտէրէք օնուն տախի գալպինտէ պու հադգ տինին խաթըր իչին էօլմէ արզուսինի արթըրըրտը: Մարգարիտա ագըլ պալիզ օլուճա քէնտի խաթէյի իւզրէ վաֆթիզ օլսու վէ օլ կիւն քրիստոսա օլան աշգընը իզհար էթմէ իչին պիքիրլիյինի օնա իհտա էյլէտի վէ պու ահտը իճրասը իչին էօլմէք տախի գուհուր էտէրսէ հադըր օլմասընը պէյան էթտի:

Մարգարիտանըն քրիսթիյան օլմասը փէտէրինին գուլաղընա եէթիշմիյի կիպի ֆիլհալ գըզընը էվինէ չաղըրտը վէ էօքէսինի եիւզտէն կէօսթէրմէյիպ իլէ էվվէլ թաթլըլըղ իլէ ըէյինտէն չէվիրմէյէ զայրէթ էյլէտի: Վէ լաքին վատ, խօշամէտիլէք վէ թաթլը սէօզլէր հիչ պիրի ֆայտէ էթմէտիյինտէ, պէլքի պու թարզ

հագգընան կէլիրիմ նիյէթիլէ եիւզ չէվիրտի, վէ սրըմալը լիպասլարը իւգէ-
րինտէն չըգարտըպ փաչէվրատան էվվապ կիյտիրտիքտէն սօնրա տավարըն կիւթ-
սիւն տէյի գըրա եօլատը։ Փէտէրինին վէրտիյի էմր Մարգարիտանըն կիւճիւնէ
կէլէճէք եէրէ, տահա գիյատէ խօշունա կէլտի. Ալլահ իքէն ինսան քիսիէթինէ
թէննէզզիւլ էտիպ չալըշան ուսթատը Քրիստոսա պիր եօլ պէնզէր օլա պիլմէ
իչին չօգ Ֆէրահլըղլա պու խըզմէթինի թէքմիլ էտէր իտի։ Հէվանըն իսրճագ-
լըղը վէ սօուգլուղու, գարը վէ գըրաղատը հիչ պիր թիւրլիւ ազիզէնին ղայրէթինէ
վէ թէգայեիւտինէ մանի օլամայըպ կէճէ կիւնտիւզ տավարըն գայըրըր, վէ տուա
վէ օրուճ իլէ էօմրիւնիւ կէչիրիր իտի։

Պիսիդիա էյալէթինին գատըր Ողիմ-
բրիոս բաղթ կէլէ պիր կիւն օնուն պու-
լունտուղու մահալլատէն կէչտիյինտէ, պու
կիւնահսըզ քիւչիւք չօպանը կէօրտիւ վէ
պիլէսինճէ սէյլէմէք իսթէտի. պիր գաչ
սիւալլարտան սօնրա օնուն մալէք օլտու-
ղու ագլէ վէ կիւզէլլիյէ հայրան օլտու,
վէ լաքին քրիսթիյանլըզ լագըրտըսընըր
իչէրտիյինտէ թէաճճիւպիւ իզտիյատ
պուլտու վէ պու պէհանէ իլէ Անթաքեա
շէհրինէ կէթիրթտի։ Հիլէքեարլըզ իլէ
քրիսթիյանլըղընտան պաշգա օնուն հէր

ֆապուլէթինի մէտհ էտիպ՝ էյէր շու իսմի պրագբրաան սէնի չօզ փայէլէրէ էրտիրիրիմ վէ էօմրիւմ տախի եար էտէրիմ տէյի սէօզ վէրտի· վէ լաքին Մարգարիտա ասլա ֆիքբրինաէն տէօնմէյիպ՝ տինիմի ինքեար էթմէմ, վէ պիքիրլէյիմի սէնտէն տահա պիւյիւք վէ ալա կիւյէյիյէ սունմուշում տէյի ճէվապ վէրմէսինտէ՝ Ողիմբրիոս քէնտիյի ալտրրպ՝ էօրֆէն մէյլինէ չէվիրմէ գբյասբյալ՝ Էսվապընը սօյնէն, վէ եէրէ եաթբրբընտա տէօյիւն տէյի էմր էթտի: Էմրինէ իթտաաթէն ճէլլատլար ազիզէյի շէտիտ տէօյտիւլէր, շէօյլէ քի փաք գանի իլէ եէր գրփ գբրմրզը օլտու վէ սէյրճիլէր տայանամայրպ գաչտրլար: Լաքին Մարգարիտա պու գատար զալիմ իշքէնճէլէր արտաբնտա սանքի տույմազ կիպի տուրուր Ալլահա շիւքր սունար վէ տուա էտէրիտի: Ողիմբրիոս պունու կէօրիւնճէ տահա զէյատէ խրշմա կէլտի վէ էլինի այաղընը պաղլատրգտան սօնրա ճէմի պէտէնինի տէմիր թարաղ իլէ սօյտունլար վէ սօնրա պիզ իլէ եարալարընը տէլսինլէր տէյի էմր էթտի. էմրի իճրաաբնտա քէնտի պիլէ սէյրինէ տայանամատրզը իչին պիր եանա չէքիլտի, վէ Մարգարիտա պու թարիֆ օլունմազ աճը աղրլարը չէքտիքտէն սօնրա պիր չամուրլու գօրգունճ զընտանա աթբլար: Ալլա-

հրն միւսասատէսիլէ շէյթան էժտէր սուրէթինառ կէօրիւնիւպ օնու եուխմադ խաթէտիյինառ՝ Մարգարիտա էօրֆիւնառէն գօրգմայրպ իւզէրինէ պիր խաչ նիշանը էառէրէք մէլուննու եօղ էթտի։

Պու խբի գաթ ֆիւթուհաթտան սօնրա Ալլահ ազիմիւշշան հազրէթլէրի ճահրիյէսինի թէսէլլի էտիպ եիւրէք վէրմէ իչին ափանարզ պիր մէլէք եօլլառար վէ ճէմի եարալարընը տիւզէթտիքտէն սօնրա քէնառի խաթրը իչին տահա չէքէճէքլէրինի փէշին օնա խապէր վէրտի։ Ֆիլ վագը իրթէսի կիւն Ողիմբրիտա ազիզէյի հուզուրինէ չաղըրըպ սաղ ատլիմ վէ շագ կէօրտիւյիւնառ շաշար, վէ ալլահլարընն միւճիզէսի տիր օլան հիքմէթ, կէլ թէքրար օնլարա դարշը կէլմէ վէ թէքլիֆիմի գապուլ էթ տէյի զօր էթմէսինառ Մարգարիտա ալլահլարընն հիչ օլմասընը ադիլ ատօղլէր իլէ իսպաթ էթտիքտէն սօնրա ատվահյի ֆրիստոտան այրըլմանընն միւմքինի օլմատըղընը թէքրար կէօսթէրտի։ Ողիմբրիտա ղայրի քէնառինի թուխամայրպ թէքրար էլինի վէ այաղընը պաղլայրն, վէ մաշալալար իլէ կէօքսիւնիւ վէ եանլարընը տաղլայրպ եադտրդտան սօնրա տօնմուշ պիր հավղ իչինէ ադըրն տէյի էմր էթտի։ Մարգարիտա էօմրիւ իչինառէ ատա օլ տագիդէ կիպի շագ վէ մէսրուր

կէօրիւնմիւշ տէյիլ միր, եիւզիւ առէթին-
տէն զէյառէ փարլամայա պաշլառար վէ տի-
լինառէն թառթլը շիւքրինիմէթ տուառլարը
էքսիք տէյիլ իտի· պիր զար կիպի փաք
կիւէրճին՝ ազըընառա պիր իսթիֆան թու-
թարագ կէլտի ազիզէնին պաշընա գօն-
տու, վէ կէօյլէրտէն տախի՝ կէլ, ա ազի-
զէմ, կէլ ասառէթ մէքեանը ճէննէթիմէ
կիր տէ լայըզ օլտուղուն էպէտի սալթա-
նատ թառճընը ալ տէյի, ասա կէլտի: Սէյր-
ճիլէրին չօղու պու ազիմ ասի իշխառիպ
քրիսթիյան օլտուլար վէ եէր սարսըլար
վէ պագը գալանը մահ էառիպ պիր էյեամ
սէրասիմլիքառէ պրագտը: Ողիմբրիոս պու
ճէմի օլան հիքմէթի կէօրիւպ կէօղիւնիւ
աչառագ եէրէ ճէմիառէթ իչինառէ պիր ա-
սիլիք գուհուր էթմէսին տէյի չափուճագ
ազիզէնին պաշընը քէսմէյէ էմր էթտի:
Ճէլլատ նէ գառառար պու էմրէ գարշը կէ-
լիյօրուտուլսառա Մարգարիտանըն բի-
գառըլա գալիմին էմրինէ միւթի օլուպ
եֆէնառիմիզին 175 թարիխինառէ գառթլ
իլէ կէչիճի էօմրիւնիւ պիթիրիպ էպէտի
կէչմէգ էօմրէ նայլ օլտու:

ՍՈՒՐԲ ՂԵՒՈՆԴԵՆՆԵՐ

Հազդտին ուղղուներա էօմրլէրինի ֆիտա էտէն ազիզլէրին արասընտա հէր ճինս օգուտմուշլարտան վարրտըյսատա՝ Գրգըլ-պաշլարա գարշը օլան տին ճէնքլէրինտէ քէնտի ճէսարէթի, սէօզիւ վէ վայրէթի իլէ հէվիսինտէն զեյատէ չալըշըրդը իչին, հէվիսի տէ ազիզ Ղեւոնդուն իսմիյլէ եատ օլուներ։ Ս. Յովսէփ կաթողիկոս օլմասը իլէ փայէտէ ճէմիսինտէն իլէրի իտի, լաքին ասքէրէ եիւրեք վէրիպ տիւշ-մանա գարշը կէօթիւրմէտէ վէ գըզըլը-մատա քէնտիսի իլէք իտի։ Էֆէնտիմիզին 451 թարիխինտէ Ս. Վարդան ճէնքտաշ-լարըյլա պէրապէր տիւշմանա գարշը չըզ-տըղընտա պու ազիզ էրմէնի քահանա-լարը տա օրտուներ իչինտէ իտիլէր վէ Ս. Ղեւոնդ ալլահանի քէլամլարը իլէ ասքէրէ ճէսարէթ վէրիր իտի։ Գատէրին թէտպիրիյլէ ճէնք տէ պօղուլուպ էրմէնի ասքէրի տաղըլըրդընտա Ս. Յովսէփ իլէ պէրապէր օլ պիր քահանալար տա պիր մուհքէմ ալընմադ դալէյէ հրճդ օլտու-լար։ Աճէմլէրին սէրասքէրի Մուշկանսիս-տալատուրա կէլտի մուհասէրէ էթտի վէ սիլահ գուվվէթիյլէ ալամատըրդընտա խա-չին վասակըն էլէյլէ խիլաճ եէրէ անտ

իչխ՝ գալէտէն աշաղա էնտիրտի վէ իչին-
տէքիլէրտէն իքի եիւզ իւչ քիշի գըը-
տրգտան ասնրա Յովսէփի վէ Ղեւոնդիէյի
Աւեն գալէսինէ կէօթիւրտիւ վէ Վռամըն
օղլու իքինճի Յազկերտ շահըն հուզուրինէ
չըգընճայա գատար օրատա Աճէմլէր
էլի ալթընտա սագլատը: Պիր ճիւդի վագթ
միւրուրինտէն ասնրա Փասիտ Միհրներ-
սեհին Փիլթ վէրմէսիյլէ Յազկերտ սու-
րէթա պարըշ Փիքրի կէօսթէրիպ ճէմի
էրմէնիլէրին պաշլարընը գափուլա կէլմէյէ
տավէթ էթտի. վէ պու պէհանա իլէ
հապատա պուլունան ճէմի քահանալարը
թօփ էտիպ եարը եօլա վարընճա զէնճիրէ
վուրտուրտու վէ քէրվան իլէ Աճէմիս-
թանա կէթիրթտի: Եօլտա կիտէր իքէն
խային վէ ղամմազ Վատակա րատթ կէլ-
տիլէր, վէ պու Ալլահտան գօրգմազ ա-
տէմ նէ գատար եիւզտէն միլլէթէ վէ
միլլէթ պաշը ազիզ քահանալարա մու-
հապպէթ կէօսթէրիրիտիյէտէ եինէ Ս.
Ղեւոնդ միւնքիրին գալպինտէ կէչէնի
թանըլըպ եիւզիւնէ վուրտու վէ ումտու-
ղունա էրէմէյէճէյինի փիշինէն աէօյլէտի:

Աղըր զէնճիրլէր ալթընտա իւչ այ միգ-
տարի գըշ էյեամինտէ եօլճուլուգ էթ-
տիքտէն ասնրա էնճամ շահըն պուլուն-
տուղու մահալլէ եէթիշտիլէր վէ իլք
էվվէլ Միհրներսեհին հուզուրինէ չըգ-

տրլար: Պու սանքի ապիգ քահանալարը քէնտի սախթէ տինլէրինէ չէվիրմէ խիւլեասըլա՝ սօն ճէնքտէ էթտիքլէրինի վէ օլ դաւար եիյիտլէրին վէ ալէլ խուսուս շէճաաթը վէ նամտար Վարդանըն էօլիւմլէրինէ ահպէպ օլմալարնը եիւզէրինէ վուրտուդան սօնրա՝ թափըրգլարը աթէշէ վէ Գրգըլպաշլարըն փութլարընա գարչը եազըպ սէօյլէտիքլէրի իչին թագիր էթտի: Ապիգ Ղեւոնդ ճէմի արդաւաշլարընըն թարաֆընան՝ Միհրներսեհին հէրպիր սէտիքլէրինէ ագիլանէ ճէվապ վէրտի, էօլէնլէրին էլան ճէննէթտէ պուլունմասընը, վէ քէնտի կիպի եալանճը ալլահլարա թափանլարըն ճէհէննէմտէ օլմասընը կէօսթէրտիքտէն սօնրա՝ իդրար էտիպ ինանտըրգլարը հագգ քրիսթիյան տինի իչին գանլարընըն սօն տամլասընա դաւար սէօքմէյէ հազըր օլտուդլարընը տույ էթտի: Միհրներսեհ Ս. Ղեւոնդուն պու սէրպէսթ լագըրտըլարընտան նէ դաւար ալընտըյսաւա եինէ հագիմլիք թասլայարագ, Սիզաէ պու ագլատմըսընըզ տէյի օլ պիր պաղըրտարա սօրտու: Ս. Յովսէփ կաթողիկոս իլէ պէրապէր ճէմի քահանալար պիր աղըզ, Պէլի Ղեւոնդուն տէտիքլէրի հագգ տըր. թա քիւչիւք չաղըմըզտան պէրի պէօյլէ էօյրէնմիշ վէ պէօյլէ էօյրէթմիշիզ, վէ քրիս-

տոսուն ուղղուներա էօլմէյէ հապըրըդ տէյի չաղըրտըդլարընտա Միհրներսե՛հ գուտուրուպ աղըզլարընը վուրմայա էմր էթտի. վէ սէլ կիպի գան ագարտագ հէփիսինի տէ հապսա աթտըրտը: Ագիզ քահանալար վէ ախէր իլերի կէլիր միլլէթ պաշլարը պու ճէմի սիթէմի վէ իշքէնճէյի մուհապպէթ իլէ չէքիպ հապո իչինտէ կէճէ կիւնտիւզ պու ինայէթէ նայլ օլտուգլարը իչին Ալլահա շիւքր սունար վէ տուա վէ թաթլը զէպուրլէր իլէ օնուն իմտատընը տիլէր իտիլէր: Պու թէհամմիւլ օլունմայաճագ հալտէ պիր սէնէ միգտարի գալտըգտան սոնրա՝ Յաղկերտ Բումլարա գարշը ճէնկէ կիթտիյինտէ պու ագիզլերի զընտանտան չըգարըպ նիւշապուհ շէհրինին մուհքէմ գալէսինէ աթմադա էմր էյլէտի: Վէ տար չըգմըշ միւնէճճիմլէր պաշընը տախի իւզէրլէրինէ նազըր թայէին էտիպ պիր հիւնէր իլէ ագիզլերի տինլէրինտէն տէօնտիւրմէյէ սրգը թէմպիհ էթտի: Գալէ իչինտէ իքէն խայլի կիւն, օլա քի թաթլըլըգ իլէ գազանայրմ տէյի միւնէճճիմ պաշը ագիզլերէ իշքէնճէ վէ ըէնճիտէ էթմէտի, լաքին իւմիտի պօշա չըգարըլընտա պիր նէճնաք գարանլը հապսա աթտը վէ եաշայաճագ գատար էքմէքտէն զայրի շէյվէրմէգ իտի: Ագիզլերին սրգընթըսը արթ-

մասը յա, սակրլարը վէ Քրիստոսուն խա-
թրը իչին էգիյէթ վէ սրդէթ չէքմէ մու-
հապպէթլէրի սահի գիյասէ իպահիյատ
պուլուրսուս. շէօյլէ քի միւնէճճիմ պա-
շը օնլարըն շագըրդըներ վէ թէհամիւլսի-
նի կէօրսիւյիւնաէ պիր պիւյիճիլիք
օլմասըն սէյի պիր կէճէ գալգար քէն-
սիսի հապարն սէլիյինսաէն աշադա պաղ-
սը. վէ լաքին ապիզլէրին իւգէրինսաէ պիր
պագըմսադ նուր կէօրսիւյինսաէ հայրան
օլսու վէ ալսահլարդմդը պէլի պունլա-
րըն իչինէ կէլմիշ սէյի ֆիքրինսաէ շիւպ-
հէլէնմէյէ պաշլասըր: Պու ասմայիպ հիք-
մէթին իւգէրինէ սիւշինիւպ սուրսուր
իքէն ապիզլէր ույուգուսան գալգդը ա-
սէթլէրի իւզրէ սուսալարդնը պաշլասդը-
լարընսա, կէօրսիւյիւմ խայալ սէյիլ վէ
նուրլար օնլարըն իւգէրինսաէն չըգայօր
սէյէրէք օրսասա ույուշսու գալսը վէ
սապահլայն ճէլսասալարըն էլիյլէ ապիզլէրի
օրսասան չըգարդդ պիր էյի ևէրէ գօմադա
վէ իյի պադմադա էմր էթսի: Հապա
պէքճիլէրի վէ ճէլսասալար պու խապէրին
իւգէրինէ նէ գասար սէվինիր պիրիպի-
րինսաէն էվվէլ միւժաէհինի վէրմէյէ ա-
ճէլէ էաէրիսիէլէրսաէ՝ ապիզլէր՝ սանքի
էլլէրինսաէքի ադիմ վարիյէթի գայդ էսէր
կիսի աճդրդարդսը: Մինէճճիմ պունլարը
իշիթսիյինսաէ սահա թէսաճճիսադէ գա-

լըպ պիր կէձէ զընաան գափուտունա վար-
ար վէ թէքրար արաղըգաան պագըպ էվ-
վէլքի կիպի հէվիսինի փարլադ վէ նուր-
լուն կէօրաիւիւնաէ ուպ իլէ գափույու
չալար, վէ Ս· Սահակ քիմսին տէյի սօր-
տուղունաա ատընը վէրիպ իչէրի կիրաի,
վէ ճէմի կէօրաիւիւնիւ նագլ էթաի։
Ագնդ քահանալար զայէթ սէվինտիլէր վէ
Ս· Ղեւոնդ եանընա վարըպ՝ ալլահանի
քէլամլարըլա նայլ օլտուղու քէրէմ
դարշը հարէքէթ էթմէմէյէ նասիհաթ
վէրաի. վէ թիւրլիւ ագիլ սէօղլէր իլէ
դարարմըշ ֆիքր կէօղիւնիւ աչըպ տօղրու
քրիսթիյան տինինի անլաթար վէ Ալլա-
հըն լութֆու նուրու իլէ ֆիքրինի տօղ-
տուրաու։ Պունաան պէօյլէ ագիզլէր ու-
յուգույա վարտըգլարընաա միւնէճճիմ
պաշը ախէր հիքմէթլէր տախի կէօրիւպ
տօղրու տինի թանըտար վէ իդրար էյլէտի,
վէ իրթէաի կիւն հէվիսինիաէ հատպատան
չըդարըպ էվինէ եէմէյէ տավէթ էթաի։
Սօֆրա վազթընաա Ալլահ մուհապպէ-
թինէ վէ հադդ տին ուղրունա գան տէօ-
քէնլէրին էպէտի ալաճաղը իւճրէթէ
միւթէալիդ սէօղլէրտէն պաշգա շէյ իշի-
տիլմէտի։ Ս· Յովսէփ Ալլահ թարաֆըն-
ատան էօլիւմլէրինին եադգն օլմաարընը տու-
յուպ պիր ուզուն մէլէքեանէ սէօղ իլէ
հէվիսինէ նասիհաթ վէ եիւրէք վէրաի։

Ֆիլ վազը ազիզին սէօզիւ միւճի-
պինճէ իրթէսի կիւն Յազկերտին թարա-
ֆընտան զալիմ Դենշապուհ ազիզլէրի
էօլտիւրիւպ գալտըրմադ իչին օրայա կէլ-
միշ իտի։ Իւչ էվվել շէհր էհալիսի տու-
յուպ ալթ իւսթ օլմասըն տէյի փատիշահ
թարաֆընտան իւմուտի ափվ կէթիրմիշ
վէ իսթէտիքլէրի եէրէ կիթմէյէ տէս-
թուր վար տըր տէյի հարէքէթ էտէրէք
ազիզ քահանալարը միլլէթ պաշլարըն-
տան այրըտը, վէ ֆիքրի քահանալարը օն-
լարտան այրը էօլտիւրմէք իտի։ Քէնտիսի
պու ֆիքրինի նէ գատար կիզլի սագլամադ
իսթէյօրուտուլյատտա Խուժիկ նամինտէ
պիր խըզմէթքեարը հէր շէյի եէրլի եէ-
րինճէ ազիզլէրէ տուլյուրտու։ Միլլէթ
պիւյիւքլէրինին այրըլմասը ղայէթ հայրան
օլունաճագ պիր թէմաշա ետը. պիրիպիր-
լէրինէ սարըլտըլար վէ շէհիտլիք թաճըն-
տան մահրում օլտուգ տէյի աղլարըտըլար.
քահանալար պիրեր պիրեր հէփիսինի
թէսէլլի էթտիլեր վէ հաթթա գուր-
թուլուպ թէքրար վանտանլարընա ավտէթ
էտէճէքլէրինի փիշին սէօյլէտիլեր, վէ
պէօյլէ թէքրար պէ թէքրար էօփիւշիւպ
աղլաշտըգտան սօնրա կիւճպէլա այրըլտը-
լար։ Օնտան սօնրա ճէլլատլար կէլիպ
միւնէճճիմ պաշընը տա ազիզ քահանա-
լար սըրտասընտա պուլտուգլարընտա մահ

դալտըլար, վէ մալահամթը Դենիշապուհա անլամթտըլար։ Պու ղայէթ հըրսա կէլիպ այրըճա հուզուրինէ չաղըրտը վէ ալլահ-լարա վէ շահա գարշը էթտիյի նամքեօր-լուղու եիւգիւնէ վուրուպ պու թարզ սէօղ-լէր իլէ թէքրար ֆիքրինտէն չէվիրմէյէ իւմիտ էտէր իտի. վէ լաքին հիչ պիր թիւրլիւ գապիլի օլմատըղընտա շահըն էմրի իւզրէ շէհիրտէն տիշարը պիր իզտիհ եէրէ սիւրտիւ վէ օրատա էօլտիւրտիւ։ Սօնրա օլ պիր քահանալար իլէ տին իւ-զէրինէ միւճատէլէ էթմէյէ պաշլատը, վէ հէվիհէյլէ այրը այրը սէօյլէր վէ գան-տըրմաղա չալըշըրտը. լաքին պուննուն տա միւմքինի օլմատըղընտա Էֆէնտիմիզին 454 թարիխինտէ հէվիհինի տէ աճը աճը էօլիւմ իլէ էօլտիւրմէյէ սիճիլ քէտտի։ Ս. Ղեւոնդուն տահա պաշընը քէսմէտէն, հէվիհինի պաշտան չըգարան օ տուր տէ-յի օլ պիրլէրինտէն այրըտը վէ այաղըն-տան իվի պաղայրտպ գայա վէ չագըլ թաշ իւզէրլէրինտէ թա քէմիքլէրինէ գատար պէտէնի փարչա փարչա օլունճայտտագ սիւրիւքլէթտի վէ սօնրա գրւրճ իլէ պա-շընը քէտտի։ Պու ազիզ քահանալարըն իսմլէրի Յովսէփ Կաթողիկոս, Սահակ Ե-պիսկոպոս, Ղեւոնդ քահանայ, Մուշէ վէ Արսէն քահանայ, վէ պիր տախի Սահակ Եպիսկոպոսուն տարկաւագը գալալ տըր։

ՅՈՒԼԻՍ 20

Ս· ԵՒՊՐԱՔՍԻՈՍ ԿՈՅՍ

Պիւյիւք Թէոդոսուն տէվլէթի էյեա-
մինառէ Խալիֆայլըղ շէհրինառէ Ս· Եւպրաք-
սիա տիւնեայէ կէլմի: Փէաէրի Անտիո-
նոս տէվլէթ միւշիրի օլուպ դրալըն ին-
տինառէ չօղ իլթիպար պուլմուշ ուսու:
Եւպրաքսիա իսմինառէ վալիսէսի տախ
պինապիր ֆաղուլէթլէրի իչին փատիշահըն
վէ ճէմի սարայլըլարըն զայէթ կէօվիւնառէ
իսի: Պու պիր թանէճիք դրզլարը տիւ-
նեայէ կէլմիքտէն սօնրա, իքիսի տէ քէմա-
լիյէթէ օլան արզուլէրի իչին փաքլըղլա
էօմր կէչիրիպ Ալլահա խրզմէթ էթմէյէ
ահատ էթտիլէր: Վալիսէսինին կէճէ կիւն-
տիւզ՝ ճահա ու զայրէթի աէվկիւլիւ դը-
զլընըն կիւնահօրզ զալպինառէ ֆաղուլէթ
թօխտումնունու էմրէ իսի: Թօփրաղ տա-
խի նամքեօր օլմայրպ պիր եէրինէ պին
մահտուլունու վէրտիյինի կէօրտիւյիւնառէ
հատառէն խարիճ սէվինիպ Ալլահա շիւքր
սունարրտար: Խիւտափէրէսէթ վէ ճէմի
քրիսթիյանա տայիր ֆաղուլէթլէր իլէ
տօլու Անտիոնոս փէաէրի էօլտիւյիւնառէ՝
Եւպրաքսիա տահա եէտի եաշընտա ըտը:
Թէոդոս դրալ՝ մէրհումուն հազդընա է-
տինտիյի մուհապպէթի ալտնէն կէօս-
թէրմէ իչին սազլըղընտա կիպի մահկէ-

սինի տալ գալմըշ էհլինէ վէրիր իսի, վէ գըզընըն տախի թէրպիյէսինէ էյի մա-
գայէտ օլունսան վէ պիւլաղէթէ եէ-
թիշմիյինսէ գըսմէթի պուլունսան տէյի
մահսուսէն րիճալ քիպարսան պիրինի
թայէին էթտի. Համթա անսար տա
թէքրար սիւնէսայէ կիրմէք իսթէրսէ ե օ-
լա պուլունսան տէյի էմր էթտի: Վէ
լաքին պու սօն ինամ թարիֆինսէ օլան
թէքլիֆի գապուլ օլունմայրսդ՝ պագըլա-
ըընա միճունիյէթ կէօսթէրսիքսէն սօն-
րա պիր միհիմմ մսալահաթ վէսիլէսիյլէ
Մըսըրա կիթտի վէ թէնհասա պագը
գալմըշ էօմրիւնիւ կէչիրմէյէ ճահատէթտի:

Օրայա վարսըղը պիրլէ իւք իշի քիլի-
սէլէրէ վէ մանսասթըրլարա գիյարէթ
էթմէք օլսաս. Հէփիսինսէն գիյասէ բա-
հիպէլէրին մանսասթըրընսան հազը էթ-
տի, վէ օլ սէպէպսէն քիւշիւք Եւպրա-
քսիասըյլա պէրապէր սըզ սըզ օրայա կի-
սէր վէ օնլարըսա էյլէնիր իսի: Պիր կիւն
ախշամսատ օրատա գալըպ էնճամ էվէ
տէօնէճէք վագթ կէլսիյինսէ, Եւպրա-
քսիա՝ վալիսէսինէ եալվարար քի քէն-
տինի օրատա պրագարն, վէ պիր տախի
էվէ տէօնմէյիպ օնսան սօնրա տայիմա օլ
փաքիկէ բահիպէլէր իլէ էօմրիւնիւ կէ-
չիրսին: Բահիպէլէրին պաշ անսար պու
պիկիւնահ չօճուղսան ազընսան պու լա-

դրսորվարը իշխեմ ասիյինուե, Լաքին պիլիր-
միսին քի պուրատա օմուրան դրգլար
փաքիզանե եաշայըպ Ալլահա խըզմեթ էթ-
մե իչին ահա էթմիշտիրլեր, տեսի: Եւ-
պրաքսիա պու սէօզլերի տուչտուզու կի-
պի, եիւզիւնիւ օրատա տարլը խաչա տօղրու
չէվիրսի վե Ալլահ մուհապպեթի իլե տօ-
ղուպ խաքի փայինե եերե տիւշտիւ վե ինքի
էլի իլե ծնա սարըլըպ եիւրէյի իւզերինե
գօտուգտան ածնրա, պիւլէնտ ավազ իլե,
Պէլի պու տագիգեաէն քէնտիմի Ալլահա
սունմուշտուր, էօմրիւմ օլտուգճա փաք-
լըղլա ծնա խըզմեթ էթմէյե ահա եաէրիմ,
տեսի: Պաշ անա ծնուն զայըէթինի վե
արզիւսիւնիւ մեհ էթտիքաէն ածնրա
քէնտինին տահա քիւչիւք, վե մանտա-
թըը իչինտե տաէթ օլան էօմրիւն սրգը-
լըղընը կէօսթէրսի, վե լաքին Եւպրաքսիա
Քրիստոսուն խաթրը իչին հէր շէյի չէք-
մէյե հազըր օլմադընը թէքրար՝ թիւրլիւ
ապիլ ասէոզլեր իլե իսպաթէթտի: Պու
լադրտար իքիսինին արասընտա կէչտիյի
վազըթ ֆազուլէթքեար վալիտեսի հայ-
րան օլմուշ պազար բուր, վե էնճամ զը-
ղընըն պու հէվեսի Ալլահ թարաֆընտան
տըր տէյէրէք, քէնտի տե զայլ օլտու,
վե Ալլահտան ալմըղը պիր թանէճիք
պահշիշի եինե Ալլահա սունտու, վե ածն
տեֆա պիր տահա էօփիւշտիւքտէն ածն-

բա պիր սէմավի թէսէլլի իլէ գալպի մէմ-
լու՝ այրլըսը վէ էօմրիւնիւն սօն տագի-
դէսինէտէք փաքիզանէ եաշատը:

Եւպրաքսիա մանասթըրա կիրտիյինտէ
տահա հէնիզ եէտի եաշընը պիթիրմիշ
իտի, էզ ճիւմլէ րէճաալընա պինայէն գա-
պալ օլունտու վէ էսլապընը տէյիշիպ
րահիպէլէր գաճթանը կիյինտի: Թա իլք
կիւնիւնտէն ֆազուլէթէ վէ ֆէմալիյէ-
թէ իզհար էթտիյի զայրէթի իլէ ճէմի
կէօրէնլէրի հայրան էթմիշ իտի: Եաշըն-
տան զիյատէ շէյլէրէ վուգուֆիյէթինի
հէր քէս կէօրտիւյիւնտէ՝ հէր պիլիպ ա-
լէմիյի Ալլահ վէրկիսի տիր տէյի, իգրար
էտէր իտի: Օն իքի եաշընա պալիզ օլ-
մուզունտա ախշամ իսթիւ կիւնտէ պիր
տէֆա եէմէք եէր իտի. վէ պազէն տահի
օնտան սա վազ կէշիպ իքի իւչ կիւն եէ-
մէքտիզ կէշիրիր իտի: Րահիպէլէրտէն
պիրիսի՝ Եւպրաքսիանըն պու թարզ էօմր
սիւրմէսինի՝ միւթայիլիք ստու էթմէսինտէ
ազիզ քէնտիյի ալտըրմատան կիզլիճէ
եանընա վարար վէ այաղընա գափանըպ
էթտիյինէ ածիլ տիլէտի: Մանասթըր ի-
չինտէ էն հագիր խըզմէթլէրի ճան ու
կէօնիւլտէն էտէր իտի, մահթապահա օտու-
վէ սու կէթիրիր վէ նիչէ նիչէ զայրիլէրի-
նին թէննէզզիւլ էթմէսիյի էտնա խըզ-
մէթլէրի էտէր իտի: Պագը գալան ճիւզի

վագթընը տախի՝ տուատա կէչիրտիքտէն ասնրա պիր գաչ սահաթ տա թապիաթա բահաթ վէրմէ իչէն գապա խարար իւզերինտէ ուչուգլայարագ ույուրուտու. քի տահա գիյատէ գուվվէթիլէ խրդմէթինի թէքմիլ էթսին: Փաք ճանլար խահիմի մէլուն շէյթան թիւրլիւ իղվալէր իլէ ապիկէյի թուրթուդու եօլտան չէվիրմէյէ ղայրէթ էթտի, վէ լաքին Եւպրաքսիա հէր ան տուատա գուվվէթի իլէ տիւշմանլերն իւզերինէ ֆիւթուհաթ էթտի:

Պու ապիկէնին տիւնեա մալ ու տէվլէթինէ օլան խուսուսմէթի պու հիքեայէտէն պէյան տրը: Թէոդոս գրալ Եւպրաքսիանըն վալիտէյնին էօլիւմիւնիւ իշիթտիյինտէ, օնու թէսէլլի էթտի վէ էթտիյի վատը խաթրընա պրագրպ՝ Խաթամպօլա տավէթ էթտիքի օնու պիր էյի եէրէ վէրսին: Եւպրաքսիա պու տավէթ իւզերինէ կիւլտիւքտէն ասնրա գալէմի ալտը վէ քէնտի էլի իլէ խշպու մէքթուպու գրատա եազտը: "Տավէթինէ վէ մուհապպէթինէ միւթէշէքքիրիմ, վէ լաքին պիլէսին քի պէն պիր էօլմէզ կիւվէյիյէ քէնտիմի վէրմիշիմ քի հիչ պիր թիւրլիւ օնտան այրըլըպ էօլիւմլիւ պէնի տաէմ մուհապպէթ պաղլայամամ: Տիւնեատա պաշգա միւրատըմ եօք, ֆագատ շէֆքէթլիւմ ինայէթ էտիպ էմր էթսին քի մալըմ,

ըզգըմ ֆուգարէլէրէ, հօքաիզլէրէ վէ քիլիսէլէրէ թէվգի օլունսուն, փէաէրիմին էմէքտաըլարընա էյի իքրամ օլունսուն, վէ պօրճլուլարըն պօրճու աէֆթէրսէն սիլինսին,,: Գրալ պիր նէվբէահթէնին ազգընսան պու թարզ ազիլ աէօղլէրի իշլէթիյինաէ մանթ գալար, վէ ճէմի միւրաար իճրա օլունսուն աէյի էմր էյլէսի:

Պանիմէթլէ գուլլարընըն էճրինի վէրէն Ալահ Եւպրաքսիա ճարիյէսինէ միւճիզէթ իշլէմէ գուվվէթի տախի իհսան էթտի: Պիր աէրսիմէնա գարը քիւթրիւմ, սաղըր վէ տիլսիզ օղլունու ալըպ մանսաթը գափսուսունա կէթիրտի վէ Ալահտան օնուն իչին շիֆա այընլար աէյի րահիպէլէրէ եալվարըըրտը: Պաշ անա Եւպրաքսիայա թէմսիհ էթտի քի օ խաանթէ իչին տուա էյլէսին. Եւպրաքսիա պիւյիւյինիւն էմրինէ իթաաթէն խաանթէյի ալտը վէ իւզէրինէ խաչ նիշանը էթտիքտաէն սօնրա, Ակնի եարատան Ալահ մէրհամէթ էյլէյիպ արզուլտուխին սաղըըը սանա իհսան էյլէսին, տէտի: Ֆիլ վաղը տուսաբյա պէրապէր խաաթէնին տիւզէլիպ այտըա գալմասը պիր օլսու: Պիր ախէր տէֆա խայլի զէմանսէն շէյթանընն տուզաղընա թուխթուլմուշ ճինլի րահիպէյի տուստը պէրէքեաթլյա գուլթարըպ Ալահա չէվիրմիշ տիր:

Օն իւշ եաշընտա իքէն Ալլահ էֆէնտիմիզ՝ բուայրըլընտա պաշ անայա՝ Եւպրաքսիանըն էօլիւմիւ եադըն վէ ճէննէթտէ թահաճը հազըը օլմասընը պէյան էթտի. պու խապէր իւզէրինէ նէ գառար մահգումն տա օլտույսա, եինէ գառէրին թագտիրինէ միւթիւ օլմայը իչին բույասընը Եւպրաքսիայա պէյան էյլէտի: Ագիգէ՝ վէք ադ վագթ Ալլահա խըզմէթ էտէպիլմէսի իչին գալգինտէ մահգումնլուգ տույտույտա տա, ածնըա պիւսպիւթիւն եարատըճըսընըն թէրթիպինէ բադի օլուպ էօլիւմէ հազըրլանտը վէ ճէմի խորհուրդլարը գապու էթտիքտէն ածնըա պիր ադըը հիւմմա խաաթէլիյլէ եաթադա տիւշտիւ, վէ եիրմի տէօրթ սաաթ միգտարի գայէթ էդգիյէթ չէքտիքտէն ածնըա մէլէքեանի ճանընը Ալլահա թէսլիմ էյլէտի: Էօլմէտէն էվվէլ ուսթատը վէ մանտաթըըն պաշ անտաը քէնտիլէր իչին տախի Ալլահա շէֆաաթճը օլսուն տէյի բէճա էթմիշ իտիլէր: Եւպրաքսիանըն շէֆաաթը գապու օլունտա վէ արտաը չօգ կէչմէյիպ ընտար տախի արզուլտիքլէրի ճէննէթտէ տէվլէթինէ տախլ օլտուլար:

ՍՈՒՐԲ ԵՒԼՕԳԻՈՍ

ՔԱՀԱՆԱՑ ՎԷ ՄԱՐՏԻՐՈՍ

Պու ապիզ Սպանեատա, Գորտովա շէհրինաէ օճագդատէ, մալտար վէ իպատէթքեար աթալարատան տիւնեայէ կէլիպ թա քիւշիւք եաշընատան քէնտիյի ֆազուլէթէ վէ խայր ամէլ իշլէմէյէ վէրտի։ Ֆազուլարէլէրէ օլան մուհապպէթի վէ ուատաղաթը զայէթ աշըրը բար. տուատան պաշգա շէյտէն լէզզէթ ալմայրպ կիւնիւն պիր նըսֆընը քիլիսէատէ՝ տուատա վէ քահանալարա պատարագ վագթինաէ խըզմէթ էթմէաէ կէշիրիր իտի։ Ալլահ խըզմէթինաէ տախի զէյատէ մալու մաթ թահսիլ էտէ պիլմէ իչին իլմէ տէ մէշղուլ օլտու վէ խայլի իլէրիլէտի։ Ադ վագթ գարֆընատա չօգ մալումաթ գազանարդը իչին սարկուազ վէ ուօնրա քահանայ օլտու։ Սիւրտիւյիւ փաք վէ էօրնէք օլաճագ էօմրիւ իչին ճէմի շէհր էհալիսի իւզէրինէ մուհապպէթ պաղլամըշտար, վէ չօգ իթիպարատա թուլթարըտար։ Օրուճա վէ վէրհիվէ զէյատէ մուզայէէտ իտի. հէր ան նէֆսինի գըրտաճագ իշլէրտէն կէրի տուրմագ ըտը։ Կէճէնին եարըսընը ույուգու եէրինէ տուատա սարֆ էտէր իտի. պօշ տուրմատան զայէթ դօրդ տուղու իչին հէր

ֆուրաամբը էլաէն զայպ էթմէյիպ քրիս-
թիյան գարնաուաշլարընըն թէնինէ վէ
ճանընա խայրլը իշլէրէ մէշղուլ ուաու:
Շէհր իչինաէ ճէմի եկլեզեցյականլարա
գարշը պիր քէնքին զուլումէթ չըզուր.
հապէշլէրին փուխփէրէսթ փաաիշահը
չօգ քահանայ թուխթուպ հապաա գօաու:
Պունլարըն արաալընաա Եւլոգիոս տախի
պուլունուպ պիր թարիֆ օլունմազ ա-
վինճ իլէ զընաան գահմէթինի չէքտիքտէն
սոնրա օլ պիր արգաուաշլարընա տախի
սէօզիւ վէ էօրնէյի իլէ էյի խպրիմ վէրիր
վէ գավի տուրմայա նաահաթ էաէր իաի:
Օլ վէսիլէ իլէ էվվէլինաէն ֆիլբրինաէ
գուրաուղու մարտիրոսլար թալիմաթը
իզէրինէ քիթապը ինշա էթտի: Քի-
թապըն իլէք հիաաէսինաէ Քրիսաոսուն
խաթըը իչին շէհիա օլմուշ քիշիլէրին
էօմրիւ հիքեայէսինի նագլ էաէր, վէ ի-
քինճի հիաաէսինաէ սիաաէթ չէքինէլէրէ
մէրաանէ թէհամմիւլ էթմէյէ էօյիւթ
վէրիր վէ նիհայէթ իւլ քէլամ ախրէթ-
սէ ալաճագլարը հաասրպ իւճրէթլէրի
կէօզլէրի էօնիւնէ գօր: Պու քիթապը
օգուզան ճանլար իչքէնճէլէրի արաալընաա
խայլի ֆայիաէ պուլմուշաուրլար. վէ լա-
քին քէնաի մարտիրոսլուգ լութֆուն-
ուան մահրում օլուպ գուրթուլաու: Շէհր
եպիսկոպոսուլա պիր աղ պօզուշաուզու

իշխին Եւլոգիոս ճիւղի վագի Ֆրանչայա չէքիլսի, վէ ասնրա թէքրար վաթանընա ավահի էթտիյինաէ քրիսթիյանլարա գարշը օլան զուլմի աթէշինի տահա դիւյատէ թուխուշմուշ պուլտու։ Քրիսթիյանլարտան էքսէրիսի շէհրաէն գաչմըշ, պագըսը գօրգուտունատան ագիզ տինլէրինի պրագմըշ վէ հէվիսի նէ էաէճէքլէրինի պիլմէյիպ չօպանօղլ սիւրիւ կիպի գուրտալար արատընտա գալմըշըտըլար։ Ագիզ Եւլոգիոս էօլիւմիւ կէօզիւնէ ալըպ որդանտը վէ տիւշմիւշլէրին վէ տիւշէճէքլէրին էանընա վարըպ զընտանտա եագտըզը քիթապ իւզրէ սէօյլէմէյէ պաշլատը։ Անտահ էֆէնտիմիզ տահի գուլունուն սէօզլէրինէ թէէսիր վէրիպ իշիտէնլէրին չօղունու նէտատէթէ կէթիրիր վէ կէվշէքլէրի տինլէրինտէ գավիլէր իտի։ Պիւթիւն շէհրաէ քրիսթիյան տինինտէն տիւշմէ գօրգուտու գալմատըգտան մատատա, էօյլէ պիր չէթին վագիտա տինտիզլէրտէն տահի չօղու ագիզին վապ ու նատիհաթը իլէ տօղրու տինէ սէօնմիւշ տիւրլէր։

Պու եէնի տինէ կէլէնլէրին պիրիսի տէ Լէւսկրետիա իսմինտէ տիր քիսարգատէ զրզ օլմուշ տուր. վէտէրինտէն վէ վալիտէսինտէն իզինսիզ կէլիպ վաֆթիզ օլտուգտան սօնրա Եւլոգիոսուն մարիֆէթի իլէ արտյանլարըն էլինտէն խայլի

պէման հրճիգ օլմուշ ուտու. վէ լաքին էնճամինտէ պիր մահալլտէ Եւլտիուտուլա պէրապէր տուատա պուլունտուղունատա իքիսի տէ էլէ տիւշտիւ, վէ ամթալարը գըզըմըզը պաշտան շըղարան պու տուր տէյէրէք հաքիմին էլինէ թէսլիմ էյլէտիլէր: Թէֆթիշ օլտուղունատա, ատլա էթտիյինի ինքեար կէլմէյիպ, պէլի պէն վաճթիտ էթտիմ, Ալլահ վէքիլի իմ, տօղրու տինի էօյրէթմէմտէ պօրճուտու թէքմիլ էյլէտիմ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, հաքիմ էօքէլէնտի վէ քէնտին դամշըյլա ագիզին թէնինի վուրմապա էմր էյլէտի: Վէ լաքին Ալլահըն ատարզ դուլու հիչ պիր թիւրլիւ քէնտինի ալտըրմայըպ, էլինտէն կէլէնի էյլէ, վէրտիյին իշքէնճէլէր հիչ ճայիտէ էթմէզ, դամշըլարընա ճանըմը թէնիմտէն այրըրապիլէրսին, վէ լաքին քրիստոսու ենի բիյիմտէն այրըմապըն, տէյի ճէվապ վէրտի: Վէ պէօյլէճէ քրիստոսուն մէտհինի էտիպ՝ տինսիպլէրին քեօրլուղունու ենի գէրինէ վուրտուղունատա, հաքիմ, գալտըրըն վէ վէ չափուճապ դաթլէտինտէյիմ էմրէթտի:

Եւլտիուս պու էմրի տույտուղունատա Ալլահա իճրաթ շիւքր սունատու քի քէնտինի տէ շէհիտլէր թաճրնա նայլ էյլէյօր, վէ իշքէնճէ եէրինէ վարընճայատապ տա եօլտա թօփ օլմուշ ճէմիաթա Ալլահըն

քէլամլարընը աէօյլէմէաէն վազ կէչմէտի։ Սօնրա տիզ չէօքտիւ վէ ճիւզի տուա-տան ասնրա պաշը վուրուլուպ ուչտուղունա-տա թէնի իւզէրինէ պիր սիւտ պէյազ կիւ-վէրճին գօնտու, վէ թէնի գալդմատըգճա օրատան այրըլմատը։ Պիր գաչ կիւն սօն-րա Լէւսկրատիա տախի ամթալարընըն աէօգիւնէ ուչմատըղը իչին ուսթատ կիսպի գօրգուտուղ թիւրլիւ էգնչէթլէրէ թէ-համմիւլ էթտիքտաէն սօնրա էօմրիւնիւ էօլիւմ իլէ տէյիշիպ հատրէթ չէքտիչի էպէտի էօմրէ նայլ օլտու։

ՑՈՒԼԻՍ 22

ՍՈՒՐՔ ՀՆԴԻԿՈՍ

ԲՕՄԱ ԳՐԱԼԸ

Ա՛էմտուհ վէ մէշհուր Բօմա թագա-տարլարը իչինտէ Քիլիսէի շէրիֆին հագ-գընա խայլի զահմէթ չէքտիքտաէն սօնրա էվլիյալար սըրասընա կէչմիշ, Ֆագատա պու ազիզ Հենրիկոս տուր։ Պաւլիէրատա պէյզատէ ամթալարտան տիւնեայա կէլիպ էյի թէրպիյէ օլտու, վէ րուհանի թալի-մաթ պագինտէ ուսթատ Վոլֆանկոնա-մինտէ պիր ազիզ եպիսկոպոս օլմուշտուր։ Պունուն էյի ալթընտա նէ կիւնէ թէր-պիյէ օլմուշ տուր նագլ էտէճէյիմիզ էօմրիւ հիքեայէսինտէն պէյան օլունտուր։

Պու մէզքիւր ուսմատաբնըն վազթընատան էվվէլ էօլմէսինին իւզէրինէ Հէնրիկոս Տատուէն խարիճ մահզուն օլսու վէ կիւնատ խայլի ատամթ օնուն մէզարը եանընատա կէչիրիր, վէ տուա իլէ Հէր իգի իլատընը օնա սաղլըղընատա կիպի պէյան էտէր իտի։ Պիր կիւն տուայա տուրուր իքէն ույուգուսու կէօթիւրտիւ վէ բույատընատա ազիզ ավկիւլիւ ուսմատընը եանընատա կէօրտիւ քի, կէօղիւնիւ տուվարա տօղրու չէվիր տէյի, նատիհամթ վէրիր իտի։ Էմրինէ միւթի օլսու վէ տուվար իւզէրինատ պու պիր չիֆթ լազըրտըյը օգուսու, ալընըպան ածնը։ Հէնրիկոս ույանտըղընատա, էօյլէ իտ ալթը կիւնատէն ածնըա էօլէճէյիմ տէյի ֆիքրինէ գօյտուդ էյի եօլիւմ Հազըրլանմատա պաշլատը. ալթը կիւն կէլտի վէ կէչտի. վէ լաքին Հէնրիկոսուն իւզէրինատ պիր խասթէլիք նիշանը կէօրիւնմէտիյինատ, էօյլէ իտ ալթը Հաֆթէտէն եա ալթը այատան ածնըա օլմալը տէյիպ թէքրար սըդը էօմր կէչիրիպ Հազըրլանըրըմը։ Պունլար տա էվվէլքի կիպի պիթիպ պիր շէյ գուՀուր էթմէտիյինատ, ֆիքրինատ ալթը աէնէ մանատը վէրիպ Հազըրլըղընը էլատէն պրագմատ բար։ Ալթը աէնէ միրուրինատէն ածնըա տա էօլմէյիպ՝ Ըօմա գրալը աէչիլմէսինատ՝ բույատընըն մանա-

սընը օլ գէման անլատը. վէ թախթէ ճիւլուս էթմէտէն պիւյիւքլէրինին էմրինէ դարշը կէլմէմ իչին փֆալց էյալէթինին Սիֆրիտոս նամ պէյինին Գունէկոնտա դրդըյլա թէէհհիւլ էթտի, վէ մապէյնլէրինտէ օլան ահտ ու իթթիֆագ իւզրէ էօմրլէրինին ածն կիւնիւնէտէք գարտաշ վէ դրդգարտաշ կիպի պիրի պիրլէրիյլէ փագլըլըս եաշատըլար:

Փայէհիյլէ քիպիրի տէ արթաճագ եէրէ, ծնուն զըտար օլուպ, էվվէլքինտէն գիյատէ ալչագ կէօնիւլլիւ, հագիմ վէ ատտագաթքեար օլտու: Ալլահըն շանու շէօհրէթի իչին չալըշըպ հէր ան էլինտէն կէլտիյի դատար քիլիսէի շէրիֆի, տիւշմանլարընա դարշը հրիգ էթմէտէն կէրի տուբմագըտար: Եիրմի իքի սէնէ փատիշահլըգ սիւրտիւ, վէ նէ դատար գան իսթէմէգիտիյէ տէ, չօգ տէֆա նահագ ճէնքլէրի վուրուպ քէսմէյէ մէճպուր օլտու: Պիր իչէ վէ ալել խուտաս ճէնկէ պաշլատտան ճէմի ատքերիյլէ պատտարագ կէօրիւպ վէ Ալլահըն ալդըշընը իւգէրլէրինէ տիլէր իտի, վէ օլ սէպէպտէն տախի հէր կիրտիյի ճէնքտէն ֆիւթուհաթըլա չըգմատը տէրքեար տըր:

Տիւշմանա հէյպէթլի օլտուգու կիպի, թէվպէ էտիպ ատան տէյէնէ տէ մէրհամէթլի իտի: Կալտըրիա էյալէթինտէ Տրո-

վա շէհրի գրալ սերտաքէրինի խօրլատըլը իչին ղազէպ միւսթէհազդ օլմուշ ու-տու: Քիւլլիւ ասքեր իլէ իւզերլէրինէ վա-րըպ շէհիրի մուհասէրէյէ ալտըղընտա շէ-հիրլիլէր գապահաթլարընը փէք էյի թանըյըպ՝ փաուիշահըն խըշմընա ուղրա-մասընլար տէյի օնուն օրտուսու էօնիւնէ խայլի սապի չօճուգլար թօփլայըպ եօլա-տըլար, վէ հէփիսի պիր աղըզ, եա՛ շէֆ-քէթլի, մէրհամէթ էյլէ, տէյի չաղըրըր-բատըլար: Գրալ, պու կիւնահօղղ մասըմ-լարըն բէճասընը, վէ հատտըզ աղլայըպ՝ ինլէյէնլէրին տիլէյինի բէտտա էտէմէյիպ՝ Ալլահ տախի աման տէյէնլէրէ աֆվ էթ-միշ տիր տէյէրէք ճէմի շէհր էհալիսինին էթտիյի գապահաթը պաղըշլատը: Գու-գարէլէրէ վէ ախէր զարուրէթ իչինտէ պուլունանլարա էթտիյի ատատգաթ ղա-յէթլէ չօղ տուր:

Ճէնկ ու ճիհատլատան արա պուլտուղու կիպի քէնտի ատէթ էթտիյի իպատէթ թալիմաթլարընա մէշղուլ օլուրտուս: Ալլահա օլան մուհապպէթինի կէօսթէրմէ իչին՝ օնուն ադըզ տինինի վասի մէմալե-քինտէ եայըպ չալ էթմէյէ չօղ ղայրէթ էթմիշ տիր: Եաֆտըղը քիլիսէլէրին, մանաստըրլարընը վէ ախէր իպատէթ խա-նէլէրին տայրը փէք չօղ տուր: Հալէ պու կիւնքի կիւն Ս. Միքայէլ տաղը թէս-

միյէ օլուռան մահալլսէ պուլունան Մի-քայէլ հրեշտակապետին քիլիսեսինի օ ետիմըշ տրը: Թէքրար Ս. Առեփանոսուն իսմի շէրիֆինէ պիր կիւզել քիլիսէ եափ-տը վէ իչինսէ չօդ զինէթի իլէ սէքիզինճի Բենեդիկտոս Փափա հազրէթլէրինին է-լինսէն գրալ թաճրնը գապսըլ էթտի: Պիր արդը վէ ասֆու բահիպ կիպի տուա, օրուճ վէ վէրհիզ իլէ կիւնլէրինի կէչիրիր իտի. ազիմ խոսոսվանանք վէ հազորդու-թիւն խորհուրդլարընա օլան իպատէթի իֆրաթ չօղուտու:

Պու կիւունէ մէլէքեանէ էօմր սիւրտիւք-սէն ասնրա խասթէլէնտի, վէ էօլիմիւ-նիւն եադրն օլմասընր անլատըլընտա էհ-լինի Ալլահա, վէ ասնրա ամթալարընա թէսլիմ էթտի, վէ ասն սէֆա բուհանի թէսաւրիքեամթընը արզիսիւնէ պինայէն արտզ ու մուհապպէթ իլէ կէօրսիւքսէն ասնրա էլլի իքի եաշընտա իքէն Էֆէնտի-միզին 1024 սէնէսինտէ, փաք բուհինի եարատըճըսընդն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ԳՈՒԼՈՒՍ 23

Ս· ՊԱՆՏԱԼԵՈՆ

Պու ազիզին վալիսէսի Եւբուզա քրիս-թիյան ըտր, վէ փէսէրի Եւստորգիոս փուխփէրէսթ. տահա վաֆթիզ օլմա-

տան Իգնիմիտ շէհրինտէ վալիտէսի էօլ-
տիւ վէ էօքսիւզ մասրմըն Թէրպիյէսի
պիւսպիւթիւն փէտէրի իւզէրինէ գալըպ
փուԹփէրէսԹլէր այնի իւզրէ հէր շէյի
էօյրէԹտի: Պանտալէոնուն շիրինլիյի
ագլատան խարիճ իտի, ֆիրաւէԹիյլէ զայ-
րէԹի տէ պուննան փէք աշաղա օլմայրակ
ազ վագԹ զարֆինտէ իլմի Թրպպտէ էօյ-
լէ իլէրիլէտի. քի ճէմի շէհր էհալիսինին
վէ Վալէրիոս Մաքսիմիանոս գրալըն ի-
Թիպար իւ մէտհինէ շայէսԹէ օլտու: Օլ
շէհր իչինտէ Երմողայոս նամինտէ պիր
զայրէԹքէշ քրիսԹիյան փափազը կիզլի
վազըլա չօգ էյլիք էտէր իտի: Պիր
կիւն պիր մահալլտէ Պանտալէոնա բասԹ
կէլիպ հէքիմլիք իւզէրինէ խայլի միւպա-
հէսէլէրտէն ոճնրա ուսլ իլէ սէօվլու տին
իւզէրինէ չէվիրտի, վէ կէօրիւնէն մահ-
լուգաԹլար իլէ կէօրիւնմէզ խալիգին
կէրչէքլիյինի վէ եէր իւզէրինտէ քէնտի
ազիզ Էվլատը Քրիստոսուն ազրըլա չալ
էԹտիյի տինին սահիհլիյինի ոճնա խապԹ
էԹտի վէ գանտըրտը: Անլահ էֆէնտիմիզ
տախի էօլիւլէրէ իլաճըզ ճան վէրմէյէլէ
տահա գիյտտէ Պանտալէոնուն սրտգընր
արԹըրտը, վէ իհմալըզ Երմողայոս քա-
հանանըն այտալընա վարըպ քէնտինի վաֆ-
Թիգ էԹմէյէ եալվարտը:

Րէճատը գապուլ օլունտուգտան ոճնրա

իւք իշի վէտէրինի տախի խըզմէթ էթ-
տիյի վուէթլարըն եէսիրլիյինտէն գուր-
թարմագ օլսուս. օլ ակպէպտէն գալգտը
եանընա վարտը վէ քրիսթիյանլարըն տի-
նինին տօղրուլուգուս վէ քէնտի ալլահլա-
րընըն սախթէլիյի իւզէրինէ ակօյլէր իքէն
իւսթէ պիր քեօր կէլտի վէ հէքիմլէրտէն
տիւզէլճէք եէրէ տահա քէօթիւլէնմէսի
իւզէրինէ շիքեայէթ էթտիյինտէ՝ Պան-
տալէոն, էյէր կէօզիւն աչըլըրսա քրիս-
թիյան օլուրմուսՈՒՆ տէյի սօրսուս. պէլի
օլուրում տէյի ճէվապ ալտըգընտա, քրիս-
տոսուն ադից իսմինէ էմր էթտի քի գա-
փանմըշ կէօզլէրի աչըլսըն վէ կէօրսիւն:
Ակօզիս պիթմէսիյլէ ալլինն տախի կէօ-
զինիւն աչըլմասը պիր օլսուս: Փէտէրի
պու միւճիզէյի տէ կէօզիւյլէ կէօրսիւ-
յինտէ զայըի օղլունուն ակօզլէրինէ
գարշը կէլէմէյիպ, պիւլէնտա ավազ իլէ,
Պէյի պուռնտան պէօյլէ ինանըըըմ, քրիս-
թիյանլարըն ինանըպ թափտըղը Ալլահ-
տան զայրի ալլահ օլմամաընը թանըը վէ
իգրար էտէրիմ տէյի չադըրտը: Պանտա-
լէոն Ալլահըն էթտիյի ինայէթ իւզէրինէ
շիւքր սունուպ կէօզիս աչըլմըշ քեօր իլէ
պէրապէր պապասընը սա օլ ֆադուլէթլի
քահանայա կէօթիւրտիս քի վաճիպ օլան
միւհիմմ տին մասլահաթլարընը օնլարա
էյրէթտին: Փէտէրի քրիսթիյան օլ-

տուգտան ասնրա չօգ եաշամայրպ պիր էյի էօլիւմ իլէ էօլտիւ . վէ Պանտալէոն ճէմի վարիյէթինէ տահիպ օլտու : Պատիհէվա էթտիյի խրզմէթլէրտէն պաշգա վարտը- ղը ֆագիր խատէթլէրէ վէ ախէր իգթի- գատը օլանլարա փարատընը թէվզի էտէր- իտի . դրալ պու էթտիքլէրինի տույտու- ղունտա՝ էլպէթտէ տապր էթմէյիպ հագ- գընտան կէլէճէյինի փէք էյի պիլտիյի իչին ճէմի մալ ու մլալընը տաղտարը- լար : Սանքի Ալլահըն եարտըմըյլա հէր էլ գո- տուղու խատէթլէր տէ շիֆա պուլտուրու- տուլար :

Շէհր հէքիմլէրի պունու կէօրտիւքլէ- րինտէ՝ քէնտի տանտատէթլարը վէ գազանճ- լարը պիւթիւն էլտէն կիթտի տէյի, ին- թիգամէն գրալա խատպէր վէրտիլէր քի Պանտալէոն քրիսթիյան օլմուշ տուր, վէ ծնլարըն տաէթի իւզրէ պիւյիճիւլիւք էօյրէնիպ խատէթլէրէ շիֆա վէրիյօր, վէ քեօյլէրին կէօզիւնիւ աչըյօր : Գրալ պունլարը իչիթտիյինտէ տազտամըշ քեօ- րու հուդուրէնէ չազըրտար, վէ օլան վա- գրայա վուգուֆ օլտու : Լաքին պունտան օլան միւճիգէնին թարզընը, քրիսթի- յանլարըն Ալլահրնըն տօղրուլուգունտա վէ հիքմէթլէ Պանտալէոնտուն՝ քէնտի կէօզլէրինի աչմտարընը տույտուրունտա թէաճճիւպ էտիպ իմտայա կէլէճէք եէրէ

գուսուրաս վէ անիտէ պաշը քէսիլմին տէյի էմր էյլէտի: Օնաան սօնրա Պանտալէոնս հուզուրինէ չաղըրարակ, կէրչէք քրիսթիյան մը սրն տէյի սօրաս: Ալահրն գուլս, պէլի, քրիսթիյանըմ տէյի պիփէրմա ճէվապ վէրտի վէ քէնտիյէ մահաս պիր ալահանի թէքսիրլե պէլաղաթ իլէ փուֆփէրէսթլէրին ալահլարընն սախթէլեյինի վէ ֆագաս քրիսթիյանլարըն Ալահրնըն կէրչէքլեյինի վէ էթտիյի մուճիզէլէր եալընըզ օնուն իսմիյլէ օլմասընը կէօսթէրտի: Գրալ՝ քէնտի փուֆփափազլարըմս պէրապէր հիչ պիր ճէվապ վէրէմէտիքլէրինտէ՝ Պանտալէոն տահա զիյատէ սէրսէմլեյէ, հէքիմլէրինիզ էլ չէքմիշ պիր խաստէնիզ վարմաս պուրայա կէթիրին, ճէմի փուֆլարընըզըն փափազլարընը վէ ալիմլէրինի պուրայա թօփլայըն, թափարզընըզ ալահլարըն պիրէր պիրէր սաըլըր չաղըրըն վէ եարտըմընը տիլէյին, վէ պէն եալընըզ Ալահըմըն իսմինի վէրիրիմ. պադալըմ սիգինքիլէր նէ էտէրլէր, խաստէյէ շիֆա վէրէպիլիրլէրմի. պէնիմ Ալահըմըն վէրէճէյինէ հիչ շիւպհէմպիլէ ևօգ տուր, տէտի:

Թէքլիֆի գապուլ օլունմուդունմա հէքիմլէրտէն պրագըլմըշ իսթիսգալը պիր խաստէյի մէյտանա կէթիրտիլէր. փուֆ ալիմլէրի վէ փափազլարը պիրէր պիրէր

Բահաղըն փափագլարը կիպի եալանճը ալլահլարընըն հիմայէթինի խաթէնին իւզերինէ տիլէտիլեր, վէ լաքին հիչ պիր տիւզէլմէ նիշանը կէօրիւնմէտի։ Օնլար պիթտիքաէն սօնրա ադիզ Պանտալէոն խաթէնին եանընա վարար վէ ճիւճի տուտուն սօնրա իւզերինէ պիր խաչ նիշանը էյլէտի, վէ Յիսուս Քրիստոս էֆէնտիմիզին իսմինէ էմր էյլէրիմ, այաղա գալդ վէ սաղալ, տէտիյի կիպի, խաթէ պիթթէքմիլ սաղալտը վէ այաղա գալդըգ՝ քրիստիյանլարընԱլլահընսան ղայրի կէրէչէք ալլահ եօգ տուր տէյի, չաղըրտը։

Պու օլան վաճիդէ իւզերինէ նէ դաւար չէնը էհալիսինաէն չօղու քրիստիյան օլտուլար իսէ տէ, դրալ՝ գալիմ վէ խային փութ ալիմլէրինին աէօվիւնէ դարշը կէլմէմէ իչին, ադիզ Պանտալէոնու թուխտուրտու վէ խայլի իչքէնճէլէրտէն սօնրա դաթլ էթտիրտի։ Էֆէնտիմիզին 305 թարիխինտէ պու ադիզ իլէ պէրաբէր եօգարըտա գէնքը օլունան ղայրէթլի ադիզ Երմողայոս քահանայ տախի դաթլ օլունմուշ տուր։

ԳՈՒԼՈՒՍ 24

Ս. ՎՐԻՍՏՈՆԵՈՒ ԿՈՉՅՈՒ

Ալլահըն մէրհամէթինին վէ դուվվէթինին հասըլ վէ նիհայէթսիզ օլմասընը պիլմէյէնլէր՝ պէլքի պու ազիզէնին հիքեայէսինի օղուտուդլարընսա, չօղ շէյլէր մասալ տըր տէյէպիլիրլէր, վէ լաքին չէքմէյէ դուվվէթ վէրէնին հէմդաատը Ալլահ օլմասընը տիւշիւնէէրէր, ճէմի սատըդ եաղըճըլարսան ալըպ՝ եաղտըրըմըդա ինանըր վէ մուհապէթ իլէ դապուլ էտէրլէր։

Սըրտհի Քրիսթինէ Տուսկիստա Տիւրոս շէհրինէ տիւնեայա կէլմիշ տիր. վէ վէտէրի Ուրբանոս օլ ատը չըդմըշ քրիսթիյանլարըն պաշ տիւշմանը շէհրին վասլսի իտի. վէ հաֆթէ վէ կիւն կէչիրմէդ դէվալը քրիսթիյանլարսան թուլթաը, սիյասէթ վէրիր իտի։ Գըզը Քրիստինէ պու կիւնսահդ մահպուսլարըն սապը իլէ չէքսիքլէրի էդիյէթլէրի կէօրսիւյիւնսէ շաշար գալար վէ պունլարըն քիմ վէ քիմէ խըզմէթ էթմէլէրինի տույմադ իսթէտի. վէ արզիւսինէ նայլ օլստուդունսա Ալլահըն վէրտիյի իլէք լութֆ թահրիքինէ գարշը կէլմէյիպ՝ քէնտի տախի օնլարըն սրըսարնա կիրմէյէ ահատ էթտի։ Հէնուզ տօղուդ եաշընսա իքէն

կիզւիճէ ազիզ տինիմիզին ախէր սրբրլա-
րընր տա էօյրէնտիքտէն սօնրա վաֆթիզ
օլտու վէ տար Քրիստինէ գօնուլտու: Ալ-
լահ էֆէնտիմիզէ կէօսթիրտիյի մու հապ-
պէթ վէ թէմպիհլէրինի թուլթմալա օլան
ղայրէթի եաշընտան չօգ պիւյիւք իտի.
փէտէրինտէն կիզլի օնուն ալթուն վէ
կիւմիւշ փուլթ սիւրէթլէրինի ալտը, վէ
պաշգալարընն տախի եարտըմըլտա խիւր-
տէլէտիքտէն սօնրա փարչալարընր ֆու-
դարէլէրէ թէվզի էթտի: Փէտէրի օլան
շէյի տույտուղունտա հատտէն խարիճ էօ-
քէլէնտի վէ ալտահլարընտա օլան հագա-
րէթի դրզընն գանը իլէ սիլմէք իսթէտի
վէ լաքին տահա իշքէնճէ վէրմէյէ պաշ-
լամտտան պէլքի թաթլըլըղտա չէվիրէպի-
լիրիմ իւմիտիյլէ օնու եանընտա չտալըրտը,
վէ էթտիյի թագսիրտը եիւզիւնէ վուր-
տուգտան սօնրա, ֆագտա իրթիքեապ
էթտիյի գապահալթլար իչին ակվ սի-
լէհին, վէ եինէ էվվէլքի կիպի քէնտի
ակվկիւլիւսիւ օլտուն, տէտի: Թէքլիֆի
հիչ պիր վէճհ իլէ գապու օլունմտար-
ղընտա ակօղիւնիւ էօրֆէ չէվիրտի, լաքին
Քրիստինէ հիչ գօրգմտտը. իսթէտիյին
կիպի էղիյէթ վէր եա փէտէրիմ, վէ լա-
քին պիլէհին քի հիչ պիր թիւրլիւ պէ-
նի ֆիքրիմտէն չէվիրէմէզին, վէ հիչ
պիր թիւրլիւ եիւրէյիմտէն Քրիստոս է-

ֆէնաիմէ օլան իթիմատ ու իթիգատըմը չըգարամազըն: Պէնի եօգտան եարատան Ալլահըմ, էօրֆէթիյին էգիյէթլէրի չէքմէյէ տէ գուվվէթ վէրէպիլիր, տէմէլինաէ, փէտէրի գուտուրտու, վէ քէնդին գամ չըլասընլար տէյի, էմր էյլէմի: ՃԷմի իշքէնճէ վազթինաէ հիչ պիր աղըր վէ շիքայէթ նիշանէսի կէօռմէէմէիյինաէ, ածրգարդ փէտէրի տէմիր թարադ իլէ պէտէնինի գազըյրն տէյի էմր էթտի: Քրիսթինէ պէհատըրանէ պու ադիմ իշքէնճէ արաբընտա կէօրիւնիւ կէօյէ գալտըրտը վէ Ալլահըն եարտըմընը իլէտի, ածնրա եէրէ տէօքիւլմիւշ թէնինին փարչէլէրինի թօփլայրակ՝ Ա՛լ աէնին հատ էթտիյին էթ փարչէլէրի տիր, եէ, տէյի փէտէրինին էօնիւնէ աթտը: Փէտէրի՝ փէտէր եէրինէ մէրհամէթսիզ գալիմ թէպիլ օլուպ անի սաաթտէ օրայա պիր տէմիր արապա կէթիրթտի, վէ չիլ չիփլաղ Քրիսթինէ գըզընը իսթիւնէ եաթըրըպ եատ տէօքթիւքտէն ածնրա, արապանըն ալթընա աթէշ վէրտի քի գէվալը եավաշ եավաշ գավըուլուպ եօղ օլսուն. վէ լաբին Քրիսթինէնինն եարտըմճըսը Ալլահ օլսուգտան ածնրա զալիմ փէտէրինին հէր էթտիյի քեար էթմէգ իտի: ՃԷմի իշքէնճէ վազթինաէ թաթը նատմէ իլէ Տավուտ փէյղամպէրին զէպուրլէրինի օ-

գուտու վէ աթէշ քէնտիյէ զարար վէր-
մէյիպ սէյրճիլէրին չօղունու եազըպ թու-
թուշտուրտու: Փէտէրի կէօղիւյլէ կէօր-
տիւյիւ միւճիզէթ իւզէրինէ նէ գատար
թէաճճիւպ տէ էթտիյէ, եինէ գաս-
թինտէն տէօնմէյիպ իրթէսի կիւն էլպէթ
հազդընատան կէլերիմ նիյէթիյլէ պիր
գարանլը զընատանա աթտըրըլը:

Քրիստինէ զընատանա կիրտիյի կիպի
Ալլահ թարաֆընտան իրսալ պույրու-
մուշ մէլէք կէլտի, վէ օնու թէսէլլի էթ-
տիքտէն սօնրա ճէմի եարալարընը տիւ-
զէլթտի վէ էվվէլքինտէն կիւզել էթտի:
Պապատ պու հիքմէթի տէ տույտուղուն-
տա տահա զիյատէ գուտուրտու վէ հէմէն
վազէ զայպ էթմէտէն պօղազընա պիր
տէյիրմէն թաշը պաղլայըն տա տէնիզէ ա-
թըն տէյի, էմր էյլէտի: Էմրի իճրա օլուն-
տու վէ լաքին քէնտի արզիւսինէ էրէմէ-
տի, զնրա հապատա կէօրիւնէն մէլէք կէ-
լիպ թաշը պօղազընտան չէօզտիւ վէ
Քրիստինէյի սաղ սէլիմ տէնիզ գըյը-
սընա չըգարտը: Զալիմ փէտէրի Ռուբա-
նոս պուռնու տա կէօրտիւյիւնտէ պիւս-
պիւթիւն քէնտիյի շաշըրտը, վէ իրթէսի
կիւն պիր եէնի իճատ իշքէնճէ իլէ վիւ-
ճուտինի օրթատան գալտըրըրտ տէյէ-
րէք, թէքրար զընատանա գօտուրթտու:
Վէ լաքին միւսթէհազ օլտուղու Ալլա-

հրն խրշմընա ուղբայրպ իրթէսի կիւնէ գալմաար, վէ կէճէլէյն եաթաղը իչինաէ հրբարնաան ղզդ նէֆէս օլուպ պօղուլմուշ պուլունաու: Պու խապէր իւղերինէ դէվալլը Քրիսթինէ իֆրաթ ածրաը, գիրա հէր ան իւմիտի պէլքի աէօնէր վէ տօղրու Ալլահը թանըը տէյի իտի: Վէ լաքին օնուն էօլմէսիյլէ քէնաիսի գուրթուլմաար. վէտէրինին եէրինէ կէչէն Դիոն օնաան աշաղա գալմայրպ իլք էվվէլ թաթլըլըղա գադանըրըմ խիւլեաբյա խայլի թէճրիպէլերի պօշա չըգտըղնըր կէօրտիւքաէն ածնրա թիւրլիւ իշքէնճէլերէ պաշլաար:

Պիր պէշնք պիչիմի ֆրչը իչինէ գայնար գայնար պէգնր եաղը վէ գաթրան տօլտուրուպ ադիգէյի իչինէ աթաը. Քրիսթինէ պու շէյթան իճաար եէնի ալաթը կէօրմէսինաէ, տալա գօրդու կէօսթէրմէտի, եիւգիւնէ խաչ չըգարտըգտան ածնրա իչինէ կիրտի, վէ գալիմին էմրինի իճրա էաէն հաատալարա տէօնիւպ, Ֆիլվադը էյի տիւշիւնմիւշաիւնիւգ, պիրնէվգաաէ չօճուգ միսլի պէնի պու պէշնք պիչիմի ֆրչը իչինէ եաթըրըյօրտուրնուգ, գիրա քրիսթիյան օլուպ վաֆթիգ հավգունատան տօղալը հէնուգ պիր աէնէ օլույօր, տէտի: Խայլի միդտար իչինաէ գալըպ հիչ պիր թիւրլիւ ածը վէ սըզը վէ թէնինաէ

պիր քէտէր կէօսթէրմէտիյինաէ տիշարը չըգարտըար վէ Դիոնուն էմրի իւգրէ Ա-պողոնուն փութխանէսինէ օնա սէճմէ գրլարն վէ գուրպան սունսուն տէյի կէօ-թիւրտիւլէր։ Քրիստինէ այտոլընը էշիք-տէն իչէրի գօռուլտու կիպի պիր խաչնի-շանը էթտիվէ փութուն սուրէթի թէքէր մէքէր աշաղա տիւշիւպ փարէ փարչէ օլ-սուս։ Խիւրաէլէրինաէն պիր թանէսի Դիո-նուն եիւգիւնէ կէլիպ եէրէ չարփար վէ անիտէ էօլտիւրտիւ։ Հասսալար զօրգ-տուլար, կէրի կէրի չէքիլտիլէր վէ իչէկ-րինաէն էքնէրիսի սէյրճիլէրտաէն չօղու իլէ պէրապէր Քրիստինէնին թափարը Ալլահըն կէրչէքլէյինի թանըյրպ տօղրու քրիսթիյան տինինէ տէօնտիւլէր։

Դիոնուն եէրինէ Յուլիանոս իսմինտէ պիր ախէր վալի կէչտի, վէ պու տախի ճէմի կէչմիշլէրէ վուղուճ օլսուղտան սօնրա պիր սիլահսըզ վէ տէրմանսըզ զրղտան եէնիլմիշ կիպի օլմամա իչին թիւրլիւ թէճրիպէլէր իլէ օնու զապտ-մտըա ճահա էթտի վէ հիչ միւմքինի օլ-մատըղընա էյի զանտըղտան սօնրա պիր թուլթուշմուշ փուրտուն իչինէ տիրի տիրի աթմտըա էմր էյլէտի. էմրի իճրա օլսու վէ պէշ կիւն պէշ կէճէ Քրիստինէ փուրտուն իչինտէ Բաբելոն չօճուղլարը կիպի միւ-ճիղէթիլէ քէտէրսիղ գալըպ տայըմ Ալ-

լահրնըն մէտհինի էտէր իտի: Պունտան սօնրա պիր միւրթէտին ֆիլթ վէրմէ-սիյլէ ապիդէյի պիր գալիմ վէ ապդըն վէ դէհիրլի հայվանաթի իլէ տօլու մադարա իչինէ աթտըլար, վէ լաքին Քրիսթինէ օրայա տա կիրտիյինտէ տուէթի իւզէ եիւ-դիւնէխաչ չըգարտար. վէ գալիմ հայվանլար գուզույա տէօնիւպ օնա գարար վէրմէտի-լէր, վէ քէնտի հէր ան թամթը գահտէ-լէր իլէ էպպէր էթտիյի Ալլահըն պիւյիւք-լիւյիւ իւզէրինէ պէյթլէրի օգուրտուտու: Զալիմին էմրիյլէ՝ պարի պու ատի իչինթէ-յէլիմ տէյի, ապիդէնին միլլինի քէօքիւն-տէն քէտիլէր չըգարտըլար, վէ լաքին միւրտալարընա էրէմէտիլէր, գիրա Քրիս-տինէ էվվէլքինտէն տահա գիյտտէ վէ թամթը չապըրըրտար:

Էլհասլ Յուլիանոս պու տէրտտէն գուր-թուլմադ իչին պիր միրէք իւզէրինէ ա-պիդէյի սըզը սըզը պաղլամայա վէ սօնրա օդ իլէ վուրուպ էօլտիւրմէյէ էմր էյլէտի: Ճէլլատլար էմրինի իճրա էթտիքճէ, Քրիստինէ կէօդիւնիւ եօգարը գալարտար վէ տէրտնի գալպինտէն ահուդար էտէ-րէք շիմտիյէ գատար վէրտիյի գուվվէթ իւ ֆիւթուհաթ իչին Ալլահա շիւքր տունտու վէ պունտան պէօյլէ ղայրի էպէ-տի ճէննէթինէ ալմայա եալվարտը: Ագի-դէնին րէճատը գապուլ օլունտու, հաս-

սաղար պաղլայըպ իլք օղլարը աթմաղա պաշլաարդլարընաա Քրիսթինէ շաղ եիւրէք վէ կիւլէր եիւղիլէ փաք բուհինի Ալլահընա թէսլիմ էյլէսի վէ շան ու շէրիֆի իչին օլ գաաար էգզէկթիլէրի չէքաիյի Քրիսթոսու քէնաի փէաէրինին աէվլէթինաէ կէօրմէյէ նայլ օլսաս: Ակիգէնին էօլիւմի էֆէնաիմիզին 300 աէնէսինաէ վուգու օլմուշ սաս:

ՅՈՒԼԻՍ 25

Ս. ՅՈՎԱԿԻՄ ՎԻ ԸՆՆԱ

Ընգէզ Պիքր Մերեէմին վալիսէսի սբբուհի Աննա Գուսաի շէրիֆաէն իքի սաաթ միգսարի ուզագ Քիթապը մուգաասաէսաէ սար չըգմըշ Բեթղեհէմ շէհրինաէ սիւնեայէ կէլսի: Էօմրիննիւն իլք չաղլընը փաքիզանէ կէչէրսիքսաէն սօնրա սայը Նազարէթաէն Գալիլէալը Յովակիմ նամինաէ պիր Ալլահսան գօրգար քիշիյէ թէզէվվիւճ էթսի, վէ մուհապպէթ իլէ վէ սաարդլըղլա պիայնիհի ազիզ Ղուկաս աւեսարանիչին Ս. Զաքարիա վէ Սբբուհի Եղիսաբէթին իւզէրինէ աէսիյի կիսի՝ իքիսի սէ սալհ իսիլէր վէ Ալլահըն թէմպիհլէրինաէն սիշարը չըգմազ բարլար: Ճէմի վարիյէթլէրինի իւչէ պէօլ-

տիւլէր. իւք հիսաէսինի Ալլահրն շանր վէ իպատէթխանէլէրին կիւզէլլիյի իչին խարճ էտէրիսիլէր. իքինճի հիսաէսինի՝ ֆուզարէլէրէ տապըրըրըլար, վէ իւչինճիւ վայրայա քէնտիլէր եաշարըրլար. ճէմի խայր ամէլ իշլէմէտէն պազր գալան վազթլէրինի տուա վէ իպատէթ թալիմաթլարընաա սարֆ էտէրիսիլէր:

Պու իքի ազիզ զէվճէլէրին տիւնեա իւզէրինաէ հիչ պիր եիւզէն սրգրնթրլարը եօղուտու. ֆագաա նիչէ սէնէլէր պէրապէր եաշատըգտան սօնրա պիր մուհապպէթ մէյվէսի էվլատլարը օլմատըղընա զայէթ թատէ էտէր իսիլէր. վէ պու թապիաթ վէրիլիսի գաատվէթլէրի տահա զիյատէ արթարրար, տիւշիւնտիւքլէրինաէ քի օլ վազթըն գրյատը իւզէրէ էվլատը օլմամատը այպ պիր շէյ վէ Ալլահ գապէպի սայրլըրըլար: Օլ սուբէթտէն իքիսի տէ տայիմ Ալլահա եալվար օլուրուտուլար վէ էլլէրինաէն կէլէն սատագայը ֆուզարէլէրէ վէրիրիսիլէր քի րէճալարը գապուլ օլունատըն վէ պու զիւլլի իւզէրլէրինաէն գալարըսըն: Խայլի զէման տուալարը իշիսիլմէտիյինաէ գալպլէրինաէքի տույտուգլարը աճրյր սապր իլէ չէքտիլէր վէ Ալլահա սունտուլար, վէ լաքին գաթի իւմիտ օլմատլար, հաթթա զիյատէ տախի տուալարընտա տէվամ

էթտիլէր պիլէրէք քի Ալլահ տուատան հազգ էտէր վէ էնճամ մէրհամէթէ թէփրէնիր։ Աննա եալընըզ պիր կիշի իպատէթխանէտէ քէնտի հալի իւզերինէ Ալլահըն էօնիւնտէ եանար իքէն, եիւրէյի ալթ իւստ օլտու վէ ատպէինի պիլմէէն էօքիւր էօքիւր աղլամազա պաշլատը։ Օլ սաաթ վազթըյլա քէնտի կիպի պիր ախեր Աննանըն քիլիսէ իչինէ պու շէյ իչին տուա էտիպ տէ բէճաար գապուլ օլունմասը խաթըրընա կէլտիյինտէ, տահա դիյատէ իթիմատը արթտը, վէ էլպէթտէ պու լութֆ ու ինայէթէ նայլ օլաճաղըմ տէյի ազլատան վէ տաէթտէն խաբիճ սրտգ ու աշգ իլէ Ալլահա նիյազ էթմէյէ պաշլատը։ Պունլարտան գաթի նազար Եղկանանըն էհլի Աննա կիպի՝ քէնտի տէ պէրմիւրատ օլուրսա տիլէտիյի էվլատը Ալլահըն խրզմէթինէ տունմազա ահա էթտի։

Ազիմիւշշան հազգ թէալա հազրէթլէրի ճարիյէսինին կէօզ եաշընա պազտը, վէ տուալարընը հազգ էտէրէք տինլէտի, վէ պէտէլէն էճրինի վէրմէ իչին ճէմի ազիզ պապալարըն զիւմինճէ մէմալիքի տիւմանտէն պիր ֆիրիշթէ իրսալ պույուրուպ օնու թէսէլլի էթտի վէ օլաճազ էվլատընըն՝ ճէմի մախլուգաթլար արասընտա մութլու վէ օլ գատար աէնէլէր-

տէն պէրի Հասրէթի չէքիլմիշ Մէսիհին անասը օլաճաղը խապէրինի վէրտի, վէ դրզընըն տօղտուղունտա գօյաճաղը խամի տէ փիշինէն օնա ատօյլէտի: Յովակիմ տախի բույասը իչինտէ՝ օլան հիքմէթին միւժտէհինիալտը, վէ իքիսինին տէ գալպլէրինտէքի տույտուգլարը մէսրուրիյէթի ինտան քետղըտ իւ դէրինտէ օգումատան իտէ, ֆիքրինտէ տիւշինտիւինտէ տահա էյի կէօրէպիլէր: Թէքրար պէ թէքրար Ալլահա շիւքր տունտուլար վէ էվվէլքինտէն գիյատէ իպատէթլէրի իղտիյատ պուլտու վէ ատտէ պէ ատտէ Ալլահըն վատ էթտիյի էվլատը կէօզլէրիյլէ կէօրմէյէ պէքլէր խիլէր: Տօղուգ այ միւրուրինտէն ատնըտ էպէտիտէն սէչէլմիշ վէ նիչէ երլյարտան պէրու Հասրէթի չէքիլմիշ Ալլահ էվլատընըն վալիտէսի օլաճաղ դաթ վիճուտէ կէլտի, վէ աթալարընըն միւրատը եէրինէ վարտը: Աննանըն կէօսթէրտիյի մու հապպէթ Հատուէն խարիճ տիր, վէ թաֆխիլէ կէլմէզ. դուճաղընտան այրըմադ վէ ատը տիլինտէն տիւշմէդ խտի. կիճէտի վէ կիւնտիւզլու օնտուն ուղրտունա, ատաթլարը վէ տադիդէլէրի օնտա խրդմէթ էթմէ, պէտէմէ վէ պիւյիւտիւդ թէրպիյէ էթմէ իչին խտի. պու ատէկ էվլատընըն վազթըյլա նայլ օլաճաղը մէրթէպէ խաթըրընա կէլտիյինտէ նէ է-

տէճիյինի պիլմէկիտի։ Ղայրէթի նէ դա-
տար չօղուտուլսաստա, զահմէթի օլ դա-
տար ազ օլտու. զնրա տէտիյինատէն վէ
էօյրէթտիյինատէն զնյատէ ազնզ դրզը
էտէր վէ պիլնր իտի. մէլահիքեանէ փաք-
լըզը վէ սապհէ կիւնահըզլըզը մէնէյին
ճէմի փիշին տէտիքլէրինէ պէշարէթ ի-
տիլէր. օլ խուսուսատէ, Աննա քէնտիսինի
ճէմի անալարատան մուխթլու չաղըրըտը։
Պու ազնզ դրզընրն եիւզիւ սույունա Ալ-
լահ թարաֆընատան նայլ օլտուդլարը
հիւրմէթլէր ղայէթ չօղ տուր. էյէր եա-
լընըզ ազնզ Պիքիրին զնյարէթէ կիթմէ-
սիյլէ Զաքարիանրն վէ Եղիսաբէթին խա-
նէսի սէմավի էյլիքլէր իլէ տօլու օլտու
իսէ, տօգուդ այ բահմինատ թաշըյան վէ
իւչ սէնէ էվինատ թէրպիյէ էտիպ պիւ-
յիւատն Աննանրն վէ Յովակիմին էվի նէ
դատար լութֆլար իլէ մէմլու օլմուշ տուր
տէմէյէ հաճէթի եօղ տուր։

Աննանրն նայլ օլտուդու հիւրմէթ վէ
ալտրդը փիշքէշ եալընըզ քէնտի իշին
տէյիլ իտի, հաթթա ալմատան էվվէլ
Ալլահա սունմադա ահա էթմիշ իտի, օլ
սէպէպտէն Մարիամ իւչ եաշընա վար-
տրդընատա պիլէսինճէ ալտր վէ էհլի Յո-
վակիմ իլէ պէրաբէր ահտրնը թէքմիլ
էթմէյէ կիթտի։ Գուտսի շէրիֆին քիլի-
սէսինէ կիրտիյի պիրլէ ազնզ պիր թանէ-

ճիք ակվկիւլիւ դրզընը ալար վէ քահա-
նանըն էլէյլէ Ալլահա աունաու: Աննա-
նըն էթաիյի գուրպանըն պիւյիւքլիւյիւ
իւզերինէ ակօյլէմէք գէյատէ տիր, վէ պիր
թանէճիք դրզընտան այրըլըպ եալընըզ
գալմագ նէ գաուար քէնտինէ ալըր օլ-
մուշ տուր, հէր անա օլան տիւշիւնէ պի-
լիր· վէ լաբին իքիսի տէ ճան ու կէօնիւլ-
տէն վէ իսթէյէրէք ահալարընը թէքմիլ
էթաիլէր, գէրա Ալլահըն իրաուէթինի
թէքմիլ էթմէ պօրճլարը, էվլատլարընը
ակվմէ պօրճունտան գէյատէ օլմաընա
վէք էյի գանմըշըտըլար: Մարիամ, ա-
նաընտան այրըլըր վէ ահէր քահանա-
լարըն թէրպիյէսի ալթընտա Ալլահա
իրգմէթ էտէն գրզլար արաընա կիրտի,
վէ Աննա գուրպանընը աունաուգտան օն-
րա էհլի իլէ պէրապէր խանէսինէ տէօն-
տիւ: Արաընտան չօգ կէչմէյիպ Յովա-
կիմ տահի էօլտիւյիւնտէ եալընըզ պա-
շընա տուլմա էօմր կէչէրտի: Պու ազիզ
տիւնեայէ կիրմէտէն ահէր տիւնեայէ կի-
րէճէքլէրէ իպրէթ օլտուգու կիպի, պէօյ-
լէ տէ էվլէնտիքտէն վէ տուլ գալտրգտան
ոնրա էվլիլէրէ վէ տուլ գալմըշլարա
ֆագուլէթ էօրնէյի օլմուշ տուր: Պու
թարիգ իւզրէ խայլի կէման եաշատըգ-
տան ոնրա տօգտան էէտի եաշընտա էօ-
լիւպ՝ գուրպանընա պէտէլէն էճրինի ալ-

մաղ իչին եարատըճըրներն եանընա կիմ-
միշ տիր։

ՅՈՒԼԻՍ 26

Ս. ՂՈՒՊՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Սուրբ Ղուպոս Մէց շէհրինէ եապըն Լորէնատա տիւնեայէ կէլտի. տահա կէնճ իքէն վիեէրի էօլտիւյիւնատէ ամուճատը եանընա ալտը վէ Թէրպիյէսինէ մուդա-յէէտ օլտու։ Եաշը քէմալինէ վարտը-ղընտա Ս. Հիլարիոսուն գրզդարտաշընը ալտը վէ եէտի սէնէ պիրլիքտէ եաշա-տըդտան սօնրա իքի Թարաֆըն բիզա-պէյլա պիրպիրինատէն այրըլտըլար վէ տա-հա զիյատէ քէմալիյէթի իւզրէ եաշայա պիլմէ իչին մանատթըլտըրա չէքիլտիլէր։ Ղուպոս՝ օլ վագթլարտա տոր չըգմըշ Լէրինէլերին մանատթըրընա կիրտի վէ օ-րանըն արզը գանուննու իւզրէ էօմր կէչի-րիր իտի։ Օնտան սօնրա Մահոն շէհրինէ կէչտի վէ ճէմի վարիյէթինի տաթըպ Ֆուդարէլէրէ տաղըթտը։ Կամպանիա է-յալէթինատէ Տրուա շէհրին եպիսկոպոսու էօլմիւշ իտի։ վէ եէրինէ տահա պիր մինատիպ քիշի պուլունմայօրտու։ Ղու-պոսուն ալչագ կէօնիւլլիւյիւ, հազիմլիյի վէ ախէր պիր ճան չօպանը օլաճագ քի-

մեռնէյ լազըմ կէլէն ֆազուլէթլերի ա-
լէմէ պէյան օլտուղու վէճհլէ, օրանըն
էհալիսի իւմումէն օնու քէնաի շէհրլերի
իւզերինէ եպիսկոպոս ակէտիլէր. վէ Ղու-
պոս Ալլահըն իրատէսինէ գարշը կէլմէյիպ
քէնաի շան ու շէօհրէթի իչին օնուն
եարտըմըյլա էլինաէն կէլէն էյլիյի էտէ-
պիլմէք արզիւսիյլէ պու ադըր խըզմէթի
ուհտէսինէ ալտը:

Իւմիտի պօշա չըգմատը. եպիսկոպոս
օլուպ խըզմէթինէ կէչտիյի կիւնտէն պէ-
րի քէնտիյէ թէսլիմ օլմուշ ճանլարըն
խայըր իչին հէր կիւն վազ վէրմէյէ, քրիս-
թիյան տինիմիզին մատտէլէրինի էօյրէթ-
մէյէ վէ րուհանի էօմր մէսլէքինատ էյի
վէ ֆազուլանէ եաշամտազա ղայրէթ վեր-
մէյէ պաշլատը: Նասիհաթլըյա խայլի
ինսատճը կիւնահքեարլարը թէվպէյէ կէ-
թիրտի, կէվշէքլէրի մուհքէմլէտի վէ պիլ-
մէյէնլէրի թէրպիյէ էթտի: Վէ լաքին
աէօզիւնատէն զիյատե էթտիյի խայր ամել-
լէր աէօյլէտիյի իչին՝ ազ վագթ իչինատ
չօգ կիւնահքեարլար չէվիրտի: Կիճէնին
նըսֆընը տուատա կէչիրիր իտի, վէ պա-
գը գալան պիր գաչ սաաթը եումշազ
եաթազ իւզերինատ կէչիրէճէք եէրէ էյ-
րի պիյրիւ օտուն փարչալարը իւզերինէ
եաթար ույուրուտու: Հէր կիւն օրուճ
թուֆարըտը վէ պազէն կիւնատ պիր

տէֆա նաֆտագա ալըր ըտը, վէ պագէն տախի հիշ պիր շէյ եէմէտէն կէչէրիր իտի։ Պէլինէ սարտըղը գըլըը գուշաղը ասլա պրագմաղըտը, վէ գամչըլըա թէնինի տէօյիւպ գան ազըթմատան կիւն կէչէրմէզիտի։ Էլինէ կէլէն ազչէյի ֆուգարէլէրէ, խասթէլէրէ վէ մահպուսլարա վէրիր իտի, վէ էյլիք էթմէտէն գայրի շէյտէ հէվէսի եօղուտու վէ օնատան տուչատուղու շազըրըղը գայրի շէյտէն տուչամաղըտը։

Օլ եանալէրտէ Ինկիլթէրրատա Պեղագիոս նամինտէ պիր եէնի հէրաթըգը պաշը թէօրէմիշ իտի. պու գալիմ քէնտի գալաթ մէզհէպինին ֆէնա թօխունմլարընը էօյլէ սաչմըշըտը քի, օրանըն եպիսկոպոսլարը հէր նէ գատար գարշը տա կէլտիլէրիսէտէ էօնիւնիւ ալամայտըլար վէ լազըմընա կէօրէ գալաթ սէօզլէրինի բէտտա էտէմէտիլէր։ Օլ պատտէ Ֆրանչա եպիսկոպոսլարընա եազտըլար վէ օնլարըն եարտըմընը տիլէտիլէր. պու ազիզլէր ապրալարընատա սէօյլէշտիքտէն սօնրա իլմ վէ ֆազուլէթ պապինտէ նամտար Ղուպոս վէ Գերմանիա եպիսկոպոսլարը օրտայա եօղլամայը միւնասիպ կէօրտիւլէր։ Սրբազան Փափա Հապրէթլէրի տախի պուննլարըն սէչիլմէսինի տուչատուղունատա գայէթ շազ վէ թէսէլլի օլտու, վէ Ալահըն եարտըմըյլա էտէճէքլէրի ֆիւթուհաթ

իւզէրինէ հիշ պիր շիւպհէսի գալմասը: Պու խբի ապիզլէր կէմիյէ կիրիպ կիտէր իքէն եօլտա պիր պիւյիւք գասըրղա չըղտը վէ ճէմի եօլճուլարըն իւմիտի քէսիլտի, թահիֆէլէր տահի էտէճէքլէրինի պիլմէյիպ եօլիւմէ հազըրլանըրըրտըլար: Լաքին Ս· Ղուպոս քէնտիյի ալտըրմասան հէվիսինի թէսէլլի էթտի վէ Ալլահա սրղընմայա նասիհաթ վէրտի վէ ասնրա եանընտա թաշըտրղը ապիզ միւպարէքլի զէյթին եաղընտան պիր գաչ տամլա տէնիզէ տէօքտիւյիւնտէ ֆուրթունա կէչտի, տէնիզ իլիմանլանտը, վէ հէր քէս թէքրար եէնի տօղմուշ կիպի ճան ալմայա պաշլատը: Պու կիտունէ տաղ վէ սէլիմ Ինկիլիթէրրայա տահիլ օլտուգլարընտա չափուճաղ հէրաթըդը պաշընըն թալիմաթլարընը թէֆթիշ էթտիլէր, վէ գալաթլարընը մէյտանա չըգարըպ տմմէյէ պէյան էթտիլէր. վազ ու քէլամլարըյլա ճէմի կէվշէմիշ քրիսթիանլարա մէթանէթ վէրտիլէր, շէյլէ քի ալտանանլար էթտիքլէրինէ փիւշման օլտուգտան ասնրա օ ֆըրզայա արդա տուրանլարտան չօղու Պեղագիոտու պրագրպ Քրիստոսուն տինինէ բիւճու էթտիլէր: Վէ լաքին ինատ էտիպ էյրի եօլտա գալանլար պաշգա թարզ պու ազիզլէրին հադգլարընտան կէլէմէյէճէքլէրինի էյի կէօրտիւք-

լերինտե սիլահ գումվեթիյլե օնլարը թումթարըզ տեյերէք գուշանտըլար, վե օլ վագթ պաշը պօզուգ կէզէն Սաքաոնլարըն եարտըմընը տիլէտիլէր: Պունլար քիւլլիւ գումվեթ իլե ճէմի քրիսթիանլարը գըրըպ օրթատան նապէտիտ էթմէք իսթէտիլէրսէտե Ալլահ պրազմնատը, վե ազիզ Ղուպտուն նասիհաթըյլա ճէմի ճէմիաթ սիլահլանըպ պինամուսլարըն գարշըսընա չըգտը, վե իւք սավաշտա Ալլահ տիւշմանընը պօզուպ եօղ էթտիլէր: Շու ազիմ ֆիւթուհաթտան սօնրա պալատե զէքր օլունան իքի եպիսկոպոսլար թէքրար եէրլէրինէ տէօնտիւլէր:

Ազիզ Ղուպտս քէնտի քիւրսիւսիւնէ սաղ սէլիմ կէլտիյինտե, ստէթի իւզրէ թէքրար ճիմիաթընա վազ վէրմէյէ վե Ալլահըն եօլունտս էօյրէթմէյէ պաշլատը. վե Ալլահ տախի ազիզին զահմէթինի պօշա չըգարմայրըպ կիւն պէ կիւն եէնի տէօնէն կիւննահքեարլար իլե օնու սէվինտիրիր իտի: Վէ լաքին պու գատար թէսէլլիսի արատընտա րէնճիտէսի էքսիք օլմատը. ալէլհուսուս էօմրիւնիւն սօն կիւնլէրինտե չօգ գօրդու չէքտի: Տինսիզ Հընլարըն փատիշահը զալիմ Ատտիլատչօգ ասքէր իլե զաֆիլէն ֆրանչայը պատտըզընտա հէփիսինտէն զէյատե Ս. Ղուպտուն շէհիրի Տրովա թէհլիքէտէյիտի: Պու

Ալլահատան գօրգմազլար վարտրգլարը եէ-
րի գրլըճ վէ աթէշ իլէ խարսապ էտէր
չէօլէ չէվիրիլիմիլէր, վէ Ղուպոսուն՝
պունլարա գարշը գօյաճագ գուվվէթի
եօղուտու. օլ խուսուսատէ Ալլահա իլթի-
ճա էթտի, վէ սրգը օրուճ վէ փէրհիզ
իլէ ճէմի ճէմիաթըլլա պիրլիքտէ օնա
տուա էթտի վէ տիւշմանըն էլինտէն
գուրթուլմազ իչին օնուն եարտըմըն տի-
լէտի: Սօնրա եպիսկոպոս էսվապըն պիր
թարաֆա պրագրպ ճէմի քահանալա-
րընը վէ շէհիրին էլէ կէլիրլէրինի պիլէ-
սինճէ ալտը, վէ շէհիրտէն տիշարը չըգրպ
փատիշահըն գարշըսընա վարտը. վաճիպ
օլան սէլամ ու թէմէննատէն սօնրա, պի-
փէրվա, Սէն քիմսին քի պու տույու-
մամըշ մէրհամէթսիզլիք իլէ տէվլէթլէրի
պասրպ շէհիրլերի եազայօրսուն վէ կիւ-
նահարպլարը գրլըճտան կէչիրիպ օլ գա-
տար էվլերի երգայօրսուն, տէտիյինտէ,
Ատտիլա, Ալլահ գուլսուն՝ հունլար փա-
տիշահըյրմ տէյի ճէվապ վէրտի: Օլ գէ-
մին, Ղուպոս, էյէր Ալլահ գուլսուն
իսէն, սանա գարշը քիմ կէլէ պիլիր, իչէ-
րի պույուր եա՛ Ալլահ գուլսուն, վէ Ալ-
լահ նէ գատար միւսաատ էթմիշ իսէ
վուր երգ վէ գրը պիպի տէյիպ՝ շէհիրին
գափուլարընը աչտը: Ատտիլա պու սէօզ-
լէրի իչիթտիյինտէ ալթը իւսթ օլտու վէ

ազիզին հէր պիր քէլամը օգ կիպի գալի-
մին եիւբէյինի վուրտու, վէ գուրտ իքէն
հազիմ գուգույա տէօնիւպ շէհիրի պրագ-
տը կիթտի: Պու վագրանըն իւգէրինէ
շէհր էհալիսինին մուհապէթի քէնտի
ազեզ եպիսկոպոսլարը իւգէրինէ իքի գաթ
օլտու, վէ հէր քես այաղընա կէլիպ մու-
թէշէքքիւր օլուրուտուլար: Պու վէսի-
լէյլէ սօն տէֆա ազիզ Պուպոս Ալլահ
թարաֆընտան քէնտիյէ սիփարըշ օլմուշ
գոյունլարընը տին, իւմիտ վէ մուհապ-
պէթ ֆազուլէթլէրինտէ եիւբէքլէնտիր-
տիքտէն սօնրա, պիր էյի էօլիւմ իլէ շէք-
տիյի զահմէթլէրին էճրինի ալմազ իչին
ճէննէթէ նայիլ օլտու:

ՅՈՒԼԻՍ 27

ՍՐՐՈՒՃԻ ԹԱՂՈՒՍԸ

ՎԷ ԷՎԼԱՏԼԸՐԸ

Սրբուհի Թէոդիտէ կէնճ եաշընտա
իչ էվլատլարըյլա տուլ գալըպ՝ օրուճ
վէ տուա իլէ կիւնլէրինի կէչիրիր իտի:
Պաշլըճա իչի էվլատլարընը Ալլահ եօ-
լունտա թէրպիյէ էթմէք վէ օնուն ալլա-
հանի թէմպիհլէրինի օնլարա էօյրէթմէք
իտի: Քրիսթիյան ազիզ աինիմիդին տուշ-
մանլարը Թէոդիտէնին ֆազուլէթինի ի-
շիթտիքլէրինտէ դըզդանտըլար վէ ինթի-

գամլարընը ալմաղ իչին թուքուպ էվլատ-
լարըյլա պէրապէր Իսթամպօլտան գալիմ
Դիոկղետիանոսուն պուլունտուղու մա-
հալլէ գատար կէօթիւրտիւլէր: Ալլահըն
թէտպիրիյլէ տահա գրալըն հուզուրինէ
չըգմատան տին ուղրունա թուքուլմուշ
Ալլահըն ագիզ ճարիյէսի Իօսալը Ս· Ա-
նաստասիա իլէ կէօրիւշտիւ վէ օնտան
տին հադգընա վէ գալիմին իշքէնճէլէ-
րինի սապը իլէ չէքմէյէ չօգ շէյ էօյրէնտի:

Գրալըն էօնիւնէ չըգտրղընատա Թէո-
դիտէ էվլատլարըյլա պէրապէր սէրպէսթ
քրիսթիյան օլմասընը իգրար իթտի, վէ
թիւրլիւ ալլահանի քէլամլար իլէ փութ-
փէրէսթլէրին ալլահլարընըն սախթէլի-
յինի իսպաթ էթտի: Գրալ սէօզ իլէ
հադգընատան կէլէմէյիպ էօլտուրմէ իչին
հապսէ աթաճաղը վադթ Լեւկադիոս
իամինտէ պիր պէյ րէճա էթտի քի էօլ-
տուրմէյին, վէ պանա իզն վէրին քի ա-
լայըմ պէնիմ օլսուն տէտի. վէ Դիոկղե-
տիանոս պէլքի պէօյլէլիյլէ ֆիքրինտէն
տէօնէր վէ քրիսթիյանլըղը ինքեար էտէր
տէյէրէք, օնա թէսլիմ էյլէտի: Լեւկա-
դիոս՝ Թէոդիտէյի ալտը էվինէ կէօթիւր-
տիւ վէ թիւրլիւ իքրամ, իզզէթ վէ իլ-
թիֆաթլէրտէն ասնրա նիքեահ իլէ քէն-
տինին օլմայա թէքլիֆ էյլէտի: Վէ լա-
քին Ալլահըն ճարիյէսի ասլա գայլ օլ-

մայրպ էյէր միւրատըն մալըմտա իսէ, սէնին օլսուն, վէ էյէր հիւանիւմտէ իսէ, պիլէսին քի օնու եօղ էտէպիլիրսին, վէ լաքին ֆիքրիմտէն չէվիրէմէզսին, մերհում էհլիմտէն սօնրա պաշդա զաթա, ալէլհուսուս փուլթիէրէսլէթ մուհապպէթ պաղլամամըշըմ վէ պաղլայամամ տէյի ճէվապ վէրտի:

Լեւկադիոս պէյ տիւշհունտիւյիւ շէյին օլամայաճաղընը նէ գատար անլատըյսա տա՝ եինէ իւմիտինի զաթ էթմէյիպ սէրթլիք կէօսթէրմէտի, վէ հէր էլինտէն կէլէն թէլաթթուֆու հէր կիւն էտէր վէ թէքլիֆինտէն կէրի տուրմազըտը: Թէոդիտէ զէվալլընըն քեօրլուղունա աճըրզտան սօնրա պիր ազ սապր իլլէ տէյէրէք պիր թազրիպ էլինտէն գուրթուլտու, վէ Լեւկադիոս տա օլ կիւնլէրտէ փատիշահ իլէ պէրապէր կիտէճէք օլտուղու իչին կէօղ զափատը, վէ Թէոտիտէ էվլատլարըյլա պէրապէր Անաստասիանըն եանընա վարըպ՝ պիւթիւն կիւնէիւնու օնուն իլէ կէչիրիր վէ Ալլահըն խաթըր իչին տին ուղրունա չէքտիյի իշքէնճէլէրին հիքեայէսինի օնտան իշիտիր իտի: Վարիյէթինին նրաֆընտան զիյատէսինի սաթըպ ֆուգարէլէրէ վէ խասթէլէրէ վէ տին իչին հապատա պուլունանլարա տաղըթը:

Լեւիադիոս եօլնատան տէօնաիւյինաէ ճէմի օլանը տուչտու վէ ալտանտըղընա էյի ակեահ օլտու. օլ ուէպէպտէն Թէոդիտէ իլէ պէրապէր Անաստասիայը տա հուզուրինէ չաղըրըպ թաղըրլէտիքտէն ոօնրա՝ ազիզ Անաստասիայա թիւրլիւ իշքէնճէլէր վէրտի վէ պաշտան չըղարան ակն սին տէյի էօլիւմ էօրֆ էթտի: Ոօնրա Թէոդիտէյի թէքբար եալընըղ եանընընա ալըպ չօղ խոշամատհլէր իլէ գալպինի քէնտիյէ ճէլպ էթմէյէ չալըշար վէ լաքին հէր ղայրէթի պօշա կիմսիյինի կէօրտիւյինաէ էվլատլարըյլա պէրապէր ապքէր էլիյլէ գրալըն էմրի իւզրէ նիկեատիոս հաքիմ եօլատը:

Պու զալիմ ատէթի իւզրէ գրալ էմրինէ միւթի օլմայա վէ փութլարա գուրպան ատնուպ տա էվլատլարըյլա պէրապէր գուրթուլմայա նատիհաթ վէրտիքտէն ոօնրա, զալիմ իշքէնճէ ալաթլարըյլա պէլքի գօրդուտուր ֆիքրինտէն չէվիրիրիմ տէյի թիւրլիւ տէմիր վէ չադմադ թաշընատան եափրըմըշ ալաթլար էօնլէրինէ գօտու: Թէոդիտէնին հադդընատան կէլէմէտիյինաէ պիւյիւք օղլու Եուդիտու քէնտիյէ չաղըրար վէ լաքին օ՝ ատօգիւնիւ տինլէմէտէն ալաթլար իւգրինէ թիւքիւրտիւյինաէ հաքիմ զապէպէ կէլտի, Ատն տահա քիւչիւք օլուպ տա

պու թարզ ալլահլարա գարշը կէլմէն չօգ պիւյիւք շէյ տիր, տէտի, վէ լաքին սէնին վէ սանա պունլարը էօյրէտէն անանըն տա հագգընատան կէլիպ ալլահլարըն ինթիգամընը ալաճաղըմ, տէտի: Եւոդիտա պու սէօզլէրին իւզէրինէ կիւլտի, ալլահ տէյի թաւրընըպ տուրտուգլարը սուրէթլէրին՝ էլ եաւրսը վէ շէյթանլար ալաթը օլմասընը կէօսթէրտիքտէն սոնրա՝ հագգ պիր Ալլահըն տօղրուլուղունու վէ քէնտիյէ թաւրանլարըն հիմայէթճիսի օլմասընը քիթապատան իսպաթ էթտի: Նիկէտիտո օլ պիր իքի քիւչիւք գարտաշլարը տա թէճրիպէ էթտի վէ ոնլարըտա տինլէրինտէ գավի պուլտուղունտա, թէքրար Թէոդիտէնին եիւգիւնէ կիւլմէյէ պաշլատը, վէ էվլատլարընա գրյմամայա նասիհաթ վէրտի. պու տա խայր էթմէտիյինտէ փաքիզէյի պիր ֆէննա էհլի հէվա խօշլարտայէ վէրտի քի նէֆսի մէյլինէ էրսին: Վէ լաքին Ալլահ էֆէնտիմիզ քէնտի ճարիյէսինի իմտատտըղ պրագմայրպ՝ Թէոդիտէնին եանընա վարմագ իսթէտիյինտէ կէօրիւնմէզ ալլահանի դուվվէթիյլէ վուրտու վէ պուրնունատան վէ աղղընատան սէլ կիպի դան ագրթտը:

Վէլհասլ ախէր թարզ հիչ պիր թիւրլիւ հագգլարընատան կէլմէյէ ճէյինէ էյիտէն գանտրղընտա անատոյլա պէրա-

պէր իւչ էվլատընըտա թուրթուշմուշ ֆուրուն իչինէ աթարընլար տէյի էմր էյլէտի: Էմրի իճրա օլտու վէ Ս· Թէոդիտէ վէ էվլատլարը եանընտա՝ վէրտիյի ադիզ լութֆ իչին Ալլահըն մէահինի օղուլարագ էֆէնտիմիզին 300 աէնէարինտէ աթէշ իչինտէ հալլ օլմուշ. փաք բուհլէրինի եաբատըճըլարընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտիլէր:

ՃՈՒԼԻՍ 28

Ս· ԴՈՄԻՆԻԿՈՍ

Նամտար Դոմինիկեան բուհպանլարըն պաշը վէ ուսթատ ադիզ Դոմինիկոս Սպանեատա ատլղատէ վէ մալտար աթաբարտան տիւնեայա կէլտի: Տահա տօղմատան բույաարնտա վալիտէարինէ էօյլէ կէլտի. քի բահմինտէ թաշըտըղը պիր քիւչիւք գալար տըր, քի աղզընտա պիր մէշալա թուրթմուշ ճէմի տիւնեայա նուր վէրիյօր. վէ ահէր պիր հանըմ տահի՝ մաարմըն վաֆթիզ օլտուղու վագթ անընր իւգէրինտէ պիր կիւզել շէօլէտար վէ փարլագ էրլտըղ կէօրմէարինի միւգարրէր էտէր: Շիւպհէսիզ պունլար իլէ Ալլահ թէալա հազրէթլէրի վագթ իլէ օնուն էտէճէքլէրինի փիշինէն պէյան էյլէմիշ տիր: Դոմինիկոս թա քիւչիւք չաղընտան

ֆազուլէթէ վէ իպատէթէ աշըրը ղայրէթ կէօսթէրսի. եէյիպ իչմէսինսէ փէք տիգ-դաթը, էտէպ իւ էրքեանսէ փէք թան-գիմլի, վէ տիւնեա գէվգ ու սէֆասընտա հիչ կէօնլիւ եօղուտու: Թէհլիքէլի գօ-նուշմալարսան չէքիլէրիմի, ֆուգարէ-լէրի սէվէր էլինսէն կէլէն էյլիյի էտէր իսի. քիլիսէլէրսէ կէզէր տուատա վէ րուհանի թէֆէէքքիւրլէրսէ միւտավէ-մէթ էտէր իսի: Հէր շէյսէն զիյսսէ իհթիմամը՝ վաֆթիգ լութֆուլա ալ-արզը փաքըզըզը թամ սագլամալըսը, վէ պու արզիւսինէ եէթիշմէ իչին իւչ շէյէ զայէթ տիգդաթ էտէր իսի. եանի՝ պօշ տուրմագ ըսը, քէնտի ճինսինսէն օլմա-յան քիշիլէր իլէ իւլֆէթ էթմէգ իսի վէ պախուտուա իշ իւ իշրէթսէն սագընըր ըսը: Ամալարը տախի ազիգ էվլատլա-րընըն արզիւսիւնէ գարշը կէլմէյիգ հէր իսթէտիքլէրինի էտէր, վէ թուէթտուղու Ալլահ եօղունտա էմին կիթսին տէյի իլիմ վէ ֆազուլէթ պագինսէ մէշհուր րուհ-պանլարա եօղլար ըսըրլար:

Լազըմ օլան իլմի պաշ ուսթալար էլի ալընտա էօյրէնտիքսէն սօնրա Ուրմա եպիսկոպոսու Յակովբոս Ալ-զէպէր՝ օնու պիր րուհպանլար եանընա գօտու, վէ օրատա տախի կիճէ կիւնտիւզ թալիգ օլտուղու իլմլէրսէ իլէրիլէտիքսէն սօնրա, օթուզ

եաշընտա իքէն վազ վէրմէյէ պաշլատը, վէ իքի աէնէ արա վէ արամ վէրմէտէն իւլէրի կէօթիւրտիւ վէ խայլի ճան գազանտը: Օնտան սօնրա մէզքիւր եպիսկոպոս իլէ Ֆրանչայա կիթտի վէ Աղբիգեան հէրէթըզըլարըն վէրտիյի զարարը կէօրտիւյինէ գալպի ալթ իսթ օլտու: Սաքին օլտուղու էվին սահիպի տախի պու միւրտար մէզհէպ իլէթինէ կիրիֆթար օլմուշ ուտու. Դոմինիկոս եավաշ եավաշ թահթըլըզդըլա պաշլատը օնուն իլէ միւճատաէլէ էթմէյէ վէ ալլահանի իլմ իւ քէլամըյլա ալիլին ճան կէօզիւնիւ աչտը վէ տօզրու եօլա չէվիրտի, վէ պու բուհանի՝ զահմէթինին իլք թիւրվէնտէսինի թէշէքքիւրէն Ալլահա սունտու վէ հէր ան իհտատընը ալէյհինէ տիլէտի: Իլհամի բէպպանի իլէ պու զալաթ մէզհէպէ խըզմէթ էտէնլէրի գուրթարմազ իչին գալպինտէ պիր արզիւ տույտու, վէ էմրինէ գարշը կէլմէյիպ վաճիպ օլան հիւքմիւ Ալլահըն վէքիլի Փափա Հազրէթլէրինտէն ալտըգտան սօնրա պիր գաչ զայրէթլի քաֆհանալար իլէ պու չէթին իշէ էլ վուրտու: Առաքեալլար ուտուլի իւզրէ էլինէ պիր տէյնէք ալըպ եալըն այագ չէհիրտէն չէհիրէ վէ քէօյտէն քէօյէ կէզէր Աղբիգեանլարը արար պուլուրտուտու վէ լիսան վէ գալէմիյլէ օնլար իլէ միւճատէլէ էտիպ

եանլըշլըգլարընը էօնլէրինէ գօր վէ տօղ-
բու տինի կէօսթէրիր իտի: Պուննլարըն
պաշլարը նէ գատար ազիզի մասխարէ է-
տէր, իւզէրինէ կիւլէրիտիլէրիսէտ, ազիզ
հիչ ալընմայըպ հագգ Ալլահը վազ էտեր
իտի. վէ օնուն ալն ու ինայէսիյլէ էմնի-
յէթէ շայան միւէլլիֆլէրին աէօզիւնէ
կէօրէ՝ ազ վագթ զարֆինատ եիւզ պին
ճանատան զիյատէ Ալլահա չէվիրմիշ տիր:

Ալլահ՝ գուլունուն աէօզլէրինի տահա
թէէսիրլի էթմէ իչին քիւլլիւ միւճիզ-
լէր գուվվէթի ինայէ էյլէմիշ տիր: Աղ-
բիգեանլար քէնտի ֆէննա թալիմաթլա-
րընը գաթօլիքլէր իչինատ եայըպ սիրա-
յէթ էթտիրմէ իչին պիր քիթապ ինշա
էտիպ պատիհէվա տաղըտըրըտըլար. պու
քիթապա գարշը պիր թանէ տախի
Դոմինիկոս եազըր վէ օնլարընը ղալաթ վէ
քէնտի աէօզլէրինին կէրչէք օլմադընը ա-
լանիյէթէն տախի իապաթ էթմէ իչին
պիր եէրէ օտուն եըղըր վէ խայլի ճէ-
միաթ պաշընա թօփլատըգտան սօնրա
աթէշ վէրտի վէ իքի քիթապլարըտա ի-
չինէ աթտը: Ալբիգեանլարընն քիթապը
ալէվ արադընտա չայր չայր եանտը, եօղ
օլտու, վէ Դոմինիկոսուն եազըղը գա-
նատը գուշ կիպի հավայա գալգըպ խայ-
լի ուչտուգտան սօնրա զէտէլէնմէտէն
կէլտի պիր տիրէք իւզէրինէ գօնտու: Պու

միաճիզե ալէմին կէօզիս էօնիւնաէ իքի իւչ տէֆա թէքըարլանըըրընտա քրիսթիյանլար շազ օլուպ Ալլահըն գուվվէթինի մահ էթտիլէր, վէ Ալբիգեանլար ութանըպ եէրէ պազարազ չէքիլտիլէր: Վէ ախէր տէֆա տախի Ալբիգեանլար չօգ ասքէր իլէ քրիսթիյանլարը գօրգուրտուզլարընտա նամտար Մօնֆօրթ պէյ պին պէշ եիւզ քիշիյէ պունլարըն գարշըսընա չըգտը, վէ Դոմինիկոս՝ տուա վէ փէրհիզ իլէ շու էյլիյի ալը վէրտի քի գալիմլէրին օրտուսու պու պիր ավուճ ասքէր էօնիւնաէ պօզուլտու. եիրմի պինաէն զիյաաէտի մէյտանը մուհարէպէաէ տիշտիւ վէ պագը գալանը գաչար իքէն չայա տիշիւպ պօզուլտուլար: Անիզ Դոմինիկոսուն էլի իլէ Ալլահըն էթտիյի միաճիզէլէրին սայըսը եօգ տուր. ճինլիլէրի գուրթարմըշ տըր, խասէթէլէրէ շիֆա, վէ էօլիւլէրէ էօմր հիպա էյլէմիշ տիր:

Ս· Դոմինիկոսուն ատը վէ իթիպարը կիւն պէ կիւն քրիսթիյանլարըն ինանմընաէ իզտիյատ պուլտուգա, աէօնէն հէրէթըգըլարըն սայըսը տա եէվմիյէ արթարտը: Պունլարըն թէրպիյէսի իչին եալընըզ քէնտիսի եէթիշէմէզիտի. օլ հալաէ պիր եէնի բուհպանլար մանասթըրը թէսիս էթմէյե արզու էյլէտի քի պաշըրճա պունլարըն իչի Ինճիլի շէրիֆի վազ էթ-

մէք, քրիսթիյանլարա պիլմէտիքլէրինի էօյրէթմէք վէ հէրէթլզըլարը տէօն-տիւրմէք օլսուն: Իւչիւնճիւ Ինոովկէն-տիոս Փափա հազրէթլէրի՝ ազիզին պու գարար ու թէքլիֆինէ իւք էվվէլ գարշը կէլտի, վէ լաքին պիր կէճէ ույուր իքէն բույասընատա կէօրտիւ քի Լաթէրան քի-լիսէսինին տուվարլարը սալանըյօր վէ Ս. Դոմինիկոս ալթընատա տուրմուշ գու-վէթի օլսուգճա թուխմաղա չալըշըյօր: Պու բույանըն իւզէրինէ ղայրի գարշը կէլմէյիպ ազիզին իսթէտիյինէ իզն վէր-տի, վէ Ալլահ օնու քէնտի քիլիսէսինին պաշ տիրէքլէրինատէն պիրի սէչմէսինի փէք էյի թանըյըպ իգրար էյլէտի: Խա-լիֆի՝ իւչիւնճիւ Ինոորիոս Փափա հազրէթ-լէրի գօտուղու մանսաթըրըն իսթիհքեա-մընը վէրտի: Թա իւք կիւնիւնատէն վէ հալա պու կիւնէտէք պու մէշհուր վէ ֆազուլէթլի բահիպլէրին քիլիսէի շէրիֆ հագգընա էթտիքլէրի էյլիք վէ ֆայիտէ տիլ վէ գալէմ իլէ վասֆ վէ թապիր օ-լունմազ շէյ տիր: Սապրդա կէօրիւնէն՝ ճէմի տիւնեայը եազըպ թուխթուշտուրու-ճու աթէշին մանսաը պսւնունլա չըգմըշ տըր տէսէք, եանըլմայըզ: Զիրա պիր կէ-ճէ Ս. Դոմինիկոս եալընըզ պաշընա Ս. Պետրոսուն քիլիսէսինատէ Սրբութիւն էօնիւնատէ տուա էտէր իքէն՝ քրիստոս է-

ֆէնտիմիզի հավատա պիր թախթ իւզե-
րինտե կէօրտիւ քի էլինտե իւչ մըղրագ
վէ իւչ օգ թուրթմուշ տուրույօր, եանի
կիւնահըն ղայէթ չօղալտըղը իչին աճըղ
իլե վէ էօլէթ իլե տիւնեայը գազէպլէմէք
իսթէյօր: Էթրաֆընտա պուլունան ա-
զիզլերտէն հիչ պիրիսի եանընա վարըպ
շիֆաաթճը օլմայա ճէսարէթ էթմէտի,
ֆագաատ վալիտէսի ազիզ Պիքր Մէրեէմ
այաղընա տիւշտիւ, վէ գանը պէհասըյլա
սաթըն ալըպ գուրթարտըղը ճանլարա
մէրհամէթ էյլէմէյէ րէճա էթտի. վէ
ասնրա Ս. Ֆրանչիսկոս Ասիզիյլէ Ս. Դո-
մինիկոսու ալըպ Հուզուրինէ չըգարտը վէ
քէֆիլ օլտու քի իքիսի տէ ղայրէթտէ
գուսուր էթմէզլէր, քէնտի թէվապիլէ-
րիյլէ պէրապէր կիւնահ իչինտէ պօղու-
մուշ տիւնեայը գուրթարմաղա: Քրիստոս
էֆէնտիմիզ ազիզ վալիտէսինին շէֆաա-
թը իչին էօքէսինտէն էնտի, Հուզուրինէ
չըգարտըղը պու իքի քիշիլէրին գարար
ու ֆիքրլէրինի պէյէնտի, վէ նիյէթլէրի
իւզէրինէ գալի տուրմաղա նասիհաթ
վէրտի: Ս. Դոմինիկոս պու ազիմ հիք-
մէթի կէօրտիւքտէն սոնրա չօգ թէսէլլի
օլտու վէ պաշլատըղը իշի իլէրի կէօթիւ-
մէ իչին տահա զիյատէ ճահտ ու ղայրէթի
արթտը:

Չօգ սէնէ պու մինվալ իւզրէ Ալլահա

*

խըզմէթ էթտիքտէն սօնրա՝ էթտիքլէ-
րինէ պէտէլէն իւճրէթինի ալմադ իչին
եէրտէն կէօյէ կիտէճէյի վագթ եադլաշ-
տըղընտա՝ Ալլահ փէշին կիւնիւնիւ խա-
պէր վէրտի. պիր կիւն տուա վագթընտա
աշգ իլէ տիւնեանըն կէչիճի վէ ճէննէթին
էպէտի օլմասը իւզէրինէ տիւշիւնիւրիքէն,
Քրիստոս կէօրիւնիւպ՝ Կէլ ա՛ ազիզ գու-
լում, կէլ, պուննան պէօյլէ էպէտի ճէն-
նէթիմին սէֆասընը սիւր, տէտի: Պու
միւժտէլի խապէրտէն սօնրա Դոմինիկոս
խասթէլէննտի, վէ ճէմի էօմրիւ իւզէրինէ
պիր իւմուտի խոստովանանք օլուպ Սրբու-
թիւն վէ վերջին օճում ալտըգտան սօնրա
ճէմի թէվապիլէրինի տէօշէյի եանընա
չաղըրտը, վէ քէնտի էօլմէսինին կէրչէք
եադըն օլմասընը տուլ էթտիքտէն սօնրա՝
պիր պիրլէրիյլէ մուհապպէթ իւզէրէ
եաշամալա, մանասթըր գանունլարընը
պիթթէքմիլ թութմալա, պիւյիւքլէ-
րինէ իթաաթ էթմէյէ, ֆուգարէլիք վէ
փաքիըղըլա էօմր սիւրմէյէ, հէր թութ-
տուգլարը իչի Ալլահըն շան ու իհթի-
շամընա սունմայա, վէ հէր թէհլիքէ-
լէրինտէ օնա սրղընմայա, օնու սէվմէյէ
վէ օնա խըզմէթ էթմէյէ նասիհաթ վեր-
տիքտէն սօնրա պիլէսինճէ՝ ճան թէսլիմ
էտէնլէրին տուասընը սէօյլէմէյէ եալվար-
տը, վէ եա՛ Ալլահըն մէլէքլէրի, կէլին,

ալըն վէ պու ճանը Ալլահըն հուզուրինէ չըգարըն, եէրի կէլտիյինտէ՝ կէօզիւնիւ գափատը, վէ ճանընը մէլէքլէր էլինէ թէսլիմ էտիպ էպէտի սէատէթ մէքեա-նընտա տայըմ Ալլահը կէօրիւպ օնուն իլէ շազ օլմազ իչին ուչուպ կէօյլէրէ կիթտի: Պու ազիզին էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 1221 թարիխինտէ՝ էլլի պիր եա-շընտա իքէն վուգու պուլմուշ տուր:

Քէնտինտէն սոնրա տիւնեայա պրազ-տըղը թէաճճիւպ օլունաճագ էօմրիւնիւն ֆազուլէթ իպրէթլէրի՝ գօտուղու մանաս-թըրտան տահա պինազիր վէ խայրըը տըրլար: Ալլահ մուհապպէթի աթէչի իլէ թուԹուշմուշ հէր էթտիյինի օնա սու-նար, իգիէթ իւ շանընա գարշը օլան էն քիւչիւք կիւնահլարը մէն էթմէք վէ իշ-լէյէնլէրի քէնտիյէ տէօնտիւրմէք իսթէր իտի: Զօգ կէճէլէրի ույումատան սու սատա վէ բուհանի թէֆէքքիւրլէրտէ սապահ էտէր իտի. թէնինէ վէրտիյի էզիյէթ տիլ իլէ թապիր օլունմազ շէյ տիր. վէ հէր չէքտիյինի կիւնահքեարլարըն թէվպէսի իչին չէքէր վէ պիր քիւչիւք կիւնահ իլէ Ալլահը ինճիթմէք իսթէյէնին եէրինէ քէնտիսի պին տէֆա գանընը տէօքմէյէ հապըր ըտը: Յիսու Քրիստոս Էֆէնտիմիզին խաթրը իչին քէնտիյի տիրի տիրի օնա գուրպան սունմազ իսթէր իտի: Պիւ-

յիւքլիւքտէ վէ իզզէթտէ կէօզլու օլմա-
տըղը իչին իւչ տէֆա քէնտիյէ վէրիլէն
եպիսկոպոսլուգ մէրթէպէսինի գապուլ
էթմէտի. արգիւսիւ հէր քէսին ճանը սէ-
լամէթի իչին չալըշմազ վէ պիլմուգտապէլ
խօրլանմազ ըտը: Ախէրէ նէ գատար մազ-
լըմլըգ կէօսթէրիրիտիյսէ, քէնտիյէ գար-
շը օլ գատար զիյատէ սէրթ վէ քէսքին
իտի. իւսթ էվլատը ալթընատան գըլըը
վէ սիվրի թէլլի գապա խարաբլար կիյի-
նիր իտի. թախթէ իւզէրինտէ ճիւզի
վագթ եաթըպ եօրղուն թէննինէ բահաթ
վէրիր իտի: Կէճէտէ իւչ տէֆա գամչը-
լանըրըտը. իլքինի քէնտի կիւնահլարը, ի-
քինճիսինի պուշգալարընըն խաթալարը,
վէ իչհիւնճիւսիւնիւ քաւարան ճանըլա-
րընըն խայըր իչիւն էտէր իտի: Եէտիյի իչ-
տիյի փէք րիյազաթ իւզրէ իտի, վէ սան-
քի եէվմիյէ օրուճ վէ փէրհիզ սուբէ-
թինտէ պիր շէյ իտի. էթ ալզընա գօմազ
ըտը, սատապա իլէ եաշամատան զայէթ
խօշլանըր ըտը վէ քէնտի օլանընը սաթար
ֆուգարէլէրէ տաղըտըր ըտը. տահա
քիչհիք եաշընատա օգուտմայա կիտէր իքէն
քիթապընը վէ էվլատընը սաթըպ վա-
րտըրը ֆուգարէյէ վէրմիշ տիր:

Ազիզ Պիքր Մէրեէմէ օլան իպատէթի
զայէթ չօղուտու, ծնա տուա էտիպ եար-
տըմընը տիլէմէտէն պիր իշէ էլ վուրմազ-

ըտը· ճէմի քրիսթիյանլար արասընտա օնուն իպատէթինի եայըպ արթըրմաղ իչին վարդարան տուասընը իճատ էթտի, քի ազիզ վալիտէմիզէ փէք մագպուլ օլտու վէ Ալլահ էֆէնտիմիզ տախի պու տուա թալիմաթընատան խօշլանտըղընը՝ էթտիյի թիւրլիւ միճիւզէլէր իլէ իզհար էյլէտի: Ֆրանչատա պիանգա նամինտէ իպատէթքեար սուլթանըն էվլատը օլմատըղընտա Վարդարան սէօյլէ, ազիզ Պիքր Մէրեէմ իպատէթ էյլէ, տիլէյին գապուլ օլուր տէյի նասիհաթ վէրտի: Հագիգաթ տէտիյի օլտու վէ վագթինտէ տիլէտիյի էվլատ տիւնեայէ կէլտի քի Ս· Լուդովիկոս փատիշահ իսմինտէ քիլիսէի շէրիֆին հագգընա օլ գատար էյլէքլէր էթմիշ տիր: Ախէր պունա քէզալէք օլան հիքմէթլէրին սայըսը ղայէթ չօգ տուր, վէ արզուլէյէնլէր ազիզին միֆասալէն եազըլմըշ էօմրիւ հիքեայէթլէրինտէ պուլապիլիրլէր:

ԳՈՒԼԻՍ 29

Ս· ՏԻՏՈՍ ՊՕՂՈՍ

ԱՌԱՔԵԱԼԸՆ ՇԱՑԻՐՏԻ

Պու ազիզին էօմրիւ հիքեայէսի իզէրինէ միւէլլիֆլէր նէ գատար ազ եազմըշլար իսէ տէ, Պօղոս առաքեալ քէնտի

* * *

մէքթուպլէրինաէ օնու պիրատէրիմ, էվ-
լատըմ, վէ բէֆիդիմ տէյի չաղըրմա-
սըլա նէ գատար ֆազուլէթլի քիշի օլ-
մասընը կէօսթէրիր, վէ նէ իթիպարտա
թուլթուղունու անլատըը:

Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերանըն վէ ախէր
չօգ բավիլէրին գըյասընճա Ս. Տիտոս Կո-
րընթոս շէհրինաէ փուլթփէրէսթ աթա-
լարտան տօղտու. Թա քիւչիւք չաղընտան
տիւնեայա վէ տիւնեա արզիւլէրինէ իքրահ
կէօսթէրիպ եալընըզ պաշընա փաքըղըլա
վէ էտէպ իւ էրքեան իւզրէ էօմր սիւրէր
իտի, վէ իլմ վէ լիսան թահսիլինաէն
պաշգա շէյտէ հէվէսի եօղուտու: Պօղոս
առաքեալ Ինճիլի շէրիֆի վազ էթմէ իւ-
չին Կորընթոսա կէլտիյինաէ իլք տինի
գապուլ էտիպ քէնտի շայիրտլէրինաէն
օլան Տիտոս օլտու. Պօղոս առաքեալ սէվ-
կիւլիւ վէ ազըլը շայիրտինի վաֆթիզ
էթտի վէ օնուն հազիմ թատպիաթը վէ
իլմէ օլան հէվէսի վէ աշինալըղընա չօգ
մայիլ օլմուշ ուտու:

Տիտոս եալընըզ քրիսթիյան օլմազըա
գանաաթ էթմէյիպ՝ խըզմէթինէ կիրտիյի
ֆրիատոսուն տինինի չավ ու վազ էթմէ
հէվէսինի տէ կէօսթէրտի, վէ Պօղոս
առաքեալ պիլէսինճէ ալըպ հէր վարտըղը
եէրէ կէօթիւրտիւ վէ հէր ան հէր վէճհ
իլէ օնուն թէրպիյէսինէ մուգայեէտ

խախ: Ազ վագթ իչինաե իզհար էյլեախյի զայրեթ աճայիպ օլտուղու իչին օնու եւ պիսկոպոս էթտի վե Կիրիա ճէպիրէսի իւղերինե մէմնուբ էյլետի քի օրատան պաշդա եէրլերե տախի կիտեր Ինճիլի շէրիֆի վազ էտեր խախ: Ճէմի եօլճուլուղունատա վե ըէտալեթ խըղմեթինատե Քրիատոսուն ուղրունա չէքտիյի թէհլիքէլեր վե գահմեթլեր օնատան զայրի քիմէ մալում տուր: Կիրիա ատատրնատա տօղրու տինե չէվիրտիքլերինին ատյրըր եօզ տուր. հեր նե գատար քէնտիսի տախի Րուհուլլահրն լութֆուլլա մէմնու օլուպ էթտիյինի պիլիրտիյատե, եինե Պօղոս առաքեալա տանընշմատան պիր շէյե էլ վուրմազըտր, վե ազիզ ուսթատրնրն տախի օնուն իւղերինե զայեթ մուհափազէթի վե իթիպարը վարըտր: Միւճիզեթ տախի իշլէմեինե հիչ շիւպհե եօզ տուր. վե պիր տեֆա տուատը պերէքեաթը իլե վութվերէսթլերին թափտըղը Անահիտ եանի Էրթամիս վութուն սիւրեթինի եէրե վուրուպ պին փարչե էթտի, վե պու ազիմ հիքմեթի կէօրէնլերին էքսերիսի տօղրու տինե տէօնիւպ Քրիատոսու իդրար էթտիլեր. վե պիր ախեր տեֆա Անկունդոս շէհր այանընրն եափտըղընամտար վութխանե էօնիւնտեն կէչէր իքէն իսթիւնե պետուա օգուտու վե օլ անտե միւքելլեֆ

պինա եէր իլէ եէքսան օլտու։ Պու միւ-
ճիզէլէրիլէ Ալլահ էֆէնտիմիզ չօգ փութ-
փէրէսթլէրին կէօզլէրինի աչըպ հագդ
տին նուրունու օնլարա վէրտի։

Անկղ Տիտոս օթուզ սէնէ միգտարի
թապիր օլունմազ ղայրէթ իլէ քէնտիյէ
թէսլիմ օլմուշ ճանլարըն խայրը իչին
բէտուլանէ չալըշտըգտան սօնրա 94 եա-
շընտա փաք րուհինի խալըգրնըն էլինէ
թէսլիմ էտիպ էպիտի էճրինի ալմայա
կէօյլէր ճէննէթինէ տախիլ օլտու։

ՑՈՒԼԻՍ 30

ՍՈՓՈՒՃՈՒ ՎԱԼԸՐԸՆ

Ա֊ֆլարա՝ քի լիսանի թիւրքիյէ Րու-
շէն թէրճիմէ օլունուր, Իտալիատա՝ Ո՞մ-
բրիա էյալէթինին Ասիզի շէհրինտէ մալ-
տար վէ իպատէթքեար ամթալարտան
տիւնեայէ կէլմիշ տիր։ Իթալիան տիլին-
տէ իսմինին րուշէն չաղրըլմասընա ռէպէպ՝
վալիտէսի Օրթօլանանըն պիր խաչ էօ-
նիւնտէ տուրուպ պիքէտէր վէ սէլամէթ
վազ համլի իչին տուա էթմէսինտէ՝ ա-
փանըզ Ալլահ թարաֆընտան շու տույ-
տուղու սէս տիր քի Գօրգմա, տիւնեայա
կէթիրէճիյին պիր նուր օլաճագ քի քէն-
տի շէօլէսի իլէ պիւթիւն տիւնեայը րու-

շէն էտէճէք տիր տէյէրէք օնու թէսէլլի էթմիշ տիր: Քլարա թա թազէ չաղըն-տան տուայա միւդայեէտ իտի. աթալա-րընտան ալտրըը պախշիշլէրի ֆուգարէ-լէրէ վէրիր իտի. տիւնեանըն թափրնտը-ղը տէպտէպէտէն կէրի տուրուտու. սիւալիւ վէ եէնի իճատ էսվապտան հազգ էթմէզիտի. օյունտան չէքիլիր իտի, վէ պազէն աթալարընա իթտաթէն սրըմալը լիպասլէր իլէ տախի կէօրիւնմէք լազըմ կէլիրտիյտէ, կիզլիճէ օնուն ալթընտան դրլլը խարար կիյինիր իտի: Եէմէսի վէ իչմէսի թէվպէյէ թալիպ պիր փէրհիզ-քեար զահիտէնին եէմէսինէ պէնզէր իտի. փուփլա եաթագլարը պիր թարաֆա պրագըր գապա վէ փէք տէօշէք իւզէրին-տէ ույուրուտու. վէլ հասլ օ չաղտա եա-շընը ալմըշ կիպի քեամիլանէ էօմր կէչիր-մէսի զայէթ շաշաճագ շէյ իտի:

Էսրաֆինի իամի իլէ տտա օլունմուշ Ս· Ֆրանչիսկոս տախի օլ էյեամտէ օրա-տայրտը: Ս· Քլարա սրդ սրդ օնուն իլէ կէօրիւշմէյէ կիտէր իտի: Կիւնլէրին պի-րինտէ բուհանի պու փէտէրինէ՝ թէրքի տիւնեա էտիպ պիքիրանէ էօմր սիւրմէ սրդիւսինի պէյան ու իճատէ էյլէտի. վէ Ս· Ֆրանչիսկոս աղիզէնին իւզէրինտէ Ալլահ վէրկիսի խայլի քէմալէյէթլէրտէն մտատտա պիր ազիմ կիւնահսրզ մահճուպ-

լուգ, աճախպ Ալլահ մուհապպէթի վէ տիւնեա գէվգ ու ակֆաարնա մանաար վէ-րիլմէգ զըտալըգ կէօրտիւյիւ իչին, թէճ-րիպէ էթտի վէ ասնրա վիէտէրինին էվինի պրագըպ պիր մանաաթըրա կիրմէյէ նա-սիհաթ վէրտի: Ս. Քլարա ղայէթ շապ օլաու վէ ալտըղը նասիհաթ իւզրէ վիէ-տէրինին էվինի պրագատը վէ Ծաղկագարդ կիւնիւ Փօրցիօնգօլա տէնիլէն քիւչիւք քիլիսէյէ կիրտի վէ սաչընը քէսիպ ճէմի իւզէրինատէ պուլունան զէննէ տիւզէնլէ-րինի աթտրգտան ասնրա պիր գապա էս-վապ կիյինտի վէ պէլինէ պիր իփ սարտը. վէ հէնուզ ասնէքիզ եաշընտա իքէն Ֆրան-չիսկոսուն էլիյլէ Բենիդիկտեան րահի-պէլէրին մանաաթըրընա կիրտի:

Աթալարը Քլարանըն էթտիյինի տույ-տուգլարընտա ղայէթ ալէթ իւաթ օլտու-լար վէ ագրապաարնտան չօղու օնլար իլէ պիր օլուպ պուլունտուղու մանաաթըրա կիթտիլէր վէ զօր իլէ ալըպ էվէ կէթիր-մէք իսթէր իտիլէր. վէ լաքին Քլարա հէր տէտիքլէրինէ գարշը գօտու, վէ պիր էլիյ-լէ խորանա սարըլըպ վէ օլ պիրիյլէ սաչը-նըն գըրփընթըլարընը թուԹուպ, Եա ազիզ աթալարըմ պիլէսինիզ քի Ցի-սուստան պաշգա ատվկիւլիւմ եօգ տուր, էօլիւրիւմ գալըրըմ վէ լաքին օնա խըզմէթ էթմէ գարարըմտան տէօնմէմ.

ախէրի պէնի այարթմըշ տըր վէ եախօտ էթտիյիմ չօճուգլուգ տուր տէմէյին, գիրա Ալլահտան ղայրի պանա պու ֆիքրի վէրէն եօգ տուր, տէտի: Պու մէրտանէ ճէվապ իւպէրինէ հէվիխի մանթ գալտըլար վէ ղայրի էնտէհինտէն տիւշմէյիպ կէրի տէօնտիւլէր: Քլարա պու ֆիւթուհաթը իչին Ալլահա շիւքր սունտու վէ միւտէմ նիյէթինտէ գավի գալմադ իչին եարտըմընը տիլէտի: Էվտէ Ադնէս իսմինտէ պիր քիւչիւք գըզ գարտաշը տահա վար ըտը. պու տա քլարանըն էթտիյինի տույունճա, օնուն կիպի կիզլի գաչտը օնա կէլտի վէ քէնտինին տահի մանտաթըը իչինտէ գալմադա արզիւսինի պէյտն էյլէտի: Քլարա չօգ մուհապպէթ իլէ գըզ գարտաշընը գապուլ էյլէտի վէ գարարընը թահսին էթտի. վէ լաքին աթալարը վէ ադրապատը իւսթէ կէլէպ զօր իլէ ալտըլար վէ էվէ կէթիրտիլէր: Ադնէս կէճէ կիւնտիւզ տուատտա գուսուր էթմէյիպ թէքրար պիր թադրիպ իլէ գաչմադ իչին Ալլահընը եարտըմընը տիլէր իտի. վէ ա-րտաը չօգ կէչմէյիպ ֆուրսաթ տիւշտիւ վէ թէքրար գըզգարտաշընըն եանընա վարըպ, Շադ օլ գըզգարտաշըմ, գիրա Ալլահ եարտըմճըմըզ տըր տէյի չաղըրտը: Օնուան ածնրա աթալարը վէ ադրապատը հէր նէ քի էթտիլէր իսէ պիր տահա

օրատան չըգարմաղա գապիլի օլմատըղընա Ալլահա հեվալէ էտիպ կիթտիլէր։

Ս. Քլարա վէ աթալարը արաբընտա պու վագաալար զուհուր էտէր իքէն, Ս. Ֆրանչիսկոս՝ Ս. Դամիանոսուն երգրգ քիլիսէսինի մէրէմմէթ էթտի վէ ճիվարընտաքի տախի էվի սաթըն ալըպ իչինէ քէնտի իքի իլք բուհանի գըղլարընը գոտու քի արաբընտան չօգ կէչմէյիպ ախէր չօգլարը տախի պունլարըն իպրէթի էնսէսինտէն կիտիպ պիլէլէրինճէ եաշամաղա գարար վէրտիլէր վէ Ս. Ֆրանչիսկոսուն Քլարայա թէրթիպ էթտիյի գանուն իւզրէ կիւնլէրինի կէչիրիր իտիլէր. վէ պու պաշլանղըճ իլէ ճէմի քրիսթիյանլար արաբընտա ատը չըգմըշ Ս. Քլարա բահիպէլէրինին մանաաթըրը իճատ օլունմուշ տուր, քի օլ գատար պինլէրճէ ֆագուլէթլի քիշիլէր Քիլիսէի շէրիֆէ վէրմիշ տիր։ Ս. Քլարա՝ Ս. Ֆրանչիսկոսուն էմրի իւզրէ մանաաթըը իւգէրինէ նազըր վէ պիւյիւք գօնուլտու, քի օթուզ իքի սէնէ ալիմանէ իտարէ էթտի։ Վալիսէի տախի էվտէ գալմըշ քիւչիւք գըզգարտաշը իլէ մանաաթըրա կէլտի վէ գըզը էմրի ալթընա կիրտի։ Պու ազիզէ մանաաթըրն բահիպէլէրի իչին այրըճա պիր սըզը գանուն եաղմըշ տըր. հէր ֆագուլէթ պապինտէ թէքմիլ իտի, վէ լաքին

ֆուդարէլէյէ օլան աշդը աշըրըլըրտը· վագթին փափա հազըէթլէրի մանաս-թըը իչին պիր ճիւդի կէլիր պաղլա-մադ իսթէտիյինտէ՝ քլարա դապուլ էթ-մէտի: Թէվապիլէրինէ պույուրտուղունու էվվէլէն քէնտի ֆիրիլէն իճրա էտէրիտի· սիւրտիւյիւ էօմրթարիդինէ ինսան թէաճ-ճիւպ էտէպիլիր իտի, վէ լաքին պէնդէր օլմադ միւհալ գապիլինտէն իտի· գուրու թօփրադ, վէ եախօտ չալը չըրփը իլէ տօլ-մուշ չուալ իւզէրինէ եաթար ույուրու-տու· աէնէտէ իքի տէֆա պիւյիւք օրուճ թուրթուպ ֆադատ գուրու էքմէք վէ սատէ սուսան պաշգա շէյ ադզընա գօմադ-ըտը· պունլարտան գաթի նադար հաֆ-թէտէ իւչ կիւն եէմէք եէմէգիտի, վէ եէտիյի կիւնլէրտէ էօյլէ պիր ադ եէր իտի քի կէօրէնլէր սադ գալտըղընա շաշար-ըտըլար: Եարը կէճէլէրի տուա էտէր իտի, վէ հէր շէյտէ իրատէթինի գըըպ նէֆսինի եօղ էթմէ արզիւսու էօյլէ պիր չօղ ուտու քի Ս· Ֆրանչիսկոս գարարընը վէ էօլէիւսիւնիւ վէրմէյէ մէճպուր օլտու: Խասթէ եանրնտա տուրուպ խըդմէթ էթ-մէտէն չօղ հազղ էտէրիտի: Ս· Հադըր-դութիւնա օլան իպատէթի իֆրաթ չօղ ուտու· սաաթլար իլէ էօնիւնտէ տիզ չէօքիւպ աշդ իլէ տուա էտէր իտի· հէր ճան վէ թէն իդթիղասընտա էֆէնտիսի

Քրիստոսն ըէէյինի սօրմատան պիր շէյ էթմէգ իտի, վէ պու պապտէ նէ կիուն ազիմ լութֆլարանայլ օլմասը պու նադլ էտէճէյիմիզ վազըատան աշխքեար կէօ-րիւնիւր։

Սարակինոսլար Ասիզի շէհրինի մու-հասէրէյէ ալըպ իւզէրինէ հիւճմ էտէ-ճէք իտիլէր։ Ս. Քլարա պու թէհլիքէյի կէօրտիւյիւնտէ Պիւրշանիյէյի եանի Սըր-բութիւն Սրբոցու էլինէ ալըպ թէվապի-լէրիյլէ պէրապէր մանաստըը գափուսու էօնիւնէ կիթտի, վէ օրատա տիզ չէօքիւպ՝ Եա ազիմ Ալլահ գանըն պէհասըյլա սաթըն ալընմըշ ճանլարը հայվանլար էլինէ վէրմէ, ճարիյէլէրինին նիյազընը բէտտ էթմէ, եարտըմա եէթիշ վէ հիմա-յէթին ալթընտա պիզի հըֆզ էյլէ, տէյի եիւքսէք սէս իլէ տուա էթտի. տուասը գապուլ օլունտու վէ Ալլահ թա-րաֆընտան աշխքեար պու սէս կէլտի քի Գօրգմայըն, հիմայէթիմ իւզէրինիզտէն էքսիք տէյիլ տիր։ Վազըա պու սէսին խայալ օլմամասը օլան հիքմէթտէն պէ-յան տըը. զիրա տիւշմանլար գալէյի պաս-մըշ ալմըշ իքէն պիր կէօրիւնմէգ էլտէն վուրուլուպ գօրգտուլար, վէ պիրիպիրինի էօլտիւրէրէք գաչմաղա պաշլատըլար։ Պու մինվալ իւզրէ միւճիզէթէն մանաստըըլա պէրապէր շէհր տէ գուրթուլտու, վէ

Ս· Փլարայա միւթէշէբբիր օլսու։ Ազիզէնին պունա քէդալիք ախէր միւճիզէլէրի ղայէթ չօղ սու։

Ս· Փլարա պու թարղ էօմր կէչիրէրէք աղթմըշ եաշընա վարմըշ ըսը, վէ լաքին եիրմի սէքիզ սէնէ տայիմա խասթէ միդաճ վէ եարը եաթադսա դալմըշ ըսը. չէբաիյի խասթէլիքլէր նէ գասար աղըր վէ մուազզաք իսիլէրսէ տէ, ասլա քէնսիսի պիր շիքեայէթ էթմէսի, հաթթա չօղ սէֆա Փրիսսուն չէբաիյի էզիյէթլէրի սիւշիւնէն զաթ՝ քէնսի չէբաիքլէրի իւզէրինէ հիչ շիքեայէթ էտէ պիլմիրմի, սէյիպ՝ թէսէլլի օլսուրսուս։ Պու գասար զահմէթլէրսէն սօնրա էօլիւմիւնիւն եադըն օլմասընը սույսու վէ ճէմի խորհուրդլարը իպասսէթ իլէ ալտըգսան սօնրա՝ թէվասիլէրինէ սօն տէֆա նասիհաթ վէրսի վէ սօնրա կիւլէր եիւղ իլէ փաք րուհինի Էֆէնսիմիզին 1235 թարիխինսէ եարսատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէսի։ Ազիզէնին էօլիւմիւնսէն սօնրա օլան չօղ միւճիւզէթլէր իչին սէօրսիւնճիւ Ազէքսանդրոս Փափա հազրէթլէրի իքի սէնէ սօնրա Ս· Փլարայը սուրբլար սըրասընա գօմուշ սուր։

Ս. ԻԳՆԱՏԻՈՍ ԼՈՅՈԼԱՑԻ

Ա՛ԷՀՈՒՐՑԻսուսեան եախօտ ճիգվիթ նամի իլէ պէլլի բահիպլէրին մանասթըրընը գօյան ազիզ Իգնատիոս Սպանիատա Պիսգալէա էյալէթինտէ Լոյոլա գալէսինտէ էֆէնտիմիզին 1491 սէնէսինտէ ասլզատը աթալարտան տիւնեայէ կէլմիշ տիր: Ագնգին աթալարը քէնտի շան ու մէրթէպէլէրինէ տիւշէր թէրպիյէյի էվլատլարընա վէրտիքտէն սօնրա տահա թէքմիլ օլսուն տէյի նամտար Ֆէրտինանտոս փատիշահըն սարայընըն խըզմէթինտէ պուլունան էնտէրուն խատըմլարընըն սըրասընա գօտուլար: Իգնատիոս փէտէրինին էվինտէ պիր քեամիլ քրիսթիանա միւթէալլիգ թալիմաթլարը էօյրէնմիշ իսի. օրատա հէր շէյտէն գիյատէ ճէնկ ու ճիտալ իլմինէ մէշղուլ օլուպ թապիաթ վէրգիսի գահրէմանլըղըյլա պիւյիւմէյէ հէվէս էթտի, վէ հաթթա օլսանասաթ իչինտէ չօգ իլերիլէտիյի իչին 1521 սէնէսինտէ փատիշահ Ֆրանսըզլարտան մուհասէրէ օլունմուշ Փամփլօնա գալէսինին մուհաֆազասընը օնա իհալէ էյլէտի: Իգնատիոս պիր ճէսուր վէ փիշքին ճէնքճի կիպի հէր էլինտէն կէլէնի էթտիյիսէտէ, թէսպիհի իլահիյէ պիր

գումպարա չաթլայրպ գալէ տիվարընա գարար վէրտիքաէն սօնրա փարչալարրյլա Իգնատիոսն սօլ տիգինի եարալատը վէ սաղ այաղընը էգտի, վէ եարը էօլիւ եէրէ տիւշիւրտիւ: Ֆրանսարզլար հիւճմ ետիպ գալէյի ալմալարընտա Իգնատիոսա չօգ ինսանիյէթ կէօսթէրտիլէր վէ պիր գաչ կիւն սօնրա թէճկիւրէ իլէ քէնտի գալէսի Լոյոլայա եօլլատըլար: Օրատա եարալարը ագար վէ հիւմմա օլ տէրէճէ շէհատէթլէնտի քի սօն էօլիւմ թէտարիքլէրինի կէօրտիւ վէ հէքիմլէր իւմիտլէրինի քէստիլէր: Վէ լաքին հադգ թէալա հադրէթլէրի քի գուլունու պաշգա տահա պիր միւհիմմ ճէնք իչին հազըրլամըշ ըտր, էօլիւմիւնիւ իսթէմէտի, վէ թա քիւչիւք չաղընտան պէրի մախտուսէն ահվիպ հէր թէհլիքէսինտէ շիֆաաթընը տիլէտիյի Պեարոս ատաքեալ քէնտի եօրթուտուննտան պիր կիւն էվվէլ օնա կէօրիւնիւպ թէսէլլի էթտի վէ էլինի գօյուպ եարալարընն ալըրսընը գալտրըտըգտան սօնրա զայպ օլտու:

Էկէրչի պու միւճիւզէ իլէ Իգնատիոս էօլիւմ թէհլիքէսինտէն գուրթուլտու վէ լաքին զայիֆլըղը իչին տահա եաթագտա գալմագա մէճպուր օլտու, վէ տէֆիղամ օլուպ վագթ կէչիրմէ իչին օղումագա քիթապ իսթէտի. անճագ

Ալլահըն Թէսպիհիյէ խԹէտիյի քի-
Թապլար պուլունմայըպ օնլարըն եէրինէ
իքի բուհանի քիԹապ վէրտիլէր, քի
պիրի Քրիստոս էֆէնտիմիզին, վէ օլ պիրի
ճէմի սուրբլարըն էօմրիւ հիքեայէսի իտի
Իլք էվվէլ էլինէ ալըպ կէօրտիւյիւնտէ
օգումագ իսԹէմէտի վէ լաքին քեաղըտ-
լարընը չէվիրիպ շուբայա պուբայա պագ-
տըղընտա կէօզիւնէ Քրիստոսուն վէ ճէմի
Թէվապիլէրինին չէքտիյի իլիշԹի վէ իւ-
զէրինէ տիւշիւնմէյէ պաշլատը. ածնրա
իլէրիլէտիքճէ հէվէսի արԹտը վէ կէօզ-
լէրի աչըլըպ քէնտի էօմրիւնիւնԹ արզըօն-
լարընքինտէն զայէԹ մուսԹէզիֆ օլտու-
ղունու կէօրտիւ. պատէհուեիւրէյի գալգ-
տը վէ աղլայարագ եաԹադտան տիշլարը
սըչրայրպ ագիզ Պիքր Մէրեէմին պատկերի
էօնիւնէ տիւշտիւ վէ օնտան ածնրա սա-
պրգա էԹտիքլէրինէ փիւշման օլուպ օղլու
ագիզ Քրիստոսուն վէ Թէվապիլէրի սուրբ-
լարըն էօմրիւ ուսուլի իւզրէ եաշամալա
սէօզ վէրտի վէ Ալլահ օղլունտան պու
նիյէԹինին իճրասընա լազըմ կէլէն լութ-
ֆու ալը վէրմէյէ եալվարտը: Տահա
տուատը Թէքմիլ օլմատան պուլունտուղու
օտա սարսըլմագա պաշլատը, վէ լաքին
Իգնատիոս գօրգաճագ եէրէ՝ պունու բէ-
ճտսը գապուլ օլունմասընա պէշարէԹ
ԹուԹտու: Զալիմ շէյԹան Թիւրլիւ իւլ-

վալէրիյէ թուխաճաղը էօմրիւն չէթինլիքլէրինի կէօվիւ էօնիւնէ կէթիրտի. Հալպու քի Իգնատիոս հէր ան ավիզ Պիքր Մէրեէմէ սըղընըպ, Վալիտէմ օլտուղունու իսպաթ էյլէ, տէյէրէք, շէյթանըն հէր իղվալէրինի եէնտի: Էվլատճա մու հապպէթինէ վէ գավի իթիմատընա իվազէն ավիզ Պիքր տախի պիր տէֆա էվլատը Ցիսուս իլէ օնա կէօրիւնիւպ թէսէլլի էթտի վէ իւզէրինատէն հիմայէթի էքսիք օլմայաճաղընա օնու թէէմին էթտի: Պատէհու ճէմի սըգլէթ վէրիճի իղվալէր տէֆ օլտու վէ Իգնատիոս գարար վէրտիյի իւզրէ եաշամատան ղայրի շէյէ տիւշիւնմէղ իտի:

Պիր ազ էյի օլուպ եաթագտան գալգտըղը կիպի Մօնֆէրաթօտաքի միւճիզաթքեար Պիքր Մէրեէմին քիլիսէսինէ կիթտի, վէ օրատտա ճէմի էօմրիւ իչինտէ իրթիքեապ էթտիյի կիւնահլարը խիւսթիւվան օլտուգտան ոօնրա պիւթիւն կէճէ տուա էտէրէք օրատտա գալտը, վէ թէաճճիւպ օլունաճագ իսպատէթ իլէ Ս· Հաղըրդութիւն ալտը: Օնտան ոօնրա աթընը մանատթըրա պաղըշլատը վէ սիլահլարըյլա պէրապէր նիշանի իֆթիխարլէրինի միհրապ իւզէրինէ ատտը վէ ֆիմա պատ Ալլահտան ղայրի քիմսէյէ խըզմէթ էթմէմէ նիյէթինի թազէլէտի: Արգա-

սընտա քի սրբմալը լիպաս վէ սուզէնի գաֆթանլարը պիր ֆուգարէյէ պաղըշ-
լայըպ օնլարըն եէրինէ գապա ղարիպ ուրուպասը կիյինսի վէ թէքրար պիր կէճէ տախի մէզքիւր միհրապ էօնիւնսէ կէչիր-տիքսէն սօնրա իտի Թէպշիր եախօտ Աւե-տում կիւնիւ օրտսան գալգտը Մանրէզա շէհրինէ վարտը վէ պիմարխանէլէրէ կի-րիպ պատիհէվա խասթէլէրէ պագար ըտը: Օրտսաքի կէօսթէրտիյի մուհապպէթ վէ ֆազուլէթ իչին իթիպարը սրթըպ ատը չավ օլմազա պաշլատըղընը տուչտու-ղունտա կիզլիճէ գաչտը վէ օրտսան խայլի ուզագ պիր մաղարա իչինէ գա-փանըպ ահմայիպ րիյազաթ իւզրէ էօմրիւ-նիւ կէչիրիր իտի: Պիւնսէ եէտի սաաթ տիղ իւսթիւնսէ տուա վէ թէֆէքքիւր էտէր իտի. պազար կիւնիւնսէն պաշգա ղայրի կիւնլէր սըզը օրուճ թուվթարըտը, վէ հէր պազար կիւնլէրի Սրբուվթիւն ա-ւըրըտը: Հէր կիւնքի եէտիյի գուրու էքմէք վէ սատէ սուտան իպարէթ իտի. իւսթ գաֆթանը ալթընտան գըլըը ուրուպա-լար կիյինիր իտի վէ պէլինէ տէմիր գու-շազ սարմըշ ըտը. կիւնսէ իւչ տէֆա թէ-նինի գամչըլար վէ չօգ տէֆա տախի գան ազրտընճայատագ վուրուրուտու. գուրու թօփրագ իւզէրինսէ պիր գաչ սաաթ ույուտուգտան սօնրա կէճէնին պագը

գալան սահմանները տուտուս վէ թէ-
ֆէգքիւրտէ սարփ հտէր իտի: Պու գա-
տար էզիյէմլէրտէն ազիզին թէնի գայիփ-
լանըպ եափմա սուրէթէ տէօնտիւ. վէ
չօգ տէփա սապահլայն քիլիսէյէ սպա-
սաւորութիւն էթմէ իչլին կիմիտիյինտէ
եօլտա եարը էօլիւ պուլունմուշ տուր:
Տօսթլարընտան չօղու պու գատար քէն-
տինէ գըյմա տէտիքլէրինտէ, Պրաձըն
շու ազ շէյի չէքէյիմ, քի Ալլահ պէնի
պիւյիւթիւնտէն գուրթարըպ ճանըմա խէ-
լաս վէրսին, տէր իտի. վէ պիր տէփա
շէյթան տախի պիր պիւյիւք քիմսէ գը-
յաքէթինտէ կէօրիւնիւպ՝ տահա չօգ
վաղթըն վար, լաքին պու թարզ եաշա-
յաճագ օլուրսան չօղա վարմազ էօլիւր-
սիւն, տէտիյինտէ, ազիզ՝ շու չօգ տէտի-
յինին պիր կիւնիւնէ քէֆիլ օլմուրմուսուն
տէմէսիյլէ մէլունուն տուզաղընը օրթայա
չըգարսըր:

Ալլահըն րուխսաթ վէրմէսիյլէ՝ թէվ-
պէքեար Իգնատիոս չէքտիյի զահմէթ-
լէրտէն պաշգա պիր տէ ածայիպ կէօնիւլ
իզտիրապընա կիրիֆթար օլտու. հէր
էթտիյի իշ իւզէրինէ իշքիլլէնիր վէ
գուրթուլմանըն եօլունու պուլամազ ըտը:
Ինճամ պիր ախէր ազիզին տախի պու
միսիլլի վագըա պաշընա կէլտիյինտէ
օրուճ իլէ գուրթուլմուշ տէյի օգուտու-

զանազան, քէնտի ու եւմէք եւմէմէյ պաշ-
լատը. եէտի կիւն ասնդա խռուռտանա-
հայդը պու էթիքինի տուդտուդանուս
շափուճագ առէթի իզդէ եէմէյէ էմդ
էթտի, վէ Իգնատիոս ասօգիւնէ միւթի
օլուպ եէտիյի իչին՝ օլ իղվատէն քէնտի
գուրթուլտուգտան մատատէ, ասյիր թու-
թուլանլարդը տա գուրթարտը: Պու թէվ-
պէքեարլըգ վագթինտէ պունա քէզա-
լըք էթտիյի ախէր ածայիպ իշլէրտէն
պաշգա, բուհանի թալիմաթ թէամիյէ
օլունմուշ քիթապդը ինչա էյլէտի, քի
Քիլիսէի շէրիֆէ չօդ շան օլուպ՝ օնուն-
լա քէնտի վէ ասնդա թէվապիլէրի խայլի
ճանլար Ալահա ասօնտիւրմուշ ոիրլէր
վէ հալա ասօնտիւրիւրլէր:

Պիւնահ իչինտէ կէօրիւլիւպ գալմըդ
ճանլարդը գուրթարըպ եարատըճըլարընա
ասօնտիւրմէ իչին Ֆէլէսթէն թարաֆլա-
րընա կէչտի. վէ օրատա Քրիստոս էֆէն-
տիմիզին տիւնեա իւգէրինտէ եաշատըդը
վէ իշքենճէ չէքտիյի եէրլէրէ գնյարէթ
էթտիքտէն ասնդա ֆիքր իւ գարարդը իւգէ
կիւնահքեարլարա վագ վէրմէյէ պաշլատը,
վէ լաքին օրատա պուլունան եկեղեցա-
կանլար Իգնատիոսուն թուրթուդու եօլու
հագդ էթմէտիքլէրի իչին կէրի չէվիր-
տիլէր վէ ադիկ տահի պու ադիմ խրդմէ-
թին՝ իլհամիկ օլմայաճաղընա էյիտէն

գանտրոլը իշլին փարիս շէհրինէ ոէօնտիւ վէ օթուզ իւչ եաշընտա իքէն քիւշիւք չօճուգլար սրըսընա կիրիպ մէտրէսէյէ իլմի սարփ էօյրէնմէյէ կիտէրիտի. հէվէսի իւզրէ իլմի իլահիյէ գաատար թէքմիլ էօյրէնիպ թէֆթիշ իշ օլունտուգտան սոնրա թէքրար վազ վէրմէյէ պաշլատար, վէ հինշա էթտիյի թալիմաթ քիթապըյլա Ալլահա չօգ ճան ոէօնտիւրտիւ: Վէ լաքին ապիգին պու պայրէթինի չօգլարը միւրայիլիք վէ եախօա եէնի տին իճատա էթմէ էֆքեարը գըյաս էտէրէք, հապգընա չօգ եագըշմազ շէյլէր ոէօյլէյիպ էթտիքտէն սոնրա եատագ էթտիլէրիսէ տէ, սոնրա նատիմ օլուպ էթտիքլէրինէ ասիլտիլէմիշ տիրլէր: Քրիստոսուն խաթր ու մուհապպէթինի հնատն գօրգուսունատն զևյատէ թուէթտուգտու իշլին պազէն տախի սիթէմլի ոէօզլէրտէն սոնրա տայագ եէմէք տէ պաշընա կէլմիշսէ մուհապպէթլէ չէքմիշ տիր:

Ահնահքեարլարը ոէօնտիւրմէ արզուսունէ քէնտի գուվվէթի եալընըզ քիֆայէթ էթմէտիյինի պիլտիյի իշլին ախէր րէֆիգլէր տախի թօփլամազա գարար վէրտի, վէ ճիւմլի վագթ միրուրինտէ իլմ վէ ֆազուլէթ պապինտէ թէքմիլ եէտի քիշի պուլտու: Առէթի իւզրէ պունլար իլէ բուհանի թէֆէքքիւր թալիմաթլա-

րընր էթուիքուէն ասնրա, Ալլահ իսկ թրը իչին զայպ օլմուշ ճանլարը տէօնտիւրմէ ֆիքրինի պէյան էթուի վէ հէվիսինի տէ մէյլլի պուլտուդունտա վէրսափտում կիւնիւ Փարիստէ ազիզ Պիքրին քիլիսէսի իչինտէ ճէմ օլտուլար վէ խոստովանանք օլուպ Սրբութիւն ալտրգտան ասնրա բէսմէն աֆտ ու նէզը էթուիլէր ճէմի վարիչէթլէրինի պրազըպ Գուտսի շէրիֆէ կիթմէյէ վէ օրատա տինսիզլէրի տէօնտիւրմէ իչին չալըշմազա. վէ պու գարարլարը պիր սէնէ զարֆընտա օլմատըզը Հալտէ Փափա Հապրէթլէրինին իսքի փայինէ տիւշիւպ եալվարտըլար քի քէնտիլէրինի իսթէտիյի կիպի գուլլանտըն վէ նէրէյէ փսթէրսէ եօլլատըն։ Օսմանլըլար վէ վէնէտիքլիլէր մապէյնինտէ ճէնք գուհուր էտիպ իլք միւրատլարը իլէրի վարմատը. վէ Րօմալյա տօղրու Հարէքէթ էթուիլէր։ Պիր մահալլտէ պյագտաշլարը Յակովը Լայնէզ վէ Պետրոս Ֆապէր չայըը իւզէրինտէ եօրղունլուգ ալտրգլարը գէման Խգնատիոս եալընըզ պաշընա պիր քիլիսէյէ կիրտի վէ տուպյա տուրտու. աշգ ու էշգընտան տալղըն վէ քէնտինտէն պիխապէր տուրուր իքէն պիր փարլագ պուլութ իչինտէ Փէտէրուլլահը կէօրտիւ քի էվլատը Յիսուսա Խգնատիոսու վէ րէֆիգլէրինի հէ-

վալե էտէյօրուատու. վէ Յիսուս տախի վէտէրինէ րիայէթէն Իգնատիոսա եագ-
լաշըպ մուհապպէթ նիշանէսի կէօսթէր-
միքտէն սօնրա, Գօրդմա, Րօմաատա իշին
բաալթ կիտէճէք տիր տէյի, թէսէլլի էթ-
տի: Պու լութֆուն իւզէրինէ Իգնատիո-
սուն վէ այագտաշլարընըն սուրուրու նէ
տէրէճէ պիւյիւք օլմուշ տուր թարիֆէ
հաճէթ տէյիլ:

Րօմայա տախլ օլտուղունտա եօլտաշ-
լարըյլա պէրապէր Փափա Հապրէթլէրի-
նին այագլընա տիւշտիւ վէ թիւրլիւ րիա-
յէթ վէ թէվազուատան սօնրա պիւս պիւ-
թիւն քէնատիյի վէ քէնատինինքիլէրինի
օնուն հիմմէթի վէ էմրի վէ թէրթիպի
ալթընա պրագտը: Պաշդա շէյտէ արզիւ-
լէրի օլմամասընը պէյան էտիպ զայպ օլ-
մուշ ճանլարը Ալլահա տէօնտիւրմէ իչին
նէրէյէ էմր էտէրսէ կիթմէյէ հապըր օլ-
մալարընը կէօսթէրտի: Փափա Հապրէթ-
լէրի չօզ մուհապպէթ իլէ գապուլ էյլէ-
յիպ քէնատ տախի Իգնատիոսուն տէտիք-
լէրինի թէճրիպէ էթտիքտէն սօնրա՝ պիր
գաչընը տիշարը եէրլէրէ իրսալ էյլէտի,
վէ Իգնատիոս Րօմաատա գալըպ՝ էվվէլ
քիչիք չօճուգլարա, վէ սօնրա եաշընը
ալմըշլարա տախի տին թալիմաթընը էօյ-
րէթմէյէ պաշլատը: Հէր շէյտէն զէյատէ
օլ էտնատէ պարիտ օլմուշ իպատէթ վէ

քէմալիչէթ նիշանէլէրինի թէքրար քրիս-
թիյանլար արասընա ուօգմաղա չա-
պալարրար: Ս. Խորհուրդլարա եազլաշ-
մա ատէթի գալգմրշ կիպի իքէն Իգ-
նատիոս քէնատի վազ ու զայրէթի իլէ
թէքրար պու ադիմ Խորհուրդլար աշգընր
քրիսթիյանլարրն գալգինատ թուխուշ-
տուրսու: Պու գատար էմէյի պօշա կիթ-
մէսին վէ քէնատի տախի էօլտիւքատէն ասնրա
գօտուղու թէրթիպ գատիմ գալարն տէյի
պիր մանսաթրը գօմագ արգիւսինի վազ-
թին փափա հազրէթլէրինէ պէյան էյլէ-
տի վէ օնուն իգնիյլէ թէմէլինի գօմագա
պաշլատար վէ Յիսուսէ ատնց ընկերսուխնն
թէամիյէ էյլէտի քի իւք տէֆա Էֆէն-
տիմիզին 1540 սէնէսինատ իշհինչիս Պօ-
ղոս փափա հազրէթլէրինատէն, ասնրա
տախէր չօգ փափալարատան վէ էնճամ
Տրիդենատան մէճլիսինատէն միւգարրէր օլ-
մուշ տուր: Պու մանսաթրը բահիպլէ-
րինին պօրճու՝ հէր բահիպլէրին կիպի
ֆուգարէլիք, փաքլուգ վէ միւթիլիք ահար
օլտուգատան ասնրա՝ իւզէրինէ տախի մախ-
տուսէն չօճուգլարը թէրպիյէ էթմէ, վէ
բէտալէթ հազդրնատա փափա հազրէթլէ-
րինին իշարէթինէ միւթի օլմա պօրճու
իլավէ օլունմուշ տուր: Իգնատիոս քէնատի
իրատէթինէ գարշը՝ գօտուղու մանսաթրը
իւզէրինէ նազըր ինթիխապ օլունտու վէ

էօլեսմիենէ գատար պու աղըր խրդմէթ իւսթիւնաէ գալըր։

Կինաէն կիւնէ թէվապիլէրինին ապըր ար չօղալըրըար վէ Իգնատիոս լապըմ կէլէն թէրպիյէլէրինի վէրտիքաէն աօնրա տիշարը եօլլարըար։ Հէր շէյաէն դիյաոէ քէնաոինիպաէն ապդրնըն վէ ապա նէֆսինիպին իսթէյինէ մէյլ վէրմէյին, տէյի նաոիհաթ վէրիր իտի։ Ադ վադթ իչինաէ պու մանաոթըրըն ապը օլ աէրէճէ չըղ ար քի Փօրթուգալ փադիշահը իւչինճիւ Յոհաննէս մախաուսէն Բօմպայա աաէմ եօլլայրդ Իգնատիոս բէճա էթտի քի քէնաի բահիպլէրինաէն նէտի քիչի կէօնաէրսին. Փադաա տահա միւնասիպ վէ մալումաթը քահանալարը ադ օլսուդու իչին՝ կիւճպէլա Սիմոն Բօտրիկվէցի վէ նամտար Ս. Ֆրանչիսկոս Քաոիէրի եօլլայա պիլտի։ Պունլարըն օրադա էթտիյի էյլէքլէր իչին փադիշահ պիր պիւյիւք մէորէաէ եաէրդ օնլարա պաղըշլամըշ տըր։ Իգնատիոսուն բէֆիգլէրի տիւնեանըն աէօրթ թադրաֆընադա Ալլահըն շան ու իհթիշամը իչին չալըշդըրընադա, քէնաէի Բօմպադա պօշ տուրմադ ըտր. Հէր կիւն եէնի կէլէնլէրին թէրպիյէսինէ մուդայեէտ օլսուդաան մադադա՝ տիւնեադա կիւնադ իչինաէ պուլունան ճանլար էնաէսինաէն տիւշէր, ադար, պուլուր վէ

Ալլահ տէօնտիւրիւր իւտիւ: Ֆուգարէ-
լիք ոէպէպիյլէ Թիւրլիւ կիւնահ Թէհլի-
քէլէրինտէ պուլունման քիշիլէրէ պյրը
մահալլ եափար, վէ տիւնեատան չէքիլիպ
Թէվպէհինի էտէնլէր իչին արքուհի կա-
տարինէնին մանասէթլրնը գօտու: Պուն-
լարտան գաֆիի նազար տիննիզլէրին վէ
ալէլհուսուս Եէհուտիլէրին տէօնմէսի իչին
չօգ դայրէթ էտէր իտի. վէ Ալլահ տահի
գուլունուն էմէյինէ պէտէլէն լութֆունու
իհսան էյլէյիպ պիր սէնէ իչինտէ եիրմի
եէհուտի վաֆֆադիգ էտիպ տօղրու քրիս-
Թիյան տինինէ տէօնտիւրմիշ տիր:

ՆէմշէոլԹանտա Լութէրին Թիւրահաթ
վէ միւրատար տին Թալիմաթը իճատ օլու-
նուպ իշԹիհար պուլտուրունտա Իգնա-
տիոս ադտանայա պաշլատար, վէ սէֆիլէրին
հադգրնա հաֆԹատա պիր կիւն պատա-
րագ էԹմէյէ քահանալարրնա արմաղլարտար
վէ եանրյմշլարը տօղրու եօլա կիԹիրմէ,
վէ տահա գալան քրիսԹիյանլարը Թէ-
սէլլի էԹմէ իչին իլմ վէ ֆազուլէթ պա-
պինտէ մէշհուր բահիպլէր եօլլատար վէ
մահատաէն քիլիսէի շէրիֆէ օլան զարար
վէ զուլմուն էօնիւնու ալմադա Թէմպիհ
էյլէտի: Լութէրին Թէվաբիլէրի տահի
Իգնատիոսուն զայրէթինի վէ եօլլատըզ-
լարը քիշիլէրին՝ քէնտի ֆէնա Թէր-
Թիպլէրինէ վէրտիքլէրի զարարը կէօրիւպ,

եազըդ քի պու եէնի մանաաթըլըլարըն թէօրէմէսիյլէ պիրիմ իշիմիզ չօգ իլէրի վարմայաճագ տէյի, ահու զար էտէրիտիլէր։ Իգնատիոսուն վէ քէնտի թէվապիլէրինին հագդընա թիւրլիւ իֆթիրալար աթըպ ատլարընը պօյմագ վէ ֆիքըրլէրինաէն կէրի չէվիրմէք իսթէտիլէրիսէտ, Ալլահ տահա զիյատէ եարտըմ էտիպ իլէրի կէօթիւրմիւշ տիւր։ Աղ վագթ իշինտէ տիւնեանըն հէր թարաֆընտա եիւգսէն թէճաւուզ մէտրէսէլէր թէէսիս վէ քիւշատ օլունտու, չօգ միլլէթլէր վէ տէվլէթլէր պունլարըն վայը իլէ զալամ տինլէրինի պրագրակ քրիսթիյան օլսունլար, տահա սոգլըգընտա թէվապիլէրինտէն պագըլարընըն տին ուղրունա շէհիտ օլմասընը վէ պագըլարընըն տախ Ալլահըն քէրէմիյլէ միւճիզէլէր իշէմէսինի տույտու. չօճուգլարըն տին խուսուսինտէ թէրպիյէ օլմասըյլա քիլիսէ իշինտէ թէքրար խոստովանանըք վէ հապտըդութիւն խորհուրդլարընըն իպատէթի արթար։

Ալլահըն պու ճէմի էթտիյի էյլիքլէր իւդերինէ Իգնատիոս զայէթ սէվէնիր թէշէքքիւր օլսըրտու, վէ աղգընտան՝ օնուն իհթիշամը իշին տիր, հէր էթտիյիմիզ սէօվգէրինտէն զայրի շէյ իշիտիլմէզ իտի. չօգ տէֆա ահուզար էտէրէք. Եա ինայէթքեար Ալլահ քենօրլէրին կէօզիւնիւ

աչ քի աէնի թանըսընալար վէ սէվինէէր տէմիշ տիր։ Տիւնեատա Ալլահա խըզմէթ էթմէք աշգընատան՝ ճէննէթատ օնու կէօրիւպ շազ օլմազ արզիւսիւ տահա զիյատէ իտի, օլ պապատ չօգ տէֆա տահի մահատսաէն տուա էտիպ պու քէրէմի տիլէմիշ տիր։ Գուլատնուն տիլէյինէ Ալլահ տահի եօգ տէմէյիպ իւզէրինէ պիր խաֆիֆ հիւմմա եօլատը, եանընտաքիլէր պիր քէտէրլի շէյ դըյաս էթմէյօրլարըդըյատա տա Իդնատիս Ալլահ թարաֆընատան էօլիւմիւնիւն եապըն օլմատընը տույուպ ոօն թէտարիք իչին տուրը խորհուրդլարը ալտը վէ ոօնրա ճէմի թէվապիլէրինէ փէտէրանէ ոօն նատիհաթընը վէրտիքատէն ոօնրա ալթմըշ պէշ եաշընտա Յուլիս 31 ինատ էֆէնտիմիզին 1556 սէնէսինատ փաք րուհինի Ալլահըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի։

ՕԳՈՍՏՈՍ 1

Մ Ա Կ Ա Ր Ա Յ Ի Ց Ի Ն Ե Ր Ը

Ա Զ Ի Զ Գ Ա Ր Տ Ա Շ Լ Ա Ր

Ն պիփան եանի ճէլիլ իշշան իւնվանըյլա մալում Ա նատիքոս փատիշահ Գուտսի շէրիֆի քէնատի գապը ալթընա ալարդատան ոօնրա եէհուտիլէրատէն չօղու-

նու գալիմանէ էօլտիւրտիւ վէ պագը գա-
լանը էօրֆէն վէ ճէպրէն տինլէրինտէն
տէօնտիւ ըմէյէ իւմիտ էտէր իտի։ Վէ գա-
թէն օնլարըն իքրահ էտիպ չէքինտիք-
լէրի թաամլարը եէտինլէր տէյի էօնլէրինէ
գօտու. չօղու իշքէնճէլէրտէն գօրգ-
տուգլարը իչին գալիմին էմրինէ միւթի
օլտուլար վէ լաքին պաշգալարը տա ֆա-
սիտին էօրֆիւնիւ խօրլայըպ թէքլիֆինի
ըհտա էթտիլէր։ Պունլարըն իչինտէն
իտիլէր եէտի Մակաբայեցի գարտաշլար
քի տին ուղրունա ապիգ Շամունէ խա-
մինտէ վալիտէլէրիյլէ պիրլիքտէ թու-
թուլուպ՝ հիչ պիր թիւրլիւ վտատիշահըն
ատտիքլէրինէ գայլ օլմատըգլարը իչին
գալիմ վէ էգիյէթլի իշքէնճլէրէ կիրիֆ-
թար օլտուլար։

Պու պէհատրըլարըն իլքի փտատիշահ
Հուգտուրինէ վարտրըլընտա՝ պի փէրվա
պէօյլէ ատօյլէտի։ Նէ՞ խաթէրտին վէ նէ՞
արաշթըրըրըն. ամէտարըմգատան ալար-
ղըմըզ տինտէն կէչմէտէն իտէ էօլմէյէ
տահա գիյատ Հագըրըզ։ Զալիմ Անտիո-
քոս պու ախպարը ատօղլէրի պիր տէլի
դանըլտան իշիթտիյինտէ՝ գուտուրտու
վէ անի վահիտտէ պույուրտու քի պիր
պիւյիւք գադան դրզտրըմընլար, վէ Հու-
գուրինտէն հիճապ էթմէյէն տէլի դան-
լընըն տիլինի քէսիպ պաշընըն տէրհալինի

ազատներ վէ էլէրինի վէ այագլարընը գարտաշլարընըն վէ անասընըն էօնիւնտէ քէստիքտէն սօնրա եավաշ եավաշ գավ-
րուլուպ էրիսին տէյի եանմըշ գազան իշինէ աթարնլար։ Անասը վէ գարտաշլարը պէլի, պու իլք իշքէնճէլի էօլիւմիւ կէօր-
տիւլէր, անճագ գալիմին գաննը իւզրէ գօրդաճագ եէրէ տահա գիյատէ եիւրէք ալըպ՝ Մովսէս փէյղամպէրին տէսթիյի
իւզրէ Ալլահ պիզի թէրք էթմէդ վէ քէնտի հէյպէթլի տոսալէթի իւզրէ հադ-
գրմըզը հադգ էտեր տէյէրէք, պիրիսի-
րինի թէսէլլի էտերիտիլէր։ Իլքի պու կիւնէ էօլտիւքտէն սօնրա իքինճինին իւ-
զէրինէ հիւճմ էթտիլէր, վէ փատիշահըն թէքլիֆ էթտիյի եէմէքլէրի եէրմիսի՞ն
տէյի սօրտուլար, վէ լաքին օ տա մէրտանէ
Եօգ տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ, օնուն տա
գարտաշընըն կիսի՝ պաշընըն տէրիսինի
չըգարտըլար, վէ տահա իշքէնճէ վէր-
տիքլէրի վագթ, ազիզ՝ գալիմէ տէօնիւ պ
Ա՛ֆարտանգլարըն պաշը, սէն էզիյէթ
վէրմէյէ էօմրիւմիւզիւ գուրպան էտէ-
յօրսուն, անճագ մանլիւմիւն օլսուն քի այն ունամուսու ուղրունա էօլտիւյիւմիւզ
տարի քեսինտէ տահիպ իւլ մութլաք ճէնապը գատրը ալէյ իթլաք ադիմ իշ
շան Ալլահրմըզ պիզի էպէտի էօմրէի իհեա էտէճէք տիր, տէտի։ Զալիմ Ան-

տիոքոս պու սէօզլէր իւզէրինէ հազիմլէ-
նէճէք եէրէ տահա գուտուրտու վէ
իքինճի գուրսան տախի իլքի կիպի զեպհ
օլունտու։

Եէրինէ իւչիւնճիւ գարտաշլարը կէլտի,
վէ օլ տախի փատիշահըն էօրֆլէրինտէն
գօրգմայըպ ճէլյատլար տիլինի իսթէտիք-
լէրինտէ՝ տիշարը չըգարտը վէ էլլէրինի
տէ ուզաթտըգտան սօնրա՝ պու ապալարը
վէրէն Ալլահ տըր, լաքին շիմտի օնուն
այն ու թէմպիհլէրի օլունա զայպ էտէր-
սէմ տէ ումուրումտա տէյիլ տիր, զնրա
ախրէթտէ թէքրար վնրէճէյինէ իւմիտիմ
գաթի գավի տիր, տէտի։ Փատիշահ վէ
էթրաֆընտա պուլունանլար ապիզնն լա-
գրըտըլարընա մանթ գալտըլար, վէ լաքին
էզճիւմլէ նահագգ էօլիւմ էմրի իճրա օ-
լունտու։ Տէօրտիւնճիւսիւ տէ օլ պիր
գարտաշլարընտան աշաղա գալմայըպ կէօր-
տիւյիւ իշքէնճէլէրի րէտտա էթտի, վէ
փատիշահըն թէքզնֆինի իսօրլատըգտան
մնատտէ, չէքտիյի էգնյէթլէր արտարընտա,
Ալլահըն մէրհամէթինէ վէ էպէտի իհնա
օլաճաղըմըզա իթիմատէն՝ Ինսան էլնյլէ
էօլմէք՝ եաշամագտան էէյ տիր, վէ լաքին
ա զալիմ աէնին ատլամէթէ եէթիշմէ իւ-
միւտին եօգ տուր, տէյիպ, ճանընը թէա-
լիմ էթտի։ Սօնրա պէշինճիսի մէյտանա
կէլտիյինտէ օ տա էվվէլքիլէր կիպի հիչ

զօրգու կէօսթէրմէյիպ, Սէն ոէ պիզիմ կիպի էօլեւմէ միւպթէլա օլմուշ զայիֆ պիր զաթ սէն. էլինոէ օլան հիւքմիւն իլէ խաթէտիյինի էոէպիլերաէն ոէ, ումմա քի պիզե եօզ էոէպիլէսին. Ալլահ պիզի պրագմաթըշ տըր, պունու էյի պիլ, պէքլէ պիրագ նաասլ սէնին վէ սէնին էվլատլըրընըն հագգընոան կէլէճէք տիր, սէն ոէ կէօրիւրսիւն ոէտիյաե ոէ՝ Անաիքոա հիչ պիր թիւրլիւ մէրհաժէթ կէլմէյիպ օնու տա էվվէլքիլէր կիպի էօլտիւրմէյէ էմր էյլէտի: Ալթընճըսը տահի օլ պիր գարտաշլարը կիպի հէր էզիյէթէ թէհամիւլ էթտի, վէ ասնրա, Ա՛լտանմա, ա զալիմ, պիզիմ շիմտիքի չէքտիքլէրիմիզ՝ կիւնահ իլէ Ալլահը ինճիթտիյիմիզ իչին տիր, վէ լաքին սէն ոէ սահնա քի էթտիքլէրինին գապէպինի ալմայաճապսըն, ոէյիպ պէհաարըսանէ էօլտիւ:

Պու ալթը եիյիտ գարտաշլարըն հէր չէքտիքլէրինի սէվիւլիւ անալարը Ջամուռնէ կէօզիւ էօնիւնոէ կէօրիւրիւտիւ, վէ հէր պիրինէ այրը այրը տինլէրինոէ գավի գալմապա էօյիւթ վէրիր իտի: Հէր չէյսէն զիյաոէ պու տիւնեանըն ֆանիլիյինի վէ ախրէթոէ պէոէլէն ալաճապլարը իճրէթլէրին էպէտիլիյինի օնլարա գանտըրըրըտը. վէ ապիզէնին պու քէլամլարը օղուլլարը գալպինոէ նէ կիուէ

թէէսիր էթմիշ օլսուղու պալսաե զնքը էթոխյիմիզ հիքեայէլէրսէն պէյան սոը։ Եէոհնճի, սօն վէ էն քիւչիւք էվլասը սահա սաղ ըսը. Անսիքոսթաթը սէօզ իլէ պունու ավլամադ իչին եանընա չաղըրսը վէ թիւրլիւ իւնսիյէթ նիշանէլէրի կէօսթէրսիքսէն սօնրա՝ Էյէր թափըղըն տինի պրագըզ սա թէքլիֆ էթոխյիմ թաամլարը եէր իսէն սէնի տէվլէթիմ իչինսե մալ վէ րիւթպէ խուսուսինսե իլքլէրսէն պիրի էսէրիմ, սէյի եէմին էթսի, վէ միւրաատընա էրէ պիլմէ իչին վալիսէսինէ սե օղլույլա սէօյլէշին վէ սոհիքլէրինի էթմէյէ գանսըրսըն սէյի թէմպիհ էթսի։ Շամունէ պու վէսիլէ իլէ օղլույլա թէքրար կէօրիշիւ վէ սէօյլէշի, վէ լաքին Ալլահսան գօրգար, օղլունու կէրչէք սէվէր վալիսե կիպի. Եա սէվկիլիւ էվլասըմ, գըյմա պանա, խաթըրնա կէթիր քի տօղուղ այ բահմիմսե սէնի թաշըմըշ ըմ. իւչ սէնե միգսարը սիւս վէրմիշ վէ պու եաշա կէթիրմիշիմ. Եա իքի կէօղիւմիւն նուրի ալկ օղլում, կէօղլէրինի աչ, էէրէ կէօյէ պագ, ճէմի իչինսէքի կէօրսիւչիւն մահլուգաթ իլէ պէրապէր օնլարըն էօգսան եարսարճըլը սղիմիշղան Ալլահը իգրար էյլէ, պիզի սե վար էսէն օ տուր, ունուրմա. սոհիքլէրիմ արագէն ինանըրսան, ճէլլասըն

էօլիւմլիւ ալաթլարընտան գօրգմագըն, հաթթա պիր ան էվվէլ գարտաշլարընըն աէատէթինէ նայլ օլմազա սահիհէն արզու էտէրսինն: Պուլա քի, ա ազիզիմ աէնի տէ օլ պիր պիրարտէրլէրին իլէ պէրաբէր ճէննէթտէ եանըմա ալայըմ, տէտի: Պու թարզ սէօզլէր իլէ Շամունէ էվլատընա նասիհաթ վէրիր իքէն, օղլու՝ Ալլահըն վէրտիյի այն ուղրունա հէր շէյի չէքմէյէ հապըրլըղընը կէօսթէրմէ իչին, ճէլլաւտա տէօնտիւ, էյ, նէյչ պէքլէյօրսուն, փատիշահըն էմրինի էթմէմ Մովսէսին էլիյլէ Ալլահըն վէրտիյի նամուսլարտան կէչմէմ, տէտիքտէն սօնրա, փատիշահա գարշը տա պու թարզ սէօյլէմէյէ պաշլատը, նա սէն ֆատիտ վէ եէհուտիլէրին խասիմի զալիմ, ումմա քի Ալլահըն էլինտէն գաչսարն. նէ գատար տա շիմտի կիւնահըմըզ իչին պիզիմ իլէ պարըշաճագ տըր, ամմա սէն էթտիքլէրինին ճէզասընը պուլաճագսըն էյի պիլ: Պունա քէզալիք ախէր աճը աճը սէօզլէրի փատիշահ պիր նէվճիւվան չօճուղուն աղլընտան իչինթիյինտէ զայէթլէ էօքէլէնտի վէ չափուճագ էօլտիւրսիւնլէր տէյի էմր էյլէտի:

Պու եէտի ատիտ ազիզ շէհիտլէրին վալիտէսի՝ ազիզ քիթապըն նագլինճէ

ձէմի օլանլարը կէօղիւ իլէ կէօրմիւշէտէ, նէ թարզ քէնտիսի էօլիւպ էվլատլարըյլա գաւուշմուշ տուր պիլմէյիզ. անճաղ ճէմի ահանգը թէվարիխլէրին զանընընճա քէնտիսի տախի հէփիսինտէն ասնրա զալիմ Անահիքտաուն էմրիյլէ գաթլ օլունմուշ տուր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 2

ՅՕՆ ԹՈՊՈՒՀՈՒՅՆ

ՀՐԲԸՏԱԿԱՑ

Խոալիատա Ասիզի չէհրինէ եապըն պիր մահալտէ Փօրցեունգուլա նամը իլէ մահում քէօյտէ պիր քիւչիւք քիլիսէ վար տրը, վէ պու այրն իքիսինտէ թագտիս օլունուպ ապիզ Պիքր Մէրեէմին շանընա տունուլտուգու իչին չօգ ալայ օլունուր վէ քիլիսէնին տար Մէրեէդ Մէլայէ իւնվանըյլա մէշհուր տուր: Ս. Ֆրանչիսկոս պու քիլիսէի մէրէմմէթ էթտի վէ չօգ տէֆա օրայա չէքիլիր ապիզ Պիքրին խորանը էօնիւնտէ տուտարնր վէ թէֆէքքիւրիւնիւ էաէրիտի: Էֆէնտիմիզին 1223 թարիխինտէ Ալլահ վէ էախօա մէէք թարաֆընտան գալպինտէ պիր ածայիպ իլհամ տույուպ օլ կիւն գալգտը թէքրար

*

քիլիսէնին իչինէ կիրտի. վէ Քրիստոս էֆէնտիմիզի ազիմ թահթը իւզէրինտէ օթուրմուշ կէօրտիւ: Սաղ թարաֆընտա ազիզ վալիտէսի Պիքր Մէրթէմ տախի պիր ահէր թահթ իւսթիւնտէ օթուրմուշտուտու, վէ էթրաֆընտաքի պուլունան ադմալի մէլէքլէրին սայրսըր եօղ ուտու: Ս. Ֆրանչիսկոս պու հիքմէթէ հայրան օլուպ հիճապ վէ րիայէթլէ պագար իքէն, Տիլէ պէնտէն նէ տիլէրսէն տէյի, գուլաղընա պիր թահթը ատա կէլտի: Ֆրանչիսկոս քէնտիյի ունուտուպ՝ գարտաշլարընա էյլիք էթմէ իչին, կիւնահլարը իւզէրինէ փիւշման օլուպ խոստովանանք օլտուգտան սոնրա օլ քիլիսէյէ գիյարէթէ կէլէնլէրին խաթալարը հագդընա պիր լէհաթաթ նէրողո-Ընէն տիլէտի: Քրիստոս էֆէնտիմիզ գուլունուն տիլէյինի գապուլ էյլէտի, ֆագատ իհսան էյլէտիյի քէրէմին խաթիգրարը իչին եէր իւզէրինտէ վէքիլի փափա հազրէթլէրինէ իրսալ էյլէտի, վէ օլ տախի թէքրար տույտուգունու թէֆթիշ էթտիքտէն սոնրա խաթիգրար էյլէտի, վէ ճէմի քրիսթիյանլարա Քրիստոս էֆէնտիմիզին պու մահտուս իհսան էթտիյի քէրէմի տույ էթտի: Օնտան սոնրա կէլէն ազիզ փափալար տախի պունա գարշը կէլմէտիքտէն մահտա գիյատէ տախի իպատէթի քրիս-

թիյանլար արաբընաա իշթիհար պուլսուն տէյի, խոսոսվանանք օլուպ արբութիւն ալան հէր քրիսթիյան Ս· Ֆրանչիսկոսուն հանկի քիլիսէսինէ կիտէր տաէթ օլունմուշ իպատէթ թալիմաթընը էտէրսէ, սանքի փօրցեուսնգուլա քիլիսէսինէ գիաբէթ էթմիշ կիպի ծնա իհսան օլունան լէհլապաբ Նէրօզո-ՐԻ-Ն քէրէմինէ նայլ օլուրլար տէյի, ինամ էթմիշ տիրլէր:

Քիլիսէի շէրիֆին տիւշմանլարը թիւրլիւ թիւրահաթ ատօգլէր իլէ պու քրիստոս էֆէնտիմիզտէն իհսան օլունմուշ լէհլապաբ Նէրօզո-ՐԻ-Ն քէրէմինի, ինսանլարը ալտանթմադ իշին փսիխալար պուլուշու մատալ տրը տէյի պօշա չըղարմադ իսթէսիրիսէ, կիւնաէն կիւնէ Ալլահրն եարտըմըլա իպատէթքեարլարըն սայըսը արթատը, վէ հէր եէրտէ պու տաէթ կիրտի: Պիզիմ միլլէթիմիզ արաբընաա չօգ իշթիհար պուլմուշ օլմադը իշին, մուխթատարէն նատըլ պաշլայըպ իլէրի կէլմէինի պալատէ նադլ էթտիք:

ՕԳՈՍՏՈՍ 3

ՍՐՕՈՒՀՒ ԱՓՐԱ

Ս· Ափրանըն տօղտուգու եէր պէլլի տէյիլ տիր· վէ լաքին թէվարիխճիլէրին նադլինճէ իքի շէհրլէրին պիրինտէն օլմա-

սրնա շիւպհէ եօգ տուր. եանի Աւկսպուրկ վէ եախօտ Գրպրրդ առաարնտա տինսիդ աթալարտան տիւնեայա կէլմիշ տիր: Քէնտի տախի խայլի գէման Ալլահտան ուզագ տօղտուդու տին իչինտէ քեօր քեօրունա փութլարա թափար վէ շէհվանի էօմր կէչիրիր իտի: Սպանեա էյալէթինտէ Գիոկղետիանոս գրալըն էմրինլէ քրիսթիյանլարա գարշը գուլմ պաշլատրգընտա Գիրոնդա շէհրին եպիսկոպոսու Ս. Նարկիսոս ատրկաւագր Փելիքս իլէ Ալլահըն պիր թէֆթիշ օլունմագ սրսրր իլէ Աւկսպուրկ շէհրինէ կէլտի վէ թանրտրգը օլմատրգը իչին բոսթ կէլէ պիր էվ էնտի: Ափրա տախի օլ խանէ իչինտէ միւթէմէքքին քէնտի մուրտար ատնատաթընը իլէրի կէօթիւրիւրիւ: Պու իքի միսաֆիրի կէօրտիւյինտէ էլպէթտէ պունլար տա քէնտի իչին օրտայա կէլմիշ տիրլէր տէյի կիյինտի գուշանտար վէ պիր պամէթլի ոօֆրա հազըրլատար. վէ լաքին պու իքի քիշինին ոօֆրայա կէլիպ եէմէյէ պաշլամտատան, եիւզլէրինէ խաչ շըգարմտարընը վէ ոօնրա էօնլէրինէ պագարագ իսպատէթ իլէ տուա էթմէլէրինի կէօրտիւյինտէ շաշար գալտը, վէ քիմ օլտուգլարընը ոօրտու: Նարկիսոս քրիսթիյանլարըն եպիսկոպոսույմ վէ իչիմ վէ արգիւմ գայպտա օլան ճանլարը Ալլա-

հա գալանմագ տրը տէյի, ճէվապ վէրտի։ Ափրա պու սէօզու իշիթմիյինտէ եիւրէյի գալգտը, վէ եպիսկոպոսուն այաղընա տիւշիւպ, սիզին կիպի ֆագու լէթլի քիշիլէրի խանէմտէ սագլամագա լայրգ տէյիլ իմ, զերա խայլի միւտաէթտէն պէրի կիւնահլար եէսիրի օլմուշում, տէտի։ Սու րը եպիսկոպոս զօրուլա այաղա գալտրըտրգտան սօնրա, Գօրգմա, վազ էտիպ թալիմմաթընը էօյրէթտիյիմ Քրիստոս տախի կիւնահգեարլար խանէսինէ կիրիպ պիլէլէրինճէ թաամէթմիշ տիր. հաթթա օնլարը շէյթան վէ կիւնահ եէսիրլիյինտէն խէլաս էթմէ իշին տիւնեայա կէլիպ խաչա վէ էօլիւմէ թէհամմիւլ էթմիշ տիր տէյի ճէվապ վէրիպ թէսէլլի էթտի, վէ Մարիամ Մագդալենայինին հիքեայէսիյլէ՝ քէնտինէ տէ էպէտի սէլամէթ եօլունուն աչըգ օլմասընը կէօսթէրտի։

Անտահըն լութֆու Ափրանըն գալպինի աչտը վէ ճանընըն պուլունտուղու ֆէննա հալի կէօրտիւ։ Ս. Նարկիսոսուն սէօզլէրինէ իթիմատէն քէնտինին տախի կիւնահ քիրինտէն նայդանըպ փուքլանմասընա հիչ շիւպհէսի օլմայըպ՝ Դիգնա, Եւպրոպիա վէ Եւնոմիա պէալէմլէրինի քէնտիյէ չաղըրըպ տույտուգլարընը նագլ էթտիքտէն սօնրա վաֆթիդ օլուպ քրիսթիան տինինի գապուլ էթմէյէ օլան ար-

* * *

գու վէ գարարքնր պէյան էյլէտի։ Պունլար՝ սէն պիզիմ գատընմդպրն, էյէր սենին իլէ պէրապէր կիւնահ իշլէմէյէ իրթիքեաց էթմէյէք, շիմտի սէնին իլէ պէրապէր թէվպէհինի տէ էթմէյէ հապըրըդ տէյի, ճէվապ վէրտիլէր։ Ափրա պու ալտրդը ճէվապ իւպէրինէ շադ օլուպ Ալլահըն էյլիյինէ վալիտէհինի տէ իլհադ էթմէ իչին գալգար օնա կիթտի վէ հէր շէյի եէրլի եէրինճէ նազլ էթտի։ Օլ տաիխ դրդը կիպի քրիսթիյան օլմադըգ հապըրլըդ կէօսթէրտիյինտէ Ս. Նարկիսոս հէփիսինէ տին մատտէլէրինի էօյրէթմէյէ պաշլատը. ոօն կիւնլէրինտէ սէքիզ կիւն օրուճ վէ փէրհիզ սըմարլատը վէ մահտուսէն կէչմիշ էօմրլէրինին իւպէրինէ փիւշման օլուպ պիր տաիխ Ալլահը ինճիթմէմէյէ լազըմ կէլէն նիյէթի թէքրարլաթտը, վէ էնճամ հէփիսինի տէ վաֆիթիզ էտիպ՝ Ալլահ վէ ճէննէթ մէրտախօրլարը էյլէտի։ Տօղուդ այ միդտարի օրատտա ախէր չօղ քիշիլէրի տաիխի տօղդուտինէ տէօնտիւրտիւքտէն սօնրա Դիոնեսիոս իսմինտէ պիր զահիտ քիշիյի քահանայ վէ եպիսկոպոս էթտի, վէ քէնտի թէքրար Սպանեա տէվլէթինէ տէօնտիւ։

Ս. Նարկիսոսուն կիթմէսի նէ գատար Ափրանըն կիւճիւնէ կէլտիյէ տէ, եինէ տապր իլէ չէքիպ էթտիյի նիյէթ իւզրէ

վաքըլըլա եաշամագա պաշլատը, կիւն կէշիրմէյիպ՝ էօմրիւնաէքի իշլէտիքլէրի կիւնահլարը խաթըրնա կէթիրիր, իւղերինէ ալլար վէ Ալլահատան ածվ տիլէր իտի: Ձօղունուն զայպ օլմասընա ակպէպ օլտուղու իշին, շիմտիտէ չօղունու Ալլահա գաղանայըմ տէյի չալըշըր բար. Ալլահ էֆէնտիմիզ տախի ճարիյէսինին զայրէթինի պօշա չըգարմայըպ օնուն իպրէթի վէ ահօղիւ իլէ չօգ կիւնահքեարլարա՝ քէնտի կիւնահլարընատան տէօնիւպ թէվպէ էթմէյէ լութֆ վէրմիշ տիր: Ափրա կէշմիշ կիւնահլարընէն ածվը իշին հէր էթտիյինի քնածվի ատյմայըպ՝ Ալլահըն ուղրունա դանընը տախի տունմատա հազըր բար: Պու արզիւսիւ տախի դապուլ օլունտու. զիրա արտարնատան չօգ կէշմէյիպ քրիսթիյանլարը տինլէրինտէն տէօնտիւրմէ իշին Գայսա նամինտէ պիր հաքիմ կէլտի: Ախեր քրիսթիյանլարլա պէրապէր Ափրա տախի թուրթուլուպ հաքիմին էօնիւնէ չըգարըլընատա քիմ օլտուղու թանըրլար վէ տօղտուղու տին իշինտէ գալըպ էվվէլքի կիպի եաշամագա թէքլիֆ վէ էմր օլունտու: Լաքին ազիզ հիշ պիր թիւրլիւ գայլ օլմայըպ ալլահլարա գուրպան տունմատան իտէ էօլմէյէ հազըր օլմասընը պէյան էյլէտի:

Հաքիմ ախեր թարդ թաթլը վէ էօրֆ-

լիս սէօզլէր իլէ ոէ չէվիրէյիմ ոէյի չա-
լըշարգոան ոօնրա գապիլսիդ հյինի կէօր-
ոիւյիւնառ՝ ապիդէյի ոիրի ոիրի եադմադա
էմր էթոի։ Ափրա ոթէշ իշինէ կիրոի-
յինառ Ալլահըն էթոիյի քէրէմէ թէ-
շէքքիւր օլսու, վէ թէքրար կէշմիշ
կիւնահլարը իւ գէրինէ ապլաարգոան ոօն-
րա, եա ապիգ գուրթարըմ իշլէ թէ-
նիմ իլէ ոէնի ինճէթոիյիմ իշին. կիւ-
նահքնար թէնիմի ոթէշ իշինառ ոանա
գուրպան սունարըմ, ոէն թէմիզլէ վէքի-
րինառէն փաք էյլէ, ոէյիգ բուհինի թէս-
լիմ էթոի։

ՕԳՈՍՏՈՍ Ա

Ա· ԱՈՓԻ

ՎԷ ԻՒՉ ԳԸՋԱԼԱՐԸ

Աոփիա բուՄիառէն լհաանի թիւրքիյէ իլմ թէրճիմէ օլունուր։ Պու ապիգ Իսա-
լիա ճանիպինառ մալսար վէ իմի իպարըլ
ոթալարոան ոիւնեայա կէլմիշ ոիր։ Թա
քի չիւչ չալընոան պէրի Ալլահ գօրգու-
սու իշինառ թէրգիյէ օլմուշ, օնա մադ-
պուլ օլմոան ղայրի շէյ ոիւշիւնմէգ
իոի։ Ալլահըն փիշքէշ էյլէոիյի գըզա-
րընը տաիի էյի գրիսթիյան վէ ճէննէթ
էվլատլարը էթմէյէ ղայրէթ էառը իոի։

պատճառը էին՝ պիտի, եկեղեցի վէ Աղտպի էին, եանի տին, իւմիտ վէ մահապէտ։ Տին մատուէլերի հաղորդուա տահա էյի թէրպիյէ օլսունլար ուէյի պատճառը իշխինիւ ուէ պիլէնինճէ ալըպ Օսմայա կիթաի. իլքի օն իշ եաշընատա բար, իքինճիսի օն պիր եաշընատա, վէ էն քիշիյիւ տօզուպ եաշընատա, վէ իշխի ուէ իսպատէթէ վէ Ալահըն թէմպիհլէքինի թուխմայա դայէթ մէյլի օլսուդլարը իչին Սոփիա իֆրաթ շաղ օլսըտատ։

Անտիոքոս նամինատ պիր ճահիլ պիր պատար կիւնիւ պատճառը քիլիսէյէ կիթաթիքլէրինի կէօրիւպ մահճուպլուդլարընա աշըդ օլսուս, վէ պիրիսինի քէնատիյէ վէրմին ուէյի անատարընա եալվարար։ Վէ լաքին Սոփիա թէքլիֆինի դապուլ էթմէտի, վէ հիչ դօրդմատան, Պիզ քրիսթիյանըդ, վէ ալթուննատան, ճէվահիրատէն դիյատ պիքիրլիյի ուէվէր ատդլարըդ ուէյի ճէվապ վէրտի։ Անտիոքոս՝ կէօրտիւյիւնատ քի բէճատը դապուլ օլունմատար, ինթիզամէն դալիմ վէ փութփէրէսթ Ադրիանոս դրատա կիտիպ օլանը խապէր վէրտի. Պիլէմէնէ ուէմէտէն իչ դըղըյար պիր դարը կէլմիշ, պիզիմ դարըտարըմդը փութլատա միւթի օլմայըն ուէյի պաշտան չըդարտըդտան սօնրա՝ Քրիստոս խամինատ քէնատ Ալահլարընը թանըդըդ թափ-

մարդ նահինգեր էակ, ասած։ Գրալ ասլյաս ղանաս ֆիլհալ ասամ եօլսըզըկ իւշ զրզպարտաշլար իլէ անալարընր սա պէրապէր հաւդուրինէ կէմիրմէ։ Պաւնլար եօլսա կիտէր իքէն պէրիպէրինէ դուվվէթ վէրիրիտիլէր, վէ սարայա կիրտիքլէրինաէ եիզլէրինէ իշ չզպարտլար վէ տիմանա չզպտլար։ Գրալ իլք կէօրիշաէ պաւնլարըն շերինլէյինէ մայլ օլսաս, վէ հաւնկի շէհիրաէն պինիդ աէյի սիւալ էմէ։ Սոփիա քէնտիյի ալարըմտաան ահլաթէ իլէ, Իսալիա ճանիպլէրինաէ տօղմուշ քրիսթիյանըդ, վէ սարմրդը պիլմէք իսթէրսէն պէնիմ՝ Սոփիա վէ դրզտարըմրն Պիսթիս, Ելպիս, Ագապէ տիր, վէ մագպուլ դուրպանըմրդը Ալահա տաննագ իչին Օսմայա կէլմիշիդ աէյի ճէվապ վէրսի։

Գրալ՝ Թամթըլըդա ավլարըմ դանընր իլէ պիր քիպարդաաէ պէյ դրզտարընա Թէսալիմ էմսի, վէ պիր հիւնէր իլէ ֆիքրէրինաէն պաւնլարը չէվիրմէյի արմալաար։ Վէ յաքին ագիդ իւշ դրզ գարտաշլար օլ պիրինին ադուլու աէօզ վէ խոշամէտլէրինաէն դիյաաէ անալարընրն նահինգեարընա ինանդրագ քրիսաոսաուն խաթըր իչին էօլիւմէ հազըրլանըրըմրդը։ Իւշ կիւնաէն ածնրա գրալ Թէքքար հաւդուրինէ չաղըրդագ՝ Թիրէյ վասլարաան

ասնրա մէրամբնր էտիպ փոխ թլարա դուբ-
պան սունմայր թէքլիֆ էթտի: Ուչ դրդ
դարտաշլար անտարբնտան էվվել աթը-
լըպ՝ էյ դրտլ, իշքէնճէ վէրմէտէն ապը-
մրդտան ճէվապ ալամտպրն. էգէյէթ վէր-
մէյէ պաշլա վէ օլ վագթ Ալլահրմրդն
դուտրէթինի կէօրիւրսիւն, ատախլէրին-
ատ, պունլարրն ափրպէսթլիկի վէ տինլէ-
րինտէ դամխլէյի, իւդէրինէ դրտլ մնթ
դալըպ՝ Գրդլարրն գա՛չ եաշընտա տրբրտր,
ատյի անտարբնտա ասրտտ: Տույտուդուն-
տա՝ Պիտիսի եանրնտա չագրտտր վէ խայլի
էօրֆատէն ասնրա ատախլէրիտի վիճէրէտա
էթտէլիսին ատտ, վէ լաքին Պիտիս
թէքրար ապիլ ատօպէր իլէ հէր պիր ատ-
տախլէրինէ ճէվապ վէրտտ վէ փոխթլարրնրն
սախթէլիյինի մէյտանա չըգարրպ բէգիլ
էթտի: Պու սիթէմլի ատօպէր իւդէրինէ
դրտլ դուտուրտպ չըպուդլա ատօյտէյէ
էմր էթտի, վէ լաքին ապիդէ պիր պըր
տուչմատր վէ եիւգինիւն բէնգի պիլէ աթ-
մատր: Ասնրա սիմսի վէ քէպրին ալաթ-
լարլա վուրտուրտուր, ընլար տա խայր էթ-
տէտախիյինատ՝ աթէշ իչինէ աթտրբտր, վէ
աթէշ ատօնտիւ, վէ ապիդէ Ալլահրն
քէրէմինէ շիւքր սունտուդտան ասնրա,
դրտլա ատօնտիւ, Ալլահրմրդն գուվվէ-
թինի կէօրտիւնտիւ, ա՛ զալիմ, սէն պու
ալաթլարրնլա պիդիմ Հադդրմրդտան կէ-

լէմէզին, տէտի: Ադրիանոս էօքէսինատէն գուտուրտու վէ գըլըճ իլէ պաշլընը քէսին տէյի ճէլլատլարա էմր էթտի: Պիատիս պու էմրին իւզէրինէ շապ օլուպ գըզդարտաշլարընըն պօյնունա սարըլտը վէ սօն տէֆա մուհապպէթ նիշանը իլթիասըմը վէրտիքտաէն սօնրա, Գօրդմայրն ա սէվկիլու գըզդարտաշլարըմ, պէն չէքտիքլէրիմտէն պիր շէյ տույմատըմ սիպ տէ չօղա վարմադ արզամտան կէլիր տէ պիրիպիրիմից իլէ կէօրիւշիւրիւպ, ինշա ալլահ, տէյէրէք, եիւրէք վէ նասիհաթ վէրիր իտի: Պունտան սօնրա ազիզ ճէլլատըն էօնիւնէ վարտը վէ արզիւսինէ նայլ օլտու, օլ պիր իքի գըզդարտաշլարը տախի թիւրլիւ իշքէնճէլէրէ թէհամմիւլ էթտիքտաէն սօնրա դաթլ օլունտուլար: Ֆադուլէթլի անալարը Սոֆիա կէօզիւ էօնիւնտէ սէվտիյի գումրուլարըն ուշուպ ճէննէթէ կիթմէլէրինի կէօրիւպ շապ օլտու, վէ սօնրա ուսուլ իլէ թէնէլէրինի պիր մահալլէ թօփլայըպ կէօմտիւ, վէ քէնտի տախի օլ եէրտէն պայրըմայըպ օրատա օթուրտուրտու: Խայլի զէման՝ օրատա եալընըզ էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա մախտումէն գըզլարընըն շէֆաաթը իլէ տիլէտիյի քէրէմէ նայլ օլուպ էօլիւմ սաաթընը փէշինէն տույտու վէ հազըրլանտը, վէ սօնրա տուա էտէրէք

փաք բուհինի եարատարձրսընն էլինէ թէալիմ էյլէտի: Էօլտիւքտէն սօնրա օրատա պուլունան ախէր գահիտէ տիշ էհլիլէր անալտրընըն թէնինիտէ գրգլա-րընըն եանընա կէօմտիւլէր, վէ բավիլէրին գրյատրնա կէօրէ ապիգէլէրին թէնլէրի հալա պու կիւնէտէք Րօմատա Ս. Պետրոս վէ Ս. Անդրեասրոս քիլիսէսինէտ ապդը տրբլար:

ՕԳՈՍՏՈՍ 5

ՍՈՒՐԲ ՆԵՐՍԻՍԻ ՇՆՈՐՀԱԼԻ

Լաթաֆէթլի իւնվանը իլէ թէամիյէ օլունմուշ ապիգ Ներսէս՝ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ պապամըզըն ոիլսիլէսինտէն իլէրի կէլմիշ տիր: Պու ապիգ Հոռոմկլայ իւպէ-րինէ եպիսկոպոս օլտուղու իչին Կայեցի տախի թապիր օլունուր: Էֆէնտիմիզին 1100 թարիխինտէ Խարբերդ ճանիպլէ-րինտէ Ապիրատ նամինտէ պիր պէյզատէ քիշիտէն տիւնեայէ կէլտի, վէ գարտաշը Գրիգորիս իլէ պիրլիքտէ ֆապուլէթքեար ադաալարընըն խանէսինտէ խրտմլարըԳրի-գոր Վկայասէրին էլի ալթընտա ալլա-հանի վէ տիւնեէվի իլիմլէրի թահսիլ էթտի:

Ներսէս եաշընը ալտըգճա իլմի վէ ֆա-

գուլէթի իպտիյաթ պուլուրսուտու. հէր կէօրէնլէր ադիգին ֆիրաաէթինէ շաշար վէ Ալլահըն իհսան էյլէտիյի լութֆ իզհրինէ մայլ օլուրսուտուլար: Պիրաաէրի Գրիգորիս կաթոլիկոսլուգ մէանէսինէ րէֆի օլսուդունսա քիւչիւք գարտաշը Ներսէսի ատ իլմի վէ ֆազուլէթի իչին քահանայ էթտի, վէ քիւրսիւսինի Հռոմրկլայա կէօթիւրտիւքտէն սօնրա եպիսկոպոսլուգ փայէսինի տէ վէրտի: Ներսէս Ալլահըն լութֆունայա մէմնուն օլուպ պիրաաէրի Գրիգորիսին հէր խրգմէթինտէ պուլունուրսուտու. քէնտիլէրինէ թէալիմ օլունմուշ քիլիսէ էվլատլարընըն ադլամէթի իչին կէճէ վէ կիւնտիւզ սէօզ վէ եազըյա չալըշըրսըտը: Հէր պիր քէլամը եազ կիպի իշիտէնլէրին գալպինէ կիրիպ թէէսիրինի էտէր իտի. թիւրլիւ շիիրլէր վէ ալիմանէ վախզ ու նասիհաթլար թէէլիֆ էթմէյէ օլան գապիլիյէթի ադլսան խարիճ իտի. խաթիլահր թաթը, նագիք վէ գօյայ անլաշըլըր. թապիաթը հագիմ վէ մահճուպ, գօնուշմատը լաթիֆ, վէ կէօնիւլ ճէլպ էտիճի. հէվիսինէ սէվկիւլիւ վէ հէվիսինատէն Ալլահ մէլէյի կիպի իթիպարտա, էնճամ քիւչիւյիւն վէ պիւյիւյիւն պապատը ըտը: Ֆուգարէ վէ եախօտ իհթիյաճը օլանլարա հէր շէյտէն զիյատէ պագար գայը-

րբբատը. եւ բրէյի գբբրգ քիշիլէրի թէ-
ռէլւի էաէր վէ բէնճիաէ չէքմիշլէրէ հու-
գաւր վէրիր իաի. կիւնահքեաբլաբը թէվ-
պէյէ կէթիբիճի, եանըլմըշլաբըն գբլա-
ղաւգաւ, ճան իլէ խաաթէլէբին հէքիմի,
աիւշանալաբըներն պիլէ էյլէքաաբը բար:

Պաւ գաաար իշի արաաբնաա քիլիաէ
գանաւնլաբը վէ թէօբէլէբի նիզամընա տա
աիգգամ էթմէաէն կէբի տաւբմագ բար.
Համթա պաւնաւ քէնաիյէ պիր մահաաա
իշ էաինիգ կէճէ կիւնաիւգ չօգ գահմէթ
իլէ էալի վագթաա ագիգ միլլէթ պաշի
պաագալաբըմըգնաան գօնմաւշ վէ աօնբա
միւրաւբի դէման իլէ մաւաթթաւ օլմաւշ
վէ եահաա պօգաւլմաւշ ааէթլէբի թէֆ-
թիշ էթաի, նիզամ վէրաի, վէ օլմայան-
լաբը իճաա էթաի, շէյխլէ քի հագգ իւգէ
էրմէնի միլլէթիմիզին Ոսկեբերանը թէա-
միյէ օլաւնմաւշ ааաւբ: Ագիգին պաւ գաաար
խայբլը իշլէբի իչէն ааբ աիւնեանբն
աէօբթ թաբաֆբնա չավ օլաաաւ, վէ Բօ-
մայա գաաար վաբաբ: Պաւնաւն շան ու
էթիխաարը գբմնբնաա փաափա հագբէթլէբի
պիբաաէբի Գբիգօբիս Վաթաղիկոաա ааա,
պիւբիւնճիւք վէ ախէր փիշքեշլէբ եօլ-
լամբշաբը: Ագիգին իամի նէ գաաար կիւն
պէ կիւն չավ օլաւբ էթիխաարը աբթաբը-
ааբյաա, օլ գաաար հագիմլիյի, ալչագ
կէօնիւլլիյիւ վէ փաքլբգը ааհա գիյաաէ

աշխեաբ կէօրիւնիւրիւտիւ . տուտաքնա մուգայեէտա, փէրհիզքեար, վէ թէֆէք-քիւր իլէ միւտէմ իւնսիյէթի Ալլահ իլէ իտի: Տիւնեա գայլէսինտէն գաչըպ պիւս-պիւթիւն թէնհատե Ալլահա խըզմէթ էթմէք իսթէրիսիյսե տե, քէնտիյի թանըյանլար պու գիզըյմէթ իլիմ վէ ֆադուլէթի խաղինէսինի էլտէն չըգարմազ իսթէմէիլէր:

Սահաբէթլիւ Գրիգոր Կաթողիկոս եաշընը ալըպ խըզմէթտէն չէքիլմէք իսթէ-տիյինտե ճէմի եպիսկոպոսլարընը վէ վարդապետլէրինի թօփ էտիպ ֆիքրինի պէյան էթտիքտէն սոնրա պիրաուէրի Ներսէսի եէրինե գօտու: Պու ազիզ՝ քէնտիյի պու ազիմ մէրթէպէյէ նայլայըգ գըյաս էտէրէք՝ պէյլէ աղըր խըզմէթի իւգէրինե ալմազ իսթէմէտիյսէտե՝ սոնրա Ալլահըն թէսպիհինե միւթի օլուպ պաշ էյտի: Պու մինվալ իւզրե Էֆէնտիմիզին 1165 սէնէսինտե գարտաշընըն քիւրսիսինե ճիւլուս էտիպ քէնտի նայլայըգլըղընը վէ տէրուհտե էթտիյի պօրճուն պիւյիւքլիւ-յիւնիւ պիր աճաիպ քէրլամէլի պէլաղաթ իլէ կէօսթէրտի: Պիրաուէրի էօլսիւքտէն սոնրա հիւքմի թահթընտա օլան եպիս-կոպոսլարա, քահանալարա վէ րահիպլէրե պիր իւմումի նամէ եազըպ մէրհումնուն եէրինե օթուրմաքընը տույուրտուգտան

ասնրա՝ Աղասիրն վէրահիյ լսելիս սագ-
լայրպ հէր քէս քէնաի պուլսնտուղս
հալ վէ տէրէճէ իչինաէ տարնա վէ շա-
նրնա տիւշէր էօմր կէչիրմէյէ ղայրէթ
էթսին տէյի նասիհաթ էյլէսի: Բուտ
վէ էրմէնի միլլէթի ալտարնտա օլան իխ-
թիլաֆր գալարմադ իչին եպիսկոպոս
օլմատան էվվէլ վէ ասնրա նէ գատար
ապ պէլիդ էթմիշ տիր ինշա էթահիյ
քեաղըտլարտան պէլլի տիր: Պունլար-
տան գաթի նագալ ահէր տահա չօգ բու-
հանի քիթապլար վէ գահիսէլեր եապ-
մըշ տրը քի հալա պու կինէտէք միլլէ-
թիմիզ իչինաէ քահանալար վէ աշխար-
հահանալար էլինաէն վէ ապղընտան տիւշ-
մէզլէր:

Պու գատար գահմէթլէրտէն ապղին
վճռտահ ալիլ օլտու վէ էօլմէտէն պիր
տահի քիլէսէի շէրիֆին խայըր իչին մէճ-
լիս էթմէք իսթէհիյաէտ գատէր գայլ
օլմայրպ էմէքտար գուլսնուն էճրինի
վէրմէ իչին էֆէնտիմիզին 1175 սէնէ-
սինտաէ եէթմիշ պէշ եաշընտա՝ սէտաէթ
մէքեանը կէօյլէր ճէննէթինէ չալըրտը:

Ս. ԿԸՅԵՏԸՆՈՍ

Կայետանեան վէ եախօտ թէատինեան իամի իլէ մէշհուր բահիպլէրին մանաս-թըրըն թէէսիս էտէն ազիզ Կայետանոս էֆէնտիմիզին 1487 սէնէսինտէ վիչէնցա շէհրինտէ օճագզատէ վէ ֆապուլէթլի աթալարտան տիւնեայա կէլմի: Վաֆ-թիկ լութֆունա նայլ օլսուդու պիրլէ, վալիտէսի նէվզատէ Կայետանոսը ազիզ Պիքր Մէրեէմ սունսու վէ քէնտի հի-մայէթի ալթընտա հրփզ էտիպ կիւնահ լէքէսինտէն փաք վէ էմին սաղլասըն տէյի, բէճա էյլէտի: Հապիգաթի Կայե-տանոսուն պիւթիւն էօմրիւ սիւլուքի՝ վա-լիտէսինին բէճասը գապուլ օլմասընա շահատէթլիք էտէր: Քիւչիւք եաշընտա պիլէ չօճուդլար արասընտա ատէթ օլմուշ օյունլարտան գաչար բաբ. պաշլըճա էյ-լէնճէսի վէ թէսէլլիսի տուա էթմէք, քիւչիւք խորանլար եափմագ, աթալա-րընըն սէօվիւնէ իթաաթ էթմէք վէ ֆու-գարալարա սատագա վէրմէք իսի: Պու կէչիրտիյի էօմր թարզընը կէօրէնլէր ալէսհէվիյէ օնու +է-վ-+ սո-ըք սաբ իլէ չաղըրըրըրտըլար: Պիր ագ եաշընը ալտը-ղընտա իլմէ թալիպ օլտու վէ լաքին իլիմ-տէն զիյատէ թիւրլիւ թէհլիքէլէր արա-

սընտա զիմՒէթի զամիրէսինի վէ գալըկինի փաք սագլամտըզա զայրէթ էտիր իտի։ Պագովա մէտրէսէսինտէ թէֆթիշ օլունուպ էյի չըգտըգտան սօնրա Ռօմայա կիթտի. օրատա քահանայ օլտու վէ իքինճի Յուլիոս Փափա հազրէթլէրինտէն չօգ իլթիպար պուլտու։

Միշարիլէյհ Փափա հազրէթլէրինին վէֆաթընտան սօնրա Կայէտանոս հէր իլթիպար ու մէնէտտէն իսթիֆա էտիպ ճան իչրմէթինէ մէշղուլ օլմա իչին վաթանընա ավտէթ էթտի վէ արզիւսի միւճիպինճէ լէյլ իւ նիհար զայպ օլմուշ ճանլարը Ալլահա տէօնտիւրմէյէ չալըշըրըտը։ Խաալթէլէրէ, ալէյ խուսուս վէպատան թուրթուլմուշտարա իչրմէթ էթտի. պուիլլէթին քէնտի շէհրինտէ քէսիլիպ վէնետիկտէ պաշլատըղընտա օրայա տա վարըպ իսաալթէլէրէ եարտըմ էտէր իտի, վէ սաղլարը ալլահանի սէօզլէրիյլէ տօղրու եօլա չէվիրիրտի. շէյլէ քի հէր կէօրէն Խորան էօնիւնտէ պիր սուրը տուր, վէ Անպիան իւզէրինտէ պիր քէսքին վահիտիր տէյի օնա սա գօմուշտուտուլար. վէ մահսուսէն Ալլահա պիր ճան գազանայըմ տէյի ղայրէթ էտիպ չալըշտըղը իչին, ճան ավճըսը տէյի սա թագմըշլար իտը։

Պիր ճիւզի վագթ միւրուրինտէն սօնրա թէքրար Ռօմայա տէօնտիւ, վէ օրատա

պիր գաշ քէնտիյէ պէնզէր ղայրէթլի քահանալար պուլուպ պիր կրօնք իհթաա էթտի: Պու մանասթըր թապիլէրինին պաշլըճա իշի եկեղեցականլար արա-սընտա սիրայէթ էթմէշ իլիմինիզիյի գալտըրմագ վէ աշխարհականլարը էյ-րէթմէք, քիլիսէ իշինտէ ատէթ օլմուշ թէօրէլէրի թէգայեիւա իւզրէ թուէթ-մագ, քիլիսէլէր իշինտէ պարիա օլմուշ իպատէթ թալիմաթլարընըթէքրար օգ-մագ, եէնի իճաատ օլմա թիւրահաթ քի-լիսէ թալիմաթլարընա գարշը գօմագ, խասթէլէրին վէ էօլիւմ ատօշէյինտէ եաթանլարըն եանընտա պուլունմագ, վէլ հասլ էլէրինտէն կէլմիյի գատար քրիսթիյան գարտաշլարընըն ճանը ատա-մէթի իշին չալըշմագ բտը: Պունլարտան գաթի նատար քէնտի թէվապիլէրինէ պիր սըգը ֆուգարէլիք պօրճու գօտու, եանի, պիր եիւզտէն էմին կէլիրլէրի օլ-մատըգտան մատտա, եաշամագ իշին տա-խի լազըմ կէլէն նաֆագայը տիլէնմէյիսի՝ Ալլահ պիրինին էլինէյէ եօլսայընճայատագ պէքլէմէլի իտիլէր:

Պու գատար կիւճ կէօրիւնիւր գանուն-լարա նիսպէթէն ազ վագթ իշինտէ չօգ քիշիլէր պու մանասթըրա կիրիպ քէնտի րէյիսլէրինին թէրթիպի իւզրէ հարէքէթ էթտիլէր: Եէպանճը տէվլէթ ապքէրի

Բօմպայը պատարդը իչին Կայետանոս վէնե-
տիկէ դաչմադա մէճպուր օլտու, վէ օրատա
թէքրար պուլաշըդ խասթէլէրէ խըզմէթ
էտէր իտի: Պիր ազ վագթ սոնրա Փափա
հազրէթլէրինին էմրիյլէ Նափօլիյէ՝ պիր
եէնի մանաստըր տախի օրատա գօմպայա
կիթտի. վէ հէր գէսին սէօզիւնէ կէօրէ
Նափօլի՝ Ալլահտան սոնրա Կայետանոսուն
ղայրէթիյլէ հէրաթըդըլդ թէհլիքե-
սինտէն խէլաս օլմուշ տուր: Նէմչէս-
թանտա թէօրէմիշ վէ ազմըշ Լութերին
թէվապիլէրինտէն օրայա գատար կէլիպ՝
ճէմաաթըն էլինէ քիթապլար տաղըտա-
րագ վէ թիւրահաթ սէօզլէրիյլէ ճէմիա-
թը եարը եօլտան չըգարմըշըտըլար. Կա-
յետանոս քիթապլարընըն եանլըշլըգլա-
րընը պուլուպ չըգարտը, վէ մէմպէրտէն՝
տօղրու տինիմիզէ օլան զիւլլ իւզէրինէ
աղլայըպ չաղըրտը, վէ էնճամ մասլա-
հաթը եէրինէ անլատըպ հէփիսինի օրա-
տան նէֆի էթմէյէ ֆէրման չըգարտը:

Պաշդասընտան զիյատէ քէնտի իս-
թիւնէ սըզը վէ աէրթ իտի: Պէլինէ պաղ-
լատըղը գըլըը գուշաղը սալա չըգարմատը.
հէր կիւն գամչըլանըրըտը. հէր կիւն օրուճ
վէ փէրհիզ թուվթար ըտը. ույգուսու ազ
վէ սամա չըպուղույլա տօլմուշ չուալ
իւզէրինտէ, կէճէնին չօղու վագթընը
տուատա սարֆ էտէր իտի. Ալլահ մէտ-

հինաէն գ'այրի աղգընաան պաշդա շէյ իշխանիլմէգիտի: Գարտաշ մու հապպէթի իշին չէքտիյի գահմէթլէր ագա սըղմաղ վէ հիսապա կէլմէգ շէյլէր իտի. պու գաստար աշգ ու էշգընա պէտէ Ալլահաան ալտըդը լութֆլար շաշաճագ շէյ տէյիլ տիր: Քրիստոս էֆէնտիմիզին մէվլուտունուն իլգ ախշամը Մարիա մաճմէօղէ թէամիյէ օլունան քիլիսէտէ տուա վէ թէֆէքքիւրաէ տուրուր իքէն Քրիստոս էֆէնտիմիզ պիր քիւչիւք մասըմ սուրէթինաէ օնա կէօրիւնտիւ վէ ադիզ Պիքր Մէրեէմ եէմինիքտաէն նէվզատէ օղլունու գուճաղընա ալըդ Կայետանոսուն գուճաղընա վէրտի: Պու ադիմ ինայէթ իւզէրինէ ադիզին օլ տէրէճէ եիւրէյի գալգտը քի սէվինճինաէն պիր լագըրտը պիլէ սէօյլէյէմէտի: Անէր տէֆա տասի տուասընուա պունա քէգալիք հիքմէթլէր կէօրմիւշ վէ վագթըյլա օլաճագլարը էվվէլէն սէօյլէմիշ տիր. տուասը քէրէմիյլէ շիֆա պուլմուշ խասթէլէրին սայրը վէք չօգ տուր: Թէվաֆիլէրինին պէրիսի այագ մարագընա կիրիֆթար օլուդ հէքիմլէր մէշվարէթի իւզրէ այագլընը քէսիք լագըմ կէլտի. Կայետանոս իլգ ախշամը աստէթի իւզրէ եանընա վարըդ գնյարէթ էթտիքտաէն սօնրա պիր տահա եարասընը թէֆթիշ էթտի, վէ իւզէրինէ

խաչ չըգարտըգտան ասնրա պաղլատը վէ Ս· Ֆրանչիսկոսուն շիֆտաթընը տիւէ տէյի խաստէյէ սրմարլատը վէ քէնտիսի կիտիպ տուտյա տուրտու: Էրթէսի կիւն ճէրրահլար կէլիպ խաստէյի թէֆթիշ էթտիքլէրինտէ եարտարնը քիւլլիյէն տիւգէլմիշ կէօրիւպ շաշտրլար: Թէքրար պաշգա տէֆա վէնետիկտէն Նափօլիյէ կիթտիյի վագթ ափանտրգ պիր գայ գօփտու, վէ կէմիյի թէհլիքէյէ պըրագտը, շէօյլէ քի կէմիճիլէը պիւէ իւմիտլէրինի գաթ էտիպ տագիդէտէն տագիդէյէ էօլիւմլէրինի պէքլէը իտիլէը· Կայետանոս պունլարա տուա սրմարլայրպ թէսէլլի էթտիքտէն ասնրա պիր Գաբ Ասթո-ձոյ ալտը, տէնիզէ աթտը վէ ֆիլհալ բուգկեար քէսիլիպ սիւտ իլհման օլտու:

Ազիզ Կայետանոս տին վէ գարտաշ մուհապպէթի հադգընա տահա չօգ շէհիրլէրտէ չալըշտրգտան ասնրա էնճամ Նափօլիտէ խաստէյէնիպ արգիւտինէ պինայէն լազըմ կէլէն էպէտի եօլճուլուգ թէատրի-քինի կէօրտիւ վէ թատիր օլունմադ շազըրդլա Էֆէնտիմիզին 1547 թարիխինտէ փաք բուհինի եարատտըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի:

Ս. ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

Ընտքիրի միլլէթիմիզին ազիզ Վարդան քի Ս. Սահակըն թօրնու վէ մամիկոնեան Համազասպըն օղլու յուտու. ամ թալար միրասը ֆազուլէթինուէն պաշդա ղայէթ շէճաաթը տախի օլուպ Բում գրալը քիւշիւք Թէոդոսան ակրաաբլըզ փայէսինէ ինթիխապ օլունուս, վէ գըզըլպաշլարուան տախի չօգ իթիբար պուլմուշ ուտու: Միլլէթիմիզ պաշընա կէլէն ազադամէթլէր իչին փատիշահլըղըմըզ դալդըր շըտըյսա տա Վարդան քէնտի ազալը, շէճաաթը վէ ֆազուլէթիլէ օնլարըն էքսիքլիյինի պիլտիրմէյիպ օնլարուան տահա էյի էրմէնիսթանա նիզամ վէրիր իտարէ էտէր իտի. լաքին փուխփէրէսթ ակվլէթի ալթընտա պուլունուղու իչին եէվմիյէ բէնճիտէլէր վէ ուզուպէթլէր էքսիք օլամազ ըտը:

Աճէմլէրին շահը Ցազկերտ ամէշիէրէսթ օլուղու իչին ճէմի հիւքմիւ թահթընտա օլան քրիսթիյանլարը տախի ճէպրէն ակօնտիւրմէք իսթէտի, վէ պուֆիքրինին իճրասը իչին ակրաաքէրի Միհրնէրսէհ վէ միւնէճճիմլէր տախի ֆիլ վէրմէուէն կէրի տուրմազըտըլար: Շահըն գօրգուսու եալընըզ Բում գրալընուան

ըսը, օվ սուրբ եկեղեցին իւր կվվել քիւլլիս ապքեր իլէ օնուն թօփրաղընը պասսը վէ արգիւսիս միաճիպինճէ պարըշ էթտի։ Ֆիւթուհաթ իլէ փաիթախթընա տէօնտիւյիւնտէ աշիքեարէ Ադէմ թօփրաղընտա պուլունան քրիսթիյանլար պիլա սէպէպ տինլէրինի ինքեար կէլիպ Գըզըլպաշլարըն մէզհէպինէ տէօնէճէքլէր, վէ գարշը գօյանլար իշքէնճէ չէքիպ էօլիւմէ գաթը օլունաճագլար տէյի էմրու ֆէրման պույուրտու։ Ֆիլ հագըգա քրիսթիյանլարտան էքսէրիսի ֆէրմանա միւթի օլմատըգլարընտա, էօլիւմէ, դէնճիրէ վէ սիւրկիւնէ թահամմիւլ էթտիլէր։ Տէվլէթի ալթընտա օլան ախէր մէմլէքէթլէրէ պու էմրի եօլլամագ իսթէրիսիյսէտէ, տահա պիր սուհուլէթ օլմատըղը իչին պէքլէր իտի։ Էրմէնի միլլէթինտէն վասակ նամիյլէ պիր խային վէ Ալլահտան գօրգմագ քիմսէնէ ամնուճասը Վաղինակը ֆէսատ իլէ էօլտիւրթտիւքտէն սօնրա քէնտիսի օնուն եէրինէ Սիւնեաց էյալէթի իւզէրինէ պէյ նասպ օլմուշ ուտու. քէնտիյէ միւթասըգ Վարազվանա նամինտէ պիր կիւէյի պուլուպ գըզընը օնա վէրմիշ իտի. վէ լաքին էքիսինին պէյնինէ իսթիլալ ղուհուր էթտիյինտէ գայնամթասընտան գօրգուպ հագգընտան կէլմէ իչին Ադէմիսթանա կիմտի վէ շահը

վէ Միհրներսեհի վասակայ վէ միւսէթիմիզ գարշը թահրիք էթտի, վէ մերամրնա էրէ պիլմէ իչին Գրգըլպաշ օլտուգտան ոնըրա միւնէճճիմլիյէ իրթիքեապ էյլէտի: Յազկերտ էրմէնի միւսէթի արասրնտա օլան իթթիֆագըրդըրը կէօրտիւիւնտե ղայէթ աէվինտի վէ ֆիքրինէ գօտուղունուն գօլայլըղլա պաշա չըգաճաղընա շիւպհէսի գալմատը, անճագ տահա ճէնք պիթմէմիշ օլտուղու իչին վագթը ույկուն սայմագըտը: Միւնէճճիմլէր շահրն միւշէվվէշլիյինի կէօրտիւքլէրինտե, գուրտուղու բէտին տուհուլէթ իւգրէ օլապիլէճէյինի կէօսթէրմէ իչին, Էրմէնիաթանտա պուլունան ճէմի ասքէրի պաշլարրյալա պէրապէր ճէնկէ եօլլա, վէ ոնըրա միւնէճճիմլէրին էլի իլէ գալան մէմլէքէթ էհալիսինին տէօնէճէյինէ շիւպհէ էյլէմէ, տէյի նասիհաթ էյլէտիլէր:

Միւնէճճիմլէրին պու միւլահազատը Յազկերտե փէք մագպուլ վէ խոշ կէօրիւնտու, օլ ատպէպտէն տոխի անի վահիտտե Էրմէնիլէրէ, Կուրճիլէրէ, վէ սայիր գէրի տէվլէթինտե պուլունան ատրասքէրլէրէ ճիւնուտլարըյլա ճէնկուճիտալ եէրինէ կէլմէյէ փէրման չըգարտը: Վէ գալպինին ֆասիալէյինի պիլտիրմէմէ իչին Վասակ իլէ կիւէյիսինին արտաշնտա օլանտան պի խապէր կիպի, օնու Գրգըլ-

պաշ եէրինէ մէմլէքէթի այանը էթաի վէ Վարդանա ճէմի էրմէնիսթան ասքերի իւզէրինէ սերտարլըղ փայէսի վէրաի: Էրմէնի միլլէթիմիզին պիւյիւքլէրի պու էմր իւզէրինէ նէ գատար վէսվէսէ էտէրիտիյաէլէր տէ, տահա աշիքեար պիր շէյ պիլմէտիքլէրի իչին ատէթլէրի իւզրէ հազըրլանարլար վէ քահանալար իլէ պէրապէր օրտու եօլա չըղտը: Ապար շէհրինտէ շահրն հուզուրինէ չըղտըղլարընտա՝ Յազկերտ դայէթ շատ օլտու վէ ատրէթի պահիրտէ չօգ մուհապպէթ կէօսթէրտի: Տիւշմանա գարշը ճէնք օլտուղու վագթ, ամէն էօնիւնէ տայիմա պուննարը սիւրէր վէ հէր խուտա իլէ եօղ օլմալարընա շալըշըր բար. պապէն տախի ճէնք եէտի սէնէ միղտարի սիւրտիյիւ իչին ֆիքրինի պէլլի էթմէք իսթէմէյիպ էսքիլէրի սիլայա եօլայրլպ օնլարըն եէրինէ եէնիլէրի կէթիրթտիրըր իտի:

Պու վագթ իչինտէ քրիսթիյան օրտուսունու քէնտիյէ ճէլպ էթմէ իչին միւդէվվէրլիք իլէ հէր պիր նէֆէրէ մահսուս մուհապպէթ նիշանէլէրի կէօսթէրիպ թէքլիֆսիզճէ օնլարըա կէօրիշիւրիւտու. վէ լաբին տահա ֆիքրինի աշիքեար էտէմէղ իտի. պապէն տին իւզէրինէ մուսահէտ աչըլտըղընտա իքի տինտաէն հանկիսի կէրչէք օլտուղունա շիւպհէ կէօս-

թէրիր վէ իւգէրինէ միւճատէլէ էթմէք իսթէր իսի. ֆագատ արատը չօգ կէչմէյիպ քէնտի քէնտինէ տէօնէր միւնէճճիմլիյի մէտհ էտէր իսի: Կիւնլէրին պիրինտէ թէքրար պու մատատէ իւզէրինէ սէօզ օլտուղունատա Գարեգին իսմինտէ էրմէնի պէյլէրինտէն պիրիսի շահրն պու թարզ սէօզլէրինի եիւգիւնէ վուրտու վէ պիր ուսլ իլէ քրիսթիյան տինինին կէրչէքլիյինի վէ միւնէճճիմլէրին թափտրղը մէղհէպին սախթէլիյինի իսպաթ էթտի: Շահ պու թէէմմիւլ էթմէտիյի ազարր իշիտինճէ հըրսլանտը վէ էօլսիւն տէյի էմր էթտիյէ տէ՝ օրտուտան գօրգուպ իքի սէննէ զէննճիրէ վուրտու: Պու իլէ թէճրիպէ իսթէտիյի կիպի պաշտ չըգմայըպ ցագկերտ զայէթ մահգուն օլտու, անճաղ պունանիսպէթ քրիսթիյանլարըն գալպի շաղ օլուպ գուվվէթ պուլտու: ճիւզի վագթ սօնրա ուլու օրտու իչինտէ պուլունան ճէմի քրիսթիյան թայիֆէլէրի Գրգըլպաշ օլուպ կիւնէշէ թափաճագ տրըլար տէյի էմր էթմէսինտէ, հէվիսի պիր աղըզ Տինիմիզտէն տէօնմէտէն իսէ էօլմէյէ հազըրըզ տէյի չաղըրտըգլարընտա, օրտու իչինտէ պիր իսթիլալ գուհուր էթմէսին տէյի գօրգուպ էմրինի կէրի ալտը: Տիւշմանընը ֆէթհ էտիպ եէրինէ տէօնտիւյիւնտէ՝ արթըզ պաշգա

եւ զանէն զօրգուսու գալմայըպ թէքբար էսքի ֆէրմանը եէնիլէթտի վէ էմրինէ իթտաաթ էթմէյէնլէրին չօղունու թու-թուպ էգնյէթ վէրտի, էօլտիւրտիւ վէ մալլարընը զապթ էթտի: Էրմէնիլէը պու գատար էօրֆէ նիսպէթէն հիչ գօրգմա-յրպ Ալլահտան վէ տինտէն իսէ մալլա-րընտան վէ էօմրլէրինտէն վազ կէչմէյի եէյ սայտըլար: Պունլարտան գաթի նա-զար Դենշապուհ իսմինտէ պիր թահսիլ-տար եօլլատը. պու զալիմ նէ գատար նահագ վէրկիլէը իլէ գապահաթսըզ Էրմէնիլէրի սըգըշթըրտըյտա, օնլար հէր ճէրէմէյի վէ զարարը կէօդլէրինէ ալըպ հիչ պիր թիւրլիւ իրատէթինէ մէյլ վէր-մէտիլէր: Թէքբար շահ քէնտիսի պիր մէքթուպ եազըպ օնլարը գանտրըմայա չալըշտը, լաքին եպիսկոպոսլար վէ միլլէ-թին իլէրի կէլէնլէրի ճէվապընը վէրիպ տէտիյինին օլամայաճաղընը անլաթտը-լար: Շահ պու ճէվապը ալտրալընտա խըշ-մէ կէլտի վէ հէր հալ հագդլարընտան կէլմէք իսթէր իտի. օլ ատպէպտէն մու-նէճճիմ պաշլարընըն ֆիլ վէրմէսիյլէ Էրմէնիլէրին վէ Կուրճիլէրին պաշլարընը հուզուրունա չալըրտը:

Պունլար շահըն հուզուրինէ չըգտըգ-լարընտա իլէք էվվէլ հէր շէյթանի թէք-լիֆլէրինէ գարշը գօտուրտար, ալէլխուսուս

Վարդան պիր ամայիպ միլպազըղլա օլ անե գատար շահրն հագդրնա էթտիք-
լերի խըզմէթի կէօսթէրտի վէ տահա զի-
յատէ էթմէյէ հազըր օլմալարընա սէօզ
վէրտի վէ լազքին եէր իւզէրինտէ տին
հագդրնտա տա օնա միւթի օլմա իշին
տօղրու քրիսթիյան տինլէրինտէն կէշիպ
էյլիքտար Ալահլարընը ինճիթմէյէճէք-
լէրինէ անտ իշտի: Յազկերտ պու սէօզլէր
իւզէրինէ խօշնուտ օլմայրպ հէփիսինի տէ
գընտանա աթտը վէ տահա ինատ էտիպ
էմրինէ իթաաթ իթմէտիքլէրինտէ եէր-
լէրինի եուրտլարընը եօղ էթմէյէ էօրֆ
վէրտի: Տինլէրինտէ զայիֆ օլան պէյլէր-
տէն պիր գաչը սուրէթէն շահրն էմրինի
իճրա էտիպ տէ գուրթուլմա լաֆզը աչ-
տըլար. ախէրլէրի իլէ էվվէլ նէ գատար
պօրճլարը իւզէ պու շէյթան իղվասինէ
գարշըգօյուպ րէտտ էթտիլէրսէ տէ, սօն-
րա եավաշ եավաշ Վարդանտան կիղլի
պու ֆիքրէ մէյլ վէրմէյէ պաշլատըլար:
Էնճամ Վարդանա տահի պու սըրրը աչ-
տըգլարընտա օ հիչ պիր թիւրլիւ գայլ
օլմատը, վէ լազքին եավվարմալարընտան
վէ ադամալարընտան ալտանըպ վիլայէթ-
լէրինէ վարտըգլարընտա թէքրար քրիս-
թիյանճա եաշամադ իչին Ինճիլի շէրիֆ
իւզէրինէ եէմէն էթտիքտէն սօնրա, շա-
հա խապէր վէրտիլէր վէ օնունլա պէրա-

պէր սուրբէթէն աֆիթապա սէճտէ գըլ-
տրլար: Պունտան պէօյլէ շահ շազ օլուպ
պիլէլէրինճէ խայլի ապքէրտէն մատտա
եէտի եիւզտէն թէճավուզ միւնէճճիմ
վէրիպ մէմլէքէթլէրինէ եօլլատը: Տահա
վաթանլարընա եէթիշմէտէն իրթիքեապ
էթտիքլէրի ապէս իշ էվլէրի իշինտէ, վէ
քահանալար արտասընտա չտվ օլմուշ ու-
տու. օլ խուտուտտէ հէփիսի պիր ճան վէ
պիր թէն օլուպ գապուլ էթմէմէյէ գա-
րար վէրտիլէր, հաթթա ապքէր վէ մի-
նէճճիմ իշինտէն զօր էտէն օլուրտա զօ-
րուլա գօվուպ եօղ էթմէյէ ատնտ ու ահա
իթտիլէր: Ֆիլվագը ահալարը իւզրէ Գը-
զըլպաշլարըն օրտուտու Ծալկոտն էյալէ-
թինտէ Անդղ իամինտէ գատապայա վիւ-
րուտ օլտուզընտա Ղեւոնդ քահանայ
ճէմի էհալիսիյլէ էօնլէրինէ չըգրպ օնլարըն
էթտիքլէրինի եիւզլէրինէ վուրտուգտան
ատնրա բէտտ էթտի:

Պու մէմուլ օլունմատըգ սիթէմ իւ-
զէրինէ միւնէճճիմլէրին պաշը զայէթ
ինֆաալ էթտի վէ Վատակ այանըն եիւ-
զինէ վուրտու. շահըն հուզուրինտէ
պիլտիյինի տէմէյիպ տէ պիզի պուրատա
զամմաղլամագ ատնա պիր պիւյիւք թէօհ-
մէթ տիր, տէյիպ ճէմի թէվապիսիյլէ
կէրի տէօնմէք իսթէտի. անճագ զալիմ
Վատակ շահըն կէօզլինէ կիրիպ տէ պէլքի

մէմլէքէթի իւղէրինէ վհատիշահնահապ օլու-
բուա խիւլէասրայա կիզլիճէ եալվարտը
վէ մահալահաթը քէնտիյէ իհալէ էթմէյի
տիլէտի։ Սօնրա միլլէթ պաշլարը վէ քա-
հանալարըյա սէօյլէյիպ էթտիյիմիզ սու-
բէթա պիր շէյ տիր, տէօնիւպ Գըզըլպաշ
օլմամըզդա ինանմայըն, ֆագատ պիր ազ
սապր էտին սօնրա ուզ իլէ պու կէլէնլէրի
կէրի եօլլարըզ տէյէրէք ալտահաթտը։ Պու
ֆէնա իլէ ճէմիահաթ պիր ազ թէպքին օլ-
տուղունտա էլ ալթընտան Գըզըլպաշլարը
տահա չօղալթտը, վէ էվլէրէ տաղըտըպ
իթթիհատ էթմէյէ պաշլատը։ Պու օլան
շէյլէրի Վարդան կէօրտիւյինտէ ճէմի
ազրապասընը ճէմ էտիպ օնլարըն էօնիւն-
տէ էթտիյի դապահաթ իւղէրինէ ափվ
տիլէտի վէ օնտան սօնրա վիլայէթինին
սէֆիլէյինի կէօրմէմէ իչին Թուրք փհատի-
շահը թօփրաղընա չէքիլմէյէ գարար
վէրտի։ Վէ լաքին միլլէթ պաշլարընըն վէ
ալէյհտուտա Վասակըն րէճասընա գարշը
գօյամայրպ միլլէթինի գուրթարըպ տինի
ուղրունա էօլմէ իչին եարը եօլտան կէրի
տէօնտիւ։ Միւնէճճիմլէրին վաղըյլա կիւն-
պէկիւն տէօնէնլէրին սայըսը արթըպ էյի
քրիսթիյան ատէթլէրի օրթատան գալդ-
ըրըղընտա՝ եպիսկոպոսլար վէ քահանալար
պիր օլուպ Վարդանա կէլտիլէր, վէ օլան
շէյլէրին էօնիւնիւ ալմայա եալվարտըլար։

Օրատա պուլունան միլէթ պաշլարբայա մէշվարէթ էտիպ մախֆիճէ ասքէր թօփ էթտիլէր վէ Վարդանըն սէրտարլըղը ալ-թընտա կիտիպ ճէմի ԱՃԷՄ ասքէրինի վուրուպ պօղտուլար վէ պիւյիւքլէրինէ պէրապէր Վասակը տա թուԹուպ կընտանա աԹտրլար. ամմա պուննուն Թէքրար ինճիլի շէրիֆ իւզէրինէ՝ օնտան էօյլէ սատրգ գալմասը հազգընտա եէմին էթտիյինտէ գօյ վէրտիլէր: Ալտահրն վէրտիյի ֆիւթուհաթ իւզէրինէ միւԹէշէքքիր օլտուգտան սօնրա Թէքրար մէշվարէթէ կիրտիլէր վէ Էրմէնի թօփրաղընը միւնէճճիմլէրին էլինտէն խալտա էթմէյէ գատէմ էթտիլէր. սօնրա ճէմի ասքէրի իւչէ պէօլիւպ պիրինին իւզէրինէ Վարդան, օպիրիսինէ Նէրշապուհ պուղուրուպ ուտու վէ իւչիւնճիւ պէօլիւյիւն էմրինի պիր ֆէննա իլէ Վասակ քէննիյէ ալտը, վէ սուրէթէն միլէթ ղայրէթի կէօսԹէրէրէք սէօզ իլէ Գրգըլապշլարը գօվմայա Թիւրլիւ եօլլար էօյրէտիր իտի: Սուրէթի հազգտան կէլէրէք իքի պէօլիւյիւ շուբայա պուբայա պյրը պյրը եօլլատը, վէ կիզլի ԱՃԷՄլէրէ խապէր վէրտի վէ պէօլիւքլէրին ղայիֆլըղընը կէօսԹէրմէյիլէ օնլարը գրբտրգտան սօնրա տօղրու պուբայա կէլին, պէն սիզին իլէ պիր իմ, տէյի եիւրէք վէրտի: Վարդան վարտրըղը եէրտէ տիւշման չօգ-

լուղունաան գօրգմայրպ Ալլահա արդընտր վէ արուլան միասլի օնլարըն իւզերինէ հիւ-
ճիւմ էտիպ ազ վագթ իչինտէ քիւլլիւ
ասքէրլէրինի պօզտու, վէ ճէմի էրմէնիա-
թանը թէմիզլէյիպ ախէր եարտըմընը
տիլէյէն քրիսթիյան տէվլէթլէրէ տաճի
կիթմէ իւզերինտէ լքէն, Վասակըն՝ ահտ
ու փէյմանընա գարշը տիւշմանն իլէ սէօղ
պիր օլուպ թէքրար զամմազլամա ֆի-
քրինի տույտուղունտա միլլէթ պաշլարը-
նըն րէճաաընա պինայէն կէրի տէօնտիւ:

Օրտտա պիր ազ էյլէնիպ թէտարի-
քինի կէօրտիւքտէն սօնրա մուֆսիտին
էնտէսինտէն տիւշտիւ, վէ ասքէրինի վու-
րուպ՝ օնու գաչըրտը: Պունտան սօնրա
Րում գրալընտան Յազկերտէ գարշը եար-
տըմ տիլէտի վէ լսքին օնուն վէրմէտի-
յինտէ վէ եահօտ վէրմէտիյինտէ քէնտի
պաշընա Յազկերտին ասքէրինէ գարշը
չըզմայա Հազըրլանտը: Ճէնկիմիզ Հազդ
վէ տին ուղրունա տըր տէյէրէք չօգ աս-
քէր Թօփլատը, վէ տահա չօգ Թօփլա-
յաճաղընը պիլէրէք Ալլահտան գօրգմագ
Վասակ Յազկերտին աէրտաըը Մինրներ-
սեհ կիթտի վէ օնուն արզուսինէ պինա-
յէն պիր ուտ իլէ միլլէթ պիւյիւքլէրի
արտաընտա պիր իսթիլալ պրագըպ աս-
քէրի պիրիսպիրինտէն այրըմտագա վէ եա-
հօտ էքսիլէթմէյէ Թիւրլիւ տօլտպլար

գուրտու. վէ Ալլահըն գոյ վէրմէսիյլէ ֆասիտին գասթը պաշա չըգար: Վարդան օլան շէյ իւզէրինէ նէ գատար աճըրըյ-սա տա էինէ Ալլահտան իւմիտինի գաթ էթմէյիպ միլլէթ պէյլէրինէ պու գարա խապէրի վէրտի վէ Շիմոիտէն սօնրա տին ուղրունա գանընը տէօքիւպ Քիլիսէի շէ-րիֆէ շան օլմագ իսթէյէն վարըսա պիլէմ-ճէ կէլսին տէյի, տավէթ էթտի: Ալթ-մըշ ալթը պին ճան թօփ օլտուղունտա օնլարըա տիւշմանըն գարշըսընա վարտը վէ պիր պէօլիւյլէ օնլարըն չէթէճի տա-քէրլէրինի պօզտու: Օրտուտու իչինտէ միւնքիր Վասակ իլէ սըրըտաշլար օլտու-ղունու պիլէրիտիյսէ տէ, հէր շէյի Ալլահա թէսլիմ էտիպ քէնտի պօրճու իւզրէ տա-քէրէ պիր կիւդէլ վէ թէէսիրլէ նուէթգ էթտիքտէն սօնրա վուրուլտու վէ իւք համլէտէ տիւշմանըն ատքէրինի գըրըպ պօզտուգտան սօնրա պագը գալանընը գօվալար ըտը. լաքին շէյթան ալտթը, միլլէթ երգըմը խային Վասակ Վարդանըն օրտուտունտաքի իւքի ֆիքիրլի օլանլարը թիւրլիւ վատլար իլէ քէնտինէ ավլայըպ ատքեր իչինէ գօրգու վէ իշքիլ պրագտը, վէ պու շէյթանի հիւնէր իլէ եյիլթլէրին չօղու Վարդանըն եանընտան գաչտըլար: Լաքին Վարդան իրատէթինէ գարշը իր-թիքեատ էթտիյի միւնքիրլիք քիրինի

գանը իւէ եայգամա իչին տէօյիւշտէն կէրի չէքիլմէյիպ թէքրար խայլե զէման եանընտա ատարզ գալանլարլա պիրլիքտէ սավաշտը, վէ էնճամ Գրզըլպաշլարտան մուհաաէրէ օլտուղունտա արսլան միսալի ճէնքլէշէրէք արզիւսինէ պինայէն վուրուլուպ տիւշտիւ: Օլ կիւն ազիզ Վարդան իւէ պէրապէր տին ուղրունա ճէնքլէշիպ տիւշէնլէրին սայրար պին օթուզ ալթը քիշիտիր, վէ ազիզլէրին էօլիւմիւ էֆէնտիմիզին 451, աէնէսինտէ վազը օլմուշ տուր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 8

ՍՈՒՐԲ ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ

Ս. Հոդքոսուն ալթալարը նէ գատար քիպար վէ զէնկին օճագտան ըսատալար պիր էվլատլարը օլմատըղը իչին չօզ գասավէթ էտէր իտիլէր: Պու կէօնէ պիր գաչ աէնէ էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա ազիզ Պիքր Մէրեէմին շիֆասէթընա իւէթիճա էթտիլէր, վէ քէնտիլէրինէ պիր խայրլը միրասխոր Ալլահտան ալը՝ վէրմէ իչին եալվարըբըտըլար: Բէճալարը մագպուլ օլտու վէ էֆէնտիմիզին 1284 թարիխինտէ Ֆրանչա էյալէթինտէ Մօնփէլիէ շէհրինտէ պիր էվլատ էտինիպ ատընը Հոդքոս գօտուլար: Մասրմէն կէօքսիւ իւ-

ղէրինտէ պիր գըրմըզը խաչ կէօրիւպ հայ-
րան օլտուլար: Չարշամպա վէ ճումա իր-
թէսի սիւտ էմմէղիտի վէ աղլատըղը վագթ
աղզընա ազիզ Պիքիրին պիր սուրէթինի
գօմատան տինմէզ իտի: Ամթալարընըն
վէրտիյի էյի թէրպիյէ գուվվէթիյլէ
վաֆթիզտէ ալտըղը կիւնահսըղլըգ լութ-
ֆունու ղայպ էթմէտի: Եիրմի եաշընտա
ամթալարընտան մահրում գալտըղընտա
ճէմի վարիյէթլէրինին սահիպի օլտու, վէ
լաքին ֆրիստոսա խըզմէթ էթմէ նիյէ-
թինտէ գավի գալըպ նագտ ագչասընը
ֆուգարէլէրէ տաղըթտը, վէ թօփրագ-
լարըն կէլիրինի տախի րուհանի շէյլէրէ
գուլլանըը ըտը. էնճամ սամթամատըղը
թօփրագլարըն իրատէսինի ամուճասընա
իհալէ էյլէյիպ կիղլիճէ ղարիպ էսվապը
կիյինտի վէ Օսմայա կիթմէ ֆիքրիյլէ եօ-
լա չըգտը: Եօլտա էքմէք տիլէնիր վէ պին
թիւրլիւ րէնճիտէլէրէ թէ համմիւլ էտէ-
րէք կիտէր իտի. Թօսքանա սինօրունա,
վարտըղընտա Ագվափէնտէնթէ շէհրին-
տէ եումրուճագ իլլէթի օլտուղունու
իշիթմէյիլէ օրայա կիտիպ խասթէլէրէ
խըզմէթ էթմէյէ վէ Ալլահըն խաթրը
իչին գարտաշլարընըն ուղրունա էօմրիւ-
նիւ տէ գօմաղա հէվէսլէնտի: Ալլահըն
իլհամընա գարշը կէլմէյիպ չափուճագ
շէհիրէ վարտը վէ պիմարխանէյէ կիրիպ

*

ագլտան խարիճ մուհաւպպէթ իլէ պուլա-
շըգլըարա խըզմէթ էտէր վէ ծնլարը
թէսէլլի էտէր իտի: Ազիզին ղայրէթի
վէ տուսաը պէրէքեաթըյլա խասթէլիք
արամ վէրտիյինտէ օրատան Զէկէնայա
կէչտի վէ թէքրար պիմարխանէլէրտէ օլ
վէպա իլլէթինտէն թուԹուլմուշլարա
եարտըմ վէ խըզմէթ էտէր իտի: Սօնրա
Ռօմայա կիտիպ օրատա տա պու խըզմէ-
թինտէն վազ կէլմէտի: Խոսոսվանահայրը
գարտինալ՝ ազիզին կիւնահարզլըղընա
հայրան օլուպ, սըմարլատը քի պու գա-
զէպ Ռօմա իւզէրինտէն գալգսըն տէյի
Ալլահա տուա էյլէմին: Հուդբա օնուն
աէօզիւնէ իթաաթէն արտզ իլէ Ալլահա
եալվարտը վէ տէրագաթ իլլէթին քէսիլ-
մէսիյլէ իտի շէօհրէթ պուլտու: Ռօմատա
իւչ սէնէ միգտարի քիլիսէլէրտէ էօմրիւ-
նիւ կէչիրտիքտէն սօնրա Իթալիանըն
ախէր եէրլէրինէ տէ կէչտի վէ էնճամ
Փիաչէնցա շէհրինէ տախլ օլուպ օրատա
խայլի միւտտէթ եումրուճագլըլարա խըզ-
մէթ էթտի:

Ալլահ էֆէնտիմիզ գուլունուն սաղ-
րընը թէճրիպէ էթմէ իչին օնուն իւզէ-
րինէ տէ պու խասթէլիյի եօլլատը. ան-
ճաղ պաշգալարընատան աղըր օլտուղու
իչին օլ պիր եաթանլարա աղըրլըղ օլմա-
մա սէպէպիյլէ եալվարտը քի քէնտիսինի

պիր իզսիզ սօգագ քէօշէսինէ աթսընլար· րէճաալը գապուլ օլունտույսա տա գօնշուլար գայլ օլմայրսպ օրաատան գօվտուլար, վէ ազիզ օլ գատար էթտիյի էյլիյէ գարշը քէմլիք պուլմաալը իլէ ֆրիատոսա պէնգէտիյի իշինն սէվինէրէք գալգտը վէ տէօշէյինի էլինէ ալըպ սիւրթիւնէ սիւրթիւնէ շէհրտէն տիշարը չըգտը վէ պիր գօլիպա պուլուպ օրաատա էօլմէ արգիսինյլէ իշինէ չէքիլտի: Վէ լաքին Ալլահ էֆէնտիմիզ քէնտի շան ու շէօհրէթի իշին գուլունու տահա սագլամագ իսթիյիպ հէր իգթիզասընը գայրըտը: Օ պուլունտուղու գօլիպայա եագըն պիր պիւյիւք սարայ վար ըտը· էօյլէն իսթիւ եէմէք վագթընտա գաղարլարըն պիրիսի պիր փարչա էքմէք ադգընա ալըպ օրայա տօղրու գօշար, Հուդքոսա վէրիր իտի· պուօլան հիքմէթի խըզմէթքե արլարտան չօղու կէօրիւպ շէհատէթլիք էթմիշտիրլէր: Պունտան գաթի նագար գօլիպասընըն եանընտա պիր կիւզել ըրմագ վար ըտը, ազիզ հէրարէթի արտասընտա օնտան իշէր ֆէրահ պուլուրուտու:

Տիւզէլտիքտէն սօնրա թէքրար շէհիրէ տէօնտիւ, վէ ազիզ խաչըն նիշանըյլա էվլէրտէ վէ խասթէխանէլէրտե պուլունան ճէմի եումրուճագլըլարա շիֆա վէրտի· էհալիսի պու միւճիզաթ իւզէրինէ

**

շաշըպ թէշէֆքիւրէն բաղպէթ էթմէյէ պաշլատըգլարընտա, ազըզ ուսուլ իլէ քէնտի գօլիպասընա չէքիլտի: Տէրունի գալպինտէ վաթանընա տէօնմէյէ պիր կիզլի իլհամ տույուպ միւթի օլտուս, վէ թէքբար Ֆրանչա էյալէթինէ կիրտի: Իսթիյար էթտիյի սրդը վէ փէրհիզքեար էօմր թաւրզընտան վէ չէքտիյի եօլ զահմէթինտէն թէնի հիլալա տէօնմիւշիտի: Օլ սէպէպտէն վագթըյլա քէնտի թօփրագլարընտան պիրինէ տախլ օլտուղունտա քիմ օլտուղունու պիլմէյիպ չաշուտտուր տէյէրէք թուֆթուլար վէ տօղտուղու Մօնփէլիէ շէհրինէ եօլլատըլար: Շէհրին վալիսի Հուդբոսուն ամուճաըյտը, վէ լաքին եէյէնի օլտուղունու թանըյամայըպ քիմսինի վէ նէրտէն վէ նէ իչին կէլիյօրսուն տէյի սօրտու. Հուդբոս պիլտիրմէք իսթէմէտիյինտէ տահա զիյատէ շիւպհէսի արթըպ հապսա գօտուրթտու: Պէշ սէնէ միգտարի հիչ շէքեայէթ էթմէտէն օրատա գալտը վէ Ալլահըն խաթըը իչին իզդէթտէն գաչմա նիյէթի իլէ հէր թիւրլիւ հապս զահմէթլէրինի մուհապպէթլէ չէքտի:

Վէլ հասըլ Ալլահ թաւրաֆընտան էօլիւմիւնիւն կիւնիւնիւ պիլիպ խոստուվանանք օլմա իչին պիր քահանայ իսթէտի. արզիւսի իւզրէ քահանայ իչէրի կէլտի-

յինտե պիր աճայիպ սէմավի նուր կէօրիպ թէաճճիպտե դալտը· վէ ասնրա կէօրտիւյինիւ շէհր վալիսինէ իֆատե էյլէտիյինտե, օ ինանմայըպ քէնտի ատամլարընտան պիրինի թաահիհ էթմէ իչին եօլլատը: Պու՝ զընտան գափուսունու աչըպ իչէրի կիրտիյինտե մահպուսուն էթրաֆընտա պիր միւնէվվէր շէօլէ կէօրիպ հայրան օլտու: Հուդքոս պիր ճիւզի էվվէլ րուհինի Ալլահրնըն էլինէ թէալիմ էթմիշ իտի վէ եանընտաքի պուլունան պիր քեաղըտ փարչասը քիմ օլտուղունու պէյան էյլէտի: Վալի՝ պու հիքմէթի տույտուղունտա գալպինտե հասլ օլան թիւրլիւ հասրէթլէրտէն քէնտիյի ալտըրտը, վէ ֆիլհալ Հուդքոսուն պիւյիւք անասընա մասլահաթը անլաթտը· վէ պիլէսինճէ կիտիպ, կէօքսիւնտէքի դըրմզը խաչ նիշանընտան քէնտի էօլմիւշ տէյի աղլատըղը թօրնու Հուդքոսու թանըրտը: Նէ տէրէճէ սէվինիպ թէաէլլի տույտուգլարը թարիֆէ հաճէթ տէյիլ: Ալլահրն ազիզ գուլու Հուդքոսուն էօլիւմիւ օթուզ տէօրթ եաշընտա վուգու օլմուշ տուր· սաղլըղընտա կիպի էօլտուքտէն ասնրա տա եումրուճաղ խաաթէլէյինէ կիրիֆթար օլանլարրն մախսուսէն շէֆաաթճըտը վէ եարտըմճըտը օլմասը ալէմէ պէտիտ տիր:

* * *

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ԼՈՒՍԱՎՈՐՉՈՒԹԻՒՆ

Ս. Ներսէս Կիլիկիոյ Լամբրոն գաղէսինէ Օշին վէ Շահանդուխտ իմինէ աթաղարան Էֆէնտիմիզին 1153 սէնէսինէ տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Տահա տօղմատան աթաղարը Ներսէսի Աստուածահաճոյ սունմուշտուլար. վէ լաքին տօղտուդան ոնրա մասըմըն շերինլէյինէ վուրուլուպ օնուն եէրինէ օլ պիր էվլատլարընան պիրինի Աստուածահաճոյ վէրմէք իսթէսինքլէրինէ Ներսէս խաղթէլէնտի վէ էօլիւմ թէհլիքէսինէ իքէն աթաղարը իրթիքեաղ էթտիքլէրի գաղախաթը թանրույ աֆտարընը թէքրարլատըլար վէ Լամբրոն գալէսինէ եադըն Սկեւռա մանաստըրընտա ազիզ Պիքր Մէրեէմին սուրէթի էօնիւնտէ սէվկիւլիւ օղուլլարընը սունտուլար վէ աֆտարընը կէրի ալմամա նիյէթինէ իսպաթէն օլ վագթին ատէթինէ մէպնի, տահա չօճուգ գունտուզտա իքէն քահանալըգ տուտարընը իսթիւնէ օգուրտուլար։

Ներսէսին եաշըյըլա Աստուածն լութֆուտախի իւզէրինտէ արթըգ՝ մէլէք կիպի սիւրտիւյիւ էօմր իչին հէվիսինէ մագպուլ օլուրտու. պիր տէֆա փէտէրիյէլէ Ըսթամպօլա կիտիպ Պու Մանուէլ գրալըն

էօնիւնէ չըգտըղընաա, օլ տէրէճէ մադ-
պուլ օլաու քի գրալ չօղ տէֆիա չօճու-
ղու գուճալընա ալըպ էօփտիւքտէն սօնրա
եանընաա գալմայա նաասիհաթ վէրտի, վէ
լաքինՆերսէս՝ գրալըն վաա էթտիյի պիւ-
յիւքլիւքլէրի րէտտա էտիպ, արդիւմ վէ
հաարէթիմ կէչմէդ վէ սօնու կէլմէդ
էպէտի պիւյիւքլիւքլէրէ տիր, տէյի ճէ-
վապ վէրտի: Օնտան սօնրա թէքրար
էվինէ տէօնտիւյիւնտէ Սկեւռ մանտաթը-
րընա կիրիպ ֆապուլէթլիւ վէ զահիա
Յովհաննէս նամ վարդապետին էլի ալ-
թընաա իպտաէթ վէ իլիմ պապինտէ
թէրպիյէ օլուրուտու: Թա քիւչիւք չա-
ղընտան ֆապուլէթէ օլան աշդը ածախպ
շէյ իտի: Օն ալթը եաշընտա իքէն պա-
պասը Օշին էօլտիւ, վէ Լամբրոն գալէսինի
Հեթում օղլունա վէ քէնտի եափտըղը
Սկեւռ քիլիսէսի մէհմուրիյէթինի վասի-
յէթ իլէ Ներսէս օղլունա պրագտը: Պու՝
քահանալըդ մերթէպէսինէ քէնտինի նա-
լայըդ սայտըղը իչին կիղլիճէ գաչըպ
թէնհատէ էօմր կէչիրմէք արզիւլէր իտի:
Վալիսէսի Շահանդուխտ ֆիքրինի անլա-
տըղընտա Գուտսի շէրիֆէ կիթմէ պէ-
հանասըյլա Ներսէսի ալտը վէ պիր թադ-
րիպ ամուճտասը Ներսէս Շնորհալիյէ կէօ-
թիւրիւպ՝ կիղլիճէ մասլահաթը անլաթ-
տը: Պու ապիզ՝ Ներսէսի կէօրիւպ թէճ-

րիպէ էթտիքաէն ասնրա Ալլահըն լութ-
ֆուլա տօլու օլմասընը փէք էյի տույտու,
վէ օլ ասպէպտէն նատիհաթ վէրիպ քա-
հանայ էթտի վէ քէնտի տոընը գօյուպ
Սմբատ եէրինէ Ներսէս չաղըրտը: Օնտան
ասնրա պիր էյեամ քէնտի եանընտա
սաղլայըպ պատէհու պիր մանաաթըրա
եօլտատը քի օրատա Սահմանոս խամինտէ
պիր ալիմ վարդապետին էլե ալթընտա
կիւն պէ կիւն իլիմ վէ ֆազուլէթ թահ-
սիլինտէ տահա գէյատէ իլերիլերիտի:

Մանաաթըը բահիպլերի ազիզին իլմու
ֆազուլէթինէ մահլ օլուպ Ալլահըն վեր-
տիյի լութֆ խազինէսինի պէլաղաթըյլա
պաշդալարընա տահի իլհադ էյլէմէ իչին
վաթանընա կիտիպ վազ վէրմէյէ նատի-
հաթ էթտիլեր: Ներսէս օնլարըն սէօ-
զինէ իթտաաթէն քէնտի շէհրի Լամբրոնա
կէլտի վէ թիւրլիւ զահմէթլերէ թէհամ-
միւլ էտերէք ճանլարըն սէլամէթի իչին
չալըշըր բոր: Շէհր էհալիսի Ներսէսի
եպիսկոպոս էթմէք իսթէտիքլերինտէ
ազիզ՝ Սաղը չէօլիւնտէ տաղ արալա-
րընտա պիր մանաաթըրա չէքիլտի վէ կէճէ
կիւնտիւզ տուայա, թէֆէքքիւրե, րու-
հանի քիթապլար օգուդուպ թէրճիմէ
էթմէյէ թալիպ օլուրտու: Պաղարտան
պաղարա պատարագ իչին քիլիսէյէ կէլիպ
պաղը գալան վագթընը իպատէթ թալի-

մանր ընտա կէչիրիր իտի: Վէ լաքին օրա-
տա իշլէտիյի միւճիզէթլէր իչին տար չըզ-
տրըլընտա տիւնեա քիսիքրինտէն տադըն-
մադ իչին օրատանտա գաչտը վէ Շնոր-
հալինին եանըննա կիտիպ էօլտիւյիւ վա-
գրէթ եանըննտա պուլունտու: Նէրինէ
պիրատէրի Գրիգոր օթուրտուղունտա
Ներսէսին ֆազուլէթինէ էվվէլինտէն փէք
էյի վուգուֆ օլտուղու իչին Տարսոն իւզէ-
րինէ արքեպիսկոպոս էթտի. վէ Սկեւռ
մանտաթըը բահիպլէրինին րէճաըննա
պինայէն քէնտիլէրի իւզէրինէ պաշ ինթի-
խապ օլունտու. լաքին պիր սէնէ ոնրա
կիզլիճէ տահա եիրմի տէօրթ եաշընտա
իքէն էսքի եէրինէ չէքիլտի վէ օրատա
թիւրլիւ բուհանի քիթապլար վէ բա-
հիպլէր գանունլարը թէէլիֆ էթտի:
ՃԷմիաթի օրատա պրադմայըպ թէքրար
քիւրսիինէ տէօնմէյէ եալվարտըգլարըն-
տա րէճալարընա գարշը կէլմէյիպ տէօն-
տիւյսէ տէ, ոնրա թէքրար գաչտը, վէ
թէքրար տէօնտիւ: Էնճամ միլլէթի ուղ-
րունա իքինճի Պօղոս առաքեալ կիպի
չալըշտըգտան ոնրա գրըդ պէշ եաշընտա
իքէն էպէտի էճրինի ալմադ իչին տիւ-
նեատընը թէրք էտիպ սէատէթ մէքեանը
ճէննէթէ կիթտի:

Ս. ՄԻՒՈՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Միաժիկէթքեար Ս. Միւոն կիրիա աասարնաա Ռաւկիա շէհրինաէ քրիսթիյան ալթալարաան տիւնեայա կէլիպ՝ Ալլահ գօրդուսու վէ ֆազուլէթ պապինաէ էյի թէրպիյէ օլաուգաան ադնրա եաշը պալիղ օլաուղունաա ալթալարընըն էմրինէ իթաաթէն տիւնեայէ կիրաի: Թաապիաթը հադիմ վէ աատագաթը, թօփրաղընըն մահաուլարընը ֆուգարալարա ատաղըարը, վէ հէր իգթիղալարընաա օնլարա եարտըմէթմէյէ չալըշըր ըտը: Ալլահ էֆէնտիմիզ տախի ադիղ գուլունուն արզիւսիւնէ կէօրէ վէրիպ թօփրաղլարը իւզէրինաէ օնուն մահաուսիյէ պիր պէրէքէաթը կէօրիւնիւր իտի: Պիր ակֆա խըրսրզլար թարլասընա կիրիպ մահաուլունուն չալմադ իսթէտիքլէրինաէ, Միւոն քէնտի սահապլըը օլաուղունու պէլի էթմէէն, թօփլատըգլարընը արզալարընաա գալարըտը, վէ ահէր ակֆա պիր շէյ լադըմ օլաուղունաա կիղի էթմէյէ հաճէթ տէյիլ, աշիքեար կէլէն, իսթէյին պէն սիղէ վէրիրիմ տէյի, նասիհաթ վէ ատօղ վէրտի:

Դեկոս վէ Վալերիանուսուն էյեաիի տէվլէթլէրինաէ քրիսթիյանլարա դաւրը

զուլմէթ պաշտպրպ չօգլարդն տախի տին ուղուղնա շէհիտ օլմադըդըր իշլեթմէյինտէ Միւռոնուն տախի գալպի պու հէվէս իլէ թուլթուշուպ մէյտանդա չըգար, վէ լաքին Ալլահ էֆէնտիմիզ՝ շէհիտլիք արզուսի եէրինէ, ծնու քահանայ էթտի։ Միւռոն պու ապիմ մէրթէպէյէ եէթիշմէյինտէ թարիֆ օլունմադ զայրէթ իլէ քէնտիյէ արխադրշ օլմուշ գօյունլարդն աէլտէթինէ չալըշըր բար։ Զուլմէթ վազէթը կէչիպ էօլէն եպիսկոպոսլարդն եէրինէ տախրէրի ատանտրըլմասը ճէմիաէթդն իսմուտի արզնուսու իւղէ Միւռոն եպիսկոպոս օլտու։ Օնտան սօնրա տահա գիյատէ Ալլահ քէլամըդը թօխտումանդու հէր քէսին գալպինէ սաչըպ փատուէթի մէյիէրի հատ էթտիրմէյէ չալըշըր բար։ Պու ապիգ խայլի քիլիսէլէր վէ քիւչիւք իպատաէթխանէլէր եափմըշ ատր։

Պունլարդան գաթի նադար միւճիզաթ իշլէմէ հադդընտա ատր աէօրթ թարաֆա չալ օլմուշ ուտու, շէյխլէ քի տուա էտիպ էլ գօտուդու խատէթլէր վէ քիւթրիւմլէր սադալըդ բտրտար։ Պիր քէրրէ տուտար պէրէքաթլը յա Պիրիա առաարդնը պօղուպ վէրան էտէն գօրգունճ էժաէրի եօղ էթտի, տահէր աէֆա տախ պիր քէսէին չայտան կէչէր իրէն՝ ապիգ կէչինճէյէտէք տուչուն ադընթըդ տուրտու։

Ս. Միւռոն պու մէնվալ իւզրէ եիւղ աէնէ գատարեաշատըգտան սօնրա էօլիւպ հասրէթինի չէքտիյի եարատըճըսընա գավուշտու։

ՕԳՈՍՏՈՍ 11

Ս. ԼԱՒՐԵՆՏԻՈՍ

Պու ազիզին մէտհի հադգընա էսքի պապալարըն, ալէլ խուսուս Ս. Օգոստինոսուն, Ս. Ամբրոսիոսուն վէ պիրինճի Ղեւոնդիոս փափա հազրէթլէրինին եազտըգլարը միւքէլլէֆ վէ րու հանի աէօղլէրտէն՝ քրիսթիյանլար արասընատա Լաւրենտիոսուն նէ տէրէճէ իթիբարտա օլմասը աշխքեար կէօրիւնիւր։ Պու ազիզ Արակոնիա էյալէթինտէ Ուրուճնա շէհրինտէ քրիսթիյան աթալարտան տօղուպ, օնլարըն էլի ալէրընտա իպատէթ վէ տին մատտէլէրի թալիմաթընտա էյի թէրպիյէ օլտու։ Թա քիւչիւք չաղընտան Ալլահ գօրգուսուլլա տօղու օլուպ Քրիստոս էֆէնտիմիզէ գարշը պաշգաճա պիր մու հապպէթ կէօսթէրտի. տին մատտէլէրինտէ գավի, վէ գալպի փսքլըղը իւզէրինէ ղայէթ տիգգաթլըյըտը։ Թաղէ չաղընտա Րօմայա կէլիպ իպատէթէ օլան մէյլինի իճրա էթմէյէ տահա ղիյատէ գօլայլըգ պուլտու։ Քաետոս փափա հազ-

պրէթլէրի Լաւրենտիոսեան պու կիւնէ ֆաղուլէթ սահիպի տէլի գանլը օլմասընը կէօրտիւյինտէ Րօմա քիլիսէսի սարկաւագլարընան պիրի իթտի, վէ նայլ օլսուդու բու հանի լութֆ հիւքմիւ իւզրէ խրզմէթի՝ մէզքիւր Փափա հազրէթլէրինէ ապաստուրութիւն էթտիքտէն սօնրա, պատարագ թապրմլարընը սագլամազ, վէ քիլիսէ իրատընատան թօփ օլան ագչայը ֆուգարէլէրէ թէվզի էթմէք իտի։

Օլ էյեամտէ քրիսթիյանլարա գարշը պիր քէսքին զուլմէթ չըգըպ՝ Քսէստոս Փափա հազրէթլէրի տախի էլէ տիւշտիւ վէ հապսա գօնուլտու։ Լաւրենտիոս՝ կէ-րիտէն կէօրտիւյինտէ գօշտու վէ եանընա վարըպ՝ Ա՛ ազիզ փէտէրիմ, էվլատընը ողմատան նէրէյէ կիտէյօրսուն. ա՛ Ալլահըն վէքիլի, սարկաւագսըզ նէ էտէճէք-սին. ա՛ սէվկիւլիւ փէտէրիմ, պէլքի սէնի ինճիթտիմ քի պէնի պէօյլէ պրագըյօր-սուն. էյէր պիլմէյէրէք պիր թագսիրատ էթմիշսէմ տէ աֆվ էյլէ. ֆագատ պէնի տէ պիլէնճէ ալ, տէյէրէք եալվարըրըմ։ Փափա հազրէթլէրի պու սէօզլէրի իշիթ-տիյինտէ շաշըրըլմընատան եիւրէյի գալգ-տը։ Խայր օղլում, սէնի պրագմամըշըմ, լաքին Քրիստոսուն տինի ուղրունա սէն տահա չօգ շէյլէր չէքէճէքսին, հապըր օլ. պէն եաշըմը ալմըշըմ, պիր խաֆիֆ

սավաշտան սօնրա կիտէրիմ, լայքին սէն տահա կէնճ վէ եիյիտ օլսուդուն իչին չօդ ճէնճլէշիքտաէն սօնրա գալիմ խա-սիմիմդէն իւդէրինէ ֆիւթուհաթ էտէճէքսին: Գօրդմա, աղլամա, շիմտի կիթ, սրմարլատըդըմ քիլիսէ խաչինէլէրինի սագլա, իւչ կիւնտէն սօնրա սէն տէ պանա դավուշուրսուն, ինշա ալլահ, տէյիպ եօլ-լատը: Լաւրենտիոս պու միւժտէ իւդէրինէ մէսուր վէ մէմնուն օլսուպ կիթտի վէ քի-լիսէ թազրմլարընը սագլայըպ թօփ օլան ագչայը մուզահիդա իչինտէ օլանլարա տաղըթտը. վէ էվլէրտէ վէ մադարալարտա սադը քրիսթիյանլարա զիյարէթ էտիպ տինլէրինտէ գավի գալմադա նահիհաթ վէրտիքտէն սօնրա Փափա Հադրէթլէրի-նին էօլիւմ եէրինէ կէօթիւրիւլմէսինի կէօրիւպ թէքրար էօնիւնէ չըգտը, վէ եալվարտը քի վաատընը ունուԹմասըն: Ադիդ Քաեստոս պու կիւնէ գըլըճ ալ-թընտա էօմրիւնիւ պիթիրտիքտէն սօնրա Լաւրենտիոս թէնհայէ չէքիլիպ էօլիւմէ հազըրլանըը ըտը:

Էքիսի արտընտա՝ քիլիսէ խաչինէլէրի իւդէրինէ օլան սուհպէթի ճէլսատալարտան պազըտը իչիթմիշ օլսուպ Դեկոս գրտալ պունու անլաթտըդլարընտա օնուն էմ-րիյլէ Լաւրենտիոս սա թուԹուլսուս, վէ Իպպոլիտոս իսմինտէ պիր պէքճիյէ թէս-

լիմ օլունուպ խաթաքեարլար զընտանրնա
աթըլըը: Ղուկիդոս նամինաե մահպուս-
լարըն պիրիսի խայլե զեման գարանլը եէր
ալթընտա տուրտուղու իչին կէօգիւնիւն
նուրինի զայպ էթմիշ իտի. Լաւրենտիոս
պու ալելի կէօրտիւյիւնտե մերհամէթ
կէլիպ՝ էյէր վաֆթիկ օլուպ Քրիստոսա
ինանըրտան կէօգիւն աչըլըը տէյի սէօզ
վէրտի: Ղուկիդոս՝ Լաւրենտիոսուն սէօ-
զիւնե միւթի օլուպ տէտիքլէրինին իճրա-
սրնը էթտի վէ վատ օլունուն ճան վէ
թէն նուրի լուԹֆինե նայլ օլտու: Զըն-
տան պէքճիսի Իպպոլիտոս պու ազիմ հիք-
մէթի կէօրտիւյիւնտե, Ալլահըն՝ գալպին-
տէքի ինամ էյլէտիյի մերհամէթ լուԹ-
ֆունա գարշը կէլմէյիպ ճէմի թէվապի-
լէրիյլե քէնտիսի տե վաֆթիկ օլտու:

Իրթէսի կիւնիւ դրալ Լաւրենտիոսու
հուզուրինե կէթիրմէյե էմր էթտի: Ալլա-
հըն մերտանե գուլու պու խապէր իւզե-
րինե զայէթ շադ օլուպ Իպպոլիտոսա,
Հայտե, պիրտաեր, կիտէլիմ, Ալլահըն
պիզե հազըրլատըգը զիզըյմէթ Թաճը
ալալըմ, տէյիպ գրալըն էօնիւնե չըգտը-
զընտա՝ նէրէլի սին, վէ քիլիսե խազինե-
լէրինի նէրէյե սազլատըն, տէյի սօրուլ-
տույտա, Սպանեատա տօղմա քրիս-
թիյան օղլու՝ քրիսթիյանըմ, քիլիսե
խազինելէրինի տե վագԹ վէրիրսէն սանա

կէօսթէրիրիմ, տէյի ճէվապ վէրտի։ Գրալ պու ճէվապըն իւզէրինէ շաղ օլուպ դաչմասըն տէյի Խպպողիտոսու պիլէսինճէ վէրտի վէ խազինէլէրի կէթիրմէյէ եօլաատը։ Լաւրենտիոս տիշարը չըգտըղընտա ճէմի ֆուգարէլէրի թօփլայըպ, Իշթէ քիլիսէ խազինէլէրի տէոհյիմիզ պունլար տըր տէյի գրալըն հուզուրինէ չըգարտը։ Գրալ քէնտիյի մահխարայա ալըյօր տէյի ղայէթ ալընըպ՝ շիտտէթլի իաքէնճէլէր վէրէրէք Լաւրենտիոսու էօլտիւրմէ իշին ալահլարը իւզէրինէ եէմին էթտի. վէ Վաղերիանոս իամինտէ զալիմ շէհր այանընընչաղըրըպ՝ փութլարա դուրպան սունմադ իսթէմէտիյինտէ ածը վէ քէսքին էղիյէթլէր արաաընտա էօլտիւր տէյի, Լաւրենտիոսու օնա թէսլիմ էթտի։

Վաղերիանոս էղիյէթ վէրմէ հազրընտա գրալընտան զալիմ վէ հիւնէրլի օլուպ Լաւրենտիոսուն էսվապընը չըգարմայա էմր էթտի, վէ պուտադլը չըպուգլար իլէ տէօյիւպ եարէ պէրէ էթտիքտէն սօնրա, էյէր տահա տէօնիւպ ալահլարա գուրպան սունմազտան պունլար իլէ հազրընտան կէլիրիմ տէյէրէք էօնիւնէ խայլի իշքէնճէ ալաթլարը տէօքտիւ։ Լաւրենտիոս պիրէր պիրէր ալտը թէֆթիշ էթտի, վէ սօնրա պունլարըն հիչ պիրինտէն գօրգմամ, հաթթա դուրթարըճըմ ցի-

սուսուն խաթրը իչին տահա գիւղատեսինի չէքմէյէ հազըրըմ, ալլահլարընա տախի դուրպան սունմամ, էյի պիլ տէյի ճէվապ վէրտիյինաէ՝ Վաղերիանոս խրշմէ կէլտի, վէ ադիզի իփ իլէ ասքպ տէմիրտէն թա- րադ իլէ թէնինի գազըմայա վէ ուճու սիվըի մրևալը գամչըլար իլէ վուրտուգան ածնրա աթէշ իլէ եարալարընը տալլամայա էմր իթտի: Էմրի իճրա օլտու վէ լաքին Լաւրենտիոս պու շիտաէթլի իշքէնճէտէն ճէսարէթինի ղայդ էթմէյիպ կէօղիւնիւ կէօյէ տօղրու գալտըրըը վէ Ալլահրն եար- տըմընը տիլէրիտի: Վաղերիանոս պու կէօր- տիւյիւ աճախպ հիքմէթի պիւյիւճիւլիւք գարպը գանն էտիպ, էյէր սէօղիւմիւ թու- թուպ ալլահլարա գուրպան սունմազան, տահա պէթտէր էտէրիմ տէյի էօրֆ վէր- տիյինաէ, ադիզ՝ էտէճէյինի էյլէ կէրի պրազմա, Ցիսուսումուն խաթրը իչին հէր շէյէ հազըրըմ վէ վէրէճէյինի իշքէնճէլէրին ածնու վար տըր, տէտի: Զալիմ Վաղերիա- նոս պու ճէվապ իւդէրինէ տահա գիւղատէ խըրսլանըպ իւչիւնճիւ տէֆա գուրշուն թօփուզ իլէ տէօյտիւրտիւ, վէ ադիզ՝ գա- լիմլէրին վուրմադը թարգընտան վէ եա- բալարընըն աճըրընտան էօլիւմիւնիւ եա- դըն հիտա էտիպ, Ա՛ էֆէնտիմ Ցիսուս ճանըմը գապուլ էյլէ տէյի չադըրտըգըն- ատա կէօյտէն՝ պիր ատտա կէլտի, վէ պուն-

տան տահա զկյատե պիր իշքէնճէ չէքիպ տիւշմանըն իւզէրինէ ֆիւթուհաթ էտէճէքսին տէյիպ թէսէլլի էյլէտի: Սէյրճիլէրտէն չօղու պու սէսի իշիտիպ իւքսիւքլէրինտէ, զալիմ Վաղէրիանոս, Ա՛ Րօմալըլար ինանմայըն, շէյթան ալամէթի տիր, շիմտի կէօրիւրսինիւզ քիմին տահա զկյատե գունվէթի չօգ տուր տէյիպ, թէքրար տէմիր չըպուգլարըլա տէօյիւպ թէնինի եարէ պէրէ էթմէյէ էմր էյլէտի: Ճէլլատլարտան պիրիսի ազիզին եանընտա պիր մէլէք կէօրիւպ, քրիսթիյանլարըն Ալլահը պիւյիւք տիւր, սէմատէն մէլէյի էնմիշ գունլունուն թէնինի սիլիպ գանընը եայգայօր տէյի չաղըրարագ վաֆթիզ օլմայա գարար վէրտի: Ճէլլատլար վուրմատան եօրուլտուլար վէ լաքին Լաւրենտիոս չէքմէտէն եօրուլմամըշ ըտը: Պունտան գաթի նագար գալպինտէքի տույտուղու թէսէլլի վէ շաղըդ եիուղինատէն փարըլար ըտը. Վաղէրիանոս պունլարը կէօրտիւքճէ տահա զկյատե գունտուրտու վէ աման տէյիպ ալլահլարա գուրպան սունունճայատագ պիւթիւն կէճէ տէօյմէյէ էօրֆ էթտի: Վաղէրիանոս, Ա՛ զալիմ, պիլէսին քի էօմրիւմտէ տահա պէօյլէ կիւզել կէճէ կէչիրմիշ օլմամ. էօրֆիւնատէն հիչ գօրգմամ, ալլահ տէյի թաւիրնատըղըն եալանճը փութլարա գուր-

պան սունամամ տէյինճէ, ողջընա թաշըլա վուրուպ հապսա եօլլատը: Վաղերիանոս պիւթիւն կէձէ ույգուսունու զայպ էթտի վէ Լաւրենտիոսուն հազգընսան կէլմէ իչին պիր էնդի իճաա իշքէնճէլի ալամթ վէ էօլիւմ տիւշիւնիւը իւտիւ: Եէր ազաըրըպ կիւնէշ տօղմստան զալիմ այտըա գալգտը վէ չափուճապ ըագտրա պիչիւինտէ փարմագ տէմիրտէն պիր թէճկէրէ հազըրլատըպ քէօզ քէսիլմիշ քէօմիւրլէրի ալթընա եայտըգտան ատնրա, ագիգի իւգէրինէ եաթըրըպ եավաշ եավաշ գավուրմադա էմր էյլէտի: Էմրի իճրա օլմասընտա սէյրճիլէը պագամայրպ գաչտրտար, վէ լաքին օ՝ հիչ քէնտիյի ալտրըմտսան կիւլտէն փուփլա եաթադա կիրէը կիպի եաթտը, վէ կիւլէը եիւգ իլէ էօմրիւնիւ Ալլահա գուրպան սունտու: Եանընտա պուլունան քրիսթիյանլարըն չօղու ագիլին էթրաֆընտա պիր միւնէվվէր ըշըգ կէօրիւպ եանմըշ էվալարընտան պիր խոշ գօղուլար չըգմասընա շահատէթլիք էտէրլէր: Լաւրենտիոս տահա ճանընը թէսլիմ էթմէտէն, պիր տահա Վաղերիանոսա պագրպ, Ալ, ա զալիմ ալ, գավրուլմուշ թէնիմին փարչալարընը եէ տէ տօյ տէյինճէ, Վաղերիանոսուն նէ կէօնէ գուստուրմուշ օլտուղու թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր:

Ս· Լաւրենտիոս պու մինվալ իւզըէ տագիդէտէն տագիդէյէ էրիյիպ, հալը օլմասընտա տուրմազ Ալլահըն մէրհամէթինի մէտհ եաէր վէ ծնա՝ էթտիյի էյլիքլէր իչին թէշէքքիւր օլուրուտու: Վէլ հասալ կէօզլէրինի կէօյէ տօղրու գալտըրըպ թէքրար ասն տէփա աշգ ու հասրէթ աէլինի իճրա էթտիքտէն սօնրա շազ եիւրէյլէ վսաք րու հինի Էֆէնտիմիզին 288 աէնէսինտէ եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի: Պու ազիմ հիքմէթի կէօրէնլերին չօղու տէօնիւպ քրիսթիյան օլտուլար:

ՕԳՈՍՏՈՍ 12

Ս· ԸՆԻԿՏՈՍ ՎՂ ՓՈՏԻՆՈՍ

Իզնիմիտ շէհրինտէ քրիսթիյանլարըն պաշ տիւշմանը զալիմ Դիոկղետիանոս գրալ ճէմի քրիսթիյան տինինի օրթատան գալտըրմազ իչին ֆէրման չըգարըպ էմրինէ միւթի օլմայանլարը իշքէնճէլէր իլէ էօլտիւրմէք էօրֆ էթտիյինտէ Ս· Անիկտոս պէյ՝ զալիմին քէպրինէ շաշըպ էօնիւնէ չըգտը վէ քրիսթիյանլըմ տէյէրէք տին մատտէլէրի իւզէրինէ աէօյլէմէյէ պաշլատը: Թիւրլիւ ազիլ աէօզլէր իլէ քրիսթիյանլարըն թատիտըղը եէրին կէօյիւն եարատըճըտը Ալլահտան պաշգա

ալլահ օլմամասընը քիթապտան կէօա-
թէրիպ դրալըն քէօրլիւյիւ իւզէրինէ
աղլասաը: Ազիզին աէօզիւնիւ տիյնէյէն-
լէրին չօղու տէօնիւպ քրիսթիյան օլմա-
լարընտան Դիոկղետիանոս զաղէպէ կէլիպ
հէվիսինին վիւճուտինի օրթատան գալ-
մըշտայա էմր էյլէտի: Վէ լաքին Ապլա-
դիկոս նամինատէ պիր գափուլուննուն բէ-
ճասընա մէպնի էմրի կէրի գալտըղընտա,
եալընըզ Ս· Անիկտոսու օրթայա չէքիպ
չըպուղլա քէմիքլէրի աչըլընճայատադ
տէօյտիւլէր· վէ ածնրա պիր ազղըն արսլան
էօնիւնէ ամթըլար· Ալլահըն քէրէմիյլէ
դուտուրմուշ ճանավար հազիմ դուղույա
տէօնտիւ, վէ Անիկտոսուն եանընա կէլիպ
սիւրիւնիւր իւտիւ:

Ճէլլատլար պու հիքմէթ իւզէրինէ իա-
քընճէ վէրմէտէն կէրի տուրաճադ եէրէ
տահա զիատէ դուտուրտուլար վէ ազիզի
էվվէլքինտէն զիյատէ տէօյմէյէ պաշ-
լատըлар: Անիկտոս ճէմի իսքընճէլէրի
արտընտա Քրիստոսուն պիզիմ իչին
չէքտիյի էզիյէթլէր իւզէրինէ տիւշիւ-
նիւպ ֆէրահ ալուլուրուտու, վէ տուտար
պէրէքեամէթլյա փութլարըն սիւրէթլէրի
եըղըլըպ փարէ փարչէ օլտուղունտա
Անիկտոսու պիր արտպա թէքէրլէյինէ
պաղլայըպ քէօզ քէսիլմիշ ամէչ իւ-
զէրինտէն կէչիրտիլէր: Լաքին Ալլահըն

ինայէթի իւէ պուննան տա պիքէտէր գուրթուլտուղունտա գայնար եաղ գա-
զանը իչինէ աթտըլար, օղ տախի քեար
էթմէտիյինտէ Դիոկղետիանոս գուտուր-
տու, վէ էթրաֆտաքի ասկըճիլէր իչինտէն
Փոտինոս իսմինտէ պիրիսի խալգը եարըպ
Անիկոտոսուն եանընա վարտը վէ օնուն
իւէ էօվիւշտիւքտէն ասնրա քէնտի տախի
գրալըն զալիմլիյի իւզէրինէ ատօյլէմէյէ
պաշլատը: Դիոկղետիանոս պուննու տա
կէօրտիւյինտէ ղայրի էօքէսինտէն ասապը
էտէմէյիպ թիւրլիւ իշքէնճէլէրտէն ասն-
րա գաթլ էթմէյէ էմր վէրտի: Ֆագատ
ճէլլատըն էլի գուրտուտուղունտա պիր գա-
րանլը զննատնա աթտըլար:

Ագիլէր իւչ աէնէ միգտարի հէր թիւր-
լիւ արգըմպէրլատա թէհամիւլ էտէրէք
հապատա գալտըգտան ասնրա պիր քիւլ-
խան իչինէ աթըլտըլար, վէ օրտատա տուա
էտիպ Ալլահա շիւքր սունարագ Էֆէն-
տիմիզին 305 թարիխինտէ վագ բուհլէ-
րինի եարատըճըլարընըն էլինէ թէսլիմ
էթտիլէր: Վագթ իւէ ագիլէրին թէնի
մէյտանտա կէլտիյինտէ՝ թօփլայըպ քէնտի
խիմլէրինէ տունտուրմուշ պիր քիլիսէ
իչինէ գօտուլար:

Ս. ԺՈՂՈՎՆ ՆԻԿԻԱՅ

Վրիլսեի շէրիֆին թալիմաթը պա-
պինաէ Արիոս նամ պիր միւֆսիրին հիլէ
վէ ֆէնաիլէ հասլ օլմուշ թիւրահաթ
ին մատաէլէրինի նասպէտիս էթմէ իչին
պու իլէ իւմումի վէ իւչ եիւզ օն ա-
քիզ եպիսկոպոսաան իպարէթ մէճլիս
Բիւթանիաաա Նիկիա շէհրինաէ ճէմ օլ-
մուշ տուր: Մէզքիւր ֆասիս Խաքէն-
աէրիէ քիլիսէսինին պաշ վեքիլլէրին-
տան պիրի օլուպ, տօղուշու թիլքի թա-
պիաթլը, ֆէնայա մէյլլի. հիլէքեար,
աէօղիւ թէլսիս, ֆիքրի քէմ, տիլինէ
չէվիք, պիլքիւլլիւ քէնաիյէ կիւվէնմիշ
վէ քէպիր իսի: Քահանայ օլմասան Լի-
կոպոլիս շէհրին միւնքիր եպիսկոպոսու
Մելիսիոսուն թէվապիսի օլսուղու իչին
օնուն իլէ պիրլիքաէ Խաքէնաէրիէ հայրա-
պետի Ս. Պետրոսաան քիլիսէ իլհագլը-
ղընաան մահրում օլսու: Լաքին սուբէ-
թէն փիւշման օլուպ աֆվընը ալտըգաան
սօնրա թէքրար էվվելքի ղալաթ մէզ-
հէպինէ աէօնսիս: Ս. Պետրոս էօլիւմ
աէօշէյինաէ իքէն Արիոս թէքրար օնու
ալտատըպ էօլմէսէն քիլիսէ պաղընաան
քէնաիյի չէօզմէ իչին նէ գատար եալ-
վարըյսա, րէճատը դատուլ օլմատը.

գնրա բուլսաբնուա երբթբդ էավապլը չօ-
ճուգ քիափէթինաէ Քրիատոս էֆէն-
տիմիզի կէօրիւպ, աէպէպինի սօրուու-
զունուա, Արիոս պէնի երբթ-ը տէյի
ճէվապ ալըպ սագընտը, վէ քէնաիուէն
սօնրա կէլէնլէրէ տէ խաինին գասթընը
անլաթ-ը։ Ֆասիոին հագգընա պու
թարզ բուլսալար Ս. Անտոն ճգնաւոր
տախի կէօրիւպ փիշինէն խապէր վէրմիշ
տիր։

Ս. Պետրոս շէհիտ օլուպ օնուն քիւր-
սիսինէ Աքիւզաս ճիւլուս էթտիլինաէ
պու գալսաշ վէ տիլպազ Արիոս թէքրար
նէտամէթ կէօսթէրիպ քիլիսէյէ գապուլ
օլունտու, վէ օնուն էլինլէ սարկաւագ վէ
քահանայ օլուպ փաթրիքլիք մէնէտինէ
էրմէ էնսէսինտէն տիւշէր իսի։ Վէ լաքին
իսթէտիլի օլմայըպ Աքիւզասըն եէրինէ
Աղեքսանդրոս կէչտիլինաէ պաշգա եիւզ-
տէն օնա օլան խուսուսէթինի կէօսթէրէ-
մէյիպ օնուն տօղրու տին թալիմաթը
իւզէրինէ վէրտիլի վազիէրէ գարշը չըգ-
տը։ Անկ Աղեքսանդրոս ալեհանի քէ-
լամլարը արասընտա Քրիատոս էֆէնտի-
միզին ադըա սըղմագ Ալեհլըղը իւզէրի-
նէ սէօյլէտիլինաէ, Արիոս ուքթանմայըպ
քիւֆրպագ աղղընը աչտը վէ գալպինաէ-
քի թօփ էթտիլի զէհրի տիշարը վէրտի։
Քրիատոս էֆէնտիմիզին Ալեհլըղընը ին-

քեար էտիպ· կէրչէք Ալլահ տէյիլ տիր՝ մախլուգլար արասընտա ալա վէ պաշ պիր գաթ տըր, վագթ օլմուշ քի քէնտիսի տէ եօղուտու վէ եօգտան վար օլտու· Փէտէրինին վարլըղընտան օլմայըպ էպէտի տէյիլ, իլլա վագթ իլէ օլմա տըր տէյէ-րէք ուղղափտա տինիմիզին թէմէլինի սէօքիւպ գալտըրմագ իսթէր իտի: Պունա տաիր ախէր տույուլմամըշ միւրտար սէօղ-լէրիյլէ սաֆտէրուն աշխարհականլարտան վէ քահանալարտան չօղունու քէնտի շէյթանի տուգաղը իչինէ տիւշիւրտիւ:

Ս· Աղէքսանդրոս Արիոսու թաթը-լըղլա վէ եօրֆ իլէ չէվիրմէ իչին նէ գա-տար չալըշտըյտա տա հէր էմէյի պօշա կիթտի· Ալլահտան գօրդմագ իսթին՝ դուրա միսալի Քիլիսէի շէրիֆին կիւնահ-սըզ գօյունլարը արասընա կիրիպ փարա-լար բոր վէ տիլպագլըղըյլա աշխարհա-կանլարտան վէ քահանալարտան մաստա իքի տախի եպիսկոպոս քէնտի թարա-ֆընա չէքտի· պունլարըն իչինտէն Իզնի-միտ եպիսկոպոսու Եւսեբիոսու քէնտի ֆէնա վէ պէտամէլ ֆըրդասընըն պայ-րագտարը օլուպ ճէմի թէվապիլէրիյլէ քէնտիյի օնա վէրմիշ իտի: Էնճամ Ս· Աղէքսանդրոս պու ֆէնա իլէթին կիւն պէ կիւն սիրայէթ էթմէսինի կէօրտիւ-յիւնտէ քէնտի հիւքմիւ ալթընտա օլան

Եւ ես եպիսկոպոսը իւէ պիր մէճլիս էտիպ Արիոսուն վէ թէվապիւէրինին իւզէրինէ աֆօրօզ օգուտու, վէ մէճլիսին դարարընը պիր քեաղըտ իւէ ճէմի քիլիսէլէրէ պէյան էյլէտի: Արիոս՝ դապահաթընը թանըյըպ աֆվ տիլէյճէք եէրէ տահա դուտուրտու, վէ եօսա չըգըպ Ասիա ճանիպլէրինէ կէլինճէյէտէք հէր եէրտէ ապիզ Աղեքսանդրոսուն հադգընա իֆթիրալար սէօյլէտիքտէն սօնրա քէնտի ֆըրգասընը չօղալթտը, վէ Իզնիմիա եպիսկոպոսու Եւսեբիոս տախի քէնտի ըէյինտէն օլան եպիսկոպոսլար իւէ մէճլիս էտիպ Արիոսու վազբա չըգարար վէ նամադպուլ քիշիյի քիլիսէյինէ գապուլ էյլէտի:

Ս. Աղեքսանդրոս պու օլան շէյլէրի իշիթտիյինտէ իպատէթքեար վէ գահիա Կոստանդիանոս գրալա եալվարտը, վէ քէնտի հիւքմիւ միւլիւքեանէսիյլէ պու գալաթ թալիմաթտան հասլ օլան իւմուտի կիւնահ աթէշինի սէօնտիւրմէյի օնա իհալէ էյլէտի: Գրալ՝ ալիմ վէ ապիլ Գորտուվա եպիսկոպոսու Ոսիոսու օնա եօլլայըպ արալարընը պուլմագա գայրէթ էթտիյտէ տէ, չարէսի օլմայըպ կիւն պէ կիւն աթէշ թութուշուրուտու: Պու Արիոսուն մատտէսինտէն մաատա պիր գայրի մարագ տախի մէգքիուբ միւնքիր

Մելիտիոս եպիսկոպոսն պաշը պօղուգ կէգիպ ֆագատ ֆրըդասընը չօղալթմադ իչին նէլայըգ քիշիլէրի սարկաւագ, քահանայ վէ եպիսկոպոս էթմէգիյտի: Թէքրար Զատիկ եօրթուսու կիւնիւ հադդընատա շարդ վէ պարպ եպիսկոպոսլարը արասընտա տաիմա իթթիֆագ սըդլըդ վարըտը. պու սէպէպլէր իչին Սեղբեատոս Փաիսա հադըլթլէրինին բէյի վէ եարտըմը իւղէ՝ Կոստանդիանոս պիր ֆէրման եաբդը ճէմի ուլու տէվլէթի ալթընտա օլան եպիսկոպոսլարը Իզնիք շէհրինէ կէլմէյէ տավէթ էթտի:

Կոստանդիանոս՝ ապիդ տօսթու էրմէնիլէրին Տրդատիոս փատիշահիյէ պէրաբէր պիւիմ ապիդ պապամըդ Գրիդոր Լուսաւորիչն տէ չաղըրտը. Տրդատ օլ էյնեամտէ Գրդըլպաշլարըն դօրդուսունան տէվլէթինի պօշ պըրադամադ ըտը, վէ Գրիդոր Լուսաւորիչ տախի մէճլիս իչինտէ իդդէթ վէ իթթիպարտան սադընմադ իչին օղլու Արիստակէսի եօլլատը: Ս· Արիստակէս իլէ պէրաբէր կիթտիլէր Մծբին հայրապետի Յակոբը, վէ Յովհաննէս եպիսկոպոս վէ եօլտա Գայսէրիյէ ուղրայըբ Ս· Ղեւոնդիէսի տէ պէրաբէր ալտրդտան սօնրա Իզնիք շէհրինէ տօղրու վարտըլար: Պու տիրնէք Էֆէնտիմիզին 325 թարիխինտէ պաշլատը վէ ճէմ օլան

եպիսկոպոսարքն սայքսր թամամ 318
իտի: Մէճլիս պաշը փափա հազրէթլէրի-
նին վէքիլլէրի Վիկտոր, Վինկենտիոս վէ
Ովսիոս ուտուլար. պունլարտան սօնրա
Իսքէնտէրիէ հայրապետի Ս. Աղէքսան-
դրոս քէնտի ազիմ սարկաւագը Աթանաս
իլէ կէլէր իտի, վէ պատէհու Անթաքեա
հայրապետի Եւստաթէոս վէ Գուտսի
շէրիֆ հայրապետի Ս. Մակար: Ճէմի
եպիսկոպոսար թօփ օլտուղունտա Կոս-
տանդիանոս գրալ տախի իչլէրինէ կէլիպ
օնլարը օթուրթտուդտան սօնրա քէն-
տիսի օթուրտու: Եւստաթէոս տիրինէ
թարաֆընտան գրալըն ինայէթինէ թէ-
շէքքիւր օլտու, վէ Կոստանդիանոս թէ-
վաղու իլէ հէր իշլէթտիքլէրինի Ալլահա
վէրիպ մապէյնլէրինտէ օլան իխթիլալը
հալլ էտէրէք քիլիսէի շէրիֆի թէքրար
բահալթլանտըրմադա րիճա էթտի: Օնտան
սօնրա եպիսկոպոսարտան պիր գաղը
քէնտի արալարընտա օլան նիզա իշլէրինէ
արզուհալ վէրտիքլէրինտէ, գրալ օղու-
մտան աթէշէ ատտը, Սիզ պունտա
Ալլահըն եէրինէ օթուրմուշտունուզ, ա-
րանըզտա օլան միւճատէլէլէրի չէօզէք
տէ սիզէ տիւշէր տէյիպ չէքիլտի:

Պունտան սօնրա մէճլիսին էմրիյլէ
Արիոսուն տավասը իշլէրինէ թէֆթիշ
օլունմայա պաշլանտըղընտա օնուն թա-

բաֆքնը թուքան միւլհիտի ֆէյլէսօֆ-
լար իլէրի վարտըլար: Պունլարըն պագիսի
ագչա իլէ սաթըն ալընմըշ ըտր, պագըսը
Արիոսուն հադդընա էտինտիքլէրի տօսթ-
լուղ իչին, վէ էքսէրիսի իլիմ թասլայըպ
թիւրլիւ ինճէ պուլուշլու պիւրհանլար
իլէ տին թալիմաթը հադդընաա ազիզ
եպիսկոպոսլարը սրդըյա ոզմագ իչին
օրայա թօփ օլմուշլար ըտր: Ֆագուլէթլի
եպիսկոպոսլարտան չօղու պու սախթէ
ալիմլէրին պիւրհանլարընա ճէվապ վէ-
րիպ տիլլէրինի թուքտուլար. վէ լաքին
իչլէրինտէն պիրի՝ ազգընը տահա տօղ-
րուլուղա դարշը գօտուդուննա, իլիմտէ
ապ վէ լաքին ֆագուլէթտէ ղայէթ իլէ-
րիլէմիշ իսթիյար եպիսկոպոսլարտան
պիրի օնու էօնիւնէ չաղըրըպ՝ Սէն տօղրու-
լուղա ինանմաՙմընըն տէյի սօրտու. պու
միւլհիտինին տիլի գափանըպ՝ Պէլի, պէլի
ինանըրըմ տէյէրէք եպիսկոպոսուն տէ-
տիքլէրինի պիրէր պիրէր սէօյլէյինճէ,
Էօյլէ իսէ կէլ վաֆթիդ օլուպ քրիսթի-
յան օլ, տէտի:

Արիոսուն՝ պու կիուռնէ միւլհիտի ֆէյլէ-
սօֆլարտան իւմիտի գաթ օլուննտուդուն-
տա քէնտի ըէյինտէ օլան եպիսկոպոսլար
եարտըմընը իսթէտի, վէ լաքին օնլարըն
սէօզլէրի տէ պիր խայր էթմէտիյինտէ
օնուն թիւրահաթ տին իդրարընը օգու-

յուպ իւդէրինէ աֆօրօզ օգուստուլար։ Գրալըն էմրիլլէ Արիոս սիւրիւլտու, վէ օնուն եաղըլարընը եադմայրպ օգուստանլարա էօլիւմ էօրֆ էթտի։ Ս. եպիսկոպոսլար Զաատիկ եօրթուսու միւճատէլէսինի տէ մարա այլընըն եիրմի պիրինճի կիւնիւնատէն սօնրա կէլէն պազարա պրագտըլար, վէ Մելիտիոս եպիսկոպոսու տա ազ էտիպ՝ քահանայ էթտիքլէրինի Ս. Աղեքսանդրոսուն հիւքմիւ ալթընա պրագտըլար։ Եպիսկոպոսլար տահա եէրլէրինէ տէօնմէտէն դրալ պիր ազիմ ալայ իլէ եէնի եափմա շէհիրի Ըսթամպօլտա օնլարա պիր միւքէլլէֆ վիազէթ վէրտի. վէ օնլարըն ալդըշընը շէհիրի իւդէրինէ տիլէտի։

Պու միճլալ իւզրէ տիրնէք թէքմիլ օլտուդտան սօնրա, օնլարըն դարարընը Րօմա Փափա Հազրէթլէրի միւպարէքը կյլէտի, վէ Ս. Արիոսակէսին էրմէնիսթանա տէօնտիւյիւնտէ ազիզ վէսէրիմիզ Գրիգոր Լուսաւորիչ տախի օնլարըն հէօճճէթ իւ դարարընը օգուստուպ գապուլ վէ հազդ էթտի, վէ մախաուս իւդէրինէ պիր տուա եափտը։

Ս. ԵՒՍԵԲԻՈՍ ՊԱՏՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ս. Եւսեբիոս Ծոմա շէհրինաէ քրիս-
թիյան ալեմալարուան տօղուպ իլիմ վէ
ֆազուլէթ թահսիլինաէ վէք էյի թէր-
պիյէ օլմուշ տուր։ Արիոսեանլար թարաֆ-
տարը Կոստանդ դրալ քրիսթիյանլարա
դարշը փութփէրէսթլէր դրալլարը մի-
սիլլիւ զուլմէթ էթտիյի իչին ապիդ Ե-
ւսեբիոս քրիսթիյանլարա մէթանէթ վէ-
րիր վէ Արիոսուն թալիմաթընըն եալան-
ճըլըղընը կէօսթէրիր վէ սադընմայա
նահիհաթ էաէրիտի։ Կոստանդըն չա-
շուտլարը պունու թուպուպ հուզուրինէ
կէթիրտիքլէրինաէ, դրալ չօղ թիւրլիւ
վաալար իլէ քէնտի թարաֆընա դափան-
մայա չալըշար, վէ լաքին հէր ճահար
պօշա չըղարըղընուա իլի տուար արաըն-
ուա ադիդի հապս էթմէյէ էմր էյլէտի։
Եէրին տարլըղընուան զէվալլը նէ պաշընը
եօղարը դալդըրապիլիր վէ նէ պիր եան-
ուան օլ պիր եանա տէօնէ պիլիր իտի.
կէճէ կիւնտիւզ այադ իսթիւնաէ, հէր
կիւն եաշայաճադ գաուար վէրտիքլէրի
նաֆադայը եէյիպ Ալլահըն մէրհամէ-
թինի մէտհ էաէր տուրուտուս։ Տիլին-
ուէն վէ գալպինաէն ղայրի ադամ եէրի
եօղուտուս. օլ սուրէթտէն տիլի իլէ տուր-

մասան Աստհրն եարտրմիներ տիլէր վէ չէքտիյի էզիյէթլէրի օնա աստնար բար. դալգի իլէ ան եարատրճըրտյա պիր օրտպ օնու կէօրմէտէն գայըի պիր շէյէ արզուսու եօղ ուսու։

Պու աստյուդմամըշ եէնի իճաա իշքէնճէ թարզը ալթըդ միդատի սուբհու վէ ապկ Եսաերիս հէզ շէքեայէթ էթմէտէն սոպը իլէ հէր շէյի չէքտի, նէտինճի դ Աստհ էֆէնտիմիզ դուսունան էճրինի դանիմէթ իլէ կէօյտէ վէրմէ իշէն պիր էյի էօլում իլէ քէնտիյէ չադըրտը։ Գրիդտ վէ Ովատիս իամինտէ իչի ֆատուլէթ սահիպի քահանալար պիր ուսդ իլէ ապկին թէնինի ալդդ կէօսթուէր վէ մէտարը իզէրինէ՝ Աստհրն դուդ Եսաերիս քահանայ պուդաս եաթար սէյի եապարլար։

ՕԳՈՍՏՈՍ 15

ԱՅՈՅ ՊԻՐԻՈՆ

ՎԵՐԱՓՈԽՈՒՄՈՒ

Պէթլեհեմի շէրիֆ պու կիւնդի ապիմ եօրթու իլէ թէվաթիլէրինին էօնիւնէ իշ մաստէ գօր, նանի Աստհ վաիտէսի ապկ Պիքր Մէրեէմին թալիլի էօլիմիւնիս, սալմանտաթ իլէ կէօյլէր ձէնտէ-

թինե իրթիհալ օլմասընը, վե ահատե տեվլեթինե թաճլանմասընը։ Քրիստոս էֆէնտիմիզ կէօյէ չըգարըլնտա ազիզ վալիտեսինի տե պէրապէր կէօթիւրե պիլիրիսիյե տե կէօթիւրմէտի. տիւնեա իւզերինե քէնտի շայիրալէրինե թէսէլլի օլսուպ իղթիղալարընտա նասիհաթ վէրմէք, վե քէնտի մէլէքանե էօմրիւ թարըյըա հէր կէօրէնե իպրէթ օլմազ իչին պիր դաչ սէնե պուրատա պրագոր։ Ազիզ պապալարընն դիւխինճե եիրմի իւչ սէնե միդաարի ազիզ Պիքր Մեբեէմ էվլատընըն էօլիւմիւնտէն սոնրա տիւնեատա եաշայըպ տուա իլե, Ալլահըն արըրլարը իւզերինե թէֆէքքիւր էտերէք, վե օթուզ իւչ սէնե միւտատէթինտե ազիզ օղլունուն իշլէտիքլէրի միւճիպլէթլէրի վե տիւնեայը սելամէթէ չըգարմազ իչին չէքտիյի սիրատէթլէրի վե խաչ իւզերինտե էօլմէսինի ֆիքրինե կէթիրէրէք էօմրիւնիւ կէչիրիր իտի։

Էօլմէսէն ազիզ օղլու Քրիստոսուն տիւնեայա կէթիրիպ չավ էթտիյի տինեն իշթիհար պուրմասընը տույուպ զայէթ շապ օլուս. կիւնահարդ զուզուսունու էօլտիւրէն եէհուտիլէրին վե փութփէրէսթլէրին տէօնիւպ օնու թանըմասընը կէօղիս իլե կէօրտիւյիւնտե նէ զաման թէսէլլի օլուսուդու թարիֆէ հաճէթ տէ-

յիլ։ Պու թէսէլլեսի արտարնտա կիւն պէ կիւն տախի տալմանտի մէբեաներ կէզլէր ճէնէնէթինէ եապըշմասընը կէօրիւպ ա-պիզ օղու իլէ գոճուշմա հասրէթի գալ-պինի եապար բար։ Օ ատպատէն պիր ան էվվել օ ատաէթլի տաղիդէնին կէլմասինէ պէգլէր իտի։ Ալտահ էֆէնտի-միզ պիր մէյէք եօղայրդ հասրէթի չէր-տիյի տամգըն եապըն օժմասընը տուլ էթտի։ վէ Վարիտամ շապ օղուպ քրիս-թիյանլարա պէյան էյլէտի։ Պունլարըն նէսիհէտի պու իտապէր իւգէրինէ գատար գալգարյան ատա, ապիզ Պիքր Աէրեէմ թէսէլլի էթտի վէ ատօղ վէրտի քի ան-լարը ունումիյէթլի Ալտահ օղուրնատան ծնլար իչին հէր թիւրլու էյլիյի ալը վէ-րէճէք տիր։

Ալգիր տամգը կէլտիյինտէ հու գուր-տա պուլունան քրիսթիյանլարտան մնա-տա ճէմի ապրատար վէ Թահմաս տա-քէտան պաշգա բրատ եէրլէրտէ բէ-տուէթի իտգամիէթլէրինտէ մէշղուլ տա-քէտար տախի ապիզ Պիքրիրին կանդրնա թօզ օղուրլար։ Ս. Պաղոլարըն գիս-տինձէ ապիզ վաղտէմիզ պու իտապէթի օղու Յիսուսան մնխտուտ տիլէմիշ տիր։ Կէօրիւնիւ տէթլի՝ հէվվանինի Թամամ էթրաֆրնտա կէօրտիւրտէ տան տէքա ծնլարա նասիհաթ վէ գայրէթ վէրտի,

վէ հէր ան ծըտար իշին կէօղլէր ճէնեէ-
թիւտ շէֆաաթճը օտաճարընա իւտա-
արտար։ Պու կիւնէ վէտա էթ ախբաէն
ոնըա Քրիստոս էֆէնտիմիզ ասմալի մէ-
լէքլէրի իլէ օտաուզ մէքեանըն իշինէ
էնիպ ապէզ վալիտէյնի ճէնեէթ ատ-
թանաթընա տամէթ էյլէտի։ Արիւտ
պու տամէթի ալվիսէրէք զատալ էթ-
մէ վէ ասօղիւն վիւճիւնէ օտաուն տէյիզ
պիր ատըր վէ զահմէթ չէքմէյէն, Ֆա-
զատա Ալլահ օղլուտուն մուհամմէթ ա-
թէշի իլէ էրիյիզ ապէզ էօմիւնիւ պի-
թիւտի։ Պաղըտարըն զրյատընճա ապէզ
Պէքր էթմիշ իլի վէ ահիրլարըն զան-
նընճա ալէմճէ իւչ եաշընտա իլէն Նէհ-
ատա էանի Աշտաօլուզ շէհրիւտ վէ չօղ-
լարըն պիւիւմէճ Գուտսի շէրիֆտէ պու
մուէթտու վազրա զուհուր էթմիշ տիր։
Ճէմի օտատա պուլունանլարըն մուհզուն-
լուզու տէլ իլէ թապիր օլունմադ շէյ
տիր. եալընըզ ապէզ Պէքիրին վէրտիյի
հիմմէթէ վէ շէֆաաթ ասօղլէրի իւզէ-
րինէ էթիւտա էտէրէք պիր ճիւզի թէ-
ամիլ օլունտուտար։ Լաքին պունուն
զըտար ճէնեէթ էհալիսինին աւրուրա
զալմէթ պէյիւք իսի վէ ապէզ Պէքիրին
օրտայա կիրմէսինտէ օլան իզզէթ, թէ-
թիֆաթ վէ ամանաթաթ իւզէրինէ կէօ-
րէնէտէն պաշգա զամ եադմադընդ։

Առաքեալքար վէ քրիստիյանքար ասն ուէֆա ընուն թէնինի էօփիւպ խօշպույ եաղքար սիւրտիւքտէն սօնրա պիր մէզար իչինէ գօտուքար վէ իւչ կիւն եանընտա գալըպ գահտէլի սէնալար օգուրուտուքար։ Պունլար իլէ պիրլիքտէ սէմաատէն կէլմէ մէլահքէլերին տահի նաղմէսի թահթը իշիտիլմէսինէ օրատա օլանլար շահատէթլիք էտերլէր։ Իւչ կիւն միւրուրինտէն սօնրա Թոմմա առաքեալ եէթիշտի, վէ պիր տահի էօլմէտէն Ալլահ վահիտէսինի կէօրիւպ ալդըշընըր ալամատըղընա ահքարը, վէ ահքարընը պիր ճիւղի թէսքին էթմէ իչին ատղիւսինէ պինայէն, պարի պիր տահա թէնինի կէօրսիւն տէյի մէզարը աչտըդըարընտա, իչինտէ պիր գաչ պէզդ ատղըդըարընտան պաշդա շէյ պուլունմայընպ իւք էվվէլ թէահճիւպտէ գալտըլար վէ սօնրա ճանընըն թէնի իլէ պիր օլուպ կէօյլէր սալթանատընա կիրմէսինէ շիւպհէլէրի գալմայընպ ղայէթլէ շազ օլտուլար։

Իշթէ Վէրաֆոխում մանատը պու տուր քի հիչ պիր քրիստիյան կէրչէքլիյինէ շիւպհէ էթմէդ. Ալլահըն էվլատը տօգուդ այ միդտատի օնուն վահք բահմինտէ սաքին օլտուդտան սօնրա, թէնի ֆանի եէր ալթընտա գալմատը գատիլմիյտի։ Ալլահ էֆէնտիմիդ չօդ ազիզլէրին թէ-

նինի պօղուլմատան սադլամըշ տըր, վէ հալա պու կիւնէաէք կէօղիւմիւզ իլէ պունլարը կէօրիւրիւզ, էօյլէ իսէ ազիզլէրին ազիզի՝ Պիբր Մէրեէմին Թէնի օնլարտան աշաղըմը տըր: Պունլարտան դաթի նազար Թա օլ գատար ակնէլէրտէն պէրի քրիսթիյանլարըն սահիհ ինանըպ ԹուԹտուղու շէյ շիւպհէ գալտըրամազ:

Թէքրար կէօյտէ հէր էվլիյատէն իսԹիւն օլուպ Ալլահ օղլունուն եանընտա օԹուրմատըննա հիչ շիւպհէ օլունմազ. օլ ակպէպտէն տախի ճէմիի էվլիալէր սուլԹանը տէյի օնու չաղըրմամըզտա եաննըլմայըզ: Մարիամ եէր իզէրինտէ Ալլահ Թէալա հազրէԹլէրինտէն քէնտի պիր Թանէճիք օղլունուն անտաը ինԹիխապ օլունմատը իչին հէր սուրըլտըը կէչիրտի. Մէանէտինտէն պաշգա ալտըղը լուԹֆ վէ պուլտուղու ինսայէթ ագլա սըղմազ շէյ իտի. օլ ճիհէԹտէն կէօյտէ տախի օնլարտան իսԹիւն օլմատը պիր աճաիպ շէյ կէօրիւնմէզ: Ս. Բեռնարդոսուն կիւզէլ պուլուշու իզրէ, էյէր Ալլահըն՝ քէնտիյի սեվէնլէրէ հազըրլատըղընը գուլագ իչինԹմէյիշ, կէօզ կէօրմէյիշ վէ ինսան ագլը ԹուԹմատըղ ըսա, օնու տօղուրուպ ղայրիլէրինտէն զիյատէ սեվէնէ նէ՞ պիմ էյլիքլէր հազըրլամըշ տըր, քիմ ֆէհմ էտէպիլիր: Սոլոմոն

փառիշահ վալիտէինէ օլան բիայէթինի կէօսթէրմէ իչին սադ թարաֆընատան պիր թախթ իւզէրինէ օթուրթտու. Սոլոմոնատան զիյատէ վալիտէինի աէվլիպ բիայէթ էտէն կէօյլէր փառիշահը Յիսուս ազիզ Մարիամա նէ՞ կիւնէ իզզէթ էթմիշ տիր: Ճէմի տինատար քրիսթիյանլար հէր սուբբլատան վէ մէլէքլէրտէն Մարիամը իսթիւն թութուպ րաղպէթ էթմէլէրինատ ալատանմազլար, զիրա Ս. Բեռնարդոսուն ֆէհվասը միւճիպինճէ կիւնէշին բշըզը ֆէլաքի սէվապէթտէ օլան էլտորզլարատան վէ սէյեարէլէրտէն իսթիւն օլմասը կիպի ազիզ պիքիր Մէրեէմին սալթանըթը տա ճէմի ճէննէթ էհալիսի էվլիալար սալթանատընը կէշէր:

Սէվինէլիմ պիզ տախի վէ թէսէլլի պուլալըմ, զիրա մէզքիւր սուբբուն աէօզիւնճէ Մարիամ հէր սուբբլատան իսթիւն օլմասը սէպէպի իլէ, հէր սուբբատան զիյատէ տախի պիզէ շիֆաաթ էթմէյէ պօրճլու տուր: Վէ թէքբար Ս. Բոնավէնդուրանըն ֆէհվասընճա Մարիամըն կէօյէ չըզմասընըն պաշլըճա սէպէպի պիզիմ իչին Ալլահ էվլատը եանընտա շէֆաաթ վէ եարտըմ էթմէք տիր: Վէ Ս. Անսելմոս տախի, Ա՛ պիքիր Մէրեէմ, պիզ կիւնահքեարլար իչին շիֆաաթ էթմէք դ տապիլմի, զիրա պու սէպէպ իչին

պիպաէն պրըլըպ կէօյէ կիթաին տէյի, չապըրը։ Վէլ հապ Քիլիսէի շէրիֆ տաթի, Սէլամ ասնա, եա աւլթան տէյէ-րէք օնուն եարտըմընը տիլէմէինաէ մէպ-պուր աւրըլարըն աէտիքլէրինի միւդաւ-րէր էաէր։

ՕԳՈՍՏՈՍ 16

Ս· ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՄԱՃԱՐԻՍ-

ԹԱՆ ՓԱՏԻՃԱՀԸ

Ընկէր քրիսթիյան տինիմիզի Մաճա-րիսթանատա թաբիճ վէ թապիր օլունմապ ճահտ ու զայրէթ իլէ վապ էտիպ եայ-տրդը իչին հազդ իւգրէ պու ապէդ՝ Մա-ճարիսթան բէտալի տատ օլունուր։ Կէյ-զա նամինաէ փէտէրի եէպանի Հանլարըն պէյի օլուպ ծնլարըն իւդէրինէ հիւքմ էաէր իտի. վէ խօրատա թէվապիլէրինէ զարշը նէ զատար աէրթլիք կէօսթէրիր իտիյաէ աէ, քրիսթիյանլարը օլ զատար տահա պիտաէ մուհապպէթ իլէ աէվլէ-թինէ զապուլ էտիպ օնլարա էյլիք էաէր իտի։ Ալլահ էֆէնտիմիզ տաէի լութ-ֆուննու էսիրկէմէյիպ, զանիմէթ իլէ իւգէ-րինէ եօլտաշլընտան քրիսթիյան տինի-նին տօղրուլուգունու թանըյուպ հէր եէր-աէ եայմապա զարար վէրտի։ Պու շէյ իւգէրինէ պիր կիւն տիւշինիւպ տուրուր

իքէն բուլղարնատա Ալահըն պիր մէհէյի կէլիպ դուրատըն շէյի ախնատէն օլաճադ էվլատըն թէքմիլ պաշա չըղարաճադ որը տէյի խապէր վէրտիքատէն ասնրա, իրթէսի կիւն Ալահ թարաֆընատան ատնա պիր քիշի կէլէճէք տիր, իզզէթ էյլէ վէ իգրամ իլէ դապուլ էթ տէյիպ, կէօրիւնմէզ օլսա: Օլ կիւն վէ օլ սաաթ էհլինէ տախի Ս. Սաֆիանոս Նախամկայ կէօրիւնիպ ախէր չօդ շէյլէր պէյան էթտիքատէն ասնրա օլաճադ էվլատընըն ատընր Սաֆիանոս գօմպայա էմր էթտի: Ֆիլ վաղը իրթէսի կիւն Փրահա եպիսկոպոսու Ս. Ադալբէրտոս ասնա կիտիպ տին մատաէլէրինի էյրէթտիքատէն ասնրա ասուն իլէ էհլինի տախի վաֆթիպ էթտի: Արտը չօդ կէչմէյիպ մէհէյին վէրտիյի խապէր իւղէ հասրէթինի չէքտիքլէրի էվլատլարը տիւնեայէ կէլտի վէ չօդ դինէթ իլէ մէդքիւր եպիսկոպոս վաֆթիպ էթտիքատէն ասնրա անատընըն արդիւսի միճիպինճէ ատընր Սաֆիանոս գօսուլար:

Ս. Սաֆիանոս պիւյիւպ վէտէրինին եէրինէ կէչմէյինատ՝ ճէմի աէվլէթի իչինատէն փոթիփէրէսթիւյի գալարըպ քրիսթիյան տինինի ասգմադա գարար վէրտի, վէ գարարընըն իճրասը իչին ճէմի ախնօրատաշը օլան պէյլէր իլէ մուսալէհ էթտի վէ գօրպալարընա եարտըմ էթմէ

իշեն ահանամէ եաֆար: Ագիզեն ֆիքրի ճէմի թէվափիէրինէ մալում օլսուդունա իլերի կէլեր մաճար պէյլէրինաէն չօղու պիր օլուպ քէնոի շէրի իւզէ ճիւլուս էթմիշ փատիշահլարընա դարշը դրլըճ չէքիլէր վէ վուրթիէրէմէյէնի հիմայէ էթմէք իշեն ճէնկէ պաշլատըլար: Ս· Սաֆֆանոս իւմիտինի Ալլահա դոյուպ ազ ատքերի իլէ ընլարա դարշը չըղար վէ օրտուլարընր պօղոսդոսան ազնրա աման տէսիրթի: Պու ապիմ ֆիլթուհամատան ազնրա ճէնքաէ ալտրդը թարաճսան պիր պիւյիւք մանսաթը եաֆրպ Ս· Մարտինոս եպիսկոպոսաէն իզդէթինէ աէնտու:

Ս· Սաֆֆանոս ճէմի Ալլահըն էթտիյի քէրէմ ու ինայէթէ թէշէքքիւր օլսուվէ ֆիքրինէ դօսդուդունու չափուճադ պաշա չըդարմադ իշեն քրիսթիյան տէվլէթլէրսաէն քահանալար վէ բահիպլէր տավէթ էթտի վէ ճէմի թէվափիէրինին տին մաստէհնաէ թէրպիյէլէրինի ընլարա իհսան էյլէյիպ, քէնոի դարշը կէլէնլերի դապէպլէր վէ էմրինէ միւթի օլուպ քրիսթիյան տինինի դապուլ էտէնլէրէ պախշիշ վէրիր վէ տէվլէթ մանսարընտա իլէրիլէտիր խտի: Տէվլէթի ալթընտա օլան պաշ շէհրլէրսաէ խայլի քիլիսէլէր վէ մանսաթլարը պինա էթտի շէյլէ քի ազ վաղթ իշինսաէ ճէմի տէվլէթինի օն

*
* *

եպիսկոպոսութա թագահի էթոթ, վէ իւդէրլէրինէ ֆազուլէթ վէ իլիմտէ նամատար վէ մէմուհ քիշիլէր մէէմուր իլլէտի: Պու ճէմի էթոթիքլէրի շէյլէրին խապէրինի փափա հազրէթլէրինէ վէրմէ իչին Անաստասիոս եպիսկոպոսու Ծօմայա եօլլատար, վէ էյի պուլսուդունատա էթոթիքլէրինի միւդաւրէր էյլէմէյէ եալվարար: Պունատան դաթի նազար միւշարիլէյհ փափա հազրէթլէրինէ՝ րէճա էյլէտի վէ քրիսթիյան տինին տահա զէյատ ատվէթինատ մէթանէթ պուլմատը իչին փատիշահլըզ իւնվանընը օնատան տիլէտի: Ալլահըն մէէյի էյլէնին Ծօմայա տախլինատէն պիր կիւն էվվէլ փափա հազրէթլէրինէ կէօրիւնիւպ հէր շէյի խապէր վէրտիքտէն սօնրա պաշդատը իչին հազըրլանմըշ թաճը օնա եօլլամազա էմր էթոթ: Մէէյին էմրինէ պինայէն Անաստասիոս չօզ մուհապպէթ իլէ դապուլ էթոթ վէ Ստեփանոս պէյին Քիլիսէի շէրիֆ հազրէնա հէր էթոթիքլէրինի թահսին վէ միւդաւրէր էյլէտիքտէն սօնրա մէզքիւր ալթուն թաճ իլէ պիրտէ ալթուն խաչ եօլլայրակ՝ Էյհէրչի պէն Ալլահ թաարաֆընատան թայրին օլմուշ չօպան ըմ, վէ լաքին Ստեփանոս սահիհ րէտուլ օլուպ եէպէնի վէ եօղուն ատէմլէրի Քրիստոսուն պօյունատուրատը ալթը-

նա կէթիրտի, ուէտի: Անաատասիս Մա-
ճարիսթանա ավտէթ էթտիյինտէ՝ չօդ
պինէթ իլէ թաճր Ս· Սուլթանոսուն պա-
շընա գոյուպ Մաճարլարըն իլք փատիշահը
օլաու: Օնաան ածրա Հէնրիկոս գրալըն
գրդը Կիդէլայը ալըպ օնուն իլէ պէրա-
պէր ճէմիաթընա էյի իպրէթ վէրմէյէ
չալըշըր բար:

Քրիսթիյան տինինի եայմայա օլան
դայրէթի կիպի ֆուգարէլէրէ մուհապ-
պէթի տէ դայէթ չօդ ուաու. զանիմէթլէ
ուատադա վէրտիյի վագթ չօդ ուէֆա ար-
գասընուազի գաֆֆանընը վէ ասրայընըն
թադրմլարընը պիլէ էսիրկէմէդ իտի. էլի
իլէ այադլարընը եայդար սիլէր իտի վէ
էքսէրիյա խասթէխանէլէրէ կիտէր օն-
լարա խըզմէթ էտէր իտի: Կէճէնին եա-
րըսընը տուատա վէ թէֆէքքիւրտէ կէ-
չիրիր վէ ֆիքրիյլէ սէմավի տիւշիւնճէ-
լէրէ տալըպ նէրէտէ օլտուդունու ունու-
տուրուտու. կիւնտիւզիւն՝ տէվլէթի օմու-
րլարընա մէշղուլ օլուր վէ պիր մասլահաթ
իչին քէնտիյէ կէլէնլէրի միւրիւվվէթ իլէ
գապուլ էտիպ հէր բէճալարընը տինլէր
իտի: Պու խըզմէթլէրինի Ալլահըն թէմ-
պիհի վէ քէնտի պօրճու իւզրէ էտէպիլմէ
իչին ալտան, օյունտան վէ ախէր պիւյիք-
լէրէ տաիր էյլէնճէլէրտէն կէրի տուրտու:
Թա քիւչիւք չաղընտան պէրի ապիղ պիքր

Մէրեէմ վալիտէմիզէ մախսուս էվլատճա պիր մուհապէթ պաղլայրաք՝ քէնտի սուլթանը վէ տէվլէթի հիմայէթճիսի չաղըրըր բար. օնուն իզզէթինէ փախթախթը Վայսէնպուրկ շէհրինտէ պիր պիյիք վէ մուքէլլէֆ քիլմաք եափար: Պունուն կիպի ախէր կիւզէլ քիլմաէլէր վէ մանաաթըրլար սաիր շէհրլէրտէ, աէլէհուսուս Րօմաաս վէ Գուստաֆ շէրիֆտէ վէ Խոթամպօլտա եափտըրթմըշտըր: Պու գատար իպատէթինէ պէտէլէն ազիզ Պիքիրին տախի իզհար էյլէտիյի հիմայէթ վէ սահապէթ նիշանէլէրի շաշըրաճագ շէյ տիր: Կոնրադոս գրաֆ Նահադդ եէրէ քիլմիս ապէր իլէ իզէրինէ Եիւրիսիւյիւնտէ, ազիզ Ստեֆանոս՝ վալիտէսի Պիքր Մէրեէմին եարտըմընտան իւմիտինի դաթ էթմէյիպ ազ ապէրի իլէ գաշըրսընա չըզտը. իրթէսի կիւն վուրուշաճագ եէրէ պիր տէ գրալըն ապէրլէրի չէքիլմէյէ պաշլատըլար. վէ գրալըն էլ եաղըրյլա վէրտիյի էմր իզրէ սուլհա եաթըշմագ իսթէտիլէր: Գրալըն պու օլան շէյտէն հիչ խապէրի եօղուտույա տա, ապէր պաշլարը օնուն վէրտիյի էլ եաղըրնը կէօսթէրիպ քէնտիլէրինի փապա չըզարտըլար. գրալ պու ազիմ վէ աճախպ վազըայը տույուպ քէնտի էլ եազըր օլտուղունու տա ինքեար էտէմէտիյինտէ

տիւշմանըներն պիր պիւյիւք վէ ազլա սըղ-
մադ զաթըն հիմայէթի ալթընտա օլմա-
սընը անլայըպ պիր տահա ճէնք աչմայա
ճէսարէթ էտէմէտի: Պիր ախէր քէրէ
սարայլըլարտան տէօրթ քիշի Ստեփա-
նոսուն էօմրիւնէ գասթ էտիպ պիրիսի
պիչագ էլինտէ օտաընա կիրտի. փատի-
շահ խասթէ եաթագտա եաթար իքէն
պիր շէյտէն խապէրի եօղուտույա տա
պիչաղըն եէրէ տիւշմէսինի տույուպ այըլ-
տը, վէ նէ՞ տիր պու տէյի սօրտուղունտա,
խաին թէվկէյէ կէլտի վէ փատիշահըն
խաքի փայինէ տիւշիւպ հէր շէյի պէյան
էթտի վէ ածվ տիլէտի: Ստեփանոս
պունտա տախի ազիզ հիմայէթճիսի Պի-
քիրին էլի օլմադընը թանըյըպ փատիտէ
ածվ էթտի վէ օլպիրլէրինի հյաքիմ
տիվանընա թէսլիմ էյլէտի:

Ալլահ էֆէնտիմիզ գուլունուն սա-
պրընը թէճրիպէ էթմէ իչին իւպէրինէ
ազըր խասթէլիք եօլտադը, վէ իւչ սէնէ
միդտադը հիչ պիր եիւզտէն շիֆա պուլ-
մայըպ ածրլար վէ տէրտլէր արտաընտա
տարու ֆիղան իլէ էօմրիւնիւ կէչիրտի.
վէ լաքին ճէմի տէրտլէրինտէն ազըր սէվ-
տիյի իքի էվլադլարընը ղայպ էթմէսի
օլտու: Եմէրիկոս իսմինտէ պիր իւչիւնճիւ
օղլունտան ղայրի տիւնեադտա պաշդա սէվ-
կիւլիւսիւ գալմադընը ըտը: Պունտա օլան

մուհապպէթինի կէօսթէրմէ իչին քէնտի թէրպիյէ էթմէյէ պաշլատը, վէ վէրտիյի տէրսլէր քէնտի իճրաաթները էթտիյի ֆաղուլէթլէրէ մութաալլիգ ըար: Հէր շէյատէն էվվէլ քրիսթիյան տինինի սաղլայըպ տէվլէթի իչինատ գուվվէթի օլտուղճա եայմաղա, ևկնղեցականլարա րիայէթ էտիպ եարտըմ վէրմէյէ, թէվապիլէրինի ատվիպ էյլիք էթմէյէ, տուատա ղայրէթլի օլմայա, ֆուգարէլէրէ սատաղա վէրմէյէ, շէրիաթ մահքէմէլէրինատ խաթըր կէօնիւլ պադմայըպ տօղրու օլմայա էօյիւթ վէրիր իտի: Եմբրիկոս եաշընը ալըպ վէրտիյի տէրսէ մութաալլիգ էօմր կէչիրտիյինի կէօրտիւյիւնատ Սաեվհանոս ղայէթ շադ օլտու, վէ հէր կիւն Ալլահատան տիլէյի շույուտու քի, էօլմէտէն օլդունատն քրիսթիյան տինինի եայմատա էթտիյի ղայրէթին մէյվէսինի տէ կէօզիւյլէ կէօրտիւն: Լաքին Գահէրին թէսպիհի ախէր թարզ օլուպ Սաեվհանոսուն իւճրէթինի օլ պիր տիւնեատա տահա զիյատէ չօղալթմա իչին օլ ատվտիյի պիր թանէճիք էվվատընը տա ալտը. ապիգին աճքար վազատա զիյատէ շէտիտ օլտու, անճագ սապըը վէ Ալլահըն իրատէսինէ օլան թէվէքքիւլիւ տահա աշըրը պուլունտու:

Արտաը չօղ կէչմէյիպ արդիւսիւ միւճիպինճէ քէնտինին տահի կիւնլէրի եազ-

լաշար, վէ պու միւժաէլի խապէրի Ալ-
լահ թարաֆընաան վէշին տույուպ ախ-
րէթ եօլճուլուղունուն ասն թէատրիքլէ-
րինի պիր աճախպ իպատէթ վէ աշգ իլէ
կէօրսիւ, ասնրա եպիսկոպոսլարը վէ տէվ-
լէթ օմուրունատա պուլունան րիճալ քի-
պարլարը եանընա չաղըրըպ քրիսթիյան
տինինի տահմա հիմայէթ էթմէյէ ղայ-
րէթ վէ նահիհաթ վէրսի: Օնատան ասն-
րա կէօղևնիւ Ալլահա վէ պիքր Մէր-
եէմ չէվիրիպ, Ա՛ սէվկիւլիւ կէօյլէր
սուլթանը Մարիամ, ճէմի տէվլէթիմ
իչինատ պուլունան եպիսկոպոսլարը, քա-
հանալարը, րիճալ քիպարլարը, հաքիմ-
լէրի, վէ շէհր էհալիլէրինի սէնին հիմա-
յիթինէ սիփարըշ էաէրիմ, վէ հէր շէյ-
սէն գիատէ սէնին էլինէ ճանըմը թէալիմ
էաէրիմ տէյիպ՝ կէօղլէրինի եումտու, վէ
ճիւգի վաղթ պու կիւնէ սէմավի միւ-
լահազալար իչինատ գալարգատան ասնրա
փաք րուհինի եարատրճըսրնըն էլինէ
թէալիմ էյլէսի:

ՕԳՈՍՏՈՍ 17

ՍՈՒՐԲ ՅԱԿՈՆԹՈՍ

Պու ապիզ Լէհ ժէմիէքէթինատ մալ-
տար վէ ֆազուլէթքեար աֆտալարտան
տիւնեայա կէլիպ օնլարըն էլի ալթընատա

Ալլահ գօրգուսու իչինտէ էյի թէրպիյէ օլսու։ Իլիմ թահսիլ էթտիյի վագթ կիւնահսըզ դալպինին փաքլըղընա զարար վէրիր շէյլէրտէն չէքիլիպ, սաղ վէ փաք իլմէ միւտէմ թալիպ օլարագ ազ վագթ իչինտէ չօգ իլէրիլէտի։ Ամուճասը Գրագօվ եպիսկոպոսու պուննու տահմա եանընտա էտինմէ իչին քիլիսէսի իւղէրինէ կանունիկոս էթտի, վէ ասնրա քիլիսէ մասլահաթը իչին Օսմայա կիթտիյինտէ պիլէսինճէ կէօթիւրտիւ։ Օլ էյեամտէ նամտար Ս. Դոմինիկոս տաճի օրատա պուլունուպ քէնտի գօսուղու մանասթըրըն թէրթիպինէ ազլտան խարիճ ղայրէթ իլէ մեշղուլսուսու։ Ցակինթոս մէղքիւր աղղին կէչիրտիյի էօմր թարզընը վէ իղհար էյլէտիյի թէրթիպլէր վէ թալիմաթլար ղայրէթինի տիգգաթ իլէ տիւշինիւպ թարթարդտան ասնրա օնուն թէվապիլէրի սրբասընա կիրմէյէ գալպինտէ պիր աշղհալ օլսու։ Պիր ճիւղի միւսահազատան ասնրա իւչ եօլտաշլարընը ալըպ Ս. Դոմինիկոս կիթտի վէ քէնտիսինի գապուլ էթմէյէ եալվարտը։ Էճասը գապուլ օլունուպ մանասթըրա կիրտիյինտէ Ալլահա շիւքր սունտու վէ օնտան ասնրա պիւսպիւթիւն քէնտի էմրի վէ իրատէթի իւղրէ եաշամայա գավի նէյէթ գօսու։ Ս. Դոմինիկոս պաս միւպթէտի թէլմիղի

թէճրիպէ էտիպ կէօնլիւնճէ պուլտուղու իչին քէնտի մանաստըրը գանունլարընը էօյրէտիպ ֆիլիէն իճրաաընը տախի կէօրտիւքտէն սօնրա ահտ ու նէզրինի գապուլ էյլէտի վէ Ինճիլի շէրիֆի տօղտուղու Մէմլէքէթտէ վազ էթմէք իչին կէլտիյի եօլ արդատաշլարըյլա պէրապէր վաթանընա եօլլատը։

Գրագօվա տախլ օլտուղունտա ուսթաաը Դոմինիկոստան ալտըղը տէրս վէ թէմպիհ իւզրէ վազ վէրմէյէ պաշլատը։ Ալլահ էֆէնտիմիզ տախի գուլունուն լիանընա գուվվէթ վէրիպ խայլի կիւնահ իչինտէ քիւհնէլէնմիշ ճանլարը Ալլահա տէօնտիւրտիւ վէ միւլհիտիլէրի տօղրու տինէ չէվիրտի։ Վազինտէն հասլ օլան էյլէքլէրին միւտէմ գալմասը իչին գատիմի արզիւսիւ իւզրէ քէնտիյէ ույկուն վէ ղայրէթքէշ ճանլար թօփլայրպ պիր Դոմինիկեան մանաստըրը աչտը վէ արգատաշլարընըն րէճաընա պինայէն ճակինթոս նազըր նատպ օլունտու։ Պու մէսնէտէ եէթիշտիյինտէ էվվէլքինտէն վիատէ ղայրէթինի արթըրըպ օլ պիրլէրինէ էյի իպրէթ օլմազ իչին հէր թիւրլիւ րիյազաթլարա տէվամ էտեր իտի։ Մանաստըր գանունլարընտան պուլրուլմուշ օրուճ կիւնլէրինտէն պաշգա հէր ճումա վէ եօրթունուն իլք կիւնլէրի սաատ սու

վէ էքմէքտէն գայրի շէյ ապզընա գօմագ
բար. կէճէնին նարբօրնա գառար քիլի-
սէաէ Արզա թիւն էօնիւնտէ տուառա վէ
թէֆէքքիւրտէ կէշիրիր խոր. թէնինէ
նէր իւմիւնտէ պիր ճիւզի բահաթ վէր-
մէքտէն ասնա թէքքար բէառէթ խըզ-
մէթինէ թարեպ օլուրտուս. հէր կիւն
գամշըլարընըզ բար, իւսմէէլէվ գիարէթ
էտէր վէ օնլարըն բուհանի վէ ճիհանիէ
իգիթիպարնառա պուլունուրտուս: Քրիս-
տոս էֆէնտիմիզէ վէ վալիտէյն պիզ
Պէքիր Մէհմէտ օլան աշգա իպառէթի
ապտան իտրիճ շէյ իտի. պիր իշէ էլ
վուրմադան տահմա օնլարըն բէյինի ազ-
բար վէ նարտրմընըր տիլէր իտի. պու գա-
տար բիայէթինէ իվապէն ապզ Պէքր
Մէհմէտ տահի Վէրտահուտ կիւնէ-
ճնա կէօրիւնէճէպ, Ա՛սէվկիւլլու օղլում,
էմին օլ քի հէր տիլէտիյինի ապզ էվա-
տրմ Ցհատատան ապռճապզն, տէտի:
Ֆիլ վագր ապզ Պէքրին վատր միճի-
պինճէ հէր տիլէյինէ պէր միւրատ օլտուս,
վէ գայգ օլմուշ ճանըտարըն խայր ու ակա-
մէթի իշին հէր նէ քի տիլէտիյէ արգա-
տաշտարըտա պէրապէր Ալահըն նարտ-
մըտա պաշա չըգարտր: Պու մինվալ
իւդէ Գրապօվ շէհրինէ տին գամիլէ-
նինգ թէմէլ թուքատունուս բէֆիգլէ-
բինէն պագըլարընը՝ բուգ նէրլէրէ

վաղ վերիկ գայլ օմուշ ճանապարը գա-
գանդաղ իշին նօլատաբ, վե քենաի տախի
նօլ գահմեթինաէն գօրդ մայրպ չօգ շէ-
հիրլէրի կէգախ, մանաամեթրլար նախար
վե պինէլբձէ ճանապարը վաղ ու նամահա-
թրլա ակօնախրախ։

Վէ պու գատար իշլէրի գօյայլըգլա
էաէպիմե իշին Ալտահ էֆէնտիմիզ գու-
լունա վիճիգամ իշլէմե գուվվեթի տախի
իհսան էյլէմիշ ակը, շէօյլէ քի ածախպ
վե չէթին մանագահաթլարը սուհուլեթ
իլգէ պիթիրախի իշին ամմաէն Մէ-ճէ-
ղմ+եաէ խամիյէ չագըրլըրըմ։ Թամամա-
լար՝ Ատանօմա Խիօմիա շէհրինի պա-
արպ հէր պուլսուգլարընր գրլըճ վե
աթէշ իլէ նօղ էթախքլէրինաէ Յակինա-
թաա օլ շէհրաէ նէնի եափարդը քիլիաէ
իշինաէ պատարագ էաէյօր ուսու։ Պի-
թիրախքաէն ածնրա պատարագ բուպա-
արնր ազյունամաան Արբութիւնու էլինէ
ալլպ արդատաշլարդյա պէրագէր գաշ-
մագ խամէր իլգէն, հէր կիւն էօնիւնաէ
սուա էթախյի ագ մէրմէրաէն եափմա
ագկ Պիլքիր Մէրեէմին պիր իրի սուրէթի,
Օղլում Յակինթոս, նամարլ պէնի տիւշ-
մանլարն խրշդինա պրդագրպ սա կիսախյօրաէն
աէյի, չագըրար։ Յակինթոս պու ակի
սուլյաս գունա ապատմայա պաշլայրպ,
Զօղ ապրարն նամարլ կէօթիւրէ պիւէյիմ

ակյի ձէվասպ վէրճնէ, պայց պիր նօյ թէճ-
բիպէ էյլէ, կէօթիւրէպիլէօնն ակյի օղ-
լում Յիսուս խաչիլէնութիւնը ակսի։ Պու
թէմսիհին իւզէրինէ Յակինթոս շատ օ-
լուպ նանընա նապըշար վէ պիր էյի իլէ
Ապոլթիւռոս վէ օյ պիրիյլէ օ սիւրէքի
թուքուպ գաթուսուն սիշարը չըգար վէ
սիւշմանը նարրպ սապ ակլիմ վէ քէսէր-
սիզ Գրպօհասապ վարար։ Թէքրար
պայդա ակիա պիր սուսուն կէչմէք յա-
զըմ կէլսիյինսէ խրդպարնը չայրն իւզէ-
րինէ ակրիպ իւսթիւռէն նիւրիւյէրէք
կէչմիշ սիր։

Ախէր պունա քէզալէք պին թիւրլիւ
վուճիւնթէլէսէն ոնրա Ալլահ էֆէնտի-
միզ դօլայընա իւճրէթինի կէօյլէր ճէն-
նէթինսէ վէրմէք իսթէյիպ իւզէրինէ
պիր խաֆիֆ խասթէլիք նօլսար վէ քի-
լիսէ թէմսիհլէրի վուճիպնճէ թէքրիմ
հէր խարհուրդլարը արդպան ոնրա
էֆէնտիմիզին 1257 թարիխինսէ Վէրա-
վօսսում կինէնի ապէզ Պիբլիյին ֆիւթու-
հաթ իլէ կէօյէ կիրմէսինին պինէթինի
կէօրմէ իչին վաք ճանըյա էպէսի վա-
թանընա իրթիդա էյլէսի։

Ս. ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՕՐԱՆՑԻ

Պա ապիկեն ամպատրը Ղապարա վէ Մարիամ քրիսթիյան ոլմադըլարը իչին գալիմ Ալիքսանտրն էլճիսէն շէհիրտէն շէհիր գաչըպ էնճամ Փոքր Հայք եյալէթինին Կոկիսոն շէհրինէ պիր ազ բահալըգ պուլադըր։ Էրթսի սէ սապահըն վէ Ֆադրա լէթքեար, վէ լաքին պիր էվլադլարը օլմադըգլարը իչին գայէթ մահզուն ուլուդար. օլ ճիհէթէն ուլամա գուսուր լէթ մէյիսկ հէր սէմ Ալլահան պու ինայէթի սիլէր իսիլէր։ Տուդարը գապուլ օլունուգ Սան Ֆռանսիսկո սիճնակա կէլտիյինէ Կոռնէլիին իսպիտալին պիր ազըգ բահադայ վաֆթիյլէ էթտի վէ թա քիշիյէ չաղըռտուն օնուն թէրպիյէսինի իսդէրինէ ալըգ սին թա սլամադմադ լարդըր սէրա վէրիր վէ իչիմ թահսիլնէսէ իլէրի կէօթիւրիւրսէ։ Շէյխլէ քի օն պէշ կունդա վարդըճա քէնտի իսդէթի վէ ալլահանի քէրամէթլարդըդա սախլըյէրէ վադ վէրիր իսի։

Ա՛իշարիյէհ Կոռնէլին քահանադ իսդաթէ օլուգ եսթադա սիճնակա կէլտիյինէ Սան Ֆռանսիսկո եսնէրնա չաղըրդըդ՝ պադ օղուլ, պէն էօլէճէյիմ. սին նէ ճան դալ, սախլըյէրէ սէ մէթանէթի վէր. Ալլահ

ձէմիսթրնա պետրէթ էտինճէյէտէք ան քրիսթիյան պօրճունու էտա էտիպ օնուն շան ու շէօհրէթի իչին չալըշմայա նիյէթ գօ. քրիսթիյանլար խասիմի Յուլիանոսուն թախթա ճիւլուս էթմէյիլէ քրիսթիյանլարա գարշը պիւյիք զուլմ օլաճադ սրը պիլմիշ օլ տէտի, վէ պու սէօզլէրաէն սօնրա էլինի պաշընա դօյուպ, Ալահ պիլինճէ օլսուն, ա Ալահըն դուլու, չօղա վարմայրպ ան տէ պիր գաչ քիշի իլէ տաղլար իչինէ գաչաճադ սրն, վէ ճիւդի վադթ սօնրա զամդ իլէ տիւշմանըն էլինէ տիւշուպ Քրիստոսուն խամի իչին գանըրդը տէօքէճէքսինիպ, վէ լաբին Ալահ գանըրդ հիւքմէթինէ՝ օրտայա կէլիպ թէնինիպէ պետրէթ էտէնլէրէ շինճա վէրէճէք տիր, տէյիպ ճանըրդ թէսլիմ էթտի։

Ֆիլ վադը արտար չօղ կէչմէյիպ միսքիր Յուլիանոս գրալ ճէմի քրիսթիյանլարը տէօնտիւրմէյէ վէ եախօտ էօլտիւրմէյէ ֆէրման չըգարտրդընտա, Սահիանոս՝ օլմայա քի տինլէրինտէ գահիլար էօլիւմտէն գօրգուպ տա Սոկրատէս հաքիմին տէօգիւնէ ույտունլար տէյի, վէտէրի իլէ ախէր տօսթլարընր պէրապէր ալըպ օթուպ իչ քիշի տադա տօղրու չէքիպէկ պիր մադարա իչինտէ օթուրտու։ Ախնլէրին պիրինտէ արդատաշլարընտան

պիրիսի ախպէ թօփլամադ իչին զբա չըղարըլմաա պիր չօպանա բաամ կէլիպ քիմ օլսուզունու վէ նէ իչին օրաաա պուլունմադըդըր ախպէպինի ախչէսի։ Չօպան փիլհալ շէհիրէ կիտիպ մադահաթը հաբիմ անլաթարը վէ ածնրա հաասալար իլէ պէրապէր կիտիպ եէրլէրինի կէօսթէրտի։ Վէ լաքին ումմուզունա էրմիյիպ զաֆիլ էօլումլէ գապէպինի ալարըլմաա՝ հասասալար գօրդուպ ալիպլէրէ էլ աթամադըլար։ Ս· Սաւփանոս էվվէլ կէշմիշի արդասաշընաան տուչտուզու իչին ձէմի եօլտաշլարընը պէրապէր ալըպ ալիպ Պիբր Մէրճէմին պասիլերի էօնիւնատուա իլէ ճէնկէ հազըրլանըրըմ։ Օլ ախպէպէն հասասալարդն օրայա կէլմիսի քէնտիչէ պիր եէնի շէյ օլմայրպ, նէ՞ իչին կէլմիշինիպ վէ նէ՞ իսթէրսինիպ տէյի ասրտու. ծնլար, սիպի կէօթիւրմէ իչին կէլմիշիպ, եօխաա պաշըմրպ կիտէր, տէյի ճէվապ վէրտիքլէրինտէ, Սաւփանոս՝ արդասաշլարընա եիւրէք վէ նասիհաթ վէրտի վէ ածնրա էօնլէրինէ տիւշիւպ Կանչի իամինատէ պիր գալէ իչինտէ Սոկրատէս հարիմին հուզուրինէ չըղարըմար։ Պու շէյթանդն ալաթը գալիմ ճէլլասա ատէթի իւզրէ թիւրլիւ վասլար էտիպ հիչ պիրի գապու օլունմասրըզընտա ագինլերի տէյմէյէ էմր էյլէտի. պունուն-

լա տա պաշա չըզամնատըլընտա տէմիր թարաղ իլէ թէնլէրինի գաղըթը. վէ իչլէրինտէն պիրինի էօլտիւրինտէ թէնինի քէլպլէր էօնիւնէ ալթմաղա էմր էթտի: Վէ լաքին ազիզին թէնինէ եազլաշան հասասլարընը էլլէրի դուրուշուպ տիլլէրի թուխթուլտուդունտա, ղազէպէ կէլիպ էվվէլինտէն տահա գիտաէ իշքէնճէ վէրիպ զընտաննա ալթմայա թէմղինճ էթտի: Քրիստոս էֆէնտիմիզ զընտաննա էնիպ դուլլարընը թէսէլլի էթտիքտէն սոնրա եարալարընը տա տիւգէլթի վէ քէնտի ազիզ իսմի իչին գալի տուրմաղա նասիհաթ վէրտի:

Մահպուսլարընը արտաընտա Ստեփանոսուն վալիտէսի Մարիամ իլէ եէտի ատիտ պիքիր դրզլար տախի վարըտըլար. հաքիմ պունլարա իշքէնճէ վէրմէտէն հապտա ալթմըշ ըտը. պունլարը եալընըզ էօնիւնէ չաղըրըպ կիւզէլլիքլէրինի ՃտհՀ էտիպ վէ սէօգիւնէ ույարտա ալլահլարա գուրպան սունարսալար հէր պիրինի պիւյիւտիւպ փայէլէրէ էրտիրմէյէ սէօղ վէրտի: Ստեփանոսուն վալիտէսի Մարիամ ազիլ սէօլլէր իլէ զալիմին թէքլիֆինի ընտտա էթտիյինտէ հաքիմ էօքէլէնիպ՝ խայլի էզիյէթլէրտէն սոնրա պիրեր պիրեր պաշլարընը քէսթիրտի: Օնտան սոնրա ճէմի օլան հիքմէթի պիւյիճիւլիւք հիւքմիւնէ

վէրիպ՝ թէ քրար պադը գալանլարա փա-
տիշահըն էմրինէ մութի օլմայա վէ ալլահ-
լարա դուբան սունմայա թէքլիֆ էթ տի:

Ս· Սաեփանոս թէքրար իլէրի վարըպ
հէվիսինին ադղընսան՝ պու թէքլիֆինին
հիչ պիր թիւրլիւ գապուլ օլունմայա-
ճաղընը պէյան էթտիյինտէ՝ Սոկրատէս
գուտուրտու վէ պիր քիւլհան իչինէ
ամբրպ եադմադա էմր էյլէտի: Էմրի
իճրա օլտու վէ լաքին միւճիզէթէն
ամէշ՝ ադիզլէրին թէնինէ պիր քէտէր
վէրմէտիյինտէ, ճէլլատլար մնաթ գալըպ
օլան հիքմէթի հաքիմէ տուչուրտուլար:
Սոկրատէս ախէր պիր եօլ իլէ չէվիրմէք-
տէն մէյտա օլուպ անի վահիտտէ պաշլա-
րընը քէսմէյէ էմր վէրտի: Ադիզլէր Ալլա-
հըն մէրհամէթինի մէտ էտէրէք ամէշ-
տէն տիշարը չըզըպ մնագթալէյէ վարտը-
լար, օլ պիրլէրի պիրէր պիրէր սաթը
ալթընտա տիւշտիւքլէրինտէ Ս· Սաե-
փանոս պիր թարաֆա չէքիլիպ տուտայա
տուրմուշտուտու, էնճամ հէվիսի պիթիպ
արըա քէնտիսինէ կէլտիյինտէ շապ եիւ-
րէյլէ վէ կիւլէր եիւզ իլէ իլէրի վարըպ
Ալլահըն էլինտէն քէնտի իչին հազըր-
լանմըշ թաճը ալտը:

Պու սիճիլին իճրատընը էտէն հաստա-
լարըն չօղունտու ճին թուխտու, վէ չօղու-
նուն էլի գուրուտու. վէ Սոկրատէս ատֆի

ղամ իչլին տիշարը կէգմիյէ կիտիը իքէն, պաշընա պիր թաշ տիւշիւպ էօլտիւ։ Պու միւճիզէլէրի կէօրէնլէրտէն չօղու տօղրու տինի թանըյըպ ազիզլէրին տիւշտիւյիւ եէր իւզէրինտէ իրթիքեապ էթտիքլէրի թադսիրաթ իւզէրինէ աֆվ տիլէտիքտէն սօնրա, տէրտլէրինտէն շիֆա պուլտուլար։ Ագիզ Ստեֆանոսուն վէ արդատաշլարընըն էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 363 թարիխինտէ վագը օլմուշ տուր, վէ Ս. Ստեֆանոսուն Ուընեցի տէնիլմէսինին աէպէպի Ուընի շէհրինտէ քէնտի իամինէ ետիրլան քիլիսէ տիր։

ՕԳՈՍՏՈՍ 19

ՍՈՒՐԲ ԱՆԴՐԻԱՍ

ՍԷՐԱՍՓԷՐ ՎԷ ՕՐՏՈՒՍՈՒ

ՎՀրիսթիյան տինին խասիմի Դիոկղետիանոս վէ Մաքսիմիանոս դրալլարըն տէվլէթի էյեամինտէ շարդ ճանիպինին միրմիրանը Անտիոքոսուն էմրի ալթընտա պու կիւն եօրթուտունու թուրթուղումուզ ագիզ սէրապէր Անդրէաս՝ քէնտի ասքէրիյլէ պէրապէր Ասորիք էյալէթինտէ պուլունուրուտու։ Մէզքիւր դրալլարըն ֆիքրի հէր շէյտէն էվվէլ ասքէրի քէնտի մէյլլէրինէ պրադմագ օլուպ թիւրլիւ շէյթանի վասլար իլէ օնլարը

տինլէրինտէն տէօնտիւրմէյէ ղայրէթ է-
տէրիտիլէր: Անդրէաս օլ վագթին ատէ-
թի իւզրէ տահա վաֆթիզ օլմամըշըտըյ-
սա տա, քրիսթիյան տինինտէ գավի տուր-
մայա նիյէթ գոյուպ քէնտի էմրի ալ-
թընտա օլան սաիր ճէնքճիլէրէ տախի
գրալըն էմրինէ ույուպ փութլարա թափ-
մամաղա նասիհաթ վէրիր իտի: Պունտան
գաթի նազար շէճաաթը վէ ճէնք իլմինտէ
պիլգիճլիյի իչին սատը չօգ չըգմըշ ըտը.
վէ օլ գաւտար իլերիլէմէհինին ռէպէպի
տախի էթտիյի ֆիւթուհաթլար օլմուշ
տուր: Օլ կիւնլէրտէ քիւլլիւ ճէմ աս-
քէրի սինօրու կէչիպ գրալըն թօփրաղընը
պասմըշըտը: Անտիոքոս պունլարա գարշը
Անդրէասան զիւտէ միննասիպ պիր սէ-
րասքէր պուլամայըպ պու մասլահաթը
օնա իհալէ էյլէտի վէ օնուն եիյիթլիք-
լէրինի վաֆիր սէնա էթտիքտէն սօնրա
ճէնք եէրինէ եօլլատը: Ս. Անդրէաս թա-
նըտըղը եիյիթլէրտէն պէշ եիւզ տօգտան
տօգուզ ճէնքճի ալըպ տիւշմանըն գար-
շըսընա վարտը: Քէնտիսզ ասքէրի տիւշ-
մանըն ճէսիմ օրտուսունու կէօրտիյիւնս-
տէ գօրգտու, վէ վուրուշմազ իսթէմէզ
իտի. վէ լաքին Անդրէաս օնլարա Ալա-
հըն վէրճէյի գուվվէթի վէ եարտըմը
էօնլէրինէ գոյուպ, տին մատտէլէրինի
էօյրէթտիքտէն սօնրա վուրուշտուլար,

վէ Ալլահըն մախաուս ինայէթիյլէ տիւշ-
մանը պօղուպ գաշըրտըգտան սօնրա օնուն
խամինի Մահ էթմէյէ վէ ճէմի ֆիւթու-
հաթը օնա վէրմէյէ պաշլատըլար։

Անդրէասըն սաը պու ֆիւթուհաթ
իւզէրինէ տահա զիատէ շէօհրէթ պուլ-
սուս, վէ հէր կէչմիյի եէրլէրտէ քէնարինէ
իքրամ էտէրիտիլէր. լաքին քէնարիսի պու
շէյլէր իւզէրինէ մաղրուրլանաճադ եէրէ,
տահա զիատէ ալչագլանըը վէ քէնարիյէ
վէրիլէն շէրէֆլէրի Ալլահա թախսիս
էտէր իտի։ Գըզգանճ քիշիլէրտէն չօղու
տահա Անդրէաս եօլտա իքէն՝ օնուն սինի
իւզէրինէ օլան ֆէսֆէսէլէրինի Անտիո-
քոսա խապէր վէրտիլէր, վէ պու պիր
թազրիպ իլէ տույտուղունու թահհիհ
էթմէ իչին օնու թալէթիֆլէմէք սուրէ-
թիյլէ գարշըսընա պիր գաչ եիւզ քիշի
եօլլատը. վէ պունլար թէհ իյէլէրինէ
ճէվապ Անդրէասըն աղզընտան Քրիստոս
վէ տին մատտէլէրի իշլէթտիքլէրինտէ
մաթ գալտըլար. վէ շիւպհէլէրի հալ
օլուպ մահալահաթը Անտիոքոսա անլա-
տաճագ եէրէ Ալլահըն վէրտիյի լութֆա
գարշը կէլմէյիպ քէնարիլէր տախի քրիս-
թիյան օլտուլար։

Շէհիրէ կէլիպ Անդրէաս՝ Անտիոքոսուն
գարշըսընա չըգտըգընտա Ալլահըն եար-
տըմըյլա աղ քիշիյէ էթտիյի չօգ շէյ-

լէրի նագլ էթած: Անտիոքոս քէնտիյի ալտրըմատան փութլարըմըզըն քէրէմի տիր պու, տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ՝ Անդրէաս, Խայր, Էֆէնտիմ, փութ տէտիլինիզ, թաշտան վէ օտուննան եափմա սիւրէթտիրլէր, օնլար պէօյլէ շէյ կտէմէզլէր. ճէմի ֆիւթուհաթըն սահիպի քըիմթիյանլարըն թափտըղը Ալլահ ուրը, տէտի: Անտիոքոս հէր նէ գատար տին մանլահաթը իչին էօլէնլէրի էօնիւնէ գոտույտա տա, Անդրէաս հիչ իւրքմէյիպ ֆիքըրինտէն վէ ախալիւնտէն տէօնմէտի: Անտիոքոս պու տէօզլէր իւզէրինէ տայանտամայըպ, պապիլէրին զիւիմինճէ, Անդրէատը պիր գրզըն տէմիր եաթագ իւզէրինէ եաթըրմայա վէ արգատաշլարըն տան պապիլէրինի գաղըղա վուրմայա էմր էթմիշ տիր. անճագ պիզիմ էսքի հիքեայէլէրիմիզ պու էզիյէթլէր իւզէրինէ պիր շէյ տէօյլէմէտէն, տէրլէր քի, Անտիոքոս՝ տարըլըպ Անդրէատը օրտուտույլա պէրապէր սիւրկիւնէ եօլլամըշ տըր: Ս. Անդրէաս պու էմր իւզէրինէ շագ օլտու վէ տաքէրինէ՝ Ալլահ խաթըր իչին չէքտիքլէրի դուլմուն ճէննէթտէ զանիմէթ իլէ իւճրէթի հագըր օլմասընը գանտըրտըգտան սոնրա քէնտիլէրինի կէօդէթմէ իչին գօնուլմուշ իքի պին տաքէր էօնիւնէ տիւշիւպ կիտէր իտի: Ալլահ գուլունուն

կէօնլիւնճէ պու տիւնեատա տա վէրմէ իշլին, պու լէքի պին պէքճի ապէրին ճան կէօվիւնիւ աշար վէ տօղրու տինի թա-նըթար. ալարդլարը էմր իւզրէ եօլտա մահպուսլարա բէնճիտէ վէրէճէք եէրէ, օլ անէ գատար իրթիքեապ էթտիքլերի կիւնահ իւզէրինէ վիւշման օլտուլար, վէ Ալահտան ափվլընը տիլէյիպ Անդրէասըն օլ պիր ապէրլերի սըրտարընա կիրտիլէր:

Անտիոքոս պունու տա տուչտու ղունատա գուտուրտու վէ նէ էտէճէյինի պիլմէյիպ րիճալ քիսարըլտա մէշվարէթ էթտիքտէն սօնրա Ասորիք թարափլարընըն վալիսի Սելեւկիոս մահահաթր անլաթար վէ թուրթուդլարընը գրլըճտան կէչիրմէյէ էմր վէրտի: Անդրէաս օրտուտուչլա պէրապէր խայլի եէրլեր կէզտիքտէն սօնրա Կիլիկիա էյալէթինտէ Տարսոն շէհրինէ ուղրայրպ Պետրոս նամինտէ շէհր եպիսկոպոսուչուլա Հալէպ եպիսկոպոսու նօնտու օրտուա պուլտու վէ րէճտարընա պինայէն օրտուտուչլա պիրլիքտէ օնլար-տան վաֆթիզ օլտու. Սելեւկիոս ալարդը էմր իւզրէ Անդրէասըն. արզտարնտան տիւշմիւշ իւտու վէ պիր գաչ ափթա պի-րի պիրլէրինէ բուտթ կէլիպ վուրտուշմագ տախի գուհուր էթմիշ տիր. հէր նէ գա-տար Անդրէաս Ալահըն եարտըմըլչլա տիւշմանըն խայլի ապէրինի պօղմուշու-

տուչաս տա էնճամ պիր տէրէ իչինէ գա-
փանըպ դուրթուլմանըն չարէսի չէթին
օլտուդունու կէօրտիւյինտէ ապքէրինէ
վազ վէրտի վէ տիւնեանըն ֆանիլիչինի
կէօսթէրիպ էյէր շիմտիյէտէք կէչիճի վէ
Ալլահ տիւշմանը փատիշահլար իչին դա-
նըմըզը տէօքէյօր ուտուչտադ, շիմտի կէչ-
մէզ վէ ոճու կէլմէզ կէօյլէր փատիշահր
ֆրիատոուն խաթըր վէ շանր իչին դանը-
մըզը տէօքիւպ ճանըմըզը գազանալըմ
տէյի, նատիհաթ վէրտի: Պունտան ոճրա
տուչա տուրուպ Ալլահըն քէրէմինի տի-
լէտիքտէն ոճրա գուտուրմուշ տիւշմանըն
գրլըճը էօնիւնէ մէրտանէ վարտըլար. վէ
խայլի գրըրպ գրըրտըգտան ոճրա, էն-
ճամ ապիգ Անգրէաս տախի տավաշ արա-
պընտա տիւշիւպ ճանընր թէսլիմ էթտի:
Պու ապիգին էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 300
թարիխինտէ վուգու պուլմուշ տուր, վէ
պիլէնճէ շէհիտ օլանլարըն սայրսը իքի
պին ատքիգ եուգ քիշի տիր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 20

ՍՈՒՐՔ ԲԵՈՆԱՐԴՈՍ

Ֆատուլէթ վէ վուգուֆկէթ պապին-
ատ նամտար վէ մէմուհ Ս· Բեռնարդոս
Պուրկոյն էյալէթինին Ֆօնթէն գալէ-
սինտէ ազիզատէ ամթալարտան տիւնեայէ

կէլմիշ տիր. ալէթը գարտաշը վէ պիր տէ գըզ գարտաշը վար ըմըշ: Տահա տիւ-նեայա կէլմէտէն վալիտէի բիւյաւրնաա օմուդա գրըմըզը վէ պէտէնի պէյազ պիր քէլագինը քի բահմինաէ տուրմուշ հալ-լայօր՝ կէօրիւպ՝ տիւշիւնիւ պիր բահիպէ պէյանէթտի: Գօրդմա, օլաճագ էվլատըն, Ալահըն իրատէթինճէ հարէքէթ էտիպ պիր մանտալթըա կիրէճէկ տիր. վէ քի-լիսէի շէրիֆին իւզէրինէ օյանըգ տույա-բաք լհամդը իլէ խայլի քիշիլէրին եարա-լարընա շիֆա վէրէճէկ տիր, տէյիպ թէ-ակիլլի էթտի: Օնաան ածնըա ատալտու-դունաա էլինտէն կէլտիյի գաատար օղլու-նուն թէրպիյէսինէ մուգայիրէտա օլաու վէ հէր շէյտէն էվվէլ Ալահ գօրդուտունու թագէ եիւրէյի իչինտէ տիքմէյէ ճահա էտէր իտի: Տահա քիւչիւք չաղընաա իքէն Ալահա վէ ատիպ Պիքիր Մէրեէմ օլան մուհապպէթինի կէօրիւպ պայէթ շագ օլաու. կիւնահտան գօրդուտու գա-ատար պիր շէյտէն գօրդմագ դըր: Փաք-լըդա օլան ատրնտիւ պայէթ չօգ. տիւնէ-վէ շէյլէրէ կէչիճի կէօդիյլէ պագրաչ խօրլատըդտան պաշգա Ալահը վէ Ալահ իչին օլան շէյլէրի տէվէր վէ իթիպար էտէր իտի: Պիր կիւն քիւչիւքլիւյիւնտէ պաշը աղըրտրաչ չօգ գահմէթ չէքտիյինի պիր գարը կէօրիւնճէ, եանընա կէլիպ

իթիզաաի պաթըլէ իւզէ պիր թագրմ աուալէը վէ նիշանլէը իլէ ահուգէթմէք իսթէաի. Բեռնարդոս պուննու կէօրաիւյիւ կիպի եաթագաան ահշարը արչըսար վէ էթահիյի գապահաթը օննուն եիւգիւնէ վուրուդաան ոճնրա, կիւնահ իշլէյէրէք ասղ գալմասաան իսէ, կիւնահարդ էօլմէյի եէյ ասյար: Ակիլլն պու Հարէքէթի Ալլահ թէալա Հազրէթլէրինէ մադ պուլ օլմասընա ալամէթէն օլ ադիգէ Հէր գահմէթաէն գուրթուլուս: Քրիստոս էֆէնաիմիզ պիր ագֆա ասղուդու վագթ եէմլիք իշինաէ պուլունուդու Հալաէ կէճէլէյն օննա կէօրիւնիւպ թէսէլլի էթաի վէ Բեռնարդոսուն տախի միւտաէթի էօմրիւնաէ Քրիստոսա իպրաղ էթահիյի մուհաթպէթին ագպէգի պու տուր:

Վագթընաան էվվէլ էհլի ֆազուլէթ վէ գահիաէ վալիսէսի էօլահիյիւնաէ, Բեռնարդոս նազըրարդ գալըպ կիւնդէլիյի իշին չօղ իղիալէրէ միւպթէլա օլուսյաատա, եինէ Ալլահըն քէրեմիյլէ եիյիթլիյլէ գարշը գօսուս. կիւնահա տավէթ էաէն ճիւհէլանըն էլինաէն պաղըն գաչարագ վէ պաղըն տախի գօրուլա գարշը գօյարագ գուրթուլմուշ տուր: Ալլահատն գօրդմադ ֆահիշէնին պիրիսի պիր տէֆա ադիգըն օտաասընատա սադլանըպ կիւնահա տավէթ էթահիյինաէ՝ Բեռնարդոս աէօ-

դիւնէ դուլաց ամմատան Խըբ՞ըշ վը, Խըբ՞ըշ վը, ուէյի չաղըրմայա պաշլատը. իշխանէնէր եարտըմա կէլիպ ուէսիյինի պուլմատըդլարընատա չաղըրմաներն ուէպէպինի ասրատուլար, վէ Բեռնարդոս՝ ղօրուլա փաքլըդ պախշիշինի դափրպ տատ պէնի էպէտի էօմրատէն էթմէք իսթէյէն խրըսըդ վէ Թիւրիւտիւ ուէյիլմի տիր ուէյի ճէվապ վէրտի. վէ պու գիգրյմէթ փաքլըդ խապինէսինի քէսէրսիդ ապլամատ իչին տատարնատա միւտավէմէթ էաէր, Թէհլիքէլէրսէն դաչար, հատուէլէրինի վէ ալէլ խուսուս կէօղլէրինի դապթ էաէր վէ հէր շէյսէն գիսատ պիքիրլէրին վալիսէսի ապիդ Մէրեէմ էվլատճա մու հապպէթ իլէ արդընըր բար: Պիր ուէֆա իրատէթինէ դարշը պիր եապրշմադ շէյէ ուգունճա պադարդը իչին օլ ուէրէճէ նատիմ օլատուքի գրշ արատրնատա քէնատինի պիր հավդ իչինէ ալթըդ ատնքի ճէմի էգալարը տօնատնճայատադ իչինատէն չըգմատար. վէ Ալատ էֆէնատիմիդ օլ ատալթատէն ատնրա պիր ատհա դուլատնատն իւգրինէ փաքլըդա դարշը իդվալէր եօլատմատրյատա տա, էդճիւմլէ Բեռնարդոս պուտնու ուէպէպ ալատրադ քիւլլիչէն տիւնեատատան չէքիլիպ թէհլիքէլէրսէն ըրադ մանատալթրը իչինուէ, Ալատհրն փիշքեշի փաքլըդ գէմպաղլըր լէքէտիդ վէ ատլմադ ատպլամադա

դարար վէրտի: Գարտաշլարը վէ ադրա-
պատ ադիգին ֆէբրիէի չէվէրմէյէ չօղ
չալըշարլար, վէ լաքին օ՝ Ալլահըն մու-
հափազէթիյլէ թութուշուպ տիւնեանըն
ֆանիլէյինին թարիֆինի պիր հիւնի էլ-
ֆազըլա կէօղէրինին էօնիւնէ գօտու-
ղուռատա հէվէսինատէն էվվէլ ամուճատը
վէ ասնրա տէօրթ գարտաշլարըլա պէ-
րատէր ադրատալարընատան պազըլարը պի-
լէսինճէ կէլիպ Ախատերատանլարըն մա-
նատթըրնա կիրմէյէ գարար վէրտիլէր:
Եօլատա կիտէրկէն պիւյիւք գարտաշը էն
քիւչիւք գարտաշընը կէօրիւպ, խօշճա գալ,
պիզ հէր վարիյէթիմիզի ատնա պրատըպ
տա Բեռնարդոս իլէ մանատթրըտա կիրէ-
յօրուպ տէտիյինատէ, օլ տատի Ալլահըն
մու հափազէթիյլէ տօլուպ՝ Էօյլէ իսէ ճէն-
նէթի սիպէ ալմադ վէ տիւնեայը պանա
վէրմէք իսթէյօրտուղում. խայը, պու օլա-
մադ վէ հադդ տէյիլ տիր տէյիպ, քէն-
տիտի տէ պիր գաչ կիւնատէն ասնրա օնլա-
րըն արդատըրնատան կիթտի:

Բեռնարդոս մանատթրըտա կիրիպ բա-
հիպլէր գաֆթանընր կիյտիյինատէ, Ալլա-
հըն էթտիյի քէրէմէ շիւքիւր տէնատտ
վէ օնտան ասնրա քէմալիյէթի իլգէ էօմր
կէչիրմէյէ գայրէթ էթտի: Ադ վագթ
իչինատէ թահսիլ էթտիյի ֆագուլէթ
վէ քէմալիյէթ ատէլէրինին նագլ էթմէք

խթէսէք ճէսիմ ճիլալէրէ միւհթաճ տըր. հէր քէս իլէ սէօվիւնսէ, թավրուսնուս վէ հէր հարէքէթինսէ թէվաղու իլէ կէօրիւշիւր իւսիւ. նէֆսինի դըրմալա օլան ճահար ղայէթ չօղ, Ալլահ մուհաֆազէթի վէք աշըրր. ուսուսրնուս տէվամըլը, պունլարա պէսէէլէն գահմէթսիզ Ալլահսան նայլ օլուպ ալտրդը իլմ վէ վուջուֆիյէթ թարիֆէ կէլմէզ իսի: Մանսաթը պաշը Ս. Սաեվանոս Բեռնարդոսուն պու գաատար ֆազուլէթլէրինէ մահիլ օլուպ Գլէրվօսս քէնսի պինա էթտիյի մանսաթը իւզէրինէ օնու մէմուր էթտի: Բեռնարդոս՝ եաշընըն քիւչիւքլիւյինիւ, գուվվէթինին ազլըզընը, վէ տիւնէէվի մասլահաթլար իսարէսի պապինսէ վուջուֆսուզլուզունու սէպէպ ալուպ պու թէքլիֆէ չօղ գարշը կէլմէսէ տէ, ազրպէթ իթտաթ էտիպ պաշ էյտի: Ալլահըն եարտըմըյլա հէր էնկէլլէրի եէնիպ, պու իրգմէթինսէ տահի եիւզ ազարթտը. չօղ տէֆա ֆուզարէլիք սէպէպիյլէ էն իղթիպալը շէյլէրի էքսիլտիյինսէ, տուսար պէրէքեաթըյլա միւճիզէթէն պուլսուս, վէ թէվազիլէրինի տօյուրուպ կիյտիրտի: Պու ազիգին տաը օրատա չօվ օլմատը իչին չօղ քիշիլէր մահասուս ծնուն մանսաթըընա կիթմէյէ հէվէս էթտիլէր. վէտէրի տահի օրայա

կէլնիպ օղլունուն էմրի ալթընտա ֆաղու-
լէթ վէ էպէտի էօմր եօլունու էօյրէնիր
իտի: Ֆրանչա փատիշահընըն գարտաշը
Հէնրիկոս զնյարէթ իչին օրայա կէլտի-
յինտէ, տիւնէա Ֆանիլիայի իւզէրինէ
Բեռնարդոսուն վէրտիյի վազը իշիտիպ
օնտան սօնրա քէնտի տախի օնլարընն ար-
րտաընա կիրիպ եաշամայա գարար վէրտի:
Պու ազիզ քէնտի տուտաը պէրէքե-
թըյլա տիւնեատա եալընըզ գալմըշ կիւ-
նահ եէսիրի գըզգարտաշընը գուրթա-
րըպ Ալլահա չէվիրմիշ տիր:

Բեռնարդոս իլք էվվէլ թէվապիլէրի
իւզէրինէ պիրազ աէրթլիք էտէրիտիյէ
տէ պիր իլճամի իլահիյէ նտահամթ ալըպ
թամթլըլըղլա էմր էթմէյէ պաշլատը, վէ
պու թազրիպ իլէ հէփիսինին գալպինի
քէնտիյէ ճէլպ էթտի: Վէ լաքին քէնտի
իւզէրինէ էթտիյի աէրթլիյի ատլա պրազ-
մատը. հէր կիւն օրուճ վէ փէրհիզ թու-
թար ըտը. կէճէլէրի ույգուտուզ գալըը,
սատթ սատթ տուպյա վէ թէֆէք.քիւր-
լէրէ տալար ըտը. պունլարտան գաթի նա-
զար հէր կիւն գամչըլանըը՝ իրթիքեատ
էթտիյի թազիրաթլար իւզէրինէ թէ-
նինտէն գան ազրթտրըրըրտը: Պու գա-
տար զահմէթլէրտէն թատիաթ եօրուլուպ
գալպինտէ պիր ազ կէվշէքլիք տույտու-
ղունտա, Բեռնարդոս, նէ՞ իչին պուրայա

կէլմիշաին տէյի, քէնտիյէ ասլար ըսը։ Ազիզին ատը չըգըպ եայըլտըղը աէպէպէ խայլի ուզագ եէրլէրտէն քէնտիյի կէօրմէյէ կէլմիշ տիրլէր. չօգ տէֆա տախի թէքլիֆ օլունան եպիսկոպոսլուգ փայէսինի բէտտ էտիպ գապուլ էթմէտի։ Քիլիսէի շէրիֆ իչինտէ իքի սէչիլմիշ փափա իւզէրինէ իխթիլալ չըգըպ՝ չարէսի պուլունմատըղընտա մէճլիս եէրինէ Բեռնարդոսու չաղըրըպ՝ Սէն աէօյլէ պունուն հաՆկիսի կէրչէք փափա ատը, տէյի ասլտուդլարընտա, ազիզ խայլի զէման տուայա տուրտու վէ սէմավի թէֆէքքիւրլէրէ տալտը, ասնրա այրըլըպ, Էքիսինին իչինտէն պու տուր տօղրուտու տէտիյինտէ Հէվիսի դանըպ օնուն տէտիյինի քիլիսէ պաշը թանըտըլար։ Ազիզ Բեռնարդոս պունա քէզալիք ախէր չէթին մասլահաթլար իչինտէ չօգլարընըն շիւպհէլէրինի հալ էթմիշ տիր։

Վաղթըն Փափա հազրէթլէրի՝ Բեռնարդոսու քրիսթիյան փուտիշահլարա եօլլայըպ տին խասիմլէրինէ գարշը Գուտոսի շէրիֆտէ օնլարըն եարտըմընը տիլէտի վէ Ալլահ էֆէնտիմիզ տախի դուլունուն սէօզիւնէ դուվվէթ վէրիպ խայլի միւճիդլէր իլէ պու մասլահաթըն քէնտիյէ մազպուլ օլմասընը կէօսթէրտի։ Վէ լաքին սըրըր պիլինմէզ Ալլահըն թէրթի-

պիյէ պու ճէնկին ասնու օլ գաւսար խայրլը օլմաթըղընաա՝ Բեռնարդոս նէ կիուռնէ աճը սէօզլէրէ, սիթէմլէրէ վէ պուլմէթէ թէհամմիւլ էթմիշ օլտուղունու թարիֆ էթմէք միւհալ գապիլինաէն տիր: Պու գաւսար ըէնճիսէլէր արաընաա ազիզ՝ շէճաաթընը ղայպ էթմէյիպ, Ալլահընն իւզէրինէ շիքեայէթ էթմէտէն խէ, պէնիմ խաթիւմէ օլմասընը տահա զիաատ խաթէրիմ, պէնիմ աարմ պօզուլուբուսա զարարը եօգ,ֆագաթ Շէֆքէթլիմիւն աարընա զիւլ կէլմէսին, տէր խո: Ալլահ էֆէնտիմիզ դուլունուն պու ազիմ սապրընա պէտէլէն էվվէլքինաէն տահա զիաատ միւճիզաթ իշլէմէ դուվվէթի վէրիպ թէքրար սարընը եէրինէ կէթիրմիշ տիր: Կոստանդիա շէհրինաէ պիր կիւնաէ խայլի աէյրճիլէր էօնիւնաէ օն պիր քեօրուն կէօզիւնիւ աչմըշ տըր. օն չօլաղ քիշիլէրէ վէ օն սէքիզ քիւթրիւմլէրէ շիֆա վէրմիշ տիր: Կոլընիա շէհրինաէ իւչ կիւն իչինաէ եիւղ տիլսիզլէն տիլինի վէ օն սաղըրլարըն դուլաղընը աչմըշ տըր: Պունլարաան գաթի նազար չօգ ճինլիլէրի շէյթանըն զարպընաան գուրթարըպ վազթըյլա օլաճադլարը փէշինէն աէօյլէմիշ տիր:

Չէքտիյի եօլ զահմէթլէրինաէն վէ րիյազաթ իլէ կէչիրտիյի էօմր ուսուլնը-

տէն զէվալլընըն թէնի գուրսա քէմիյէ տէօմիւշիւտիւ, ախէր ճիւզի իլլէթլէրտէն մաատա պիր տէ միտէ զահմէթի թուվաղ աղզընա պիր շէյ գէյամազ օլտու, քի աղ վագթ իչինտէ այագլարը տա շիշտի վէ սանքի եարը էօլիւ կիպի գալըը: Աղիզ Բեռնարդոս պու ճէմի աղըրլարը Ալլահըն խաթըը իչին սապը իլէ վէ կէօնիւլ խոշնուտլուղույլա չէքտի. սօնրա սօն տէֆա աշգ ու էշգ իլէ ազիզ խորհուրդլարը ալըպ պիթիրիպ եանընտաքի ճէմ օլանլարա տէօնտիւ Պիր շէյէ եարամազ Ալլահըն գուլույում, շիմտի վագթը կէլտի, շու մէյվէսիզ աղաճը չըգարըպ փարէ փարչա էթմէլի, տէտի: Վէ պունտան սօնրա Էֆէնտիմիզին 1153 թարիխինտէ կէօզլիւնիւ գափայըպ կիւլէր եիւզ իլէ ալէմըզ տէօրթ եաշընտա ճանընը Ալլահա թէսլիմ էյլէտի: Պու ազիզ քէնտի սազլըղընտա եիւզ ալէմըզ մանասթըը պինա էթմիշ վէ խայլի տա կիւզէլ քիթապլար ինշա էթմիշ տիր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 21

ՍԱՄՈՒԻԼ ՄԱՐԳԱՐԻՆ

Եղկանա վէ Աննա իքի ֆաղուլէթ առահիպի զէվճ վէ զէվճէ պիր էվլատլարը օլմատըղը իչին զայէթ մահզուն ուտուլար,

վէ Աննա տուասընտա տէվամ էտիպ էն-
ճամ Ալլահտան տիլէտիյի էվլատը ալտը
վէ ատընը Սամուէլ գօտու։ Մասըմ
սիւտտէն քէսիլտիյինտէ Աննա ահտը
իւղըէ էվլատընը ալըպ Հէղի քահանայա-
պետին էլիյլէ էօմրիւ օլտուգճա Ալլահըն
խըզմէթինէ սունտու, վէ էվինէ տէօնտիւ։
Ալլահ էֆէնտիմիզ սունուլան գուրպանըն
քէնտիյէ մագպուլ օլմասընա նիշանէն
Աննայա պաշգա էվլատլար տախի վէրիպ
թէսէլլի էթմիշ տիր։

Սամուէլ Հէղինին եանընտա գալըպ
օնուն էմրի իւզրէ Ալլահըն խըզմէթինէ
մէշղուլ ուտու, վէ ֆաղուլէթ վէ ախէր
էյիլիք պապինտէ իշհար էթտիյի քէմա-
լիյէթ իչին հէր քէսին կէօղիւննէ կիրմիշ
իտի, վէ Ալլահըն օնուն պիլէտինճէ օլտու-
ղու ալէմէ փէք էյի պէյան օլմուշ ուտու։
Հէղի եաշընը ալմըշ ըտը վէ Ովինի վէ
Փենեհէս նամինտէ էվլատլարընըն իրթի-
քեապ էթտիքլէրի գապահաթլարը պօր-
ճու իւզրէ սէրթլիք իլէ եիւզլէրինէ վու-
րուպ թէրպիյէ էթմէզ իտի։ Պիր տէֆա
Սամուէլ ույուր իքէն գուլաղընա սէս
կէլտի, վէ Հէղի չաղըրըյօր գրյաս էտէ-
րէք չափուճադ եաթաղընտան որչրայրպ
Լէպպի, էֆէնտիմ, տէյի օնուն եանընա
վարտը. Հէղի՝ պէն չաղըրմատըմ, կիթ
օղուլ եինէ ույու, տէտիյինտէ, Սամուէլ

*

աէօվիևնէ իթաաթէն կիթաի թէքրար ույդույա տաւլոր: Պու վազրա իչի տէֆա էնաէ էնաէյէ զու հուր էթտիյինաէ, Հեղի անլատը քի Սամուէլի չաղըրան Ալլահ տրը. վէ օլ աէպէպտէն թէմպիհ էթտի քի, էյէր պիր տէֆա տահա պու աէս կէլիրաէ, Սէօյլէ եա՛ Րէսպիմ քի գու- լուն տիյինէտին, տէտին: Էմրի իւզրէ իթ- տիյինաէ՝ Ալլահ թէաալա Հապըէթլէրի Սամուէլին եանընա կէլտի վէ Հեղինին էվլաատլարընըն քէօթիւլիւյիւ իչին օնաւն էվինին րէատա օլունմաարընը պէյան էյլէ- տի: Պու խայալ կէչտիյինաէ՝ Սամուէլ կէօրտիւյիւնիւ Հեղիյէ տէմէյէ գօրգատու, վէ լաքին օնաւն գօր էթտիյինաէ հէր շէյի օրթայա չըգարտը, վէ վագթի կէլիպ հէր տէտիյի պիրթէքմիլ պաշա չըգտը- ղընտա, Սամուէլին ատը պիւյիւտիւ, վէ Ալլահըն տէվկիւլիւտիւ օլմաար ճէմիաթ իչինաէ չալ օլատու:

ճէնք իչինաէ Հեղինին օղուլլարը տիւշ- տիւյինաէ՝ պապալարը տույուպ աճըրըն- տան քէնտիսի տէ տայանամաատը վէ էօլ- տիւ. վէ Սամուէլտէն պաշգա Ալլահըն հուզուրինէ կիրիպ չըգան գալմաատը: Ահ ատնտըղը տախի պու ճէնք արաաընտա տիւշման էլինէ էսիր տիւշմիւշ իւտիւ. վէ լաքին արաալարընտա զու հուր էտէն գըրըղըն իչին օնու եէրինէ կէթիրտիքլէ-

բինաե, Սամուէլ ալոր եէբինէ գօտու, վէ ճէմիաթա Ալլահըն թէմպիհլէբինէ միւթի օլսուգտան սօնրա տիւշմանտան գօրդմամայանտահիհաթ վէրիպ, օնուն իւ-զէբինէ կէլտիյինտէ տուտաը պէրէ-քեաթըյլա գօվտու վէ Ալլահըն պու ինայէթինէ թէշէքքիւրէն գուրպան սուն-տու վէ թաշ տիքտի: Պէնի Իսրայէլին իչինտէ Մովսէս վէ Ահարոն կիպի օլուպ եէրտէն եէրէ կէգէր օնլարըն տավասընը քէսէր վէ իգնիպալարընը գայըրըր ըսը: Եաշընը ալուպ գայրի իչէ կէլմէտիյինտէ Յովէլ վէ Աբիա իսմինտէ իքի օղուլլարընը ճէմիաթի իւզէրինէ հաքիմ գօտու, վէ լա-քին օնլարըն ֆէննա հարէքէթի իչին ճէ-միաթ շիքեայէթի էտիպ Սամուէլտէն օն-լարըն եէրինէ պիր փատիշահ իսթէտիք-լէրինտէ, Ալլահըն իրատէսինի ոօրուպ էմրինի ալտըգտան սօնրա վէտէրինին գայպ օլմուշ մէղքէպինի արամա իչին չըգմըշ Սաուղու ալոր օնլարըն իւզէրինէ փատիշահ գօտու, վէ օնտան սօնրա քէն-տինին գայրի պիր շէյտէն ալագասը օլմա-մասընը պէյան էյլէտի:

Սաուղ իքի սէնէ միդտարի էյի փա-տիշահլըգ էթտիքտէն սօնրա եավաշ եա-վաշ Ալլահըն թէմպիհլէբինտէն չըգմա-ղա պաշլատը. իլգ տէֆա Գալղալատա Սամուէլէ պէգլէմէտէն գուրպան սուն-

մասը իչին էվլատտան էվլատտա օլաճագ փատիշահլըղընը ղայպ էթտի. վէ իքինճի տէֆա Ալահըն աշիքեար էմրի իլգէ Ամաղէկի զրմայրպ օնլարըն Ագագ իա-մինաէ փատիշահընը ատղ ատղլատըգտան ասնրա գուրպան աունմա պէհանէսիյլէ կիւղէլ գօյունլարընը եաղմա էթմէսի իչին Սամուէլտէն փէք քէսքին թաղիր իչիթտի. վէ օնուն եիւրէքտէն տէօնմէ-տիյինտէ Սամուէլ ղայրի եիւգիւնիւ կէօրմէք իսթէմէտի: Սաուլդան նամ քեօրլուդու իչին Ալահ էֆէնտիմիզ օնու գապէպլէտի վէ իւգէրինէ ճին եօլլատը. օնտան ասնրա օնուն եէրինէ Դաւիթ մար-գարէյի փատիշահ էթմէյէ Սամուէլէ թէմգինհ էյլէտի: Ալահըն պու էմրինի տէ իչրա էթտիքտէն ասնրա ղայրի չօգ եաշամայրպ էօլտու վէ ճէմի Խարայէլ թաիֆէսի իւգէրինէ ադայրպ էվի Արի-մաթէմատ կէօմտու:

ՕԳՈՍՏՈՍ 22

Ս. ԹՈՄԱՅԻ ԱՌԱՔԵԼԻ

Ս. Թոմաս Գալիլէա շէհրինտէ տօ-ղուպ պույուդճըլըդ տանտաթընա թալիպ օլմուշ ուտու. վէ լաքին դուրթարըճը-մըդ Ցիսուս օնու չաղըրտըղընտա հէր շէյինի պրատըը վէ հէր թէհլիքէլէրի

կէօղիւնէ ալարագ օնուն շահիրալէրի սը-
բասբնա կիրտի: Պիր կիւն էֆէնտիմիզ
Քրիստոս էօլմիւշ Ղազարոսա էօմր վէրմէ
իչին ԵԷհուտիսթանա կէչմէք իսթէտի-
յինտէ, շահիրալէրինտէն պազիլէրի օնուն
սէպէպինէ քէնտիլէրիտէ պիր շէյ չէք-
մէսինլէր տէյի գօրդու կէօսթէրէրէք,
էֆէնտիմ, ԵԷհուտիլէր տահա շիմտի
սէնի թաշլամազ իչին արայօրուտուլար.
սէն թէքրար օնլարըն վիլայէթինէ մի
կիթմէք իսթէրսին տէտիքլէրինտէ, Թով-
մաս սահիրլէրինտէն եիւրէքլի գօփուպ՝
Հայտէ պիզ տէ կիտէլիմ, օնուննա պէրա-
պէր էօլէլիմ տէմէհյլէ, հիչ պիր թիւր-
լիւ էօլիւմ թէհլիքէսինտէն պիլէ գօրգ-
մամասընը պէյան էյլէտի: Էկէրչի քէնտի
տէ օլ պիր առաքեալլար կիպի դէյթինլիք
տաղընտա ուսթասընը տիւշմանլարընըն
էլինէ պրագըպ գաչտը, վէ լաքին օլ
պիրլէրինին թօփ օլտուղունտա Թովմաս
տահի կէրի գալմատը:

Քրիստոս էֆէնտիմիզ տիրիլտիյի կիւն
առաքեալլարա կէօրիւնտիյինտէ Թով-
մաս օրատա տէյիլ իտի. սօնրա պունու
պաշգալարընտան իշիթտիյինտէ ինանմազ
իսթէմէյիպ՝ Մրևլարըն տէլիյինի այա-
ղընտա կէօրմէկտէմ, վէ փարմաղըմը իչինէ
սոգուպ էլիմ իլէ պէօյրիւնիւ եւէլամազ-
սամ ինանմամ, տէտի: Թովմասըն պու

* * *

լաղբտելարը իմ իմաա էքսիքլէյի կէօա-
թէրաիյի իչին օլ պիր առաքեալլար տա
չօգ կիւճէնաիլէր, վէ լաքին հէր քէսին
գալպինի պիլէն Յիսուս ահքիզ կիւն ասն-
րա պիր տահա կէօրիւնտիւիւնահ, Սէլամ
ալէյքիւմ տէյէրէք, Թոմմաա տօղրու
տէօնիւպ՝ Փարմաղընը պուրայա կէմիր,
էլիմէ պագ, էլինի ուզաթ պէօյրիւմէ գօ:
Ինանմադլըգ էմիմէ, իմ իմաալը օլ, տէ-
յիպ օնուն գապահաթընը եիւգիւնէ
վուրաու: Թոմմաա թագսիրաթընը թա-
նըյըպ էմրի իւղրէ էլի իլէ եարալարընը
եօգլատըդտան սօնրա, Նա Րէպպիմ,
Անահրմ տէյէրէք էմիտիյի սին էքսիք-
լէյինի թանըտը վէ ալանէն իրմիքեապ
էմիտիյի կիւնահը իգրար էտիպ սֆիլընը
տիլէտի. վէ օնտան էօյլէ հէր կէօրիւպ
տուլատուդունա ինանտըդտան սօնրա, ա-
խէրլէրինէ տէ Քրիատոսու վադ էտէր իտի:

Օլ պիր առաքեալլար իլէ պէրապէր
պէննտեկոատէ կիւնիւ Րուհուլլահը ալ-
տըդտան սօնրա ճիւդի վադմ Նէհուտիա-
թանտա գալըպ Ինճիլի շէրիֆի վադ էմ-
տի, վէ սօնրա խայլի միւշիւտիւլէր վէ
տինտիպլէր թօփրաղընը կէզտիքտէն սօնրա
Հինտիսթանա գատար կիմտի վէ ճէմի
վարտըլը եէրլէրտէ իշլէտիյի միւճիզէմ-
լէրին, տէօնտիւրտիւյիւ ճանլարընն սայրսը
եալընըզ Անահա պէյան տըր. վէ քէնտի

էօլիւմիւնտէն պէշ եիւղ աէնէ սօնրա տահա օրթայա չըգրըպ կէօրիւնէն քիլիսէլէր վէ ախէր իպատէթ եէրլէրի Թովմասըն չէքտիյի էզիյէթլէրէ վէ տին հադգընա իլճար էթտիյի ղայրէթէ շէհատէթլիքէտէրլէր։ Զինումաչին Թարաֆընա տախի վարըպ պու կէօնէ խայրը շէյլէր չօգ էթմիշ տիր։

Մարսինկա փատիշահլըղընըն փայթախթը Մէղնապոր շէհրինտէ պիր քիլիսէ եափտըղընատա պիր աճախպ հիքմէթ ղուհուր էթտի։ Տէնիզ գըյրսընա պիր այգըրը իրի աղաճ տիւշմիւշ իտի. փատիշահ ատրայընըր եափտըղընատա պունու գուլլանմադ իսթէյիպ ալմայա ատամլար եօլլատը, վէ լաքին տէվէլէր գօշուպ քէնտիլէր տախի չօղալըպ Թիւրլիւ հիւնէրլէր իլէ պու աղաճը տիշարը չըգարմադ իսթէտիլէրիսէ տէ, հիչ պիր Թիւրլիւ եէրինտէն գըմըլտաատամատըլար։ Ս· Թովմաս Ալլահա իւմիտինի գօյուպ տէնիզ քէնարընա տօղրու վարտը վէ աղաճա էմր էթտի քի էյէր փատիշահ՝ Ալլահըն շանընա եափտըղը քիլիսէյէ գուլլանմադըա իզն վէրիրսէ, եէրինտէն գըմըլտայըպ, տիշարը չըգսըն։ Փատիշահ գայլ օլտուղունատա խալղ տէնիզ գըյրսընա եըղըլտը, վէ Ս· Թովմաս գուշաղընը չըգարըպ աղաճըն պիր ֆիլիկինէ պաղլատը վէ չէքտիյի

կիպի գօլայլըղլա տիշարը չըգարտը։ Ակյո-
ճիլէր թէաճճիւպտէ գալըպ Թովմասըն
Ալլահը կէրչէք տիր տէյէրէք, եափտըղը
քիլիսէյէ ագչա իլէ տախի չօգ եարտըմ
էթտիլէր վէ տօղրու տինէ տէօնտիւլէր։
Պաշգա տէֆա պիր եիւքսէք գայա իս-
թիւնէ պիր թաշտան խաչ գօյուպ՝ Տէնիզ
կէլիպ պու գայայը վուրտուղու վագթ
Էվրօփատան ատէմլէր կէլիպ վէրտիյիմ
տէրս վէ գօտուղում թէմէլ իւզրէ օնլար
տա վազ վէրէճէքլէր տիր տէյի օլ խաչ
իւզէրինէ եազմըշ տըր քի, չօգլարըն զիւ-
մինճէ հալա պու կիւնէտէք կէօրիւնիւր,
վէ տէտիյի իւզրէ տախի սու եէյիպ տէ-
նիզ գայայը տէօյմէյէ պաշլատըղը վագթ-
լարտա Ս. Ֆրանչիսգոս քսավէր օրայա
կիթմիշ տիր։

Փութ փափազլարը՝ Ս. Թովմասըն վա-
ղընա գարշը գօյամատըղլարընտա փատի-
շահըն եանընտա հագգընա ֆէնա սէօյ-
լէմէյէ պաշլատըլար։ Պազըլարըն դրյասըն-
ճա փատիշահ պու դրդգանճ քիշիլէրին րէ-
ճասընա իքրամէն ազիզ Թովմասը օգ իլէ
վուրուպ էօլտիւրմիւշ տիւր, վէ պազըլա-
րըն զանընընճա զալիմ փափազլար քէն-
տիլէրի օնու էօլտիւրմիւշ տիւրլէր։ Ս.
Թովմաս հէր կիւն ագշամ իւսթիւ պիր
իզսիզ եէրէ կիտիպ տիքտիյի խաչ էօ-
նիւնտէ տուա էտէր իտի. զալիմլէր պու-

նու չաշուտլայըպ պիր կիւն արգասընտան տիւշտիւլէր վէ Ս· Թովմաս ատէթի իւ-
զէրէ տուայա տալմըշ տուրուր իքէն պի-
րիսի ափանսըզ փուսուտան չըգըպ իւզէ-
րինէ վարտը վէ խրշտը իլէ վուրուպ եէրէ
եաթըրտըլընտա՝ օլ պիրլէրի իւզէրինէ
պաստըլար վէ պուտագը տէյինէ քլէր իլէ
թէփէլէտիքտէն ոնրա այաղընտան չէ-
քէրէք սիւրիւքլէտիլէր: Ֆրանչիսկոս
Քասալէրին վաղթընա գատար ազիզ Թով-
մասըն էօլտիւյիւ եէրտէ գան կէօրիւնիւր
իւտիւ: Մէզքիւր Ֆրանչիսկոս Հինտիս-
թանա վարտըղը կիպի Ս· Թովմասըն մէ-
զարը իւզէրինէ կիտիպ տուա իլէ օնուն
եարտըմընը տիլէտի, վէ ֆիլ վագը րէ-
ճաստ գապուլ օլունուպ Ս· Թովմաս աշի-
քեար միւճիզլէր իլէ քէնտինտէն ոնրա
կէլէն իքինճի Հինտիսթան առաքեալընա
եարտըմ էթմիշ տիր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 23

ՍՈՒՐԲ ԵՐԱՆՈՍ

ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՍԻՐՄԻՆՑ

Պու ազիզին էօմրիւ Հիբեայէսի Րում
Լաթին վէ Էրմէնիլէրին էպի քիթապլա-
րընտա պիրիպիրինէ փէք մութապըդ վէ
լաքին մուխթասէրէն նագլ օլունուր: Թա
քիւչիւք չաղընտան ֆաղուլէթ վէ իպա-

տէթ պապինաէ կէօսթէրտիյի մուհապ-
պէթ իչին տահա եաշը քէմալի մէրթէ-
պէսինէ վարմատան ամմէնին իսթէմէ-
սիյլէ եպիսկոպոսլուգ վէյէսինէ նայլ օլ-
մու։ Դիոկղետիանոս գրալըն՝ քրիսթի-
յանլարա գարշը զուլմէթ ֆէրմանը չըգար-
տըղընտա ազիզ Երանոս պաշդալարը կիպի
գօրդուպ գաչմատը, իլլա էյի վէ սիւրիւ-
սիւնիւ սէվէր չօպան միսալի օնլար իլէ
պիրլիքտէ Քրիստոսուն խաթըր իչին հէր
թիւրլիւ ընճֆիտէլէրէ թէհամմիւլ էթ-
տի։ Ջալիմ գրալըն հաքիմի Պրոբոս
Երանոսուն հազդրնա իչինէ տիյինտէ հու-
զուրինէ չաղըրտը, վէ ալլահլարա գուր-
պան սունմայա թէքլիֆ էթտի. Երանոս
գարշը գօսուդունտա գընտանտա աթտը
վէ չօգ կիւն օրտատա իսքէնճէ վէրտիք-
տէն սօնրա թէքրար հուզուրինէ չա-
ղըրըպ՝ գէնտինէ գրյմա, թէքլիֆիմի
գապուլ էթ վէ ալլահլարա գուրպան սուն
եօխսա սօնուն ֆէնա օլուր տէյինճէ,
Երանոս՝ հաթթա Քրիստոսուն խաթըր
իչին սիտաէթ չէքիպ էօլէճէք օլուրսամ
սօնում վէք էյի օլուր, տէյի ճէվապ վէրտի։

Պրոբոս պու ճէվապըն իւդերինէ էօքէ-
լէնիպ տահա թիւրլիւ իսքէնճէլէր վէր-
տիքտէն սօնրա չայ իչինէ աթրպ պօղ-
մայա էմր էյլէտի. վէ լաքին Երանոս՝ տին
ուղրունա գանընը տէօքմէ իչին օլան ար-

զեւսինի կէօսթէրտիյինաէ իւք եվվէլ գըլըճ իլէ պաշընը վուրտուլար վէ ասներա թէնինի Սավա չայընա աթտըլար: Ագիդ Երանոսան էօլիւմի Էֆէնտիմիզին 303 թարիխինաէ վագը օլմուշ տուր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 24

ԴԱՆԻԷԼ ՄԱՐԳԱՐԻՆ

ԵՒ ԵՐԵՔ ՄԱՆԿՈՒՆԵՔ ԲԱԲԵԼՈՆԻ

Դանիէլ՝ Յուդայ ասյունատան օլտուղու իչին թէն թարափընատան Քրիատոս էֆէնտիմիդ իլէ խրատլըղը վար բոր վէ արգատաշլարը Անանիա, Ազարիա վէ Միսայէլ կիպի քէնտի տէ փատիշահ սիլսիլէսինաէն էնմէ իտի: Պունլարըն տէօրտիւ տէ տահա քիւչիւք եաշընատա իքէն Յուդայ փատիշահը Յոյակիմ իլէ էսիր տիւշիւպ Եէհուտիսթանատան Պապատոսա կէօթիւրիւլտիւլէը: Յոյակիմ փատիշահ գուրթուլուպ փաիթախթընա ավաէթ էթտիյինաէ պրագտըղը բէհնլէր արատընատա Դանիէլ տահի պուլունուս վէ նաբուքոդոնոսորուն էմրի իւզէ փատիշահ մէտրէսինէ գօնտուլուպ օնլարըն այնու գաննաուները իչինաէ թէրպիյէ օլուր վէ իլիմ էօյրէնիր իտիլէը: Պու Յուդայ ասյունատան տէօրթ տահտ չօճուգլար, եանի Դանիէլ, Անանիա, Ազարիա վէ Միսայէլ՝ փատիշահ

աօֆրաբնաան եէմէք իսթէմէյիպ իւղէր-
լէրինէ նազըր օլան Մադաասադ պէյէ եալ-
վարտըար քի քէնաիլէրէ լէգիզ սու-
թանի թաամլար եէրինէ սու վէ ապպէ-
վաթ վէրսին վէ օնլարը եէյէրէք օլպիր-
լէրինաէն տահա գիսաէ շիրին վէ սինճ
կէօրիւնիւրիւտիւլէր : Ալլահ թէալա
հազրէթլէրի տախի պու տէօրթ ադիզ
դուլլարընա ադլ վէ ֆիրաէթ լութֆու
վէրիպ հէփիսինին էօնիւնաէ իթիպար
պուլուրուտուլար : Դանիէլին գիհնի իւ-
չիւնաէն տահա գիյաաէ աշըրը օլուպ քէ-
րէմի իլահիյէ վազթըա օլաճագ շէյլէրի
փիշինէն կէօրիւր խապէր վէրիր իտի, վէ
ադլ գէյրէքլիյի իչին ալիմլէրին ալիմի
Սողոմոնա թէշպիհ օլունուրուտու : Տա-
հա քիւչիւք իքէն ադիլանէ քէաախյի շէ-
րիաթ վէ վէրախյի սիճիլ իլէ կիւնահարզ
վէ գապահաթարզ եէրաէ էօլիւմ հիւքմ
օլունմուշ Շուշանըն էօմրիւնիւ գուրթա-
րըպ՝ ուԹանմագ իսթիյարլարըն տիլինի
թուԹտուգտան սօնրա՝ ուպուտիյէթ եէ-
միշ աատալէթսիզ հաքիմլէրի եօղ էթ-
տիյի իչին ճէմիաթ էօնիւնաէ գիյաաէ
նամ ալմըշ րար : Իւչ սէնէ միրուրինաէն
սօնրա իլիմլէրինի թահսիլ էտիպ Նաբու-
քոդոնոսոր փաատիշահըն հուզուրինէ չըգ-
մըգլարընաա՝ օլ պիր եաշընը ալմըշ վէ
վուգուֆիյէթ պապինաէ ադլ գէյրէք

ֆէյլէսօֆլարտան վէ ալիմլէրտէն պու տէօրթ չօճուղլար իւսթիւն պուլունուպ ղայէթ իլէ օնուն կէօզիւնէ կիրտիլէր. վէ Դանիէլին իւզէրինէ պիր մախսուս մու-հապպէթ պաղլայըպ շահզատէսի իսմինի վէրտի վէ Բաղտասար չաղըրտը, վէ օնուն խաթրը իչին արգատաշլարընըն իսիմլէրի տէյիշիլիպ, Սեդրաք Միսաք վէ Աբեդնա-գով չաղըրլտըլար:

Նաբուքոդոնոսոր փէտէրի էօլիւպ քէնտիսի օնուն եէրինէ Թախթա ճիւլուս էթտիյինատէն իքի սէնէ սօնրա պիր հէյպէթլի տիւշ կէօրտիւ. Թիւրլիւ հէյուլալարտան եափմա պաշը ալմուն պիր իրի սուրէթ կէօրտիւ. վէ ույգուսունատան գալգարըլընտա կէօրտիւյինիւ ունուտուպ՝ նէ օլտուղունու տէսինլէր վէ մանասընը վէրսինլէր տէյի ճէմի միւնէճճիմլէրի վէ ալիմլէրի եանընա չաղըրտը. վէ լաքին պունլար պիր շէյ էտէմէտիքլէրինտէ հէփիսինի տէ դըրմայա էմր վէրտի: Դանիէլ վէ արգատաշլարը տախի ալիմլէր սրբասընտա օլտուդլարը իչին, օնլար տա թէհլիքէ իչինտէ իտիլէր, օլ ճիհէթտէն Դանիէլ փատիշահըն հուզուրինէ վարտը վէ էմրինին իճրասընը ուզաթմայա եալվարըպ միւհլէթ տիլէտի: Օնտան սօնրա արգատաշլարըյլա պէրապէր հագգ Ալլահըն էօնիւնտէ տուայա տուրուպ՝ կէճէ րու-

յասընտա մասլահաթըն նէ վէ նասըլ օլ-
տուղունա վուգուֆ օլտու վէ իրթէսի
կիւն հէր շէյի եէրլի եէրինճէ փատիշահա
նագլ էտիպ տիւշիւնիւն մանասընը տախի
վէրտի: Նաբուքոդոնոսոր հէր շէյի օլտու-
ղու կիպի տույտուղունտա մահի գալտը
վէ Դանիէլին Ալլահընը մէհ էթտիքտէն
սօնրա օնու ճէմի Պաղտատ ալիմլէրի իւ-
զէրինէ պաշ էթտի վէ մէմլէքէթ ումու-
րունու օնուն էլինէ թէսլիմ էթտի վէ
Դանիէլ փատիշահըն պիլմէսիյլէ արզա-
տաշլարը Սեդրաք Միսաք վէ Աբեդնա-
գովու վէլայէթլէր իւզէրինէ մէէմուր իյ-
լէտի: Պու ազիզլէրին տէօրտիւ տախի
փատիշահ էմրինէ միւթի օլուպ տէվլէթ
օմուրունու սատըգանէ իտարէ էթտիք-
տէն սօնրա թափարզլարը Ալլահըն հու-
զուրինտէ տախի դալպլէրի թէմիզ իտի
վէ իլմ իւ ֆազուլէ թապափինտէ եէքթա
ըտըլար: Պէօյլէ ազիմ մէրթէպէյէ եէ-
թիշտիքտէն սօնրա էլէրինտէն կէլտիյի
գատար քէնտի միլլէթլէրինտէն օլան-
լարա եարտըմ էտէրիտիլէր, քի իւչ փա-
տիշահըն օղլու Յոյակիմ վէ պիր գաչ
սէնէ սօնրա Յուդանըն սօն փատիշահը
Սեդեկիա տախի եէսիր տիւշմէ իլէ պուն-
լարըն սայըսըր ղայէթ չօղալմըշտըր, վէ
պու եէսիրլէրին արասընտա Եղեկիէլ մար-
գարէ վէ պաղըլարըն զաննընճա Մուրթ-

քէ տախի պուլունուրուտու։ Երեմիա մարգարէնին Եհովատիմթանտա փէյղամ պէրլիւ էթտիյի կիպի, եգէկիէլ տախի Պաղտատ թօփրաղընտա Դանիէլին սաղ-լըղընտա Նոյ վէ Յովբ սալինէրէ օնու թէշպիհ էտէրէք փէյղամպէրլիւք էտեր վէ իլմինի ալէմէ տույուրուրուտու։

Նաբուքոդոնոսոր ապքեր գուվվէթիյլէ պուլտուղու ֆիլթուհաթլար իզէրինէ դապարըպ վէ քէնտինտէն պիւյիւք ղայրի շէյ եօզ դըյաս էտէրէք ֆուզուլանէ ալ-թունտան տէօքմէ սիւրէթինի եափթըր-ըր վէ հէր քէս օնա կէլիպ սէճտէ դըլըրն տէյի էմր էթտի, վէ էմրինէ իթտաաթ էթմէյէնլէրի աթէշէ ատմաղա էօրֆ վէրտի։ Ճէմի շէհր էհալիսի մաղրուր փա-տիշահրն պինամուս էմրինի իճրա էթտիք-լէրինտէ, Դանիէլ արգատաշլարըյլա պէ-րտապէր պու ապիմ կիւնահա իրթիքեատ էթմէտի։ Գրզգանճ միւննէճճիմլէր՝ Դա-նիէլին հազդընա պիր շէյ տէմէյէ գօր-գուպ՝ օլ պիր իւչ արգատաշլարընր փա-տիշահա զամմազլատըլար. վէ փատիշահ էօքէլէնիպ ֆիլհալ հուզուրինէ կէթիր-մէյէ էմր էթտի. վէ տույտուղունուն կէր-շէնքլիյինի թատհիհ էթտիքտէն սոնրա էօրֆիւ իզրէ եանմըշ, թուֆուշմուշ քիւլհան իչինէ ատմտրըտ վէ լաքին օն-լարըն միճիղէթ իլէ եանմայրպ օրատա

տուա էթմէլէրինի կէօրտիւյիւնաէ՝ ֆու-
րսունուն եանընա վարսը, վէ պիւլէնաի
ավազ իլէ, եա Ալլահըն սատըգ դուլլարը
Սեդրաք, Միսաք վէ Աբեդնագով, գալգը
տիշարը կէլին, Ալլահընըգ սիզի գուր-
թարսը տէյիպ օնլարըն էօնիւնաէ հագգ
թէալա հապրէթլէրինէ սէճաէ գըլսը վէ
օնսան սօնրա օնլարըն թափսըղը Ալլահ
իւզէրինէ ֆէնա սէօյլէմէմէյէ թէմպիհ
էտիպ օնլարա տահա շան վէրմէ իչին տէվ-
լէթի ալթընտա օլան Եէհուտիլէր իւզէ-
րինէ մէէմուր էթտի: Դանիէլ տախի
տուսսը պէրէքեաթըյլա պու օլան շէյ-
լէրէ չօդ եարտըմ էթմիշ տիր:

Վէ լաքին պու ադիմ հիքմէթէ նիս-
պէթէն Նաբուքոդոնոսոր տահա քիպրինի
պիր թարաֆա պրագմագ ըսը, վէ Ալ-
լահ՝ ճէսամէթլի վէ պէրէքեաթլը ադա-
ճըն ամմէյէ նաֆադա վէրտիքտէն սօնրա
քէօքիւնտէն քէսիլիպ ալթընմասընը տիւ-
շինտէ կէօսթէրէրէք՝ քէնտինին ոէ
օնուն էլինտէ պաշդալարընը դաղէպլէմէ
իչին պիր միւնասիպ ալաթ օլմասըյլա
ճէնքճիլէր իչինտէ պուլտուդու ֆիւթու-
հաթը անլասըյսա տա, եինէ ագլը պա-
շընա կէլմէտի, վէ ֆօտուլուդու էլտէն
պրագմասը: Կէօրտիւյիւ տիւշիւն մանա-
սընը թէքրար միւնէճճիմլէրինէ սօրտու
վէ օնլար թափիր էտէմէտիքլէրինտէ

Դանիէլ հիճաթ էթ-մէտէն՝ օնուն մալ-բուբլուղա իչին Ալլահըն տարըլմասըներ պէյան էթտի, վէ փատիշահլարը էլինաէ թուէթան Ալլահը թանըյըպ իդրար է-տինճէյէտէք ինսանլարտան գօվալանըպ օրմանլար արաարնտա եէպան հայվա-նաթլար իլէ ատքին օլմասընը փիշինէն խապէր վէրտիքտէն սօնրա, Ալլահըն մէր-համէթինի տիլէ, սատագա իլէ կիւնահ-լարընա ափվլըգ պուլ տէյի օնա նասիհաթ վէրտիյսէ տէ, տէտիյի դապուլ օլունմա-սը վէ ֆիլվաղը ինսանլարտան գօվալանըպ արղըր կիպի օթլանմայա պաշլատը. տէ-րիսի գալընլանտը, ատչը վէ թըրնաղը ս-ղանտը: Վէ օնտան սօնրա Դանիէլին աֆօղիս միճիպինճէ, իւզէրինտէն եէտի վաղթ, եանի եէտի սէնէ վէ եախսա եէ-տի այ կէչտիքտէն սօնրա թէքրար ադլը պաշլընա կէլտի վէ Ալլահը թանըյըպ ալ-դըշլատը, վէ Ալլահ տախի պիլմէդիկլէ թախթընը թէքրար օնա պաղըշլատը:

Պաշգա տէֆա տախի Նաբուքոդոնո-սորըն օղլու, եախսա թօրնու Բաղտատտը ադշամ թատմը էտէրիքէն գոփ գաֆիլ պիր ատամ փատմադլարը օրթայա չըգըպ փատիշահըն տարայը տուտուրընա պիր շէյ եապադըդտը. միւնէճճիմլէր մանատընը վէ-րէմէտիքտէն մատտա օգուչտամատըգլա-րընտա Դանիէլի չաղըրտըլար վէ օ օգու-

տուգման ասնրա մանուարնը տա վէրտի, եանի նարուքսդոնոտորուն էվինահն փառիշահլըլըն գալդմասրնըն վազթը կէլէմէնին։ Վազրա ադիգին ակօղլու մուճիպինճէ օլ կէճէ Բալտասար փառիշահ վուրուլտու վէ Դարեհ Մար՝ Գրգըլ պաշլարըն փառիշահը Կիւրոսուն եարտըմըլա Գրլտանիլէրին փառիշահլըղընը գապթ էթտի։

Դարեհ՝ ճէմի մէմալէքինտէ եիւգ եիրմի վալի գոսուղունտա, օնլարըն իւգէրինէ տէ եիւգ վէգիր մէմուր էթտի վէ օ իւգլէրին պիրի տէ Դանիէլ իտի քի օլ զէման նէ գասար եաշընը ալմըշտըյտա տա, տահա տող ճէտուր վէ գուվվէթլի իտի, վէ էտինտիյի ֆիրատէթ վէ պիլգիճլնք իշին օլ տէրէճէ Դարեհին կէօգնէնէ կիրտի քի օնու ճիւմլէ րիճալ քիպարըն վէ ճէմի տէվլէթի իւգէրինէ նատըր նատպ էյլէտի։ Դանիէլին պու թարղ պիւյիւմէսինէ օլ պիրլէրի գրգդանարլար վէ պիր թագրիպ իլէ վիւճուտունի օրթատան գալտրմայա գապթ էթտիլէր. վէ պիր իշէ կէլիր ատպէպ պուլամտարգլարընտա օնուն տինինի պէհանէ էտիպ՝ Օթուգ կիւն իշինտէ Դարեհ փառիշահատան գայրի ալլահատան տիլէք տիլէյէն արսլան գույուսունա աթրլաճագ տրը տէյի ֆէրմանը չըգարտըլար։ Դանիէլ պու ֆէրմանտան

պիխապէր կիպի օլուպ ատէթի իւզէ Գուտսի շէրիֆէ տօղրու օլան փէնճիրէսինի աչար վէ կիւն ատ իչ սամի տիպ իսա-թիւնատ Ալլահընա տուա էտէր վէ շիւքր սունարըտր: Տիւշմանլարը պուննու կէօր-տիւքլէրինատ՝ Դանիէլ փատիշահ էմրինէ գարշը կէլիյօր տէյէրէք, գույուսա աթ-մաղա գօր էտէր իտիլէր. Դարեհ՝ Դանիէլի ատվատիյի իչին գուրթ արմազ իսթէտիյէ տէ օնլարըն իպրամընա գարշը կէլէմէյիպ՝ Թաֆտարըզըն Ալլահ ատնի գուրթ արտըն տէյիպ գուսուսա աթմաղա էմր էթտի, վէ իւզէրինատէն պիր կէճէ կէչտիքատէն սօնրա, սապահլայն գուսունուն եանընա կէլիպ արսլանլար արտաընտա Դանիէլին սաղ գալմասընը կէօրտիւիւնատ, շազ օլտու վէ օնուն եէրինէ Հազգընա ֆէնա ատօյլէյէնլէրի աթտըրտը քի հէմէն տիւ-շէր տիւշմէզ արսլանլար իւզէրլէրինէ վարըպ փարչէտիլէր:

Օլ էյեամլէրատ Ազէմլէրին փատիշահը Պիւրա ճէմի շարգ վիլայէթլէրինի քէնատ հիւքմիւ ալթընա ալտըղընտա գաչգըն եէհուտիլէրէ վաթանլարընա տէօնմէյէ իչն վէրտի: Վէ լաքին Դանիէլ պաղ-տատա օլան միլլէթտաշլարընա եար-տըմ էթմէ իչին տէօնմէտի, վէ իքի փա-տիշահըն տա փէք ատվկիւլիւտի իւտիւ: Պաղտատ էհալիսինին թաֆտըղը պաշ

Բել փութուն սիւրէթինի գլխաւոր. վէ պիւյիւք էժտէրի էօլտիւրութիւ. ճէմիաթ պու սէպէպտէն պաշ գալխրխրդլընուա՝ Դարեհ մէճմուր օլուպ Դանիէլի գուտուրմուշ ճէմիաթըն էլինէ թէսլիմ էթտի, վէ Դանիէլ իքինճի տէֆա արսլանլար գույուսունա աթըլըպ ալէթը կիւն իչինտէ գալտը, վէ Ամբակում մարգարէ հէր կիւն Ալլահ թէալանըն մէլէյի ետրմըյըա Գուտսի շէրիֆտէն Պաղտատա եէմէք կէթիրիրտի: Եէտինճի կիւն փատիշահ օնու էօլմուշ գրյաս էտիպ իւզէրինէ աղլամա իչին գույույա վարտրլընուա թէքրար սաղ պուլուպ շապ օլտու վէ Դանիէլին Ալլահընուան ղայրի ալլահ օլմամաընը իգրար էտիպ գույուսուան չըգարտը վէ օնուն եէրինէ տիւշմանլարընը աթտըքի անիտէ փարչա փարչա օլտուլար:

Դանիէլին էօմրիւ հիքեայէսի իւզէրինէ պունսան ղայրի շէյ պիլմէյիզ: Քրիստոս էֆէնտիմիզին տիւնեայա կէլիպ թէն ալմասը իւզէրինէ վէ ախէր պունա քէզալընք սօն վաղթլարտա օլաճադ շէյլէրի էվվել խապէր վէրտիքտէն սօնրա րավիլէրին զանընընճա Սիւրսուն փատիշահլըղընըն իւչիւնճի սէնէսի Քրիստոս էֆէնտիմիզին տիւնեայա կէլմէսինտէն 534 սէնէ էվվել եիւզ եաշընտա վէֆաթ էթմիշ տիր: Ազիզին սատրգ արգատաշ-

լարը տախի Անանիա, Ազարիա վէ Միսա-
յէլ եաշլարընը ալտըգտան սօնրա փազու-
լէթլէ մէմլու Ալլահա թէսպիհ օլմուշ
տուրլար: Պու տէօրթ ազիզլէր իչին
Ատտաղոս փատիշահըն էմրիյլէ գըլըճ իլէ
վուրուլուպ էօլմիւշ տիւրլէր, տէյէնլէր
տախի վար տըր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 25

ՍՈՒՐԲ ԼՈՒԴՈՎԻԿՈՍ

ՖՐԱՆՁԱ ՓԱՏԻՇԱՀԸ

Ֆրանճտարլար վէ պէյլէր էօրնէյի ազիզ Ֆրանչա փատիշահը տօգուզունճու Լու-
դովիկոս Էֆենտիմիզին 1215 թարիխին-
տէ Փուասի շէհրինտէ տիւնեայէ կէլտի:
Փէտէրի սէքիզինճի Լուդովիկոս՝ վագթին-
տէն էվվէլ էօլտիւյիւնտէ իսպատէթքեար
վէ Ֆազուլէթլի վալիտէսի Պիանգա՝ օղլու
տահա օն իքի եաշընտա իքէն Րէմս շէհ-
րինտէ օնու փատիշահ էթտիրտի վէ տէվ-
լէթ օմուրունու մուվազգաթէն իւզէ-
րինէ ալտըգտան սօնրա օղլունուն թէր-
պիյէսինէ մուգայեէտ օլտու: Ս· Լուդո-
վիկոս Ֆազուլէթ վէ իլիմ վէ տէվլէթ
իտարէսի հագգընտա թահսիլ էթտիյի
քէմալիյէթլէրի պաշլըճա տինտար վէ
ըրզ վէ Ֆազուլէթ սահիպի վալիտէսին-
տէն էօյրէնմէսինի ինքեար էտէմէզ: Թա

քիւչիւք չաղընատա՝ Ալլահ գօրգուսու իչինտէ փէրվէրտէ էտիպ՝ կիւնահըն չէր-քինլիյինի օնա կէօսթէրմէ իչին, չօգ տէքա՝ Սէվկիւլիւ օղլում, կէօզիւմ էօ-նիւնտէ կիւնահսըզ էօլմէնի պիր աղըր կիւնահ իլէ Ալլահը ինճիթմէնտէն տահա զիյատէ արզիւլէրիմ, տէր իտի: Վալիտէ-սինին պու ագիլ սէօզլէրի Լուդովիկոսուն գալպինտէ էօյլէ պատմա օլտու քի, կիւ-նահա իրթիքեապ էթմէտէն իսէ էօլմիւ կէօզիւնէ ալըր ըտը, վէ պու քիւչիւք եաշընատան գօտուղու նիյէթտէ գավի տուրմասընա խոստովանահայրը շէհա-տէթլիք էտէր, վէ էօմրիւ օլտուգճա պիր աղըր կիւնահ իլէ Ալլահը ինճիթմիշ օլտուղունու թաստիդ էտէք: Գալպինտէ տույտուղու Ալլահ գօրգուսունու պաշ-գալարընըն եիւրէյինտէ տախի հասլ էթ-մէք իսթէյիպ՝ պիր կիւն պիր ույուգա րատթ կէլտիյինտէ եանընտաքի սարայլը-լարըն պիրիսինէ տէօնտիւ, Ույուգ օլմաղ մը, եօխսա պիր աղըր կիւնահ իշլէմէքի իսթէրիտին տէյի սօրտու: Ույուգ օլմա-տան իսէ, եիւգ տէքա կիւնահ իշլէրիտիմ տէյի ճէվապ ալտընընտա՝ փատիշահ էօ-քէլէնտի, վէ ֆիլհագըգա Ալլահըն լութ-ֆու իչինտէ օլմամագ նէ տէմէք տիր պիլմէյօրսուն, իմտի պիլմիշ օլսըն քի տիւնեանընն հէր պէլալարընտան զիյատէ,

պիր աղըր կիւնահտան գօրգմալը սըն, տէտի։

Լուդովիկոս պալատէ թարիֆ էթտիյիմիզ իւզրէ կիւնահտան վէ հէր կիւնահ ակպէպինտէն կէրի տուրուպիպատէթ վէ ֆազուլէթ թալիմաթլարընա թալիպ իտի. պիր ամաիպ իպատէթ իլէ եէվմիյէ իքի պատարագ կէօրիւր, վէ խայլի զէման տուայա վէ րուհանի թէֆէքքիւրլէրէ մէշղուլ օլուրուտու. հիւքմիւ ալէընատա օլանլարընն աղգընատան պիր ֆէնա լագըրտը չըգտըղընը տույտուղունատա, սապը էտէմէյիպ թազիրտէն սօնրա օնու իսլահ էթմէյէ չալըշըը ըտը։ Քրիսթիյան տօղուպ վաֆթիպ լութֆունա նայլ օլմասընը պաշընա գօտուղու թամամատան զիյատէ թուրթարըտը։ Տին մատտէլէրինտէ իթիգատը գավի վէ հիչ շիւպհէսի պիլէ եօղ ուտու. պիր տէֆա պիրիսի՝ Էքմէք սուրէթի ալէընատա Քրիստոս էֆէնտիմիզ պիր չօճուգ քիսփէթինտէ պիրիսինէ կէօրիւնմիւշ տէյի տէտիյինտէ, Քրիստոս էֆէնտիմիզին՝ Հաղըրդութիւն իչինտէ մէվճուտ պուլունմասընա գավի ինանընըըմ, վէ իթիգատըմ էօյլէ գավի տիր քի կէօղիւմ իլէ կէօրմէյէ համէթ եօք տուր, տէյի ճէվապ վէրտի։ Ըսթամպօլ գրալը՝ Քրիստոս էֆէնտիմիզին տիքէնտէն թամընը պունա փէշքէշ եօլլատըղընատա՝

ճէմի քահանալարը վէ սարայլըլարըլա պէրապէր պէշ միլ ըրագ գարշը կիթուի, վէ եալըն այագ, պաշը աչըգ պու ազիմ խազինէյի արգասընա ալըպ Ս. Աննոնտան ազիզ Պիքիրին քիլիսէսինէ վէ օրատան տախի Ս. Նիկողայոսուն քիւչիւք քիլիսէսինէ կէթիրիպ զինէթ իլէ գօտու: Քէնտի նէֆսի հագգընա մանասթըրտաքի եաշայան բահիպլէրտէն զիյատէ սըգը պագար ըտը. Հէր կիւն պէլինէ գըլըը գուշագ սարարըտը, հէր ճումա կիւնիւ վէ պաշլը եօրթու կիւնլէրի օրուճ վէ փէրհիզ թուրթար ըտը: Քիւչիւք եաշընտա իքէն ավա չօգ մէյլի վար ըտը, լաքին օնպէշ եաշընա վարտըղընտա տահա զիյատէ տուայա վէ Ալլահ խըզմէթինէ վագթ պուլմադ իչին օնտան տա ֆէրաղաթ կէլտի. Ֆուգարէլէրէ էլինտէն կէլտիյի գատար սատագա էթտիքտէն սօնրա, հէր ճումա իրթէսի պիր գաչընըն այաղընը տախի եայգար ըտը. Կիւնտէ եիւզ եիրմի Ֆուգարէ սարայընտա եէմէք եէր իտի, վէ իչինտէն իւչիւ հէր կիւն քէնտի սօֆրասընտա օլմալըյըտը: Սարայլըլարտան պիրիսի Լուդովիկոսուն պու Ֆուգարէլէրէ օլան մուհապէթինի՝ փատիշահա եազըլմադ շէյ տէյի թագսիհ էթտիյինտէ՝ Ֆուգարէլէր սիֆաթը ալթընտա Քրիստոսու կէօրիւր օնա րիայէթ

էտէրիմ, ֆուգարէլէրէ էթտիյինիզի պանա էթմիշ կիպի թութարըմ տէյէն ֆրիատոս տուր. ֆուգարէլէր սապր իլէ, վէ դէննկինլէր սատագա վէրմէ իլէ ճէննէթէ կիրէճէք տիրլէր տէյիպ՝ տիլինի թութտու: Փէք չօգ խասթէխանէլէր, ֆուգարէխանէլէր վէ իմարէթխանէլէր եափտըրմըշ տըր. Ալլահըն շանու իզզէթի իչին պինա էթտիրտիյի քիլիսէլէրին վէ մանաստըրլարըն սայըսը եօգ տուր:

Պունլարտան գաթի նազար տէվլէթի օմուրունտա տիգգաթլը օլուպ հէր պապտէ ճէմիաթընըն էյի վէ րահաթ օլմասընա ֆիքր գոտու: Նահագդ շէրիաթ քէսէնլէրէ, հարամ էտիպ խամրն եէյէնլէրէ, պիհուտէ եէրէ անտ իչէնլէրէ, վէ Ալլահըն ատընը պօշ եէրէ ալըպ քիւֆր էտէնլէրէ մախսուս ճէրիմէ վէ գազէպ գոտու. հաֆթատա իքի կիւն իսթէյէն կէլիր հալինի արզ էտէպիլիր իտի. էնճամ պիր տէվլէթ իզէրինտէն Ալլահըն ալգըշընը վէ պէրէքեաթընը մէն էտէն ճէմի պէտ ատէթլէրի վէ պէտ խույլարը օրթաստան նապէտիտ էթմէյէ ղայրէթ էթտի: Իզէրինէ կէլէն տիւշմանլարընը ֆէթհ էթտիքտէն սոնրա ճէմիաթընտան պաշ գալտըրանլար տա օլտու իսէ սիլահը գուվվէթիյլէ օնլարը տա թութտու. պու գատար ֆիւթուհաթլար իզէրինէ ատը

չըգըպ հէր քէս օնտան իհթիրազ էթ-
մէյէ պաշլատը։

Տին հագգընա օլան մուհապպէթինի
կէօսթէրմէ իչին տէֆաթ իլէ ազիզ եէր-
լէրի տիւշման էլինտէն գուրթարմազ
իչին ճէնկէ չըգտը. իքիսի տէ արզիւսիւ
իւզրէ պաշա չըգմատըյսա տա՝ Լուդովի-
կոսուն ղայրէթի վէ շէճաաթը պէյան
օլսու վէ իւճրէթսիզ գալմատը։ ճէնկինն
պաշլանղըճը քէնտիյէ վէք խայրլը օլսու,
վէ լաքին Ալլահըն թէֆթիշ օլունմազ
թէրթիպիյլէ ասնրա ասքէրինին չօղու
խասթէլէնտի վէ չօղու տաղըլըպ Սարա-
կինոսլար էլինէ տիւշտիւնտէ քէնտի
տէ եէսիր թուրթուլսու։ Պէյլէ պիր
ֆէնա վէ աղըր սաաթտա Լուդովիկոս
Ալլահա օլան իթիգատընը ղայպ էթ-
մէյիպ մէրտանէ պաշընա կէլէն գազայր
չէքտի. վէ աղգընտան պիր աղըր լագրըտը
չըգարմատան սապր իլէ հէր շէյէ թէ-
համմիւլ էթտի, շէյլէ քի քէնտի տիւշ-
մանլարը պիւլէ թէաճճիւպ էտէրիամիլէր։
Փարիզտէ սարայընտա սաէթ էթտիյի
տուալարը վէ իպատէթ թալիմաթլարընը
էսիրլիյի վազթընտա պիթթէքմիլ իճրա
էտէր իտի։ Վէլ հասլ աղըր աղըր շարթ-
լար իլէ գուրթուլսու, օն ակնէ միւթա-
րէքէտէն սնրա ալտըղը նէրլէրի կէրի
վէրմէյէ վէ սէքիզ սէֆա եիւզ պին

տուգաթ էօտէմէյէ էլ եազըսը վէրտի։ Պու կիուընէ գուրթուլտուգտան սօնրա խայլի վագթ փահիթախթընա տէօնմէտէն պէլէսթըն ճանիպլէրինտէ կէզլիպ ազիզ եէրլէրէ զիարէթ էթտի. էլէ տիւշմիւշ էսիրլէրին չօղունու գուրթարտը, վէ ֆաղիրլէրէ սատագա տայըթտը. էնճամ վալիսէսինին Փարիզտէ վէֆաթ էթմէսինի տույտուղունտա չափուճագ մէմալլիքինէ տէօնտիւ։

Պիր գաչ սէնէ սօնրա քրիսթիյանլարըն էվվէլքինտէն զիյատէ մէշրըգտա րէնճիտէ չէքտիքլէրինի տույուպ օնլարը գուրթարմադ իչին եէնի ճէնք աչմայա գարար վէրտի. ճէնկին պաշլանըճը նէ դաատար էյի կիթտիյսէ տէ, եինէ արզիւսիւնէ կէօրէ սօնու կէլմէյիպ Ալլահըն իրատէսինէ թէսլիմ օլտու։ Վարտրը վիլայէթին զայէթ սրճագլըզընտան, սու էքսիքլիյինտէն վէ հէվանըն ույկունտուզուղունտան ասքէրի խասթէլէնիպ դրըրլմադա պաշլատը. պիր օղլու տախ կէօզիւ էօնիւնտէ պու ֆէնտա իլլէթտէն թուԹուլուպ էօլտիւ. էնճամ քէնտիսինտէ օ իլլէթէ կիրիֆթար օլտուղունտա ճէասարէթի զայպ էթմէյիպ հէր շէյտէն էվվէլ քէնտիյի տուայա վէրտի վէ աշգուէշգ իլէ ակիմ խորհուրդլարը ալտը։ Օնտան սօնրա շահզատէսինէ կիւզէլ նա-

սիհաթլար վէրտիքտէն սօնրա Քրիստո-
սուն խաչընը էլինէ ալըպ էօփտիւ վէ
սօնրա թէքրար տին, իւմիտ վէ մուհապ-
պէթ ամէլինի էտիպ, Եա՛ Ռէպպիմ խա-
նէնէ կիրմէք տիր արզիւմ, վէ տարի
հիւմայուննուննա շէֆքէթլիւմ սէճտէ
գըլըպ իամին մէտհինի էթմէք տիր մէրա-
մըմ տէյէրէք էֆէնտիմիզին 1270 թա-
րիխինտէ փաք րուհինի եարատըճըսընըն
էլինէ թէսլիմ էյլէտի։

ՕԳՈՍՏՈՍ 26

ՍՈՒՐԲ ԱՊՐԻԱՆՈՍ

ՎԷ ՋԷՎՃԷՍԻ ԱՆԱՏՈԼԱ

Ս. Ադրիանոս քէնտի փուխփէրէմէթ վէ էհլի Անատոլա քրիսթիյան ըսը, իքիսի տէ Իզնիմիտլի օլուպ Մաքսիմիանոս գրալըն քրիսթիյանլարա գարշը էթտիյի զալիմլիքլէրի կէօզլէրիյլէ կէօրիւր իւտիւ-լէր։ Խայլի քրիսթիյանլար տին ուղրունա թուխթուլուպ իշքէնճէ չէքտիքլէրինտէ Ադրիանոս տախի տէվլէթ խըզմէթինտէ օլտուղու իչին պունլարըն սապր իլէ չէք-տիյինի կէօրիւր շաշար ըսը։ Պիր կիւն եանլարընա վարըպ նէ իչին չէքտիքլէրինի վէ ախրէթտէ նէյէ իւմիտլէրի օլտու-ղունու սօրուպ անլատըգտան սօնրա քէն-տիսի տախի օնլարըն սըրատընա կէչտի,

վէ էհլի Աննատոլա տուլտուղունա սէվի-
նէրէք գալդը, զընտանա կիլթտի վէ
զէվճինին զինճիրինի էօփտիւ վէ Ալլահ-
տան ալտըղը տին լութֆունա շիւքր
սունմայա վէ օնուն օղրունա էօլիւմտէն
գօրդմայըպ էօմրիւնիւ ֆիտա էթմէյէ
եալվարտը, վէ ասնրա էվինէ կիլթտի:
Ադրիանոս հապտտա գալըպ օլ պիր ազիզ
արգատաշլարըյլա պէրապէր տուլայա վէ
պիլմէտիյի տին մատտէլէրինի էօյրէնմէյէ
թալիպ օլուրտտու. էօլէճէյի կիւնիւն
եագըն օլմասընը տուլտուղունտա վէր-
տիյի սէօզ իւզրէ էհլինէ խապէր վէրմէ
իչին զընտան պէքճիսինտէն իզն ալտը վէ
էվինէ կիլթտի: Վէ լաքին Աննատոլա աս-
լընը պիլմէտիյիչին էօլիւմտէն գաչմըշ
գըյաս էտէրէք գավուլյու աչմատը վէ
աղըր աղըր սէօզլէր իլէ օնուն տինինտէ
կէվշէքլիյինի վէ էօլիւմտէն գօրգուտու-
նու եիւզիւնէ վուրուրտտու. Ադրիանոս
պու ճէմի նահագ սիմէմլէրի սապր իլէ
չէքտիքտէն ասնրա կէլմէսինին սէպէպինի
անլաթտը վէ ասնրա օնուն իլէ պէրապէր
հապտա տէօնտիւ: Աննատոլա պու խապէրի
տուլտուղունտա, զայէթ շազ օլտու վէ
եէտի կիւն միդտարի հապտտա գալըպ
Ալլահըն խաթրը իչին թուֆուլմուշ
սաիր քրիսթիյանլարըն եարէլէրինի փաք-
լէր վէ զինճիրլէրինի էօփէր վէ օնլարըն

տուասընա քէնտի զէվճինի տէ սիփարըշ էտէր իտի։ Եէտի կիւն միւրուբինտէն սօնրա ճէլլատլար մահպուսլարը էօլտիւրմէ իչին տիշարը չըզարտըլար վէ գաթլ եէրինէ վարմատան գրալըն էօնիւնտէն կէչիրտիլեր։ Պու զալիմ էօլտիւրմէտէն թէքրար ազիզլերե իսքէնճէ վէրմէք իստէմիյինտէ, օլ պիրլերին թէնլերի քէօ-թէքտէն եարէ պէրէ օլտուղու իչին Ադրիանոսու իլերի կէթիրտիլեր։ Գրալ՝ պու ազիզի քէնտի մէրամընա տէօնտիւրիւպ ալլահլարընա գուրպան սունտուրմա իչին չօգ չալըշար վէ չօգ վաղլար էթտի. լաքին հիչ պիրի գապուլ օլմատըղընտա քէսքին տէօյտիւքտէն սօնրա էօլիւմլէրինի պաշգա կիւնէ պրագրպ թէքրար ղընտանընա աթտըրտը։ Անատոլ՝ ազիզ զէվճինին պիլէսինճէ կիտիպ գանլարընը սիլեր վէ թէսէլլի էտէր իտի. ախեր զահիտէ խաթունլար տախի Անատոլտան էօյրէնիպ հապսա կիտեր վէ Քրիստոսուն գուլլարընա խըզմէթ էտեր իտիլեր։ ճէլլատլար պունլարըն սէվինճինի կէօրիւպ գրալա խապեր վէրտիլեր, վէ օնուն էմրիյլէ օնտան էօյլէ հապսա գարը կիրմէսինէ տէյի եասադ չըզարտըլար, վէ լաքին Անատոլա սապր էտէմէյիպ սաչընը քէստի վէ էրքէք ուրուպատը կէյինիպ թէքրար հապսա վարըը վէ զէվճինէ խըզմէթ էտեր իտի։

Զալիմ Մաքսիմիանոս՝ ազիզներին չէք-
տիքներինտէն էօլմէյէ եազըն օլտուգլա-
րընը տույտուղունտան հապսա էօրս եօլ-
լատը վէ մահպուսլարըն քէմիքլերինի
գըրմայա էմր էյլէտի: Անաստալա պու էմրի
իշիթտիյինտէ իւք էվվէլ իճրասընը
Ադրիանոս իւզերինէ էթմէյէ եալվարտը,
վէ ճէլլատլար կէլիպ այաղընը վէ էլինի
խաթէտիքլերինտէ Անաստալա տախի եիւ-
րէք վէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնրա էլինի
վէ այաղընը ուզաթմայա եարտըմ էթտի:
Ազիզ Ադրիանոս պու շիտտէթլի իսքէնճէ
արասընտա ճանընը թէսլիմ էթտիյինտէ՝
զէվճէսի Անաստալա թապիր օլունմազ
եիյիթլիք իլէ սէյր էթտի վէ շէհիտ զէվ-
ճէսի օլտուղունտան էօթրիւ Ալլահա
շիւքր սունտուգտան սօնրա օլ պիր ազիզ-
լերին եանլարընտա պուլունուպ էօլիւմ-
տէն գօրգմամտըղա նասիհաթ վէրտի, վէ
հէր պիրինին գանլարընը ալըպ իսթիւնէ
սիւրէր իտի: Զալիմին էմրի իւզրէ հէփսի
էօլտիւքտէն սօնրա թէնէլերինի՝ քրիսթի-
յանլար չալըպ րիայէթ էթմէսինլեր տէյի
աթէշէ աթտըրտը, վէ լաքին կէօյ կիւր-
լէյիպ եէր սարսըլտըղընտա պէքճիլէր վէ
ճէլլատլար գաչտըլար վէ Անաստալա իլէ օլ
պիր ազիզ գատընլար. քիւլհանըն եանընա
վարըպ ազիզլերին թէնինի պուլտուլար:

Եւսեբիոս իսմինտէ պիր քրիսթիյան

ըիշն ագիգւէրին թէնինի ալըպ Ըսթամ-
պօլա կէօթիւրտիւ, վէ Ադրիանոսուն պիր
էլի՝ խաթըը նիշան իչին Անաստասիոսն
եանընտա գալտը: Պիր ճիւղի վագթ
իւզէրինտէն կէչտիքտէն սօնրա փուլթփէ-
րէսթ րիճալ քիպարըն պիրիսի Անաստասիոյը
քէնտիյէ ալմագ իսթէտիյինտէ, ագիգէ
իւչ այ վագթ վէր քի տիւշիւնէյիմ տէ-
յիպ Ըսթամպօլա գաչտը վէ օրատա
քէնտի սէվկիւլիւսիւ ագիգ Ադրիանոսուն
մէզարը եանընտա տուա էթտիքտէն սօն-
րա պիր էյի էօլիւմ իլէ էօլիւպ ճէննէթ-
տէ օնու կէօրմէյէ կիմսի: Ս. Ադրիանոս
վէ արգատաշլարընըն էօլիւմիւ Էֆէնտի-
միզին 310 թարիխինտէ վուգու պուլ-
մուշ տուր:

ՕԳՈՍՏՈՍ 27

Ս. ՄՈՒՐԻԱՄԱՆ

Պու ագիգւէր Ալանլարըն տէվլէթի
սարայընտա պաշ րիճալ քիպարլարտան
օլուպ՝ փատիշահլարընըն գըզը Սաթինիկի
Էրմէնիլէրին փատիշահը Արտաշէս ալտը-
ղընտա օնունլա պէրապէր Ալանլարըն
տէվլէթինտէն Էրմէնիսթանա կէլիպ
փատիշահտան վէ սուլթանտան ղայէթ
իլթիպար պուլտուլար: Ս. Թադէոս առա-
քեալըն շաիրտլէրի ագիգ Ոսկեանք Ալա-

հրն իւհամբայա ասքին օտուգլարը գօլի-
պալարտան շէհիրէ կէլիպ փատիշահ առ-
բայընտա Արտաշէսէ վէ Սաթինիկ սուլ-
թանա Ալտահրն քէլամընը աէօյլէտիքլէ-
րինտէ օնլար տիւնեա զայլէսինէ տիւ-
շիւպ ազիզլէրին աէօզլէրինէ գուլագ
ասմատըլարըտա տա, օլ պիր Ալանլարըն
տէվլէթի թարափընտան սուլթան իլէ
պիրլիքտէ կէլէն րիճալ քիսարլար իշի-
տիպ իման կէթիրտիլէր վէ Քրիստոսա
ինանտըգլարը իշին Ռակեանլարըն էնա-
սինտէն տիւշիւպ տաղլար իշինտէ թէն-
հատէ էօմր կէչիրմէ իշին տիւնեատէն
չէքիլտիլէր, վէ տահա զիյատէ տին մատ-
տէլէրինտէ թէրպիյէ օլտուգտան սօնրա
Եփրատ բրմաղընըն եանընտա օնլարտան
վաֆթիզ օլտուլար, վէ ատլարընը տէյի-
շիպ եէնի ատլար գօտուլար, վէ քէնտի
պաշլարընըն ատը Սուքիաս չաղրըլտը, քի
քէնտի օն սէքիզ ատիտ թէվապիլէրիյլէ
պէրապէր ուսթալարը Ռակեանլարըն էլի
ալընտա տահա պիլմէտիքլէրի իպատէթ
վէ րիյազաթ խուսուսինտէ թէրպիյէ
օլուրտուլար:

Պու ազիզլէր ուսթալարըյլա պիրլիքտէ
պաղչն ատրայա կիտիպ տին վէ Ալտահ
իւզէրինէ աէօյլէր իտիլէր. Սաթինիկ սուլ-
թան էհլինտէն վէ շահզատէլէրինտէն
գօրգար ըտը քի պունլարըն աէպէպինէ

արալարընտա պիր իւթիլալ զուհուր էթմէսին, պախուսուս պիլէսինճէ կէլէն-լէրին քրիսթիյան օլմալարը եավաշ եավաշ սարայ իչինտէ եայըլմըշտըր, օլ ա-պէպտէն պունլարտան եիւզ չէվիրտի վէ ազիզլէր տախի պունու սէզտիքլէրինտէ պիր տահա եանընա ուղրամատըլար:

Վրոյն վէ Վնոյն նամինտէ փատիշահըն իքի քիւչիւք օղուլլարը Սուքիասեանլարըն սարայա կէլմէմէլէրինի կէօրիւպ սէպէ-պինի վալիտէլէրինտէն տույտուգլարընտա Արտաւազդ իսմինտէ պիւյիւք գարտաշ-լարընա ֆիլթ վէրտիլէր վէ քէյֆիյէթի օնա տա անլաթ տըգտան սօնրա պիլէլէրին-ճէ ասքէր ալըպ ազիզլէրին եէրինի պատը-լար, վէ թէքրար շէհիրէ տէօնմէյէ իպրամ էտէրիտիլէր: Թէքլիֆլէրի գապուլ օլուն-մատըղընտա օնլարա նասիհաթ վէրիպ ֆիքրլէրինի չէվիրսինլէր տէյի ուսթա-լարընա գօր էթտիլէր. լաքին օնլար խա-թէտիքլէրինի էթսինլէր տէյի ուսթա-լարը կէրի չէքիլտիքլէրինտէ՝ գըզըպ՝ գէ-վալը Սակեանլարը գըլըճտան կէչիրտիլէր վէ օլ պիրլէրի անալարընըն խըսըմը օլ-տուղու իչին գըյմայըպ՝ պրագտըլար: Սուքիասեանլար ազիզ ուսթալարընըն պու կիւնէ շէհիա օլմալարընը իչէթտիք-լէրինտէ թէնլէրինի ալտըլար վէ չօգ իք-րամ իլէ կիւմտիւլէր. վէ օնտան սօնրա

սուլթանըն վէ շահզատէլէրինին էլինտէն բահալը օլմայաճագլարընը անլայըպ օրատան պաշգա եէրէ չէքիլտիլէր վէ ուսթալարընըն մաղարասընա եագըն պիր մաղարա իչինտէ ասքին օլուր վէ օթ եէյէրէք կիւնլէրինի կէչիրիր իտիլէր։ Պիր էյեամ օրատա էյլէնտիքտէն սօնրա օրանըն օթուննուն սէմիզլիյի իչին Սուքիասըն թէքլիֆի իւզրէ Բագրեւանդ էյալէթինտէ պիր տաղա չէքիլտիլէր, քի սօնրա Սուքիասըն ատընտան ալըպ Սուկաս, վէ Սուկասէտ չաղըրըմըշ տըր, վէ օրատա խայլի սէնէլէր տուպայա վէ բուհանի թէֆէքքիւրլէրէ մէշղուլ օլուպ օթ եէյէրէք եաշարըտըլար։ Իսթէլէրինտէքի էսվապ փարէ փարչէ օլուպ տիւշտիւյիւնտէ՝ սաչլարը ուզանըպ բուպա եէրինի թութար ըտը, շէյլէ քի կէօրէնլէր եէպան թէքէլէրի գըյաս էտէրիտիտիլէր։ Էրմէնիլէրին փատիշահը Ադրաշէս էօլիւպ եէրինէ օղլու Ադրաւազդ ճիւլուս էթտիյինտէ Ադէմլէրին շահը Պերոզ իլէ պօզուշուպ ճէնկէ թութուլմագ իսթէր իտի, օլ պապտէ ազիզ Սուքիասեանլար մախտուս Ալլահա տուա էտիպ գան տէօքիւլմէտէն սուլհ միւժտէսինի տիլէր իտիլէր։ Ազիզլէրին տուասը մագպուլ օլտու վէ Պերոզ ջիւլլի ատքեր իլէ էրմէնիլէր իւզէրինէ եիւրիւրիքէն Րօմա

գրալընըն էօրֆիւնաէն գօրգուպ եէրինէ տէօնտիւ։

Պու ազիզլէրին իչինաէն Պաղքաէս իսմինաէ պիրիսի բուլյասընտա կէօրտիւ քի Ալանլարըն փատիշահը սարայընտան պիր արսլան գօփուպ օնլարա տօղրու կէլիր վէ ճէնքլէշիր իտի. պու բուլյասընը օլ պիր արգատաշլարը իչլիքտիքլէրինտէ մանասընը պիլիպ Ալահըն եարտըմընը տիլէտիլէր։ Ֆիլ վագը չօգ կիւն կէչմէյիպ Ալանլարըն փատիշահը վէֆաթ էտիպ եէրինէ օղլու Դատխանոս կէչտիյինտէ ասքէրինէ եէնի նիզամ վէրմէ իչին սայրլարընը պիլմէք իսթէտի վէ տէֆթէրտէ պունլարըն ատը պուլունմատըղընտա փիշինէն ալտըղը խապէր իւզրէ ազիզլէրին պուլունտուղու եէրէ ասքէր եօլլայըպ թէքրար էվվէլքի տինլէրինէ վէ փայէլէրինէ տէօնմէյէ թէքլիֆ էթտի. վէ էմրինէ միւթի օլմատրգլարը հալտէ էօլտիւրիպ վիւճուտլէրինի գալտըրմայա պույուրտու։ Ասքէր պաշը՝ չաշուտ էլնայէ կէլտի ազիզլէրին եէրինի պուլտու, վէ փատիշահըն թէքլիֆինի գապուլ էթմէտիքլէրինի կէօրտիւյիւնտէ էօրֆ վէրմէյէ պաշլատը։ Լաքին պու տա խայր էթմէտիյինտէ էգիյէթ վէ իշքէնճէ վէրտի վէ ահնրա եինէ թիւրլիւ վատլար իլէ փատիշահըն իրա-

տէթինի էթտիրմէյէ ղայրէթ էթտի։ Էնճամ հիչ պիր թիւրլիւ հագգլարընտան կէլէմէտիյինտէ՝ արզիւլէրի միւճիպինճէ ճիւզի վագթ տուա էթմէյէ միւսաատէ վէրտիքտէն սօնրա Էֆէնտիմիզին 130 թարիխինտէ գըրգ տէօրթ աէնէ Սուկաւէտ տաղընտա օթուրտուգտան սօնրա, պիրէր պիրէր հէփիսինին պաշընը քէսթի։

ՕԳՈՍՏՈՍ 28

Ս· ՕԳՈՍՏԻՆՈՍ

Նամտար վէ մէմուհ քիլէսէ միւէլլիմի ազիզ Օգոստինոս Էֆէնտիմիզին 354 թարիխինտէ Աֆրիգատա Տագաստէս շէհրինտէ Պատրիկիոս նամինտէ փութփէրէսթի փէտէրտէն վէ Մոնիկա խամինտէ քրիսթիյան վալիտէտէն տիւնեայէ կէլտի։ Թահսիլաթտան պիր աճաիպ ագլէմալընը օլտուղու իչին հէր թիւրլիւ իլմիւ ֆիւնուն պահսինտէ չօգ իլէրիլէտի. փէտէրինին ղայրէթիյլէ փութփէրէսթընը իչինտէ թէրպիյէ օլտույսա տա, ֆազուլէթ սահիպի անտը Մոնիկանըն ճահտը տախի, օնա քրիսթիյանլըղը էօյրէթմէյէ էքսիք օլմատը։ Պիր կիւն միտէ խաաթէլիյինէ կիրիֆթար օլուպ՝ էօլիւմ գօրգուտույա վաֆթիզ օլմագ արզիւլէտի.

*

վէ լաքին թէհլիքէ կէչմիյինտէ պիր տահա իւզէրինէ պիլէ տիւշիւնմէտի, հաթթա իլիմ վէ պէլաղաթ թահսիլի իչին իգամէթ էթտիյի Կարքեդոն շէհրինտէ Մանիքէլիլէրին տուզաղընա թուքթուլտու: Էօմրիւնիւն իլք սէնէլէրինի քէնտի թագրիրի իւզրէ, նէֆս արզիւսիւնէ վէրիպ՝ սէֆիհլիքտէ տուլտուղու սէվտատան գուրթուլմանըն չարէսինի պուլամազ ըտը. վէ պունուն սէպէպի, իշսիզլիք, օյուն, փէտէրինին հաճաթսըզլըղը, եագըշմազ թէմաշա էէրլէրի, վէլհասըլ ֆէննա արզատաշլար օլտու, տէր: Էզճիւմլէ էհլի թագվա վալիտէսի իւմիտինի գաթ էթմէտէն հէր ան նասիհաթ վէրիր, վէ թագսիրաթլարընը կէօզիւ էօնիւնէ գօյարագ իսլահ էթմէյէ չալըշըր ըտը:

Տօգուզ սէնէ միգտարի Օգոստինոս պու ֆէննա էօմր իչինտէ եաշատը, վէ տօգուզ սէնէ վալիտէսի Մոնիկա օղլունուն ճանը սէլամէթի իչին ահուզարըլա Ալլահա տուա էթմէքտէն կէրի գալմատը: Էնճամ Ալլահ ազիմիշլան հազրէթլէրի ճարիյէսինին կէօզ եաշլարընա մէրհամէթ էտիպ՝ Օգոստինոսուն կէօզիւնիւ աչմայա պաշլատը. մէճլուպ օլտուղու Մանիքէլիլէրին մէզհէպինտէ պիր թէմէլ պուլմատըղը իչին սօումայա պաշլատը, վէ Եպիկու-

բոսուն միւբտար թաւլիմաթը իւզրէ եա-
շամատան տախի պիր լէզգէթ ալմայրպ
շէհրտէն գաչմաղ իւչ սէֆիհլիք իլլէթին-
տէն գուրթուլմաղա գարար վէրտի: Հէր
պիլխիյինի Կարքեդոնտա էյրէնտիք-
տէն սօնրա, պաշգալարընա տէրս վէրմէյէ
պաշլամըշ ըտը· էզճիւմլէ գարարընտա
գավի գալըպ օրատան չըգտը վէ վալիտէ-
սինին իրատէթինէ գարշը Օսմայա կիթտի,
վէ անասընըն տուսասը եարտըմը եէթիշ-
մէյէյիտի, օրատա թուրթուլտուղու աղըր
խասթէլիքտէն էօլմիւշ իւտիւ: Ագը, իլմի
վէ ֆէսահաթը օրատա չավ օլտուղունտա
չօգ իթիպար պուլտու, վէ գրալըն ար-
զիւսիւ իւզրէ Միլան շէհրինէ կէլտի, վէ
օրատա տախի ագը վէ տիլպազըղը իչին
չօգ շէօհրէթ գազանտը: Ֆազուլէթ պա-
պինտէ թէքմիլ, վէ պէլաղաթ խուսու-
սինտէ մէշհուր օլ շէհրին սէրփիսգուպու
Ս· Ամբրոսիոսուն զիյատէ նամը չըգմըշ
ըտը· Օգոստինոս թէօհֆէ շէյլէր իչինթմէ
արզիւսիյլէ սըգչա վարըպ պու ազիզին
քէլամլարընը տինլէր իտի· Ֆիքրի՝ էօյ-
րէնմէք օլմայրպ անճագ վաիզին իսթի-
լահընա վէ տէյիշլէրինին թարզընա պա-
գարագ հագդընա տուչտուղու ֆէսահաթ
մէտհի սահիհմի տիր օնու պիլմէք իսթէր
իտի: Էզճիւմլէ պունտան պաշլայրպ եա-
վաշ եավաշ սէօզլէրինին տօղրուլտուղու

քէնտի պիլմէյէրէք ֆիքրինէ սիրայէթ էթտի, վէ իսթէմէտիյի քրիսթիյան տինին կէրչէքլիյինի թանըյըպ Մանիքէլիլէրին սահթէ մէկէպինտէն իքրահ էթտի: Վէ լաքին տահա քրիսթիյան օլմադըգարար վէրէմէդի իտի. կէչմիշ էօմրիւնիւն միւրտար խույլարը տահա եադասընը պիւսպիւթիւն պրագմատիշ ըտը. Ս. Ամբրոսիոսուն փադ էօմրիւ իւզէրինէ հայրան օլուր տիւշիւնիւրտիւ, վէ քէնտինին օնուն կիպի օլմասընա միւմքին եօգ տուր, տէյէրէք ֆէրեատ էտէր իտի: Օգոստինոս պու հալտէ իքէն Մանիկա օղլունուն ճանը սէլամէթի իչին շէհիրտէն շէհիրէ կէդէրէք Միլանա եէթիշմիշ իտի. չափուճադ Ս. Ամբրոսիոսուն հուզուրունա չըգրըպ օղլունուն հալինի իֆատէ էթտի, վէ կէօղիւնտէն սէլ կիպի եաշ տէօքէրէք շուղայպ օլմուշ ճանըն սէլամէթի իչին էլինտէն կէլէն ղայրէթի էթմէյէ եալվարտը. վէ րէճասընըն գապուլ օլմասընա աշիքեար նիշանլար կէօրմէսինտէ թէսէլլի օլուպ եէրինէ տէօնտիւ վէ տուասընտա միւտավէմէթ էտէր իտի:

Իսթիյար վէ ֆազիլէթ պապինտէ մէմտուհ Միմպղիկիանոս թէսատիւֆէն պիր կիւն Օգոստինոսու միւշէվվէշ հալտէ կէօրիւպ նամտար վէ էհլի ֆէսահէթ վէիկատորինոսուն իսթիյարլըդ վազթընտա

տէօնիւպ վաֆթիզ օլմասընը նագլ էթ-
տի, վէ Օգոստինոսուն հէմշէհրիսի պո-
ղիտիանոս տախի իքի սարայ խատիմլէ-
րինին Ս· Անտոնուն էօմրիւ հիքեայէսինի
օգումայլա թէրքի տիւնեա էտիպ չէօլտէ
եաշամալարընըն նագլինի էթտի: Պունա
քէզալիք ախէր նագլհյէլեր տախի իշիտիպ
եիւրէյի ալթ իւսթ օլտու· գալպինտէ
եաշայըշընը տէյիշիպ էյի օլմազա արզիւ
կէլիր իտի, ֆիքրի տախի պունու ուզաթ-
մամայը իխթիար էտէր իտի· վէ լաքին
ֆէնա խույլարը տահա զէնճիրպէնտ թու-
թուպ իճրասընը էթտիրմէզ իտիլէր·
տէօնմէ արզիւսիւ արթտըգճա՝ օնլար տա-
հա զիյատէ աղըր պասար ըտըլար, վէ
պէօյլէճէ նիզա գըզըշըրըտը· կէչմիշ էօմ-
րիւնիւ տիւշիւնտիւքճէ փաքլըղըլա եա-
շամազ գապիլտիզ կէօրիւնիւր իւտիւ, օլ
պիր եանտան տա կէնճլէրին, իխթիյարլա-
րըն վէ պիքիրլէյին փաքլըղլա եաշայըպ
էօլմէլէրինի իշլիթտիքճէ, քէնտի քէն-
տիյէ տարըլըր, Աէն տէ օնլար կիպի էտէ-
մէզմիսին տէյի չաղըրըրըտը: Պու հալտէ
էօքիւր էօքիւր աղլայարազ պաղէյէ կիրտի
վէ պիր ինճիր աղաճը ալթընտա տուրուպ
ֆիղան ու ֆէրեատ իլէ, Եա՛ Րէպպիմ, նէ՞
իչին եարըն, նէ՞ իչին պու կիւն, պու
սաաթ ֆէնա էօմրիւմիւ պրագըպ տա
սանա տէօնմէյէճէյիմ՞ տէյի չաղըրտը:

***

Պու ահուզարտան սօնրա իւսթիւնէ պիր թաթը ույգու կէլտի, վէ րույասընտա՝ Գալգ ալ վէ օգու տէյի գուլաղընա պիր սէս կէլինճէ, ալէլաճէլէ գալգտը վէ եա-նընտաքի սագլատըղը քիթապը աչըպ պօղոս առաքեալըն Րօմալըլարա եագ-տըղը պու քէլամլարը պուլտու. "Ա՛հօ-լիւմ միւպէթէլա տաէմլէր, պօղազընդա Ալլահա թափար կիպի թափմայընդ. ֆէնա նէֆս արզուսի վէ տիւնեա զէվգու սէֆասը, նիգա վիւհէննէեամէ վէ պիրիպի-րինիզի սօղաճագ ամը սէօզլէր արանդը-տան ըրագ օլսուն, էյի հարէքէթինիզ իլէ քրիստոսա պէնզէր օլունուզ, օնուն ապէզ էօմրիւ էօրնէյի սիզէ գանսուն օլսուն, հէր ան թէննինիզ՝ ճանընդա միւթի օլ-սուն վէ ճան տախի տահմա օնու եէնամէ իչինը զայրէթտէ գուսուր էթմէսին,,: Պու սէօզլէր Օգոստինոսուն ալէթ իւսթ օլմուշ եիւրէյինի բահաթլանտըրտը. վէ ճան վէ թէն արասընտա զուհուր էտէն նիգա քէսիլիպ՝ քիւլլիէն Ալլահըն իրատէթինէ թէսլիմ օլտու: Պատէհու վալիտէսինէ վէ Ս. Ամբրոսիոսա կիտիպ գարարընը պէ-յան էթտի վէ վաֆթիկ օլմագ արզիու-լէտի: Մէզքիուր սուրը իլէ էվվէլ տին մատտէլէրինի էօյրէթտիքտէն սօնրա Աւագ շաբաթ կիւնիւ պիր պիւյիւք ալայ-լա օթուզ իւչ եաշընտա իքէն օնու վաֆ-

թիզ էթտի։ Վալիտէսինին, Ս. Ամբրոսիոսուն վէ ճէմի սէյրճիլէրին շազլըղը տիլ իլէ թարիֆ օլունմազ շէյ տիր. վէ պու ազիմ քէրէմէ թէշէքքիւրէն պազի բավիլէրին գիւիմինճէ Ս. Ամբրոսիոս վէ Օգոստինոս Զէէղ Աոռոաձ գովքաձնէմէ թէսպիհաթընը թէքլիֆ էթմիշ տիրլէր։

Պու թարիղ իւզրէ Քիլիսէի շէրիֆին էվլատլարը սըրասընա կիրտիքտէն սոնրա՝ ճանընըն սէլամէթինտէն պաշգա շէյէ տիւշիւնմէյիպ վիլայէթինէ տէօնմէյէ գարար վէրտի։ Ոստիայա վարընճա ազիզ վալիտէսի խասէթլէնտի վէ էօլտիւ, վէ քէնտիսի՝ արզիւսի միւճի պինճէ Րօմա իւզրինտէն Աֆրիգայա տախլօլուպ պիր չիֆթլիք իշինէ չէքիլտի վէ կէճէ կիւնտիւզ կէշմիշ էօմրիւ իշինտէ իրթիքապ էյլէտիյի կիւնահլար իւզէրինէ փիւշման օլուպ տուա էտէրէք էօմրիւնիւ կէչիրիր Քիթապի մուդատտասին իլմինէ մէշղուլ օլուրուտու։ Իւչ սէնէ միւրուրինտէն սոնրա պիր բուհանի մասլահաթ իշին Հիպպոն շէհրինէ եօլլանդլար, վէ Վալերիոս եպիսկոպոս ազիզին իլմու ֆազուլէթինէ մայլ օլուպ քահանայ էթտի վէ քէնտի էօլիւմինտէն սոնրա քիւրսիւսինէ օթուրմա գավլըյլա եպիսկոպոս էտիպ եանընա ալտը վէ օնուն եէրինէ Օգոստինոս Ալլահըն քէլամընը ճէմիաթա վազ էտէր իտի։

Եպիսկոպոսլուգ մեծնէտինէ նայլ օլ-
տուգտան սօնրա Վաղերիոսուն էօլիւ-
միւնտէն էվվէլ վէ սօնրա ճանլարըն ա-
լամէթի հագգընա վէրտիյի վազէրի վէ
ինշա էթտիյի ալիմանէ քիթապլարը պի-
րէր պիրէր իֆատէ էթմէք միւհալ գա-
պիլինտէն տիր։ Վագթին ալիմլէրի պիլէ
Օգոստինոսուն թիւրլիւ մէվախիլէր իւ-
զէրինէ եազըլըը շէյլէրի օգուտուգճա
հայրան օլուբուտուլար։ Գաթօլիգ տի-
նինի գօրումա պապինտէ՝ օլ էսէրտէ
թէօրէմիշ հէրաթըգըլարա եազըլըը քի-
թապլարըն սայըսը եօգ տուր։ Պունլարա
պինայէն սար չավ օլտու վէ ուզագ մէմ-
լէքէթլէրտէն պիլէ օնա մէքթուպ եա-
զար պիլմէտիքլէրի շէյլէր իւզէրինէ սիւ-
այլլէր էտէրիտիլէր. Ս. Յերոնիմոս վէ Ս.
Պաւլինոս տախի քէնտի շիւպհէլէրինտէ
օնունննատիհաթընը տիլէրիտիլէր։ Ֆագատ
քէնտի կէօզիւնտէ քիւչիւք վէ ճահիլ
կէօրիւնիւպ՝ սահիպլէրին մէտհինի իշիթ-
տիյինտէ թէաճճիւպ էտէր իտի. այնագ
կէօնիւլլիւյիւ իչին իթիպարտան գաչար
տը. վէ պու ֆագըլէթ խուսուսինտէ նէ
գատար իլէրիլէմիշ օլտուղունա վաֆթիգ
օլմատան էվվէլ իրթիքապ էթտիյի կիւ-
նահլարը եաղըպ տիւնեայա տաղըթմատը
տէլալէթ էտէր։ Ֆուգարէլէրի տախի չօգ
սէվիպ էլինէ կէլէն փարայը օնլարա

թէվզի էտէր իտի։ Ազիզ վաՖթիզ նուբունա նայլ օլտուգտան սօնրա պիր տախի նէՓա կիւնահընա տիւշմէմիշ տիր. կիւնահՓեարլարը գօլայլըղլա տէօնտիւրմէ իչին Փէնտի պաշընա կէլէնլէրի նագլ էտէր վէ Ալլահըն մէրհամէթինէ սըղընմայա նասիհաթ վէրիր իտի. էթմէտէն էվվէլ հէր էլ վուրտուղում իշ շէթին կէօրիւնիւր իւտիւ վէ լաքին էթտիքտէն սօնրա հէր շէյ գօլայ վէ թաթը կէլիր իտի տէյէրէՓ օնլարը գանտըրմայա չալըշըրըտը. կէշմիշ կիւնահՓեար էօմրիւնիւն ՓէՓարէթի իչին Փէնտիյէ վէրտիյի էզէյէթլէրին հատտը հիսապը եօգ տուր։ Զօգ ՓէրրէՓ տուա վազթընտա ֆիքրիյլէ աէմմալի տիւշիւնճէլէրէ գափըլըրը վէ սօնրա այրլտըղընտա եա Րէպպիմ փէՓ կէճ թանըտըմ աէնի, ա մէնէնտսիզ կիւզէլլիՓ փէՓ կէճ աէվտիմ աէնի, եաղըզ աէնի աէվմէյէրէՓ կէշէրտիյիմ վազթա, տէյի չաղըրըրըտը։ Էօլիւմիւնտէն տէօրթ աէնէ էվվէլ գուվվէթտէն տիւշիւպ ՔիլիսէՓի իւզէրինէ ղայրիսինի գօտու վէ Փէնտի պիւտպիւթիւն տուայա, թէՖէՓքիւրլէրէ վէ աէմմալի շէյլէրէ մէշղուլ օլտու։ Օլ կիւնլէրտէ զալիմ Վանտալլար Հիպպոն իւզէրինէ կէլիպ շէհիրի մուհասարէյէ ալմըշ բտրլար. ազիզ Օգոստինոս՝ զէվալլը վէ ֆագըը շէհր էհալիսի իւզէրինէ

ել տէրէճէ աճքտը քի, Ալլահա եալվարտը, եա տիւշմանը վէ եախօտ քէնտինի տիւնեատան ալմալա: Պու տուատան սօնրա պիր հիւմմա կէլիպ եաթադա տիւշտիւ վէ էօլիւմիւնիւն եադըն օլմասընը պիլիպ հէր թէտարիքինի կէօրտիւ. սօնրա եաթադընըն եանընա Դաւիթ մարգարէնինէտամէթ տուալարընը ասրպ օնլարըն իւդէրինէ տիւշիւնիւբ տուրտուտու: Պու հալտէ օն իքի կիւն գալտըգտան սօնրա շադ եիւրէք վէ կիւլէր եիւղիւէ Ալլահընն սատըգ գուլու վէ Քիլիսէի շէրիֆին նամտար միւալլիմի Էֆէնտիմիզին 430 սէնէսինտէ փաք րուհինի եարատըճըլընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի: Ագիզին թէնինի չօգ ալայը քիլիսէի իչինէ կիւմտիւլէր, լաքին սօնրա օրատան Սարտեննեայա կէթիրտիլէր վէ շիմտի Բալխատա պուլունուր:

Օ Գ Ո Ս Տ Ո Ս 29

Ս Ո Ւ Ր Ը Պ Ի Մ Ի՞Ն

Գաղուլէթ էօրնէյի Ս. Աննտոնուն վէ ախէր զահիտլէրին էնսէսինտէն կիտէն պիմէն րուհտէն թիւրքիյէ Զօպաե թէրճիմէ օլունուր: Պու ազիզ քէնտի գարտաշլարըյլա պէրապէր Սկիտէտէ Ս. Աննտոնիոուն տաղընտա պիր մաղարա իչինտէ

զահիճճէ էօմը կէչէրիր իտի։ ՃԷմի գարատաշլարը արասընտա քէնտի իլմի վէ ֆազուլէթի պապինտէ քէմալի մէրթէպէ օլմադըխընէ վէքը չօգ իմի իպար պուլմուշուտու։

Տին խասիմի Սարակինոսլար ադիգլէրին պուլունտուղու մահալլէրի պատրգյարընտա ադիդ Պիմէն գարատաշլարընը ալըպ Սկիտէտէն Տերենուդ տէնիլէն մահալէ կիմտի վէ հիքեայէսինի եադանլարընն գրյասընճա օրատա տախի ադիդ Պիմէն Ս. Արաեննոստան ոճնրա էօլմիւշ տիւր։

Պու ադիգին գարատաշլարընն տար Անուբ, Պամբոյ, Պայեախոս տուրլար. պունլար տախի գարատաշլարընն ուսուլի իւզրէ ֆազուլէթ քեար էօմր կէչիրտիքտէն ոճնրա իխթիյար եաշլարընտա էօլիւպ հասրէթինի չէքտիքլէրի Ալլահու ադիմիւշչան հազրէթլէրինէ դավուշմուշ տուրլար։

ՕԳՈՍՏՈՍ 30

Ս. ԲՕԶԱՆ ԼԻՄԱԼԸ

Պու ադիգէ Ամերիգասա փէրու էյալէթինին Լիմա նամ փայթախթընտա տիւնեայէ կէլիպ վաֆթիգ օլտուգտան ոճնրա տար Իզապէլլա գօնուլտու, վէ լաքին ոճնրա եիւզիւնիւն կիւլէ պէնզէր

փարլագլըղը իչին Ռօգա, եանի կէ-լ տէ-նիլտի։ Թա թազէ չաղընտան իպատէթէ վէ ֆազուլէթէ մէյլի օլուպ Սիէնալը Ս. կաթարինէնին էօմրիւ հիքեայէսինի օգուր վէ օնա պէնզէր ալմայա չալըշըր բար. օլ սէպէպտէն Ս. Դոմինիկոսուն իւչիւնճիւ գանուունլարը ալթընա տախի կիրմէյէ գարար վէրտի։ Տահա պէշ եաշընտա իքէն պիքիրլիյին գըյմէթինի պիլիպ քիւլլիէն քէնտիյի Ալլահըն խըզմէթինէ ֆիտա էյլէտի, շէօյլէ .քի էօմրիւ օլտուգճա ասլա պիր խաֆիֆ կիւնահ իլէ պիլէ Ալլահը ինճիթմէմիշ տիր։ Սիւնիւն օն իւչ սաաթընը տուատա կէչիրտիքտէն սօնրա պագը գալանընը տա իշտէ վէ պիր ճիւզի տախի ույգուտա սարփ էտէր իտի։ Ագըլ պալխղ օլունճա չօգ պէյգատէլէր թալիպ օլտուլար, վէ լաքին Ռօգա խայլի միւտաէթտէն պէրի Քրիստոսուս քէնտիյէ սէչմէսինի սէօյլէյիպ կէրի չէքիլտի վէ աթալարը տախի պու մատտէ իւզէրինէ ղայրի պիր շէյ սէօյլէմէսինլէր տէյի կիզլիճէ կիթտի պիքիրլիք վէ փաքըղ ահտընա նիշանէ սաչընը դըրփտը։

Պու ազիզէնին քէնտի սուչսուզ թէնինէ վէրտիյի էզիյէթին էմնալի եօգ տուր։ Թա քիւչիւք եաշընտան մէմլէքէթինին կիւզել վէ թաթլը մէյվէլէրինտէն Քրիստոսուն խաթրը իչին կէրի տու-

բուրուտու. օրուճու վէ փէրհիզի՝ գուվվէ-
թինտէն փէք աշըրը շէյ իտի. սատէ սու
վէ գուրու էքմէքտէն պաշգա շէյ աղըննա
գօմագ իսթէմէզ իտի: Պազէն եէտի ա-
քիզ կիւն Քրիստոսուն ազիզ թէնինտէն
պաշգա շէյ աղըննա գօմագ ըտը. ե-
թաղը պիր հյրի պիւյրիւ թախթէ փար-
չասը վէ իւզէրինէ պիր հարար սէրմիշ
իտի. հէր կէճէ գամչըլանըը ըտը, էսվա-
պընըն ալթընտան պիր գըւ գաֆթան կի-
լինմիշ իտի. վէ Քրիստոսուն չէքտիյի
էղիյէթլէրի ագլընա կէթիրմէ իչին պիր
թիքէնտէն թաճ եափըպ պաշ էօրթիւ-
սիւ ալթընտա թաշըը ըտը, վէ պունա
քէզալիք ախէր տահա չօգ շէյլէր էթմէյէ
պաշլամըշ ըտը, լաքին խոստովանահայրը
իդն վէրմէտիյինտէ սէօզիւնէ միւթի օլուպ
կէրի պրագտը:

Տիւնեա ղայլէսինտէն վէ շէմաթասըն-
տան խալի տուասընա վէ թէֆէքքիւրինէ
մէշղուլ օլմագ իչին ամթալարընըն իդնիյ-
լէ պիր ագ ագչա թօփ էթտի վէ պաղչէ-
նին պիր ուճունտա պիր քիւչիւք եէր
եափըպ իչինէ չէքիլտի վէ օրատա պու-
տուղու բուհանի թէսէլլի վէ նայլ օլտու-
ղու սէմավի զիյարէթլէր տիլ իլէ թապիր
օլունուր շէյլէր տէյիլ տիր: Զօգ տէֆա
Սիէնալը կաթարինէ, պահապան հրեշ-
տակը, ազիզ Պիքր Մէրեէմ վէ Քրիստոս

էֆէնտիմիզ պիլէ ճարիյէսինէ զեյարէթ էթմիշ տիրլէր։ Պիր կիւն Ծաղկազարդ եօրթուսունտա քիլիսէ իչինտէ ազիզ Պիքր Մէրեէմին պատկերի էօնիւնտէ տուա էտէրիքէն, գուլաղընա պէօյլէ պիր սէս կէլտի, Րօգա, սէն պէնիմ արուսէմ օլաճագսըն։ Պու սէսին իւզէրինէ Հայրան օլուպ տիւշիւնտիւքտէն սօնրա վազթ իլէ ազիզ Պիքրին վէրտիյի ճէվապը խաթրընա կէթիրիպ, Իշթէ էֆէնտիմին ճարիյէսի, սէօզիւն միւճիպինճէ օլսուն տէյի ճէվապ էթտի։ Վէ ազիզ Պիքր տախի, Սէվկիւլիւ Րօգամ օղլումուն իհսան էյլէտիյինէ էյի տիւշիւն, տէյիպ կէօրիւնմէզ օլսուլար։

Թէն խասթէլիյինտէ վէ ճան սըդլէթինտէ իզհար էյլէտիյի ալչագ կէօնիւլլիւլիւք վէ սապը՝ ղայէթ թէաճճիւպ էտէճէք շէյ իտի. Անլահ էֆէնտիմիզին միւսաատէսիյլէ օն պէշ սէնէ միգտարի շէյթան իղվալէրինէ տիւշիւպ պաղէն էօյլէ դօրգար ըսըլ քի գուրթուլմասը գապիլսիզ կէօրիւնիւր իւտիւ վէ տուասընտա վէ թէֆէքքիւրիւնտէ պիր լէզզէթ ալմատըղը իչին էօքիւր էօքիւր աղլար վէ Անլահ քէնտիսինի քիւլլիյէն պրագմըշ դըյաս էտէր իտի, ծյուսա ախէր սէվկիւլիւլէրինէ դուլլանտըղը ատէթի իւզրէ ճարիյէսինին տախի ֆազուլէթինի ար-

թըրմաղ իչին սապրընը թէճրիպէ հտէր իտի: Թէնճէ չէքտիյի քէյֆսիզլիքլէր ագլտան խարիճ շէյ իտի· չօգ տէֆա իքի իւչ իլլէթ պիր եէրտէ էօյլէ ազիզէնին իւզէրինէ հիւճմ էտէրիտիլէր· վէ լաքին Րօզա օլ գատար աղըրլարը արասընտա հիչ պիր շէքեայէթ էթմէտէն թէհամմիւլ իլէ չէքէր իտի: Պաշգալարընը տէրտէ տիւշմիւշ կէօրտիւյինտէ քրիստոսուն էօրնէյինի խաթրըլարընա կէթիրիպ սապր իլէ չէքմէյէ նասիհաթ վէրիր վէ թէսէլլի էտէր իտի: Պիր կիւն ագըպէթիմ նէ՞ օլաճագ տէյի տիւշիւնիւպ շաշըրտըղընտա՝ քրիստոս էֆէնտիմիզ կէօրիւնիւպ՝ Գըզըմ, պիլէսին քի խաթէյէնլէրտէն պաշգասընը ճէհէննէմ եօլտամամ տէտիքտէն սօնրա, կիւնահտան գաչ, վէ սալա սէլամէթէ եէթիշմէն իւզէրինէ շիւպհէ էթմէ, տէտի:

Ալլահ էֆէնտիմիզին պու ազիզէյէ եէր իւզէրինտէ վէրտիյի սայըսըզ լութֆլարտան պիրիսի տէ քէնտի էօլիւմ կիւնիւնիւ պիլտիրմէսի տիր: Պաշգալարը նէ գատար ինանմազ խաթէմէյօրուտուլարտա տա քէնտիսի հազըրլանտը· սօն տէֆա խոստովանանքընը օլուպ Սրբութիւն վէ վէրջին օծում ալտըգտան սօնրա ճիւզի վագթ տալտը, վէ սօնրա այըլտըղընտա եանընտաքի խոստովանահայ-

բընա տէօնիւպ՝ օՀ. նէ գատար կիւզել շէյլէր կէօրտիւմ. Ալլահըն թաթլըլըղը վէ ճէննէթտէքի հազըրլանմըշ սէատէթ իւզէրինէ նէ գատար շէյլէր նագլ էտէպիլիր իտիմ. շիմտիտէն էօմրիւմտէ հասրէթինի չէքտիյիմ Քրիստոսա վարըրտա ճէննէթի տէվլէթինտէ բուպէրու եիւղիւնիւ կէօրիւրիւմ, տէտի: Օնտան սօնրա պաշընա գօտուգլարը եումշագ եաթըղը գալտըրսըն տէյի գարտաշընա եալվարտը, վէ իւչ տէֆա ՅիՀսուսում ՅիՀսուսում պիլէմճէ օլ տէյի չաղըրտըգտան սօնրա փաք ճանընը եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի: Էօլիւմիւնտէն սօնրա չօգ միւճիզէթլէր իշլէտիյի իչին օնունճա կղեմէս փափա հազրէթլէրի էֆէնտիմիզին 1671 թարիխինտէ Րօգայը էվլիալէր սըրասընա կէչիրտի:

ՕԳՈՍՏՈՍ 31

ՃԸՕՐԻՆԹԻ ՅԱՏՍՈՒ

ՅԵսու իսմի՝ եէհուտի տիլինտէն թիւրքիյէ Գո-ըլնըրըճը թէրճիմէ օլունուր. վէ ՅիՀսուս էֆէնտիմիզին իսմի շէրիֆիյլէ պիր տիր: Պու ազիզ իւլք իպթա Մովսէս փէյղամպէրին թէլմիզլէ օլուպ օնունլա պէրապէր Ալլահըն վէ ճէմաաթըն հուզուրինէ

կիրէր չըգար ըսը. վէ Մովսէս Ալլահըն էօնիւնտէ տուա էթտիյինտէ Ցեսու օնա խըզմէթ էտէր իտի, վէ օնուն գըրգ կիւն գըրգ կէճէ օրուճ թուէթտուղունտա քէնտիսի տէ պէրապէր թուէթտու վէ Ալլահըն՝ տաղ իւզէրինտէ Մովսէս իլէ լագըրտը էթտիյինտէ, քէնտիսի տէ ուզագտան սէսինի իշիթտի: Պու ազիզ պիայինիհի Քրիստոս էֆէնտիմիզ կիպի տիւնեա լէքէսինտէն փաք վէ պէքը իտի. վէ Քրիստոսուն տիւնեայա կէթիրտիյի տին իլէ տինտարլարըն պաշը վէ գըլաղուզու օլմասը կիպի, պու տաճի Իսրայէլ էվլատլարընըն սէլամէթի իշին Ալլահըն օրտուսու իւզէրինէ սէրտար նասպ օլունմուշ ուտու:

Ալլահըն վատ էթտիյի թօփրաղը կէօրմէ իշին Մովսէստէն եօլլանըլան օն իքի սիլսիլէ պաշլարընըն պիրի տէ պու ազիզ տիր. վէ օն քիշինին՝ ֆէննա խապէր կէթիրտիյինտէ, Ցեսու արգատաշը Քաղէբ իլէ էյի հալատիս կէթիրտի, վէ ճէմիաթ շնքեայէթ էտիպ եինէ Մըսըրա տէօնմէ իշին պիր պաշ իսթէտիքլինտէ, պու Քաղէբ իլէ կէօրտիւյիւնիւ թահդիդլէտի վէ ճէմիաթը գանտըրմայա չալըշտը: Կէօրտիւյիւմիզ եէր փէք ալա եէր տիր, անճաղ Ալլահա գարշը պաշ գալտըրմայալըմ, օրայա վարըպ մալիք օլաճաղըմըզա

հիչ շիւպհէնիզ օլմասըն, զիրա օլ եէրին էհալիսինի Ալլահ եիւզտէն պրագմըշ տըր. ֆագատ գօրգմայըն, իւմիտինիզի Ալլահա գօյուն տէյէրէք, ճէմիաթա եիւրէք վէրիր իտիյսէլէր տէ՝ գապա խալգ օլ պիր միւֆսիտլէրին սէօզիւնէ տահա զիյատէ իթիմատ էտիպ պունլարը թաշա թուրմագ իսթէր իտիլէր, վէ լաքին Ալլահ էֆէնտիմիզ միւճիզէթէն օլ պիրլէրինին վիւճուտինի գալտըրտըղընտա գուլլարընը սիանէթի ալթընա ալտը վէ Մըսըրտան չըգանլարըն իչինտէն վատ օլունան եէրէ կիրէն քիշիլէր անճագ պունլար օլտուլար:

Մովսէս մարգարէ՝ էօլիւմիւ եադլաշտըղընտա, ճէմիաթըն չօպանսըզ գօյուն կիպի գալմասըն, իւզէրլէրինէ պիր քիշի գօ տէյի, Ալլահա րէճա էթտի, վէ օնուն էմրիյլէ ցեսու ճէմիաթ իւզէրինէ պաշ թայէին օլունտու, վէ Մովսէս օնու եղիազար քահանայապետին էօնիւնէ չըգարըպ ճէմիաթա տահի Ալլահըն էմրինի պիլտիրտիքտէն սօնրա էլինի օնուն պաշընա գօյունճա Ալլահըն լութֆույլա տօլտու վէ օնտան սօնրա ճէմիաթ օնուն սէօզիւնէ միւթիւ օլտու: Պատէհու Ալլահ քէնտիսի կէօրիւնիւպ, Գօրգմա, պէն սէնին իլէ իմ, սանա գարշը կէլէն օլմայաճագ տէյիպ էտէճէյի շէյլէրի փէշինէն

տուլուրտու. վէ Յեսու օլաճագ միւճիզէլերի ճէմիաթա խապէր վէրտի, վէ էրթէսի կիւնիւ օրտուլու Յորդանան չայընա տօղրու եիւրիւթտիւ. վէ Ալլահըն տապանակընը կէօթիւրէն քահանալարըն այաղը չայըն քէնարընա եապլաշտըղընտա չայ գուրուտու վէ աուլար իքի թարաֆտա տիվար կիպի ճէմիաթ կէչինճէյէտէք գալտըգտան սօնրա, եինէ ճէրեան էթմէյէ պաշլատը: Օն իքի սիլսիլէ պաշլարը Յեսունուն թէմպիհի իւզրէ չայտան կէչէր իքէն պիրեր թաշ ալտըլար, քի սօնրա կէլէնլէրէ խաթըր նիշան իչին Յեսու Գաղգաղատա պիր եըղըն էտիպ գօտու:

Պիր տէֆա Յեսու Երիքովուն գարշըսընտա տուրուր իքէն՝ տալ գըլըճ պիր իքի ատէմ կէօրտիւ վէ մէրտանէ եանընա վարըպ՝ պիզտէն մի սին, եօխսա տիւշմանն թարաֆընտանմըսըն տէյի սօրուննճա Ալլահ ասքէրինին պաշըյըմ տէյի ճէվապ վէրիպ Միքայէլ հրեշտակապետ օլմասընը պիլտիրտի: Յեսու պունու տույտուղու կիպի եիւզիւ գօյու տիւշիւպ սէճտէ գըլտը վէ էմրինէ միւթի օլմասընը պիլտիրտի: Օնտան սօնրա Ալլահ թարաֆընտան տահա զիյատէ գուվվէթ պուլուպ եէտի գալէլի Երիքով շէհրինի միւճիզէթ իլէ վուրուպ ալտը, վէ էօնիւնէ չըգան տիւշմանլարը պօզտուգտան սօնրա փատիշահ-

լարընը էսիր թուԹատու վէ շէհրլէրինի զապթ էԹտի։ Պու գատար ճէսիմ ֆիւԹուհաթլար իւզէրինէ ատը չըգտը վէ իսմինատէն միլլէԹլէր վէ փատիշահլար ԹիԹրէրիտիլէր։ Գաբաւոնուն էօնիւնատէ ճէնք գըզըլըպ ագշամ օլմայա եագլաշտըղընը կէօրտիւյիւնատէ, Ալլահըն տիւշմանլարընը վուրուպ պօզմատան կիւնէշ պաԹմասըն տէյի էմր էԹտի. ֆիլհագըգա էմրի միւճիպինճէ կիւնէշ եէրինատէ տուրտու վէ Յեսու տիւշմանլարընը գըրըպ պօզտու։

Պու մինվալ իւզրէ Ալլահըն խասիլէրի տիւնեատան նապէտիտ օլտուգլարընտա ալտըղը եէրլէրի Իսրայէլին էվլատլարը արատընտա Թագսիմ վէ պէօյլէ վատ օլմուշ Թօփրագլարա օնլարը մալիք էԹտի։ Յեսու եաշընը ալտըղընտա ճէմիաԹը վէ օնլարըն պաշլարընը եանընա չաղըրըպ քէնտի էօլիւմիւնիւն եագըն օլմասընը խապէր վէրտի վէ Ալլահըն օլ անէտէք էԹտիյի էյլիքլէրի վէ միւճիզէլէրի տիպաճէսիյլէ օնլարա անլաԹտըգատան սօնրա հէր ան օնուն իսրգմէԹինատէ ատտըգ գալմայա նսսիհաթ վէրտի վէ 115 եաշընտա իքէն կէօզիւնիւ գափատը։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1

Ս. ՆՎԻՐՈՒԱՍ ԱՌՆԱՒՈՐ

Պու ապիզ Բուդիսթանըն փաիթախթը Ամինա շէհրինտէ ոջղատէ, մալտար վէ ֆազուլէթքեար ամթալտրան տիւնեայա կէլիպ օնլարըն էլի ալթընտա հէր պապատէ էյի թէրպիյէ օլմուշ տուր: Նգիդիոս թա թապէ չաղընտան տիւնեէվլի շէյլէրէն իքրահ կէօսթէրիպ ալլահանի խըզմէթլէրէ մշղուլ վէ հէր շէյտէն պէյատէ ֆուգարէլէրէ էյլիք վէ սաոտագա էթմէյէ չալըշըր բար: Պիր կիւն ոզագտա ֆուգարէ չօճուղուն պիրինէ, բաթթ կէլիպ արգասընտաքի գաֆթանըրը օնա պաղըշլատար վէ Ալլահ էֆէնտիմիզ օլանը քէնտիյէ օլմուշ կիպի գապուլ էտիպ իճրէթսիզ պրագմատար: Ամթալարընըն էօլտիւյիւնտէ ճէմի վարիյէթինի ֆուգարէլէրէ թէվկի էտիպ ֆուգարէլիքլէ Ալլահա խըզմէթ էթմէյէ գարար վէրտի. վէ պու իրատէթիյլէ սունտուղու ապիմ գուրպանա իվապէն Հոզգ թատլա քէնտիսինէ քիւլլի միճիզլէր իշլէմէ գուարէթի իհսան էյլէտի. պիր ոէֆա ճինլինին պիրիսի քիւնտէ իշինտէ Հայդըրտըղընտա եանընտաքիլէր գօրդուլարընտան էօլիւ կիպի եէրէ տիւշտիւլէր. Նգիդիոս պի վէրմա ճինլինին եանընտա վարար վէ Ալ-

լահրն իամիլէ ծնու օրատան գօվատուգան ածրա օլ պիր տիւշմիւշլերի այալա գալ-տըրտը: Պիր ախեր տէֆա գէհրլի եիլան պիր գէվալը տատմր բարբմրշ վէ էօլտիւ-բիւճիւ եարալար աչմրշ բտը. Եդիպտա պիթթէատատուֆ իւսթէ կէլտիյինատ եիլանը գօվատու վէ անի վահիատ օլ պիրինին եարատընա շիֆա վէրտի:

Պու գատար միւճիզէթլերի իչին ատր չավ օլտուղունտա՝ շէյթան իղվատընտան բրտգ օլմա իչին վաթանընը պրտգրտպ պիր իզտիհ եէրտէ եաշամտյա գատար վէրտի. օլ ճինէթտէն Ֆրանչտյա կիմէ արզիւ-սիյլէ կէմիյէ պինտի վէ եօլտա կիտէրի-քէն գատ զաֆիլ պիր շիտատէթլի գայ չըգրտպ կէմիյի պաթրտմտյա եապրն բտը. օլ պիր եօլճուլարրն ապլայրտպ չտլրըշ-տրգլարընտա Եդիպտա ատրտնի եիւրէք-ատէն Ալլահրն մէրհամէթինէ կիւմէնիպ էլէրինի կէօյէ տօղրու գալտրրտտր վէ ճիւզի տուատան ածրա տէնիզ պիտ իլի-մատն օլտու: Ստղ ատլիմ Արլէտ շէհրինէ եէթիշտիյինտէ ապիզ Կատարիտ եապիսկո-պտտա կիտիպ օնուն էլի ալթրնտա քէմա-լիյէթ թարիգինի էօյրէնմէ արզիւսինի պէյատն էյլէտի: Ինի ատնէ միզտարի օրա-տտա գալտրգտատն ածրա՝ օնտա տահի իշ-լէտիյի միւճիզէթլերի իչին պատրտուղու իթիխտարատն կիզլիճէ գաչըպ՝ չայ իտա-

թիւնաէն պիր թէնհաաէ էօմր կէչիրէն իլթիյարըն եանընա չըզար վէ խայլէ զէման մէլսիքեանէ էօմր սիւրէրէք պիլէմինճէ եաշատը: Տուսար պէրէքեաթըլա սիւզէթսէյի խաաթէլէրին վէ քիթրիւմլէրին վէրտիյի մէտհու իլթիպարա տայանսմայըլ օրատան տաիի պիր թադրիպ իլէ դաչըլ պիր աէրէ իչինաէ գայա ալընընա պիր մաղարաճըդ իչինէ կիրաի վէ օրատա էօմրիւ օլտուդճա դալմաղա դարար վէրտի: Եէրին դուրադլըդը վէ դումլուդու իչին պիր ճիւզլ աճրմթըրադ օթատան ղայըը եէյէճէք պաշդա շէյ պուլունմատըդընատա, Ալլահ դուլունու աճ պըրագմայըլ հէր կիւն պիր եէպանի քէչի էօլտըրատը, վէ Եգիպտա օնուն սիւսիյլէ եաշատ ըտը: Ալլահրն պու ինայէթինէ մուգապէլէ ադիլ նէ գատար ալչադ կէօնիւլլիւյլէ թէշէքքիւր օլմուշ վէ քէմալիյէթաէ զայրէթինի արթըրմըշ տըր, տիլ իլէ թարիֆ օլունմադ. կէչիրտիյի էօմր թարդը ինսան էօմրիւնէ պէնզէմէյիպ, ատընըրըն կէօյաէն էնմէ պիր մէլէք օլ գատանը մաղարա իչինաէ տուա վէ թէֆէքքիւր իլէ Ալլահրն մէտհինի էտիպ աէնատընը օգուրտուտու:

Պիր գաչ աէնէ ատնրա վադթին Ֆրանսա փատիշահը էթպախիյլէ ատա չըգրպ Եգիպտատան ատրին օլտուդու աէրէ իչինէ

վարար: Զաղարլար ապիզի պէսէչէն քէչիյէ բաղի կէլիպ մաղարանըն գափուսունա գառար գօվալաարլար վէ իչէրի կիրմէյէ ճէսարէթ էաէմիյիպ ալիշարլաա հավալար աւրաւրաւար. իլք ավճրնար պունա կէօրմիւքլէրինաէ օրայա ազդու վարարլար վէ իչինաէն պիրի օգաւ ամաարղընաա հայվանըն էէրինէ Եգիպտաւ վաւրաւ, քի քէնաիյի ալարդմաան վէ պիր ադըր կէօամէրմէաէն աւրմաւշ պագար բար: Ավճրլար պաւ հիքմէթ իւզէրինէ հայրան գալըպ ինի գամ օլարագ իչէրի կիրաիլէր վէ կէօրմիւէր քի քէնաիսի պիլաճաամաւր գան իչինաէ վիւլէվվէա վէ քէչի այադը էանընաա թիթրէյէրէք էամ այօրաւաա: Փաաիշահ պաւ խապէրի ալարդընաա քէնաիսի աէ կիմաի կէօրաիւ վէ ապիզին էարաարնըր ալիզէլմէ իչին էլինաէն կէլէն գայրէթի էքսիք էմմէաի: Օնաան ոճնրա թիւրլիւ փիշքէշլէր վէրիպ աահանէ իամէէրսին քի էաէյիմ աէյի ոօրաաւգունաա, Եգիպտա պաւլաընաաւգա էէր իւզէրինէ պիր մանաամթը եաիմաագա էմր օլաընաաւն աէյի ալիէաի, վէ փաաիշահ աէօգ վէրիպ ոճնրա իճրաարնըր ադախի էմմաի:

Մանաամթը պիմաիյի կիպի գահիա քիշիլէր օրայա կէլիպ Եգիպտաւն էլի ալմընաա եաշամագա գարար վէրմէլէր,

վէ ապիզ պունլար իլէ պիրլիքտէ նէ կիւ-
նէ թէվաթու վէ աշդ իլէ Ալլահըն խըզմէ-
թինէ թալիպ օլմուշ ատւր թարիֆէ հա-
ճէթ տէյիլ: Թէվաթիլէրինէ պիր շէյ պու-
յուրմատան էվվէլ քէնտիսի իճրասընը
էտէր իսի, ատւատընատա, թէֆէքքիւ-
րիւնտէ վէ ախէր օլ էօմր իչինտէ ատէթ
օլունմուշ ըխյատաթ թալիմաթ լարընատա
հէվիսինտէն էվվէլ քէնտիսի իսի: Միւ-
ճիզէթ իշլէմէ դուվվէթի տախի եէնիտէն
իւզերինէ կէլիպ ապիզին իամիւ շանընը վէ
նուֆուզունու արթըրար: Իշլէտիյի ապիմ
միւճիզէլէր արատընատա պիրի տէ փատի-
շահը չէվիրմէսի տիր, քի ճէսիմ կիւնահ-
լարը իւզերինէ քահանայ էլիյլէ Ալլահ-
տան աֆվ ըդ ալըպ էօմրիւ ատնունատատ
փաքըլըգլա եաշատար: Վէլ հասլ ապիզ
Եգիպտոս պունա քէպալիք ախէր հէզար-
կիւն միւճիզէլէր իլէ իսայլի կիւնահ-
քեարլար Ալլահա չէվիրտիքտէն վէ օնուն
շանու սալթանաթը իչինէ օմրիւնիւ փիտա
էթտիքտէն ատնրա անապանմըերին իւք
կիւնիւ ալընմընճը էսիրին ադըպէթինտէ
չէքտիքլէրինէ պէտէլէն իճրէթինի ալ-
մադ իչին հասրէթինի չէքտիյի եարա-
տըճըլընըն էլինէ փաք վէ ապիզ բուհինի
թէալիմ էյլէտի:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 2

Ս. ՄԱՄԱՆ

Պու աղիկին աթաղարը Թէոդոսոս վէ Ռուֆինա Զանկըըր շէհրինէն օլուպ փութփէրէսթլէրին իպրամի իւզրէ ծնլա-րըն ալևահլարընա դուրպան սունմատըդ-լարընաս գինճիրէ վուրուլուպ դրալըն էմրինէ գարշը տահա քրիսթիյան տինին-ա տուրմալարընաս՝ Աղէքսանդրոս Փոս-տոս հաքիմին էօնիւնտէ ճէվապ վէրմէ իչին Գայսէրիյէ օղլանըլարըլար։ Հաքիմ թէֆ-թիշ էտիպ տինլէրինտէն տէօնտիւրէ-մէտիյինտէ հապաս աթարըտը վէ արտը չօգ կէչմէյիպ Թէոդոսոս գընտանտա էօլ-տիւ վէ ճիւզի ոօնրա էհլի Ռուֆինա քի համիլէ իտի, համլինի վազ էթմէմէինտէ էօլիւպ դէվալը մատըմ անտարդ պապա-ըդ դալըը։ Լաքին Ալևահ՝ մէրհումլարըն եէրինէ Ամիա Մատրոնա իսմինտէ պիր տինտար դատընը էօլմայըպ՝ պիր մէլէյին էմրի իւզրէ գընտանտան չօճուգու ալար վէ էվինէ կէթիրիպ քրիսթիյան տինի-միզին թալիմաթլարը իւզրէ օնու թէր-պիյէ էթտիքտէն ոօնրա մէտրէսէյէ տախի էօլար վէ օղուլտաղ վէ եազմաղ էյրէտիր իտի։ Չօճուգ տահա քիւչիւք-լիյինտէ Ամիայա տոտա, տոտա չալըըտըղը իչին, վաֆթիպ օլտուգու վազթտա ա-տընը Մանտա գօտուլար։

. Մամմա էօյբէնաիյի թարիզ իւզբէ
.քրիսթիյանճա եաշատըդտան ոճնրա մէ-
տրէսէտէքի պուլունան փուԹ փէրէսԹ
էվլատլարընը տա քրիսթիյան էԹ-մէյէ
չալըշըր ըտը· վէ ապիզին պու էԹաիյի
շէյլէրի փոատոսուն եէրինէ օՀԹուրան
Դեմոկրիտոս Հաքիմ տուլյատուլունտա Հու-
զուրինէ չաղըրտը վէ քրիսթիյանն մրընն
տէյի ոօրուպ՝ էվվէԹ, .քրիսթիյանըմ
տէյի ճէվապ ալտըզընտա՝ եգէա շէՀրին
Հաքիմինէ եօլլատը վէ օրատա տաԽի
քրիստոսու իդրար էԹաիյինտէ Հաքիմ
զաղէպ կէլիպ տէօյմէյէ վէ ոճնրա աԹէշ
իլէ Թէնինի տաղլատաղա էմր էԹաի·
լաքին պուննունլա տա Հադդընտան կէլէմէ-
աիյինտէ պօզաղընա աղըր գուրշուն պաղ-
լայրպ աէնիզէ աԹմաղա կէօՀԹուրիւր ի-
.քէն Ալլահրն մէէյի ճէլլատլարըն էլինտէն
օննու գուրԹարրպ պիր եիւքսէք տաղ
Թէփէսինէ չըդարտը վէ Մամմա տահա
օն պիր եաշընտայրտը: Գրըդ կիւն օրատա
գալտըդտան ոճնրա տուա իլէ Ալլահրն
իրատէԹինի ոօրտու վէ օննուն իլՀամը
.քէրէմիյլէ պիր տադլը Ինճիլի շէրիֆ պու-
լուպ օննտան ոճնրա Ալլահ ախէր պիր
եօլ ԹէրԹիպ էտինճէյէտէք օրատա
գալմտաղա գարար վէրտի վէ չօպան միսլի
էլինէ պիր տէյէնէք ալըպ օրատա պու-
լունան կէյիքլէրի կիւտէր, վէ օնլարրն

սիտիյլէ եաշար բար: Տուայա, թէֆէք-
քիւրէ, օրուճա վէ փէրհիզէ օլան ղայրէ-
թի ղայէթ չօղ ուտու. վէ էքսէրի օրայա
կէլէնլէրի ալըդօյուպ Ալլահ եօլունու
էօյրէտիր իտի: Եավաշ եավաշ իշլէտիյի
չօղ հիքմէթլի շէյլէր իչին ատը չըդար-
ղընատա փութփէրէսթ չօպանլար կէօրիւպ
տույատուդլարընը շէհիր հաքիմինէ խապէր
վէրտիլէր վէ Մամաա օնուն էմրիյլէ թու-
թուլուպ Գայսէրիյէ հաքիմ հուզուրինէ
կէթիրիլտի:

Իւք եվվել սուրէթէն քիմ վէ նէ
տինատէն օլտուղունու պիլմէդ կիսի թիւր-
լիւ սիւալլէր էթտի, վէ լաբին մէ-
մուլինէ գարշը օնուն աէրպէսթ Քրիսթի-
յան ըմ տէյիպ փութփէրէսթլէրին սախ-
թէ տինինի մասխարէ էթմէսինի իշտիպ
իշքէնճէ վէրմէյէ էօրճ էթտի: Ադիդ
Մամաա պիր գօրդու կէօսթէրմէյիպ էվ-
վէլքի տէտիքլէրինի եինէ թէքրարլա-
տըղընատա թէնինի եարէ պէրի էթտիք-
տէն սօնրա եարատլարը իւղէրինէ սիրքէ
տէօքիւպ դըլլը պէդ փարշալարըյլա օ-
վալամայա էմր էյլէտի: Մամաա պու ճէմի
իսքէնճէլէրի արատընատա Ալլահըն մէր-
համէթինի մէտհու սէնա էտիպ տայըմ
իւղէրինէ իմտատընը տիլէր իտի: Ջալիմ
հաքիմ՝ Մամաըն պու գատար էզիյէթ-
լէր արատընատա էօլմէմէսինի պիւյիւճու-

լեյէ ազվ էտիպ գուվվէթինի գըրմաղա չալըշըր բարը, վէ էտէմէտիյինաէ աթէշ կիպի թուխթուշուր քէնտի քէնտինի եա-գարըտը: Օլ ասպէպտէն իրթէտի կիւն ադղըն ճանտարըլար էօնիւնէ աթարըտը. վէ լաքին պունլարըն պարըտը հայիմլիյլէ ապիզին եարտալարընը տիշլէրիյլէ եալայըպ թէմիզլէտիյլէրինաէ վէ պարըլարընըն տահի օնուն իւզէրինէ կէլէճէք եէրէ սէյրճիլէրին իւզէրինէ հիւճմ էթտիքլէ-րինաէ, հաքիմ գուտուրտու, վէ թաշա թուխթուն տէյի էմր էյլէտի: ՃէմՃի գու-տուրմուշ վէ Ալլահտան գօրգմադ սէյր-ճիլէր եապմուր կիպի թաշը ադիզին իւզէ-րինէ եապտըրտըգլարընտա, Մամաա թաշ երզընը ալթընտա պիքէտէր դալըպ Ալլահ-տուա էտէր իտի: Պու միւճիզէթ պէյան օլտուղունտա հաքիմին իշարէթիյլէ ա-զիզին իւզէրինէ պիր ճէլլատ վարըպ խըշ-իլէ պէօյրիւնիւ վուրտու վէ Ս. Մամաա կէօզլէրինի կէօյէ տօղրու գալտըրըպ հատ-րէթինի չէքտիյի Ալլահը կէօրտիւ վէ ճանընը օնուն էլինէ թէսլիմ էյլէտի:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 3

Ս· ԸՆԹԻՄՈՍ

Ցատուլէթլի վէ մէմտուհ իմնիմիտ եպիսկոպոսու Ս· Անթիմոս թա քիւչիւք եաշընտան Ալլահ խըզմէթինէ պիր ճահիպ

հէվէս կէօմԹէրիպ տուպայ, իպառաէԹ վէ ախէր էյի քրիսԹիյանա միԹէալլիգ քէմալիյէԹ ԹալիմաԹլարընա Թալիպ օլուրսուս. վէ պու գառար ֆաղուլէԹլէրինէ պինաէն հագգ իզլէ քէնտի արզիուլէմէիյէ սէ քահանալըգ մէրԹէպէինէ նայլ օլմուշ տուր:

Իզմիտ հայրապետի Կիւրղոսուն վէֆաԹընատն ասնրա ճէմաաԹ պիր ալըգսան Անթիմոս քէնտի իզէրլէրինէ եպիսկոպոս իմԹէհիլէր վէ Ալլահ Թէալա հագրէԹլէրի տախի պիր աճաիպ հիքմէԹ իլէ արզիուլէրինին հագգ օլմասընը միւդարրէր էյլէտի, զիրա պու խուսուսդէ ճէմաաԹ քիլիսէ իչինատէ տուա էտէրքէն սօի անսրդ պիր նուր տօղուպ՝ Անթիմոս եպիսկոպոս օլսուն տէյի կէօյտէն պիր սէս կէլտի, վէ էֆէնտիմիզին 293 Թարիխինսէ Անթիմոս քիւրսիինէ ճիւլուս էԹտի: Պու կիուՆէ հիքմէԹ իլէ Ալլահ ճէմաաԹը իզէրինէ չօպան օլսուզտունսա, օնլարրն ճան վէ Թէն իգԹիսալարընը գայրմա պօրճունու էյի Թանըյրպ կէճէ կիւնահու օնլար իչին տուա էտէր վէ տին մահտէսինսէ դահի վէ ճահիլ օլանլարը Թէրպիյէ էտէր իտի: Քէնտի իսրէԹիյլէ չօդ կիւնահքեարլարը չէվիրտիքտէն մահտէ, վազիյլէ հատտսըդ տինտիզլէրէ հագգ տինի էօյրէտիպ քրիսԹիյան էԹմիշ տիր:

էֆէնտիմիզին 302 թ. արիւնհետ զալիմ Դիոկղետիանոս գրալըն էմրիյլէ քրիս-թիյանլարա դարշը պիր պիւյիւք զուլմէթ չզտրըլնտա, Իզնիմիտ շէհրինտէն պաշ-լայըպ ազիզ Անթիմոսուն էլի ալթընտա թէրպիյէ օլանլարտան պինլէրճէ ճանլար ատին ուղրտնա էօմրլէրինի ֆիտա էթտի-լէր· վէ Ս· Անթիմոս պու վէսիլէյլէ էվ-վէլքի ատէթինտէն պիյատէ չալըշըպ պազըրըն ալտահանի քէլամըյլա վէ պա-զըրըն եապըյլա տինլէրինտէ գավի գալ-մազա եիւրէքլէնտիրիր իտի: Եապտըղը քեազըտլարտան պիրիսի փութփէրէսթ-լէրին էլինէ տիւշտիւնտէ ֆիլհալ Դիոկղետիանոսուն թաճտաշը Մաքսի-միանոս գրալա խապէր վէրտիլէր, վէ օ՝ նէ գատար Անթիմոսուն՝ ատօղլէ քրիս-թիյանլարա տինլէրինտէն ատօնմէմիյէ նտասիհաթ վէրտիյինի պիլտիրտիյտէ ատ, եապըրըն տա կէօրտիւյինտէ տահա զի-յատէ գըղարը, վէ եիրմի պիր աթլը եօլ-լայըպ պուլունտուղու Սեմանէ քէօյիւն-տէն հուզուրինէ կէթիրմէյէ էմր էթտի: Աթլըլար քէօյտէ Անթիմոս բտսթ կէ-լինչ ապատղլարընը տօրտուգլարընտա, ազիզ իլք էվվել օնլարը էվինէ տավէթ էթտի վէ խայլի իքրամտան տօնրա, Ար-ատրըլընըղ պէն իմ, ատտի: Պունլար հի-ճապէն Սէն իսէն, տապլան, պուլամտարդ

տէյի խապէր կէօթիւրիւրիւզ ահաիքլէ-
րինաէ, ադիզ օնլարըն եալան սէօյլէմէ-
սինէ գայլ օլմայրսպ պիլէլէրինճէ եօլա
չըզար վէ կիտէրիքէն Ալլահ վէ տին
իւդէրինէ օ գառար կիւդել սէօյլէտի քի
հէփիսի տէ անի վահիատէ քրիսթիյան
օլմազ արզուլտիլէր, վէ ադիզ էյինի
իւդէլէրինէ գօյուպ խաչ չըզարտըգտան
սօնրա վաֆթիզ էթտի վէ ալտըգլարը
ադիմ լութֆու էյի հրփզ էթմէ իչին
էօյիւթ վէրէրէք շէհիրէ տօղրու վարտը։

Շէհրիլէր Անթիմուսուն կէլտիյինի
կէօրտիւքլէրի կիպի Մաքսիմիանուսա խա-
պէր վէրտիլէր վէ ադիզ՝ օնուն էմրի իւզէ
էօնիւնէ չըզտրըլմտա եիւգիւնէ խաչ չը-
գարար վէ էլլէրինի պաղլը կիպի իւսթ
իւսթէ գօյուպ Ալլահըն եարտըմընը տի-
լէյէրէք տուրտուտու։ Գրալ՝ օնու գօր-
գուլթմազ իչին սիվանիսանէտէ թիւրլիւ
իշքէնճէ ալաթլարը հազըրլամըշտար վէ
իւք կէօրտիւյիւնաէ գուտուրմուշ ճանա-
վար կիպի հայդըրըպ՝ Ալլահլարըմըզը խօր-
լայրպ պիր խաչա կէրիլմիշ քիշինին էն-
աէսինաէն տիւշիւպ տէ օլ գառար ստատզ
թէվապիլէրիմի պաշտան չըզարան Ան-
թիմոս ուէն միսին տէյի, ստուճա,
Էվվէթ, պէն իմ, տէյի ճէվապ վէրիպ՝
հազըրլատըզը ալաթլար իւզէրինէ կիւ-
տիւ, վէ խաչ իւզէրինաէ էօլմիւշ տէսիյի

խաթաքեաըրն ուզուննա էգևչէթ չէքիպ էօմրիւնիւ ֆիւտա էթմէ արգիւսիւնիւ պէ-
յան էյլէսի: Մաքսիմիանոս ազիզի ֆի-
քրինաէն չէվիրմէչ չօղ զայրէթ էթմիչ-
ոէ ան վիւճքիւնիւ օլմամասընա էչիւէն
գանըպ ալահլարը հաղգընա աէօյլէսիչի
սիթէմլի աէօգլեր իչին թաշ իլէ օմու-
զունու վուրտուրտու, վէ պունունլա տա
տիլինի թուխամասըզընտա ինճիքլէրինէ
զրգկրն շիշէր սաիլատը վէ լաքին Անթի-
մոս պունու տա պիր շէյ եէրինէ գօմայրպ
Ալահա շիւքր սունուու վէ փութլարա
լանէթ օգուտու:

Մաքսիմիանոս պու մէսմուլ էթմէ-
սիչի լազըմտըյը տա ալահլարը հագ-
պընա օնուն ազգընտան իշիթտիչինտէ
էօքէսինտէն ամէշ կիպի թուխուշուպ
չանտագ չէօմլէք իսիւրտէսի օրթայա եայ-
ատրտը վէ ածնրա ազիզի իւսթիւնէ եա-
թըրըպ ակքէնլի վէ պուտագը չըզուզ
իլէ աէօյմէչէ էմր էյլէսի: Էմրի իճրա օլ-
մուս, վէ լաքին պունանլա տա Անթիմո-
սուն գավիլիչինի եէնէմէսի: Օնոսան
ածնրա այտալընա պիր գըզըլն պագըր փա-
պուճ կիչտիրիպ եիւրիւթտիւ, լաքին
ազիզ Անթիմոս հիչ պիր տաղը վէ ածը
կէօսթէրմէսէն շտգ եիւրէյլէ թէքրտար
Ալահա աէնտատը օգուտուդունուա, Ան-
թիմոս, հիչ պիր շէյ տաճյմայօրմուսուն

ուչի ասլուս, վէ Խայր, թաֆիաըլըմ հադդ Ալլահ պիլէմէէ օլուդունան ասնրա պանա պիր շէյ էուէճէյին եօդ ուչի ճէվապ ալաբիլընաս, պիւյիւճիւ ուիւբ ուչի հայդըրըդ պիր ասլուպա թէքէլլէյինէ պաղլամադ վէ ուէօնուիւքճէ ալէթնուան վէ իւանթիւնուէն ամէշ վէրմէյէ էմր էթմի։ Էմրի եինէ իճրա օլուս վէ լաքին ալիզին ուուասաբ պէրէքէաթըյլա ամէշնին ալէվլէրի էթրաֆուապիլէրի եադըդ ճէմի ճէլլասլարը եէրէ չաբուխաբ վէ ասլապա եէրինուէն դըմբլաուամադ օլուս։ Մադիիանուս պու հիքմէթ իւպէրինէ կէօդիւնիւ աչաճադ եէրէ ասահա գիուաէ դուասուբուդ նէ իչին պրըսադըդ կէրի գաչայօդ ասնուդ ուչի ճէլլասլարա գրլըճ չէքուի, լաքին իշքինճէ վադթինուէ ամաիւդ իշքիչի կէլնուդ ամէշի ուէրմիլէրին իւպէրինէ ամասրդուան ասնրա Անթիմուս քէնուի հիմայէթլէրի ալէթնա ալմա հիքէույէինի ասնրդուան իշիթիւիէրին իւպէրինէ, քիւլլիյէն օնուն ասհինհ վէ թաֆիաըլը Ալլահըն կէրչէք Ալլահ օլմադընա ինանմադըյա ասա եինէ ճէլլասլարըն աէօդինէ ույուդ թէքէրլէքասէն չէօդիւ, վէ թամէլլուդա իւպաէթինի էաիդ վուէթլասա գուբդան ասնուսուբմայա չալըշաբ։ Լաքին պու ճահար ասա պօշա չըդարըլընուա հադդա ամասրդուդ այադլարընր թօմրուդա վուր-

տուրաս : Ալլահ էֆենտիմիզ օրաս տախի գուլունուն տուսաբնա պինայէն գուվվէթինի կէօսթէրիպ զինճիրլէրինի գըբար վէ Անթիմոս մահպուսլարա հազզ մինի վազ վէրիպ տին մուսաէլէրինի էօյրէթմէքտէն սօնրա վաճթիպ էթտի :

Մաքսիմիանոս պունու սա սույուսդուննա սող գալմըշճա տահա պէթթէր շէյլէր էթմէսին տէյի գըլըճ իլէ պաշընը քէսմէյէ սիճիլ քէստի : Անթիմոս՝ պու խապէր իւզէրինէ զայէթ շող օլսու վէ խայլի գէման Ալլահըն կէօսթէրտիյի քէրէմիւ ինայէթլէրիւ շինքը սունուսուդաան սօնրա էֆենտիմիզին 302 աէնէսինաէ գաթլ օլունուպ սէաատէթ մէքեանը ճէննէթէ նայլ օլսու :

Տինսար քիշիլէր ապիզին էօլիւմիւնիւ սույուսուդլարընսա ախշամ սաբլարընսա գաթլ օլսուզսու. եէրէ կէլիպ պիր թադրիպ իլէ թէնինի էլէ կէթիրսիլէր վէ հէմին օրաս պիր եէր գազըպ կէօմնիւլէր : Ապիզին մէզարը իւզէրինաէ չօգ սէճա միճիդէթլէր օլսուզսու իչին ճէմիաթ ինսինաէ զայէթ իմթիսարսա սրը վէ Յուսուֆնիսանոս գրալ տախի օնուն իսմի իզգէթինէ պիր միբէլլէճ քիլիսէ եափսրմըշ սրը :

Ս. ԾԱՌԱՅԱՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Պաւ ազիզ փաթթփէրէմթ գրալտարըն ահվէթի էյնամինաէ Անթաքեա շէհրի իւզէրինէ փաթրիկ գօնուլսուպ Ալտահրն ազիզ թէմսիհլէրի իւզրէ քէնսի ճէմիաթրնը գայըրըլսար։ Բօմպալըսար՝ Ահէմ գարշը ճէնք աչըպ գրալտարը Նուժիրիանոս Անթաքեայա ուղրատըլընսա փաթթլարա քէնսի խանէլէրինաէ գուրսան աունաուգան ոօնրա, քրիսթիյանտարըն քիլիսաէսինէ աէ կիրմէք խաթէսի. գալինն ահյիշն օնտարըն Ալտահրնա տաիսի իզզէթվէ իքրամ էթմէք խոիյաէ աէ, տաքին տիլն փիքրինէ մնաթտպըդ օլմայրպ պաւ վէսիլէյլէ քրիսթիյանտարըն քիլիսաէսինի թէնճիա էթմէք վէ օնտան ոօնրա քէնսի եալանճը ալտահլարընա սունմադ գաաթընա հիչ շիւպհէ եօղ ուսու։ Բաբէլաա գրալըն հիլէքեար թէքլիֆինի տույսուղունսա սաոըդ վէ գօրդմադ չօպան կիպի սիւրիսիւ պաշընա կէչիպ օլաճադ շէյի խապէր վէրսի, վէ Ալտահրն օնտար իլէ պէրապէր օլմասընը տույ էսիպ թէսէլլի էթսի։ Օ արաաա Նուժիրիանոս էթպաաըյլա կէլսի վէ իչէրի կիրմէք խաթէսի. տաքին Բաբէլաա գարշըսընա վարըպ օնսուն փէշինէն փաւթլարա գուրսան

աստմասընը վէ ևանընաս բէհին ապ-
տըղը փատիշահ օղլունու էօլտիւմէնի
եիւղինէ վուրարաղ. քրիսթիյանլարըն
փաք վէ հիւրմէթլի. քիլիսէնինէ այաղ
պատմասը դապիլսիդ շէյ օլտուղունու
կէօսթէրիր իտի: Նուժերիանաս գոր էտիպ
կիտմէք տահի իսթէրիտիյէ ատ՝ պիլմէմ
նէտէն Փիքրինի չէվիրիպ Բաբելասըն
ակրպէսթլնյի իւղերինէ շաշար վէ ճէ-
միաթ ատաբնաս տահի պիր իսթիլալ
գօփմասըն տէյի ուզ իլէ տարղըն սա-
բայընա տէօնտիւ: Էրթէսի կիւն տիվանա
օթուրուպ օնու հուզուրինէ կէթիրթտի,
վէ իւք կիւնքիւ էթտիյինի խաթրընա
պրատարգտան ոճնրա, Սէն հիչ դրալտան
հիճատ էթմէզմիսին, ա՜ սէֆիլ, նաճըլ
տիւն պէնի իչէրի պրագմամայա ճէսարէթ
էթտին. էօմրիւն էլիմտէ օլտուղունու
պիլմէզլիսին տէյինճէ, Բաբելաս թէվա-
գու վէ հապսմնիյլէ, Ի՛ֆէնտիմ, պէն պիր
պույուգը տաէմ իտիմ. Ալլահ պէնի գօ-
յունու իւղերինէ չօպան թայեին էթտի.
գուրա կէլտիյինի կէօրիւպ տէ գօվմայա
իհմալ էթտէմ, միւսթէհազդ օլտուղում
դապէպի էլտէթ օնտան ալըրըմ տէյի,
ճէվապ վէրտի:

Նուժերիանաս պու մէսմալ էթմէտիյի
ճէվապը ալտրընտաս պայէթ գուտուրուպ
պէնի գուրտաս պէնգէթտին, ալտահլարը-

մրզը պիր շէյ եէրինէ գօմմատըն, էօյլէ իսկ շիմտի հատտընի պիլտիրիպ պիր տախի պէօյլէ քիւֆր ազգընման չըգարմամազ իչին ատնա պիր քիւչիւք գազէպ վէրէյիմ տէ էթտիյինէ փիւշման օլ ալտահլարտան աֆվ տիլէ տէյիպ՝ Բիկատրինա պէյէ էմր էթտի քի Բաբելտարն պօղազընա վէ այաղընա գէնճիր վուրուպ հապտա ատըն։ Մէգքիւր պէյ էմրի իճրա արնտան մտատա իպրէթի ալէմ իչին տիշարը չըգարար վէ ազիզին իւչ շահրաէրի պունու կէօրտիւքէրինտէ խալգը եարըպ ազիզին պօղազընա տարըտըլար վէ գէնճիրլէրինի էօփէրէք եանընտան պիր տահա այրըլմազ իսթէմէզ իտիլէր։

Գրալ՝ Բաբելտարն շահրտաէրի օլտուղունու տույտուղունտա թէքրար Հուզուրինէ չաղըրըպ օնլարտա նէ էօյրէթտիյինի ատրտու. վէ ազիպ՝ պէլքի ահն տէ էօյրէնմէք իսթէյօրտուն տէյէրէք Հէրպիր տին մտատէէրինի տիպտաճէտիյլէ ահօյլէտիքտահն ատնրա վուԹլարըն եալանճը օլտուղունու իսպաթ էթտի վէ տէտիքէրինին տահինլիյինէ նիշանէն, Իսթէրսէն շահրտաէրիմէ տէ ատր, օնլարտան տա պունլարը իշիտիրսին, տէյի ճէվապ վէրտի։ Նումէրիանտա՝ խայլի սիթէմ վէ թագիր իլէ Հուզուրինտահն տիշարը չըգարարգտան ատնրա Բաբելտարն իւչ ատհտա շահրտաէրինի իչէրի չա-

ղբրար, վէ անալարը սաղ օլսուղունու տույ-
սուղունաա օրայա կէթիբթի, վէ պու
չօճուգլար աէնին մի, սալարը նէ տիր
տէյի օօրսու. Էվվէթ պէնիմ տիր. սա-
լարը Ուրբանոս, Պոխլիդիանոս վէ Եպո-
ղոնիոս, վէ տին պապինաէ ուսթալարը
վէ ուսթամրդ՝ պիզիմ ադիդ Բաբելաս
եպիսկոպոս տուր, տէյի ճէվապ վէրինճէ,
գրալ խրշմէ կէլսի, վէ շու ալտաարճը
սիհիրպազ իսթիխյարա ուսթամրդ տէմէ
տէյի էմր էյլէսի, վէ լաքին օ եինէ տէ-
տիյինի թէքրարլատրդընաա օղուլլարը-
նրն կէօդիւ էօնիւնաէ ադդընա վուրմայա
էմր էյլէսի վէ զէվալլը մատրմլար անա-
լարընրն նահադդ եէրէ չէքտիյինի կէօր-
տիւքլէրինաէ, Ա՛զալիմ, սուչսուզ անամր-
զա նէ իչին վուրայօրսուն, տէտիյի հադդ
տրը. թէննիմիդի վէրէն օ տուր, լաքին
Ալլահրմրդըն թէմպիհլէրիյլէ ճանրմրդը
պէալէյիպ թէրպիյէ էաէն ուսթամրդ
Բաբելաս տրը, էյէր էօքէլէնիրսէն, թէք-
րար տէտիյիմիդի տէրիդ քի ուսթամրդ
տրը վէ Ալլահրն եօլունու օ պիզէ էօյ-
րէթմի, տէյի պի փէրվա դրալըն էօնիւն-
տէ չադըրտրլար: Նատմերիանոս ուսթանա-
ճադ եէրէ ադիդ չօճուգլարը անալարը
էօնիւնաէ տէօյտիւրտիւ վէ ատնրա հէ-
փիսինի տիշարը չըգարըդ Բաբելատր չա-
ղըրտր, վէ Իչմէ սէնին ալտաթտրդրն

**

չօճուգլար ակօիւմէ գուլաղ ատըպ ալ-
լահլարըմըզա գուրբան ուննաճաղլար
ակախլինաէ, Բաբելաս, Ինանմամ, և ա-
լան տըր, ակն օնլարը հիշ պիր թիւրլիւ
գօրգուտուպ չէվիրէմէզլին, գիրա Ալլահ
օնլար իլէ տիր, տէյի ճէվապ վէրտի: Օն-
ատան ատնրա տին իւզէրինէ Թէքրար մու-
ճահէլէ վէ ախէր հիշ պիր Թարդ իլէ
Բաբելաըն տինինին գավլխլինի կէվշէ-
ակմէախլինաէ օլ պիր իւշ գարտաշլարը
էօնիւնէ չաղըրար վէ Թէքրար ալլահ-
լարա գուրբան ուննայա Թէքլիֆ էյլէ-
տի. լաքին հէվիսի պիր ազըզտան գալի-
մին Թէքլիֆինի բէտտա էվտախըլէրինաէ
ուսԹալարըյլա պիր տար աղաճրնա ատրպ
իշքէնճէ վէրտի վէ ատնրա հատտա ալԹար:

Սօն ակֆա այրը այրը Թէֆթիշ էտիպ
ֆիքրլէրինաէ գավլի պուլտուղունտա
խայլի էդկէԹլէրտէն ատնրա գրլըճ իլէ
պաշլարընը քէսմէյէ սիճիլ վէրտի, վէ
ատկղ Բաբելաս քէնտի ակվիւլիւ շահրտա-
լէրինյէ պէրտապէր Ալլահըն էվտախյի պու-
քէրէմէ Թէշէքքիւր օլարտղ էֆէնտիմի-
զին 283 Թարիխինտէ իւք էվվէլ իշ
գարտաշլար վէ ատնրա Բաբելաս քէնտիսի
գաթԹ օլունտուլար:

Ս. ՕՂՈՒԹՅՈՒՆ

Պու ազիզ քէնաի կիպի սալին վէ դահիաէ էհլի եղնսաբէթ իլէ պէրապէր Գուսսի շէրիֆէ եադրն տաղլար արա-արնաա Ցուդա սիլսիլէսինին եափարդը շէհրլէրին պիրինաէ սաքին օլուբուսու։ Հադդ թէալա՝ դուլլարընըն սապրընը տէնէմէ իչին էվլատա վէրմէսի. վէ լյաքին թէճրիպէ օլունուպ կէօնլիւնճէ պուլսուդունաա հէր նէ գաատար եաշլարը կէչտիյի ճիհէթլէ իսմիալէրի սէ քէսիլմիշ իսիյաէ սէ, քէնաի ալլահանի դուվվէթինի կէօսթէրմէ իչին Գաբրիէլ հրեշտակապեսի օնլարա եօլլայրդ պիր էվլատ վատէթսի։ Ղուկաս աւետարանիչին նադլի իւդրէ Զաքարիանընն նէվպէթի կէլիպ տաճարտա քահանալդդ խըդմէթինի էաէր իքէն մէլէք կէօրիւնսու, վէ սէսիյինէ պիր ճիւդն շիւպհէ կէօսթէրսիյի իչին վատէթսիյի էվլատըն սօղունճայատադ տիլի թուԹուլսուն, սէսի։ Սօնրա էվլատը տիւնեայա կէլիպ սաբընը նէ դօյալըմ սէյի սօրսուդլարընսա մուդդատսէմա մէլէյին եղնսաբէթ էհլինէ սէսիյինի պիլմէյէրէք սէօյլէյէմէսիյիչին թաԹէթ իսդէրինէ սաը Ցովհաննէս սիր սէյի եադսը վէ սօնրա տիլինին պաղլարը չէօ-

* * *

դիւրութ Ալլահա ակնարէր օգուտմոյա պաշտատը:

Զաքարիա, պու ակվկիւլիս օղլու Յովհաննէսին ուղրունա, տօղտուդան սօնրա տախի չօղ գահմէթլէր չէ.քան: Հերովդէս՝ Քրիստոս էֆէնտիմիզի էօլտիւրմէ իչին հէր մահալլէ տաէմլէր չըգարտըղընտա՝ Յովհաննէսին տախի քիմ օլմտըքըն թատհիհ էթմէ իչին տաղլար իչինէ արայրճրլար եօլլամըշ բար. օլ ակպէպտէն ալէյ տճէլէ չօճուղու գաչըրմտղ իչին եօլա տիւշտիւլէր վէ Ալլահըն քէրէմիյլէ տաղ ալթընտա պիր իսկ պիլինմէկ մատարա պուլուպ անտար Եղիսաբէթի իլէ օտույա իբխինի տէ տօղտու. Թէհլիքէ կէչտիյինտէ Եղիսաբէթ էվինէ կէլտի վէ Յովհաննէս չէօլտէ չօպանլտր իլէ եաշար բար:

Ադիղ Զաքարիանըն էօլիւմի նատրլ օլմուշ տուր էյի պիլինմէկ. բաշխէրին դանընճա պու ադիղ՝ Հերովդէսին էլինէ տիւշիւպ տաճտր իչինտէ վէ եախօտ տիշարըտա ծնուն էմրիյլէ դաթլ օլունմուշ տուր: Պու կիւնէ նէվդատէ Քրիստոսուն ուղրունա իսթիյարլըղ եաշընտա դանընր տէօբտիւբտէն սօնրա Թէնինի պիր չուդուրա աթտրլար, քի տօսթլարը օրտանդալարըդ փէտէրլէրինին մէդարընտա կէօմտիւլէր վէ սէյրճիլէրտէն չօղու ադիղին դանընտան քիւչիւք շիշէլէր տօլտուրուպ

ապրատրեար, քի հոքի վադթատա Գրիգոր Լուսաւորիչին էյնամինաե Երմէնիամէ անուանախի կէթ իրիլնա Ս· Պանդալէոն հէքիմին թէնիյէ պէրապէր պիր քիլիսէ իչինէ գոյուպ իպդէթ վէ իքրամ էտէր խոխլէր։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 6

ՍՐՈՒՀԻ ԵՐՄՈՆԷ ԿՈՒՅՍ

Վէրխատատն փաքիրէ ատուսէսի վէ ճարիյէսի Երմոնէ Ս· Փիլիպպոս առաքեալն պրպը օլուպ ճէմի ատպէտլար էօլմէյքտանէն ոճուրա Եւտիքիս իսմինտէ դըզդատուաշըյլու պէրապէր ատհա սաղ սրը տէյի իչիմէմիյի Յովհաննէս առաքատրանիչին եանընտատ եաշամա իչին Փիլիպէին ժէմլէքէթինտէն Ազատօլուգ շէհրինէ կիթատի· վէ յաքին օնլար եօլատ իքէն Ս· Յովհաննէս ատախ տիւնեատրնը ախրէթէ թէպաիլ էթմիշ իտի· օլ ճիհէթանէն Երմոնէ պայէթ մոհտուտն օլատ, վէ ոճուրա Ալահըն եատրմըյլա Պօղոս առաքեալն շահրտի Ազատօլուգ շէհրին եպիսկոպոսու իլիմ վէ ֆազուլէթ ատհիպի Պետրոսհատան չօգ մոհապէթ պուլուպ օնուն էլի վէ էմրի ալթընտա ինճիլի շէրիֆին քէտմլարընը վազ էտէրխոխլէր։

Երմոնէ հէքիմլիք իլմինտէ պայէթ իլէ-

բիլէմիշ օլտուղու իչին պաութիհէվա խաս-
թէլէրէ շիֆա վէրիրիտի, չօղ ուէֆա ի-
միտիդ խաստէլէրի Քրիստոս էֆէնտի-
միզին իսմի շէրիֆիյլէ ստղալտրըրտր. վէ
պու վէսիլէյլէ ճան իլէ տսխի իլլէթլի
օլանլարըն կէօզիւնիւ աչար վէ գալդըէ-
րինաէ Ինճիլի շէրիֆին նուբուննու տօղու-
բուբուտու: Էֆէնտիմիզին 114 թարի-
խինաէ Րօմա փութիշահր Տրայիանոս Ա-
ճէմ գարշը ճէնկէ կիլթսիյինաէ Ասիայա
կէլիպ տին հադդընա չօղ զուլմ վէրիր
վէ ճէմի քրիսթիյանլարը շէվիրիպ փութ-
փէրէսթ էթմէք իսթէր իսի: Երմանէնին՝
հէքիմլիք վէ քրիսթիյանլըդ պապինաէ
զայէթ նամը չըդմըշ օլմասը իչին հէփի-
սինաէն էվվէլ օնու արայըպ պուլմադը
օն տէլի գանը նօլտասը, քի խայլի եր-
լէրի պօշ եէրէ կէդտիքտէն սօնրա էնճամ
Ալտաօլուդա նադրն պիր քէօյաէ Երմանէ
իլէ պէրապէր դրզդարտաշը նուհիքիայը
պուլտուլար: Իլք էվվէլ թանրմայրպ
ասրտուդլարընտա, Երմանէ պիր շէյ
ումէտէն էօնլէրինէ նէյէճէք գօտու վէ
վաճիպի իւզրէ իքրամ էտիպ ինսանիյէթ
կէօսթէրտիքտէն սօնրա Ալտաթղընրդ
պէն իմ տէյի, քէնտիյի պէյան էյլէտի:
Պունլար մահճուպ օլուպ էլ ամմադ խա-
թէմէյօղուտուլարտա տա, Երմանէ պիր
ան էվվէլ էօլուպ Քրիստոս գավուշմա

արգասիքէ թութշուպէօնլէրինէ տիշ-
տիւ վէ փաթիշահըն պուլունտուղու
մահալլէ վարսր։

Տրայիանոս Երմոնէյի կէօրթիւիւնաէ հիլէպազլըղլա օնուն գալպինի քէնարիյէ ճէլալ էթմէ իչին իլթիֆաթ իլէ ածյլէ-մէյէ վէ էմրինէ միւթի օլուպ Քրիստոսու ինքնար էաէրսէ, օնու թիւրլիւ Հանըմլըգ վայէլէրինէ եէթիշթիրմէյէ ածօղ վէրսի. վէ լաքին Քրիստոսուն սատրդ արուաէսի փաթիշահըն հէր վարընը վէ թէքլիֆինի բէտա էտիպ, Քրիսթիյանըմ, Քրիստոսա թաբիարըմ վէ օնուն խաթրը իչին էօլմէյէ հազըրըմ տէյի չաղըրտըղընտա փաթիշահ էօքէլէնիպ եիւգիւնէ քէսքին յիլլէ վուրմազա էմր էթտիյէ տէ, եինէ Երմոնէ ածօղիւնտէն տէօնմէյիպ շագ եիւրէյլէ Ալլահըն, մուհաթպէթինտէն պէնի քիմ այրըտապիլմը տէյի չաղըրըր տուրտուտու, Քրիստոս էֆէնտիմիզ տախի Պետրոնիոս եպիսկոպոսուն քիտիէթինտէ ոպիպ ճա-րիյէսինէ կէօրիւնիւպ օնուն մէրտիվինի թահսինէտէրէք եիւրէք վէրտիքտէն սօն-րա գուրթուլմտարընդն վէ Տրայիանոսուն տիւշմանլարը իւղրինէ էտէճէյի ֆիւթու-հաթըն խատըրինի վէրտի, վէ օնտան սօն-րա փաթիշահըն եիւրէյի եումշայրպ Երմո-նէնին սապրս իլմինէ շաշար վէ տույ-տուրմտան գէյտափ ալիմ վէ քեամիլ

պուլսում ակյի ալանէն սէօյլէր խոի։ Օլ սէպէպտէն ապիպէնին խաթըը իչին ճէմի սէվկէթի ալթընտա պուլունան քրիսթիյանլարա հէր թիւրլու բուխաաթ-լարը վէրտիքտէն սօնրա պիլէմինճէ Աճէ-մէ գարշը կէօթիւմէք խոթէր խոի քի, պէլքի քէնտի ապըլյա սիւշմանլարընը գանտըրըպ աման տէտիրթմէյին։ Վէ լաքին Երմանէ Ալլահ թաալաֆընտան տույտու-ղու ֆիւթուհաթ խազէրինի օնա վէրմէյինտէ թիւրլու հէտիյէլէրտէն սօնրա իզզէթ վէ իքրամ իլէ եէրինէ գօլտար։ վէ քրիսթիյանլըգ պու փատիշահըն էօմ-րու ասլէմինտէ հէր եէրտէ իթիբարլը վէ իշթիհար պուլտու։

Պիր գաչ այնէ միւտտըթինտէն սօնրա Տրայիանոս էօլտյ օնտըն եէրինէ քրիս-թիյանլարըն խատիմի Ապրիանոս օթտու-ստուպտնտա, Երմանէնէյին էթտիյի միւճի-դէյէր վէ շէֆաալարը իշկոտիպ հաստըրինէ կէթիրթտի, վէ վաստ էօրֆ իլէ քրիս-թիյան ալինմտընէն վէ ֆէքրինտէն սէօն-մէյէճէկլէյինտէ ալլահլարընտա գարշը վէրտիյի ճէվապլար իչին ապիպէնին ապ-դընա վուրտու. վէ սօնրա եինէ հազդրն-տան կէլէճէկլէյինտէ այադլարընտան գան կէլինճէյէտէք դէվլէտլու ֆաալտա ալ-թընտա սէօյլէյտու։ Երմանէ պու ճէմի իշքէնճէլէրի ապտալտընտա Ալլահըն խա-

մինի չաղերրը վէ օնուն եարտըմընը տիլեր իտի: Ադրիանոս թէ.քրար թէճրիպէ էտիպ թէ.քլիֆի եինէ գապուլ օլունմասրղընը կէօրիւնճէ գայնար եաղ գապանը իչինէ ապիգէյի ամթարրար վէ սաղ գալասրղընաս պէլքի տահա գրդմամրշ սրը ատյի էլինի իչինէ ատղտուղս կիպի, պիւթիւն գօլս թուխմադ օլուպ գուրտուս: Պու կէօրիւնիւր միւճիդէնին իւգէրինէ պիր ադ էօքէսի թէ.ուքին օլուպ՝ էլիմէ շինֆա ալըվէրիւրէն թաւիսրղըն Ալահա պէն ատ իւնանըրըմ ատյի Երմունէյի տիշարը չըդարար. վէ ապիգէնին ատւտար պէրէ.քեամթրյա տիլէտիյի շինֆայա նայլ օլտուղտան ատնրա՝ ակօղիւնիւ ինքեար էտիպ եինէ օնու ալահլարընա դուրսան տուհուպ թաւիմայա զօր էտէր իտի: Թէ.քլիֆի թէ.քրար գապուլ օլմասրղընաս պիր թաւա իչինէ գօյուպ գավրմայա էմր էթտի վէ միւճիդէթէն օնատն ատ սաղ չըդարղընաս պիւյիւճիւտիւր ատյէրէ.ք գրլըճ իլէ պաշընր քէսմէյէ հիւքմ էթտի: Լաքին ճէլլատլարըն էլի գուրտույուպ ատնրա Երմանէնին տատարդա շինֆա պուլտուղլարընաս օնլար տա Ալահա իւնանարլար վէ քրիսթիյան օլտուլար: Երմանէ պու գատար միւճիդէթլէրտէն ատնրա գայրի եաշամադ իթէմէյիպ Ալահա տուա էթտի վէ բէ-

ճասը միաճիպինճէ տիւնեայա վէ տօսթ-
լարընա վէտա էթ տիքաէն ածնրա արդիւ-
սինի չէքտիյի Քրիստոսու կէօյլէր ճէն-
նէթ տինաէ կէօրմէյէ կիթտի։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 7

Ա· ՊՈՒՂՂՈՆԵՐՈՒՆ

Պու ապիզէ՝ Արկադիոս գրալըն գըզը-
տը. փէտէրի էօլիւպ քէնտիսի իչ գըզ
գարտաշը վէ քիւչիւք Թէոդոս օլուն-
մուշ Թէոդոս գարտաշըյլա էօյսիւպ գալ-
արզընտա փէտէրինին ևէրինէ ճիւլուս
էտէն մէզքիւր Թէոդոս գարտաշըյլա
պէրապէր տէվլէթ օմուրսունու իտարէ
էտէր իտի։ Հատտէն զեյատէ ազլէ մալիք
օլտուզու իչին հէր քէս օնտան զայէթ
խօշնուտա ուտու։ Ճէմիաթընա պիր շէյ
էմր էթմէէն էվվէլ այն ֆիլիլէն իճրա
էյլէմէլիսին տէյի գարտաշընա նատիհաթ
վէրիր իտի. վէ իւզէրինատ պիր Թազի-
րաթ տէզտիյինատ ուալիլէ իսլահ էթմէյէ
չալըշըր ըտը։ Թէոդոս՝ ևանընտա պու-
նատն պիր գաչ պաշ ըէճալտտա էճինյէթի
օլտուզու իչին հէր էօնիւնէ կէթիրտիք-
լէրինէ, Թէֆթիշ էթմէէն իմդատ գօրու-
տու. Պուղերիա պիր գաչ տէֆա պու-
նատն իւզէրինէ ուէյլէտիյէ տէ ֆահատ
էթմէտիյինատ՝ օնատն էհլի Եւդոքսիանըն

հազդընա քէնտի տաիրէսինտէ հապա օլսուն տէյի պիր ֆէրման եափըպ օլ պիր քեաղըտլարըա պէրապէր գարտաշլընըն էօնիւնէ գօտու: Թէոդոս տաէթի իւղէ թէճէտիւս էտիպ պադմտատան օնու տա օլ պիրլէրինյէ պէրապէր իմդալատար. վէ իշի պիթիպ իչ օտտաբնա չէքիլտիյինտէ տուլթան կէլսին տէյի խապէր եօլլատար. վէ լաքին տուլթան՝ էմրին իլէ եանրնատա հապատա տրը տէյի գրդ գարտաշլընտան տուչտուղունատա՝ ղայէթ էօքէլէնիպ մա- նատրնր սիւտ էթտի վէ Պուղգերիա էլկյէ իմդալատարդը ֆէրմանը կէօսթէրիպ թէքրար օգուտմայարտագ իմդալանտան շէյ- լերտէն գուհուբ էտէն բապըթտարդ շէյ- լերի օնա իսպաթ էթտիքտէն սօնրա օն- տան էօյլէ պիր տախի պադրպ կէօգտէն կէշերմէտէն պիր քետըտա էլ գօմամագա եալմատար: Ֆիլ վագը օնտան սօնրա Թէոդոս տէվլէթի մաալահաթը իչինտէ գրդ գարտաշլընըն նատիհաթը վէ րէճատր միւճիպինճէ տիգդաթը օլսուպ հէր ֆէր- մանդատրը օգուտալա վէ թէֆթիչ էթմէյէ ատօգ վէրտի:

Ատօգինտէ տատրդ գալըպ պիր գաշ ատնէ հէր շէյ էյի կիթտի վէ Ալտո թէտալա հազրէթլէրի տախի գրտալըն հէր իշինի բտաթ կէթիրիր իտի. վէ լաքին արտատը չօգ կէշմէյիպ Թէոդոս հիլէպագ

Քրիստափիոս նամինաւ պիր ֆաւխային
ակօվնէ դափըրտպ Պուդերիա դըզդա-
ատաշընըն էլինաէն դուրթուլմագա եւ ս
թուԹատ վէ Պուդերիա դրալըն ֆի-
քրինի ակլտխյի պիրէ խայլի դէմանաէն
պէրի էաինախյի արդիւ իւլսէ ատրայը
պրագատը վէ ԸսԹամպօլա եագըն պիր
դալէ իչինէ չէքիլիպ բահաԹ եիւրէյլէ
Ալահըն խրդմէԹինէ մէշղուլ օլուրատ:
ՀաարէԹինի չէքախյի Քրիստոսան իդդէ-
Թինէ պիքիրլիկինի ատնմուշ ուատ, վէ
իչդդատաշլարընը ատա քէնաինէ ույ-
ատուրատ դահիատանէ օրատա օնլար իլէ
պէրապէր եաշար բար. չէքախքլէրի դահ-
մէԹ վէ ատրայ իչինաէ ատէԹ օլմուշ շան
ու շէօհրէԹաէն վէ Հուդուրատէն մահրում
դալմագ նէ դատար չէԹին իախյաէ ատ
Քրիստոսան խաԹըը իչին կէօվէրինէ
պիւյիւք պիր շէյ կէօրիւնմէդ իախ:

Պունլար պու կիւնէ եէր իւդէրինաէ
ճէննէԹ ակֆաարընը սիւրախքլէրինաէ
դարատաշը Թէոդոս կիւնաէն կիւնէ ջէօ-
Թիւյէ վարըրլար: Ավէր պին Թիւրլիւ
պէտ խուլլար վէ ֆէնաալդլար ատրայ
իչինէ սիրաէԹ էԹմէինաէն մատաէ,
ֆէատաքեար վէ Ալահատն դօրդմագ եւ-
ուիքէսին հիէպաղըրդըլյար պիր եէնի հէ-
րաԹըդըլդ տախի փէյատ օլմուշ ուատ,
վէ իւք նվէէ Քրիստափիոս վէ ատնրատ ատնէն

ելնելէ դրան վէ էհլի տախի պունան
տուպալընա թուխուտ հիմայէթլէրի
ալէրնա ալարդտան ասնդա քրիսթիյան
տինինէ դարշը տախի դուշմ էթմէկէ
պաշլամըշ բարլար: Ջահիտէ Պուղդրիա
պու միւսիպէթլի խապէրի ատյատուդնա-
տա տուրմատան Ալլահա տուա էտէր վէ
դարտաշլընդն ճան կէօղիւնիւ աչարն տէկի
րիճա էտէրիտի: Ադիպէնին տուտար պօշա
կիլմէկիյիպ հադդ թէալա լութֆունու
Թէոդոսան էսիրկէմէտի վէ կիլմտիյի
էյլի եօլտան չէվիրտի: Օնտան ասնդա
պիր տախի գօտուդունիյէթէ դարշը էթ-
մէմէ իչին գրդ դարտաշլընդն եանընտա
պու լունմասընդ լազըմ ատյրպ՝ օնա եալ-
վարար վէ տարտյրնա ալար: Ադիպէնին
տրպևսիունէ դարշըյրտրյտա տա, եինէ
էլինտէն կէլէն էյլիյի Քիլիսէի շէրիֆին
խայըր իչին էթմէ նիյէթիյլէ տարտյա
կէլտի վէ դարտաշլընդն թ տպսիրտի լարընդ
խալա էթտիքտէն ասնդա թ էօրէմիշ հէ-
րտի բդրլըդ թօխտումունու եօղ էթմէ
իչին Քատկէդտն տիրնէյինի թօփ էթմէկէ
եարտըմ էթտի. շէօյլէ քի օղ տիրնէք
իչինտէ պուլունտն ատիղ եպիսկոպոսլար
Պուղդրիայը քրիսթիյան տինինին հի-
մայէթճիսի, հէրտի բդրլըդը եօղ էտիճի,
վէ իքինճի տրբտ հի հէղինէ թ տպիր էտէր-
խտիլէր. վէ պիրինճի Ղևտնդ փտխտ հադ-

բէթլէէմի տաճի մախտուսէն ազիզէյէ քի-
լիսէի շէրիֆին ֆիւթուհաթը իչին էթ-
տիյի խըզմէթլէրտէն էօթիւրու թէշէէք-
քիւր սունմուշ տուր:

Թէոդոս վէֆաթ էտիպ եէրինէ Պուղ-
գերիա ճիւլուս էթտիյինատ՝ հէյաթը-
գրլըղը քէօքիւնատէն գալարըրպ քրիսթի-
յան տինինին թէմէլլէրինի տէվլէթի ի-
չինտէ գավիլէմ իչին օնա եալվարարլար
քի ֆապուլէթքեար Մարկիանոս իլէ թէ-
զէվվիւճ էթտին. պու ազիզ Ալլահա էթ-
տիյի ահա ու նէզրի իչին պու թէքլիֆի
շարթարզ գապուլ էտէմէտիյինատէն՝ քէն-
տի կիսի պիքիրանէ պիլէտինճէ եաշամաղա
աէօզ վէրտիյինատ Մարկիանոս իլէ
թէէհհիւլ էթտի վէ ֆիլվաղը էօմրլէ-
րինին ոօնտունատատ իքիսի տէ փաքըղըլա
եաշատըլար: Պու իքի ազիզ գէվճ վէ
գէվճէնին քրիսթիյան տինի հադգրնա
էթտիքլէրի էյլիքլէրի վէ տահա գիսատէ
էթմէյէ էտինտիքլէրի գայրէթի տիլ իլէ
թարիֆ էթմէք միւհալ գապիլինատէն
տիր. հէր քէսին աղզընատան պաշգա շէյ
իշտիէլմիզ իտի, ֆագատ Ալլահ օնլարըն
էօմրլէրինի ուզաթարն վէ ապէլէրի ալ-
թընտա տին տահա գիսատէ գուվվէթ
վէ իշթիհար պուլտուն տէյի խայր
տուալէր օլտունտուր ուտու:

Սըբտհի Պուղգերիա պու մինվալ

իւղով էօմբինիւ սարփ էթիքաէն ասնրա էօլիւմինիւն եադըն օլմասընը տուլյուպ շապ օլտուս. վէ ասնան ասնրա հէր պիր տադիգ կէօղիւնէ ալնէլէր կէօրիւնիւր իւտիւ. Թա քիւչիւք չալընսան պէրի ալվիսպ պիքիրիւլլէ Թաւիարըը Յիսուսու պիր ան էվվել կէօրմէ արզիւսիւ դալպինի եադար ԹուԹուշտուրուտու. պաշդասընըն տէմէինէ պէքլէմէտէն խոստովանանէր օլուպ Սրբութիւն ալտրդան ասնրա փաք րուհինի էֆէնտիմիզին 454 Թարիխին-ա էլլի պէշ եաշընտա եարատընըրն էլինէ Թէսլիմ էյլէմի: Պու պիգ էօլիւմինտէն ասնրա տա ֆուդարէլէրի մահրում պրադմամադ իչին վասիյէԹնամէսիյլէ հէր վարիյէթինի օնլարա պրադար. չօդ քիլմահլէր, մանտաղԹըլար վէ խոստԹէխանէլէր եափմըշ տըր. ասրայ ալտյը վէ սալԹանաԹը արատընտա քէնտիսի տայիմա տաէԹ էթիյի չէքիլին էօմր վէ րիյազաԹ իւղէ եաշար բար. դէվդ ու ակֆաար տուտա վէ Թէֆէքքիւր էթմէք իտի. չօդ ակֆա պու արզիւսիւ իճրաար իչին կիւնահիւզիւ քեաֆի սայմայարադ կէճէ տաւսի դալդըպ խաչ էօնիւնտէ Ալլահա զէպուրլար օդուշմուշ տուր: Ադիգ Պիքր Մերեմէ քիւչիւք եաշընտան պէրի իդհար էթիյի իպատէթ վէ էվլատճա

Հաճիյէթի վայէթ աշըրըյըրսաք։ Մէզքիւր հէրաթըզըլարըն պաշը Նեստոր Մարիամ Քրիստոսուն վալիսէսի տիր, Ալլահ վալիսիսի սէյիլ տիր սէյի քիւֆր էթտիյինսէ, Պուղդերիա ազիզ Պիքիրին իզզէթինէ կելէն զիւլլիւ ատֆ էթմէ իշին նէ դաստար սախլէյիլ էթմիշ օլտուղու թարիֆ հաճէթ սէյիլ։ Եվեստա շէհրինսէ ճէմ օլան եպիսկոպոսլարըն տիրնէյի պու քիւֆրպազ վէ ֆասիսնեստուն իզզէրինէ աֆօրօզ օղուտուղունտա, Պուղդերիա գալպինսէ տույտուղու մէսրուրիյէթի վէ էմնտիյի իպատէթի ալանէն կէօսթէրմէ իշին պիր միւքէլլէֆ քիլիսէ եապըպ ազիզ Պիքր Մէրեմին իզզէթինէ տունմուշ տուր։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 8

ՆՈՆԱՒՆՊ Ա· ԸՍՏՈՒԸՆՏԻ

Պիլիսէի շէրիֆ հադդ իւզրէ ազիզ Պիքր Մէրեմին մէվլուտունուն ևօրթուտունու պու կիւն ազիմ ալայլա թութտուղունտա շադ օլտունլար սէյի ճէմի մինտաթլարանտահամ վէրիպ, Եա՛ ազիզ Պիքր սէնին մէվլուտուն միւնեյյա պարըշմուժտէսինի վէրտի, տուալէթ կիւնէշի Քրիստոս սէնտէն թէն ալտը տէյէրէք

սէվինիէ տուբուբ. ֆիլհագրդա շազ օլա-
լըմ ա՛ քրիսթիյան գարտաշլար, զիրա
կիւնէշտէն էվվէլ սապահ շէֆաղը Մա-
րիամ Նազարէթ շէհրինտէ տիւնեայէ
կէլմի:

Ազիզ Պիքիրին ամթալարը Յովակիմ
վէ Աննա ֆագուլէթ պուպինտէ Ջմմուհ
վէ եէքթա՝ անճագ պիր էվլատլարը օլ-
մադըղը իչին զայէթ մէյուսուտլար.
վէ նէ գադար տուա իլէ Ալլահտան պու-
քէրէմի տիլէրիտիլէրէք ատ խայլի սէնէլէր
րէճալարը իշիտիլմէտիյինտէ գադէրին
թէսպիհինէ պաշ էյիպ խագաէթ վէ
ֆագուլէթ թալիմաթ լարընտա միւլազէ-
մէթ էտէրիտիլէր: Եաշլարընը ալըպ քիւլ-
լիյէն իւմիտլէրինի քէսթիքլէրինտէ Ալ-
լահ էֆէնտիմիզ պիր մէլէք եօլլայըպ
նիչէ սէնէլէրտէն պէրի Հագրէթի չէքիլ-
միշ Մէսիհին վալիտէսի օլաճագ գրդըն
ծնըլտըգտան թէն ալաճագ խագերինի վեր-
տի վէ տօղտուդունտա ատրնը Մարիամ
գօյտունուզ տէյի թէմդիհ էթտի: Էկէրչի
Քիթապի մուգատտէտէ պու նագլիյէյի
պուլմայրդ, լաքին քէնտի գրլտուզու
օլաճագ Յովհաննէսին մէվլուտ խագե-
րինէ ատրնը տախի վէրմէ իչին կէօյլեր-
տէն ամթալարընա պիր մէլէք եօլլատը-
յրտա. քէնտի վալիտէսի օլաճագ պիքիրին
ամթալարընա տախի պու ադիմ քէրէմի

էթմիշ օլմասընա իշլեթպահ եօզ տուր։ Յովակիմ վէ Աննա պու խապէրին իւղէ-բինէ զայէթ շաղ օլսուդաան աօնրա քէն-տիլէրինէ օլան ալլահանի քէրէմու ինա-յէթ իչին մախսուսէն թէշէքքիւր օլ-տուլար։

Մէլէյին վատը իւղէ վապթի կէլտի-յինաե Աննա աէվկիւլիւ զըղընը տիւնեայէ կէթիրտի վէ տարընը Մարիամ զօտուլար։ Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերանըն զըյասընձա պու խսիմ տախի թէվէքքէլլի զօնմամըշ տըր. զիրա Մարիամ եէհուտի լհանինատէն թիւքքիյէ հանըմ, նուրլու, տէնիզ եըլ-տըզը թէրճիմէ օլունուր. օլ սէպէպտէն օնտան զայըի պաշլա զաթէ պու թէա-միյէլեր թախսիս օլամազ։ Քրիստոս՝ էվէնտիմիզ օլտուղու կիպի Մարիամ տախի Սուլթանըմըզ օլմալը. եէրին կէօ-յիւն տահիպինէ թէն վէրէն միւսթազիլ կէօյտէ հէր էվլիյատէն իւսթիւն վէ եէրտէ հէր զաթատան ալա օլմալը. օլ ճիհէթտէն Քիլիսէի շէրիֆ տախի Սէն ա-մուէթլու Պէքը, պիզիմ սուլթանըմըզ, շէֆաաթճըմըզ վէ հիմայէթճիմիզին տէյի չաղըրըը։ Ախեր սուրըլտուան տախի զիւատե միւնէվվէր օլմասընա շիւպհէ եօզ, զիրա ազիզ պապալարըն զիւիմինճէ Մա-րիամ ազիզ տինիմիզին սըրըրընը աչմըշ վէ ախեր պունա քէզալէք չօզ շէյլեր

առաքեալներս էօյրէթմիշ սիր· վէ տէնիզ
ելտերզը տէնիլմէսի տախի փէք մինասիպ
կէլիր, զիրա քէնտի էօրնէյի վէ եարտը-
մըյլա էօնիւմիզէ տիւշիւպ ֆօրթունալը
տիւնեա թէհլիքէլէրինտէն խէլաս էտեր
վէ էպէտի սէաատէթ իլիմանը ճէննէթէ
կէօթիւրիւր: Օլ պապտէ փէք կիւզել
սէօյլէր Ս· Բեռնարդոս· "Էյէր իղվարուզ-
կեւարլարը էսէրսէ, միհնէթ ու մէշագ-
գաթ գայալարընա վուրուլուրսան՝ ելը-
տըզա պագ, Մարիամը չաղըր: Էյէր
քիպրիյէթ տալղալարընտան չալգանը-
յօրսուն, մանտըպ հըրսըզ քէմիքլէրինի
եէյօր վէ գըզդանճլըզ իլլէթի եիւրէյինի
փարէլէյօրսա, եինէ ելտերզա պագ, Մա-
րիամը չաղըր: Էյէր էօքէ, թամա վէ նէֆս
արզիւսիւ ֆիքրինի ալէ իւսթ էտիպ կէ-
մինի պաթըրմագ իսթէյօրլարսա, Մա-
րիամա իլթիճա էյլէ: Էյէր իրթիքեապ
էթտիյին կիւնահլարըն չօգլուղունտան
վէ ֆէննալըզընտան գօրդուպ մէյուս օլու-
յօրսան, զիմմէթի զամիրէն կիւնահլա-
րընըն չէրքինլէյինտէն միւզէէրիպ օլմուշ-
ուսա, մահչէր կիւնիւնիւ խաթըրընա կէ-
թիրէրէք իւմիտինի գաթ էտիպ մահ-
զունլուգ կիրտապընա կիրիֆթար օլմուշ-
ուսան, տիւշիւն քի Մարիամ վար տըր:
Թէհլիքէլէրինտէ, միհնէթլէրինտէ, վէ
հէր վէսվէսէլէրինտէ Մարիամըն եարտը-

մինը տիլէ։ Օնուն ազիզ իամի ապզընտան տիւշմէսին, եիւբէյինտէն չըդմասըն, վէ սիյանէթինէ շայէսթէ օլմազ իչին իպրէթի իւզրէ եաշամազա ճահտ էյլէ։ Օնուն արդասընտան կիտէրսէն, եանըլմազըն. եալվարըրսան, իւմիտինի գաթ էթմէզսին. իւզէրինէ տիւշինիւբիւսէն, ալտանմազըն։ Հիմայէթի ալթընա ալըրսա՝ տիւշմէզսին, գօրուրսա՝ գօրդմազըն, գըլաղուզլուգ էտէրսէ՝ տիւշմէզսին վէ եօրուլմազըն։ Օնուն հիմայէթիյլէ ատաէթի մէքեանը կէօյլէր ճէննէթինէ տախլ վէ նայլ օլտուղունտա, թէճրիպէսիյլէ կէօրիւրսիւն քի ազիզ Պիքիր Մէրեէմին իամի նէ գատար թաթլը վէ նէ գատար գուտրէթլի տիր,,։

Ազիզ Բեռնարդոսուն հէր ատիքլէրի վէք հազդ տըր. քրիսթիյանլարըն ինտինտէ տախի Մարիամին իամի վէք իթիպարտա տըր. Յիսուս էֆէնտիմիզին իամի շէրիֆինտէն ոճնրա Մարիամընքի կէլիր. վէ Յիսուս իլէ Մարիամ՝ էվլատ վալիտէսիյլէ պու տիւնեա իւզէրինտէ պիր օլմա ատէթի իւզրէ էօյլէ պիր սըղը տըր քի, Յիսուս տէսիյին կիսի արդասընտան Մարիամ տախի թաղիաթըյլա կէլիր. օլ ճիհէթտէն ճէմի տինտասրլար հէր զէմանն վէ ալել խուսուս էօլիւմ թէհլիքէսինտէ Յիսուս Մարիամը աղըլլարընտան պրագ-

մայրպ հէր ան օնլաբրն եարտրմինը տի-
լէրլէր։

Ագիզ պիքիրին աթալարընըն սէվինճի
նէ գատար չօգ վէ հատուսըզ օլմուշ
տուր՝ տէմէյէ հաճէթ տէյիլ. օնուն
թէրպիյէսի իչին տիւշիւնճէլէրի եօզ
ուստու, վէ վադթ իլէ տախի օնուն Ալլահ
վալիսէսի օլաճաղընը իսաթրլարընա կէ-
թիրտիքլէրինտէ՝հադգընա մուհապպէթ-
տէն պաշգա՝ պիր նէվ բիայէթ տախի
դալպլէրինտէ հասլ օլուրուստու։ Ս· Յով-
հաննէսին տօղմասը իչին աթալարը վէ
ազրապասը ղայէթլէ շազ օլտուղուսալար,
Մարիամին տօղմասը իչին պիւթիւն տիւ-
նեա շազ օլմալը տէյիլմիյտի։ Չօգ ագիզ
պապալարընն զիւխմինճէ ագիզ Պիքը տիւն-
եայա կէլմէտէն անա բահմինտէ իքէն ադլէ
վէ նութգա մալիք օլմուշ տուր. Ս· Յով-
հաննէս ագիզ Պիքրին զիյարէթէ կէլտի-
յինտէ՝ տահա տօղմասան չըրփընմա-
լըյլա օնա բիայէթ էտէրէք նութգ նի-
շանէլէրի վէրտիյսէ, ագիզ Մէրեմին
անա բահմինտէ օլ հիմմէթէ նայլ օլ-
մասը շաշաճադ պիր շէյմի տիր։ Վէ փէք
իթիմաա օլունաճադ շէյ տիր քի ագիզ
Պիքրին ադլը աչըլտըզը կիսպի քիւլլիյէն
քէնտիսինի Ալլահա աունդուշ տուր, վէ
օնտան զայրի քիմսէյի սէվմէմէյէ ահտ
էթմիշ տիր։ Օլ սէպէպտէն տախի քիլիսէի

շէրիֆ պու կիւն ճէմի քրիսթիյանլարը շազ օլմայա տավէթ էտէր։

Ս Ե Պ Տ Ե Մ Բ Ե Ր 9

Ա· ՍԸՀԱԿ ՊԱՐԹԵՒ

Պու ազիզ Գրիգոր Լուսաւորիչ պատպամըզըն ալէքսնճը սոյունատան օլուպ օնուն կիպի թիւրլիւ ֆազուլէթլէր իլէ միւղէյեէն վէ միլլէթ ղայրէթիյլէ թուրթուշմուշ օլտուղու իչին էրմէնի միլլէթինին հայրապետի ինթիհապ օլունտու վէ Սահակ Պարթեւ իւնվանըյլա ատլէֆլէրինին քիւրսիւսինէ օթուրտու։ Վալիտէսի Սանդուխտ էօլտիւյիւնէ փէտէրի պիւյիւք ներսէս Պարթեւ՝ օնուն թէրպիյէսինէ մուգայեէտ օլտու վէ Սահակ եաշըյլա՝ իլիմէ, ֆազուլէթէ, վէ ալէլխուսուս բում, աճէմ, սուրեան լիսանլարընտան մնատէ փաք էրմէնիճէտէ ղայէթ իլէրիլէյիպ ատնքի միլլէթ իչինտէ եէքթա պուլունտուրտու։ Փէտէրի ներսէս՝ հայրապետ օլտուղունտա օնուն քեսթիպի իլիմ վէ ֆազուլէթ պաշլինտէ նամտար Մաշտոց իլէ իւնսիյէթ էտիպ, բուդի շէպ Քրիթապի մուդդաատի գըրտաթ էտէր վէ միլլէթի խայրընտա չալըշմաղա ղայրէթ կէօսթէրիր իտի։

Պալիպ օլտուղունտա Լուսաւորիչին

սիլսիլէսի սէճմէսին տէյի իրատէթինէ գարշը տիւնեայա կիրտի, վէ պիր գըզ էվլատընատան զայրի էրքէք օղլու օլմաըրդը իչին զայէթ մէյուս օլուր ուտու։ Պիր ատֆա պու շէյ իւզէրինէ քիլիսէտէ տիւշիւնիւր իքէն ույուդուսան գափըլըր վէ ածախպ շէյլէր կէօրիւպ ույանարդընատա մանաարընը պիլմէտիյի իչին գաատվէթէ տուրուրուտու։ Ալլահ թարաֆընատան ափանարդ պիր մէլէք կէլտի վէ օնու թէսէլլի էյլէտիքատէն սօնրա, Էվլատըն օլմամասը իւզէրինէ մահզուն օլմա, դիրա պուննատան սօնրա միլլէթին իչինտէն Գրիգոր Լուսաւորիչին սոյունատան քահանալըգ գալդմըշ տըր, վէ Արշակունի սիլսիլէսինտէնպիր տախի փատիշահ օլմայաճագ տըր, տէտի։ Պուննատան գաթի նազար վազթիլէ միլլէթին պաշընա կէլէճէք ուդուպէթլէրի պիրեր պիրեր օնա պէյան էթտիքատէն սօնրա կէօրիւնմէզ օլտու։

Ազիզ Սահակ պու բույատան սօնրա քիւլլիյէն Ալլահըն իրատէթինէ թէսլիմ օլտու վէ տիւնեա զայլէլէրինի պէր թարաֆ էտիպ օղուլմաղա, տուայա վէ ալլահանի շէյլէր թէֆէքքիւր էթմէյէ քէնտիյի վէրտի։ Էնձինտէն տախի օնուն գայլ օլմաըդյըա այրըլըպ տիւնեա իչինտէ շէօյտէ կիմսի էօմր կէչիրիր իտի. վէ ճիւգի սօնրա քահանայ տախի օլուպ ալթմըշ

գառաւր շաիրտի օլտու՝ քի օնլար իլէ պէ-
րապէր զէպուրլէր օգուլարագ Ալլահըն
մէրհամէթինի մեհ էտէրիտիլէր։ Փէ-
տէրի Ներսէս հայրապետ էօլտիւլիւնտէ
եէրինէ չօգալարը կէչտիլէր տէ՝ միլլէ-
թին իչինտէ զուհուր էթմիշ իխթիլալը
թէսքին էտէմէտիքլէրի իչին իքինճի
խոսրով փատիշահըն էմրիլէ Սահակ եր-
մէնի միլլէթի իւզէրինէ հայրապետ գօ-
նուլտու, վէ սանըրսըն քի Ալլահ թէա-
լա տախի օնուն օթուրմասըլտա պէ-
րապէր միլլէթէ տախի պիր րահաթլըգ
իհսան էթտի։ Պիւյիւք վէ քիւչիւք, խոս-
րով փատիշահ պիլէ Սահակա սօրմատան
պիր շէյ էթմէգ իտիլէր վէ ազիզ՝ Մովսէս
կիպի քէնտի միլլէթինին պապասը ու-
թտասը վէ հաքիմի օլուպ հէր կիւնէ օն-
լարըն խայրը իչին չալը շըր վէ հադգ ետլա
իրշատ էտէր իտի։ Րիճալ քիպարտան
պազիլէրինին Խոսրովա զարէգլէրի օլտու-
զու իչին ֆէսատքեարլըգ իլէ աճէմ շահը
Շապուհա օնու կէչտիլէր, վէ թիւրլիւ
իֆթիրալարտան սօնրա՝ Սանա սօրմատան
Խահակը օթուրթմուշ տուր, վէ մախ-
վիճէ բում գրալը իլէ իթթիֆագ էտիպ
սանա գարշը չըգաճագ տըր, տէյի եազ-
տըլար։ Շապուհ պու խապէրի ալտըղըն-
տա Խոսրովու սարայընա չաղըրտը. վէ
օնուն կէլմէտիյինտէ իւզէրինէ քիւլլիւ

ապէր եօլլայըպ թուրթուս վէ Սահակը տախի ապէթի· վէ լաքին քէնտիսի էօլուպ եէրինէ դարտաշը Արտաշիր ճիւլուս էթտիյինտէ Սահակըն հադդընա օլան իֆթիրալարըն խիլաֆլըղընը պիլտիյի իչին թէքրար քիւրսիւսինէ օթուրթուս վէ ըէճաաընա պինայէն էրմէնի միլլէթինէ չօղ էյլիքլեր էթտի վէ կիւվէյիսի մամիկոնեան Համազասպը ակրապէր մէմուր էյլէտի։ Արտաշիր էօլիւպ եէրինէ Վռամ կէչտիյինտէ օլ տախի միլլէթէ իհսան վէ մուհապպէթ կէօսթէրտի, վէ ապիղ Սահակ ատուտէ վադթ պուլուպ քիլիսէ վէ մանաստըը եափմաղա վէ ճէննկուճիւտալ սէպէպիյլէ պօղուլմուշլարը մէրէմմէթ էթմէյէ չալըշըր ըտը։ Պու վէսիլէյլէ Հուիսիմեանլարըն ղայպ օլմուշ թէննէրինի պուլուպ շադ օլտու վէ իւղերլէրինէ քէնտի միւհրիւնիւ պաստըղտան ասնրա էվվէլքի եէրէ կիւմտիւ։

Աղիղ վէ ատտըղ ատսթու Մաշտոց եանի Մեսրոպ՝ նէրսէս էօլիւքտէն ասնրա վատիշահ ատրայընտա գալմըշ ըտը· ասնրա պիր թադրիպ իլէ օրատան չէքիլիպ Սահակ հայրապետէ կէլտի վէ էքիսի պիրլիքտէ միլլէթ իչինէ իլիմ ասղմաղ իչին այրը եազը լազըմ օլտուղունտու թանըյըպ տուա իլէ Ալլահա իլթիճա էթտիլէր վէ Մեսրոպ տուրբ հայրապետին

իջնիլէ ՚ի էմուլ էթոխյի եէրլէրաէ կէ-
զիպ մախաուս Ալլահըն քէրէմ էթ՚ախլէ
պուլաու վէ ազլըյլա էքսիքլէրինի թամ
էտիպ շահիրլէրինէ էօյրէթմէ իչին քի-
թապը մուզաաաէսի թէրճիմէ էթմէյէ
պաշլատը։ Ս. Սահակ Ալլահըն էթոխյի
ազիմ քէրէմի տույաուլունաա շազ օլ-
աու, վէ Վռամշապուհ փաաիշահա վէ
ախէր միլլէթին եպիսկոպոսլարընա խա-
պէր վէրտի։ Հէր տույան ա՚էլինճինաէն
հայրապետին եանընա կէլտիլէր վէ ազիզ
փաաիշահ իլէ պիրլիքաէ քահանալար վէ
եպիսկոպոսլար Սուրբ քիթապը՝ Մեսրոպ
իլէ պէրապէր թէրճիմէ էյլէ տէյի օնա
եալվարըբըրլար։ Ազիզին ՚ի՚ղուլէյէթի
նէ գաաար չօղուաուլյաա տա, րէճալարընա
եօգ տէմէյիպ րէֆիզի Մեսրոպ իլէ Սուրբ
քիթապըն թէրճիմէսինի պէրապէր իլէրի
կէօթիւրմէյէ պաշլատը. վէ ապ վապթ
իչինաէ ճէմի Էրմէնիսթան ազիզին, վէ
շահիրլէրինին էթոխքլէրի թէրճիմի քի-
թապլարըյլա ատլաու։

Էրմէնի փաաիշահը ազիզ Վռամշա-
պուհ էօլտիւյիւնաէ, միլլէթ պաշլարը
օնուն ապզգա գարաաըշը մահպուս խոս-
րովու գօմաղ իսթէյիպ շէֆաաթճը օլ-
մաղ իչին Սահակ հայրապետի ա՚ճէմ
շահը ցաղլերաէ եօլլաաըլար վէ ազիզին
հէր րէճաաը գապուլ օլունուպ հէր տի-

լէտիյինի ալտը: Սօնրա Խոսրովուն տախի էօլտիւյիւնտէ Յազկերտ ճէմի քրիստիյանլարը քէնտի ահէմ տինինէ տէօնտիւրմէ գաստըյըլա օղլու Շապուհու էրմէնիսթան իւղէրինէ փատիշահ էթտի. վէ լաքին Ս· Սահակըն օյանըգ տուրմասըյլա օնուն շէյթանի թէրթիպի պաշա չըգմասը: Յազկերտ վէ օղլու Շապուհ էօլիւպ իքինճի Վռամ շահ ճիւլուս էթտիյինտէ էրմէնիսթան ալթիսթ օլտու վէ միլլէթ պաշլարը տաղըլտըգլարընտա ապիզ Սահակ տախի քիլիսէսինէ պիր քէտէր կէլմէսին տէյի բում գրալընըն թօփրաղընտա միւթէմէքքին էթմիշ ճէմիսթանընա կիթտի վէ օրատա տախի ֆիլիսէի շէրիֆին վէ քէնտի միլլէթինին խայրը իչին չալըշըրըմը:

Արտաշիրի չօդ կէչմէյիպ Վռամ թէքրար էրմէնիլէր իւղէրինէ արզիւլէրինէ պինայէն Վռամշապուհուն օղլու Արտաշիրի փատիշահ գօտուղընտա ճէմի վիլայէթ հուզուր պուլտու վէ հէր քէս եէրինէ տէօնտիւ: Ս· Սահակ տախի քիւրսիսինէ տամէթ էտիպ էվվէլքինտէն գէյտտէ քէնտի սիւրիւսիւ իւղէրինէ չալըշըր ըմը: Րէֆիդի Մեսրուպա պէրապէր էրմէնի քիլիսէսինին իչինտէ պուլունմայան տուտալարը ախէր լիտանլարտան թէրճիմէ էթտի. վէ տանքի միլլէթին իքինճի Լուսաւորիչի օլտու:

Լաքին նէվճիւվան Արտաշիր փատիշահ քէնտիյի ափիհլիյէ վէրիպ թիւրլիւ պէտ խույլարըյլա միլլէթին երդըմընա ափպէպ օլույօրուտու. հէր նէ դատար Ս. Սահակ պօրճու իւզրէ փէտէրանէ պու ափիլէ նահիհաթ վէրտիյսէ, ասլա տէօնտիւրմէյէ գապիլ օլմատըղընտա աղլայարագ Ալլահըն եարտըմընը տիլէր իսի: Միլլէթ պաշլարը տախի փատիշահըն պու ֆէնա հալինի կէօրիւպ ատպը էտէմէտիլէր վէ իթթիֆաղէն Ս. Սահակա կէլիպ հէր շէյի եէրլի եէրինճէ անլաթտըգտան ածնրա ֆիքրլէրինի աչտըլար քի օնուն հապդրնա ագէմ շահընա կիտիպ ափօյլէյէճէքլէր իսի. վէ քէնտիսինի տախի պիլէլէրինճէ կէլմէյէ տավէթ էթտիլէր: Ս. Սահակ պաՀնլարըն ֆիքրի միլլէթ երդըմը օլմասընը կէօրիւպ րէյլէրինատէն շէվիրմէյէ չօգ չալըշար, վէ պիր թադրիպ իլէ չարըսինի պուլմաղա ափօղ վէրտի. վէ լաքին օնլարըն ըսրար էթմէսինատ Էլիմ իլէ դօյունուտու գուրտա վէրէմէմ տէյիպ կէրի չէքիլտի: Օլ զէման միլլէթ պաշլարը՝ Սուրմակ իամինատ պիր եարամազ քահանայա րիշվէթ եէտիրիպ Արտաշիր փատիշահըն հապդընա եալան շահատէթ ալտըլար վէ պիլէլէրինճէ տախի կէօթիւրիւպ վարամ շահըն հուզուրինատ հէր շէյի միւպալաղաըյլա նապդ էթտի-

լէր վէ Ս· Սահակըն հազդընա տախի թիւրլիւ իվթիրալար ույտուրտուլար։

Վուամ պու շնքեայէթլէրի տույտուղունտա ինքիսինի տէ հուզուրունա չաղլըտը վէ պիրէր պիրէր արաշթըրտըգտան ատնրա նէ գատար քէնտի տինլէրի իւզրէ Արտաշիրին իւզէրինէ գօնուլան գապահաթլարը պիմէալ սայտըյտա եինէ օնու Խուժաստանա սիւրտիւ վէ Ս· Սահակը տախի միլլէթ պաշլարըյլա իթթիֆաղ էթմէտիյի իչին քիւրսիւսիւնտէն ազլ էթտի վէ Գըզըլ պաշ մէրզէպան եօլլատը վէ Սուրմակ քահանայը տա Ս· Սահակըն եէրինէ գօտու, վէ օ սահաթտէն էրմէնի փատիշահլըղը գալտըրըլըպ միլլէթ աճէմ հիւքմիւ ալթընա տիւշտիւ։ Արտընտան չօղ կէչմէտի Սուրմակ տա ազլ օլտունտու վէ օնուն եէրինէ արտ արտա պաշգալարը գօնուլտուլար վէ էնճամ հիչ պիրինտէն խօշնուտա օլմատըգլարընտա թէքրար Ս· Սահակը տիլէտիլէր· վէ լաքին շահ էվվէլքի իթիպարըյլա եօլլամայրպ Շմուէլ նամինտէ պիր ֆահիտին հէօքմիւ ալթընա օնու գօտու, վէ օնուն տա էօլտիւյիւնտէ միլլէթ պաշլարը օնա գարշը էթտիքլէրի քէմլիք իչին ափվ տիլէյէրէք թէքրար կաթոլիկոսլուգ վայէսինի իւհտէսինէ ալմալա զօր էտէրիտիլէրտէ տէ միւմքիւնիւ օլմատը վէ ազիզ Սահակ

աարկաւագլըզ վազթինաէ կէօրսիւյիւ բուլայը նագլ էտիպ միլլէթի իւզէրինէ աղլատար: Օնատան սօնրա խայլի զէման տախի եաշայըպ վազէրի վէ եազըրլար միլլէթ ուղրունա չօզ էյլիքլէր էթտիքտէն սօնրա Էֆէնտիմիզին 440 թարիխինաէ փաք ճանըննը եարատարճըրնըն էլինէ թէսլիմ էթտի: Երեմիա խամինաէ սատըգլարընըն պիրի ադիզին թէնինի Աշտիշատ շէհրինաէ կէօմտիւ վէ սօնրա իւզէրինէ պիր միւքէլլէֆ-քիլմաէ եափըլատը:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 10

Ս. ՎԱՍԻԼՕՒՀԻ ԿՕՉՅ

Պու ադիզէ Դիոկղետիանոս վէ Մաքսիմիանոս գրալլարընն տէվլէթի էյեատինաէ Իզնիմիտ շէհրինաէ տիւնեայէ կէլիպ թագէ չաղընատան էօյսիւզ դալատյատա տա եինէ մէյլի էյիյէ օլուպ ֆաղուլէթ պապինաէ չօզ թէրադդի պուլուր ուատու: Մէգ-քիւր գրալլարընն էմրի իւզէրէ շէհր դատրար գալիմ Աղէքսանդրոս ճէմի-քրիսթիյանլարը փութլարա թաւմաղա տավէթ էթտի վէ գարշը գօյանլարը զօրուլա թուԹուպ հուզուրինէ կէթիրմէյէ ֆէրման չըգարտըղընատա արայըճը հատատալար-քիլմաէ իչինաէ ադիզ վէ կիւնահզը Վասիլէհյի պուլուպ հէմէն

հաքիմին էօնիւնէ չըզարտըլար: Ադէքսանդրոս պուննուն շիրինլիյինի վէ մահճուպլուղունու կէօրիւնճէ շաշար գալար վէ ոօգուզ եաշընտա օլարագ թահսիլ էթտիյի իլիմլերի վէ քրիսթիյան այինի իւզէրինէ օլան աշինալըղընը տիւշիւնիւնճէ քէնտիյի ալտըրտը վէ ատ ու պախթընը սրաշթըրմայա պաշլայըպ՝ կէլ ալլահլարըմըզա ակճառէ էյլէ տէ էլիմտէն գուրթուլ, եօխսա իշքէնճէլեր արտընտա այնի չիւրիւտիւրիւմ, տէտի:

Վասիլուհի իւզէրինէ պիր խաչ չըզարտըզատան սօնրա, ատըմ Վասիլուհի տիր վէ տինիմ քրիսթիյան տըր. ճանըմնա թէնիմի հադգ պիր Ալլահըն խըզմէթինէ սունմուշում, հէր նէ էտէրսէն էթ, օնատան այրըլմամըն չարէտի եօգ տուր տէյի ճէվապ վէրտի: Զալիմ հաքիմ պու ճէվապըն իւզէրինէ՝ ադիղէյի պաշ աշաղա ատտըրըպ թադէ թէնի մօս մօր վէ գանա միւէվվէս օլունճայա տագ տէօյտիւրտիւ, վէ լաքին Վասիլուհիյի փիքրինտէն տէօնտիւրէմէտի: Սօնրա աշաղա ալըպ օնու շագ կէօրտիւյիւնտէ թէքրար խըշմա կէլտի վէ ինճիքլերինտէն իփ կէչիրիպ եէնիտէն ատտ վէ պաշը ալթընա քիւքիւրթ իլէ գարըշըդ զինֆիթ թիւթսիւսիւ գօյուպ պօղմագ իսթէրիտի, վէ լաքին պուննունլա տա Ալլահըն վէրտիյի գուվվէթի եէնէ-

ՀԱՅԻ: Օնուան ասնրա ամէնէ ամէտը վէ ազդըն ճանաւարլար էօնիւնէ գօտու, լաքին եինէ ապիզէ քէտէրսիս վէ զէտէպիզ գուրթուլուտուղունա՝ Ալլահըն պիւյիւքլիւյիւնիւ թանըտը վէ Վասիլուհիյի սաըտայրնա կէթիրիպ օնուն այաղընա տիւշտիւ վէ աֆվ տիլէյիպ քրիսթիյան օլմազ արզուլէրիտի: Ազիզ Ալլահըն քէրէմինէ շիւքր սունտուգտան ասնրա օնու շէհր եպիսկոպոսու Անթիմոսա կէօթիւրտիւ վէ վաֆթիզ օլուպ քրիսթիյանճա էօլմէյինի իշնիթտիքտէն ասնրա շէհրտէն պիր գաչ միլ ըրտաղ մաղարա իշնէ չէքիլտի վէ օրատա ճիւզի վազթ տահա գահիտանէ եալընըզ էօմր կէչիրտիքտէն ասնրա էճէլիյլէ էօլիւպ հասրէթինի չէքտիյի կիւյկիսի Յիսուսա ճէննէթ ատվէթինտէ գավուշտու:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 11

Ս. ՐՕՄԱԼԻՈՒ ԿՈՉՍ

Պու ազիզ փալէրմօ շէհրինտէ ասյգտատէ աթանասրատան տօղուպ սարայ իշինտէ մանասթրտա կիսպի թէրպիյէ օլմուշտուր: Հէր իշինի վէ տիւշիւնճէսինի Ինճիլի շէրիֆին թէմսիհինէ ույտուրմայա աղըշըրտը. Ալահա վէ ճէննէթ ահալիսի տուրբատա օլան իպատէթի վէ բիայէթի

իչին մէկէյէ պէնդէր իտի: Տիւնեա իչինաէ, ալէլ խուսուս պիւյիւքլէրին ինսանաէ սահթ օլմուշ դէվդ ու սէֆայա, կիւյինիպ դուշանմայա մէյլ կէօսթէրմիյիպ եիւքէյինին շազըրըլընը վէ թէսէլլիսինի ֆազլատ տուսատա վէ բուհանի թէֆէքքիւրլէրաէ պուլուրուսու. չօդ սէֆա իրսահէթինէ գարշը թէմաշա վէ ախէր սէյր եէրլէրինաէ տէ պուլունմուշսա, տաւյըմ Ալլահըն քէրէմիյլէ գալսինին վէ թէնինին փաքլիյինէ պիր լէքէ կէթիրմէմիշ տիր: Եաշը՝ պալիղ օլուպ աթալարընըն ֆիքրինի վէ թալիպ օլանլարըն գաալթընը անլատըրընատա, պիքիրանէ էօմր կէչիրմիյէ գարար վէրսի վէ պահէհու ազիզ պիքը Մէրէէմին պահիերի էօնիւնաէ տուսա էտիպ եարտըմընը տիլէտիքտէն սօնրա քիմսէյէ ֆիքրինի աչմատան կիղլի էվտէն տիշարը չըգտը վէ Փալէրմօտան պիր գաչ միլ ուզաղ պիր տաղ պաշընա չըգըպ դայալար արսասընատա պիր մաղարա պուլսու վէ թաշ իւզէրինէ քէնտինին քիմ վէ քիմին գրդը օլսուղունու եաղտըղտան սօնրա իչինէ կիրսի:

Խայլի սէնէլէր օրատա քիմսէյի կէօրմէտէն եաշատը, վէ թիւրլիւ սրգընթըլարա, պահսուսուս մէլուն շէյթանըն իղվալէրինէ սապ էթտի. հէր շէյտէն գիսաէ ամթալարընըն հասրէթի ագիզէյի

եադար թուԹուշտուրուտու, վէ լա-
քին Ալլահըն խաԹըր իչին հէր աշղ ու
արզիսիւնիւ օնա դուրպան ատնտու։
Զօղ տէֆա Թէֆէքքիւրլէրէ տալմասըն-
տա ազիզ Պիքր վէ Յիտուս օղլու կէօրիւ-
նիւպ Բօզալխայը Թէսէլլի էԹմիշ տիրլէր։
Պու կիուննէ նիչէ աէննէլէր օրատա գալ-
տըգտան սօնրա Ալլահ էֆէնտիմիզ ճա-
րիյէսինին ատապրընը տահա զիատէ Թէ-
ճրիպէ էԹմէ իչին պիր մէլէք եօլլայըպ
օրատան չըգմազա վէ ախէր պիր տաղ
Թէփէսինէ չըգըպ օԹուրմայա էմր էԹտի։
Պու էննի իգամէԹկեահը Փալէրմոյա
եադըն օլտուղու իչին վիՀտէրինին էվի
կէօհնիւր իւտիւ, վէ էպի տէրտլէրի
Թէքրար էննիլէննիր իտի։ Օրատա տախի
պիր մաղարա պուլուպ իչինէ կիրտի, վէ
լաքին պու էվվէլքինտէն զիատէ տար
օլմասընտան մատատէ իչինէ սու տախի
տամլար ըտը. ինտանլարա կէօրիւնմէք
գօրդուտու եօղ ուտու, զիրա օլտուղու
էրատէ հայվանլար իչի պիլէ պուլունմազ
գապիլտիգ իտի։ Էզճիւմլէ ատրայ իչինտէ
տօղմա պէյգատէ Բօզալխա օրատա իգա-
մէԹ էԹմէյէ գարար վէրտի վէ էօմրիւ
սօնունատուգ գարարընտա գավի գալտը։
Մաղարանըն եանընտա պիրԹէն էէպանի
օԹլար իլէ եաշարըտը, վէ հէր իւզէրինտէ
քէնտիյէ էզիյէԹ վէրիպ հէր Թիւրլիւ

մշագդաթը Ալլահըն խաթրը իչին չէք-
մէտէն զայրի թէսէլլի պուլամազ բար։
Օլ քիւչիւք վէ տար մաղարա իչինտէ
նայլ օլտուղու ազիմ վէ զանի լութֆլարը
քիմ նագլ էտէպիլիր. ասպըգա կէօր-
տիւյիւ իւզրէ օրատա տախի ազիզ Պիքիրի
վէ Քրիստոս էֆէնտիմիզի քէնտի սալ-
թանաթըյլա կէօրմէյէ նայլ օլտու. չօղ
տէֆա պիր մէլէք Ս· Հաղորդութիւնու
կէթիրիպ ազիզէյի թէսէլլի էթմիշ տիր։

Պու մինվալ իւզրէ Ալլահըն ճարիյէսի
խայլի սէնէլէր օրատա եաշատըգտան
սօնրա Ալլահ թարաֆընտան պիր մէլէք
կէլիպ էօլէճէյի կիւնիւ վէ սլաթը տույ
էթտի։ Րօզալիանըն չէքտիյի՝ զահմէթին
սօնու կէլտիյինտէ գալըպ նէ կիւնէ մա-
րուր օլմուշ տուր տէմէյէ հաճէթ տէյիլ.
օլ գառատր սէնէլէրտէն պէրի հասրէթ-
լէրինի չէքտիյի Ցիսուսու վէ ազիզ Պի-
քիրի եիւզ պէ եիւզ ճէննէթտէ էպէտի
կէօրմէք արզիւսիւ՝ տագիդէլէրի սէնէլէր
կէօսթէրիր իտի։ Ինճամ վագթը կէլտի-
յինտէ տաէթի իւզրէ թէքրար տուտուրնը
էթտի վէ սօնրա եէր իւզէրինէ եան կէ-
լիպ պաշընը տաղ էլինէ տայատը վէ սօլ
էլինտէ խաչէլութիւն վէ վարդարան թու-
թարագ կէօքսիւնէ գօսու վէ սանքի ույ-
գույա տալար կիպի տիւնեատան ախրէթէ
կէօչ էթտի։ Ալլահ թէալա հաղրէթլէրի

*

ճարիչէսինին փազուլէթինի տիւնեայա պիլտիրմէ իչին, իւզերինաէն պէշ տէնր կէչտիքտաէն սոնրա ազիզէնին մէզարընը պէյան էթտի, վէ փալէրմօ շէհրինաէն պիր ազըմ թապուր իլէ կէլիպ թէնինի ալտըլար վէ շէհիրէ կէօթիւրտիւլէր, վէ օնուն շէֆաաթըյլա թաուն իլլէթի տա-խի քէսիլտի քի կիւնաէ ալթմըշ եէթ-միշ քիշի գըրայօրուտու. վէ հալա պու կիւնէտէք շէհիրին էհալիսի հէր սըգըն-թըլարընտա օնա գօշարլար վէ պէրմիւ-րատ կէրի տէօնէրլէր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 12

Ա· ՍԱԻՆԵՐՈՒՆՕՄՕ ՍԵՐՏԱՍ-ՏԱՅՒ

Ա֊իկիտաս գրալըն էյեամի տէվլէթին-տէ Ա֊իւսիա պէյին ազրտարըլտըը վազթինաէ օրտու իչինաէ նամտար վէ պէհատրճէնք-ճիլէրին պիրի տէ ազիզ Սէւէրիանոս ուտու: Սըվազ շէհրինաէ քրիսթիյան-լարա գարշը զուլմէթ չըգարտըլտուտա պու ազիզ կիզլի վէ աշիքեար մահպուսլարա ալէլ խուսուս կիւնահարզ գրզզ չօճուգ-լարա զէյարէթէ կիտէր վէ տինլէրինաէ գավի տուրմայա նատիհաթ վէրիր իտի: Մէգքիուր գրզզ չօճուգլարըն էօլիւմիւն-տէն սոնրա քրիսթիյանլարըն չօղու կիզ-

լէնիր վէ պաղըր տախի շէհիրտէն գաչար
ըար· Սեւերիանոսա տախի պէօյլէ էթ-
մէյէ ատամթլարը եալվարտըարըսա տա
ազկը ինսան վէ էօլեմ գօրդուսունու
պիր թարաֆա պրադըպ հադգ տինի վազ
էտէր վէ փուԹփէրէսԹլէրին ալնահլարը-
նըն սախԹէլիյինի կէօսԹէրիր վէ օն-
լարըն իւզէրինէ կիւլէր խոխ: Պունլար-
ման գաԹի նազար պաշլնա կէլէճէյինի
էվվէլտէն պիլիպ՝ քէնտի էօլուքտէն
ասնրա Թէնինի ատէԹի իւզրէ կէօմմէյէ
վասիյէԹ էտէր խոխ:

Լիւսիաս պէյին չաշուտլարը Սեւերիա-
նոսուն հէր պիր եախտըղը վէ ասէօյլէտիյի
շէհլէրի օնա խապէր վէրտիլէր վէ էմրիյլէ
ԹուԹուպ հուզուրինէ չըղարտըլար: Սե-
եերիանոս ասրմայա պէքլէմէյիպ քէնտինին
քրիսԹիյան օլմասընը, քրիսԹիյանլարա
եարամ էԹմէսինի վէ տինլէրինտէ գավի
տուրմայա նասիհաԹ վէրմէսինի իգրար
էԹտիքտէն սոնրա եալնըղ քրիսԹիյան-
լարըն Թափտըղը Ալլահըն կէրչէքլիյինի
վէ փուԹփէրէսԹլէրինքինին սախԹէ-
լիյինի կէօսԹէրիպ քէնտինին տախի
ասվախի քրիստոսուն վէ իգրար էԹտիյի
տինին ուղրունա գանընը տէօքմէյէ հա-
զըր օլմասընը պէյան էյլէտի: Լիւսիաս
պու ասօզլէը իւզէրինէ զայէԹ ինճատ
էտիպ տէտիքլէրինի կէրի ալմադա էմր

**

էթաի վէ լաքին միւմքինի օլմատըղընտա չըպուղլա տէօյաիւրիւպ հապաա ալԹատը։ Պիր գաչ կիւն ասնրա ԹէքրաՐ հուզուրինէ չաղըրըպ ֆիքրինաէ գալի գալմասրնը կէօրտիւյիւնաէ պիր աղաճ իւզէրինէ ասրպ Թէննինի գապըմաղա էմր վէրտի։ Էմրի իճրա օլտու վէ պէշ կիւն հապաատա գալարգտան ասնրա եէննիտէն էօնիւնէ չաղըրըպ էվվէլքի Թէքրիֆլէրինի էթաի, վէ Սեւերիանոս քրիստոսա օլան մուհապպէթի իչին էօլմէյէ հաղըր օլմասրնը պէյան էյլէտիյինաէ, քրիստոսուն իամիյլէ սարայրմը Թէննճիս էթաինն տէյէրէք Թաշ իլէ ազիզին աղզընա վուրտուրտու, վէ ԹէքրաՐ տահա վէրմէյի իշքէննճէլէր իլէ գօրգուԹմագ իսԹէյիպ էվվէլքի Թէքրիֆլէրինի գապուլ էթմէյէ գօր էթաի, վէ լաքին հիչ պիրիսի քեար էթմէտիյինաէ պիր աղաճ իւզէրինէ ասրպ կըշտիլէ պէօյրիւնիւ վուրմաղա էմր էթաի։

Ալլահրն պէհատըր գուլու Սեւերիանոս ճէմի սհաաէԹլէրի արտընտա Ալլահրն ԹաԹլը իամինի աղզընտան պրագմայրպ տայրմ էթաիյի էյլիքլէր իչինն օնա աէնաէլէր օգուրտու։ Պու ասն սիճիլլի տույտուղունտա գայէթ շազ օլտու վէ ԹէքրաՐ գալգինաէ տին, իւմիտ վէ մուհապպէթ ամէլլէրինին իճրաատրնը էթտիքտաէն ասնրա կիւլէր եիւզ իլէ էօլիւմ տօզրու

վարար· վէ սիճիլ իւղէ պէօյրիւ եարը-
լըպ գան պօշանմասընտա փաք բուհինի
եարատաճըրընըն էլինէ թէսլիմ էյլէմի։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 13

ՍՐՈՒՀԻ ԹԷՈՂՈՐԸ

Պէտպախթլըդ իլէ կիւնահա իրթի-
քեապ էթմէյքաէն ասնրա նէ կիւնէ նէ-
տամէթինէ զայրէթլի օլմալը յըզ՝ ալբու հի
թէոդորանըն էօմրիւ հիքեայէսիյլէ քի-
լիսէի շէրիֆ պիզէ թարիֆինի կէօսթէ-
րիր։ Պու ազիզէ Ջէնոն դրալըն կիւնլէ-
րինտէ Իսքէնտէրիյէ շէհրինտէ ապզատէ
ամթալարտան ասղըապ թէրպիյէ օլմուշ
տուր։ Ադըլ պալիզ օլտուղունտա պիր
ֆազուլէթքեար վէ էյի ասյդատէ տէլի
դանըլըյըս էվլէնիպ մու հապպէթ իլէ եա-
շամըշ տըր։ Էվինէ պիր ախէր տէլի
դանըլը տախի կէլիպ զէվճիյլէ տօսթ օլ-
տուղու իչին թէոդորայա տա չօղ թէք-
լիֆսիզլիք կէօսթէրիր իտի։ Իլք էվվէլ
ազիզէ՝ ֆարզընտա վարմայրպ պու մուտա-
լէաինէ դարշըլըդ մու հապպէթ վէ իւնսի-
յէթի նիշանէլէրի կէօսթէրիրիտիյէ տէ,
ասնրա օլ ալէվիզ կէօրիւնէյն մու հապ-
պէթ ամէչինին ալընտա ճան եազըճը
աշղ քէօզլէրինի աշիքեար կէօրտիւյիւնտէ
կէրի չէքիլտի վէ պիլէսինճէ կէօրիւշմէք

*
* *

պիլէ իմիէմէդ իտի։ Պու տէլի գանլը՝ Թէոդորանըն գալպինի ճէլպ էտիպ մէյ-լինէ ույտուրմադ իչլին էլինտէն կէլիր հէր թիւրլիւ շէյի էթտի. իքրամ, ինամ, հէտիյէ վէ թիւրլիւ վատլար. քեար էթ-մէտիյինտէ օնու ալտամթմա իչլին Տիւ-շինտիւքլէրին եալան տըր, ֆիքրիմի ան-լամամըշըն տէյէրէք եինէ էվվէլքի ատէթի իւզրէ կէլիպ կէօրիւշմէք իմիէր-իտի։ Թէոդորա պունլարա գափըլմայըպ հէր հէտիյէլէրինի կէրի էթտիյինտէ ակֆին վէ նափաք տէլի գանլը պիր ճա-տը գարը պուլուպ օնուն էլիյլէ օնու ավ-լամադ իմիէտի։ Պու շէյթան ալաթը աճուզէ նայլի վարա եէտիքտէն սօնրա պիր թադրիպ իլէ Թէոդորանըն գօնադընա կիրիպ չըգմա եօլլարընը գուրտու վէ միւրատար ատնատթընտա մահիրէ օլտու-ղու իչլին գօլայլըղլա Թէոդորանըն եանընա գատար եադլաշըր։ Իլք էվվէլ սօֆուլուդ թատլայըպ լուհանի շէյլէրտէն պաշգա մատտէ իւզէրինէ սուհպէթ աչմադ ըտր, վէ կիտէ կիտէ պու տէլի գանլընըն տա ատընը վէրիպ օնուն տա պու ադլա խըզ-մէթ էթմէսինի կէօսթէրիպ հադգընա օլ գատար էյի սէօյլէմէյէ պաշլատը քի օնուն Թէքրար ատրայա կիրիպ չըգմատընա վէ Թէոդորա իլէ գօնուշմատընա եօլ աչտը։ Թէոդորանըն կէօզիւ քէօրլէնտի վէ

շէյթանըն դուրտուլու տուզաղը կէօրէ-
մէզ օլուպ իսթէմէյէրէք թուխուլտու
վէ դաչըպ իքրահ էֆէնիյի կիւնահ թօ-
րունա ատֆիլանէ տիւշտիւ։

Տիւշտիւյիւ անտէ կէօղիւ աչըլըպ պու-
լունտուղու կիրատապը կէօրտիւ վէ դօրգ-
տու. վէ նէտտամէթտէն ղայրի դուրթուլ-
մանըն չարէսի օլմամտաըրնը պիլտիյի իչին
պիր օտա իչինէ դափտանտը, կէօքսիւնիւ
տէօյէրէք, վէ սաչընը եօլտաշ ադիմ դա-
պահաթը իւզէրինէ ադտամայա վէ Ալտահ-
տան ածվ տիլէմէյէ պաշլատը։ Կիւնահը
ադընա կէլտիքճէ սանքի քէնտիյի ղայպէ-
տէր էօքիւրէօքիւր աղլարըտը. կէճէ կիւն-
տիւզ ահուզարտան պաշգա շէյ իշտիւ-
մէզ իտի։ Էհլի սէպէպինի պիլմէյիպ նէ
դատտար թէսէլլի էթմէք իսթէրտիյէ
տէ դապիլի օլմայըպ հէմէն հէմէն իւմիտ
քէսիքլիյինէ եապըն ըտը։ Վէ լտքին
դալպլէրի թանըը մէրհամէթքեար վէ
քէրէմքեար Ալտահ թէոդորանըն ֆէնա-
լըգտան զիատէ գաիֆլըղտա տիւշմիւշ օլ-
մաընը պիլիպ էտէճէյինի օնտան ֆիքրի-
նէ պրագտը։ Իրթիքեապ էթտիյի կիւ-
նահ իւզէրինէ քահանայ էօնիւնտէ թէք-
բար ածվ տիլէտիքտաէն սօնրա սաչընը
գազըտը վէ էրքէք բուպատը կիյինիպ
շէհրտէն տիշարը չըգտը վէ օն սէքիզ
միլ իրագ պիր բահիպլէր մանտաթըրնա

վարըպ կիւնահը իւղերինէ նէտամէթ էթ-
մէ իչին քէնտիյի գապուլ էթմէյէ եալ-
վարար։ Մանտաղը պաշ փոփաղը կիյին-
տիյի բուպայա պագարագ օնու պիր տէլի
դանը էէրինէ գօյուպ մանտաղը գա-
նունլարընըն սըգրըլըղընը վէ հէր ատէմին
չէքմէյէ իրատէթի վէ գուարէթի օլմա-
մասընը էօնիւնէ գօտուգտան ածնրա
թէքրար ֆիքը իւ նիյէթինատ գավի
տուրմասընը կէօրիւնճէ գապուլ էթտի
վէ ատընը Թէոդորոս գօտու։ Ա-
քիվ սէնէ միգատարի պու թէվպէքեար
ճան օրատա գալտը. կէչիրտիյի էօմր
թարտը, հէր պույրուլան խըզմէթլէրի
ատապր իլէ էթմէսի, տույտուղու սիթէմ-
լէրի չէքմէսի, հէր կէօրիւպ իշիտէնլէրի
թէաճճիւպատէ պրատըը ըտը։ Ատէթ օլան
օրուճ վէ փէրհիզ իլէ գանատաթ էթմէյիպ
իւղերինէ հիւանի իրատէսիյլէ տահա
գիատէ իլավէ էտէրիտի։ Հաֆթատա պիր
տէֆա թատամ էտէր իտի. հէր կիւն
տիւշման կիպի թէնինի գամչըլար ըտը.
կէճէնին եարըսընը տուատա կէչիրիր իտի.
րահիպլէր նատըլ պու գատար ճէգալարա
տայանըյօր տէյի շաշատըգլարընատա, Թէո-
դորոս կիւնահը աֆվը իչին տահա գիատէ
չէքմէք լազըմ ատը, տէր իտի։ Ճան խա-
սիմի մէլուն շէյթան ազիզէնին պու գա-
տար ֆազուլէթլէրինէ դըզգանըպ իւղէ-

ըինէ թիւըլիւ պէ թիւըլիւ իղվալէը իլէ հիւճմ էթտիյէ տէ Թէոդորոս Ալլահըն քէրէմիյլէ հէփիսինի տէ եէնտի։

Մանտաղըը պաշ փափազը պիր կիւն օթ կէթիրմէ իչին Թէոդորոսու տէվէլէը իլէ շէհիրէ եօլլատը՝ կէրի տէօնէը իքէն կէճէ իւզէրինէ պատըպ եօլ իւսթիւնտէ պուլունան պիր մանտաղըը ախըրընա տէվէլէրինի եէրլէշտիրիպ քէնտիսի տէ օրատա գալտը։ Կէճէլէյն շէյթան մարիֆէթիյլէ պիր ֆահիշէ ախըրտա կիրիպ Թէոդորոսու կիւնահա տովէթ էթտի, ադիգին գարշը կէլտիյինտէ մանտաղըը ուշագլարընան պիրիսինի ալտատըպ գանընա կիրտի։ Պիր գաչ այ ածնրա ֆահիշէնին գապահաղը տիշարըտան տուա պէլլի օլուպ թուխթուլտուղունտա՝ քէնտիյի վէ արգատաշընը փաքա չըգարմադ իչին գապահաղը Թէոդորոսուն իւզէրինէ աթտը։ Մանտաղըը րահիպլէրի պու բուսվայլըղը տույտուգլարընտա խանէմիզի պօղմուշ վէ ադիմ կիւնահա իրթիքաթ էթմիշ տէյի Թէոդորոսուն պիւյիւքլէրինէ խապէր վէրտիլէր։ Թէոդորոս քէնտինին քիմ օլտուղունու պէյան էտէրէք իֆթիրանըն մէալըդ շէյ օլտուղունու խապաղ էտէպիլէրիտիյէ տէ, էվվէլքի իշլէտիյի կիւնահըն քէֆարէթի իչին ատա օլտու, վէ իւզէրինէ գօնուլան գադէպի

ասպը իւէ չէքտի։ ՃէմԻ բահիպլէը էօ-
նիւնատ միւսէվվէը, եալանճը տէյի ըէզել
պէտնամ օլտուգտան սօնրա, քէնտինտէն
տիր տէյի իւզէրինէ ալթըլան չօճուղու
ալտը վէ մանտալթըտան ըրտպ պիր իզտիհ
եէրէ չէքիլիպ մաղարա իշինատ օթուր-
տու։ Քէչի սիւսիւյլէ չօճուղու պէալէր
վէ քէնտիօթ եէյէրէք եաշարըտը։ Նէտի
սէնէ միդտարի օրտտա զահիտանէ եաշա-
տըգտան սօնրա պաշ փափաղ իւզէրինէ
աճըյըպ թէքրար մանտալթըրա չաղըրտը
վէ լաբին պաշդալարըյլա կէօրիշիւպ
սէօյլէշմէյէ իզն վէրմէյիպ քէնտինին զը-
յտա օլունմուշ էվլատըյլա այրը պիր եէրէ
գօտու։ Թէոդորա պու սօն րէզալէթի
տէ սպպը իլէ չէքտի վէ քէնտի տայիրէ-
սինատ տուպյա, թէֆէքքիւրէ մէշղուլ
օլուպ Ալլահա շիւքը տունար ըտը։

Վէլ հասլ Ալլահ թէալա հազրէթ-
լէրի պու մէնէնտի եօզ թէվպէքեարլըզ
էօրնէյինի տիւնեայա պիլտիրմէքիսթէտի։
Պիր կիշն բահիպլէրտէն պիրիսի Թէոդո-
բոտուն զահտուտու էօնիւնատէն կէչէր իքէն
պիր սէս իշիտիպ տուրտու. վէ օլան լա-
զըրտըյա դուլազ ատտըղընտա չօճուղա
նատիհաթ վէրմէսինի իշիթտի քի արթըզ
քէնտինին Ալլահա կիտէճէյինի պէյան
էտիպ պիւթիւն իւմիտինի օնա զօմատա,
հէր արզէթինատ օնա կիւվէնմէյէ վէ օնու

անաաբ վէ պապաաբ նէրինէ թուԹմաղա նասիհաԹ վէրիրիակ, վէ չօճուգ պունլարը տուլունճա էօքիւր էօքիւր ալլամայա պաշլաաբ: Բահիպ պու սէօզլէրի տուլտուղու կիպի կիԹաի պաշ փափաղա անլաԹաբ քի օլ սաաԹաա ապիդէնին էօլիւպ ճանընը մէլէքլէր կէօԹիւրմէսիյլէ ճէմի օնուն էօմրիւ հիքեայէսինի Ալլահըն պէյան էԹմէսիյլէ կէօրմիւշ իւտիւ: Պու ճէմի կէօրտիւքլէրինի բահիպլէրինէ տաԽի պէյան էԹտիյինտէ հէփիակ մանԹ գալըպ խայլի ղէման պիր շէյ սէօյլէյէմէղ օլտուլար: Էնճամ այրըլըպ ապիդէնին ԹէնինինԷ եանընա վարտըլար վէ հէփիակ պիրտէն այաղընա տիւշիւպ հապդընա տէտիքլէրի սէօզլէր իչին աֆվ տիլէրիտիլէր: Պու տուլումամըշ վազըա շէհր իչինտէ ազ վաղԹ զարֆընտա չամ օլտու, վէ էհալիսի օրտայա ճէմ օլտու. կէլէնլէր արտաընտա Թէոդորանըն էհլի տաԽի վարըտը քի ճէմի օլանլարը տուլտուղունտա տալա սէվտիյի Թէոդորատան այրըլմամաղ իչին մանտաԹըրա կիրիպ օնուն օԹուրտուղու օտա իչինտէ սաքին օլտու վէ էօմրիւնիւ տաԽի օնուն փատուլէԹլի րիյազաԹլարը իզրէ կէչիրիպ էնճամ քէնտիսի տէ մուԹլու էօլիւմլէ եարտաը-ճըըընըն եանընտա օնու կէօրմէյէ նայլ օլտու:

Ս. ՎԱՀՆ ՅԱՄԱՆՈՒ

ՓԱՏԻՃԱՀ ՎԻՐ ՄԱՐՏԻՐՈՍ

Պու ազիզ Հէհ մէմլէքէթինաե մէմ-
լէքէթ տուգաար վէ էյի քրիսթիյա-
նա միլթէալլիզ ֆազուլէթլէր էօրնէյի
վրաթիսլաօստան տօղտու։ Փէտէրի նէ
դատար էհլի թադվա վէ Ալլահտան
գօրգար պիր քիմսէնէ խոխյաե, վալի-
տէսի Տրահօմիրա օլ դատար զիատե
ֆէնա վէ քրիսթիյանլարա պաշ տիւշման
ըար։ Փէտէրի էօլիւմ տէօշէյինաե իքէն
իւք էվլաար վէնդէլաօսու պիւյիւք անա-
սը զահիտե Լուտմիլլայա, վէ իքինճի էվ-
լաար Պօլէսլաօսու Տրահօմիրայա թէսլիմ
էյլէտի։ Իքիսինին թապիյէթինե կէօրէ
տախի վէրէճէքլէրի թէրպիյէյե շիւպհէ
եօղուտու. վէնդէլաօս էյի վէ ֆազու-
լէթլի չըզար, օնուն զըտար պիրտաէրի
Պօլէսլաօս ֆէնա, խույլու վէ սէֆիհ օլ-
տու։ Տրահօմիրա՝ մէմլէքէթի իտարէ-
սինի էլինե ալըպ զալիմանե քրիսթիյան-
լարա գարշը խայրնըզըար էթմէյե պաշ-
լաար. ճէմի քահանալարը սիւրկիւն էթտի,
քրիսթիյանլարըն հադգընը քէսիպ եօղ
էթտի, օնլարըն եէրինե տինսիզ իմանարզ
քիշիլէր կէթիրիպ շէհր վէ տին օմուրու-
նու օնլարըն էլինե վէրտի։ Շէհր էհալի-

լէրի պու գաատար զուլմէ տայանամայրպ Տրահօմիրայը աշաղա ալտրլար վէ Վէնեյէալաօսու եէրինէ օթուրթտուրուպ էմրինէ միւթիւ օլմայա սէօղ վէրտիլէր: Տրահօմիրա պու գաատար իէղալէթտէն սօնրա ախինի չէ.քիպ ատա օլաճադ եէրէ պաշլաճա քրիսթիյանլարըն պաշ գալտրըմտարնա սէպէպ Լուտմիլլայը թուրթուպ ինթիգամընը ալմադ իչին պիր գաչ հայտուտլարա վարա եէտիրտի վէ ախանտրդ գէվալլըյը օտաաբնատա պատրպ եաշմադըյլա պօղուպ ալթմայա էմր էթտի: Պունունլա տա հըրտար կէչմէյիպ օղլու Վէնեյէալաօսուն տախի էօմրիւնէ գատթը վար ըտը:

Վէնեյէալաօս սէվլէթ օմուրտունու էլինէ ալտրդը կիպի սիւրկիւնլէրիւիթլադ էթտի, քրիսթիյանլարատան ճէպրէն ալընմըշ իմթիյադ վէ պէրատթլարընը վէրտի, իսպատէթի վէ փաք եիւրէյիլէ Ալլահա մագպուլ վէ ինանտլարտա խօշ կէօրիւնիւր իութ: Ադլէ տախի մալնէք օլտուղու իչին ճէմիաթ հադդընա չօդ խայրլը շէյլէր էթտի վէ հէր պիրինին ուղրունա էօմրիւնիւ ֆիտա էթմէյէ հադըր ըտը: Ֆադուլէթէ օլան աշդը տիլ իլէ թապիր օլունմադ շէյ տիր. եէմէսինտէ իչմէսինտէ դայէթ բիյադաթը վէ սէօզիւնտէ, հարբէքէթինտէ փաք, թէմիզ վէ հէր շէյ-

տէն զիատե Ալլահըն խաթըը իչին պիը ճիւզե շէյ չէքմէյէ հէվէսլի։ Ֆուգարէլէրէ, մահպուսլարա, տուլլարա վէ էօյսիւզլէրէ մախսուսէն մուհապպէթ պաղլայըպ ճէմի վարիյէթինի օնլարըն ուզրունա խարճ էտէր իտի։ Զօգ տէֆա կէճէլէյն մահպուսլարա զիարէթէ վարըը սաատագա վէրիր իտի. Ֆուգարէլէրին հէր էքսիքլէրինի գայըըը ըտը. տուլլարը վէ էօյսիւզլէրի հիմայէթի ալթընա ալըպ օնլարա աթալըզ էտէր իտի։ Կէճէ վագթ օմուզունա օտուն ալըպ Ֆուգարէլէրէ կէօթիւրմէսինի կէօրէն վար տը. տիւնեա սէֆալարընտան ըրագ նէֆս թահրիքլէրինէ սաղը, շէյթան իղվալէրինէ գարշը, տուա վէ տին գուվվէթիյլէ փիւրսիլահ օլմուշ գօրգուսուզ էօմր կէչիրիրսիտի։ Պիր տէֆա գըշըն գար իսթիւնատ եալըն այագ կիթտիյինի խըզմէթքեարլարընտան պիրի կէօրտիւյիւնտէ, աճը վէ թաաճճիւպ կէօսթէրտի. Վէնյէլաօս Ալլահ խըզմէթինտէ պուլունան հասսէլէր պիր շէյ չէքմէզ օլմասընը կէօսթէրմէ իչին պաստըղըմ եէրէ պաս տէյի էմր էթտի, վէ պասըպ տա պիր շէյ տույմատըղընտա տէտիյինին կէրչէքլիյինէ իլզամ օլտու։ Քահանալարա գարշը էթտիյի րիայէթ վէ կէօսթէրտիյի մուհապպէթ ղայէթլէ աշըրըյըտը. հէր կիւն պիր

պատարագախըղմէթ էտէր իտի. վէ քա-
հանայ հագդընա ֆէնտ աէօյլէյէնլէրէ
թահամմիւլ էտէմէղ իտի: Ս. Հաղորդու-
թիւնա օլան աշգու մուհապպէթի տիլ
իլէ թապիր օլունմազ շէյ իտի: Նշխարք
եափըլաճագ պուղտայը էլիյլէ էքէր պիւ-
յիւտիւր իտի. վէ պատարագա գուլլանը-
լաճագ շարապը էլիյլէ եափարըտը:

Պօլէսլաօս ՎԷՆՑԷսլաօսուն պու ճէմի
էթտիքլէրինի սօֆուլուգ վէ միւսայիլիք
ալամէթինէ վէրիպ մախֆիճէ ճէմիաթը
օնա գարշը ազտըրտը վէ թարաֆընը
թուԹանլար իլէ պաշ դալտըրըպ քիւլլիւ-
ապքէր իլէ իւզէրինէ կէլտի: ՎԷՆՑԷսլաօս
դան տէօքմէտէն մասլահաթը պիթիրմէ
իչին գարշըսընա էլչիլէր եօլլայըպ սուլ
օլմազ իսթէտի, վէ լաքին Պօլէսլաօս
պունու գօրդագլըգտան նաշի թէքլիֆ
տիր գըյաս էտիպ իտտիհասընտան կէրի
տուրմազըտը: Օլ զէման ՎԷՆՑԷսլաօս
սատըգ ապքէրինին պաշընա կէչիպ գար-
շըսընա վարտը վէ իլգ հիւճմէտ եօղ
էտէպիլէրիտիյսէ տէ կիւնահսըզլարըն
դանընա գըյմայըպ իքիսի արտասընտա
ճէնգլէշմէյէ վէ տիւշէն տիւշիւրէնէ էյի
վուլմահ տէմէյէ թէքլիֆ էթտի: Թէքլի-
ֆի գապուլ օլունուպ իքիսի փիւրսիլմահ
գարշը գարշըյա կէլտիքլէրինտէ ՎԷՆՑԷս-
լաօս եիւզիւնէ խաչ չըգարըպ վուրապի-

լիրիքէն վուրմայրպ տուրաու, օլ պիրի մրզրադ էլինաէ եաթըմընա կէթիրէյիմ տէյի չալըշըր իքէն Վէնցէլաօսուն եա-նընտան միւճիզէթէն իքի մէլէք իլէրի կէլիպ Էյլէն, տէյի չաղըրտըլար։ Պու ափանսրդ սէս երլտրըրմ կիպի դուլաղը-նը տէլիպ դալպինէ եէթիշտի վէ գալիմ դօրդուսունտան էօլիս կիպի եէրէ տէվ-րիլտի։ Անրլրպ ադը պաշընա կէլտիյին-տէ Վէնցէլաօսուն այադընա գափանրպ Էյի վլաճ տէտի վէ ածվ տիլէտի։ Աղիդ՝ օնու այադա գալտրըրպ տօսթլուգունա վէ մուհափպէթինէ նիշանէ էօփիւշտիւ վէ օնտան ասնրա պիլէսինճէ մուհափպէթ իլէ եաշամադա նասիհաթ վէրտի։

Պու հիքմէթլի վազտասան ասնրա թէրթիպ օլունան մէճլիսաէ պուլունմադ իչին Վօրմս շէհրինէ կիթտի։ Գրալ վէ տէվլէթ ըէճալ քիպարը ճէմ օլմուշ պէքլէյօրուսուլար վէ Վէնցէլաօս պա-տարադ կէօրմէ իչին կէճիքմիշ կէլմէյօր-ուսու։ Պունուն ¦կէճիքմէսինի ֆօսուլ-լուգ ալամէթինէ վէրիպ կէլտիյինաէ հիչ իզզէթ էթմէմէյէ գարար վէրտիլէր. վէ լաքին աղիդ՝ այադընր գափուսան իչէրի պասարրդը կիպի գրալ՝ Վէնցէլաօսուն եանընտա իքի մէլէք կէօրմէյիլէ թախ-տընան աշադա էնիպ գարշըսընա վարար վէ խայլի իզզէթու իքրամ նիշանլէրինաէն

ասնրա պիէսինճէ քէնաի իչին հազըրլա-
նան եէրէ գառար կէթիրաի. մէճլիսաէ
տուրանլար իլէ էվվէլ պու հիքմէթին
աէպէպինի պիլմէսիքլէրի իչին ղայէթ շա-
շարտըյասալար տա, ասնրա տուչտուգլա-
րընաա նէ գառար բիայէթ կէօսթէրմիշ
տիրլէր տէմէչ հաճէթ տէչիլ։ Գրալ
Վէնցէսլաօսան հազգընա օլան բիայէ-
թինի վէ հիւրմէթինի ալանէն կէօսթէրմէ
իչին օնա փառիշահլըգ իւնվանը իհսան
էչլէտի, վէ Ս. Վիտոսան գօլունան պի-
րինի տէ օնա պէրկիւզար էթաի։ Մէճլիս
պիթաիքառէն ասնրա ազիզ Վէնցէսլաօս
փառիշահ պիր ազիմ խազինէ պուլմուշ
կիպի աէվինէրէք մէզքիուր ազիզին գօ-
լունու ալար վէ փահիթախթընա կէթիրիպ
իզղէթ իլէ պիր քիլիսէ իչինէ գօտու վէ
թէքրար էվվէլքի աառէթի իւզրէ էօմր
կէչիրիր իտի։

Ազիզ փառիշահ ճէմիաթընաան նէ
գառար իթիպար վէ մուհապպէթ պու-
լուրուտուչաա, օլ գառար անսաբընրն վէ
գարտաշընրն կէօգիւնէ ֆազուլէթլէրի
վէ էչի ատր տիքէն օլմուշ ուսու. իքիսի
տէ պիրիպիրիչլէ իթթիֆագ էտիպ ազի-
զին էօլիւմիւնէ գաար էթմէչիտիլէր։
Պօլէսլաօսան պիր չօճուղու օլտուղունաա
վաֆթիզ ալայընաա Վէնցէսլաօսու տավէթ
էթտիլէր. պու ազիզ օնլարրն ֆիքրինէ

նէ գաւառը ակեան բոլոյս տա եինէ շիւպհէսի օլտուղունու պիլտիրմէմ իչին տավէթի գապուլ էթտի վէ թէքլիֆ-սիզճէ գարտաշլընըն խանէսինէ կիթտի։ Սօֆրա ուզանտըղընտա քէնտիսի օլ պիր տավէթլիլէրտէն այրըլըպ քիլիսէյէ կիթ-տի. անտան Թրահօմիրա պունու կէօր-տիւյինտէ գաղթի իճրատը իչին ույկուն վազթ սայրպ Պօլէսլաօտա խապէր վէրտի վէ ֆուրսաթը ղայպ էթմէտէն էօճիւնիւ ալմադա գօր վէ աճէլէ էթտի։ Պու Ա-լահտան գօրգմադ ճանսաւար եիւրէքլի գարտաշ հապըրլըղը իւղէ սուչտուգ վէ կիւնահարդ գարտաշլընըն արգասընտան քիլիսէյէ կէլիպ էվվէլէն փուտույա գօ-տուղու թիւրիւտիւլէրէ իշմար էթտի վէ ասնրա եաիչէ էնտահինտէն վարրպ գրը-ճը սավկայրնճա պիր թարաֆտան օլ պիր թարաֆա կէչիրտի։ Ազիզին կէօքսիւնտէն ֆրշգրըտան գանլարտան քիլիսէ վէրտէ-լէրի պօյանմրշտրըլար. քի հալա պու կիւնէ տէք կէօրիւնիւր։ Ալլահըն գուլու գար-տաշը էլինտէն վուրուլուպ տիւշտիւ, լա-քին հէվքհինտէն էվվէլ ատպէպ օլան անտաը գաղէպինի ալտը։ Պու պիր տէֆա արտպա իլէ պիր ուչուրում եէրտէն կէ-չէր իքէն ամէլտր իւքիւպ գաչտրլար, վէ արտպա թէքէր մէքէր կէլիպ ալթընտա պուլունան կիրտուպ իչինէ տիւշտիւ վէ

իչխնաէքի պուլունանլարըն հէվիսի աէ-
ֆիլանէ պօղուլսուլար: Օլ պիր թիւրիւ-
տիւլէր ագլարընը դայպ էտիպ սաչլարընը
եօլարագ վէ քէմիքլէրինի կէմիրէրէք
կէզէրտիլէր. հէվիսինատէն սօնրա Պօլէս-
լաօս տաճի թիւրլիւ միւսիպէթլի իլլէթ-
լէրէ կէրիֆթար օլուպ ումմատըղը զէման
կիւնահլարը իչխնաէ եօղ օլտու:

Ս· Վէնգէլաօսուն շէֆաաթըյլա հադդ
թէալա չօղ միւճիզէթլէր իշլէմիշ տիր
վէ հալա տաճի պու կիւն տուա իլէ օնուն
եարտըմընը տիլէյէնլէր իչին Ալլահըն
եանընտա շէֆաաթճը օլուր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 15

Ս· ԵՒՓԻՄԻ ԿՈՅՍ

Փուլթիէրէսթ Դիսկլեսիանոս գրալըն
տէվլէթի էյեամինատէ Գատը քէօյիւնատէ
քրիսթիյան ամաալարտան պու ազիզէ
տիւնեայա կէլմիշ տիր: Մէգքիւր գրա-
լըն էմրինէ Պրիակս նամինատէ պիր ատէմ
շէհր իւզէրինէ այան նատապ օլտուղու ճէմի
քրիսթիյանլարը տինլէրինատէն տէօն-
տիւրմէյէ թիւրլիւ թէրթիպլէր գուրար
ըտը: Շէհր էհալիսինատէն քէնտի ֆի-
քրինէ ույկուն Ապէղղիանոս նամինատէ
պիրինի պուլուպ օնուն էլինյլէ եէրլէրինի
եուրտլարընը ատաշլըրըը վէ հուզուր իլէ

խըմդէթինի պաշա չըզարմադա չալըշըր ըտը։ Թիւրլիւ իսթիշարէլէրտէն ոճնրա պիր պէյանննամէ չըզտըրըպ Արէս ալլահ-լարընըն ակքիզ կիւն ոճնրա էօրթուսու օլմասընը պիլտիրտիլէր վէ ալայ զինէթ իլէ դուրպան սունմադ իչին ճէմի շէհր էհալիսինի փուԹխանէյէ տավէթ էտիպ կէլմէյէնլէրէ էօլիւմ էօրֆիւ վէրտիէր։ Եադըն շէհրլէրտէն օրայա գաչան քրիս-թիյանլար իլէ պունլարըն սայըսը խայլի արթմըշ ըտը։ Պու ֆէրմանն իւզէրինէ Թէքրար զէվալլըլարըն Եիւրէյինի գա-տավէթ պատտը վէ պիր Թադրիպ իլէ շէհրտէն չըզտապիլէն Թէքրար գաչտը, վէ պադըսը կիզլէնիպ ֆօրԹունանըն կէչ-մէսինէ պէքլէր իտի։

Ալայ վէ դուրպան վադԹը կէչիպ պիր էվինչինտէ էլլի գատար քրիսԹիյանլար սագլանմըշ տըր տէյի Պրիսկոսա խատպէր վէրտիքլէրինտէ օնուն էմրինյլէ էվլի պա-սրպ հէվինինի ԹուԹտուլար վէ հաքիմինն հուզուրինէ չըզարտըլար. Եւֆիմէ տաճի ԹուԹուլանլարըն պիրի իտի։ Հաքիմ իլ-ք էվվէլ տաէԹի իւզրէ ալլահլարընըն պիւ-ճիւքլիւյինիւ, գրալըն տէօնմէզ իրատէ-Թինի վէ միւԹի օլուպ դուրպան սունան-լարա էտէճէյի իքրամ ու ինամլարը պի-րէր պիրէր աէօյլէտիքտէն ոճնրա քրիս-տոսու պըրտագըպ փուԹլարա, աէճտէ գրլ-

մաղա էմր էլլէտի: Լաքին ազիզլէր կիւ-
լիւպ թէքլիֆինի հադգ սէօզլէր իլէ բէտա
էթտիքլէրինաէ զըզըր վէ ճէլլատլարա
Տէօյտիւքտէն սօնրա հապսա ամքըն տէյի
էմր էլլէտի: Էմրի իճրա օլտու վէ օն տօ-
դուզ կիւն միգտարի հապտա պէրիպէրի-
նի, պախտուսա տահա քիւչիւք Եւփիմէյի
տինլէրինաէ վէ Քրիստոսուն խաթըր իչին
դանլարընը տէօքմէ ֆիքրինաէ գավի տուր-
մայա նատիհաթ վէրտիքտէն սօնրա եիր-
մինճի կիւն էլլէրի արգալարընտան պաղլը
վէ պօղազլարընտա ալըր զինճիրլէր ատլը
թէքրար Պրիսկոսուն հուզուրինէ չըզ-
տըլար: Պու գատար իսքէնճէլէրտէն սօն-
րա էլպէթտէ էթտիյինիզ ինտա իւզէրինէ
փիւշման օլուպ գրալ էմրինի գատուլ վէ
իճրա էաէրսինիզ տէյէրէք պիւյիւքլէրի
պըրատըպ քիւչիւքլէրէ եազլաշտը վէ
կիւլէր եիւզ վէ թամթը սէօզ իլէ օնլարը
ավլամազ իսթէր իտի. լաքին օնլարտան
տա մէէմնուլ էթմէտիյի հադգ սէօզլէրի
իշիտինճէ զայէթլէ գուտուրտու վէ էվ-
վէլքինտէն զիատէ էզիյէթ վէրմէյէ էմր
էլլէտի: Սօնրա հիչ պիր թիւրլիւ հադգ-
լարընտան կէլէմէյէճէյինէ գանտըզընը-
տա շէյթան ալտըր Ադեղղիանոսուն
ֆիլի վէրմէսիյլէ Իզնիմիտ շէհրինէ գրա-
լըն էօնիւնաէ մուրաֆտա օլմայա եօլլատը.
վէ լաքին քրիսթիյանլար եօլա չըգտը-

ղընաա Պրիսկոս՝ Եւփիմէնին տիպէրլի-
յինէ վուրուլուպ քէնտինէ դափմադ իչին
ուպ իլէ էնաէնտէն վարար վէ քիմսէ
տույմատան արդատաշլարընան այրըլըպ
դաչմադ իսթէր իտի։ Եւփիմ հիչ պիր
թիւրլիւ դայլ օլմայըպ չաղըրտըլընտա
հատտալարա թաւթուրուպ ճէմայրէն
ատրայընա կէթիրթտի, վէ ադիպ Եւփիմ
քէնտիյի փաք վէ լէքէսիզ ատղամադ
իչին Ալլահա տուա էտէր տուրուտու։

Պրիսկոս պու աէօղէրի իշիտիպ ութան-
արդընտան նէֆս արզուսունու տին զայ-
րէթինէ չէվիրիպ օլ եւզաէն ադիզէյի
ավլամադա չալըշըր ըտր. Ալտատանլար
կիթտիլէր կէլ էթտիյիմ քէրէմի թանը
տա ալտհլարա դուրպան տուն վէ տու-
թանլար արբատրնա կէչ տէյի խոշամատ-
լույլէ նատիհամ վէրիր իտի. վէ լաքին
Ալլահըն ատարդ ճարիյէսի հէր թէքլիֆ-
լէրինի բէտա էթտիյինտէ պիր եէնի իճատ
քէնքին վէ սիմսի թէքէրլէքլէր արատրնա
եաթըրըպ, չափուճադ էօլսիւն տէ էլին-
տէն դուրթուլույըմ տէյի իւզէրինատէն
եուվալատը։ Ինտանճա դատիլսիզ գըյտա
օլուռան շէյ Ալլահըն ինտինտէ գատիլլի
օլուպ Եւփիմ քէտէրսիզ գալտը վէ ճէմի
իսքէնճէլէրի արատրնտտա հիչ պիր շէյ
տույմադ կիսկի տուրուպ Ալլահը մէհ
էտէր իտի։ Զալիմ Պրիսկոս պու հիք-

ՄԼՅ իւղերինէ գապահաթընը թանրյա-
ճապ եէրէ տահա պիտաէ ափրթլէնիպ օնու
ասղ ասղ ամԹէշ իշինէ ամԹարրատ վէ
լաքին Եւփիմէնին կիրտիյի կիպի ամԹէշ
իշինաէն ասղ ափլիմ չըզմասընը վէ ա-
Թէշէ ամԹանլարըն եօղ օլմասընը կէօր-
տիւիւնաէ քէնահիյի շաշըրըպ էաէճէյինի
պիլմէհիյի իշին հապատ ամԹարրատ: Պիր
գաչ կիւն միւտաւիմնաէն ածնրա Թէքրար
էօնիւնէ չաղըրըպ էօրՓ ու վատրյա քէ-
յինաէն չէվիրէմէհիյինաէ պիր տաւզաղ
դուրաւ պիլմէյէրէք օրատան կէչմիյին-
աէ իշինէ ափուշուպ եօղ օլաւն աէյի Թէ-
մաշա եէրինէ եօլատար, վէ լաքին Ալլահրն
քէրէմիյլէ տաւզաղ եէրինէ կէլմիյինաէ
իքի մլէքլէր ապիզէյի ԹաւԹաւպ իւղէ-
րինաէն քէաէրսիզ կէչիրտիքլէրինաէ Եւ-
փիմ Թէշէքքիւրէն եէրէ գափտատար վէ
քէրէմքեաճի Եարատարճըրնա տաւա էյ-
լէսի, վէ գալիմ Պրիակոս գաւտուրմաշ
քէլպ կիպի էօքսինաէն քէնահ քէն-
տինի եէր պաղըրըրըտար: Ածնրա պիր ճիւ-
ղի տաղը պաշընա կէլմիյինաէ Թէքրար
եալԹաղլանմադա պաշլատար վէ եինէ
Թէքլիֆլէրի բէտտա օլունտուղունտա մէն-
կէնէյէ սըզըպ տէսԹէրէ իլէ ապիզէնին
Թէնինի իքիյէ պէօլմէյէ վէ ածնրա Թատա
իշինաէ գավուրտպ եօղ էմմէյէ էմր
էյլէսի, վէ լաքին Եւփիմ իսքէնճէ եէ-

րինէ վարտըղընտա մէնկէնէլէրթուխմադ, տէսթէրէլէր քէամէդ օլսուս վէ աթէշ սէօնիւպ եօղ օլսուղունու կէօրտիւյիւնտէ ազըղըն ճանամավրլար էօնիւնէ աթտըրտը, վէ օնլար տախի փարալայաճագ եէրէ սաղլիգէյէ օխշայարագ սիւրիւքլէնտիքլէրինտէ, ճէլլատլար պէլքի գան գօգուսույլա ճանամավրլարը թահրիք էտէրիդ տէյի ազիզէնին թէնինի գըլըճ իլէ տէլիք տէլիք էթտիլէր: Պու թարիդ իւզրէ ազիզէնին գանը քէսիլիպ էօլիւմիւ եադըն օլմասընը կէօրտիւյիւնտէ օլ անէ գատար Ալլահըն էթտիյի քէրէմլէրէ շիւքր սունուպ ազիզ իամինէ համտ ու սէնալէր օգուստու, վէ սօնրա ճանամավրլարտան պիրիսի իւզէրինէ սալըպ փէնչէսիյլէ ճան չէքիշտիյի վագթ վուրուպ էօլտիւրտիւ: Պու ազիզէնին էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 303 թարիխինտէ վուգու օլմուշ տուր. վէ Ալլահըն սրբուհի Եւֆիմէնին շէֆաաթրյլա էթտիյի միւճիզէթլէրին սայըսը եօգ տուր: Օլ պիր գըրզ տօգուզ արգատաշլարը տախի քէնտի կիպի Քրիստոսուն ուղրունա թիւրլիւ պէ թիւրլիւ իսքէնճէլէրէ սապը էթտիքտէն սօնրա Գատար քէօյիւնտէ դան տէօքէրէք հասրէթինի չէքտիքլէրի Քրիստոսու կէօյլէր ճէննէթինտէ Ս. Եւֆիմ իլէ պիրլիքտէ կէօրմէյէ նայլ օլսուլար:

ՍՐՏՈՒՀԻ ՀԻՆՑԿԱՐՏԻՍ

Վիլհաէի շէրիֆին թէվարիխլէրինէ նամտար վէ Ղմտուհ ադիզ Հիլտէկարտիս Սփոնհայմ պէյլիյինէ ծոյզատէ, մալտար վէ էհլի ֆազուլէթ ամթալարան տօղուպ օնլարըն էլի ալթընտա էյի թէրպիյէ օլմուշ տուր։ Սէքիզ եաշընա վարտըղընտա Եուդդա իամինատէ պիր էհլի թադվա Ս. Բենեդիկտոսուն գանունլարը միւճիպինճէ տաղ տէվէսինատ պիր մանաստըր իչինատէ եաշայան բահիպէյէ թէսլիմ էթտիլէր վէ Ալլահըն խըզմէթինէ օլան աշգընը օրատա իճրա էթտին տէյի սըմարլատըլար։ Եաշը նէ գատար քիւչիւք իտիյատ տէ Ալլահը թանըմազ արզիւսիւ օլ գատար պիւյիւք իտի, վէ հէր շէյատէն զիատէ օնու իւսթիւն թութար ըտը. շէյլէ քի ուսթատը պիլէ շաշար գալըր, օլ պապատ օ միսիլլի խայր ամէլլէր իշլէմէ զայրէթի նատըլ վէ նէրէատէն հատ օլույօր՝ ադապինի անլայամազ ըտը։ Զէվգ ու սէֆատը տուտա էթմէք, գէպուրլէր օզումազ, զայրիլէրինէ եարտըմ էթմէք վէ մանաստըրըն էն էտնա իշլէրինէ գատար եաֆմազ իտի. ճէմի մանաստըրտա պուլունան բահիպէլէրէ էյի էօրնէք իտի վէ էօյրէնմէատէն հէր շէյի էօյրէնմիշ կի-

պի եէրլե եէրինճէ, վապթը վադթընճա էթտիյի իչին հէր քես շաշար վէ Ալլահըն էլի իւղէրինաէ օլտուղունու աշիքեար կէօրիւրիւտիւ, օլ սուրէթտէ մանտաթըրըն պաշ անտաը տախի վադթընտան էվվէլ մանտաթըը էտափընը կիյտիրիպ րահիպէլէը ահտ ու նէզրինի էթտիրտի։ Հիլաէկարտահին եէր իւղէրինաէ հէր արզիւսիւ թէքմիլ օլուպ պուննտան պէօյլէ էօհտահինէ ալտըդը պօրճլարըն իճրտաը իչին ատի պէլիղ էտէը իտի։

Պալտաէ զիքը օլունտան Նուդդանըն էօլիւմինտաէն ոճնրա մանտաթըը րահիպէլէրի մէշվարէթ էտիպ Հիլաէկարտահի մանտաթըը իւղէրինէ պիւյիւք թայֆին էթտիլէը. ազիզէ պու թէքլիֆէ նէ գաատար գարշը գօտուչտա տա եինէ Ալլահըն իրտահտահինէ թէալիմ օլուպ պաշ էչտի վէ պու ազիմ խրզմէթի իւղէրինէ ալտըդընտա ոէօգ իլէ ֆիիլէն քէնտի թէվտափլէրինէ էչի իպրէթ վէրիր վէ քէմալէչէթ թտրիգինտաէ իլէրի կիթտէչ զայրէթ վէ նտահտաթ էտէը իտի։ Ալլահըն քէրեմիլէ տախի հէր էմէքլէրի պօշա կիթտէչիպ վադթինտաէ մտհտուլունու կէթիրիր իտի։ Րահիպէլէրին եէվվիէն ատըրտ արթտրգընտան օթուրտուգլարը եէրքիուչիւք կէլիրիտի. օլ սուրէթտէ Ալլահ թտրտաֆընտան ոէչէճէչի եէրի տիւշիւն-

ան կէօրիւպ Ս· Բուփէրթապէրկ տաղը իւզերինտէ պիր կիւզել մանաաթը պինա էտիպ եիրմի գաւառը բահիպէլէր իլէ իչինէ կիրտի վէ պիր գաչ ակնէ ածնրա պիր թանէ տահա եափըպիչինէ եէնի բահիպէլէր գո- տու: Պու իքի մանաաթըրըն պինաաընտա տա չօղ եիւզակն զահմէթ չէքմիշէ տէ, եինէ քէնտիսի Ալլահըն քէրէմիյլէ հէր կիւճլիւքլէրի եէնիպ արզուսիւնիւ իլէրի կէօթիւրտիւ:

Պաշընա կէլէն հէր սըզընթըլարընտա իւմիտինի Ալլահա գօր վէ ֆազլէթ օնտան եարտըմ օլսէրսիւ: Սըզ սըզ չէքտիյի քէյֆիյէթլիքլէրի արտաընտա հիչ պիր շիքեայէթ էթմէյիպ Քրիստոսուն չէքտիքլէրի էզիյէթլէրի սիւշիւնէրէք թէսէլլի օլուրտու, պաշզալարը ազըրլարընը խաֆիֆլէթմէ իչին պիր շէյ սը- մարլատըղլարընտա, օ՝ Յիսուս պէնի սէվ- մէյիտի իւզերիմէ պունլարը տա եօլլա- մազ ըտը տէյէրէք շազ օլուրտու: Պիր տէֆա օթուզ կիշի միղտարի ազըրլարըն շնտաէթինտէն օվուն օվուն կէլիր իտի վէ կէօրէնլէր իւմիտլէրինի քէսմիշ իքէն պիր մէլէք կէօրիւնիւպ, Տահա էօլէճէք վազ- թըն կէլմէմիշ տիր դօղմա տէտիյի կիպի, ազըրլարը տէֆ օլուպ՝ ազիզէ այաղա գալգտը վէ կէղմէյէ պաշլատը: Անդրէասինի պիլմէյէնլէր շաշարըտըլտըտա տա Հիլտէ-

կարտիս պիլտիյի իչին գալպինտէ Ալլահա շիւքր սունար վէ լիսանտէ մէտհիւ տուասընը էտէր իտի։ Ալլահ էֆէնտիմիզ պու ճարիյէսինէ չօզ շէյլէր պէյան էթ-միշ տիր. քի վազթընտա կէլմիշ չըզմըշ տըր. վէ ալչազ կէօնիւլլիւյիւ իչին մէք-քիուր մէրհում սէվտիյի ուսթասընա պիլէ տէմմիշ տիր։ Պիր տէֆա Ալլահ թարաֆընտան ճէմի կէօրիւպ տույտուգ-լարընը քեաղըտա ալմայա էմր օլունտու վէ քէնտիսի մաղլուբլուգ հըրսընտան գօրգուղու իչին տույմամազլըգա վուր-տու վէ Ալլահըն սէօվիւնէ իթտաթ էթմէ-տիյի իչին պիր ադըր խաստէլիյէ տիւշ-տիւ. ասնըա խոստովանահայրընա մատա-հաթը պիլտիրտիյինտէ հէր պիլիպ կէօր-տիւքլէրինի եազմադա մէճպուր օլտու։ Եազտըղը սուրէթլէր շուբայա պուբայա տադըլըպ Փափա հազրէթլէրինին էլինէ գատար վարընճա հէր օգույան մէֆհու-մունա հայրան օլտու վէ միւմայիլէյհ հազրէթլէրի օնտան ասնըա հէր նէ քի Ալլահ թէալա պէյան էտէրսէ եազըպ քէնտիսինէ պիլտիրմէյէ թէմպիհ էթտի։ Պու գատար հիքմէթլի սըրըլտըը տիւ-նեայա պէյան էթմէսի իչին ատը զայէթ չավ օլտու վէ հէր թարաֆտան պիւյիւք-լէր քիւչիւքլէր տախի, քէնտիյէ ադ-ռօրտըրտըլտար վէ տուասընը տիլէրիտիլէր։

Հալա պու կիւնէտէք Փափալարըն, աբրիշիազուպլարըն, փիազուպլարըն, գրալլարըն վէ փատիշահլարըն օնաան նահիհամթ խամէյիպ ազլ սօրմազ իչին եապարգլարը մէքթուպլար սազլը տուրույօր. վէ պունլարաան աշիքեար կէօրիւնիւր քի Ալլահ էֆէնտիմիզ չօզ կիզլի շէյլէրի վէ վազթիլէ օլաճազ ալամէթլէրի ճարիյէսինին ֆիքրինէ վէ լիսանընա փիշինէն գօմուշ սուր: Օզումազա վէ ահրին իլմէ թաղիպ օլմամըշ ըար, վէ լաքին ալիմլէրէ վէ օզումուշլարա ազլ էօյրէթմէյինի ինաան կէօրիւնճէ թէճաճճիւպաե գալըր: Ալլահըն էմրիյլէ Հիլտէկարտիս եօլճուլուգ տախի էթմիշ տիր: Եօլտա քահանալարա վէ աշխարհականլարա չօզ թիւրլիւ շէյլէր պէյան էթմիշ տիր. մանտաթըլար գիաբէթինէ վարտըլընտա բահիպէլէրէ մախսուս գանունլարը միւճիպինճէ էօմր կէշիրմէյէ զայրէթ վէրմիշ տիր:

Ագնզ Հիլտէկարտիս միւճիպէթ իշէմէ քէրէմինէ տախի նայլ օլմուշ ուսուս. չօզ քեօրլարըն կէօղիւնիւ աչտը, քիւթրիւմլէրի սաղալթտը, վէ տուտաը պէրէքեաթըյտա խատէլէրէ շիֆա վէրտի: Ճան խատմի շէյթան չօզ թիւրլիւ իղվալէր իլէ ապիզէյի ալտանմազ իսթէտիյէ ան հէր ան բէզիլ օլուպ եանրնտան գաչտը: Վէլ հասլ պու մինվալ իւզրէ եաշայըպ

ակքահն ինի եաշընա վարընճա զայրի պու թէնինաէն գուրթուլուպ էպէտի ճէննէթինէ քէնահինի ալմասը իչին Ալլահա եալվարար, վէ րէճաալ գապուլ օլունուպ կիւնիւննիւ, սահաթընը աուչսուզունսա հէր հապըլըզընը կէօրսիւ վէ պիր խաֆիֆ խասթէլիքսէն ասնրա փալ բուհինի եարսաըճըլընըն էլինէ թէալիմ էյլէմի:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 17

Ս. ՆՊՒՀԻ, ՄԱՍՍԱՆ

ՔԵՐԹՈՂ ՎԻ ԴԱՒԻԹ ԱՆՑԱՂԹ

Պու ազիզլէր միլլէթիմիզին շանը Ս. Սահակըն վէ Մեսրոպուն պաշ շահըրալէրինաէն օլուպ ծնալը իլէ պիրլիքտէ միլլէթ իչինաէ իլիմ ասղմագա չօղ չալըշմըշ տըրլար: Թաֆխիլլի հիքեայէլէրի եօղտուր, վէ հապդլարընա պիլախյիմիզ ահ պունլար տըր: Կէօրիւնիւր քի Ս. Եղիշէ վարդապետ էրմէնիլէր ահրաքէրի Ս. Վարդանըն քեամիխի օլուպ կէօղիւ իլէ կէօրսիւյիւ ճէնք վազտալարընր վէ ահէր օլ էահրահ միլլէթ պաշընահան կէչինի Դաւիթ Մամիկոնեանըն մահթուպու իզրէ գալէմ ալմըշ տըր: Ահէր թէքլիֆլէրինաէն կէօրիւնիւր քի պու ազիզ վիղդուպլուգ մէանէտինէ տահի բէքի օլմուշ

տուբ: Հէր եաղարդլարը թէէսիրլէ, խա-
թիլահը կիւզել վէ լաթիֆ, վաճիը պէ-
յան վէ աշիքեար, աէյիշլէրի ածախպ խոշ
վէ զալպի ճէլպ էտիճի: Էօմրիւ թարզը
մէլէքլէրէ պէնզեր, տիւնեա իշլին էօլիւ
կիպի, ֆագատ Ալլահ իշլին եաշար ըտը-
պու ապիպ խայլի վազթ տախի մանատա-
թըը իշլինէ չէքիլիպ զահիտանէ էօմր կէ-
չիրմիշ տիր. արզիւսիւ՝ էօլիւնճէյէտէք
օրատա զալմազ ըտըյատա տա պազէն տա-
խի ճէմիաթըն խայրը իշլին շէհիրէ կէլիպ
վազտար վէրմիշ տիր. վէ ասնրա եինէ
թէնհայա չէքիլիպ տուտարնա վէ բու-
հանի թէֆէքքիւրլէրինէ մուզայէտա օ-
մուշ տուբ: Լաքին չօզանլար կէօրիւպ
եէրինի պէյան էմանէթլէրինտէ Ս· Եղիշէ
օրատան տա զաչմայա մէճպուր օլտու վէ
ախէր եէրտէ տազլար արտարնատա պիր
մազարա զուրուպ իշլինէ չէքիլտի վէ ա-
տէմի իւզրէ մէլէքեանէ եաշայարազ
կիւնլէրինի թէքմիլ էտիպ կէօյլէր ճէնննէ-
թինէ թէպոիլ օլտու վէ ասնրա տու-
յուլտուղունատա թէնինի զալարբարլար
վէ էօլտիւյիւ վէ ծնատան էվվել ապքին
օլտուղու եէրլէր իւզէրինէ քիլիսէ եափ-
արլար:

Ինչա էմանէյի կիւզել զայիտէլէր իշլին
քէնդինէ Շահր իւնվանըյլա թէամիյէ
օլունմուշ Ս· Մովսէս Խորնի քէօյիւնտէ

տօղտուղս իչին ալէսահվիչ Խորենացի իամիչլէ պէլլի պիր, վէ Ալթինա շէհրինէ իլմ թահսիլ էթմէ իչին եօլտաներան շահիրալէրին պիրի տիր. քի ազ վաղթ զարփըտա չօղ շէյ թահսիլ էտիպ Րօմայա, Ըսթամպօլա, Փիլիսթին ճանիպլէրինէ վէ Շամ թօփրաղընա զատար եօլճուլուգ էթտիքտէն ոնըա քիւլլիւ իլմ իւ փիւնուն իլէ մուղէյեէն օլուպ վաթանընա տէօնմիւշ տիւր: Միլլէթի ուղրունա թիւրլիւ քիթապլար թէրճիմէ էթտի վէ իլմի նուրույա չօղ քէօրլէնմիշ դալպալէրի աչտր. քէմալիյէթէ վէ փաղուլէթէ օլան աշզը ալէմէ պէյան օլտուղս իչին Եղնիկ վէփաթ էթտիքտէն ոնըա Բազրեւանդ վէ Արշաուսնիք իւղէրինէ եպիսկոպոս նատպ օլունտու վէ ճէմիաթը ուղրունա էօմրիւնիւ գօյուպ վաղ ու եազըյա օնլարը էյի էթմէյէ չալըշըր ըտր: Պու ազիզ՝ Թոմմա Արծրունինին շէհատէթլիյի իւզրէ եիւպ եիրմի սէնէ գատար եաշայըպ էմէքլէրինին իվազընը Ալլահտան ալմադ իչին էճէլլէյլէ էօլիւպ սէատէթ մէքեանը ճէննէթէ նայլ օլմուշ տուր: Պու ազիզին տատի միլլէթ իչինտէ պրատտըղը թէէլիֆլէր չօղ իմթիպարտա տըր:

Իլմ ու փիւնուն իչինտէ զայէթ իլէրիլէմիշ օլմատը իչին Անյաղն եանի

Ղայրի մաղլուպ իւնվանըլըլա անըլան Դաւիթ՝ Մովսես Խորենացիներին եէյէնի տիր: Պու ազիզ տախի ասն թէրճիման-լարտան օլուպ միլլէթիմիզ իչինէ բուտիտէն էրմէնիճէյէ խայլի քիթապլար չէվիրմիշ տիր· ինի լիսանտա տա փէք էյի վուդուֆիյէթի օլտուղու իչին բուտ տիլինտէ տախի չօզ քիթապլար թէէլիֆ էթմիշ տիր վէ Բուտդարտան չօղու քէնտի միլլէթլէրինտէն տիր տէյի պահա էտէրլէր: Քիթապլարընտան ղայրի էօմրիս հիքեայէի հիչ պիր եիւզտէն պէլլի տէյիլ իսէ տէ ուսթալարը վէ րէֆիղլերի ուտուլի իւզրէ եաշայըպ օնլար իլէ ճէնէթէ պիր օլմադը պի իչթիպահ տըր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 18

ՄՈՎՍԷՍ ԸՀԸՐՈՆ ՎԻ ՆՊԻՒԱՕՐ

Փէյղամպէրլէրին սէրվէրի, Ալլահըն սէվկիւլիւսիւ վէ Փարաւոնտուն թօփուղու Մովսես Ամրամըն օղլույուտու՝ պիւյիւք դարտաշընըն ատը Ահարոն քի Ղեւտացիլէրին վէ քահանալարըն պաշըլըտը, վէ իքիսինտէն պիւյիւք գըղ դարտաշլարընըն ատը Մարիամ ըտը, քի իւչիւ տէ Ալլահ թարափընտան Մըսըրտա տէրպէ-

տէր վէ աէտիրկին կէղէն պէնի Իսրայիլի դուրթարմադ իչին աէչիլմիշ խոխլէր։

Մըսըրլըլար Իսրայէլ էվլատլարը իւզերինէ գըզդանըպ օնլարը եօղ էթմէկէ չալըշըր ըտըլար, վէ վազթ իլէ Յովսէփին տախի իամի փատիշահլարըն խաթըրընատն եատ օլմուշ ուտու, վէ պուննլարըն չօղալմասը իչին գօրգուպ միլլէթէ բէնճիատ վէրմէյէ պաշլատըլար վէ քէօբլէրինի քէամէ իչին օնատան ոօնրա պէնի Իսրայիլաէն ոօզան էրքէք չօճուգլարը նիլլի միւսլարէք չայրնա ամմադա էմր օլունուս։ Օլ էսէրատ տախի Ամրամին, քիւչիւք օղլու Մովսէս տիւնեայէ կէլտի. վէ ամմալարը մասրմին տիլսէրլիկինէ գրէմայրպ իչէյ միզտարի կիզլի էվատ ատալատըլար, վէ ոօնրա գայրը ատալամայա գօրգուտուգլարը իչին Յովքաբեդ իսմինատ ունատը սաղտան պիր սանտըդ եափրպ չօճուղու իչինէ գօսու վէ ուսուլ իլէ չայ քէնարընա կէօթիւրիւպ ամտը վէ գըզ գարտաշը Մարիամ ուզուգտան տուրմուշ պազար ըտը։ Ալլահըն թէտպիրիյլէ Փարաւոնուն գըզը չայ քէնարընատա պուլունուպ սանտըզը տիշարը ալտը վէ կէօրտիւիւնատ քի գէվալը չօճուգ ագլայրպ արգայօր աճրատը վէ պէնի Իսրայէլ էվլատլարընատն օլմատընը պիլտի վէ գուրթարմանըն չարէսինէ ատար ըտը։ Մարիամ

պետու կէօրեւիւինեակ եանընա վարար, վէ աւրէթէն պիլմէկլիք թաալլուպ, Իսթէրսէն ԵՀուտիլէրսէն պիր սիւա անա չաղըրայըմ տա չօճուղու ակնին իչին պէօյիլեմիւն, ատի: Թէքլիֆի գապուլ օլսաւզսնսա ալիւլ ամէլէ անսարնր չաղըրար վէ Փարաւոնան գրգը օնուն քիմ օլսաւզսնու պիլմէյէրէք Ալ շու չօճուղու պէնիմ իչին պիւյիւք ատ ասնրա իւճրէթինի վէրիրիմ, ատյի Թէմսիհ էթատի: Անսար ակվինէրէք չօճուղու ալար պիւյիւքատիւ վէ վազիր կէլտիյինեակ Փարաւոնան գրգընա Թէսլիմ էթատի քի ատրնր Մոսէս գօտու, եանի Սուսան չըգմա:

Մոսէս սարայ իչինեակ պիւյիւք Մըսրըլըլարրն հէր իլմինի Թահսիլ էթատի վէ պուլուշ վէ ակօլէյիշի էմնալիթիյատի: Եաշը գրդգա վարընճա պիր Թագրիպ իլէ միլէթինի Մըսրըլըլարրն էլինաէն գուրթարմագա սիւշիւնիւր իւսիւ, վէ օնլարրն չէքտիյի ազիզին եիւրէյինի օլ աէրէճէ ալի իւսի էթմիշ իսի քի պիր ակֆա Մըսրըլըլարսան պիրիսի ԵՀուտիլէրսէն պիրիսինէ նահաղ եէրէ գուլմ էթատիյինի կէօրսիւյինեակ զիանքեարր վուրուպ էօլսիւրսիւ վէ օրայա կէօնմսիւ: Իրթէսի կիւն ԵՀուտիլէրսէն իւրի քիշի պիրիպիրիյլէ ԹուԹուպ

գավդա էթտիքլէրինաէ Մովսէս իւսթէ կէլսի վէ արալարընը պուլսուրմազա չա-
լըշըր ըսը. լաքին իշլէրինաէն պիրիսի
Ահնի իւզէրիմիզէ քիմ շէրիաթճը գօստւ,
եօխսա տիւն Մըսըրլըյը էօլտիւրտիւյիւն
կիսի պէնիմէ մի էօլտիւրմէք իսթէյօր-
սուն տէյի չըգըշ էտինճէ, Մովսէս գօրգ-
տու, կիզլի տէյի թուէթտուղու էօլմիւն
խապէրի Փարաւոնուն գուլաղընա գատար
վարմասընը վէ քէնտինին արանմասընը
իշլէթտիյինաէ գաչտը վէ Մադիամ թօփ-
րաղընա կիտիպ ղարիսանէ օրատա ասքին
օլտու վէ ասնրա էմէյինէ պէտէլէն Հուա-
գուէլին գըզլարընատան պիրինի ալըպ էքի
էրքէք էվլատը օլտու. իլքին իամինի
Գերատամ վէ էքինճինին Եղիազար գօտու,
վէ գայնաթտասընըն տավարընը կիւտէրէք
կիւնլէրինի կէչիրիր իտի: Գըզգ ասնէ միգ-
տարի պու խըզմէթի ատտըգանէ էթտիք-
տէն ասնրա Մըսըր փատիշահը էօլիւպ
Փարաւոն իամիյլէ պիր պաշգասընըն եէ-
րինէ ճիւլուս էթմէսի տույուլտու, վէ
լաքին պունուն վազթինաէ պէնի Իսրա-
յէլին ըէնճիաէսի էքսիլէճէք եէրէ տահա
գիատէ արթտըղը իշին Ալլահ թէալա
Հաղրէթլէրի օնլարընա ինայէթ
էյլէյիպ սէվտիյի պապալարընըն խաթրը
իշին գուրթարմազ իսթէտի վէ Մովսէս
չօպանը ճէմիաթը իւզէրինէ թայէին էթ-

տի: Պու ազիզին ադլը գալպի Ալլահ իլէ պիր իտի. ճէմի ինսանլար արասընտա օնուն կիպի հազիմ վէ լաթիֆ քիշի պու-լունմազ ըտը: Ալլահըն շանու սալթա-նաթը իչին օլան զայրէթինին էօլչիսիւ եօզ, դարատաշլարը հազդընա օլան մու-հաթաքէթի պիլմէնէնտա, օնլարըն ուղրու-նա էօմրիւնիւ զօմաղա ահտէթմիշ իզդէթ ու իքրամտա կէօզիւ եօզ, տինինտէ գավի վէ պիւթիւն իւմիտի Ալլահտա իտի: Պու գատար ֆաղուլէթլէր իլէ տօնանմըշ Մովսէսի Ալլահ՝ պէօյիւրթլէն չալըշլարը արասընտան չալըրըպ ճէմիաթը իւգերինէ գրտազուգ, վէ նատըր գօտու: Էկէրչի քէնտիսի ալտազ կէօնիւլլիւյինէ իտա-թէն ասինին ինճէ վէ տիլինին ադըր օլ-մադընը ասպէպ կէթիրէրէք պու ադիմ վէ շէրէֆլի խրզմէթտէն չէքիլմէք իսթէր իտի. բէճաար գապուլ օլունմայրպ էվվէլքի խրզմէթինտէ միւգաբէր օլտու վէ պիրա-տէրի Ահարոն քէնտիյէ եարտըմճը վէ-րիլտի: Ալտազ կէօնիւլլիւլերի եիւճէլէյէն Ալլահ, Մովսէսի պիւյիւք գարատաշընտան դիտաև փայէյէ էրտիրտի: Մովսէս Ալլահ ադըր օլուպ տույտուղու խատէրլերի Ահա-րոնա վէրիր իտի վէ օլ տախի Մովսէսին ադըր օլուպ օնտան ալտրդլարընը ճէմիա-թա տույտուրտուտու: Պու ազիզ ճէմիա-թը հազդընա չօգ զահմէթ չէքմիշ տիր.

*

վէ ծնլարըն նամքեօրլուդլարընը սապր ու հազիմլիյլէ չէքիպ հէր ան գապահաթ-լարընա աֆվ էթմիշ տիր։

Պիրաաէրի Ահարոն տախի Մովսէսին հէր չէքտիքլէրինէ իլհադ ըտը. օնու տախի պիր տէֆա ճէմիաթ թաշա թութ-մազ իսթէտի վէ քահանալըդ մանսըպլըն-տան տիւշիւրմէ իչին չօդ տօլապլար գուրտու. վէ լաքին Ալլահ թիւրլիւ միւ-ճիզէթլէր իլէ օնու սազլատը, տիւշման-լարընը խէճիլ էթտի վէ քահանալըղընը հիմայէթի թահթընա ալտը։ Պու իքի պիրաաէրլէրին էլիյլէ ազիմիւշշան Հադդ թէալա չօդ աճաիպ միւճիզէլէր իշլէմիշ տիր. վէ հէր պիր միւճիզէլէրիյլէ վադթ իլէ տիւնեայա կէլէճէք քրիաատուն սըր-լարընը փիշինէն պէյան էյլէմիշ տիր։ Մովսէս՝ էլինտէքի միւճիզէթքեար ա-սասըյլա նէ գատար հիքմէթլէր էթմիշ օլտուղունու քիմ տիլ իլէ թապիր էտէ-պիլիր։ Մովսէս պու գատար զահմէթլէրի արտընտա Ֆագատ Ալլահըն վատ էթ-տիյի եէրէ եագլաշըյօրում թէսէլլի-պիյլէ շազ օլուրուտու, վէ լաքին պիր քիւչիւք էքսիքլիյի իչին պու ինսայէթտէն մահրում օլտու։ Ճէմիաթ ատ պուլմա-տրղընտա ատէթի իւզրէ թէշէքքիյէ վէ Մովսէսին հադրընա քէօթիւ աէյլէմէյէ պաշլամըշ ըտը. Մովսէս պուն լարըն էլինը-

աէն պէզար օլաուղու իչին պիր ճիւղի հապիմլիյինի ղայպ էթտի վէ աասաբյալա գայայա վուրաուղունաա կիւչէր եիւղ վէ իթիմաա իլէ պիր աէֆա վուրաճագ եէրէ չէհրէ էթտի վէ ճէմիաթի էօնիւնաէ՝ պաշալըմ պաւնաան աու չըղաըմը աէյէրէք իւչ աէֆա վուրաու: Ահարոնուն տախի եիւբէյի ճէմիաթի իւզէրինէ գալդմըշ ըար, վէ պօրճու իւղրէ Մովսէ նաահհաթ վէրիպ Ալլահըն թէմպիհլէրինի իթիմաա վէ շաղըրալա էթտիրէճէք եէրէ, օ աա օնուն թաղսիրաթընա աիւշաիւ, վէ Ալլահ էֆէնաիմիզ պիզէ էօրնէք վէրմէ իչին նէ գաաար օնլարը աէվէրիաիյաէ վէ իշրաէիլլէրի գապահաթ պիւյիւք պիր շէյ աէյիլիաիյաէ աէ գապէպիզ պըրագմայըպ իչիհինի աէ վաա օլունան թօփրաղա նէթիշաիրմէաի:

Յուվը տաղընըն թէվէհհինաէ Ահարան էօլաիւյինաէ, օղլու Եղիազար օնուն եէրինէ կէչիպ պէնի Իսրայիլ իւզէրինէ քահանայապետ օլաու վէ ֆաղուլէթի իլէ Ալլահըն հուզուրինաէ մաղպուլ պուլունաու, վէ ՅԷաու իլէ պէրաբէր Յորդանան չայընը կէչիպ Ալլահըն ճէմիաթընը վաա օլան եէրէ եէթիշէիրաի: Ալլահըն գուլու Մովսէս Նաբաու տաղընա չըգըպ ճէմիաթըն վարիս օլաճագը եէրի կէօգիւլէ կէօրաիւքաէն աօնրա՝ Ալլահըն էմրիյլէ

Մովաբ թօփրաղընտա էօլտիւ վէ կէօ-
միւլտիւ, վէ մէզարընըն նէրէտէ օլտու-
ղունու պիր քիմսէ պիլէմէտի։ Պու ազի-
զին էօլմիւ 120 եաշընտա իքէն վուգու-
պուլմուշ տուր, վէ էօլմէտէն էվվէլ
Թանրընըն էմրիյլէ ճէմիաթը իւզէրինէ
աէրաքէր Ցեուսյու գօտու, քի օնուն
վազիֆընտա տախի Ալլահըն սիւլտան-
լարընտա գարշը Մովսէսին ատատը պէրլ-
քեաթիյլա չօգ ֆիւթուհաթլար էթմիշ
սիր։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 19

Ս· ՕՍԿԱՆՆԵՐ ՎՐԱՆՆԱՅՐ

Պու պէշ տախտ օյղատէլէրի Րօմա
դրալը՝ էրմէնի փատիշահը Սանտարուկա
եօլլամըշ լար՝ պաշլարընըն ատը Քրիւտա,
եանի Ալեուն տէնիլմէսի իչին հէվիսի
ատ օնուն իամիյլէ էրմէնի սիլինտաւ Ո-
ՆՀԱՆ թէրճիմէ օլունմուշտուրլար։ Պուն-
լար էրմէնիսթան արնօրլարընտա տախլ
օլտուղլարընտա եօլտա Թադէոս առա-
քեալա բտաթ կէլիպ հադիր տուրուշու
վէ պայտալը գըյաֆէթի իւզէրինէ շաշա-
լտագ Սէն քիմսին տէյի սօրտուլար։ Թա-
դէոս՝ տաընը վէրտիքտաէն սօնրա Ալլահ
Թարաֆընտան բէտուլ Թայեին օլմասընը
պիլտիրտի, վէ տաէթի իւզէրէ օնլարա

տախի ֆրիատոսու վազ էթտի վէ իֆա-
տէսիլէ պու եէնի տինին հագգ վէ տօղ-
րու օլմասընը ընլարա գանտըրտը: Պու
սուհպէթլէր արասընտա տաղ իչինտէն
պիր սիւրիւ կէյիք գօփուպ սըչրայարագ
կիտէրիտիլէր. պունու կէօրտիւքլէրինտէ,
Էյէր տէտիյին կիպի Ալլահըն գուլու
իսէն շու կէյիքլէրէ էմր էյլէ քի տուր-
սունլար. գարնըմըզ աճ ուրը, պու կէճէ
պիրինի եէյէլիմ, վէ ատօղլէրինին կէրչէք-
լիյինէ ինանալըմ, տէտիլէր: Թադէոս
ընլարըն արզիւսիւ միւճիպինճէ վազ էթ-
տիյի Յիսուսուն իսմի շէրիֆիյլէ կէյիք-
լէրի չաղըրտը վէ ադըլլը զաթլար կիպի
էմրինէ միւթի օլուպ էօնիւնէ կէլտիքլէ-
րինտէ՝ Իսթէտիյինիզի Թուրքուն վէ եէ-
յին տէտի ընլարա: Վէ տահա գօլայլըղլա
իլգամ էթմէ իչին եէտիքտէն սօնրա քէ-
միքլէրինի սագլայըն տէյի սըմարլատը:
Պու պէշ եապանճը քիշիլէր օլ անէ գա-
տար կէօրտիւքլէրի շէյ իւզէրինէ հայրան
օլտուլար իսէ տէ, տահա թամամընա
պէքլէյիպ կէյիյի պօղազլատըլար վէ քէ-
պապ էտիպ եէտիքտէն սօնրա քէմիքլէ-
րինի այրը պիր թարաֆա գօտուլար. լա-
քին իչլէրինտէն պիրիսի Թադէոսու թէ-
ճրիպէ էթմէ իչին քէմիյին պիր թանէ-
սինի այրը եէրէ սագլամըշ ըտը: Իրթէսի
կիւն ադիզ առաքեալ քէմիքլէրի հուզու-

* * *

րինէ կէթիրտիրիպ իւաթիւնէ տէրիսինի կէչիրտիքտաէն ոճնրա տուա էթտի վէ հայ-վան ճանլանըպ ապատյարատ եիւրիւմէյէ պաշլատը. պուննուն իլէ ֆէմիյինին պիր փարչասընը սապլայանըն հիլէսի տախի օրթայա չըգտըղընտա հէփիսի պիր աղըղ-տան ֆրիսթիյանլարըն Ալլահը կէրչէֆ Ալլահ տըր տէյի չաղըրմայա պաշլատը-լար, վէ թադէոս օնլարըն իթիգատընը կէօրտիւյիւնտէ հէփիսինի տէ վաճթիպ էթտի վէ իչլէրինտէն Ոսկի թէամիյէ օլանը տա քահանայ էթտի: Օնտան ոճնրա պու ադիմ ինայէթէ նայլ օլտուղ-լարը իչին Ալլահա շիւքր տունտուլար վէ էլչիլիք մասլահաթընը տախի պրագրպ ամլարընը սիլահլարընը սաթտըլար, վէ թադէոսուն էնսէսինտէն սիւշիւպ օնուն իլէ կէղէր վէ պիլմէտիքլէրի տին սըրր ու մատտէլէրինի էօյրէնիր իտիլէր: Արտար չօղ կէչմէյիպ Սանտարուկ փատիշահըն էմրիյլէ թադէոս էօլտիւրիւլտիւյիւնտէ պու ադիղլէր թէնհայէ չէքիլիպ Եփրատ ըրմաղընըն եանընտա պիր չիչէքլի եէրտէ դօլիպալար իչինէ կիրտիլէր: Օրտտա սիւրտիւքլէրի էօմր թարղը ինսան էօմ-րիւյլէ ույմայրպ ճէննէթի էվլատը մէլէք-լէրինքինէ թէշպիհ օլունապիլիր իտի:

Գըրդ իւչ սէնէ միդտարի պու թարիղ իւղրէ զահիտանէ եաշատըդտան ոճնրա,

իլհամը իլահիյէ շէհրէ Հնտիլէր վէ փատիշահ սարայընա կիտիպ Ալտաշէս փատիշահա վէ Սաթինիկ սուլթանա Քրիստոսու վաղ էտէր վէ փուխարըն սախթէլինի կէօսթէրիր իտիլէր: Փատիշահ պու ազիզլէրինի սէօզլէրինի ըէտտա էթմէտիյէ տէ Շէմսի ճէնկուճիտաղ մահալահընա մէշղուլ օլմուշտուր, պէօյլէ շէյլէրէ ֆիքր գօմայա վադթըմ եօգ, պաշգա դէման կէլինիդ տէյէրէք եօլ վէրտի: Լաքին պու ազիզլէր իւմիտլէրինի քէամէյիպ թէքրար սուլթան իլէ վէ էթրաֆընտաքի պուլունան րիճալ քիպարըյլա պու շէյ իւզէրինէ սուհպէթ աչտըլար, շէօյլէ քի իշիտէնլէր Ալլահըն լութֆունա գարշը կէլէմէյիպ ազիզլէրին հէր տէտիքլէրինէ ինանտըլար, վէ Ս· Ոակի օլ կէճէ րիճալ քիպարտան օն սէքիզ քիշի գատար Եվրատ չայընըն եանընա կէօթիւրիպ վաֆթիդ էթտի վէ պաշլարընըն սարընը Սուքիտա գօտու, քի արդատաշլարըյլա պէրապէր սարայը պրագըպ ուսթալարընըն էօրնէյի իւզրէ թէնհայէ չէքիլտիլէր:

Ս· Ոակեանք պաշգա տէֆա թէքրար սարայա կէլտիքլէրինտէ սուլթանըն օգուլլարը վէսվէսէյէ վարտըլար, օլմայա քի օլ պիրլէրի կիպի անալարընը վէ եախօտ սարայլըլարտան պաշգասընը չէվիր-

մինչեր տէյի եւզ վէրմէտիլէր, Հաթթա աղըր աղըր լագըրտըլար ասէյլէտիքտէն ասնրա գափուտան գօվտուլար։ Պատէհու օնլարըն Թահրիքիյլէ Սուբհաթն տախի Թէվապիլէրիյլէ՝ էնաէլէրինէ կիթմէմինէ գրզըպ արամա իչին չըգտըլար. վէ չաշտլարըն էլիյլէ Սուբհաթ պուլտուգլարընտա Թէքրար սարայա կէլմէյէ գօր էտէրիտիլէր, վէ լաքին հիչ պիր Թուրլուգանտրգամատրգլարընտա Թահրիք էտիճի Ոսկեանլար կէօնիւլլէրինի եափապիլմըլէր տէյի օնլարը տա օրայա չաղըրտըլար. վէ լաքին պուռնլար՝ խաթէտիքլէրինի էթմինէր պիզ գարըշմայըզ տէյի կէրի չէքիլտիքլէրինտէ վալիտէյէրինին խաթըր իչին Սուբհաթեանլարա գըյմայըզ, Ոսկեանլարըն արգասընտան աթլըլար եօլլատըլար, վէ գօլիպալարընէն էօնիւնտէ ապիզլէրի պիրէր պիրէր գրըտըլար։ Գանլը զատտար շահզատէլէր կէրի կիթտիքտէն ասնրա Սուբհաթեանլար կէլտիլէր վէ ապիզ ուսթալարընէն Թէնէլէրինի Թօփլայըզ կիւմտիլէր վէ քէնտիլէր տախի շէհիտլիք ինայէթինէ նայլ օլունճայատագ օնլարըն մաղարատ իչինտէ էօմր կէչիրտիլէր։

Ս. ԵՒՍՏԱԿԱՆՕՆ

ԷՀԼԻ ԹԷՕՊԻՍՏԷ ՎԷ ԻՓԻ ՕՂՈՒԼՈՒՄԸ

*Պու ազիզ փուԹփէրէսԹ աԹաղար-
ման ոօղուպ օնլարըն էլի ալԹընտա
Թէրպիյէ օլտու վէ վաՓԹիզ օլմատան
ատը Պղակիդոս ուտու։ ԹատիաԹ կէլե-
շիյլէ ճէնը իլմինէ մէյլ վէրիպ պու իլիմտէ
ղայէԹ աշինալըզ. քէսպ էԹմէսի իչին
հէր քէսին ինտինտէ իԹիպար պուլտու
վէ Ռօմա գրալլարը կէօղիւնէ կիրիպ ճէմի
ապքէր իւզէրինէ սէրտար ինԹիհապօլուն-
տու։ ՓուԹփէրէսԹէր արատընտա ատէԹ
օլան պէտ խույլարտան խալի վէ պու
պապտէ հիչ քիմսէ օնտուն իւզէրինէ քիր
պրադամազ ըտը։ Ապքէրի խըզմէԹինտէն
արա պուլտուղունտա ավա կիտէր էյլէնիր
իսի. պիր կիւն պիր իրի կէյիք գօվալար
իքէն, կէօրտիւ քի պու պիր դաչ տէֆա
էԹրաֆընտա Հարմանլատըզտան ասնրա
տուրտու, վէ Պղակիդոս պու ՀարէքէԹի
իւզէրինէ Հայրան օլուպ պագար իքէն
պույնուղլարը իւզէրինտէ պիր միւնէվվէր
խաչ կէօրտիւ քի վագԹ իլէ քրիսԹիյան-
լարըն խասիմի Սօղոսա տէտիյի կիպի,
իւզէրինտէ Է՛յ Պղակիդոս պէնի գօվա-

լամանըն ասլը նէ, ակնին խաթըրն իշին էօլիւմէ իրթիքեապ էաէն Քրիստոս պէն իմ վէ ակնի խէլաս էթմէք խաթէրիմ, տէյի եաղըլըյոր, վէ պիւլէնաի ավազ իլէ չաղըրըը ըսը։ Պղակիդոս պու շէյլէրի կէօրիւպ շիտաէթլի սէտայը տախի իշիթ-տիյինաէ էյմ պէյմ օլսու վէ եէրէ դա-փանըպ, Է՛ֆէնտիմ, նէ խաթէրսին .քի եափայըմ տէյինճէ թէքրար խաչտան՝ Շէհիրէ կիթ, պիր քրիսթիյան քահա-նայ ալա վէ էհլին վէ էվլատլարըն իլէ վաֆթիղ օլսուդտան սօնրա եինէ պու-րայա կէլ տէյի ճէվապ կէլտի։ Պղակի-դոս ալնուլ աճիլէ Ալլահըն էմրի իլգէ շէհիրէ կիթտի վէ քահանայ պուլուպ վաֆթիղ օլսուդտան սօնրա քէնտի ատը Եւստաքէոս, էհլինին Թէոպիաէ վէ էվ-լատլարընըն Ադապիոս վէ Թէոպիաոս դօնուլսու։

Օնտան սօնրա էվվէլքի հիքմէթլի եէրէ տէօնիւպ Ալլահըն մէրհամէթինէ սէճտէ գըլտըդտան սօնրա, նէ՞ էաէճէյիմ տէյի սօրսու. վէ թէքրար խաչէլուԹիւն կէօրինիւպ՝ օնուն իթաաթընը Թահսին էթտի վէ սօնրա Շիմտի քրիսթիյան օլ-սուն, էղնյէթլէր չէքմէյէ հաղըր օլ, պաշընա Թիւրլիւ ուգուպէթլէր կէլէճէք լաքին դօրդմա, գավի տուր, պէն ակնին իլէ իմ վէ չէքտիքլէրինէ մուգապէլէ

աղեթանաթ թաճրնը ալաճապալն ատու։ Եւաստաքէոսուն գալպի իլք էվվէլպիր ազ աղեթիսթ օլսուդուսա տա, սօնրա Ալլահըն պիլէսինճէ օլմասընը սիւշիւնիւպ քիւլլէյէն օնուն իրատէթինէ թէսլիմ օլսու. վէ էհլի Թէոպիատէ պուղլարը տուդսուզլուղնատա իւմիտինի Ալլահա գօյարազ օնուն հէր թէրթիպինի դապուլ էթմէյէ հազըր օլսու։ Պու հիքմէթլէրատէն սօնրա արտըը չօգ կէչմէյիպ Ալլահըն ատուիքլէրի պիրէր պիրէր պաշլարընա կէլմէյէ պաշլատը. իւզէրլէրինէ խասթէլիք կէլիպ խայլի ազչա սարփ էթտիլէր, պուղնատան գաթի նազար ասլը սէպէպի պիլինմէզ պէլալար զէնճիրլամի իւզէրլէրինէ կէլիպ ազ վազթ իչինատէ զէվալլը Եւաստաքէոս օլ տէրէճէ եօխսուլլուզա սիւշտիւ քի կիզլիճէ շէհրատէն գաչմայա վէ էվվէլէ պէրապէր Մըսըրա կիտիպ պէլլիսիզճէ օրատա իգամէթ էթմէյէ դարար վէրտի։ Պու ֆիքը իլէ էհլինի վէ էվլատլարընը ալըպ պիր կէմիյէ կիրտի, վէ լաքին կէմինէն սահապը Թէոպիատէնին շիրինլիյինէ վուրուլուպ ճէպրէն էլինատէն ալտը վէ Եւաստաքէոսուն րէճա ու ֆէրեատընա դուլազ սամայրպ կէօթիւրտիւ. կէմի գալդը վէ էհլի զալիմին էլինատէ գալտը. վէ լաքին եարտըմընը վատ էտէն Ալլահ Թէոպիատէյի եալընըզ

պրագմայըպ փաքլըղընա .քիր կէթիրթ-
մէտի վէ օ միւրտար ակֆիհ մէյլի իճրասը
իչին օնա իպրամ էթտիյինաէ ղաֆիլ
էօլիւմ իլէ գազէպինի ալըպ թէոպիասաէ
ուպ իլէ օրատան սավուշտու։

Եւստաքէոս սաղ սէլիմ եէրինէ եէ-
թիշտի, վէ լաքին էհլինի պայպ էթտիյի
իչին եիւրէյի չօզ գըրըղ ըար. էզ ճիւմլէ
Ալլահտան իւմիտինի քէսմէյիպ իքի էվ-
լատլարըյլա գարայա չըզտը վէ եայան
կիտէը իքէն պիր քէօփրիւսիւզ վէ գա-
յրդըղ չայա բասթ կէլտի։ Խայլի գէ-
ման չարէսինի տիւշիւնտիւքտէն սօնրա
պիր կէչիտ պուլուպ պիւյիւք օղլունու
օմգունա ալտը վէ գարշը գըյրյա կէչիր-
տի։ Էքինճի էվլատընը տա ալմադ իչին
տէօնիւպ եարը եօլա կէլտիյինաէ, կէօր-
տիւ քի պիր արսլան իւզէրինէ սալմըշ
վէ սիւրիւքլէյէրէք օրման իչինէ կէօթ իւ-
րիւյօր. գուրթարմայա գուտուէթի օլմա-
տըղընընտան էնսէսինտէն տիւշմէտի վէ
եիւզիւնիւ օպիր թարափա չէվիրիպ պագ-
տըղընտա՝ նէ տէրսին կէօրտիւ .քի պիր
գուրտ իւզէրինէ կէլմիշ վէ եագտըրնտան
թուրթմուշ եուվարընա սիւրիւքլէյօր։
Եւստաքէոս պուննու տա կէօրտիւյինաէ
թիթրէմէյէ պաշլատը, վէ ազ վազթ
իչինտէ պու գատար պաշընա կէլէն ու-
գուպէթլէրէ տայանամայըպ հէմէն հէմէն

Ալեահրն վատը իւզէրինէ դալպինաէ շիւպհէ հասլ օլույօրտու, էյէր .քի պիրտէն պիրէ այրըլըպ վատ էտէնին Ալեահ օլտուղունու վէ վասլէրինին վազթինաէ կէլիպ չըղաճաղընը ֆիքրինէ կէթիրիպ թէսէլլի օլմայայրտը: Պունտան սօնրա տիշարը չըղտը վէ եաշամընըն չարէսինի պուլուպ պիր քէթխուտանըն խըզմէթինէ կիրտի վէ նազլ օլունմազ զահմէթ իլէ պէշ օն սէնէ միղտարի եանընտա գալտը:

Պու վազտասլար էնճամինաէ Ադրիանոս զրալըն իւզէրինէ տէվլէթ տիւշմանլարը եիւրիւտիւ վէ գարշըլարընա վարաճազ պիր պէհատրը պուլունմատըղընտա Պղակիդոս սէրտաքէր խաթրընա տիւշտիւ վէ հէր նէրաէ իսէ արայրպ պուլմազ իչին աստամլար չըղարրլտը: Ալեահրն ֆէհմ օլունմազ թէրթիպլի իրտատսիյլէ եէրի պէլլի օլտուղունտա ալայլէ ալըպ Ադրիանոսա կէօթիւրտիւլէր վէ Պղակիդոս թէքրար օրտու իւզէրինէ սէրտաքէր նատպ օլտու: Անքէրին պաշընա կէչիպ օնլարա եիւրէք վէրտիքտէն սօնրա տիւշմանլարա գարշը վարտը, վուրտու վէ խայլի եէսիր թուրթուպ ֆիւթուհաթ իլէ Օսմայա ավաէթ էթտի: Եօլտա պիր կիւն գօնազ իչինաէ օթուրուր իքէն Ալեահրն մուգատտէմինաէն թէրթիպ էթմէսիյլէ շէյլէ պիր թօհաֆ վազրա պուհուր էթտի

քի կերչէք օլմասա մասալ կէօրիւնիւր։ Նէֆէրլէր օթուրուպ պիրիպիրլէրինէ պաշլարընսան կէչէնլէրի նագլ հաէրէք էյլէնիր իսիլէր։ Էքի քիշի պիրիպիրլէրինի թանըմայարագ վէ պիրիպիրլէրի իւզէրինէ էօլմիւշ ատէյի աղլայարագ եան եանա կէլսիլէր վէ պիրիսի օլ պիրինէ Մըսըրա կիտէր էքէն անասընըն դաւրումասընը, դարտաշընըն ալանա էմ օլմասընը վէ ֆաղիր փէտէրինին չապալանմասընը նագլ հաէր իսի։ Օլ պիրի պու հիքեայէլէրի իշիթիւրինաէ թրպզը քէնտինին պաշընա կէչէնլէրի խալը րընա կէթիրիպ քէնտինինքինի տէ նագլ էթտիքտէն սօնրա զայպ օլմուշ դարտաշլար պիզ օլմայալըմ տէյի շիւպհէլէնտիլէր վէ խայլի թէֆթիշ էթտիքտէն սօնրա շիւպհէլէրի հալլ օլտուղունտա էօփիւշտիւլէր վէ պիրիպիրլէրինէ սարըլտարագ աղլամայա պաշլատըլար։ Անալարը թէոպիտաէ տախի օլ գօնտաղըն խրղմէթինտաէ պուլունտուրուտու։ պու վագըյայը տուչտուղունտա պաշընտան կէչէնլէր ազլընա կէլտի։ պու էքի ճէնքճի պիրտաէրլէր զայպլարըմ օլմասըն տէյի եանլարընա վարրագ արաշթըրտըղընտա նիշանլարընտան օղուլլարընը թանըտը վէ շապդըղընտան նէ եափաճաղընը պիլմէզ իսի։ Սօնրա պու էքի էվլատլարընը եանընա ալըպ Եւս-

տաքէոս սէրաստքէրին հուզուբինէ չըդտր վէ կէշմիշլի վէ շնմանիքի հալինի արդ էթ-տիքտէն սօնրա օնլարը վամանլարը Րօմայա կէօնտիւմէյէ եարտըմ վէ տէմթուր տիլէր իտի: Եւստաքէոսուն պու ուզուն հիքեայէտէն եիւրէյի թիթրէմէյէ պաշլատը վէ պիրէր պիրէր տինլէմէյէ պէքլէմէյիպ քէնտինին քիմ օլտուղունու պիլտիրտի վէ պօղազլարընա սարըլդպ էօփտու: Հէվիտի պիրիպիրինի թանըտըլտր վէ Ալլահըն էյլէտիյի միւճիզէթէ իքրամէն թէշէքքիւր օլտուլտր, քի պէօյլէ ումուլմադ պիր թարիդ իլէ թէքրար հէվիտինի պիրիպիրինէ գամուշտուրտու:

Րօմայա տանլ օլտուդլարընտա քէտպ էթտիյի ֆիւթուհաթ իշին Եւստաքէոսա չօդ իքրամ էթտիլէր վէ ալայ գինէթ իլէ օրտուտունու գատըլ էթտիլէր: Լաքին դրալ պու ճէմի ֆիւթուհաթլարը վէրէնլէր ալլահլար տըր տէյէրէք պիր կիւն չօդ տարամ իլէ օնլարտա գուրպան տունմայա ֆէրման չըդտրտը: Ահնիւ հէլիպ դրալ էմրի իւզրէ պիւյիւք վէ քիւչիւք, զէնկին վէ ֆուգարա ալայ եէրինէ թօփ օլտուղունտա Եւստաքէոս կէօրիւնմէտի. դրալ սէպէպինի սորտուղունտա՝ Օ քրիսթիյան օլտուղու իշին փութլարտա գուրպան տունմադ իսթէմէյօր տէյի ճէվապ վէրտիլէր: Ադրիանոպուն էօքէսինտէն դաշլարը չա-

թըլտը վէ եիւղիւ ատրարտը, վէ ֆիլ հալ հուզուրինէ չաղըրըպ ֆիքրինատէն չէվիր-մէյէ չալըշտը: Լաքին հիչ պիր թիւրլիւ գապիլի օլմատըղընտա էհլի վէ օղուլլա-րըյլա պէրապէր գուտուրմուշ ատլանըլար էօնիւնէ աթտրըտը: Պունլարըն նէ գա-տար գարընը աճ ըտըյտա տա ապիգլէրին եանլարընա պիլէ եապըշմատըգլարըն-տա, էօքէսինատէն հայդըրտը վէ էօքիւզ պիչիմինտէ եափմա պիր իշքէնճէ ալամը պագրը գազան իչինէ գօյուպ տէօրտիւնիւ տէ եավաշ եապմայա էմր էթտի: Էմրի իճրա օլտու վէ իւչ կիւն իւչ կէճէ օրա-տա սաղ գալըպ Ալլահըն էթտիյի քէ-րէմլէրէ տուա վէ սէնալէը օղուլարագ ճանլարընը թէսլիմ էթտիլէր: Պու ա-պիգլէրին էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 120 թարիխինատէ վագը օլմուշ տուր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 21

Ա. ԿԱԹԸՐԻՆԱ

ՃԷՆՕՎԱԼԸ

Էֆէնտիմիզին 1447 թարիխինատէ ճէնօվա շէհրինատէ օտղատաճ օճագտանն պու ալիգէ տիւնեայէ կէլտի. տահա սէ-քիզ եաշընտա իքէն՝ օնու կէօրէն՝ վագթ իլէ իզհար էտէճէյի քէմալէյէթէ աշինա օլուրուտու, ախէր ֆազուլէթլէրինատէն

պաշտա Քրիստոս էֆէնտիմիզին խաչելու-
թիւնուն օրան աշդը իպատէթի գայէթ
աշըրըլարակ վէ օնուն խաթըրիչին միւտա-
թի էօմրիւնտէ հէր պաշընա կէլէնէ թէ-
համմիւլ էյիմէյէ դավի նիյէթ դօսու:
Ջէվդու ակֆաման տատ ալմազ վէ թա-
պիսթա հուզուր վէրէճէք շէյլէրտէն
չէքիլիր իսի, թա օ թաղէ չաղընաման
պաշլայրակ հիչ պիր զէննէ տիւզէնլէրինէ
կէօզ աթմաղար. փուփլա եամթազլարը
վէ դուշ թիւյիւ եաապրաղլարը պիր թա-
րաֆա պրրագրակ, ամման վէ եախօտ օտուն
վարչալարրդլա տօլմուշ դրլըֆլար դու-
լանըրլար: Օն իւչ եաշընա պալիկ օլուն-
ճա քիւլլիւէն թէքրի տիւնեա էտիպ պիր
մանտաղրա կիրմէյէ հէվէս էյիտի վէ
լաքին եաշընըն քիւչիւքլիւյիւնիւ ակպէպ
թուխարադ րէճաար դապուլ օլունմադար:
Օն ալթը եաշընա վարտրըլնուա աթա-
լարընըն իպրամընա դարշը կէլէմէյիպ
Յուլիանոս Ասօրնօ նամինտէ զէննկին վէ
օճաղզադէ պիր աէլի գանլըլա թէէհ-
հիւլ էյիտի: Յուլիանոս օճաղընըն վէ ա-
արընըն դիւլլինի մուճիպ օլուպ իչք կիւ-
նէնէնէն ապիզէյէ պիր զըտալըդ կէօս-
թէրտի վէ օլ աէրէճէ խօրեաալըդ վէ
աէրթլէյէլէ կիտէր իսի քի, հէր իշնտիպ
կէօրէն Աաթաարինէնին հալինի ադլար
աճրըրտարլար, լաքին քէնտիսի շադ եիւ-

րէքլէ հէր գուլմա չէքէր վէ ծնուն իսլահ օլմասը իչին հէր էլինաէն կէլէնի էաէր իսի: Յուլիանոս կիւնաէն կիւնէ սահա պէսթէր օլսու, օյունսա, ֆէնալըգսա, իշուիշլէթաէ, վէ կիյինիպ գուշանըպ թիւրլիւ գօգուլու եաղլար իլէ սիւալէնմէսէ վազթը գայ էաէր սուրուր ուսու. վէ կիւնահարդ սուչսուզ էհլինէ սահա գիսաէ նէ կիւնէ էզիյէթ վէրէպիլիրիմ տէյի սիւշիւնիւր իւսիւ:

Զէվալը կաթարինէ պու հալ իչինաէ էաէճէյինի պիլմէյիպ եիւրէք վէ րուզ աճրարնսան աղլամայա պաշլսսար վէ հիչ քիմսէյլէ կէօրիւշիւպ սէօյլէշմէք իսթէմէյիպ պիր օսա իչինէ զսիսանսար վէ օրաասա չէօլսէ կիպի էօմր կէչիրիր իսի: Պու թարիզ իւզրէ պէշ սէնէ եաշսարզսան սօնրա ամալարը վէ խրարմլարը պու չէքիլմէզ ազապսան օնու զուրթարըպ թէսէլլի էթմէ իչին, սաէթ էթսիյի սուալարը պիր ազ քէսմէյէ վէ սիէր էյի սաէմլէր ուսուլի իւզրէ քէնսի սէ սիշարը չըզըպ էյլէնմէյէ վէ ֆէրսհ պուլմայա նսսիհսաթ վէրսիլէր: Կաթարինէ ամալարընըն սէօղիւնսաէն կէչմէյիպ սէսիքլէրի կիպի էթսի վէ Ալսահը ինճիթմէսէն սիւնեսանըն վէրէպիլէճէյի սէֆալարըն թէճրիպէսինի ալսը, լսբին հիչ պիրինսէ սսա պուլմայըպ թէքրար

մահղունլուգ դալպինի պատը վէ էվվել-քինաէն զիատէ մահզուն օլտու: Հիչ պիր եիւզաէն խէլաս օլմանըն չարէսինի պու-լամատըղընտա Պիպիանա իսմինաէ բա-հիպէ զրզ գարտաշընըն մանաաթըղընա վարտը վէ օնա եիւրէյինի աչտըղընտա հալինի մանաաթը խոստովանահայրընա իճաաէ էյլէմէյէ նասիհաթ ալտը:

Պիր գաչ կիւն սօնրա զրզգարտաշընըն նասիհաթը իւզրէ պու քահանայա խոս-տովանանք օլմայա վարտըղընտա Ալլահ էճէնտիմիզ սէմալի նուբաւնի եօլլատը վէ կէօզլէրինի աչըպ օլ անէ գատար էթ-տիյի վէհաէրանի էյլիքլէրի կէօսթէրտի վէ պի-լէրէք վէ պիլմէյէրէք իրթիքեապ էյլէ-տիյի կիւնահլարը կէօզիւ էօնիւնէ գօտու: Կաթարինէ պունլարը կէօրտիւյիւնաէ շաղըղընտան վէ գօրգուսունտան քէն-տիյի զայպ էտիպ եէրէ տիւշտիւ վէ այ-բլտըղընտա՝ Ալլահ Էճէնտիմ, աէնի ին-ճիթտիմ, էմրինէ գարշը կիւնահ իշլէ-տիմ, պունտան պէօյլէ պիր տահա տիւ-նեա սէֆալարընը պիլմէք իսթէմէմ, տէյի չաղըրը ֆէրեատ էտէր իտի: Սօնրա տաղը պաշընա կէլտիյինտէ պիր ընդհան-րտան խոստովանանքա հազըրլանմադըլէ էվինէ կէլտի, վէ հէր կիւն հէր սատթ կէչմիշ կիւնլէրի տաղընա կէլտիյինտէ տճրտընտան սանըրտար քի օլ տադիգէ

էօլէմէք տիր. վէ ասնրա խաթալարը իւ-
զերինէ տիւշինիւբ իքէն բույասընատա
ալըր խաչ ալեքնատա գանլարա միւլէվվէս
օլմուշ Յիսուս կէօրիւնիւպ պու գանլա-
րըմա պագ սէնին ուղրունա վէ կիւնահ-
լարըն ածվը իչին տէօքմիւշիւմ տէյի պիր
սէս տույոտու: Կաթարինէ այրըլըլընատա
կէօրտիւքլէրի շէյլէր իւզերինէ տիւշիւ-
նէրէք, Ա՛Հ. Էֆէնտիմ, պիլիրիմ քի
սէնի ինճիթտիմ վէ լյաքին պունատան
պէօյլէ պիր տահա ինճիթմէմէյէ գալվ
նիյէթ գօմուշում, ածվ էյլէ նա Էպպիմ,
ածվ էյլէ, ճարիյէնէ տէյի ալվայարագ
չալըրըր բոր: Օնատան ասնրա գալգինատ
պիր թէատրիքի իւզրէ պիր էյի խոտովանանք օլտու վէ Սրբու-
թիւն ալտը, վէ օլ տագիզատէն քէնա-
տինի կէօյտէ տանըպ պաշգա տէֆալար
տանի սրգճա պու տպիմ խորհուրդլարա
եապլաշմայա նիյէթ գօտու:

Խոտովանահայրընէն գօտուգու տպաշ-
խարանք իլէ գանատի էթմէյիպ նէֆսինի
զբոմագ իչէն թիւրլիւ բիյագալէտլարա էլ
վուրտու, տուտարնատա միւլագիմ, կիյիպ
իչմէսինատ վէբ տիդգալէը, հալթա
հաֆլէտանըն չօգ կիւնլէրինի, կէչմիշ կիւ-
նահլարընէն քէֆարէթի իչէն ատատ ատ
վէ գուրտ էքմէք իլէ կէչիրիր խահ: Պիւ-
յիւք օրուճ իչինատ պագը կիւն Սրբու-

թիւնտան պաշգա աղգընա պիր շէյ գօմա-
մըշ տըը: Պու կիւունէ օն տէօրթ աչնէ
սըգը էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա Ալլահ
էֆէնտիմիզին թարաֆընտան հէր խա-
թալարընըն պաղըշլանմասընըն խապէրի-
նի ալտը, պու միւժտէ իւզէրինէ նէ գա-
տար աէվինտիյէ տէ եինէ սըգըլըզը էլ-
տէն պրագմատը. Համթա էվվէլքիլէրին
իւզէրինէ տահա իլավէ էթտի. գարտաշ
մուհապպէթի հագգընտա թագսիրաթը
պուլունմամաղ իչին հէր էլինտէն կէլէնի
օնլարա էթտիքտէն սօնրա իհթիյաճը
օլանլարա ատատագա վէրիր խասթէլէրէ
զիյարէթէ կիտէր պիմարխանէլէր իչինտէ
եարալըլարըն իլգմէթինի էտէր իտի:
Խասթէլէր իլէ կէօրիւշտիւյիւնտէ թէն
եարալարընտան զիատէ ճան եարէլէրինի
տիւզէթմէյէ չալըշըպ՝ բուհանի աէօզլէր
իլէ ֆրիատուտուն խաչ իւզէրինտէ պիզիմ
իչին չէքտիքլէրինի օնլարա նագլ էտէ-
րէք՝ թէսէլլի էտէր վէ եիւրէք վէ սապր
վէրիր իտի:

Էհլի Ցաւլտանտա օլ գատար սէֆիհ-
լիքտէն սօնրա աղըր խասթէլէյլէ եա-
թարա տիւշտիւյիւնտէ, կաթարինէ կէճէ
կիւնտիւզ եանընտան այրըլմազ ըտը:
Աղըրլարը արթըպ հէքիմլէր թարաֆըն-
տան տէրտինէ պիր տէրման պուլունմա-
տըզընտա իւմիտ քէսիքլիյինտէն գուտու-

բուր պաղերըը ըսը։ Կաթարինէ հազիմ լեյլէ հէր խըզմէթինտէ պուլունտու վէ վագթ վագթ Ալլահըն մէրհամէթի իզերինէ սէյլէյէրէք թէսէլլի էթմէք իսթէր իտի։ Պունլարտան գաթի նազար Քրիստոս էֆէնտիմիզին իպէնճէլէրինի նազլ էտիպ՝ օնու թէվպէյէ կէթիրմէյէ չալըշըրտը. լաքին հիչ պիր թիւրլիւ օնուն թաշ քէսիլմիշ եիւրէյինի եումշատամատըղընտա հագգ իւզրէ ճանընըն զայպ օլաճաղընտան գօրգուպ, պիր օտա իչինէ կիրտի վէ եէրէ գափանըպ՝ Ալլահ, շու զայպ օլմուշ ճանա մէրհամէթ էյլէ, օղլունուն գանը պէհասըյլա սաթըն ալընմըշ ճանը էպէտի շէյթան էսիրի էյլէմէ տէյի, ֆիղան ու ֆէրեատ էտէր իտի։ Օ՝ իչէրիտէ պու թարզ տուա էտէրիքէն խաաթէնին գալպինտէ պիր թէպտիլաթ կէօրիւնտիւ, լիսանը թէպտիլ օլտու, Ալլահ իլէ պարըշմազ խաթէտի։ Ֆիլ հալ խոստովանահայը չաղըրըտը վէ աճըյարագ ճէմի կէչմիշ էօմրիւ իզերինէ խոստովանանք օլտուգտան սօնրա Քրիստոս էֆէնտիմիզին ազիզ թէնինի ալտը վէ թէվպէքեար եիւրէյլէ էօլիւմէ հազըրլանտը։ Պու աճահիպ թէպտիլաթ իւզերինէ կաթարինէնին նէ կիւունէ շազ վէ թէսէլլի օլտուղու թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր։ Պու ազիզէ տուսաը պէրէ-

քեաթըլյա պունա քէզալևք ախէր չօգ միւճիզէթլէր իշլէմիշ վէ ղայպ օլմուշ ճանլարը թէվկիյէ տէօնտիւրիւպ ճէնննէթի գազանտըրմըշ տըր։

Էհլի Ցուլհանոս էյի էօլիւմ իլէ էօլիւպ կաթարինէ տուլ գալտըղընտա ֆազուլէթէ վէ քէմալևյէթէ օլան ղայրէթինի տահա արթըրտը։ Ուզուն էօմրիւ հիքեայէսինի օգուլան՝ քրիսթիյանա միւթէալևիգ թիւրլիւ քէմալևյէթլէրտէն պաշգա Ալլահ մուհապպէթի հագգընտա թէլէֆֆուգ էյլէտէյի աէօզլէրի վէ օնուն խաթրը իչին ասպր վէ իրթիքեապ էթտիյի շէյլէրի իշիտիրսէ շաշար գալըր, վէ գալսինի մուհապպէթ ամէշինտէն խապրէթ պիր ֆուրսունա պէնզէտիր։ Չօգ տէֆա պու ապիմ ամէշին ալէվի տիշապրտան տահի կէօրիւնիւր իւտիւ. էլի, եիւվիւ վէ կէօքսիւ օլ տէրէճէ գրզարըր ըտը քի պիլմէյէն շիմտի եանար թուրթուշուր տէր իտի. պիր քէրրէ էլինի թաշ քէսիլմիշ պուգ իւզէրինէ գօտուզունտա էրիտի վէ գայնամտպա պաշլատը։ Էքսէրի տահի պու տէրուննի ամէշինտէն պօղուլմագ կէլիպ. Ամմա Ալլահ, ղայրի տայանամամ տէյի, չապըրըր ըտը։ Էօմրիւնիւն սօն անէնէլէրինտէ Ալլահ թէալա հազրէթլէրի ճարիյէսինէ պիր աղըր վէ մուազզապ իսասթէլևք եօլլատը. տէրտինէ

տէրման պուլունմատրգճա կաթարինէ շազ օլուր վէ պիր ազ տահա զիատէ Քրիս-տոսուն խաթրը իչին չէքմէք արզուլերի-մի: Պու գատար զահմէթլէրտէն սոնրա էօմրիւլէ աղըրլարը տա քէսիլիպ Էֆէն-տիմիզէն 1510 թարիխինտէ ալթմըշ իւչ եաշընտա չէքտիքլէրինէ պէտէլէն էճրինի ալմադ իչին ճէննէթէ ուչտու: Էօլտիւյիւ վագթ չօգ ազիզ ճանլար՝ ազիզէնին պիր սէմավի նուր իչինէ զարզ օլմուշ ճէննէթէ կիթմէսինի ուզադտան կէօրիւպ պաշգա-լարընա տա սէօյլէմիշ տիրլեր: Թէնի հալա պու կիւնէտէք չիւրիւմէմիշ հէնուզ էօլ-միւշ կիպի տուրուր վէ իսպատէթ իլէ շիֆաաթընը տիլէյէնլերէ եարտըմընը էտեր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 22

Ս. ԵՒՊՐԱՆԻՈՍ ՎԱՆ ՄԱ-ՏԹԷՈՍ

Մինքիր Յուլիանոս գրալըն տէվլէթի էյեամինտէ Անթաքեա շէհրինտէ քիլիսէ պիւյիւքլէրինտէն սէչիլմիշ թիւրլիւ ֆա-զուլէթլեր իլէ միւղէյեէն պու իքի ազիզ քահանալար տէն ուղրունա էօմրլէրինի գօյուպ ճէմի քէնտիլերէ թէսլիմ օլմուշ ճանլարը էօլիւմտէն գօրդուպ տինլերին-տէն ինքեար կէլմէմէլերի իչին սէօզ վէ

ՓԻԼԻԼԷՆԱՍԻՀԱԹ ՎԷՐԻՐ ԻՄԻԼԷՐ: ԶԱԼԻՄ ՅՈՒԼԻԱՆՈՍ ԱԷՎԼԷԹԻ ԻՇԻՆԱԷ ԿԷԶԻՊ ԲԱԱԹ ԿԷԼԻՒՅԻ ՔՐԻՍԹԻԱՆԼԱՐՐ ԽԱՅԼԻ ԻՍՔԷՆ-ՃԷԼԷՐ ԻԼԷ ԷՕԼԻՒԲԻՒՔԱՒՆ ԱՕՆՐԱ ԱՆԹԱՔԵԱ ՇԷՀՐԻՆԷ ԷԷԹԻՇԻ ՎԷ ԳԱՆԱ ԱՒԱԱՄՐՉ ՃԱՆԱՎԱՐ ԿԻՊԻ, ՔՐԻՍԹԻԱՆԼԱՐԱ ԳԱՐՉՐ ՄԻՇԻՆԻ ԳՐՃՐԱՏԱԱՐՐ ՎԷ ՕՆԼԱՐՐ ԹԱՀԳԻՐ ԷԹՄԷՔ ԻՇԻՆ ԳԱԼԻԼԵԱԼՐ ԹԷԱՄԻՅԷ ԷԱԷՐ ԻԱԻ: ՉԱՇԱՒԱԼԱՐՐ ԷԼԻՅԼԷ ԵՒԳԻՆԷՈԱՒՆ ՎԷ ՄԱԿԱՐԻՈԱՒՆ ՔՐԻԱԹԻԱՆԼԱՐՐՆ ՊԱՉՐ ՎԷ ՈՒԱԹԱԱՐ ՕԼՄԱԼԱՐՐՆՐ ՏՈՒՅԱՏՈՒՂՈՒՆԱԱ ՄԻՎԱՆ ԳՈՒՐՈՒՊ ՀՈՒԶՈՒԲԻՆԷ ՉԱՂԸՐԱՐ. ՔԻՄ ԱԷՆԻԶ ՎԷ ՆԷ ՄԱԱԼԱՀԱԹ ԻՒԶԷՐԻՆԱԷ ԱԻՆԻԶ ԱԷՅԻ, ԱԻԱԼ ԷԹԱԻ: ԵՒԳԻՆԷՈԱ ԳՕՐԴՈՒԱԱՒԶ ԻԼԷՐԻ ՎԱՐԱՐ, ՎԷ ՎԱՃԻԶ ՕԼԱՆ ԹԷՎԱԳՈՒՅՈՒ ԻՃԲԱ ԷԹԱԻՔԱՒՆ ԱՕՆՐԱ, ՔՐԻՍԹԻԱՆՐՂ, ԻՇԻՄԻՁ՝ ՔՐԻԱԱՈԱՒՆ ԳՕՅՈՒՆԼԱՐՐ ԱԻԲԻԱԻ ԻՒԶԷՐԻՆԷ ՉՕԱՆԼԸՂ ԷԹՄԷՔ ԱԻՐ ԱԷՅԻ, ՃԷՎԱԳ ՎԷՐԱԻ: ՔՐԻԱԱՈԱՒՆ ԱԻԲԻԱԻ ԱԷԱԻԻՆ ԳՕՅՈՒՆԼԱՐ ՆԷՐԷԱԷ ԱԻՐ ԱԷՅԻ ԱՕՐԱՈՒՂՈՒՆԱԱ՝ ԵՒԳԻՆԷՈԱ ՃԷՄ ԱԻՆԵԱ ԻՒԶԷՐԻՆԱԷ ԱԻՐ ԱԷՅԻ, ՃԷՎԱԳ ՎԷՐԱԻ. ՅՈՒԼԻԱՆՈՍ՝ ԷՕՅԼԷ ԻԱԷ, ԵԱ ՊԻՉ ՔԻՄՊՈՒՅՈՒՐՈՒՂ ԱԷՅԻ ԱԻԱԼ ԷԹԱԻԻՆԱԷ, ԵՒԳԻՆԷՈԱ՝ ԱՃԻԼ ԱԷՕՂԼԷՐ ԻԼԷ ԱԻՆԵԱ ՓԱԱԻՇԱՀԼԱՐՐՅԼԱ ՓԱԱԻՇԱՀԼԱՐ ՓԱԱԻՇԱՀՐՆՐՆ ՄԱՊԷՅՆԻՆԱԷ ՕԼԱՆ ՓԱՐԳՐ ԱՆԼԱԹԱՐ ՎԷ ԳԱՆԱՐՐՄԱՅԱ ՉԱԼՐՉՂՐ ԸՈՐ:

Յուլիանոս պու ճէվապ իւղէրինէ էօքէ-
լէնիպ Ա՛ ագըլըրդ պուտալա փատիշահ
որը տէտիյին Քրիստոս տահա տիւնքի
ատէմլէրտէն պիրիսի տիր. Օգոստոս գրա-
լըն տէվլէթի էյեամլէրինտէ տօղմա,
եէրի տատը պէլլի, վէ սէն օնո՞ւ էպէտի
տիր տէյի պահա էտէրսին տէտի: Եւգի-
նէոս կիւզել սէօզլէր իլէ Քրիստոսուն
Աւետարանըն վէ ինսանլըղընը օնա կէօս-
թէրտիյինտէ, օ՝ իսպաթլարընա ճէվապ
վէրմէյիպ ղէվզէնէրէք տէտիքլէրի իւ-
ղէրինէ կիւէր վէ տայմա փուրթլարընը
իլէրի սիւրէր իտի: Եւգինէոս պունլարըն
հիչ օլտուղունու քիթապլարտան իսպաթ
էթտիյինտէ՝ Յուլիանոս ութանմասըն-
տան տայանամայըպ ազիզի ճէլլատլար
էլինէ վէրտի վէ պէշ եիւզ չըպուզ վուր-
մայա էմր էթտի: Ճէլլատլար ազիզի պիր
տիրէյէ պաղլատըլար վէ ինճէ չըպուզլա
տէօյտիւքլէրի վաղթ՝ Գրալ էմրինէ մի-
թի օլ, ալլահլարա գուրպան սուն տա
գուրթուլ տէյի, էօյիւթ վէրիր իտիլէր.
վէ լաքին Ալլահըն սատըդ գուլու պիր
շէյ սէօյլէմէյիպ սապր իլէ չէքէր իտի:

Եւգինէոս պու իսքէնճէլէր արասընտա
իքէն, Յուլիանոս՝ Մակարիոսու քէնտիյէ
չաղըրըպ օնուն ֆիքրինի ատ անլամազ
իչին Շու չէքտիյի ագըլըրդըդ տէյիլմի,
սէն նէ՞ տէրսին տէյի սորտու. Մակարիոս

սէօզիւնէ հագդ ճէվապ վէրտիքտէն սօն-
րա պիր ազ սէրթլիյլէ քէնտինին էվվէլ
քրիսթիյան օլուպ տա շիմտի պէօյլէ ազիզ
տինինի ինքեար էտիպ զալիմ վէ զուլմ
օլմասընը եիւզիւնէ վուրտու, վէ գապա-
հաթլարընը թանըյըպ տա թափտընը
շէյթանլար իճատը վէ էլ եափըսը եա-
լանճը ալլահլարտան քրիսթիյանլարըն
Ալլահընա թէքրար սէճտէ էթմէյէ տա-
վէթ էթտի: Պու հագդ սէօզլէր Ցուլիա-
նոսուն գալպինի տահա զիատէ փէքլէշ-
տիրտիլէր, վէ զայրի պիր տահա սէօյլէ-
տիպ տէ ինճինմէմէ իչին օնու տա օլ պի-
րիսի կիպի պաղլայըպ տէօյմէյէ էմր էթ-
տի. վէ լաքին պունուն իլէ հիչ պիր
ֆիքրլէրինտէն տէօնմէք ալամէթի կէօր-
մէտիյինտէ չէօզիւպ պաշ աշաղա աստըր-
տը վէ գըզկըն տէմիրլէր իլէ պէտէնլէրինի
տաղլայըպ իւզէրլէրինէ զէնհրլի պէօճէքլէր
վէ սօղուլճանլար սալը վէրտի. լաքին
Ալլահըն քէրէմիյլէ ազիզլէրէ հիչ պիր
քէտէր օլմատը: Կոստանդիանոս գրալըն
կիւնիւնտէն գալմա Արտեմիս իսմինտէ
պիր էհլի թագվա՝ ազիզլէրին իսքէնճէ-
սինի կէօրտիւյիւնտէ զալիմ Ցուլիանոսուն
գարշըսընա չըզտը վէ էթտիյի շէյին
ապէս վէ գրալա տիւշմէզ օլմասընը կէօռ-
թէրտի, վէ լաքին պու ճէսարէթինին
գազէպինի քէնտիսի տէ ալտը:

Օնաան ասնրա նւգինէռաու վէ Մակաբիռաու գէնճիրէ վուրուպփուԹփէրէմԹլէր եաԹաղըպիր մահալէ սիւրաիւ, վէ ապիղլէր օրաաա Քրիստոսու վազ էաիպ էհալիսինաէն չօղունու ՔրիսԹիյան էԹաիլէր։ Օրայա եազըն պիր տաղ էԹէյինաէ պիր էժաէրի տախի տուալարը պէրէքեամԹըյլա եօղ էԹաիքաէն ասնրա, քէնաիլէրի աէ պագը գալան էօմրլէրինի մէլաիք կիպի օ տաղ իւսԹիւնաէ կէչիրիպ՝ վազԹի կէլաիյինաէ հաարէԹինի չէքաիքլէրի կէցլէր ճէննէԹինէ նայլ օլտուլար։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 23

Ա· Գ Ե Ն Ե Ս Ի Ո Ս Վ Ա Ն Ց

ՎՔրիսԹիյանլար խասիմի Դիոկղետիանոս գրալըն տէվլէԹի էյեամինաէ Ռօմա շէհրինաէ Գեննեսիոս իսմինաէ ատր չըղմըշ պիր մուգալլիտ, ճանպազ վէ կէօզ պայըճը փուԹփէրէմԹ քիշի վար ըտը։ ՔրիսԹիյանլարա գարշը խուսուսԹի գրալըն տիւշմանլըղընաան ազ տէյիլ իտի. եաշայըշընըն Թարղը փէք սէրպէսԹ, աչըզ վէ սէֆիհ. գալպի ֆէննա վէ տիլի մուրատար ըտը։ Պու ֆասիտ՝ գրալըն կէօզիւնէ կիրմէ իչին, հէր ցյունու Թազլիտինաէ վէ կիւլտիւրէճէք սէօզլէրինաէ քրիսԹի-

յանլարըն ապիմ վէ ապիզ խորհուրդլա-
րընը օրթայա ալըր, աստէղլէրի, վէ թա-
լիմաթլարը իւզէրինէ եափմա սէօզլէր
սէօյլէրէրէք աշագա վուրուր վէ մասխարա
էաէր իսի: Պիր կիւն տախի վաֆթիզ
խորհուրդու իւզէրինէ օյնամագ իսթէտի
վէ ուսլ իլէ քրիսթիյանլարտան պու
պապտե աստէղ օլան թէօրէլէրի մէշդ
էտիպ քէնտի ազլընտան օլանլարը պա-
շընա թօփլատը վէ օնլար իլէ պէրապէր
պիր էյի մասխարալըդ էթմէյէ դարար
վէրտի:

Կիւնիւ տատղը կէլտիյինտէ դրալ վէ
ճէմիաթ թէմաշա եէրինէ տօպտու վէ
փէրտէլէր աչըլըպ օյուն պաշլանտըղընտա՝
Գէնեսիոս մասխարալըդլա տուրէթա խաս-
թէլիք կէօսթէրիպ եաթաղա կիրտի վէ
օլ պիր արդատաշլարընը քէնտիյէ եար-
տըմ էթմէյէ չաղըրըպ էնճամ Ալըրլա-
նըյօրում, չարէ եօգ էօլէճէյիսէմ, պարի
քրիսթիյան էօլէյիմ, պէնի վաֆթիզ
էաին տէյի, սէօյլէտի: Արդատաշլարը
էօյրէնտիքլէրի ուսլ իւզրէ հէր տաէթի
իճրա էթտիլէր. վէ ֆիքրինի արտաշթը-
մաղ իչին եէնի վաֆթիզ օլանլարա տա-
տէթ օլան սիւալլէրի, տօղրու վէ լաքին
կիւլէրէք մասխարա էտէրէք էօյլէ պիր
թագլտտ էթտիլէր քի դրալ պիլէ կիւլ-
մէսինտէն պայըլըյօրուտու:

Լաքին օնլարըն կիւլմէսի Ալլահըն իրա-
տէթինէ մանի օլամատը. ութանմազ
մուգալլիտ պու ազիմ խորհուրդու մաս-
խարալըգ իշին ալտըղընտա Ալլահ եիւ-
րէյինի թէփրէթտի. աղզը կիւլէր վէ
տիլի քիւֆր էտէր իքէն՝ ագլը եաթտը,
իթիմատը արթտը: Վէլհասլ Գեննեսիոս
էվվէլքի Գեննեսիոս գալմայըպ՝ Ալլահըն
մէրհամէթինի թանըտը վէ տէրուննի եիւ-
րէքտէն վաֆթիզ օլմազ արզիւլէտի:
Արգատաշլարը պու ազիմ թէպտիլաթ-
տան խապէրլէրի օլմայարագ տահա էվ-
վէլքի տէրսլէրի իւզրէ օյուննու իլէրի կէօ-
թիւրտիւլէր. վէ վաֆթիզ ալայընը պի-
թիրտիքտէն սօնրա պիր պէյազ գաֆ-
թան տախի կիյտիրիպ գահգահա ալտը-
լար, վէ ճէմիաթ էօնիւնէ կէօթիւրիւպ
եագըշմազ սէօզլէր իլէ րէզիլ պէտնամ
էթտիլէր:

Վէ լաքին Գեննեսիոս եիւրէքտէն քրիս-
թիյան օլուպ օյուն պիլտիքտէն սօնրա
գրալըն հուզուրինէ վարտը վէ պաշընա
կէլէնի պիրէր պիրէր նազլ էթտիքտէն
սօնրա, Շիմոի քրիսթիյանըմ տէտի:
Օյուննու պէն իճատ էթտիմ, քրիսթի-
յանլարըն պաշ խասիմի պէն իտիմ, հէր
քէս պիլիր. լաքին օյուն վազթինտէ
ֆիքրիմ տէյիշիլտի, կէօզիւմ էօնիւմտէ
կէօյլէր աչըլտը վէ վաֆթիզ սույու պա-

շըմա տէօքիւլտիւյիւնտէ՝ պիր էլ տախի եօգարըտան կէլիպ գալպիմին գափու-սունու վուրուրուտու. օնտան գաթի նա-ղար պիր մէլէք եանըմա կէլիպ ճէմի օլ անէ գատար իշլէտիյիմ կիւնահլարը պիր քիթապ իչինէ եազըլը կէօսթէրտի, վէ վաֆթիզտէն սօնրա սիլինիպ եօղ օլաճա-ղընը անլաթտը. վէ ֆիլվագը օլ սաաթ-տէն արզիւսիւնիւ չէքտիյիմ վաֆթիզէ նայլ օլտուղումտա ճէմի մէզքիուր կիւ-նահլարըմըն տէֆթէրտէն բէսիտ օլմա-սընը կէօրտիւմ, տէտի. վէ պուննլարը պիր խահիշ իլէ նագլ էթտիքտէն սօնրա, վագըա օլ անէտէք փուլփէրէսթ օլմա-սընը իգրար էթտի, վէ լաքին օնտան սօնրա փուլթլարը բէտտ էտիպ ֆագատ քրիսթիյանլարըն հադգ պիր Ալլահընա թափաճաղընա ալանէն սէօզ վէրտի, վէ գրալը տախի քէնտի ագլընա ույտուրուպ փուլթփէրէսթլիքտէն քրիսթիյանլըղա չէվիրմէյէ չալըշըր ըտը:

Իւք էվվել գրալ վէ սէյրճիլէր էօյլէ սանտըլար քի տահա օյունու իլէրի կէօ-թիւրիյօր, օլ պապտէ կիւլէր տուրուր-ուտուլար, վէ լաքին եավաշ եավաշ ֆիքրի պէյան օլտուղունտա հէր քէս շաշար, վէ գրալ էօքէսինտէն ազ գալտը քի հէմէն օրատա էլհյլէ Գեննեսիոսու էօլտիւրիյօրուտու: Լաքին պաշգալար

մապէյնլէրինէ կիրիպ ապիկն էլինաէն ալ-
տրլար, վէ էմրի իւզրէ էավապրնը չըզա-
րըպ խայլի տէօյախւքաէն ասնրա զարանլը
զընաանա ամտրլար: Դիսկլետիանոս՝
պու վագրա ազլընա կէլախքճէ քէնտի
քէնտինի եէր իտի վէ պիր չարէսինի
պուլուպ չէվիրմէ իչլին մասլահաթը
Պղաւտինոսա իհալէ էթտի վէ օլմատըղը
հալտէ վիւճուտինի զալտրըմայա արմար-
լատը: Պու զալիմ քիշի էրթէսի կիւն
Գէննեսիոսու հուզուրինէ չաղըրըպ զրալըն
տարղընլըղընը անլաթտը վէ տիւշիւնմէ-
աէն զապուլ էթտիյի տինի պրըագրպ
տա էվվէլքի կիպի փուլթլարա աէճտէ
զրմայա վէ զրալըն կէօղիւնէ կիրմէյէ
նասիհաթ վէրտի. անճաղ պունլարըն հիչ
պիրի ֆահտէ էթմէտիյինտէ, զամչըլաթ-
տը, տէմիր թարապ իլէ թէնինի զապը-
արզտան ասնրա, Ա՛ սէֆիլ կէլտէօն, զրալ
էմրինէ միւթի օլ տա էվվէլքի փայէնտէ
զալ՝ տէյինճէ, Գէննեսիոս՝ Զրալ տէտի-
յին տէ էօլիւմէ միւպթէլա պիր տատմ
տիր, ինամ ու իհսանը տահի քէնտինի-
աէն զիտտէ սիւրէմէզ, պէնիմ թափըր-
ղըմ Ալլահ զրալլարըն զրալը տըր վէ
էօլէճէյի եօզ, եէրի կէօյիւ օ եարաթտը,
վէ հէր քեահնաթ ասնուն էմրինէ միւթի
տիր. ասնուն իամինէ վաֆթիղ օլմուշտմ,
ասնուն օղրունա պու իսքէնճէլէրէ թէհամ-

միւլ էտէրիմ, եէր կէօյ պիր եէրէ կէլած օնուն մուհաւպէթինէն պէնի այրըլմազ, օլ սուբէթսէն՝ իսթէմիյին կիպի էզիյէթ վէր, պիր տէյիլ պին քէրրէ պիլէ էօլտիւրէպիլմէն, ասլա քրիսթիյանլըգ իսմինի ազըլմաան վէ ֆիքրիմտէն չըգարամազըմ, տէյի ճէվապ վէրտի: Պղաւտինոս ղայրի պու լազըրտըլարը իչիմիզէ տայանամայըպ դրալա հէր շէյի անլաթտը վէ օնուն էմրիյլէ Էֆէնտիմիզին 303 թարիխինտէ սաթուր իլէ ազիզին քէլէօինի վուրուպ աշադը ալտը: Պու մինվալ իւզրէ Ալլահըն պէհատըը գուլու գեննեպոս էվվէլ նէ գատար Քրիստոսա գարշը խուսուսիթ կէօսթէրտիյէ, ասնրա օնուն ճէսուր շահիտլէրինտէն պիրի օլուպ էվվէլքի կիւնահլարընը գանը իլէ եայգատը վէ ճէննէթի տէվլէթինէ հիսաէտար օլսուս:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 24

Ս: ԹԵԿՂԱ ԿՈՉՍ

Էսքի պապալարըն քիթապլարը իչինէ չօգ եէրտէ պու ազիզէնին սաը պուլունուր. տին ուղրունա գանընը տէօքէն պիքիրլէրին իչինտէ ազիզ Թեկղա իլքի տիր: Պու ազիզէ Լիկաւոնիանըն Իկոնիոն շէհրինտէ ծողատէ վէ ղէնկին աթալար-

տան տիւնեայա կէլիպ փուԹփէրէսԹիլիք այնը իւզէրէ Թէրպիյէ օլտու։ Տիլպէրլիք հագգընտա շէհր իչինտէ ադրանը եօղ ուտու. օլ ճիհէԹտէն տախի էն զէննկին տէլի գանլըլարըն պիրի օնա մուհապպեԹ պաղլայըպ քէնտիյէ ալմազ իսԹէտի. անասընըն վէ պապասընըն բիզա վէրտիյինտէ Թեկղա տախի գայլ օլտու. վէ լաքին տահա տիւյիւն օլմատան օ արատէ Ս. Պօղոս առաքեալ օրայա տախլ օլուպ նամտար վէ իլիմ Թահսիլինտէ եէքԹա Ընեսիփորուն իսանէսինտէ իգամէԹ էտիպ Քրիստոս էֆէնտիմիզի վազ էԹմէյէ պաշլատը։ Թեկղա պիր եէնի ղարիպ շէյլէր իշիԹմէ արզիւսիյլէ օրայա վարըպ Առաքեալըն տէտիքլէրինի տիգգամ իլէ տինլէտի վէ ֆիքրինտէ ԹարԹտըգճա հագգ օլմալարընը պուլուպ քէնտի տէ քրիսԹիյան օլմայա հէվէս էԹտի, վէ հէվէսի միւճիպինճէ տախի իճրասընը էտիպ վաֆԹիզ օլտու։ Պունտան գամի նազար պիքիրլիյլէ եաշայանլարըն ճէննէԹտէ նայլ օլաճագլարը իհԹիշամը Առաքեալտան տույտուղունտա նէ գատար տա օլ տէլիգանլըլայա աէօզ վէրմիշ իտիյտէ, քէնտիյի Ալլահա տունմայը տահա զիատէ մինասիպ կէօրիւպ՝ պիքիրանէ եաշամաղա գարար վէրտի։

Ամալարը՝ Թեկղանըն տուրուշունտան

վէ ախէր հարէքէթլէրինաէն իւզէրինաէ օլան թէպոիլաթը սէզոիքլէրինաէ՝ չաղըրըլար վէ թաահիհ էթոիքաէն սօնրա ֆիքրինաէն չէվիրմէյէ չօգ չալըշըրլար. թաթլը տիլ վէ խայլի հէտիյէլէր իլէ կէօնլիւնիւ գափմաղա վէ քէնոիլէրէ ույսուրմազ իսթէոիլէր վէ լաքին պունլար եարամաարըղընսա աճը սէօզլէր սէօյլէմէյէ վէ գօրգու վէ էօրֆ կէօսթէրմէյէ պաշլաորլար: Թեկլա նիյէթինաէ գավի գալըպ սէօզիւնաէն սէօնմէոի, հաթթա աթալարընըն հէր սէօզիւնէ ճէվապ վէրիպ օնլարը տախի չէվիրմէյէ ղայրէթ էաէր իոի: Պու թարիգ իւզրէ հարէքէթ էթմէոի փէք կիւճլէրինէ կէլոի, վէ էօքէլէրինաէն քէնոիլէրինի ղայպ էոիպ ագրլսան մահրում ճանսավարըն էթմէոիյինէ իրթիքաապ էթոիլէր: Շէնհր այանընսա գըզլարընը գամագլայրպ իպրէթի ալէմ իչին, սէօզիւնաէն վէ ֆիքրինաէն տէօնմէոիյինաէ աթէշ իչինէ աթրպ եագմայա թէքլիֆ էթոիլէր: Հաքիմ պու շիքեայէթի աթալարընըն աղրընսան տուլյսուղունսա՝ ֆիլհալ թեկղայը հուզուրինէ չաղըրսըր վէ Հագգընսա իշիթոիքլէրի կէրչէք մի տիր տէյի, թէֆթիշ էթոիքաէն սօնրա՝ աթալարընըն արզիսաիւ վէ թէքլիֆի միճիպինճէ պիր օսուն երղընը հազըրլայրպ

աթէշ վէրտի վէ ապիզէյի իչինէ աթմաղա թէտարիք կէօրիւր իտիւ. Թեկղա աթալարընըն էվինտէ չէքտիյի իսքէնճէլէրտէն գօրդմայըպ տահա գիտաւէ եիւրէք ալտըղը կիպի պու աթէշտէն տախի իւքմէտի, Համթա պէքլէմէտէն եիւգիւնէ պիր խաչ չըգարտը վէ կիւլէր եիւզ կէօնթէրիպ իլհամի իլահիյէ քէնտի քէնտինի աթէշ իչինէ աթտը. վէ լաքին Ալլահընը հիքմէթի կէօրիւնիւպ ապիզէ իչինէ տիւշտիւյիւ կիպի րուզկեար կէլիպ ալէվի պիր եանա կէօթիւրտիւ վէ թեկղա աթէշ քէմերի ալթընտա օթուրուպ՝ Բաբելոնուն հիքմէթլի չօճուգլարը կիպի Ալլահա տուա էտէր վէ օնուն մէհինի օգուր ուտու: Պու միւճիզէ իւզերինէ սէյրճիլէր հայրան օլուպ պագտար իքէն պիր քէսքին եաղմուր կէլտի աթէշի պիւսպիւթիւն սէօնտիւրմիւ վէ պագտնլարը տարմաագաղընը էթտի:

Բօմա գրալը զալիմ Նեբրան օլ կիւնլէրտէ Անթաքեա շէհրինտէ իտի. պու ացճախպ վաղըայը իշլեթտիյինտէ թեկղայը կէօրմէք իսթէյիպ հուզուրինէ չաղըրթտը, վէ թիւրլիւ շէյլեր թէրճիպէ էտիպ րէյինտէն սէօնտիւրմէնինն չարէսի օլմատըղընա գանտըղընտա՝ եէպանի ազղընճանտավարլար էօնիւնէ աթմայա էմր էթտի: Վագթի վէ կիւնիւ կէլիպ հէր քէս

սէյրի իչին օյուն եէրինէ թօփ օլտուղունատա՝ հայվանլարը գըզարըրսպ ազիզենին իւզէրինէ սալը վէրտիլէր: Թեկղա օրթատա մէրտանէ վէ ճէսուր տուրմուշ ուտու: Ճանսալարլար իլէ էվվէլ իւզէրինէ եիւրիւյիւշ էթտիլէր, վէ լաքին եանըննա եապըշտըգլարընատա՝ ազղընըգլարընը ունուտուպ հազիմ գուզույա տէօնտիւլէր վէ այաղընըն ալթընատա օյնաշարագ սիւրիւքլէնիր խտիլէր: Ներան պու հիքմէթի պիւյիւճիւլիւք ալամէթինէ վէրիպ ազիզէյի իքի գուտուրմուշ պուղա պույնուզլարընա սըգը սըգը պաղլաթտը վէ ոօնրա իւյէնտէրէյլէ վէ տիպլէրինտէն աթէշ վէրէրէք գըզարըրմայա էմր էթտիքի պիրիպիրլէրիյլէ տալաշտըգլարընատա օնու փարէ փարչէ էթտինլէր: Էմրի իճրա օլտու վէ նէ գատար տիւրթտիւլէր վէ տաղլատըլար իսէ տէ հայվանլար եէրլէրինտէն պիլէ գըմընըտանմատըլար, շէօյլէ քի զալիմին րէսմիւլ խայալը պօշա չըգըպ ութանտըղընատան նէ էտէճէյինի շաշըրտը: Սօնրա ագլընա պաշգա պիր շէյ տախի կէթիրիպ օնու տա թէճրիպէ էթտի. օրայա եապըն պիր շէհիրտէ հայվանաթ վէ եիլան գույուտու վարըտը. էլպէթտէ օրատան գուրթուլամազ տէյէրէք, Թեկղայը իչինէ աթտըրտը վէ ազիզէ տահա տիւշմէտէն եիւզիւնէ պիր խաչ չըգարտը

*

վէ Ալլահըն մախսուս հիքմէթիյէ օրատա տախի քէտէրսիզ գալմը։

Պու գատար հիքմէթլէր իւզէրինէ սէյրճիլէր շաշըպ գալըրլար, վէ իչլէրինտէն Տրիփինա իսմինատէ պիր գատըն տայանամայըպ Ա՛Հ. թեկղանըն թափըղը Ալլահ եալանճը օլամազ. կէրչէք Ալլահ ծ տուր վէ օնատան ղայրիսինէ սէճատէ գըլըպ գուրպան սունմազ թէօհմէթ տիր տէյիպ, քրիսթիյան օլմա ֆիքրինի պէյան էթտի. քէզալիք ախէր չօղ փութփէրէսթլէր օնուն իպրէթի իւզրէ քրիսթիյան օլմազ իսթէմէլէրինատէ Նէրոն գօրգուտու վէ փութփէրէսթլիյէ պիր զարար կէլմէսինտէյի, թեկղայը կիզլիճէ էօլտիւրթտիւ, վէ եախօտ պազի հիքեայէճիլէրին զիւիմինճէ էօլտիւրմէյիպ գօյու վէրմիշ տիր. վէ թեկղա վաթանընա վարտըղընտա սէօզիւ վէ վազըյլա չօգլարընը տօղրու տինէ տէօնտիւրիպ էմէքլէրինէ պէտէլ իւճրէթինի ալմազ իչին տօգանա եաշընտա էճէլիյէ էօլմիւշ վէ սէատէթ մէքեանը ճէննէթէ վուսլ օլմուշ տուր։ Հէր նէ հալ իսէ, պու ազիզէ քիլիսէ իչինատէ քէնտի ճինսի պիքիրլէր արասընտա իւք շէհիտ սայըլըր։ Պու անէատէք տէօտիքլէրիմիզի միւզարրէր էթմէք իչին քիլիսէի շէրիֆ էօլիւմ տէօշէյինատէ պուլունան խասթէլէրէ տուա էթտիյինատէ,

Եա՛ քէրիմ Ալլահ խալայըղըն թեկղայը իւչ աահա իաքէնճէլէրաէն գուրթարտը-ղըն կիպի պու ճան չէքիշէն գուլունու տա գուրթար վէ ճէննէթինէ նայլ էյլէ ատյի տուա էտէր: Պունլարտան գաթի նագար Ս· Գրիգոր Նագիանզացինին եագ-տրղընա կէօրէ շարգ վիլայէթլէրինտէն խայլի ատէմլէր ագիզէնին մէզարընա զիա-րէթ իչին էօլտիւյիւ մահալէ վարմըշտը-լար· վէ քէնտիսի տախի օնա իպատէթէն մէզարընա զիյարէթ էտիպ օնուն շէֆաա-թըյլա չօգ էյլէքլէր գապուլ էթմիշ տիր:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 25

Ս· ԹԱԹՈՒԼ ՎԻ ՎԱՐՈՍ

Պու իքի մէյէյ պէնզէր ճանլար պիրի-պիրինյլէ էօզ գարտաշ ըտըլար վէ Ս· Սա-հակըն շահրտլէրինտէն օլուպ իլիմ վէ ֆազուլէթ պապինտէ էյի թէրպիյէ օլ-մուշ ուտուլար· վէ հէր հալ քէնտի էօմրլէրինի ուսթալարը Ս· Սահակըն վէ Մեարոպուն էօմրիւ սիւլուքինէ միւթա-պէդ էթմէյէ ղայրէթ էտէր իտիլէր: Ադիզ ուսթալարը վէֆաթընտան սօնրա Աճէմլէր զօրունտան միլլէթին իւսթիւնէ կէլէն պէլալարը տէֆ էթմէյէ չալը-շըրըտըլար, վէ լաքին Ս· Վարդանեան-լարըն էօլմէսինէ միլլէթ պաշլարընըն

պազըլարը տիւշման էլինէ տիւշմէնինտէ վէ պազըլարընըն գաչմասընտա պու ա-
զիզլէր տախի Ալլահըն վէ Քիլիսէի շէրի-
ֆին հազգընա օլան զիւլ ու ըզզալէթի
կէօզլէրիյլէ կէօրմէմէ իչին շէհրտէն գաչ-
տըլար վէ Ալէքսանդր եանի Էժտէր տէ-
րէսի տէնիլէն եէրէ վարըպ պիր գօրգունճ
մաղարա իչինտէ իսքեան էթտիլէր։ Տէօրթ
եանլարընը զալիմ վէ գանա սուսամըշ
ճանավարլար ալմըշ ըտը, վէ լաքին ա-
զիզլէրին տուսարընը Ալլահ իչիտիպ եա-
վաշ եավաշ օրատան օնլարը գօվտու։
Պու հիքմէթ իւզէրինէ տահա զիատէ
գանտըլար քի Ալլահ օրայը քէնտիլէր
իչին հազըրլամըշ ըտը վէ օլ ճիհէթտէն
շիւքր սունուպ քիւլլիյէն քէնտիլէրինի
տուսայա վէ թէֆէքքիւրէ վէրտիլէր։ Եէ-
մէքլէրի օթլուղ ուտու, վէ օնուն տախի
գարարընը կէչիրմէզլէր իտի։ Պու կիւնէ
էքիսի պիր եէրտէ էօմր կէչիրմէտէն օլ
գատար հազզ էթտիլէր քի Ալլահըն էմ-
րինէ գարշը օլմասըն տէյի իշքիլլէնմէյէ
պաշլատըլար, վէ օնուն խաթրը իչին պու
ճիւզլի թէսէլլիտէն տիւնեա եիւզիւնտէ
մահրում օլմազ իչին պիրիպիրինտէն այրըլ-
մազա գարար վէրտիլէր, վէ Վարոս՝ Թա-
թթուլտան ուզագ պիր մաղարա իչինէ
չէքիլտի վէ հէր պիրի այրը պաշընա Ալ-
լահա խըզմէթ էթմէյէ պաշլատը։

Ալլահ տիւշմանը վէ ճան խասմի մէ-
լուն շէյթան ազիզլէրի գօրգուտուպ եէր-
լէրինաէն գրմըլտաթմաղ իչին չօգ չա-
լըշըր։ Ս· Անտոնա վէ ախէր հիքեայէ-
լէրի պէլլի շահիտլէրէ կէթիրտիյի իղվա-
լէր իլէ եիւրէքլէրինի ալթիւսթ էթաի
վէ լաքին ազիզլէրին տուաստը վէ Ալլահըն
քէրէմիյլէ հէր ան եէնիլիպ րէզիլ օլտու։
Պու մինվալ իւզրէ պիրիպիրինին հալին-
աէն պի խասպէր խայլի վագթ եաշատըլար
վէ պուլունտուգլարը մահալտէ ինսան
իզի պիլէ կէօրիւնմէզ իտի։ Գազայէն
պիր կիւն ավճըլար օլ աէմթաէն կէչէր
իքէն թաթուլուն եէրի պէլլի օլտու վէ
ազ վագթտա փազուլէթի չավ օլուպ հէր
եանտէն օրայա գօշտուլար վէ ազիզ
օնլարա նասիհաթ վէրտի վէ պիլէսինճէ
գալմազ իսթէյէնլէր իչին պիր մանաս-
թըր պինա էտիպ էլի ալթընտա օնլարը
Ալլահըն թէմպիհլէրինաէ թէրպիյէ էտէր
իտի։ Պու շայիրտլէրի արտընտա հէփ-
սինաէն քեամիլ Թոմմաս իսմինտէ պի-
րիսի վար ըտը, քի հազիմլիյի վէ ալչագ
կէօնիւլլիւյիւ իչին ատը չըգմըշ ըտը։
Ս· Թաթուլ մանաստըր մէմուրիյէթինի
օնա իհալէ էյլէյիպ քէնտիսի թէքրար
չէքիլմէք արզիւլէտի, վէ օլ պապտէ
ճէմի թէվապիլէրինի չաղըրըպ փիքրինի
աչտը վէ օնլարըն րիզասըյլա օնու մանաս-

*
* *

թըը իւղերինէ նաղըը գօյուպ քէնտիսի չէքիլտի· լաքին այրըլմասան էվվել Թովմասա վէրտիյի թէէսիրլի նասիհաթլար փէք կիւզել տիր վէ պիւյիւք օլանլարա Թէվապիլէրինի չէվիրմէնին եօլունու էօյրէտիր։ Թովմաս հէր նէ գատար պու ազիմ վէ չէթին խըզմէթտէն գօրդուպ կէրի չէքիլմէք իսթէտիյէ տէ իթաաթէն պաշ էյիպ էօհտէսինէ ալտը վէ մութլու էօլիւմիւ կիւնիւնէտէք հիչ պիր շէյտէ դուսուր էթմէտէն պօրճունու էտաէթտի։

Պունատան պէօյլէ Ս· Թաթուլ վարտըղը եէնի մաղարա իչինտէ Թէքրար էվվէլքի աատէթի իւղրէ Ալլահ իլէ գօնուշմաղա պաշլատը վէ պու Թաթլը էօմր իչինտէ խայլի գէմիան գալտըգտան սօնրա էնճամ քէօհնէ եաշընտա էօլիւպ հասրէթինի չէքտիյի ճէննէթէ նայլ օլտու վէ էօլմէսի միւճիպէթլէ պէյան օլտուղունտա շաիրտլէրի իզզէթ վէ իքրամ իլէ Թէննինի գալտըրըպ մանտաղըը իչինտէ կէօմտիւլէր։

Անէզին պիրատէրի Ս· Վարտա տախի եալընըզ պաշընա պիր մաղարա իչինտէ պահիսանէ եաշար ըտը· եէմէյի թատվէ մէյվէ վէ օթլուղ ուտու· ինսան եիւզիւ հիչ կէօրմէզիսէ տէ չօգ տէֆա Ալլահըն ճէլալէթի իւղերինէ տիւշիւնէրէք օնու կէօրմիւշ վէ օնուն իլէ պիր օլմուշ կիպի

թէսէլլի օլուրսուսու : Անոնք թէսալա հազրէթլէրի սօն կիւնլէրինսէ պու ազիզի տէ տիւնեայա պէյան էթմէկ իսթէյիպ քէնտի թէրթիպիյլէ օրասան պիր գաչ քիշի կէշիրտի քի ազիզի պուլսուդլա-րընսա չօգ սէվինտիլէր վէ էյլէնտիյի մա-հալը իզէրինէ պիր մանսասթըր եափըպ խայլի գահիտլէր թօփ օլսուլար : Վարսա ազ վազթ օնլարըն իզէրինէ նազըրլըգ էթտիքտէն սօնրա փիր եաշընսա էճէ-լիյլէ էօլիւպ կէօյլէր ճէննէթինէ նայլ օլսու :

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 26

Ս· ԼՈՒԿՈՎԻՈՍ

ԹՈՒԼՈՒՋ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍՈՒ

Պու ազիզին փէտէրի նափօլի փատի-շահը իբինճի Կարոլոս վէ վալիտէսի Մա-ճար փատիշահը պէշինճի Սաեփանոսուն դըզը Մարիամ ըսը : Լուդովիկոս նէ գա-տար ատրայ իչինտէ շահզատէլէր ատէթի իւզրէ ակրպէսթիյլէ փէրվէրտէ օլսուլար տա թա քիւչիւք չաղընսան ֆաղուլէթէ օլան մէյլու աշդը վազթ իլէ քէսպ էտէ-ճէյի քէմալիյէթէ պէշարէթ իտի : Այուն սա, ղէվզու ակֆասա, բագասա, ավսա

վէ ախէր պունա քէզալնէք պիւյիւքլէր արաբընտա տաէթ օլմուշ էյլէնճէլէրէ հէվէսլի տէյիլ իտի։ Տահա եէտի եաշընտա իքէն փաքլըզ վէ պէքիրլնէք դըյմէթինի թանըյըպ լէքէսիզ վէ կէտէսիզ տազլամայ իչին լազըմ կէլէն տիդգաթլարը էթտի. աէօղիւնտէ վէ մուամէլէսինտէ պիր աճաիպ քեամիլլնէք վէ պախուսուս ազիզ պէքը Մէրեէմ էվլատճա պիր իթիդատ վէ սերպէսթլնէք իզհար էտեր իտի։ Օթուրուպ գալդըրըլը օտա իչինէ քէնտի ազլը մէյլինտէ օլմայանլարը ալէլ խուսուս քէնտի ճինսինտէն օլմայանլարը պրագմայ ըտը։ Հէր ան կէօղիւ եէրտէ իտի վէ պունլարտան պիրինի կէօրտիւյիւնտէ ուսլ իլէ եիւգիւնիւ չէվիրիր իտի։ Տէյդէսի Ֆրանչա սուլթանը պիր տէֆա մուհասապէթինէ նիշանէ օնու էօփմէք իսթէտիյինտէ գայլ օլմատը, վէ վալիտէսինէ պիլէ պրըագմատը քի պու մուհասապէթ նիշանընը պիր տէֆա էտէպիլսին։ Ալ պապատ Օ՛ղլում անան տէյիլ միյիմ, նէ՞ իչին պէնտէն պու գատար չէքիլէյօրսուն տէյի շէքեայէթ էթտիյինտէ, Պէլե պիլիրիմ քի անամընն, լաքին գարը օլտուղունտա պիլիրիմ. վէ պիր գարըյա՝ Ալլահ գուլունա մուհասապէթ նիշանը կէօսթէրմէք եադըշմազ, տէյի ճէվապ վէրտի։

պու մէկէքեանէ փաքլըղը իչին հէր քէս չօղ իթիպար էաէր իտի վէ ալէասէվկէ ծէք+ իամկյէ անըլըր ըաը։

Գաաէրին թէապիրկյէ քիւչիւք եաշընաա սապը ֆազուլէթինաէ տաիի թէրպկյէ օլաու. վէաէրի ճէնկաէ եէսիր սիւշիւպ Պարչէլոնայա կէօթիւբիւլտիւ վէ սուլՀ իւզէրինէ սէօյլէշմկյէ պաշլանըրղընաա դուրթուլուպ տէվլէթինէ տէօնտիւյան տէ էլլի ատիտ րիճալ քիպար իլէ իւչ օղլունու տա բէՀին վէրմկյէ մէճպուր օլաու։ Պու շարթ իւզրէ Լուդովիկոս տաիի եէսիրլէր սրըսաընա կիրտի վէ լաքին պուլունտուղու Համի իւզէրինէ ատա գաատվէթ կէօսթէրմկյիպ՝ Ալլահա խրզմէթ էաէնլէր իչին պէլալար տահա թաթը կէլիր տէյէրէք օլ պիրլէրինի տէ թէսէլլի էաէր իտի։ Ատէթ էթտիյի իպատէթ թալիմաթլարընը ատա էլինտէն պրագմատը, Համթա դապկլկյէթի օլտուգճա տահա գիատէ էթմկյէ զայրէթ էաէր իտի։ Վազթը րուխսաթը օլտուղու իչին Ս· Ֆրանչիսկոս րահիպլէրինին էլի ալթընաա լազըմ կէլէն իլմէ թալիպ օլտու. վէ մէզքիուր րահիպլէր իլէ սրզչա գօնուշուպ Ալլահա մադպուլ օլմանըն եօլունու տահա գիատէ օնլարտան էօյրէնիր իտի։ Շէհր իչինաէ իսթէտկյի եէրաէն կէշմկյէ իչնի վարըալյաա տա քէնտիսի

քիլիսէէրան վէ խառթէխանէլէրան պաշդա եէրլ կիմ մէզ իսի։ Քիլիսէ իշին- ուէ հէվիհինէ էյի իպրէթ օլսուսու վէ խառթէխանէլէրուէ քէյֆիյէթլէրին խրս- մէթինի թուլթարսադ ֆէրահ պուլուր ուսու։ Օլ էյնամուէ քէնտիսի ուէ պիր աղըր խառթէլմիյէ սիւշիւ, վէ սադալըր գալդարսամ Ս. Ֆրանչիսկոսուն մանաս- թըրընա կիրէբիմ ուէյի նիյէթ գօսու. վադրա ահար իւզէ սադալարդընսա կիր- մէք խաթէսիյէ ուէ մանասթըր պիւյիւք- լէրի պապասրնըն խաթրընր սոյարդլարը իշին գապու էթմէսիլէր։

Վադթը կէլիպ էէսիրլիքսէն գուր- թուլսուդընսա Արակօնիա փադիշահ- նըն հէմշիրէսինի օնա վէրմէյէ վէ փէսէրի վէֆադընսան սօնրա Նափօլիյէ փադի- շահ օլմադա թէրլիֆ էթսիլէր. վէ լաքին Լուդովիկոս Ֆիքրինսէ գամի գալդը սիւ- նէա թաճրնըր բէսա էթսի վէ Ալահա էյի իպրէթ էսէ պիրմէ իշին ինսան իւն- սիյէթինսէն քիւլիյէն կէրի չէքիլսի։ Պիր ույկուն Ֆուրսադ կէլսիյինսէ օլ անէսէք սէյէմէսիյի սրգիւսինի վէսէ- րինէ պէյան էյլէսի վէ խայրլի բէճասան սօնրա իդն ալդը քահանայ օլմա էնսէսինէ սիւշէր իսի։ Շէհր եպիսկոպոսս վէֆադ էթսիյինսէ սէքիդինճի Բոնիֆակիոս Փափա հադրէթլէրի Ս. Լուդովիկոսս

ծնուն եէրինէ ինթիխապ էթ ատ. լաքին Լուդովիկոս ահար իւզրէ Ս. Ֆրանչիսկոսուն մանասթըրնա կիրմէտէն պու մանասրպը իւզէրինէ ալմամըպա եալվարըրընաս, րէճաար գապուլ օլունսու վէ ապիղ՝ պիր թարիֆ օլունմազ շապըղըս բահիպլէր ահա ունէզրինի էթտիքսէն ածնրա պու ապիմ մէրթէպէյէ ճաիղ օլան ֆապուլէթիքէսպ էթ մէիշէն չալըշըրըմ։

Վազթը կէլտիյինսէ մէզքիւր Փափա հապրէթլէրի, քէնսի էլիյլէ ծնու եպիսկոպոս էթտի, վէ պու մէսնէտէ նապյլ օլսուրսունսա Լուդովիկոս նէ կիսունէ էօմր կէչիրտիյի թարիֆէ հաճէթ տէյիլտիր։ Հիւքմիւ ալթընսա օլան քիլիսէլէրի վէ մանասթըրլարը կէօրմէյէ կիթտի վէ հէր վարտըղը եէրսէ գուսուրլարընր տիւզէտիպ եէնի նիզամ վէրտի. խասթէլէրի կէօրիւպ ծնլարա խըզմէթ էթմէ արզիւսի վէք չօղուսու. ֆուգարանըն կէրչէք պապատր օլուպ էլինէ կէլէն վարայը ծնլար իչին սարֆ էտէր խտի. հէր կիւն ածֆրասընսա ծնլարսան պիր գաչ քիշի պուլունաճադ բտր, այադլարընր եայդար վէ չօղ տէֆա տախի էօփէր խտի. պիր տէֆա Քրիսաոս էֆէնտիմիզի տախի պիլմէյէրէք ծնլարըն սուբէթի ալթընսա ածֆրասընա գապուլ էթմիշ տիր։ Վազու քէլամըյլա չօղ տինսիպլէրի տօղրու տինէ

ակնարկությունը, պակիկ իմանն օրհնարարը տիրելբինաւ գամիլէսի մէ Աստուծն խրոմէթինաւ գայրէթլի օմմայա եիւրէք վէրսին։ Նպիսկոպոսլուգ մէրթէպէսինաւ տուբարագ ճանըարըն հազըրնա նէ գամար խայր էտէյօրտուսյա սա՝ մանասթըր իչինաւ քէնտի ճանընա պագմայր մուգատամ ֆուխա Հազրէթլէրինաւն բուխամի թահսիլ էթմէմէք իչին Օսմայա կիթտիյինաւ Պրիչնեօգա գալսինաւ պէր ադըր խամէլիկէ տուշիս եամադա կիրմէյէ մէճպուր օլսուն։

Ս. Լուդովիկոս Աստուծն պէյան էթմէսիյլէ էօլիսիճինեն եադրն օմմասրըր անլայըգ ոգիզ Պիբր Արնէմին կէզյէ չըգարըգ կիճն խոսոսմանանէք օլսուն մէ դուրս թօգրագ իւղէրինաւ տիզ չէօրիս Հազրդուխթիւնս մէ սանսա Ալբչին օճաումս ալար մէ պագր գալան վագթընր բուհանի տուշինճէլէրաւ կէշերիր խոսն։ Սըգ սրգ ոգիզ Պիբր Արնէմ մէլէյին մէրսիյի սէրամր մէրսիյինաւ, նէ իչին եալընըգ պս տուպր էտէյօրտուն տէյի եանընտագրի տուբանըար սիտալ էթտիլէր խէ, Աստուան սանսա խամիմ հէր ան Մարիամսա սրգ, մուտէֆի էօմրիսինաւ պէնի պագրագ գայրսադրգը կիզի էօլիսմ տամթնտա սա թէզը էթմէգ տէյի ճէ-

վաղ վէրսի։ Վէլ հաղ էլինակի թուքա-
տուդս խաչելութիւնս արդ արդ էօփ-
տիքան ածերա չաղ նիւրէք վէ կիւէր
նիւղ իլէ ճանըեր եարտարճըրներն էլինէ
թէալիմ էլլէսի։

ՍՆՊՏՆՄՐՆԲ 27

Ս· ԿԱԼԻՍՏՈՍՈՅ

ՎԷ ԳԸՐԳ ՏՕԳՈՒՋ ՇԷՀԻՏԼԻԸ

Պու ապիզ Գիսկիլեսիաներս գրալըն
ատվէլեմի էլեամիեաէ նէֆէր եապըլըզ
Բօմպայա կիմի։ Պուլունաս պէօյիւք
իչիեաէ քէնարտէն զայրի քրիսեմի իչուն
եօզ ուաս, վէ ամաղարընաան էզլէն-
տիչի թէրեմիզ իւզէ հէր կիւն տաղարը
վէ ախէր ամն թաղիմեմի լարրներ փաե-
փէրէսեմի էլարէն կիլդի էաէրէք եաշար
բար։ Պիր կէճէ ատէմի իւզէ գալդըզ
տաս էմանիչիեաէ եօղաշտարրնաան պա-
գար ակզի վէ պիրի օ պիրինէ նադլ
էաէրէք քրիսեմ իչուն օլմադը պէչուն օլաս,
վէ ակրաբէրէ խաղէր վէրմէէն կէլ
տէօնաէ պիդիմ իլէ պիրլիքաէ Ադամադդա
գուրաան տաէն ակչի խալդամ էաէրիսիէք։
Պու թէրիճի Կալիսարտաաան կիւճինէ
հէլան, վէ ծնարդը թաղ լուդուս ադարդա-
մա իչէն, Շաշարդմ քի պէզիլ արգամ-
տան տուշէյօգաուէնագ, խրդմէմիմ էաէ-

սիրեմ, ճնշեցու հիսուս փոքրիկ սիրեն իւր պիրկերուն դէմ ուզեմ, դրացիներն ալ ոչինչ ըսեմ, շիմնի սենեակին թէմիկիւրի իջեցուցած սիրելի գարու վերիչօրում անկողնոցում. հէր նէ հայ խաչ պատու պէտք պիտի չօսարներ չի, պէն սենեակն ալ ճանեմ, չիմ խոհարարուհի խոպէր վերինիկ Քրիստոս ինչեար էմ մէ վ ծուն խաղը իշին էօմրումու ձիւս էմ մէյ հագերդ ուչի ճէվապ վերի։

Էրեխան կիւն ձուսիս չիշիկը ալեքսանդրի խոպէր վերակրելընեալ ծուն էմ րիյլ կոխտրսուս սենեակ չդայ. վ հագիմ հուզուրնեալ Քրիստոսն թէվապիլրնեալն օմնարներ իդրար էմ սիրուն ուներս, ճնշերճիկը խրդմէթեալ պիր դուռ էմ մէմսենի խոպան էմ ու, վ լարին պու ճնում Քրիստոսն գալարներնուն օլուպ պուներ էրնէ թէօհմէթ ապահովալար ծուն խաչ շէրիֆի իշին հէր իպէնճէլրէ վ էօլում պիլ հագեր օնարներ կէօսթէրու։ Ալեքսանդրը պու ալօպէր իւպէրնեալ կիւճնիպ ալօյմէյ էմ էմ ու, վ դան ալ կիպի կէօսթենեալն ագրայ էրէի ուտարդրնուս ալեհարս ալճակ գալ ապ գուրթալ ալ թէբար թէբիւճ օլու, վ լարին պուն գաշնալող փոթլարն հէչ վ ախթէ

օրհասքեր վէ ֆազաս քրիսթիյանլարդն թափարդը Ալահդն կէրչէքլիյինի վէ իւմիտի իւղէ սէյրինի էտէն պէօլիւքիւ իչինաէն ծնա թէվաքիւլէր հազըրլամանարդը պէր աճախ տիլպաղըդըս կէօրթէրտիյինաէ չանտադ չէօմիլէք խիւրաէվաթ իւղէրինէ եաթըրար վէ աչըմդշ եարաչարդըն թէդրար քէստիրտի, վէ ոճնըս արդա իւմթիւնէ տէծտիւրիւպ ադըլնա խուճի գօսաս վէ թուրսի կիպի գարդը շիշինճէյէտէք սու տօղաստրաս, վէ ալահդարա գուրբան սուն եօխաս ատհա պիտաէսինի հազըրլամդշըմ տէյի էօրֆ վէրիր խոխ։ Կալխադաստաս գու խաքինճէյէր արտարնաս Ալահդն եարադմըդդա սող գալըպ էօրֆէլէրինի պէր շէյ եէրինէ գօմադ բար. Համթա օլ՝ էօսիւրիւրիւմ տէյի գօրդս վէրտիքճէ, ադիկ ասվինիր խոխ վէ Ալահդն պիլէսինճէ օրհասդնա նիշանէն ատքէրի իչինաէն քէնարէյէ չէքմէյէ սէօզ վէրիր խոխ։ Հաքիմ գու սէօզլէր իւղէրինէ խրչդնա կէլնա Թօրգա իչինէ գօր սա սէնիդէ ատթարամ, նուրու պէնիմքիլէտաէն սէօնսիւրէպիլէրսինճ սէյինճէ, Ալահ պէնի օնամա սա գուրթարդը տէյի, ճէվապ վէրտի։ Անդադէր թէճրիպէսինի էթմէ իչին էմրի իւղէ պէր շուտ իչինէ գօսաս վէ պօղազդնա գուրշուն պադադաչ գա-

բատան գըրդ միլ ըրագ տէնիզ օրթա-
սընա աթաթըրք վէ լաքին Կալիֆատատոս՝
Յունան մարգարէնին պաշընա կէլէնի
ագլընա կէթիրիպ Ալլահ րիճա էյլէտի
վէ պիր միւճիզէթ իլէ չուալ գարայա
վուրուպ երթըլտըղընատա պիր եօնուզ
պալըղը ազիզի արգասընա ալըպ գարայա
չըգարտը։

Քէնտիյի տէնիզէ աթմայա կէօթիւրէն
գըրդ տօղուզ նէֆէր ճէնքճիլէր կէօզլէրի
էօնիւնտէ պու ազիմ հիքմէթի կէօրտիւք-
լէրինտէ Ալլահըն լութֆուլլա գալկլէրի
աչըլտը վէ հալլէրինի կէօրիւպ ազլատը-
լար, վէ թէվպէ էտէրէք Կալիֆատատա-
սուն այաղընա գափանտըլար վէ պիզ
տախի քրիսթիյանըզ վէ սէնին թափտը-
ղըն Ալլահտան ղայրի Ալլահա թափմայըզ
տէյի պաղըրըրըրտըլար։ Կալիֆատատոս օն-
լարըն իւզէրինէ տուա էթտիքտէն սօնրա
գապուլ էթտի վէ վազթըն բուխաաթ
վէրտիյի գատար տին մատտէլէրինի էօյ-
րէթտի։ Լաքին սէրտաքէր պու օլան
հիքմէթ իւզէրինէ գալկինի եումշատա-
ճագ եէրէ տահա սէրթլէնտիրիպ օնլարըն
հագդընատան կէլմէյէ եէմին էթտի, վէ
օլան ալամէթի պիւյիւճիւլիւք զարպընա
ազվ էտիպ պէն շիմտի չէօզէր կէօզու-
նիւզիւ աչարըմ տէյի էօքէսինտէն հայ-
գըրըր ըտը։ Օնատան սօնրա այրը այրը

հէփիսինի ահ ահօյտիւքահէն ազնրա ագըլ-
լարը պաշլարընա կէլսին տէյի զընտաննա
աթտը վէ ազիզլէր օրտտա Կալիստրա-
տոսան՝ դապուլ վէ իդրար էթտիքլէրի
ազիզ տինին թալիմաթլարընտա տահա
էյի թէրպիյէ օլարագ ուսթալարընէն
էմրի իւզրէ էօլիւմ հազըրլանըը ըտրլար։

Պիր գաչ կիւն միւրուրինտէն ազնրա
թէքրար տիվան գուրուպ մահպուսլարը
հուզուրինէ չաղըրտը վէ ֆիքիրլէրինի
թէֆթիշ էթտի, վէ լաքին հիչ պիր
թիւրլիւ տինլէրինտէն տէզնտիւրմէյի
միւմքին կէօրմէտիյինտէ պօղուլտուընլար
տէյի պիր կէօլ իչինէ աթտըրտը։ Ս· Կա-
լիստրատոս պու վէսիլէյլէ, Իչթէ ազիզ-
լէրիմ վաֆթիզ Նիյէթիյլէ պու սույա
կիրինիզ գօրզմայըն Ալլահ պիզի գուր-
թարըը տէյի նասիհաթ վէրտիյինտէ, պօ-
ղազլարընա պաղլանան տէյիրմէն թաշ-
լարը՝ քէնտիլիյինտէն չէօզիւլիւպ կէօլիւն
տիպինէ էնտիլէր, վէ ազիզլէր գարա-
տա եիւրիւր կիպի եիւրիյիւպ գըյըյա
չըգտըլար։ Պու հիքմէթին իւզէրինէ
եիւզ օթուզ պէշ գատար նէֆէր տահի
տէօնիւպ Քրիստոսու իդրար էթտի։ Ա-
րտաքէր քէլպ կիպի գուտուրուպ քէնտինի
եէտիյինտէ՝ պիրիսի օրթայա չըգըպ
Էֆէնտիմ պունլարը օրթատան գալտը-
րայըմ, եօխսա տահա զիատէ պիյիճիւ

կալիատրատուսուն ատը վէ տինի ասքէր իչինտէ իշխիհար պուլուր, տէտի, վէ օնուն էմրիյլէ կէճէլէյն զընատանա վարըպ հէվիսինի տէ գըրտը։ Պու էլլի ատիտ ազիզլէրին շէհիտանէ էօլիւմիւնտէն սօնրա օլ պիրլէրի կիզլիճէ զընատանա կիրիպ թէնլէրինի չալտըլար վէ ախէր եէրէ կէօթիւրիւպ ալայ իլէ կէօմտիւլէր։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 28

Ս. ՀՄՈՒՈՆ

ՔՐԻՍՏՈՍՈՒՆ ԽՉՍՉՄԸ

Ս. Շմաւոն վէ եահօտա Սիմէոն՝ Մարիամ Կղէովպատան տօղտու, վէ Ինճիլի շէրիֆին շէհատէթ էթմէտի իւզրէ վալիտէտի Քրիստոս էֆէնտիմիզին էօլտիւյիւ վագթ ազիզ Պէքիր իլէ պիրլիքտէ տուրմուշ սէյր էտէյօր ուտու։ Շմաւոն տախի Քրիստոսուն շահրտլէրինտէն օլուպ օնուն ալլահանի սէօզլէրինի իշիթմիշ վէ իշլէտիքլէրի միւճիզէթլէրի կէօզլէրիյլէ կէօրմիւշտիւր։ Ընտաքեալլարտիւնեաեիւզիւնէ տաղըլտըգլարընտա Շմաւոն Գուտսի շէրիֆտէ գալըպ օրանըն իլք եպիսկոպոսու Յակոբոս իլէ էհալիսինի տէօնտիւրմէյէ չալըշըրտը. վէ մէզքիւր Յակոբոս եէհուտիլէրտէն իքէնճէ չէքիպ էօլտիւյինտէ Շմաւոն օնուն եէրինէ ինթիխապ

օլունսու վէ մանսըպընսա գուսուր էթ-
մէյիպ սէօնմիւշլէրի սինլէրինսէ գավիլէր
վէ սէօնմիւշլէրի ագիլ վազլէրիյլէ
սէօնսիւրմէյէ զայրէթ էսէր իսի: Պու
ազիզ օլ խասին ԵԷհուսիլէրսէն սախի
պազըլարընըն կէօզիւնիւ աչըպ սօղրու
սինէ չէվիրմիշ սիր: Օսմալըլարըն կէլիպ
շէհիրի մուհասէրէյէ ալորգլարընսա
Շմաւոն Ալլահըն էմրիյլէ սինսարլարը
ալըպ Յորդանան չայընա եադըն պիր
քիւչիւք շէհիրէ չէքիլսի. վէ ասքէր շէ-
հիրի վուրուպ վէ պօղուպ եաղմա էթ-
սիքսէն սօնրա չէքիլսիյինսէ Թէքքար
քէնսիլէրինքիյլէ օրայա սէօնսիւ վէ
պօղուլմուշ եէրլէրին եաիրլմասընա չօզ
եարարմ էթսի: Շէհր իչինսէ կիւնսէն
կիւնէ սաէմլէրին արթմասըյլա սէօնիւպ
քրիսթիյան օլանլարըն սայրսը սա չօ-
ղալմայա պաշլասը, քի ազիզ կէօրիւպ
Ալլահա սէնսալէր օգուսմասան հիչ սուր-
մազ ըսը: Մէլուն շէյթան պունա գըզ-
գանըպ էհալիսինին արասընսա ֆըրգա
պրագմազ իչին Թիւրլիւ եէնի մէզհէպ
իճասա էսիճի ֆասիսա քիշիլէր օրայա եօլ-
լասորյասա սա, Շմաւոն ույանըպ չօպան
կիպի քէնսիյէ սիփարըշ օլմուշ սիւրիւ-
սիւնիւ օ գուրսլարըն սողընսան գուր-
Թարսը, վէ սին սիւշմանլարընը շէհր-
սէն գաչմայա մէճպուր էթսի:

Տրայիանոս գրաչըն էյեամինտէ քրիս-
թիյանլարա գարշը պիր շիտտէթլի թաղա-
ու զուլում ֆէրմանը չըգարը. Գուտսի
շէրիֆտէ վէ ճիվարընտա պուլունան ճէմի
քրիսթիյանլարը թուրթուպ հապսա գո-
տուլար: Պունլարըն արասընտա ըսրը Ս.
Ըմաւոն տախի. Եէհուտիլէր ինթիգամ-
լարընը ալաճագ վագթ պուլուպ ազիզին
վէրտիյի վազլարը վէ քրիսթիյանլարըն
պաշը օլմասընը Անտիկոսա խապէր վէր-
տիլէր: Պու զալիմ շէհր վալիսի՝ Ըմաւո-
նու հուզուրինէ չաղըրըպ՝ Հադգընա
տէտիքլէրի կէրչէքմի տիր տէյի սօրտու.
վէ Ըմաւոն՝ պէլի, տէյի ճէվապ վէրինճէ,
փիր եաշընա իքրամէն սանա զահմէթ վէ
իսքէնճէ վէրմէք իսթէմէմ, ֆագաթ
քրիստոսու ինքեար էյլէ վէ դրաչըն իհ-
սան էյլէտիյի իզդէթլէրէ նայլ օլ տէտի:
Ըմաւոն պու թէքլիֆ իւզէրինէ գօրգու-
սունատն վէ էօքէսինտէն թիթրէմէյէ
պաշլայրպ պէլի եաշըմը ալմըշըմ վէ եիւզ
եիրմի սէնէ տիր քի եաշայօրում, լաքին
օնա գըյմայրպ տա ճանըմը գայպ էթմէ-
նին սալընը անլայսամայօրում, էօմրիւմ
օլտուգճա քրիստոստան այրըլաճաղըմ
եօգ, վէ ալլահլարընա ումմա քի գուր-
պան սունայրմ. Հէվիսի եալան տըր,
ինան, քրիստոստան զայրի կէրչէք Ալլահ
եօգ տուր, տէյի ճէվապ վէրտի: Պու

ատիկի քէլամլարտան իշխատէնլէրին չօ-
ղունուն թէփրէնտիյինի Ատտիկոս կէօր-
տիւյիւնտե իպրէթի ալէմ իչին ազիզի
տէօյմէյէ էմր էյլէտի. էմրի իճրա օլտու
վէ ահլ կիպի գան պիւթիւն թէնինտէն
ագտըղը վագթ Շմաւոն պիր շէյ տույմազ
կիպի Ալլահա տուա էտէր վէ օնուն եար-
տըմընը տիլէր իտի: Էրթէսի կիւն թէք-
րար իպքէնճէ վէրտիլէր, վէ Շմաւոն եինէ
էվվէլքի շազըղլընը վէ ճէսարէթինի
ղայպ էթմէտի:

Ատտիկոս վէ ճէմի սէյրճիլէր պիր եիւզ
եիրմի եաշընտա իխթիյարըն պու գատար
իպքէնճէլէրէ տայանմասընը կէօրիւպ շա-
շա գալտըլար, վէ լապքին տինին գուվվէ-
թինի կէօսթէրմէ իչին չօճուգլարա վէ
պիքիրլէրէ սապը վէ թագալթ վէրէն
Ալլահ Շմաւոնա տախի փիր եաշընտա
գուվվէթ վէրիպ քրիսթիյան տինինին
տօղրուլուղունու փութփէրէսթլէրէ իա-
պալթ էթտի: Օնտան սօնրա օլմայա քի
ախէրլէրի տախի տէօնիւպ քրիսթիյան
օլսունլար տէյի ազիզի խաչա կէրիպ էօլ-
տիւրմէյէ էմր էթտի: Պու էմրին իւզէ-
րինէ Շմաւոն նէ գատար մէճնուն ու մէա-
րուր օլմուշ տուր տէմէյէ հաճէթ տէյիլ:
Տուսընը էթտիքտէն սօնրա քէնտիլի-
յինտէն սօյունտու, վէ հազըրլանմըշ
խաչըն իւզէրինէ եաթըպ էլլէրինի վէ

այապետերը մբխլասընլար տէյի ուզաթ-
տը: Չէքոսլովակիայի աղբրւարտան սապրը տախի
ազ օմայրպ պու ուսպ իլէ ուսմնասը
Քրիստոսա պէնդէր օլտուղու իչին սէվինիր
տուրուրտու. խաչ իսմիտնաէ պիլէ
Քրիստոսու աղբընտան պրագմայրպ սէյր-
ճիլէրէ օնուն վազընը վէրիր վէ ուսմնասը
կիպի քէնտիյի խաչա չըդարանլար իչին
տուա էտէր իտի: Պու մինվալ իւզրէ
Ս. Շմաւոն էօմրիւնիւ խաչ իւզէրինտէ
պիմիրտի վէ միւճիւզէմինի կէօրէնլէրին
չօղու տէօնիւպ քրիստիյան օլտուլար:

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 29

Ս. ԳԻՈՆԻՍԻՈՍ

Ֆրանչա րէսուլու Ս. Դիոնիսիոս Բու-
միսմանըն նամտար Ամինա շէհրինտէ
տիւնեայա կէլտի: Թա քիւչիւք եաշըն-
տան իլմէ Թալիպ օլուպ պէլաղամի պա-
պինտէ, ալէքսուսուս իլմի հէյէմ Թահ-
սիլինտէ չօգ իլէրիլէտի վէ շէհր ալիմլէ-
րի սրբասընա կէչիպ Արէոպագոս տի-
վանընտա օն իքի սաիտ պաշ շէրիաթ-
ճըլարըլա օթուրուրտու: Գուրթարըլ-
ճըմըզ Ցիսուսուն խաչա կէրիլմէսի վազ-
Թընտա իչ ուսմի միգտարի գարանլըզ
տիւնեայը պատըղընտա Դիոնիսիոս պու
աղիմ վազրանըն Թապիամի գարշը օլ-

մասընը էյի թանըյրպ, Եա՛ քեահինաթըն եարատըճըսը էզնյէթաէ տիր վէ եախօա տիւնեանըն ասնու կէլմիշ թապխաթ չէօզնիւլյօր տէյի չաղըրսը։

Պիր գաշ սէնէ սօնրա Պօղոս առաքեալ Աթինա շէհրինէ վարըպ Քրիստոսու վազ էթտիյինաէ տէտիքլէրինի թէֆթիշ էտիպ անլամազ իչին մէզքիուր շէրիաթճըլարըն պուլունսուզու Արէոպագոսա տավէթ օլունսու, վէ Առաքեալ չօգ հազզ էտերէք տավէթլէրինի գապուլ էթտի։ Վազը ազրպէթինաէ էօնլիւլէրին տիրիլմէսի իւզէրինէ սէօյլէտիյինաէ իշխանէնլէրտէն չօղու պաշլարընը սալատըլար, պազըլարը կիւլտիւլէր վէ պազըլարը տախի տէտիյինի հազգ պուլսուզլար. պունլարըն սրբսաբնտա Դիոնիսիոս տախի պուլունմազ իգպալինէ նաիլ օլուպ Առաքեալը էվինէ կէօթիւրտիւ վէ տին մաատէլէրինէ տահա գիսաէ վուգուճ օլուպ գանտրգտան սօնրա վաճթիգ օլմազ արզիւլէտի։ Պօղոս առաքեալ Դիոնիսիոստան չօգ հազզ էթտի վէ ազլզէյրէք քիշի պուլսուզու իչին տինէ չօգ խայր էտէպիլէր տէյի սէվինիպ օնու էյի թէրպիյէ էթտիքտէն սօնրա շէհր իւզէրինէ եպիսկոպոս նասպ էթտի։ Դիոնիսիոս պու աղըր եիւք ալթընա կիրտիյինաէ մախսուս Ալլահըն եարտըմընը իւզէ-

րինէ տիէտի վէ վազը վէ քէնտի ֆազու-
լէթլի իպրէթիյլէ չօգ փուԹփէրէմԹլէրի
քրիսԹիյան էԹտի: Պիր կիւն Քրիստոս
էֆէնտիմիզին գանըյլա միւլէվվէս օլմուշ
եէրլէրի կէօրմէ իչին վէ վալիտէսի ազից
Պիքիր Մէրեէմին էլինի էօփիւպ ալըրշընը
ալմազ իչին Գուստի շէրիֆէ կիԹտի. վէ
ահտը իւզրէ արզիւսիւնէ նայլ օլտու:

Պիր գաչ այնէ միւրուրինտէն ածնրա
քէնտի եէրինէ պաշգա պիր եպիսկոպոս
նասպ էտիպ Րօմայա կիԹտի վէ վազԹին
փափա հազրէթլէրի կղեմէս օնուն կէլմէ-
սինտէն չօգ խօշլանըպ ֆիլ հալ տինսիզ-
լէրի տէօնտիւրմէ իչին Ֆրանչայա եօլա-
տը: Դիոնիսիոս իԹտաաԹէն պիլէսինճէ
պիր պաշգասընը տա ալըպ եօլա չըգտը,
վէ կիտէր իքէն տախի չօգ տինսիզլէրի
տէօնտիւրտիւ վէ պազը շէհրլէր իւզէրինէ
եպիսկոպոս գօտու: Փարիս շէհրինէ վուսլ
օլտուղունտա իլմիւ վազըյլա չօգ միւճի-
զէԹլէր իշլէտի, վէ Ինճիլի շէրիֆին մա-
նասընը վէրմէտէ էօյլէ պիր եօլ ԹուԹ-
տու քի ազ վազԹ զարֆընտա էսքի
խույլարընտա քէօհնէմիզ ճանլար սիւրիւ-
սիւրիւ տէօնէր վէ սահիհ տինի գապուլ
վէ իքրար էԹտիքտէն ածնրա փուԹլարը
եըգտար վէ օնլարըն եէրինէ Քրիստոսուն
Թաալիմինի գօրլար ըտը: Պունտան գա-
Թի նազար ազից Պիքիր Մէրեէմ վէ

ախէր ազիզէրէ օլան իզզէթիւ իթի-
մատը օնլարըն իամինէ պինա էթոիք-
լէրինատէն տէրքեար տրը։

Մէլուն շէյթան պու դատար ճանլարըն
դուրթուլմասընա դրզդանըպ Դիոնիսիոսա
դարշը պիր պիւյիւք ճէնք աչար։ Փութ-
փէրէսթլէրին փափազլարընը էլինէ ալըպ
պու քիշի թէվապիլէրիյլէ պունատա դալ-
արգճա պիզ եօզ օլաճաղըզ տէյի շէհր
վալիսինէ շիքեայէթ էթոիլէր, վէ պու
դալիմ ատատուդու կիպի ազիզի արգա-
տաշլարըյլա պէրապէր թուրթուպ հու-
դուրինէ կէթիրմէյէ էմր էթոի։ Իլք
էվվէլ թաթլըլըղլա շէհր իչինատէ ոին
հադգընա չըզարտըղը իսթիլալը եիւգիւ-
նէ վուրուպ, Կէլ աէն տէ տէօն տէ էթ-
տիքլէրինին պէլասընը պուլմա, տէտի։
Դիոնիսիոս պու ազրտըզ թէքլիֆ իւգէ-
րինէ շաշըպ փութփէրէսթլէյին հիչլէյինի
վէ քէնտինին վազ էթոիյի տինին կէր-
չէքլէյինի ագիլ աէօզլէր իլէ կէօսթէրտի,
վէ տինլէմէյիպ տէ եինէ էվվէլքի պէտ
տատէթլէրի իւզրէ եալանճը ալլահլարա
դուրպան տունանլար իչին հադգրլանմըշ
ճէհէննէմ էօրֆիւնիւ թէհրիր իտի։ Հա-
քիմ պու լաֆզլար իւզէրինէ դուտուր-
բուպ՝ հադգընատան կէլերիմ դանընըյլա
տէօյմէյէ էմր էթոի. լաքին պունուն
ֆաիտէ էթմէտիյինատ հէփիսինի տէ

հապաս գօմաղա վէ էրթէսի կիւն ադղըն ճանապարհար էօնիւնէ աթմաղա պույուրսուս: Լաքին Տիոնիսիոսուն տուսար պէրէքեաթըյա հայվանլար գուդույա ասէօնտիւքլէրինտէ հաքիմ խրշմա կէլիպ ասմիը թարադլար իլէ ադիպլէրին թէնէլէրինի դաղըմադա էմր էյլէտի. լաքին աճրյրպ արզույաճադ եէրէ օնլար տայիմա Քրիստոսա վադ էթտիքլէրինտէ, ալեթլարընա քէօզ եայրպ իւդէրինէ եաթըրսը, վէ Ալահ դուլարընը միճիւդէթէն աթէշտէն տախի սադլատը, Տիոնիսիոսուն տուսար վաէթտարյա պինլէրճէ ճանլարըն կէօվիս աչըլըպ քրիսթիյան օլսուլար: Հաքիմ իպէնճէ վէրմէսէն եօրուլուպ ճէմիաթ էօնիւնտէ տահա քիւչիւք սիւշմէմ իչին հէվիսինի սէ դաթլ էթմէյէ ֆէրման չըդարտըրընտա՝ Տիոնիսիոսուն վէ ճէմի արզատաշլարընըն սէվինճի զայէթ չօզ օլսուվէ պիրիպիրլէրինէ պիր խայրը խապէր կիպի պու միւժտէյի վէրիր վէ էօլիւմէ հապըրլանըը բտրլար:

Գաթը իճրա օլսուդտան սօնրա Տիոնիսիոս սադ կիպի այտգա դալդըպ էբի էվիյէ տահա օյնայան քէլէնինի թուԹտու վէ սէյրճիլէրին կէօվիս էօնիւնտէ եիւրիւմէյէ պաշլայրպ շիմոիքի պուլունտուդու եէրտէ վարար տուրտու քի Փա-

բիսաէն ևքէ միև ըրսագ պիր մահալ տըր վէ քէնտի իսմիլէ պիր քիւչիւք շէհր եափըլմըշ տըր։ Անկիզն վագըլյա տինէ տէօնմիւշ պիր զաթ գարշըսընա չըգտըղընտա Դիոնիսիոս քէլլէսինի օնա թէսլիմ էյլէտի քի զուլմ վագթը սիւրտիւքճէ կիզլև սագլատը վէ սօնրա կէչտիյինտէ ագիմ ալայ իլէ թէնիյլէ պէրապէր պաշընը տա կէօմտիւ։ Պու նագլին սահիհլիյինէ օրատա պուլունան պինլէրճէ սէյրճիլէր շահատա օլուպ փութփէրէսթլէրին չօղու տէօնիպ քրիսթիյան օլտուլար։ Պու ագիգին էօլիւմիւ Էֆէնտիմիզին 117 թարիխինտէ վագը օլմուշ տուր։

ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 30

Ս· ՅԱՐՈՆԻՄՈՍ

Պաննոնիատա Սորիտան նամիյլէ պիր գատապատա Քիլիսէի շէրիֆին նամտար միւալլիմի, քրիթապի մուգատատէսին մէմտուհ թէրճիմանը, էվվել վէ քէնտի վագթինտէ թէօրէյիպ պաշ գալտըրմըշ հէրաթըգըլտարըն խաստին, վէ հագգ վէ պիր քրիսթիյան տինին հիմայէթճիսի ագից Ցերոնիմոս տօղմուշ տուր։ Րօմա շէհրինտէ իլմի պէլաղաթա մէշղուլ օլտու, վէ ախէր թաւխպ օլտուղու լիսան վէ իլմ վուդուֆիյէթլէրինի քէմալիյլէ քէսպի

իշին իլմու ֆիւնուն պապինտէ նամտար շէհրլէրէ եօլճուլուգ էտիպ ալեմ վէ պիլ-կիճ քիշիլէր իլէ միւլազաթ էթտի։

Օլ խուսուստէ էօյլէ պիր նամ վէրտի քի վազթինին ալիմլէրի, փափա հազ-րէթլէրի պիլէ ֆիթապի դուստտասին մանասը պապինտէ օնա ասրմատան պիր շէյ էթմէգ իստիլէր։ Րումիսթանատան Շամ էյալէթինէ կէչտի վէ ապիգ եէրլէրէ գիա-րէթէ կիթտի. վէ օրատա միւթէմէքքին բահիպլէրի կէօրտիւյիւնատէ քէնտիյէ տախի թէրքի տիւնեա էտիպ օնլարըն ուսուլի իւզրէ էօմր կէչիրմէյէ հէվէս կէլտի. վէ արգիսիւ իճրասը իշին պիր թէնհա մահալլէ չէքիլիպ տէօրթ այնէ միդտարի օրատա գալտը։ Ախինտիյի պիր հարար ըտը, դուրու թօփրագ իւզէրինատէ եաթար վէ եասթրգ եէրինէ պաշը ալ-թընա պիր եասը եումրու թաշ գօր ու-տու. փէրհիզատէն վէ օրուճատան, քէնտի իգրարընճա թէնի պիր դուրու գայըշա տէօնտիւ. պու գատար րիյազաթընա նիսպէթէն Ալլահըն գօյ վէրմէսիյլէ, ֆէ-նա ֆիքրլէր վէ թիւրլիւ շէյթան իղվա-լէրի ազիգին իւզէրինատէն էքսիք տէյիլ իստիլէր. Րօմատա թէմաշա եէրինատէ վէ ախէր պունա քէզալիք թէհլիքէլի մա-հալլէրատէ վազթ իլէ կէօրիւպ ունուդ-տուղու կիւնահա թէփրէտիճի նէտանէլէր

ամէնքի օվ կիւն օվմուշ կիպի կէօզիւ էօ-
նիւնէ կէլէր իտիլէր· պունլարտան գա-
փըլըպ եէնիլմէմէ իչին ապիղ խաչէլու-
թիւնուն այաղընա գափանըր վէ ակլ
կիպի կէօզիւնաէն ազան եաշ իլէ օնուն
ապիղ եարալարընը ըսլատըր, հէր ճինս
մահամանան չէքինիր, թաշ իլէ կէօքսիւնի-
տէօյէր վէ րէճա վիւ տուա իլէ ղայպ էմ-
տիյի եիւրէք բահաթլըղընը Ալլահտան
տիլէր իտի:

Տուատը գապուլ օլունուպ տիլէտիյինի
ալտրըղընտա Ալլահըն լութֆունու ատգ-
լամագ իչին ֆիքրինի պաշգա շէյլէրէ
տէօնտիւրիւր վէ հէր շէյտէն գիւատէ պօշ
տուրմատան գօրդար ընը· պու պապատ
շէյթանա վէսիլէ վէրմէմէ իչին ֆիքրատը
գուտտուտ օգուրուտու· վէ օնու էյի
անլայապիլմէք իչին եէհուտի լհանընտա
թալիպ օլտու· վէ պու գահմէթ քէնտիյէ
չօգա օթուրտույտա տա, արգիւսինէ էր-
տիյի իչին չօգ խօշնուտա օլտու: Տէօրթ
աէնէ միւրուրինտէն ոնրա թէքրար
Գուտսի շէրիֆէ կիտիպ ապիղ եէրլէրէ
գիարէմէթ էմտի վէ մէզքիւր լհանատա
տահա գիատէ աշինալըգ քէտպ էմտի:
Լաքին խատիմի շէյթան ապիղին էնտէ-
սինտէն տիւշմիւշ օնու պաշլատըղը էօմր
թարիգինտէն չէվիրմէյէ չատալար ընը·
Սէնին խաթիլտնը՝ սէվիպ օգուտուղուն

Ձիչէրոնուն իսթիլահընա պէնզէմէտիյի իչին ալիմլէր էօնիւնտէ մագպուլ օլա-մազ. եազման պիլէ սանա այըպ տըր տէ-յէրէք, ֆիքրինի ալթիւսթ էտէր իտի: Վէ Ալլահ թէալա հազրէթլէրի տախի իգթիզասընտան զիատէ պու Ձիչէրոնուն քիթապլարընա վուրուլուպ օգուտուղու իչին օնու գազէպլէմէք իսթէտի: Պիր տէֆա հիւմմա իլլէթինէ կիրիֆթար օլուպ եաթըր իքէն Ալլահըն տիվանը հուզուրինէ չըգմըշ կիպի քէնտիսինէ կէօրիւնտիւ քի՝ պիր աճաիպ սէս, Սէն նէ՞ սին տէյի օնա ասրար բուր: Ցերոնիմոս Քրիսթիյանըմ տէյի ճէվապ վէրմէսինտէ ալլահանի հաքիմ, Խայր, եալան սէօյլէ-յօրսուն, սէն քրիսթիյան տէյիլսին, Ձիչէրոնեան սըն, եիւրէյինի օնա չօգ պաղլամըշսըն տէյի թաղիր էթտիքտէն սօնրա պիր էյի գամչըլամայա էմր էթտի: Ցերոնիմոս աղըրսընա տայանամայըպ՝Աման եա՛ Րէպպիմ պիր տահա էթմէմ տէյի չաղըրտըղընտա քէօթէք քէսիլտի, վէ լաքին թէննինտէ գալան մօմօր պէրէլէր պէյան էթտիլէր քի կէօրտիւյիւ տիւշ թէվէքքէլլի տէյիլ իմիշ: Օլ անէ գա-տար պիր տինսիզ միւէլլիֆին քիթապլա-րընա էօյլէ աշգ իլէ թալիպ օլարագ իր-թիքեապ էթտիյի կիւնահը թանըյըպ պիր տահա օնլարըն էնսէսինէ տիւշմէմէյէ

գալի նիյէթ գօտու վէ ճէմի եանընտաքի պուլունան սիւնեէվի քիթապլարը աթըպ ֆագատ քիթապի գուտատարն գրատաթընա թալխպ օլտու քի ասնրա պիր հիսաէսինի լաթինճէյէ թէրճիմէ էթտի վէ պիր հիսաէսինին իւզէրինէ մանալար վէ թէֆսիրլէր վէրտի։

Անթաքիա եպիսկոպոսու Պաւլինոս՝ ադնզի քահանայ էթտի վէ լաքին Ցերոնիմոս այրըճա պիր քիլիսէյէ թախսիս օլմատրըլընտան՝ քէնտի թալխպ օլտուղու ադնզ քիթապըն թէրճիմէսինի իլէրի կէօթիւրտիւ։ Ս. Դամասոս փափա հադրէթլէրինին վազթընտա պիր գաչ ատիտ եպիսկոպոսլար իլէ Րօմայա կիթտի վէ միւհիմմ մասլահաթլար իւզէրինէ նատպ օլունտու. վէ մէզքիւր փափա հադրէթլէրինին էմրիյլէ ասյգատէ քիշիլէրտէն պիր գաչընը թէրպիյէ էթմէյի իւզէրինէ ալտը։ Փէրվէրտէլէրի արատընտա ըտը Ս. Պաւլա վէ գրզը Պաւլինա, վէ ախէր տաախի չօգ էլէ կէլէր քիշիլէր քի օնլարը հադգ եօլունտա քրիսթիյանճա թէրպիյէ էթմէսի քէնտիյէ չօղա օթուրտու. ալէլխատատա մէզքիւր փափանըն էօլիւմիւնաէն ասնրա սիւշմանլարընըն սիլի աչըլըպ ադնզին իսթիւնէ թիւրլիւ իֆթիրալար աթտըլար վէ լաքին Ցերոնիմոս Ալլահըն եարտըմըյլա հէր սէոնիքլէրինի րէտտա

էտիպ փաքա չըզտը վէ ասնրա էլ վուբ-
տուղու թէրճիմէտէն կէրի գալմամաղ
իչին իսթէյէն շահրալէրինի պիլէսինճէ
ալըպ Ֆիլիսթին ճանիպլէրինէ կիթտի։
Քիշիզատէ օճաղ էվլատը Ս. Պաւլինա
տախի քէնտի մէյլինէ ույկուն պիր գաչ
գատընլար իլէ վաթանընը թէրք էտիպ
Գուտսի շէրիֆէ կիթտի, վէ Բեթղէհէմ
շէհրինատ Քրիստոս Էֆէնտիմիզին էվճի-
յէգի եատընատա պիր մանաստըր պինա
էտիպ պիլէսինճէ կէլէնլէր իլէ պէրապէր
գահիատանէ էօմր կէչիրտի։ Օլ էանալէրատ
չօգ թիւրլիւ հէրաթիդիլէր պաշ գալտը-
րըպ Քրիստոսուն քիլիսէսինի պէօլիւք
պէօլիւք էթմէք իսթէր իտիլէր։ Ս. Յե-
րոնիմոս պիւթիւն գուվվէթիյլէ պուն-
լարա գարշը գօստու, եալան մէզհէպլէրինի
բէտտա վէ բէզիլ էտիպ եաղընը վէ վաղըյ-
լա քրիսթիյան տինին տօղրուլուղունու.
կէօսթէրտի։ Հէր նէ եիւզտէն տինէ
գարշը պիր տիւշման չըզարտըյսա՝ հէմէն
իւզէրինէ հիւճմ էտիպ եօղ էտէր իտի.
պու պապտէ գօրգու, էօրֆ, վէ էօլիւմ
պիլէ կէօղիւնէ կէօրիւնմէզ իտի. վէ պա-
ղէն քէնտիյէ եիւբէք վէրմէ իչին Պաարզ
քէօփէք՝ սահիպի իչին հավլար, սէն Ալ-
լահըն իչին սաւսուս տուրուբսուն, հագգա
էօլէպիլիբիմ լաքին սէօյլէմէտէն տուրա-
մամ, տէր իտի։ Ճէմի Քրըզա պաշլարը

ապիպին ասընտան թիթրէր վէ քրիսթի-
յանլար մէթանէթ պուլուրուտուլար. վէ
օնու կէօրիւպ թանըմա իչին ուզադ եէր-
լէրտէն Թեթլե հէմ շէհրինէ կէլիր իտիլէր:

Էլ ինտինտէ նէ գատար իթիպարտա
ըտըյտա, քէնտի կէօզիւ էօնիւնտէ հիչ
կիպի իտի, թիւրլիւ տայանըլմազ ըհյա-
զաթ թաւլիմաթլարըյլա քէսպ էթտիյի
ալչազ կէօնիւլլիւլիւք զայէթ տէրէճէ-
սիզ պիր շէյ իտի: Մաղրուրլուգտան վէ
կէօնիւլ պիւյիւքլիւյիւնտէն գօրգտու-
ղունու քէնտիսի պիր քիթապընտա իգ-
րար էտէր. Քրիստոսուն՝ պէնտէն էօյրէ-
նին պագըն նէ գատար հազիմ վէ ալ-
չազ կէօնիւլլիւյիւմ տէմէյինի, քիւչիւք-
լիւքտէն էզպէր էթմիշ հէր թէհլիքէ
վազթընտա աէօյլէր իտի: Քիթապի մու-
գատատէսի թէրճիմէ էթմէյինտէ եալընըզ
քէնտի ագլընա կիւվէնմէյիպ հէր ան
սրտգ իլէ Քրիստոսուն եարտըմընը տիլէր
վէ ախեր քիշիլէրէ տաճի ագլ ասրար ըտը:
Ալլահտան նայլ օլտուգու լութֆլարը
գայպ էթմէմէ իչին էօքիւր էօքիւր ագլա-
յարագ Դաւիթ մարգարէ կիպի, նա քէ-
րիմ Ալլահ քիւչիւքլիւյիւմտէ իրթիքեապ
էթտիյիմ գատահաթլարըմը վէ ճահիլ-
լիքլէրիմի աֆվ էյլէ տէյի ֆէրեատ էտէր
իտի: Պու կիւնէ սրգը էօմր կէչիրտիք-
տէն սօնրա եինէ ագրպէթի նէ օլաճա-

ղընը պիլմէյիպ մահչէր կիւնիւնիւ խաթըրնա կէթիրտիքճէ թիլթրէր տուրուր ուտու: Օլ գօրգունճ կիւն ագլըմա կէլտիյի վագթ պաշտան այաղա գատար թիլթրէմէյէ պաշլարըմ, եէտիյիմ իչտիյիմ վէ իշլէտիյիմ վագթ կէօղլեմ էօնիւնտէն կիլթմէզ. Եա՛ էօլմիւշլէր այաղա գալգըն, շէրիաթա կէլճին տէյի մէլէյին չալտըղը պօրու, սանքի հէր ան գուլաղըմա էօթէյօր. ինսան մէտհինէ գափըլմամ, տիւնեանըն խաթրընը սայմամ, Ալլահըն օլ գօրգունճ շէրիաթընտան պաշգա շէյտէն գօրգմամ, տէր իտի: ՃԷՀԷննէմ գօրգուսու տախի ադիղճին եիւրէյինի էօյլէ պիր թուլթմուշ ուտու քի քէնտի աղզը իգրարը իւզրէ օնուն իչինտէ չէքիլէճէք իսքէնճէլէրի տիւշիւնէրէք եէր ալթընտա պիր տար մաղարա իչինէ գափանտը վէ հապտա կիպի օրատա խայլի վագթ գալըպ օրուճ վէ վէրհիղ վէ տուա իլէ կիւնլէրինի կէչիրտի: Պու ապիղ գօրգուլար տախի հէր ան օնու ալչագ կէօնիւլլիւյիւ վէ հազիմլիյի իչինտէ սագլամտա չօգ եարտըմ էտիպ ՃԷննէթ եօլունու աչարլար:

Ս. Ցերոնիմոս կիթտիքճէ եաշընը ալըր վէ գուվվէթտէն տիւշէր իտի. չէքտիյի զահմէթտէն վէ թէննինէ վէրտիյի էգիւյէթտէն գուրու քէմիք քէսիլմիշ վէ

եաթաղա տիւշմիւշ իւտիւ. թագաթը օլմատըղընտան պիր եանտան օլ պիր եա-նա տէօնէմէյիսպ դըմբլտանմատան տու-ըուրուտույա տա՝ եինէ քրիսթիյան տի-նինին կէրչէքլիյինի կէօսթէրմէ իչին սէօյլէմէք լազըմ կէլտիյինտէ եանընա եազըճը ալըր վէ տէտիքլէրինի օնա եազ-տրըը ըտը: Լաքին իւզէրինէ հիւմմա կէլիսպ էօլիւմիւնիւն ղայրի եագըն օլմա-սընը տուլյտուղունտա ազիզ խոր հուրդլարը իպատէթլէ ալարագ հազըրլանտը վէ օն-տան սօնրա էպէտի սէատէթ իւզէրինէ տիւշիւնէրէք գալպինտէ վէ լէհճէսինտէ հատլ օլան շազլըղը սագլայամազ ըտը. եանընտա պուլունանլարա ալէլհուսուս պիլէսինճէ բահիպլէր գանունու իւզրէ եաշայանլարա վէտէրանէ նամահաթընը վէրտի վէ սօնրա ըշըդ կիպի սէօնիւպ գահմէթ չէքմէտէն փաք բուհինի եարա-տրճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի: Ազի-զին թէնինի չօգ ալայ իլէ քրիստոս է-ֆէնտիմիզին իչինտէ տօղտուղու եէմլիյին եանընա կէօմտիւլէր քի սօնրա վագթ իլէ եէմլիք իլէ պիրլիքտէ Րօմայա կէթի-րիլտի, վէ հալա պու կիւնէտէք ազիզին պատտարագ վագթինտէ գուլլանտըղը էս-վապլար վէ ախէր ազիզ թագըմլար օրա-տա սագլը տուրուրլար: Պու ազիզին շէ-ֆաաթըյլա Ալլահ թէալա հազրէթլէրի

չօգ միաճիզէլէը իշլէմիշ տիր վէ հալա իշլէր։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1

Ս. ԸՆՏՈՆ ՎՂ ԿՈՄՈՒՆԻՏԱՆ

Պու իքի ազիզլէր Գայսէրի սէմթինատ պիր մանասթըը իշինատ բահիպանէ էօմր կէչիրիրիտիլէը։ Գրիգոր Լուսաւորիչ փէտէրիմիզ օլ թարաֆլարա կէլիպ օնլարըն եաշայըշընըն թարզընը կէօրտիւյինատ ֆազուլէթլէրինէ շապան օլուպ օնլարը գապուլ էթտի. վէ պիր գաչ շահիրտէրիյլէ պէրապէր պիլէհինճէ էրմէնիստանա կէլմիյէ եալվարտը։ Տարօն սէմթինէ կէլտիյինատ Ս. Կարապետին իամի շէրիֆինէ իննահնեան թէամիյէ օլունան մանասթըրը եափտը վէ օրատա սաքին օլաճագ բահիպլէրին թէրպիյէսի իշին Անտոն վէ Կրոնիդէսի պրագտը։ Պու ազիզլէրին ղայրէթիյլէ ազ վագթ իշինատ մանասթըը իլէրիլէտի վէ Ս. Կարապետին քիլիսէսինին տոը շէօհրէթ պուլտու. բահիպլէրին սայըսը կիւնատէն կիւնէ արթտը վէ քէմալէյէթ պապինատ նամլարը տիւնեա ալէմ չավ օլտու։

Պու գատար էյլիքլէր իւզէրինէ մազբուրլանաճագ եէրէ, Ալլահըն հուզուրինատ տահա զիատէ ալչալըպ էթտիյի

իհանդլար իշին շիւքր սունարրտրլար, վէ օնտան ասնրա տախի ազիզ լութֆունու իւզէրլէրինտէն էքսիք էթմէսին տէյի եալվարրրլարրար: Քէնտիլէրի պիր շէյ էթմէտէն շահրտլէրինէ պուլուրմազ ըտրլար. օրուճ, փէրհիզ, րիյազաթ, տուա վէ թէֆէքքիւր խուսուսինտէ քէնտի հազգլարընա նէ գատար սըզրլրտրլարրընա տա տա օլ պիրլէրինէ սէօզտէն զիատէ քէնտի իսրէթլէրինի կէօսթէրտիլէր. պազէն տախի մանտաթրտան չէքիլիպ եագրն օրմանլարտա զահիտանէ եաշար ըտրլար: Լուսաւորիչ փէտէրիմիզ Ղեւոնդիոս եազտրդը թէշէքքիւրնամէսինտէ՝ Պու ազիզլէր նատիր իւլ էմնալ ճէվհէրլէրէ պէնզէր, ուլմէսիլէ՝ օնլարրն հազդրնա էտինտիյի խօշնուտլուզունու պէյան էտէր:

Պիր գաչ սէնէ սօնրա Լուսաւորիչ պապամըզ Տրդատ փատիշահ իլէ Րօմատան ուէօնտիւյիւնտէ ԻննակինԷան մանսաթրրընա ուղրայրպ փատիշահրն արգիւսինէ մէպնի պու լքի ազիզլէրի էօնիւնէ չըգարմազ իսթէտիյսէ տէ արանրպ պուլունմատրդլարրնատա փատիշահ նէ գատար մահզուն օլտույտա տա՝ Ալբիանոս նամ փիսգուպոսն վատէթտըրյլա պէշ կիւն արաշթրտրդտան սօնրա՝ պիր սապահ չայրը իւզէրինտէն զէպուրլէր սէսի իշիթ-

տիքլէրինտէ օրայա տօղրու վարըպ պու-
լուշտուլար վէ ասնրա Լուսաւորիչ փէ-
տէրիմիզէ տախի խապէր կէօնտէրիլտի
քի, ազիմ ալայ իլէ խոթիդպալլէրինէ
կէլտի վէ խայլի խայր տուալէր օգու-
տուգտան ասնրա հէփսի պիրլիքտէ եինէ
Իննակնեան մանասթըրընա ավտէթ պու-
յուրտուլար:

Քիլիսէյէ կիրտիքլէրինտէ Տրդատ դար-
շըլարընա չըգար վէ տիզ չէօքիպ ալդըշ-
լարընը ալմագ իսթէր իտի. լաքին ազիզ-
լէր անիտէ այագա գալտրըտըգտան ասնրա
Ալլահըն իսմի շէրիֆի իչին էթտիյի խայր
ամէլլէրի մէտհ էտիպ տահա զիատէսինէ
եիւրէք վէրիրիտիլէր: Փատիշահ պիլէլէ-
րինճէ օն պէշ կիւն գատար էյլէնտիքտէն
ասնրա փահիթախթը Վաղարշապատ շէհ-
րինէ ավտէթ էթտի. վէ Ս. Գրիգոր օն
կիւն միդտարի տահա գալըպ բուհանի
մատատէլէր իւզէրինէ տուհպէթ էտէր
իտի: Աղիզլէր պու թարիհ իւզրէ խայլի
զէման եաշայրպ էվվէլ Ս. Անտոն վէ ինքի
այ ասնրա Ս. Կրոնիդէս վէ Փամթ էտիպ
կէօյլէր ճէննէթինէ ուչտուլար, վէ շահիրա-
լէրի ազիզ ուսթալարընըն թէնինի ալըպ
ալայ վէ զինէթ իլէ քիլիսէ իչինտէ կէօմ-
տիւլէր:

ԸՆԸՆԻՒ ԸՕՒԸՎԱՆԵԱՅ

Հիքեայէճիլէրին հիւքմինճէ Ս. Անանիա Ջամ շէհրինտէ տօղմուշ տուր. Փաղուլէթէ վէ քէմալէյէթէ օլան մէյլի իշին Թէքքի տիւնեա էտիպ Գուրթարըճըմըզըն եէթմիշ իքի շահրալէրինին արքասընա կիրտի վէ ախէրլէրինտէն զիատէ զայրէթլի օլտուղու իշին Ս. Պետրոստան Ջամ իզէրինէ եպիսկոպոս նասպ օլունտու։ Պու ազիզ Թէն Թարաֆընտան կիւզէլ վէ կէօմԹէրիշլի օլտուղու կիպի Թապիա-Թըլա տախի ԹաԹլը վէ հաղիմ իտի. հէր աէօղիւ վէ հարէքէթինտէ Բուհուլ-լահլէ մէմլու օլմասը կէօրիւնիւր իտիւ.

Պօղոս առաքեալ էլինտէ ֆէրման իլէ ճէմի քրիսԹիյանլարը սիւրիւպ եօղ էթմէ իշին Ջամ Թարաֆընա վարտըղընտա Քրիտտոս էֆէնտիմիզ Անանիայա կէօրիւ-նիւպ Պօղոսուն հադրընա կէչէնլէրին մանտասընը վէրտիքտէն սօնրա շէհիրէ կէլտիյինտէ կիտիպ ճան կէօղիւյլէ պէրա-պէր Թէն կէօղիւնիւ տէ աչմայա վէ պիլ-մէտիյի շէյլէրի էօյրէտիպ քէնտիյէ պիր էյի վախտ հաղըրլամըտըգա էմր էյլէտի։ Քրիտտոսուն էմրի միւճիպինճէ Անանիա հէր շէյի էթտի վէ Պօղոս առաքեալ

տախի լազըմ կէլտիյի եէրտէ քէնտինին Անանիասըն էլնյլէ տէօնիւպ քրիսթիյան օլմասընը ինչեւար էթմէդ։ Ս. Անանիասըն քիւրսիւսիւ Շամատարտյոս տա վազթ վազթ պիր ազ բրտդ եէրլէրէ տէ կիտիպ քրիսթիանլըղը վազ էտէր իտի, քի պու ատրպէսթլիյի իչին եէհուտիլէրտէն վէ փուլթփէրէսթլէրտէն չօդ զահմէթ չէքտի։ Պիր տէֆա Ելեւթերոպոլիս ճանիպլէրինտէ կէզէր իքէն տինսիզլէր էլինէ տիւշիւպ էլի այազը պազը խային Լիկիանոսուն էօնիւնէ չըգարըլտը։ Պու զալըմ իլչ կէօրիւշտէ՝ ազիզին տուրուշունտան վէ կէօսթէրիշինտէն հիճապ էտիպ թահթըլըղլա տէօյլէմէյէ պաշլատը վէ ազլընը վէ եաշընը էօյէրէք կէլ ալլահլարըմըզդա դուրպան սուն տա էօմրիւնտէն օլմա տէյի եալվարտը։ Անանիա՝ պինամուս հաքիմին թէքլիֆի իւզէրինէ աճէպ կէօսթէրիպ Սաղըր սուրէթլէրէ դուրպան սունմամ, եէրի վէ կէօյիւ եարատըճը Ալլահտան վէ պէնիմ իչին գանընը տէօքէն Քրիստոստան կէչմէմ տէյի, պիփէրվա ճէվապ վէրինճէ՝ հաքիմ զապէպէ կէլնիպ տէօյմէյէ էմր էթտի քի՝ իճրա օլուպ եինէ ազիզ ֆիլիպինտէ դավի պուլունտուղունտա ատրպ տէմիր թարագլար իլէ թէնինի զաղլթտը, վէ աթէշ իլէ եարալարըն տաղլէտի, վէ թէքրար էմրինէ

միւթիւ օլուպ ալլահլարա դուրպան սունմայա թէքլիֆ էտէր իսի. լաքին Անանիա եինէ բէտտա էթտիյինտէ շէհրտէն տիշարը չըգարըպ թաշա թուԹմաղա էմր էյլէտի. քի իճրա օլունուպ Ս. Անանիա Էֆէնտիմիզին 70 ինճի սէնէսինտէ թարիֆ օլունմադը իպքէնճէլէր արտաբնատա ազիզ ճանընը կէօյլիւ ուսթաբնըն էլինէ թէսլիմ էթտի:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 3

Ս. ԿԻՊՐԻԱՆՈՍ

ՎԷ ՅՈՒՍՏԻՆԷ ԿՈՉՍ

Ս. Յուստինէ Անթաքեա շէհրինտէ փուԹփէրէսթ ամԹալարտան տիւնեայա կէլիպ օնլարըն այնլարընտա փէք էյի Թէրպիյէ օլտու. լաքին ագըր գէյրէք վէ գայէթ ֆիրսաէթլի օլմասըյլա Թա.քիւշիւք չոջընտան փուԹփէրէսթլիյին եալանճըլըգընը Թանըյըպ չօգ գահմէթ չէքմէտէն Ալլահըն եարտըմըյլա քրիսԹիյան օլտու. վէ քէնտի տէօնմէսիյլէ դանտամէ էթմէյիպ ամԹալարընըն տախի արդասընտան տիւշտիւ. քի Թանըյըպ դապուլ էթտիյի տօղրուլուգլարը օնլարա սէօյլէյէրէք էնճամ արզիւսինէ նայլ օլտու, վէ պատէհու քէմալիյէթէ օլան

* * *

արգելմինին իճրասը իչին թիւրլիւ ֆա-
գուլէթլէրէ էլ՝վուրտու, պախուսուս պի-
քիրլիք դրյմէթինի թանըյրպ, քիւլ-
լիյէն քէնտիյի ֆրիսատսա սունտու.

Օլ շէհր տէ Ագլադիոս նամինտէ պիր
տէլի գանլը սաքին օլուր ուտու. պու
Ցուստինէնին շիրինլիյինէ շապան օլուպ
քէնտիյէ ալմագ իսթէր իտի վէ մու-
րատընա էրմէ իչին տօսթլարընտան
պիրինի արայա գոյուպ Ցուստինէնին բի-
գասընը արգուլէր իտի: Ցուստինէ՝ պու
թէքլիֆի տույտուղունատա իւգէրինէ չօգ
տիւշիւնմէյիպ քէնտինին պաշգասընա
սունուլմուշ օլմասընը պէյան էթտիքատէն
ասնրա, ախէր տէֆա պու նէտանէ իւգէրինէ
սէօյլէմէմէյէ եալվարտը: Նէվճիւվան պու
ճէվապ իլէ գալպինտէ րահաթ պուլմայրպ
թէքրար թիւրլիւ ֆէննլէր իլէ էնտէսին-
տէն տիւշտիւ. մէքթուպ՝ մէքթուպ իւ-
գէրինէ եազար վէ պէրկիւ գարյարրն արտը
արտը կէլմէգ իտի. Ցուստինէ՝ հէր եա-
զըլարընը վէ վէշ.քէշլէրինի կէրի տէօն-
տիւրիւպ թէքլիֆինին հիչ պիր վէճհլէ
գապուլ օլմայաճագընը անլաթտը: Ագ-
լադիոս էտէճէյինի պիլմէյիպ՝ ութանմա-
տան սօղադլար պուշընտա օնուն իգինի
պէքլէր իտի. Ցուստինէ պիր կիւն քիլի-
սէյէ կիթմէ իչին էվտէն չըգարըլմտա
սէֆիհ տէլի գանլը փուսատան չըգրպ

իւզերինէ վարար վէ թիւքիւլէյլէ մուհապ-
պէթ նիշանէլերի կէօսթէրէրէք եանընա
եանաշմագ իսթէր իսի, վէ լաքին Ցուս-
տինէ Ալլահա սըղընըպ վէ ազիզ պիքը
Մէրեէմին եարտըմընը տիլէյիպ պրագմա-
տը քի եանընա կէլսին, էլէյլէ այաղըյլա
տէօյիւշտիւ վէ եիւգինէ թիւքիւրտիւք-
տէն սօնրա կէչէնլէրին եարտըմընը տիլեր
իսի: Ալլահըն քէրէմիյլէ պու ազիմ
թէհլիքէտէն քէտէրսիզ գուրթուլուպ
քիլմասէյէ վարար վէ պու ֆիւթուհաթ
իւզերինէ շիւքր սունտու:

Ագլադիոս պունուն իլէ տէ իւմիտինի
քէամէյիպ հաթթա Հայվանի նէֆս ա-
թէշի իլէ տահա զիատէ թուրթուշուպ
Ակրիանոս իսմինտէ պիր սիհիրպազ
տիւշտիւ քի քէնտի ապլտան խարիճ սա-
նատթըյլա Ցուստինէնին կէօնլիւնիւ չէ-
վիրսին: Ակրիանոս խայլի փարա ալտրգ-
տան սօնրա սէօզ վէրտի վէ շէյթանը
չաղըրըպ եալվարար քի Ցուստինէյի գան-
ատըրընճայատտագ եազտըրը պրագմատը:
Ալլահըն միւսաատէյիլէ մէլուն շէյ-
թանը՝ օնու ալտաթմա նէթիճէսիյլէ հէր
իղվալէրինի իճրա էթտի. լաքին Ցուս-
տինէ հէր թէհլիքէ վագթընտա Ալլահըն
վէ ադիղ Պիքիրին եարտըմընը տիլէյիպ
հիչ եէնիլմէտի: Ագլադիոս եիւրէյի գը-
րըդ Ակրիանոսա կիտիպ վէրտիյի սէօզիւն

իճրաաբնը էտէմէտիյինաէն շիքեայէթ էթտի. վէ էվվէլքիլէրաէն տահա զիտաէ դուվվէթլի ճինլէր եօլլայրպ պիր եօլ օնու ալտաթմանըն չարէսինի պուլմաղա եալվարտը: Կիպրիանոս օնուն արզիւսիւ իւզրէ հարէքէթ էտիպ թէքրար պիր խայր կէօրմէտիյինաէ նէրէաէն հասլ օլույուր տէյի ճինլէրէ սորտու. վէ պունլարտան պիրիսի Պու շէյի եափամատըղըմըզըն սէպէպի Յուսուֆինէնին քրիսթիյանլըղը տըր, եանընա վարտըղըմըզտա եիւզիւնէ խաչ չըզտըրտըղը իչին օնա գարշը պիր շէյ էտէմէյիզ տէտի: Կիպրիանոս պունու իշլիթտիյինաէ տիւշիւնմէյէ պաշլատը, վէ սօնրա Էօյլէ իտէ Յուսուֆինէնին Ալլահը սիզ հէվինիզտէն դուվվէթլի տիր. Էօյլէ իտէ շիմտիյէ գատար պէն տիվանէ իմիշիմ քի սիզին արզանըզտան կիթմիշիմ. խայր պունտան պէօյլէ սիզին իլէ ալտգամ եօզտուր, պէնիմ Ալլահըմ տահի Յուսուֆինէնին Ալլահը տըր տէյի ճէվապ էտիպ՝ օնլարա. եօլ վէրտիքտէն սօնրա՝ Փիքըրինի վէ տիլինի չէվիրէն Ալլահ օլուպ չափուճագ գօտուղու նիյէթին իճրաաբնը էթմէյէ թալիպ օլտու:

Եւսեբիոս նամ պիր Փաղուլէթքեար քիմէնէ իլէ զաթը վազթինաէն տօսթլուգ փէյտա էթմիշ օլուպ Փիքըրինի օնա աչտը վէ Քրիսթիյանլարըն Ալլահը քէնտի

կիպի պիր ճինսիէրէսի սիհրպազը գա-
պու էտէրմի տէյի ասրաու: Եւսեբիոս
.քի մուախխարէն օլ շէյթանի սէնաա-
թընան ֆէրազաթ էթտիրմէյէ ղայէթ
չալըշմըշ ըար, պու սէօզլէրի տույաու-
ղունաա ղայէթլէ սէվինտի, վէ Ալլահըն
մէրհամէթի իւզէրինէ խայլի սէօյլէտիք-
տէն ասնրա կէրշէքտէն ափվլըդ պու լա-
ճազընաա օնու գանտըրտը վէ Անթիմա՝
շէհրին եպիսկոպոսունա կէօթիւրտիւ .քի
տին թալիմաթլարընը էօյրէնտին: Անթի-
մոս պու սար չըդմըշ կիւնահ.քեարըն
տէօնմէսինտէն իֆրաթ շազ օլուպ օնու
մուհապպէթ իլէ գապու էթտի վէ լա-
ղըմ օլան մաատէլէրի էօյրէթտիքտէն
ասնրա վաֆթիխ էթտի:

Յուստինէ՝ պու ազիմ թէպտիլաթը
Կիպրիանոսուն իւզէրինտէ կէօրտիւյիւն-
տէ Ալլահա շիւքր սունաու վէ տայըմ
լութֆունու օնուն իւզէրինտէն էքսիք
էթմէսին տէյի տուա էթտի .քի օլ տախի
ազլընը պաշընա թօփլայըպ վէ ճէմի վա-
րիյէթինի ֆուգարայա թէվզի էթտի վէ
օնլար իլէ պիրլիքտէ եաշամայա նիյէթ
գոյուպ պիր թէվֆէքտար վէ իպրէթ ա-
լաճազ էօմր կէչիրտի. վէ նայիլ օլաուղու
նիմէթէ թէշէքքիւր իչին պաշգալարընը
տախի գապու էթտիյի տինէ չէվիրմէյէ
ղայրէթ էթտի:

Փիւնիկէ վալիսի փուԹփէրէսԹլէր ինտինտէ նամտար Կիպրիանոսուն պաշընա կէլէնլէրի տույտուղունտա շաշտը գալտը վէ հէր պիլտիյինի Դիոկղետիանոս գրալա իֆատե էյլէտի վէ էմրիյլէ Կիպրիանոսա վէ Ցուստինէյէ քրիսԹիյանլըգլարընը պըրագմայա ԹէքլիՓ էյլէտի. լաքին օնլար գուլագ աամայքպ մէրտանէ բէտտ էԹտիքլէրինտէ Թիւրլիւ իսքէնճէլէր վէրտիքտէն սօնրա հապսա աԹմաղա էմր էյլէտի. անճագ ումտուղունա գարշը տինլէրինտէ գավի տուրուպ պաշգալարընը տախի ավլամայա ղայրէԹ էԹմէլէրինի կէօրտիւյիւնտէ գայնար գայնար եաղ վէ ղէՓԹ գազանը իչինէ աԹտըրտը քի ա-գիզլէր պիքէտէր իչինտէ գալըպ Ալլահա սէնալէը օգուրուտուլար: Կիպրիանոսուն սապըգա շահրտի միւնէճճիմլէրին պէրիսի աԹէշին եագմամասընը սիհր գուվվէ-Թինէ վէրիպ քէնտիսի տախի օնու էտէ-պիլըրիմ տէյի օրԹայա չըգտը, վէ Թէք-լէՓի գապուլ օլունուպ խայլի կիւլէճէք շէյլէր էԹտիքտէն սօնրա աԹէշէ աԹրը-տրղը կիպի անի վահիտե եանըպ քիւլ քէսիլտի: Պու հիքմէԹին խապէրի տէօրԹ եանա չավ օլտուղունտա վալի գօրգտու վէ մահպուսլարը Իզնիմիտե գրալա եօլ-լատը: Դիոկղետիանոս հագգլարընտա տույտուղու շէյլէր իչին գուտուրուպ ղայ-

րի թէֆթիշ վէ թէֆէհհիւս էթմէօէն իքիսինին տէ պաշընը քէսթիրտի վէ ալ-
թը կիւն միդտարի սահրատա պըրագտը
քի գուշլարա եէմ օլսունլար, վէ լաքին
Ալլահըն մախսուս ինայէթիյլէ հիչ պիր
ճանավար եանլարընա եանաշմատըղընտա
կէճէլէյն քրիսթիյանլար չալտըլար վէ
կէմիյլէ Րօմայա եօլլատըլար, քի հա-
լա պու կիւնէտէք օրատա իթիպարտա
տըրլար:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 4

Ս· ՖՐԱՆՉԻՍԿՈՍ ԱՍՍԻԶԵՑԻ

Ֆատտէն զիատէ Ալլահ մուհապպէթի իչին պու ասիզ Էսրաֆինի իւնվանըյլա թէսմիյէ օլունուր. վալիտէսի սօն կիւնլէրինտէ տէրտի զինտէն չօգ էօրսէլէնիպ համլինի վապ էտէմէտիյինտէ պիր զարիպ տիլէնճինին թէբլիճի իւզրէ պիր ախօրա կիրիպ օրատա Ֆրանչիսկոսու տիւնեայա կէթիրտի քի տահա քիւչիւք եաշընտա իքէն հէր կէօրէն ագլինէ վէ ֆագուլէթէ օլան աշգընա վուրուլմուշ ուատու: Եաշը քէմալինէ եէթիշտիյինտէ փէտէրի ախ-
դուաթա մուալահաթընա օնու գօտու. հապիմ վէ խօշմէզլիկպ, փաքըղընա զիան վէրէճէք արգատաշլար իլէ իւլքէթ էթ-
մէզ իտի. ֆուգարէլէրէ սատագասը զա-

յէթ չօղուտու, հաթթա հէր կէլիպ պիր շէյ տիլէյէնի պօշ եօլլամամայա գալպին-տէ ահտ էթտի: Պիր քէրրէ իշի արաբն-տա պիր ֆադրը կէլիպ սաուտագա իսթէտի քի ազիզ ֆիքր գօմաուան եօլ վէրտի. լաքին ահտը ֆիքրինէ կէլտիյինտէ հէմէն էնսէսինտէն գօշուպ իսթէտիյինտէն զիա-տէ վէրիպ շազ եիւրէյլէ կէրի տէօնտիւ: Պիր ախէր տէֆա սօգագտա պիր ֆա-դրըա րասթ կէլիպ եանըննտա վէրէճէք պիր շէյ պուլամատըղընտա էսվապրնը չըգարտը օննա կիյտիրտի. վէ պիր պաշգա քէրրէ աթ իլէ կիտէր իքէն պիր ույուզա րասթ կէլիպ անի վահիտտէ աթտան էնիպ օննա սաուտագա վէրտի, վէ օ տիլէն-ճինին եարէլի պէրէլի էլինի ալըպ էօփ-տիւ, վէ սօնրա իրինի սիւզէր իքէն պիր-տէ կէօղիւնտէն ղայպ օլտու. ազիզ Ալ-լահըն իլհամըյլա օ ույուզ սիֆաթընտա կէօրիւնէն ֆադրըրն մէլէք վէ եախօտ Ցիսուս օլմասրնը պիլիպ շազ օլտու: Պու վագրատան սօնրա տիւնեա ղայլէլէրինտէն քիւլլիյէն չէքիլմէյէ նիյէթ գօտու, վէ տուպյա մէշղուլ օլուպնէ կիուէնէ Ալլահա խըզմէթ էտէճէյինին եօլունու օնտան տույմադ արզուլէյիպ՝ Քրիստոս խաչ իսթիւնտէ ասրլը օննա կէօրիւնտիւ քի օլ տագիդէտէն սօնրա կէօրտիւյիւ ասլա պիր տահա ֆիքրինտէն չըգմատը վէ հէր

ան խաթըրնա կէլտիյինտէ վէ եախօտ ախէր պիր խաչ կէօղիւնէ իլիշտիյինտէ էօ-
քիւր էօքիւր ողլումայա պաշլար ըտը։

Ր էճտատընա պինայէն Ալլահ թէալա հաղրէթլէրի դուլունա թիւրլիւ վազատ-
լար իլէ իրատէթինի պէյան էթտի. պիր կիւն Գուտուսաը շէրիֆ վազթընատա՝ ին-
ճիլի շէրիֆտէն շու ատօղլէր օգունատու. Ալթուն վէ կիւմիշիւնիւզ օլմատըն, եօլ-
ատա չանթանըզ, վէ իքի գաթ բուպա եանընըզատա պուլունմատըն, վէ պունա
քէզալիք ախէր նասիհաթլարը տույատու-
ղունատա պու ճէմի ատօղլէրի Ալլահ թա-
րաֆընատան քէնտիյէ ատօյլէնիր կիպի
թուԹարագ օնատան ատնրա օլ թարղ էօմր
սիւրմէյէ գարար վէրտի։ Վազթ գայպ
էթմէտէն եանընատա գալմըշ փարալա-
րընը ատա փուգարէլէրէ տաղըթտը, էա-
վապընը չըգարըպ գապա պիր հարար
կիյինտի, վէ պէլինէ պիր սիճիմ փարչա-
ը ատրըպ օնատան ատնրա ատաքեալլար
ուտուլի իւղրէ եաշամագ իսթէր իտի։
Պու եէնի դըյաֆէթիյլէ ճէմիաթ ատա-
ընա տաճի կիրիպ թարիֆ վէ թապիր
օլունմագ պիր ահաիպ ղայրէթ իլէ թէվֆիկ
իւղէրինէ վազ վէրիր իտի, քի պու վէճհ
իլէ չօգլարընը Ալլահա գազանտը՝ վէ
պագըլարը տաճի օնուն էմրի ալթընա
կիրտիլէր։

Շահրալէրինին սայրար օն իքիյէ վարտը-
ղընտա քէնտի էօրնէյի իւզրէ վազ վէր-
մէ իչին եադրն եէրլէրէ իրսալ էյլէտի,
վէ ազչա եէրինէ քէնտիլէրինէ Դաւիթ
մարգարէնին պու աէօղիւնիւ վէրտի. Աէօղ-
լէրինի Ալլահա չէվիր վէ օ աէնի աճ
պրագմազ: Կիւնտէն կիւնէ շահրալէրի
արթրնճա, ագիլանէ պիր գանտըն եահուպ
իւչհիւնճիւ Ինննամկենտիոս փափա Հադ-
րէթլէրինէ թէֆթիշ իչին ատնատու վէ
հեր եազտըգլարը միւգարրեր օլմասընատա
Էֆէնտիմիզին 1209 թարիխինտէ մէզ-
քիւր Փափանըն հուզուրինտէ, ճէմի
րէֆիգլէրիյլէ պիրլիքտէ ատէթ օլան իւչ
նէվի բահիպլէր ահատու նէզրինի էթտի:
Պու թարիզ իւզրէ գօտուդու մանաստը-
րըն թէմէլի գավիլէնտի վէ ճէմի բահիպ-
լէրին արզիւսիւ վէ ինթիխապը իւզրէ
քէնտիսի հէվիսինին իւզէրինէ միւպաշիր
նատպ օլունտու: Պու մանաստըր բահիպ-
լէրի՝ իւզէրինտէն վազթ կէչէրէք պիրի-
պիրլէրինտէն այրր գանտունտար իլէ մա-
նաստըրլար գուրմուշ ատըրլար, լաքին
շու կէրչէք տիր քի թա իլք կիւնիւնտէն
հալա կիւնիւ միղէտէք քիլէսէի շէրիֆին
շանտու իզդէթի իչին հէվսինին էթտիք-
լէրի փէք չօղ տուր վէ հեր եէրտէ իթի-
պար պուլմուշ տուրլար: Մանաստըրըն
ինթիզարընը ալտըգտան սօնրա թէվա-

պիէրիյէ պէրապէր Ասիզիյէ կէլտի վէ փօրցիունգուլա տէնիլէն քիւշիւք քիլիսէ իչինաէ կէճէ կիւնահուգ տուա էաէրէք վէ օրուճ թուխարագ կէչիրիր իտի· սատագա իլէ եաշար վէ թէվապիւէրինի վազի վազի եագրն եէրլէրէ եօլայրագ նէտամէի վէ թէվագ իւդէրինէ վազ վէրէրէք ճէմի քրիսթիյանլարը Ալլահրն թէմպիհլէրի իւզէ եիւրիւմէյէ տամէի էաէր իտի: Եօգարրտա զիքր օլունան քիլիսէ իլէ պիրլիքաէ ճիվարընտա պուլունան արագի Ս· Բեռնարդոսուն րահիպլէրինին օլարագ Ս· Ֆրանչիսկոսա պաղըշատրլար վէ ազիգ պու հէտիյէ իւդէրինէ զայէի շագ վէ թէսէլլի օլուգ մանաստիրլրրնը օրատա եափար:

Հէր շէյտէն գիատէ զայրէթի՝ կիւն պէ կիւն սայրար արթան րուհանի շահիրալէրինի՝ Ցիսուսուն պաղչէսի իչինաէ էյի իշլէմէ իչին ֆագուլէթլի վէ սատրգ էթմէյէ իտի: Պիր շէյ պուլուրմատան քէնսինի էվիէ իճրա էաէր իտի· լէգդէթլի թատմ եէմէգ իտի, վէ եէմէյէ մէճպուր օլտուգունտա սա իւդէրինէ քիլ սաչար վէ եախօտ սատար կիթաին տէյի սու գարրշարրը րտր: Քիլիսէ պիւյիւք օրուճունան մնատա սէնէտէ պիր գաչ տէֆա տախի իրատէթիյլէ սրգր՝ օրուճ վէ վէրհիգ թուխարրտր: Կէճէլէրի եախագ

եէրինէ գուրու թօփրագ իւզէրինէ եան կէլիր իտի. վէ եիւզ եաստըղը եէրինէ եասը եումրու թաշ վէ եախօտ պու-տագլը քիւթիւք փարչասը գուլլանըըրսը: Կիյտիյի պիր պայադը ուղուն գաֆթան բար. անքի հէր կիւն գան ազրարնճայա-տագ գամչըլանըը բար, վէ պունունլա տա գանատթ էթմէյիպ նէֆսինի գըրմադ իչին թիւրլիւ շէյլէր իճատ էտէր իտի: ՃԷմի չէքտիյի ադըրլարը արասընտա կէչ-միշ կիւնահլարը իւզէրինէ ափվ վէ սօ-նունտա տա մէլէքեանի փաքլըղընը թամ տագլամադ իչին Ալլահտան եարտըմ տիլէր իտի: Ֆիլ վագը պիր կիւն մէլուն շէյթան տաէթտէն դիտատ ֆէննա ֆիքը-լէր իլէ օննա էգիյէթ վէրտիյինտէ ադիվ՝ ախէր թարդ էլինտէն գուրթուլամայրդ քէնտի քէնտինի գար իչինէ կիւմտիւ, վէ թէնի եարը տօնմուշ տուչմադ օլուն-ճայատագ իչինտէն չըգմատը:

Ս. Ֆրանչիսկոսուն ալչագ կէօնիւլլիւ-յիւ տէ օրուճա վէ փէրհիզէ օլան աշգու մուհապպէթինտէն աշադա տէյիլ իտի. էլ դաղա պիրիսի օննու մէտհ էտէճէք օլուրսույսա, Սօնունա գատար աճէպա պէօյլէ գալապիլէճէքմիյիմ, հիչ քիմսէ պիլմէզ, օլ ատպէպտէն մէտհ էթմէյին, թէքրար, Ինսան՝ Ալլահըն կէօզիւ էօ-նիւնտէ նէ իսէ օ տուր, նէ պիւյիւր վէ

նէ քիչ ելլելը, տէր իմ։ Պիր կիւն թէ-
վէքքիւլլիւ րահիպլէրտէն պիրիսի, Սէն՝
անոնի իւղէրինէ նէ՞ տիւշինիւրսիւն տէյի
ասրտու, վէ ապիլ՝ Էյհէր Ալլահ պանա
քէրէմ էտիպ կէօսթէրտիյի մէրհամէթի
պաշգա պիր կիւնահքեարա կէօսթէրմիշ
օլսայրտը՝ պէնտէն զիատէ հէմ էյի վէ
հէմ միւթէշէքքիւր օլաճաղընա հիչ
շիւպհէմ եօղ տուր տէյի ճէվապ վէրտի.
վէ պու ալըդտան տէտիյինէ եիւրէյին-
տէ տէ ինանտըդը իչին՝ հիչ պիր թիւրլիւ
քահանալըդ րիւթպէսինի իւղէրինէ ալ-
մատը. վէ քահանալարա զայէթ չօղ
իմիսալ էտէր իտի։ Պու պապատ՝ պիր
ատֆա, էյհէր պիր եէրտէ վէ պիր սահա-
տա մէլէյհէ վէ քահանայա բահթ կէլէյի-
միմ իլգ էվվել քահանանըն էլինի էօ-
վէր վէ ասնրա մէլէյհէ օլան րիայէթիմի
պէյան էտէր իտիմ, տէմիշ տիր։ Ֆագրը-
լըդա տահի զայրէթի զայէթ աճահիպ
տիր. վէ հէրնահիհահթը արտաբնտա թէ-
վապիլէրինէ տէ պու նահիհահթը վէրիր,
վէ Քրիստոսա պէնդէր օլմայա չալըշըրըտ։
Պու թարիդ իւղէ ճէննէթի լէդդէթինի
տիւնեատա ալմայա պաշլատրդտան ասնը-
րա, զայրի կէօդիւնէ կէչիճի պիր շէյ պիւ-
յիւք կէօրիւնմէդ իտի։ Չօղ ատֆա տուտա
վադթինտէ Ալլահ մու հապպէթիյլէ
թուքուշտ քէնտի քէնտինտէն չըդար,

վէ պոլ։ Ալ-հըմ վը հէյէ շէյէ լաֆզատրդեր թէքրար վէ թէքրար էդիլէր էմմիշ անդլէր խոխ։ Գալաթասարայի կիւլէնամիշ ամէշի ալէմէնտաիրմէ իչին Ալտահ խամիսի վէրմէք վէ եախուտ ծառն իւզէրինէ առ հաղէթ աշմադ, էմմիշիր խոխ։ Գարտաշլարդա օլան աշէրդ մանհաթդէթի իչին, խառմէ էլէկ պադար, ֆրանգարայա եարամադ էտէր, անդա վէ մէշադդաթէ իչինէ պու բունանլարդը թէհլիլի էտէր խոխ։ Ցիննախլէրի ամանէ չէվիրմէք զայրէթի իլլէ Շամ թա օվրադդա կիմէ ան վէ վէրանիլի վադդն կէշինդիլիլինէ խադաթէն եանմըշ ամէշ իչինէ ամադդըզդը իւզէրինէ ադար։

Քրիսդոս էմմէնտաիկոնն ահադէթէլէրի իւզէրինէ մանհաթդէթի վէ խադաթէթի օլ անէլէձէ աշէրդ բար դի Ալտահ պիլէ էճրինէ վէրմէ իչին պու անէ գադար տուդումադդը վէճհիլ իչինէ։ Էօգիւմէնէ անէն իչի անձակ էմմիլ տաէթի իւզէ Միդրայիլ հրէշտակապետն իդդէթինէ արդը օրուճ թաոթաուգան անդրա պիր տող իւմիւտակ Խադիճդայ կիւնէնէ։ Քէնանէտան չըգար վէ կէդյանէն պիր միւնէվվէր մէլէք եանդրա կէլոր, դի անդր գանատար վարդար վէ գանատարդր արադրդա խաչա կէրիլմէզ Գաւրթ արձրդդդ Ցիոնա ադեղ պէշ եարդադրդա տուբար ուտու։ Ադեղ ֆրա հիւքմէթ մայլ

օլմուշ պադար իքէն պիրաէ կէօրտիւյիւ եարալարըն թրպդրար էլէրի վէ այադ-լարը իւզէրինէ թրպ օլունսու շէօյլէ քի եարալարընսան պիր դաշ դան տամլալարը տախի կէլտի վէ էօմրիւ սօնունսատադ դայդ օլմասան դալար. Հաթթա նէ դա-տար քէնսահի կիզլէյիպ կէօսթէրմէմէք իսթէրիսիյաէ տէ՝ սադլըդընսա կիպի էօլտիւքսէն սօնրա տախի պէլլի կէօրիւ-նիւր իւտիւլէր: Պէրշէք եարալար եիւզ-տէն օլմայրդ՝ աճքարընր իչէրիսէն տախի տուչարրար. էզճիւմլէ պու պադադ Քրիս-տոսա պէնզէր օլսուդու իչէն դայէթ շազ օլուրսուսու:

Պու հիքմէթտէն իքի սէնէ սօնրա պիր ադըր խասթէլէյէ տիւշտիւ վէ էօլիւմիւ-նիւն եադրն օլմասընր պիլէրէք քիւչիւք Փօրդիւնադուա քիլիսէսինէ կիթտի վէ օրաստա ճէմի խորհուրդլարը ալտրդսան սօնրա փադր բուհինի եարատրճըընըն է-լինէ թէալիմ էթտի: Էօլմէսէն էվվէլ ճէմի բահիպլէրինի պիր եէրէ թօփ էտիպ սօն ադրշընր վէրտի վէ ախէրնասիհաթ-լարը արտընսա, Ալլահրն դօրդուսու իչինտէ վիտասվիմէթ էթմէյէ դայրէթ վէրիպ պաշտատրդլարը կիպի պիթիրէն-լէրէ մուժթու վէրտի վէ օնտան սօնրա վէտասէշիպ Քրիստոսուն սիսաէթ էէրինի օդումայա էմր էթտի, վէ սօն տադիդէ-

սինաէ Դաւիթ մարդարէնին ակռլէսիյի ակօռլերի թէբրարլայրով եանի Զիւնաանեան գաւրթար պէնի վէ էճրինի վէրինճէյէտէք սալհյէր պանա պէքլէյօրլար ակյէրէք, էֆէնաթիկին 1226 թաւրիխինաէ ճանընը թէպիմ էթմի։

ՀՈԳԵՎՈՐԵՐ 5

Ա· ՀՈՒՓՈՒՄՆԻ

ՎԷ ԳԱՑԻՄՆԵՒ

Ըլահըն փաթիզէ ճարիյէսի Հոխխանիզ Դիակոնաթանաս գրալըն ակվէնթի էյնաւիմնաէ Բօմա շէհրինաէ սին վէ Փաւլէթ առհիպի ամաթարաան սիւնէսայէ կէլմի։ Սիլսիլէսի գրալարաան իյէրի կէլմէ գրյաս օլունուբ, շէհրինկէ հապդրնաս պիմնէնտա, Փաւլէթէ վէ Թաքիւչիւք չաղընաան պէրի պէքիրէյէ օլան հէվէսի գայէթ չօգ վէ Ալահ վէրմիսի պու լութֆլարը կիւն պէ կիւն առհա գիաաէ արթրմաղ իչին էնէլի Թաղվա Գայիանէնին էլի ալթընաս Թէրպիյէ օլուրաաս։ Նաշընը ալդը սիւնէսայը Թանըթարլընաս՝ օնաւն հէր վէրէպիլէճէյի գէվգու ակֆայա եիւղ չէվիրմի վէ Գայիանէնին նաասհաթը իւզէ քէնտիյի ադնդ Պէքիրին խըզմէթինէ վէրմդ առ-

ատ նէզը իւէ պէքէրէլիյինի ծնա ատնատ վէ Քրիստոսան իւզէրինաէ էօլմիւշ ատկ հէր ֆարուլէթ թարիֆինաէ մէրհանէ կիտէր վէ օղ պիր արզատաշլարընա էյի իպրէթ օլսուր ուսուս։

Փուֆ փէրէսթէլէրին ատէթի իւզէ Վխոկէտսիանոս գրալ իւք էհլինի պօշաչըպ ազդատ գրգլարընան պիր թանէսինի ալմագ իսթէսի վէ ատվէթի իշինատ պուլունան թաավէրճիլէրէ էմր վէրիլսի քի հէր նէրի կէգմինէր վէ փատիշահա լայըգ պէքէրէրին ատրէթինի ալսպ քէնտիյէ էօլսարընար։ Պու էմր գուվվէթիյէ ճէպրէն Գայիանէնին մանատթըրընա ատա կիրտիլէր վէ օրատա ճէմ օվմուշ պէքէրէր արատարնատա Հոխխահիյի կէօրիւպ ճէմաղինէ շապան օլտուղար վէ ֆիլհալ թաավէրինի ալսպ փատիշահա ատնատուղար։

Վխոկէտսիանոս պու մաթ օլունաճագ թաավէրի կէօրտիւյինատ ատվինճինատէն քէնտիյի գայդ էտիպ վագթ կէչիրմէատէն նէքատհ ալայրնր էթմէ իշին կիւն վէ ատամ քէտտ, վէ բէճալ քիպար թագրմընա խապէր վէրիլսի քի փատիշահ տիւյինէնինատ ատէթ օլան փէշքէշնէր իւէ օղ կիտնատ վէ օղ ատամատա ատրի հիւմայունատա պուլունատնդար։

Ալլահըն կիւնահարզ դումբուլարը, զա-
լիմ տիւշմանըն քէնտիլերէ, ալէլխուսուս
գրզգարտաշլարը փաքիզէ Հուիփսիմէյէ
դուրտուղու տուղաղը կէօրտիւքլէրինտէ
ղայէթ մահզուն օլտուլար, վէ լաքին իւ-
մուէն հէփիսի տուայա տուրուպ Րուհ-
ուլլահըն նուրունու վէ ազիզ Պիքր
Մերեէմին եարտըմընը տիլէտիլէր. վէ
օնտան սօնրա իթթիֆագէն սէօզ պիր
էտիպ կէճէլէյն գաչմադըա վէ ախէր տէվ-
լէթ թօփրաղընտա ղարիպլիք իլէ կէչին-
մէյէ գարար վէրտիլէր. Ալլահ թէալա
հաղրէթլերի տախի ճարիյէլերինին րէյինէ
եարտըմ էտիպ կիղլիճէ հաղըրտա պու-
լունան կէմիլերէ կիրտիլէր վէ պիլէլէրին-
ճէ պիր գաչ տախի քահանայ ալըպ եէթ-
միշ քիշի գատար Գուտսի շէրիֆէ գաչ-
տըլար: Սաղ սէլիմ գարայա շըգտըղլա-
րընտա հէր շէյտէն էվվէլ Քրիատտա
էֆէնտիմիզին տօղտուղու վէ էօլտիւյիւ
միւպարէք եէրլէրէ զիարէթ էթմէյէ
գարար վէրտիլէր. վէ ահալարը իւզրէ
հէր եէրի կէզտիքտէն սօնրա Գէթսեմանի
պաղչասինտէ ազիզ Պիքիրին մէզարը իւ-
զէրինտէ Գայիանէ վէ Հուիփսիմէ տուայա
տուրուպ օնուն քէրէմինի տիլէտիքլէրին-
տէ իլճամը իլահի իլէ Պուրատտա տուր-
մայըպ Էրմէնիսթանա կիտինիպ վէ օրատա
իայլի րէնճիտէլէրէ թէհամիւլ էթտիք-

տէն ասնրա գանընըզ իլէ օղլում Յիսու-
սուն Ալլահլըղընա շէհատէթլիք էտէճէք-
սինիզ տէյի գալըպլէրինէ տուշ օլսուս:

Պունտան ասնրա եիւրէք ալըպ եօլա
տիւշտիւլէր վէ Սըվապ շէհրինտէ իպա-
տէթլէրինի էթտիքտէն ասնրա տահա
իլէրի վարտըլար, արգատաշլարընտան
պազըլարը Ալլահըն իլհամըյլա այրըլըպ
թէննա եէրլէրէ պիրեր վէ եախօտ իքի-
շեր չէքիլտիլեր· վէ գալան օթուզ պէշ
քիշի Գայիանէ վէ Հուիփսիմէ կէչտիքլէրի
թէհլիքէլի եէրլէրտէ տուտալարը վէ պի-
լէլէրինճէ պուլունան քահանալարըն է-
լհյլէ խայլի միւճիւզէլեր իշլէտիքտէն ասն-
րա Էրմէնիսթան փահիթախթը վաղարշա-
պատ շէհրինտէն տիշարը պազլար իչինէ
տախլ օլուպ օրատա սաքին օլտուլար վէ
իչլէրինտէն պիրիսի պօնճուգճու օլտուղու
իչին օնուն սանսաթըյլա հէփսի տէ
կէչինիր իտիլեր: Կէլիպ կէչէնլեր պուն-
լարը կէօրտիւքլէրինտէ սէպէպինի պիլմէ-
տիքլէրի իչին շաշար գալըրըտըլար, վէ
լաքին չօղա վարմայըպ հէր շէյ օրթայա
չըգարը: Զիւնքի Դիոկղետիանոս գրալ
պունլարըն գաչտըգլարընը տույտուղուն-
տա զայէթ խըշմա կէլիպ իլգ էվվէլ մա-
նսաթըլարընը պատը վէ օրատա գա-
լանլարը գըլըճտան կէչիրտի, ասնրա
Հուիփսիմէյի պուլմազ իչին շուրայա պու-

բայց առէմլէր չըգարըպ իւմիտի պօշա չըգտըղընտա տիշարըլարա տախի առէմլէր իրասլ էթտի վէ էնճամ Էրմէնիսթան սէմթլէրինէ ֆիրար էթտիյինի տույտուղունտա Էրմէնիլէր փատիշահը Տրդատա մէքթուպ եազըպ մասլահաթը անլաթտը վէ էյէր քէնտիյէ տէ մագպուլ օլուրսա Հռիփսիմէյի եանընտա սագլա տէյի իշն վէրտի։ Տրդատ պու խապէրի ալտըղընտա չափուճագ էթրաֆա արայըճըլար չըգարտը վէ չօղա վարմայըպ օնլարըն շէհիրտէն տիշարը սաքին օլմասընը իշիթտիյինտէ ֆիքրլէրինի անլամագ իշին տավէթճիլէր եօլլատը։ ճէմի շէհր էհալիսի պու խապէրլէր իւզէրինէ այագա գալգտը վէ Հռիփսիմէյի կէօրիւպ օնուն հիւանիւնէ մայլ օլմագ իշին քիւմէ քիւմէ պաղիսթանլարա վարըրըտըլար։ Գայիանէ՝ պուլունտուգլարը թէհլիքէյի կէօրիւպ հէփսինի պիր եէրէ ճէմ էթտի վէ Ալլահ գօրգուսու իւզէրինէ սէօյլէմէյէ պաշլատը հէր շէյտէն զիատէ Հռիփսիմէյէ՝ պաշընտան կէչմիշլէրի անլատըպ թէքրար շէյթանըն պու իքինճի ճէնկինտէ տէ մէրտ օլմագա նատիհաթ վէրտի։ Պունլար՝ պու բուհանի սուհպէթլէր արտընտա տուրուր իքէն՝ փատիշահ թարաֆընտան եօլլանըլմըշ բէճալ քիպար Հռիփսիմէյէ ալթուն լիպա կիյտիրիպ գօչուլար սա-

բայց կէօթիւրմէ իչին կէլմիշ իտիլէր։ Փատիշահ էմրինի ընդարա պէյան էթտիքլէրինտէ՝ հէփիսի պիր աղըզ գարշը գօտուլար վէ ասլա պիրիպիրինտէն այրըլմայըպ շէյթանըն տուզաղընա տիւշմէյէճէքլէրինի պիր ալլահանի սէրպէսթլիյլէ պէյան էթտիլէր, շէօյլէ քի Ալլահ թէալա հազրէթլէրի՝ ճարիյէլէրինին տուատը մագպուլ օլմասընա ասլամէթէն էօնսիւրլէրէ գուվվէթ վէրիպ ղէլդէլէ օլուր կիպի պուլունտուգլարը եէրի սարսար վէ ճէմի օրատա օլանլար գօրգուլարընտան գաչտըլար, վէ փատիշահ թարաֆընտան կէլէնլէր տախի Հուիփսիմէյէ էլ աթմատան սարայա կիտիպ մասլահաթը փատիշահա անլաթտըլար։

Տրդատըն պու հիքմէթ իւզէրինէ ադը պաշընա կէլէճէք եէրէ տահա զիատէ խըրսընտան վէ նէֆսինտէն քէնտիյի ալտըրտը վէ ճէպրէն թուրթուպ Հուիփսիմէյի կէթիրտինլէր տէյի էմր էթտի։ Էմրի իճրա օլուպ Հուիփսիմէ փատիշահ սարայը իչինտէ պիր օտայա գափանըլտըղընտա՝ տիզ իւմթիւնէ կէլիպ տուայա տուրտու վէ Ալլահըն քէրէմինի իւզէրինէ տիլէտի։ Պիր ճիւզի սօնրա փատիշահ կիյինմիշ գուշանմըշ իչէրի կիրիպ ֆէննա մէյլինի իճրա էթմէյէ տավէթ

էթափյինաէ Հուխսիմ եիւզնէ պիլէ պագմայըպ տուասընտան կէրի տուրմատը. օլ զէման գուվվէթ ճիհէթիյլէ նամտար Տրդատ պաղէպէ կէլնիպ եանընա վարտը վէ զօրաքի մէրամընը իճրա էթմէյէ չալըշըրտը, վէ լաքին ազիզ Հուխսիմէ օննուննա եէտի սաաթ միզտատրի մէրտանէ ճէնքլէշիպ Ալլահըն եարտըմըյլա ալէթ էթափյինաէ՝ Տրդատ միհման վէ հէլլաճ տիշարը չըգտը վէ Գայիանէյի կէթիրտիրիպ օննուն էլնիյլէ Հուխսիմէնին կէօննլինիւ եափմայա չալըշտը. վէ լաքին Գայիանէ թէքըտար ֆուրսաթ պուլտպ՝ պիքիրլէյինտէ դավի դալմայա վէ էօլիւմտէն զօրդմամայա նասիհաթ վէրտիյինտէ ազիզէնին աղղընը թաշ իլէ վուրտուլար վէ վատիշահ թէքըտար իչէրի կիրիպ եէնիտէն օննուն իլէ կիւլէշիր իտի: Վէլհասլ կէճէ եարըտը ըէզիլ պէտնամ օլուպ օտատան տիշարը աթըլտըղընտա՝ Հուխսիմ Ալլահա վէրտիյի գուվվէթ իչնն աէննալէր օզուչարտագ խալգը եարտը վէ օլ պիր արգատաշլարընըն պուլունտուղտ եէրէ վարըպ ազիզ պիքիր Մէրեէմին իշլէտիյի հիքմէթի նագլ էթտի: Պու խապէր իւղերինէ հէվիսի տէ շատ օլուպ օննունլա պիրլիքտէ թէշէքքիւրէն տուպայա տուրտուգլարը վադթ վատիշահ թարաֆընտան եօլլանըշմըշ տուքեր իւտթէ կէլտի

վէ ազիզ Հռիփսիմէի թուխուպ իւք էվվէլ տիլինի քէսթիլէր վէ ասնրա եէրէ տէօրթ գազըզ գապրպ էվլապընը չըզարտըգտան ասնրա էլլէրինի վէ այագլարընը կէրտիլէր վէ էթրաֆընա աթէշ եադրպ չադմագ թաշը իլէ պէտէնինի փարչա փարչա էթտիքտէն ասնրա եագտըլար, վէ Փատիշահ էմրինէ գարշը կէլէնլէրին հալի պէօյլէ օլուր տէյի տէլլալ չաղըրտըլար: Օլ պիր արգատաշլարը պու զալիմ ճէլլատլարըն կիւնահսըզ Հռիփսիմէյէ վէրտիքլէրի իսքէնճէտէն գօրգուպ ընլարըն իրատէթինէ եաթաճադ եէրէ սէվինտիքլէրինտէ, ապքէր տայանամայրպ ընլարը տա գըլըճատան կէչիրտի վէ օլ կիւն էօլէնլէրին սայրսը օթուզ իքի քիշիյտի: Սնրա ազիզ պիքիրլէրին օթուրտուգլարը եէրի արատըլար վէ պիր խատթէ պուլուպ ընու տա օրատա էօլտիւրտիւլէր վէ Հէփիսինին թէնինի տէ տիշարը սիւրիւքլէյիպ հայվանաթա եէմ օլսուն տէյի պրագտըլար:

Էրթէսի կիւն փատիշահ այըլըպ թէքրար Հռիփսիմէնին իւզէրինէ տիւշիւնիւր վէ պիր թադրիպ ընու ավլամայա չալըշըր ըտը, լաքին էօլտիւյիւնիւ իշլէթտիյինտէ թէքրար քէնտիյի գայպ էթտի վէ սէպէպ օլան Գայիանէյէ տէ էզիյէթ վէրէրէք վիւճուտինի օրթատան գալ-

տըըրն տէյի էմր էթտի։ Էմրի իճրա օլ-տու վէ ազիզ Գայիանէյի տախի թիւրլիւ էզկյէթլէր վէրտիքտէն սօնրա Հուիփսիմէ կիպի էօլտիւրտիւլէր։ Ազիզ պիքիրլէրին թէնլէրի գըըտա պօզուլմատան գալտըգ-տան սօնրա Լուսաւորիչ պապամըզ էլկյլէ իւչ մէզար իչինէ օնլարը կիւմտիւ վէ սօնրա քէնտի միւհիւրկյլէ միւհիւրլէտի։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 6

Գ_ՈՒԿԻՆՈՍ ՎԱՂԸՆԱՅ

Պու ազիզին աթալարը քրիսթկյան ըտը վէ օն իքի եաշընտա իքէն օնլարը գայպ էտիպ էօյսիւգ գալտը։ Նէ գատար տա եաշը քիւչիւք իտիւյսէ Ալլահա մուհապպէթի պիւյիւք օլտուպ ճէմի վա-րկյէթինի ֆագըը ֆուգարայա թէվզի էտիպ պիր մանաաթըը իչինէ չէքիլտի։ Ազ վագթ զարֆընտա զայրէթկյլէ տին վէ քէմալկյէթ պապինտէ օլ տէրէճէ իլէրիլէտի քի, օլ էաէրտէ պաշ գալտըը-մըշ թիւրլիւ հէրաթըգըլարըն թիւրա-հաթ սէօզլէրինէ եազը վէ քէլամ իլէ գարշը գօրուտու։ Պունտան գաթի նա-զար էվկյաճէ էօմր կէչիրիր, տիւնեա ֆանիլիքլէրինտէն գաչար վէ կէճէ եա-րըսընա գատար տուայա մուգայեէտ օ-լուրուտու. կիւնտէ եալընըգ պիր տէֆա

թաամ էտէր, էթ վէ շարապ հիչ աղ-
ղընա գօմազ ըտը· քէնտիյէ սէրթ վէ
սըդըյտըյսա տա ախէրլէրէ թաթլը վէ
միւլայըմ ըտը· Ալլահտան պաշգա շէյ իւ-
ղէրինէ նէ սէօյլէը վէ նէ տինլէը իտի: Պիր
ճիւզի վադթ սօնրա Անթաքեա շէհրինէ
կիթմէք ղուհուր էթտիյինտէ, շէհրին
եպիսկոպոսու՝ Ղուկիանոսուն ֆաղուլէթ-
լի վէ իլիմտար օլտուղունու պիլտիյի իչին
ալըպ քահանայ էթտի: Օրատա պիր
մէտրէսէ աչըպ շաիրտլէրինէ պատիհէվա
տին վէ իլմ էօյրէտիր իտի· միւսթադիլ
թէսէլլիսի վէ էյլէնճէսի քրիսթիյանլարը
թէրպիյէ էտիպ հադգ վէ պիր տինիմիզէ
գարշը սէօյլէյէնլէրի օնլարըն էլիյլէ
թուխմաղ ըտը, վէ քէնտիսի տսխի պու
սէպէպ իչին չօգ ագիլ քիթապլար թէէ-
լիֆ էթմիշ տիր: Սատագա իլէ եաշար, վէ
արթանընը տսխի ֆուգարէլէրէ վէրիր
իտի· օլ սէպէպտէն քրիսթիյանլար ազիզի
քէնտի փէտէրլէրի կիպի սէվէր վէ հիւր-
մէթ էտէրիտիլէր: Ղուկիանոսուն պու ճէմի
էթտիքլէրի Մաքսիմիանոս գրալընդուլա-
ղընա եէթիշտիյինտէ թուխուպ Խրիսթ
շէհիրինէ կէթիրթտի: Նօլտա կիտէրիքէն
տույտու քի քրիսթիյանլարտան գըրդ
գատար ադքէրէ եապըլմըշ տէլի գանլըլար
էզիյէթ չէքմէտէն գօրգարագ տինլէրինի
ինքեար կէլմիշ իտիլէր, պունլարըն եա-

նրնա վարտը վէ գալպէրինէ էօյլէ պիր թէէսիրլի սէօվլէր սէօյլէտի քի գըսգը տա եէնիտէն քրիսթիյան օլսուպ նէտա-ձէթլէրինէ նիշանէ ածըլը իսքէնճէլէր արասընտա էօմրլէրինի թէ.քմիլ էթտիլէր։ Պունա քէզալնիք զուհուրաթլար Իմնիք շէհրինտէ տախի չօգ օլմուշ տուր։

Գրալըն հուզուրինէ չըգարըլընտա, Մաքսիմիանոս՝ ազիզին եիւզիւնէ պագ-մատը, դիրա գուլալընա էօյլէ սէս կէլմիշ իտի քի Ղուկիանոս պիր պագըշ իլէ փուԹփէրէսԹլէրի քրիսթիյան տինինէ սէօնտիւրիւյօր. վէ օլ սէպէպտէն քէն-տինին վէ օնուն արասընա պիր փէրաէ տատըրըպ՝ ալդասընտան, Ան քի՞մ սի վէ սանատաԹըն նէ՞ տիր տէյի սօրտու։ Ս. Ղուկիանոս քրիսթիյանըմ տէյի ճէ-վապ վէրտիյինտէ, գալիմ խըշմա կէլիպ սէօգիւնիւ չէվիրինճէյէ գատար իսքէնճէ վէրմէյէ էմր էյլէտի։ Լաքին օլ հատտըդ իսքէնճէլէրէ նիսպէԹէն Ալլահըն գուր-հէր ան քրիսթիյանըմ, տէյի չաղըրտը-ղընտա, էնճամ գրալ իւմիտինի գաԹ էտիպ օնու եէրէ եաԹըրմաղա վէ էղալէ-րինի փարէ փարչէ էտէրէք եէնիտէն շիտ-տէԹլի իշքէնճէլէր վէրմէյէ էմր էթտի։ Ճէլլատլար ալտըգլարը էմրտէն գիատէ ինսաՓընգլըղընա ազիզի տէօյտիւլէր վէ եէրէ սէրիպ էնքատր վէ ճամ փարչէլէրի

իւզերինէ սիւրիւքլէր իտիլէր· վէնիհայէթ դըրդ կէճէ եէմէք վէրմէտէն օ հալտէ, քէնտինտէն էօլսիւն տէյի պըրագտըլար· լաքին արատա պիր՝ քէնտի եալանճը ալ-լահլարընա տուննատուգլարը եէմէքլէրտէն օննա տահի վէրիր իտիլէր· ամմա ալլահըն շէճատաթը դուլտ ալանէն էթտիքլէրի պալիմլիք իւզերինէ շիքեայէթ էտէր վէ վազթի էվայիլտէ եէտի Մահաբայեցի գարնատաշլար կիպի՝ վէրտիքլէրի եէմէք-լէրտէն պիր լօգմա ադգընա գօմատան իսկ պին տէֆա էօլիւմիւմիւ էվլա սայարըմ տէյի չալըրըր ըսը: Սօն կիւնիւ գրալ՝ ճէլլատալարընատան պիրիսինի, նէ էթտիյինի պիլմէ իչին օննա եօլլամըշ ըսը· Ս· Ղու-կիանոս պունու կէօրտիւյիւ կիպի, Պիթ դրալընա խատպէր վէր քրիսթիյանըմ, վէ քրիսթիյան տահի էօլէճէյիմ տէտիքտէն ոնըրա ճանընը եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի:

Ջալիմ գրալ պունու տուլյատուլունատա պօղազընա պիր աղըր թաշ պալըայրպ տէնիզէ ամթըրտը, ֆագատա պիր գաչ կիւն ոնըրա միւճիզէթէն պիր եօնուգ պալըղը ազիզին թէնինի գարայա ամթը վէ քրիսթիյանլար թանըյըպ, ալտըլար վէ իզզէթ իլէ կիւմտիւլէր:

Ս. ՍԵՐԳԻՈՍ ՎԱՅՐԸՆԱՑԻՆ

Պու իքի ալիզէր Օսմալը վէ ազգասաէ ոճագատան օլուպ Մաքսիմիանոսուն սա-րայընտա Սարգիս իւք քեաֆիպլիք վէ Բագոս իքինճի քեաֆիպլիք խըզմէթինէ մէմուր օլմուշտուլար: Իքիսինին սա-խի մէշրէպի թաֆթը վէ ալէմէ ույար, վէ կէօնիւլ եափըճըլարտը, պունտան դաֆի նազար քրիսթիյան օլտուդլարը իչին ֆազուլէթ պապինաէ նամտար վէ փա-տիշահ խըզմէթինտէ ղայէթ տիդգաթլը վէ սատըգ ըտըլար: Սարայլըլարտան չօ-ղու պունլարըն էյիլիյինէ գըզգանըպ քրիսթիյան տըրլար տէյի գրալա կէչ-տիլէր: Մաքսիմիանոս տէտիքլէրինի թաս-հիհ էթմէ իչին փուֆ փափազլարընա պիր պիւյիւք դուրպան հազըրլամազա թէմպիհ էթտի. էմրի իւզրէ հէր շէյ թէքմիլ օլտուղունտա րէճալ քիպարըյլա պէպապէր Սարգիսի վէ Բագոսու տա պիլէնինճէ ալըպ ալլահլարընա դուրպան սունմազ իչին փուֆխանէյէ կիթտի. լաքին Ալլահըն իքի սատըգ գուլլարը ատէթլէրի իւզրէ պու տէֆա տախի պիր պէհանէ իլէ իչէրի կիրմէյիպ տիշարըտա հազգ սահիհ Ալլահա տուա էտէր վէ կէօզլէրի կէօրմէզ փուֆփէրէսթլէրի

տօղրու եօլա չէվիրմէ իչին եալվարըը ըտըլար։

Գրալ թախթի իւղէրինտէ օթուրուպ՝ գուրպան վագթի կէլտիյինտէ էթրաֆընա պագտը վէ պունլարը կէօրմէտիյինտէ ղայէթ էօվքէյէ չըգըպ պիւլէննա ավազ իլէ շունլարը հուզուրիմէ կէթիրին. եա ալլահլարըմըզա գուրպան սունարլար վէ եախօտ եօղ օլուպ կիտէրլէր տէյի չաղըրմաղա պաշլատը։ Էմրի իճրա օլուպ Սարգիս վէ Բագոս հուզուրինէ չըգտըգլարընտա իլէ էվվէլ փութփէրէսթլէրին ատէթի իւզրէ թաթլը սէօղ վէ ղանի վատալար իլէ օնլարը գանտրըրպ ալլահլարընա գուրպան սունտուրմայա չալըշտը. լաքին պունլարըն գարշը գոյուպ հէր տէտիքլէրինին եալան օլմասընը կէօսթէրտիքլէրինտէ ղայէթ գուտուրուպ իւսթլէրինտէն՝ կիյտիրտիյի գաֆթանլարը չըգարմաղա վէ քէրէմ էտիպ վէրտիյի իֆթիխար նիշանլէրինի ալըպ օնլարըն եէրինէ խարարլար կիյտիրմէյէ վէ րէզալէթէն շէհր իչինտէ իպրէթի ալէմ իչին կէզտիրիպ թէքրար սարայա կէթիրմէյէ էմր էյլէտի։

Օրատա թէքրար ինսան էտէրէք չէքտիքլէրինի էօնլէրինէ գօտու, վէ չէքէճէքլէրիյլէ տահա զիատէ գօրգութմազ իսթէյիպ թիւրլիւ էզիյէթլէր վաճինի

էթաի. վէ էյէր սէօզիւմէ ույուպ ալլահ-
լարըմըզա պու կիւն գուրպան սունարսա-
նըզ թէքրար էվվէլքինաէն զիատէ փա-
յէյէ եէթիշտիրիրիմ տէյի սէօզ վէրտի:
Անճագ Ալլահըն գուլլարը զալիմին հէր
թէքլիֆինի ըէտտա էտիպ օնուն շանու
իզզէթի իչին հէր շէյի չէքմէյէ հազըր
օլտուգլարընը պիլտիրտիքլէրինտէ, գրալ՝
պէլքի պու թարզ հագգլարընտան կէ-
լէրիմ տէյի, քրիսթիյանլարա գարշը
էթտիյի զալիմլիքլէրտէ ատը չըգմըշ
Անտիոքոս հաքիմէ ազիզլէրի եօլլայըպ՝
ֆէրմանը իչինտէ էյէր ֆիքրլէրինտէն
տէօնիւպ ալլահլարըմըզը թանըմագ իս-
թէմէզ իաէլէր եզիյէթ վէրիպ վիւճուտ-
լէրինի օրթատան գալտըրսաըն տէյի էմր
էթտի:

Տահա եօլա չըգմատան ֆրիատոս է-
ֆէնտիմիզ կէճէ քէնտի գուլլարընա կէօ-
րիւնիւպ օնլարը թէսէլլի էթտի վէ հէր
ան վէ հէր սաաթ քէնտինին օնլար իլէ
պէրապէր օլաճաղընա սէօզ վէրիպ խասի-
մին աչտըղը ճէնքտէն գօրգմամաղա,
հաթթա մէրտանէ եօլիւմէ գարշը վար-
մաղա եիւրէք վէրտի: Պունտան պէօյլէ
ազիզլէր պիր ալլահանի շագլըղլա զէնճիր-
լէրինի եիւքլէնիպ եօլա չըգտըլար, վէ
ալաճագլարը իւճրէթի տիւշիւնէրէք,
չէքտիքլէրի զահմէթ կէօզլէրինէ հիչ

պիր շէյ կէօրիւնմէդ իտի։ Խայլի չէթին վէ զահմէթլի եօլճուլուգտան սօնրա Անտիոքոսուն պուլունտուղու մահալլէ եէթիշիպ հուզուրինէ չըգարըլտըգլարընտա քիմ օլտուգլարընը թանըյըպ՝ խաչա կէրիլմիշ պիր քիմսէ արգասընտան կիթմէլէրի իչին պու գատար վէ պու կիւնէ բեզալէթէ վէ բէնճիտիյէ թէհամմիւլ էթմէլէրինէ շաշա գալտը, վէ տավալարընը կէօրմէյի պաշգա վագթա պրագդըպ, Շիմտիլիք զէնճիր իլէ հապտա ա թընը տէյի էմր էյլէտի։ Հապտտա իքիսի տէ թէքքար Ալլահընն եարտըմընը տիլէտիլէր վէ րույալարընտա Ալլահընն մէլէյի զընտանտա էնիպ օնլարը թէսէլլի էթտի։

Անտիոքոս թէքքար հուզուրինէ չաղըրըպ գրալըն ֆէրմանը միւճիպինճէ էվվէլքի մապէյնիմիզտէ օլան մուհապպէթ խաթրը իչին օլտուն կէլին շու սէվտատան վազ կէչին տէ թէքքար փայէնիզէ սիզն էրտիրէյիմ տէյի նասիհաթ վէրիր իտի, վէ Բագոստան զիատէ Սարգիսէ րիայէթ էտէր իտի, զերա օնուն էլինէ պուլունտուղա փօսթա եէթիշմիշ իտի։ Լաքին աղիզլէր հիչ պիր թիւրլիւ դանմատըգլարընտա՝ Անտիոքոս նէ գատար էօվքէլէնտիյէ տէ եինէ եիւզէ վէրմէյիպ տօսթանէ օնլարը ճէկպ էթմէյէ չալըշըրտը վէ յաքին հէր ճահտտու զայ-

րէթի պօշա չըգտըղընտա եինէ Սարգիսէ գըյմայըպ Խագոսա էլ աթտը վէ օնա էզնյէթ վէրէրէք պէլքի օլ պիրինի տէ գազանըրըմ տէյի ազնզէ թիւրլիւ իշքէնճէլէր վէրմէյէ պաշլատը։ Խաֆիֆ իշքէնճէլէր քեար էթմէտիյինտէ տահա շիտտէթլիսինի վէրտի վէ էնճամ եէրէ տէօրթ գազըդ գագըպ օնլարըն իւզէրինէ էլլէրինի վէ այագլարընը կէրտի. վէ պուտտագը չըպուգլար իլէ գարնընա վուրուրուտտու. շէյլէ քի ազնզին թէնի փարէ փարչէ օլտուգտան սօնրա՝ տայագ ալթընտա ազնզ ճանընը եարտտրճըսընըն էլինէ թէալիմ էթտի։

Ս. Սարգիս հապա իչինտէ արգատտաշընըն շէհիտլիք թամճընա նայլ օլմասընը տույուպ՝ Ալլահա եալվարտը քի քէնտի տախի օլ ինայէթէ նայիլ օլսուն։ Բէճասը գապու օլուննուպ՝ հաքիմին հուզուրինտէ թէքրար պէ թէքրար թէֆթիշտէն սօնրա հիչ պիր վէճհիլէ թէքլիֆլէրինէ գայլ օլմատըղընտա՝ խայլի իաքէնճէլէրտէն սօնրա գաթլ օլունտու քի քրիսթիյանլար մախֆիճէ թէնինի ալըպ տէֆն վէ սօնրա իւզէրին պիր իպատէթխանէ պինա էյլէտիլէր։

Ս. ՊԵՂԱԳԻԱ ԿՈՅՍ

Ս. Պեղագիա Տարսոն շէհրինտէ մալ-
տար վէ ազդատէ փուԹփէրէսԹ աԹա-
լարտան տիւնեայէ կէլտի։ Տիպլէրլիյիլէ
պիմէնէնտ վէ քիւչիւք չաղընտա իլհար
էԹտիյի հիւնէրիւ ապլէ չօգլարը մայլ
օլմուշտուլար։ Դիոկղետիանոս գրալըն
չըգարտըղը Թարսոի զուլմ վագԹինտէ
Ս. Կղենտն եպիսկոպոս գօրդմատան կիլի-
կիա Թարաֆլարընտա ալլահտանի սէօզլէ-
րիյլէ չօգլարըն կէօզիւնիւ աչմըշ ըտը։
Գրալ Թարաֆընտան Թայեին օլմուշ
չաշուտլար պու ապլզի ԹուԹմազ իչին
արդասընտան տիւշիւպ Տարսոն շէհրինտէ
պու լունտուղունու տույտուգլարընտա շէ-
հիրի գուշաԹտըլար վէ լաքին Ս. Կղենտն
փիշինէն խապէր ալըպ օրատան գաչմըշ
ըտը։ Իչէրի կիրտիքլէրինտէ Թէվապիլէ-
րինտէն չօղունու ԹուԹուպ էօլտիւրտիւ-
լէր վէ պաղըլարընը տա եա՛ հապտա գօ-
տուլար վէ եախօտ մալլարընը միրիյէ
զապԹ էտիպ պախտ մէմլէքէԹլէրէ սիւր-
տիւլէր։

Պեղագիա փուԹփէրէսԹլէրին զալիմ-
լիքլէրինի վէ քրիսԹիյանլարըն ապտը իլէ
հէր շէյի չէքմէսինի կէօյտիւյիւնտէ գալ-
պինտէ Կղենտնու կէօրմէ արզիւսիւ տօղ-

տու, վէ օլ տիւշիւնճէյիլէ եաթաղա կիր-
տիյինտէ, բույասընտա Ալլահըն թէր-
թիպիյլէ օնու կէօրտիւ վէ նէրէտէ օլմա-
սընը տույտու: Իրթէսի կիւն սէվինճ իլէ
գալգըպ կիյինտի գուշանտը վէ խալայըգ
վէ խըզմէթքեարլարընտան պիր գաչընը
ալըպ լալա գատընընը կէօրմէ պէհա-
նաբյա էվտէն տիշարը չըգտը: Շէհր
իչինտէ խայլի տօլաշըպ սօնրա տիշարը
չըգտըղընտա ուշագլարընը պրագտը վէ
քրիսթիյան ճարիյէլէրինտէն իքիսինի
ալըպ տիւշիւնտէ կէօրտիւյիւ մահալէ
վարտը վէ օրատա պիր աղաճ ալթընտա
Ս. Կղենտնու պուլտուղունտա այաղընա
գափանըպ պիր թագրիպ վաֆթիզ օլմա
հէվէսինի իֆատէ էյլէտի: Ադիզ օնու
իլք կէօրիւշիւնտէ չօգ ալթ իւսթ օլտու.
լաքին սօնրա սէպէպինի վէ ֆիքրինին
գավիլէյինի թանըտըղընտա արզիւսիւ
իւզրէ օնու վաֆթիզ էտիպ Ալլահ պի-
լէնճէ օլսուն տէյի փէտերանէ թէպարի-
քինի վէրտի: Պեղազիա օնտան սօնրա
արգասընտան իշէնմիշ գաֆթանլարը
չըգարըպ ֆագրըլարա տաղըթտը, քէն-
տիսի պիր գապա ղարիպ էվլապը կիյինիպ
ճարիյէլէրիյլէ պէրապէր պըրագտըղը
խըզմէթքեարլարը տա ալտը վէ լալա
գատընընըն էվինէ կիթտի: Լաքին օ՝ պիր
գաղայա ուղրամայըմ տէյի եօլ վէրտի-

յինաէ տօղրու անասրնըն էվինէ կիթ տի վէ սօրտուղունատա հէր շէյի եէրլի եէրին- ճէ նագլ էթտի։

Պեղագիա քրիսթիյան օլմատան դրա- լըն սէվտիյի րէճալ քիպարլարըն օղլու- նուն պիրիյիլէ նամզէտլի իտի։ Անասը հագդընատան կէլէմէտիյինաէ պէլքի նամ- ղէտլիսի օնու ֆիքրինաէն չէվիրէպիլիր տէյի օնա խապէր վէրտի, վէ լաքին օ՝ Պեղագիանըն քրիսթիյան օլմասրնը տույ- տուղունատա չէվիրմէնին միւմքիւնիւ օլ- մայաճաղընա էյիտէն գանրպ իւմիտ քէ- սիքլիյիլէ քէնտի քէնտինի էօլտիւրտիւ։ Օղլանըն փէտէրի Մաքսիմոս հաքիմ պու օլանը իշլէթտիյինաէ ինթիգամ ալմադ իչին Պեղագիայը թուրթմադա ատէմ եօլ- լատրղընտա՝ օնտան էվվէլ, ճանավարտան պէտթէր զալիմ անասը էլիյլէ գըզընը Թուրթուպ հաքիմին էլինէ վէրտի։

Մաքսիմոս՝ օղլունուն աճրսրնատան տա- հա զիատէ գուտուրուպ Պեղագիայա՝ օլ պիր քրիսթիյանլարա վէրտիյի էօրֆտէն զիատէ էօրֆ վէ գօրգու վէրիր իտի։ Իւլ կէօրիւշինատէ թահթըլըղլա տվլամագ նիյէթիյլէ, Կել իչինատէ տօղմատրղըն վէ թանրմատրղըն քրիսթիյան տինինի պրրագ տա, ալլահլարրմրզա դուրպան սուն վէ պէն աէնի ադիմ փայէլէրէ եէ- թիշտիրէյիմ տէտի. լաքին դայլ օլմա-

տրվընատա՝ պուդա պիչխմինտէ եափըլմըշ պիր պադըը դաղան իչինէ ապիպէյի գօ-տուրթատու վէ ալթընատան աթէշ վէրիպ թարիֆ օլունմագ ադըրը էօլչումէ օնու քիւլ օլունճայատագ եագտըրըր: Քիւ-լիյլէ պադը գալան քէմիքլէրինի՝ քրիս-թիյանլար ալմասընլար տէյի պիր տագ իսթիւնէ աթատրըտըյատա տա մուճիպէ-թէն պէյան օլուպ իսթիւնէ պիր քիւ-չիւք իպատէթխանէ եափտըլար:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 9

Ս. ՂԱՄՊԻՕՍ

ՎԷ ՂԱՄՊԷՈՒՀԻ

Ֆիւրէքլէրի վուք վէ տինլէրինատ ատ-տըդ Ալլահըն դուլլարը Ղամպէոս վէ Ղամպէուհի գարտաշ վէ դրդդարտաշ ը-տլար. վէ վագթինատէն էվվել աթալարը էօլտիւյիւ իչին էօքսիւդ դալըպ Ղամպէոս քէնտինտէն քիւչիւք դրդդարտաշընըն թէրպիյէսինէ վէ ալէլհատատա տին թալ-մաթլարընատա էյի թէրպիյէ օլմասընա մուդայեէտ օլուրուտու: Ղաթանլարը Իղնիք շէհրինտէ վարիյէթ վէ ատյգատէ-լիք խուտատունատա տախի տինատաշլարըն տան վէք աշաղա դալմագ ըտլար: Մաքսի-միանոս գրալըն քրիսթիյանլարա գարշը

չըգարտըղը ֆէրման մէղքիւր շէհիրէ տախի օգունուլտուղունտա քրիսթիյան-լարտան չօղու տաղլարա տաղըլտըլար վէ հէր քէս ճանավարլար ինինէ սըղընըպ ա-բայըճըլարըն էլինտէն դուրթուտու-լար: Կիւնլէրին պիրինտէ օրատա թօփ օլմուշ քրիսթիյանլար էքմէք թէատրիքի իչին նէվճիւման Ղամպէոսու շէհիրէ եօլ-լատըլար, վէ պու՝ ալայ կիւնիւնէ բաթ կէլինչ՝ փութփէրէսթլէրին փութխանէյէ դօշմալարընր կէօրտիւյիւնտէ, օրատա էյ-լէնտի վէ քէօրլիւքլէրի իւզէրինէ եիւրէյի դալգմըշ մահզուն վէ փէրուշան տու-րուշ իլէ կիրիպ չըգանլարը սէյր էտէր իտի: Զապթիյէ թարաֆընտան գօնուլան դօլուդ ֆարդընա վարտրընտա՝ նէ իչին սէն տէ իչէրի կիրիպ ալտահլարա սէճտէ դըլմայօրսուն, տէյի ատրտու, վէ Ղամպէոս պու վէսիլէյլէ քրիսթիյան օլմաընը պէ-յան էտիպ օնլարընը քէօրլիւյիւ իւզէրինէ աճըմաընը աշիքեար սէօյլէտիյինտէ թու-թուլտու վէ հաքիմին էօնիւնէ կէօթիւ-րիւլտիւ:

Մաքսիմոս հաքիմ Ղամպէոսուն կէնճ-լէյինէ աճըմադ սիւրէթիյլէ օնու պաղլա-յանլատա պիր չըդըշ էտիպ պաղ-լարընը չէօզտիւ վէ խօշամէտիլիք իլէ քէնտիյէ ճէլպ էթմէյէ չալըշըր ըտը: Պունուն խայրը կէօրիւնմէտիյինտէ՝ տէօյ-

* * *

աւրտիւ վէ խայլէ իւքէնճէլէր վէրտի. անճաղ պունլար տահի ֆահտէ էթմէյիպ՝ եարէլէրի տէ միւճիզէթէն տիւզէլտիյինտէ՝ եինէ թահթլըլըղա եիւղ չէվիրիպ՝ էրթէսի կիւն պիլէսինճէ փութխանէյէ կէօթիւրմէյէ հաղըրլանտը: Ֆիլհագըղա վագթ կէլիպ իչէրիյէ կիրմէլէրինտէ Ղամպէոս կիւլէր եիւղ իլէ ալլահ տէյի թահփըղլարը փութլարա՝ Էյ թաշ վէ օտուն փարչալարը, սէօյլէյին պադալըմ, եէր իչէրմի սինիզ, կիյինիր դուշանրը մըսրնըզ, տէյի ողտու: Հիչ պիր սէս չըդմաարըղընտա՝ հաքիմէ տէօնիւպ պունլար նահըլ ալլահտըլար, տիլսիզ վէ սաղըր կիպի սուս տուրույօրլար տէյինճէ, հաքիմ ութանմասընտան տէյէճէք պուլամաը, վէ Ղամպէոս թէքրար ագիլ սէօղլէր իլէ էվվէլքի տէտիքլէրինի միւդաւրըէր էթտիքտէն ողնրա Քրիստոսուն իսմիյլէ փութլար տիւշիւն երդըլարն տէմէսինտէ՝ տէր ագապ տիւշիւլէր վէ խուրտուխաշ օլտուլար:

Ղամպէոսուն դըղ գարտաշը պիրտատէրինին տին հադգընա էլէ տիւշմէսինի իշլիճ տիյինտէ էմին եէրինի պըրագըպ օնուն իլէ պէրտպէր Հասրէթինի չէքտիյի Ցիսուսա պիր կիւն էվվէլ դավուշմա իչին օրայա կէլտի, վէ օ գալապալըղ արտարընտա պօղազընա սարըլըպ՝ Ամէն սէնին իլէ

պէրապէր Ալլահա խըզմէթ էթուիք, թէք-
բար պիրլիքտէ էօլիւպ օնու կէօրմէյէ լա-
յըզ օլալըմ տէյի եալվարըը ըտը։ Ա՛ք-
սիմա հաքիմ պու կէօրուիւիւ հիքմէթ-
տէն վէ Ղամպէուհինին աղըընտան իշիթ-
տիյի սէօզլէրտէն քէնտիյի գայպ էտէր
կիպի օմուշ ուտու, օլ սէպէպտէն ալըը
կիւն գատար ատա վէրիպ ատնրա Ղամպէ-
ուհիյի եալընըզ եանընա չալըրտը վէ
պիւյիւճիւ գարտաշընըն սէօզլէրինէ գա-
փրլմա տէյի նատհամ վէրտիյէ տէ օն-
տան տա րէզիլ պէտնամ օլմատընտա
օնու տախի սէօյտիւրտիւ, վէ ատնրա էօր-
ֆէն պիր գազան ատ գայնատրպ՝ Ինքինիզի
տէ իչինէ ալթարըմ տէմէհինտէ, օնլար
եիւզլէրինէ խաչ չըգարըպ քէնտիլէրին-
տէն իչինէ ալթըտըլար վէ Ալլահըն եար-
տըմըյլա գըլլարընա պիլէ քէտէր օլմա-
տը։ Պու հիքմէթի իւզէրինէ սէյրճիլէրտէն
ինքի եիւզ քիշի գատար քրիսթիյանլա-
րըն Ալլահը կէրչէք Ալլահ տըր, պիզ տէ
օնա ինանըրըզ տէյի չալըրմալարընտա՝
հաքիմ էօվքէսինտէն հէփիսինի տէ գը-
լըճտան կէչիրտի։ Պունտան պէօյլէ Ղամ-
պէոտա գիտտէ խրրտլանըպ կէօզլէրինի օյ-
տուրտու, վէ Ղամպէուհիյի ատչընտան
աշտըտա ատրպ տէմիր թարտզ իլէ եանըտա-
րընը գալըթտը։ Պունունլա տա հազգ-
լարընտան կէլէմէհիյինտէ Ղամպէոտու

տէօրթ գաղըզ իւզէրինէ սըզը սըզը կէր-
տիրաի, վէ եանլարընա քէսքին վէ սիվըի
չէօմլէք վէ ճամ խիւրաէվաթը դօյուպ
կէօնահիւնաէն տախի աղըր թաշլար իլէ
պասար ըտը: Էնճամ եանմըշ քիւլէհանա
տախի աթրպ օնտան տա Ալլահըն լութ-
ֆուլա սաղ սէլիմ չըզմալարընտա ղայ-
րի իսքէնճէլէրին խայրը օլմայաճաղընա
գանտը վէ գըլըճ իլէ պաշլարընը |վուր-
տուրտու:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 10

Ս· ՖՐԱՆՉԻՍԿՈՍ ՊՕՐՃԻԱ

Տիւնեա ալէմէ քէմալիյէթ էօրնէյի Ս· Ֆրանչիսկոս Պօրճիա Էֆէնտիմիզին 1510 թարիխինտէ Սպանիանըն Կանտիա շէհրինտէ պէյդաատէ օճադտան տօղմուշ տուը: Թա քիւչիւք չաղընտան ֆադու-
լէթէ մէյլի վար ըտը, շէօյլէ քի տահա
օն եէտի եաշընտա իքէն պէշինճի կարո-
լոս Փառիշահըն սարայընա եօլլանըլըպ
պին թիւրլիւ թէհլիքէլէր իշինտէ փաք-
լըյինէ քիր կէթիրմէտի, հաթթա
ազըզ խորհուրդլարա սըզչա եադլաշմա-
սըյլա վէ ազըզ պէյքր Մէրեէմէ օլան մու-
հապպէթիյլէ քրիսթիյանա միւթէալլիզ

քէմալէյէթլէր պապինաէ եէվմիյէ իլէրի կիտէր իտի։ Ալչագ կէօնիւլլիւյիւ, Ալլահ վէ թապիաթ վէրկիսի ախէր ֆազուլէթլէրի իչին փատիշահըն վէ սուլթանըն զիյատէ կէօզիւնէ կիրտի, վէ օնլարըն ահօզիւնաէն չըգամաարըզը իչին թէրթիպ վէ թէքլիֆլէրի իւզրէ սարայ իչինաէ պուլունան պիր էհլի թադվա վէ վարիյէթի եէրինաէ հանըմճըզլա թէզէվվիւճ էթտիրտիլէր։

Պու վէճհ իւզրէ քէնտիյէ սահիպ օլուպ՝ քէմալէյէթ թարիգինաէ թէրազդի պուլմագ արզուսիյլէ հէր կիւն պիր ազիզին հիքեայէսինի օդուր ուտու քի, էօմրիւ նիհայէթինէ տէք էլտէն հիչ պրագմատը։ Գալպ իսթիրահաթը զայպընը մուճիպ օլան ցյունա հիչ հէվէսի եօղ ուտու, սալէթ էյլէնճէսի պիր ճիւզի վագթավ վէ մուսիգի իտի, լաքին օլ զէման տախի բուհանի շէյլէր իւզէրինէ տիւշիւնիւր իտի։

Օլ էյնամտէ Ալլահըն թէտպիրիյլէ ահվիպ թաիրնատըզը տիլպէր սուլթան էօլտիւ վէ կէօմէճ զինէթիյչին ազիզ Արանատայա իրսալ օլունուպ՝ էօլիւ թապութու աչըլտըլընտա հէր քէս մէքրուհ լէշ գօդուտունտան կէրի չէքիլմէսինաէ, ազիզ իչէրիսինաէն քէնտիյի օլ տէրէճէ ալտըրտը քի, տէրագապ Ալլահըն

հուզուրինէ տիւշտիւ վէ ֆանի տիւնեա-
տէն չէքիլիպ պիր մանսաթըրա կիրմէյէ
նիյէթ գօտու. լաքին օլ ղէման փատի-
շահըն ֆէրմանըննա գարշը կէլէմէյիպ
պիր եիւճէ մէնէտէ րէֆի օլտուղունա՝
էլինտէն կէլտիյի գատար բիյազաթ
իւզրէ էօմր կէչիրիր իտի. վէ հաֆ-
թատա պիր քէրրէ Սրբութիւն ալըր
ըտը: Օ արաբզդ փէտէրի էօլիւպ ազիզ՝
թախթէ գուուտ էթտիյսէ տէ իպատէթ
թարիդինտէ ատէթինի պօզմատը: Ա-
րատան չօդ կէչմէյիպ էհլի տախի եա-
թաղա տիւշտիւ վէ ֆրանչիսկոս Ալլահ
օնա սաղլըդ իհսան էթսին տէյի սըդը
տուայա տուրուրուտու. լաքին պիր կիւն
թէքրար տուա էթտիյինտէ գալպինտէ
պու իլհամը տուլատու. Խաթէրմիսին քի էհ-
լինն եաշասըն, փէք էյի արզիւն միւճիպինճէ
օլսուն, անճադ պիլմիշ օլասըն քի պուն-
տան սանա խայը եօդ տուր: Պու սէսի
տուլատուղունտա տէրին ուլուգուտան կի-
պի այըլսըր վէ էթտիյինի թանըյըպ, Խայր,
էֆէնտիմ, սէնին իսթէտիյինտէն ղայրի
շէյ իսթէմէմ տէյէրէք, աֆվ տիլէտի:
Խասթէ աղըրլանըպ կէչինտիյինտէ ազիզ
մուգատտէմքի գօտուղու նիյէթի իճրա-
սընա ֆիքր գօտու:

Ալլահ հանկի մանսաթըրա կիրէճէյինի
պիր զաթ եէտիյլէ օնա պէյան էտիպ՝

Ս. Խգնատիոսա մէքթուպ եազըպ իփա-
տէի արզ էյլէտի վէ գապուլ օլունմա-
սընաա տէօրթ սէնէ գատար տահա թիւր-
լիւ միւհիմմ տէվլէթ մասլահաթլարընը
սրրայա գօմաղ իչին եէրինտէ գալմազա
մէճպուր օլտույսա տա՝ սօնրա գրալըն
տախի բիզասըյլա պէյլէյինի վէ հէր վարի-
յէթինի իլէ օղլունա պըրագըպ մանսա-
թըը գաֆթանըընը կիյինտի վէ Րօմայա
տօղրու եօլա չըգտը, վէ օրատա պիր գաչ
հաֆթա կէչիրտիքտէն սօնրա շէրա-
ֆէթմէապ փափա հազրէթլէրի օնու
գարտինալ էթմէք իսթէյօր տէյի գուլա-
ղընա եէթիշտիյինտէ կիզլիճէ Իսփանիա-
յա գաչտը: Օրատա քահանայ օլտու վէ
պիր գաչ սէնէ տախի էյլէնիպ բէտու-
լանէ վազ վէրմէյէ վէ պիլմէյէնլէրէ ճէն-
նէթ եօլունու էօյրէթմէյէ մէշղուլ օլ-
տուգտան սօնրա՝ Րօմայա ավտէթինտէ
մանսաթըը իւզէրինէ րէյիս նասպ օլտու:
Պու աղըր խըզմէթի տէր ուհատ էտիպ՝
թապիլէրինի էյի թէրպիյէ էտէրէք ըրագ
եէրլէրէ ղայրէթքէշ րէտուլլար եօլայըպ՝
տինսիզլէրի չէվիրիր իտի: Մանսաթըրա
գարշը գուլմ չըգտրզընտա Ալլահա իթի-
գատ էտիպ՝ Յիսուսեան բահիպլէրինէ
մուգավէմէթ իտէնլէր իլէ հէրաթըգը-
լար, իքինճի ֆէնա էօմր կէչիրէնլէր վէ
իւչիւնճիւ օնլարընն խայրը նէթիճէսինի

պիլմէյէնլէր օլաճագ տըր, տէր իտի։ — Օլ էյեամտէ պիր միւհիմմ մասլահաթ իչին Խափանիայա կիտերէք՝ կէրի տէօնտիւ-յիւնտէ աղըր խասթալանըպ եարը էօլիւ Րօմայա կէթիրիլսի քի հէր շէյտէն էվ-վէլ ճանընը գայրըտըգտան սօնրա բու-հանի տիւշիւնճէլէր իլէ ֆազուլէթքեար բուհինի 1572 տէ եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի։

ՀՈԳՏԵՄԲԵՐ 11

Ս. ՏԸՐԸԳՈՍ

ՊՐՈՔՈՍ ՎԷ ԱՆԴՐՈՆԻԿՈՍ

Պու իւչ ազիզլէրին արասընտա Տարագոս հէփիսինտէն եաշըը օլտուղու իչին, էօմրլէրի հիքէյէսինտէ տախի այրը այրը տալարը անըլմայրպ հէփիսի պիր-տէն Տարագոսեանլար տինիլիրլէր։ Իւչիւ տէ քիշիզատէ էվլատըյրտըլար վէ շէհր-լէրի պիրիպիրինտէն այրը ըտըյտա տա կէօնիւլ վէ եիւրէք իլէ պիր օլուպ Դիոկ-ղետիանոս գրալըն քրիսթիյանլարա գար-շը էթտիյի զուլմլարա պէհատըրանէ տա-յանտըլար։ Պու սէպէպ իլէ շէհրլէրին-տէն գաչմըշըտըյտալար տա, արայըճըլա-րըն էլինէ տիւշիւպ Մաքսիմոս հաքիմին հուզուրինէ չըգարըլտըլար, վէ թէֆթիշ-

տէն ասնրա քրիսթիյան օլմալարընը իգ-
րար վէ վուԹլարը ինքեար վէ իքրահ
էԹհէմ էրինի պիփէրվա կէօսԹէրտիքլէ-
րինաէ հաքիմին էմրիյլէ պիրիպիրինաէն
այրը հապսա աԹըլտըլար։

Մաքսիմոս տիվան գուրուպ Տարագոսու
էօնիւնէ չաղըրտը վէ քիմսին վէ նէ մէգ-
հէպաէն սին տէյի սօրտու. Տարագոս՝ աէ-
նին եօղ էԹհէյէ չապալատըղըն քրիս-
Թիյանլարտանըմ՝ տէմէսինաէ, հաքիմ խօ-
շամէտիլիք իլէ օնու քէնտիյէ ճէլպ էԹ-
հէ իչին Թիւրլիւ ֆէննլէր գուրտու, վէ
լաքին Տարագոս օնուն հիլէսինի Թա-
նըյըպ եիւգիւնէ վուրտուղունատա հաքիմ
խըշմա կէլիպ տէօյհէյէ էմր էԹտի, վէ
տէօյէննլէր՝ հաքիմին սէօգիւնիւ ԹուԹուպ
տա գուրԹուլմայա նասիհաԹ վէրտիքլէ-
րինաէ, Ալլահըն սատըդ գուլու, Ալհամը շ
ալհը սէննէտէն պէրի քրիստոսա խըզմէԹ
էտէյօրում, շիմտի պու կէչիճի պիր դաչ
չըպուգ աղըրսընատն գօրգուպ տա օնու
ինքեար էհհէք գիւլլ շէյ տէյի՞լ մի տէ-
յիպ սէվտիյի վէ Թափտըղը Յիսուսուն
ուղրունա էօլիւմէ պիլէ հազըր օլմասընը
պէյան էյլէտի։ Հաքիմ պու կիւունէ հազ-
դընատն կէլէմէյէճէյինի կէօրտիւյիւնաէ
էվվէլքինաէն տատա զիատէ տէօյտիու-
րիւպ զինճիրպէնտ հապսա աԹտըրտը։

Սօնրա Պրոբոսու հուզուրինէ չաղըրըպ

օնու սապըգա թարիֆ էթտիյիմիզ իւզրէ թէֆթիշ էթտի վէ սէօզլիւնատէ վէ տինինատէ գավի պուլմասընտա օնու տա տէօյտիրտիւ վէ այագլարընըն սինիրլէրինի քէստիքտէն սօնրա Հապսա ամտըրըտը։ Անդրոնիկոսու տա թէֆթիշ էտիպ՝ սէօզլիւնէ վէ թէքլիֆինէ գարշը կէլմէսինի կէօրտիւյիւնատէ օլ պիրլէրի կիպի օնա տա էզիյէթ վէրիպ Հապսա գօտուրթտու։

Պիր գաչ կիւն միւրուրինատէն սօնրա թէքրար Հապստան չըգարըպ պիր թագրիպ իլէ օնլարը չէվիրմէյի թէճրիպէ էթտիլէր, վէ լաքին պու տէֆա տա Հէր ճահալարը էվվէլքի կիպի պօշա կիթտիյինատ Հաքիմին էմրիյլէ զէնճիրէ վուրուպ Հէփսինի տէ Մբսիա շէհրինէ կէօթիւրտիւլէր վէ փուԹլարը թափմայա զօր էտէր իտիլէր։ Լաքին ազիզլէրին Հէր ճինս էզիյէթ տայանըպ Քրիստոսու աղըզլարընտան պրօտեստանլարընը կէօրտիւքլէրինտէ, Հաքիմ իլք էվվէլ թաշ իլէ Տարագոսուն աղզընը վուրուպ փարչէ փարչէ էթտի վէ իքի էլլէրինի եադտը, վէ սօնրա պաշ աշաղա սարպ ֆէնա վէ մէքրուհ գօդուլար թիւթսիւթմէյէ էմր էթտի, վէ լաքին Ալլահըն գուլու պու ճէմի իսքէնճէլէրի մուհապպէթ իլէ չէքեր իտի։

Օնտան սօնրա Պրոբոսու օրթայա չէքիպ տէօյտիւլէր, վէ պաշընը թիրաշ է-

տիպ իսթիւնէ գըզկըն քիւլ սաչտըլար վէ աղղընա քէօղ փարչալարը աթտըլար, վէ եինէ գանսաթ էթմէյիպ տիլինի տա-խի քէամէք իսթէտիքլէրինտէ, օ՝ քէն-տիլիյինտէն ուզաթտը: Պաստէհու Ան-դրոնիկոսուն ֆիքրինի սօրտուլար վէ թէքրար տինինտէ վէ սէօղիւնտէ դավի օլմասընը անլատըգլարընտա օնու տա տայագ ալթընտա եարէ պէրէ էթտիքտէն սօնրա իւզէրինէ թուզլու սու գօտուլար:

Պու գաստար էղիյէթլէրտէն սօնրա Անարզաբա շէհրինէ սիւրտիւլէր վէ օրտուս տախի ֆիքրլէրինտէն տէօնտիւրէմէտիք-լէրինտէ Տարագոսուն թէննինի աթէշ քէսիլմիշ շիշլէր իլէ տաղլատըլար, գու-լաղընը քէսթիլէր վէ պաշընա աթէշ գօ-տուլար: Օնտան սօնրա Պրոբոսուն կէօղ-լէրինի օյտուլար, վէ գօրուլա աղղընը ա-չըպ գուրպանլարըն գանըյլա գարըշըգ շարտապ տօլտուրտուլար: Անդրոնիկոսուն եիւրէյինի աթէշ իլէ եագտըլար վէ պու-նուն տախի աղղընա ճէպրէն գուրպան էթի սօգտուգլարընտա եիւղլէրինէ թիւ-քիւրտիւ վէ օնլար տա էօֆքէյէ կէլիպ ազիզին տիլինի քէսթիլէր: Պունտան սօնրա վիւճուտլէրինի օրթատան գալտըր-մադ իշին իւղէրլէրինէ ազղըն այը վէ արսլան սալտըրտըլար վէ լսքին պուռնլար գուզույա տէօնիպ եարալարընը եալա-

տըգլարընտա Հաքիմ խըշմա չըգըպ իւ-
չինիւնտէ պաշընը գըլըճ իլէ քէսիպ թէն-
լէրինի եադմադ իսթէր իտի. լաքին մի-
ճիզէթէն եաղմուր կէլիպ աթէշ սէօնմէ-
սինտէ տինտարլար ադիզլէրին թէնինի
չալըպ պիր տաղ արտընտա կէօմտիւլէր:

ՀՈԿՑԵՄԲԵՐ 12

Ս. ՎԱՐՈՍ

Պու ադիզ նէֆէր եաղըլըպ Մաքսի-
միանոսուն տէվլէթի էյեամինտէ Մըսըր-
տա պուլունուրուտու: Գրալի մէզքիւրին
էմրիյլէ գուլմ չըգըպ Հապսլար տօլտու-
ղունտա ադիզ կէճէլէյն կիզլիճէ կիտէր
անլարա զիարէթ էտէր վէ շէհիտ օլան-
լարըն գանընը ալըպ կէօղիւնէ վէ կէօք-
սիւնէ սիւրէր իտի. լաքին աշիքեար տինի-
նի իգրար էթմէյէ ճէսարէթի եօղ ուտու:

Հաքիմին ատամլարը էլինէ օթուզ սէ-
նէտէն զիատէ չէօլտէ էօմր կէչիրմիշ ալ-
թը ատիտ ադիզ քիշիլէր տիւշտիւլէր
վէ Իսքէնտէրիյէյէ կէթիրիպ՝ պիսիքլէ-
րինէ քրիսթիյանլարըն ուսթալարընը
թուպտուզ տէյի խապէր վէրտիլէր վէ
օնուն էմրիյլէ էլլէրի այագլարը պաղը
զընտանա աթըպ էրթէսի կիւնիւ շէրիաթ-
լարընը քէսմէ իչլին մէյտանա կէթիրէ-

ճէք իսիլէը։ Ագիզ Վարոս պու օլանլարը կէօրտիւյինտէ Եիւրէյի դալգար վէ կիզլիճէ հապսա կիրիպ զինճիրլէրինի չէօզտիւ, վէ պիր ապ եէմէք եէյիպ ատ դուվվէթ ալընալար տէյի եալվարտը, վէ ասնրա քէնտինին տախի քրիսթիյան օլմասընը նադլ էտիպ, օնլարա բէճա էթտիքի եարըն սիզին շէհիտ օլուպ Ալլահա դավուշմանըդոս պէնիմ իչին տախի շէֆաաթ էտին քի, դուվվէթ վէրսին տէ պէն տախի սիզին կիպի օնսուն ուղրունա դանըմը տէօքէպիլէյիմ։ Ագիզ շահիտլէր պունու տույտուդլարընտա չօդ շադ օլուպ քէնտիլէրինտէն այրըլմամայա նասիհաթ վէրտիլէր։ Տահա լադրըտը աղըզլարընտա իքէն ճէլլատլար իսթէ կէլէրէք Վարոսու մահպուսլար իլէ կէօրիւպ ալընը արաշթըրմալարընտա քրիսթիյան օլմասընը տույտուլար վէ անդի եօլտաշ ղայրէթի կիւտէրէք, պու ֆասիա ֆիքրի պըրագըպ իսքէնճէլլեր ալընընա տիւշմէմէյէ նասիհաթ վէրէրէք պիր թարաֆա ամտըլար։ Օնտան սոնրա ալընըսընը տա ալըպ հաքիմին հուզուրունէ չըգարտըլար վէ օ՝ նէրէլի վէնէ տինտէն օլմալարընը թահկիկ էթտիքտէն սոնրա, Իչլիթտիյիմէ կէօրէ սիզ չէօլտէ եէտի քիշիյիտինիզ, պաշընըզ նէրէտէ տէյի սորտու։ Ագիզ շահիտլէր պաշըմըզ եօլտու վէ հասրէթինի չէք-

տէյի ճէննէթէ նայլ օլտու. պիզ տախի օնուն կիպի քրիսթիյանըզ տէմէլէրինտէ պիր տէ ափանըզ Վարոս խալզը եարըպ ազիզլէրին սըրտասընա կիրտի, Իշլէ եէ-տինճիսի պէն իմ տէյի սերպէսթլիքլէ չաղըրտը: Հաքիմ ճէսարիթինէ շաշաճագ եէրէ համաղաթընա ազվ էտիպ, Պու քիմ տիր տէյի սիւալ էթտի, ասքեր իչինտէն պիր նէֆէր տիր, տէյի ճէվապ վէրտիքլէ-րինտէ, Հաննկի պէօլիւքտէն օլմասընը թասհիհ էտիպ թիւրլիւ վատլար իլէ օնու զաղանմագ վէ փայէսինի պիւյիւթ-մէք իսթէր իտի: Լաքին ազիզ Վարոս Քրիստոսուն ուղրունա հէր էզիյէթի վէ էօլիւմէ հազըր օլմասընը պէյան էյլէտի-յինտէ. Հաքիմ օլ պիր ալթը մահպուս-լարըն էլիյլէ օնուն ֆիքրինի չէվիրմէյի զուրտու, լաքին օնլար Քրիստոսուն խա-թրը իչին հէր իսքէնճէյէ իրթիքեապ էթմէյէ նասիհաթ վէրտիքլէրինտէ, Հա-քիմ կայլի միւճատէլէլէրտէն սոնրա Վա-րոսա էզիյէթ վէրմէյէ պաշլատը. Ինճէ չըպուգլար իլէ ճէմի թէննինտէն զան կէ-լինճիյէտէք տէօյտիւրտիւ, վէ սոնրա ա-ղաճ իւզէրինէ ասըպ տէմիր թարագլար իլէ տէրիսինի զազըմաղա էմր էթտի: Պու ճէմի էզիյէթլէր արասընտա Վարոս տույմագ կիպի տուրտուղունտա՝ Հաքիմ ղայէթ խըրսլանըպ էլպէթտէ օնու եէննէ-

ճէյիմ տէյի ալլահլարընա եէմին էթտիյաե տե, ազիզէ հիչ պիր վէճհ իլէ զոր էտէմէյիպ էօվքէսինատէն էթտիյինի վէ տէտիյինի պիլմէզ իտի. ազըընատան պաշգա շէյ չըգմազ, ֆագաթ Աման տէյիպ իմանա կէլինճէյէտէք վուրուն տէյի չաղըրըտը. վէ պիլմէզ իտի քի Վարոս չօգատան փաք բուհինի Ալլահա թէսլիմ էթմիշ իտի: ճէլլատլար ֆարգընա վարըպ՝ ալլահլարըն հեր տիւշմանը օնուն կիպի օլսուն տէյի օնա խապէր վէրտիքլէրինատէ, եանմըշ եիւրէյի պիր ճիւղի սօուտու, վէ լէշինի շէհիրատէն տիշարը քէլպլէր էօնիւնէ աթըն տէյի էմր էթտի:

Էրթէսի կիւն տիվան գուրուպ օլ պիր հապսա աթըլմըշ ալթը զահիտլէրի հուզուրինէ կէթիրտի, վէ օնլարա տա թիւրլիւ պէ թիւրլիւ իսքէնճէլէր վէրիպ տինլէրինատէն չէվիրէմէտիյինատէ ալթըսընըն տա պաշընը սաթըր իլէ վուրտուրտու. վէ քրիսթիյանլար կիզլէճէ ազիզլէրին թէնինի ալըպ կէօմտիւլէր:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 13

ԻՆԿԻԼԹԷՐՐԱ ՓԱՑԻՉԱՀԸ

Ս· ԵՊՈՒԱՐԴ

Պու ազիզ փատիշահ 1013 թարիխիյլէ ինկիլթէրրատա տօղուպ՝ Տանիմարգա-

լըլար իշպու մէմլէքէթի գապթ էթտիք-
լէրի իչին Նորմանտիատա տայրսը եանըն-
տա թէրպիյէ օլտու։ Վադթին հիւքմիւ
վէ սարայլար իչինտէ ատէթ օլմուշ պէտ
խույլարա գափըլմատը, հաթթա էլինտէն
կէլտիյի գատար ահպապտէն չէքիլիր, վէ
օտաարնա գափանըպ տուսարնա վէ ախէր
տին թալիմաթլարընա մէշղուլ օլուրու-
տու։ Պիր քիւչիւք շահզատէ իւզէրինտէ
պու գատար քէմալիյէթլէրի կէօրէնլէր
շաշար գալըր ըտըլար վէ ղայրի տէյէճէք
պուլամայրպ մէլէք իւնվանըյլա օնու
թէսլիյէ էտէր իտիլէր։ Թա թազէ չա-
ղընտան օյունա մէյլ կէօսթէրմէյիպ էն
պաշլըճա էյլէնճէսի տուա, թէֆէքքիւր
վէ Գուտատսը շէրիֆտէ հապըր պուլուն-
մադ ըտը։ Փաքլըղընա վէ պիքիրլիյինէ
գարշը կէլէն քիւչիւք շէյի պիւէ չէքէ-
մէդ իտի, ատա աղզընտան պիր ֆէնա վէ
եախօտ սաչմա սէօզ չըգարմատը, վէ էօ-
նիւնտէ պէօյլէ շէյ սէօյլէյէնլէրի տէ գա-
պուլ էթմէդ իտի։ Տէվլէթինտէն վադ-
թին հիւքմիւյլէ ըրտագ օլմատընը սապր
իլէ չէքտի, վէ սարայլըլարտան պիր գաչը
սիլահ իլէ տիւշմանը վաթանըմըզտան
գօվալըմ տէտիքլէրինտէ, Գան տէօքէ-
րէք վէ նուֆուս թէլէֆ էտէրէք էլէ կէչ-
միշ փատիշահլըղը իսթէմէմ տէյի ճէվապ
վէրտի քի հադգ թէալա հապըէթլէրի

տախի գուլտնուն կէօնլիւնէ կէօրէ վէ-
ըիպ, պիր թարիգ իլէ տիւշմէնլէրինի
օնուն թօփրաղընտան սիւրտիւ վէ մէմ-
լէքէթի խաթիրտնաթ պուլուպ, թէքրար
քէնտի էօզ վատիշտրնը խաթէմէսինտէ
եդուարդ կիլմտի վէ թախթընա ճիւլուս
էթտի:

Փահիթախթընա ավտէթ էթմէսինտէ
իւք իշի՝ տէվլէթէ էվվէլքի ուզ իւզրէ
նիզամ վէրմէք օլտու. հազգ պիր Ալա-
հըն իսպատէթինի հէր եէրտէ թէքրար
գօտու, վէ ճիհաթը ատատընտա սիրատէթ
էթմիշ պէտ խուլլարը եօզ էթմէյէ չա-
լըշար: Քիլիսէլէրտէն ալընմըշ իմթիխա-
զաթլարը կէրի տէօնտիւրտիւ վէ եէնի-
տէն մանտաթըլար պինա էտիպ իշլինէ
տահիպ ֆագուլէթ բահիպլէր գօտու: Պիր
տէվլէթին իշի ըատթ կիլմէգ էյէր Ալահ
գօրգուտու օլմազտա, վէ պունու տախի
ճէհիաթ գալպինտէ փէյտա էթմէք իշլին
մանտաթըլար վէ ֆագուլէթլի բահիպլէր
խաթէր, տէր իտի: Ըէճալ քիպար վէ ճէ-
հի ուլու տէվլէթի էհալիսի արզուլէտի-
քի պէօյլէ պիր էյի վատիշահ ուզուն
վաղթ իւզէրլէրինէ վատիշահլըգ էտէ-
պիլմէ իշլին տիւնեայա կիլտիսին, լաքին ա-
գիպ էվվէլի պիքիրլիյինի ահա իւէ Ալա-
հա տաւնմուշ ուտու, վէ պունու պէլլի
էթմէմէ իշլին ծնլարըն արզիւսիւնէ գարշը

կէլմէյիպ կաթիոն պէյին էթիթա նամին-
տէ գըզըյլա թէգէվվիւճ էթտի, վէ լա-
քին էօմրիւ օլտուգճա պիլէմինճէ գարն-
տաշ տուրէթինտէ եաշայըպ պիքիրլիյինէ
քիր կէթիրմէտի։

Հէր խուտուտա քէնտի ճէմիաթընա
էյի իպրէթ վէրմէյէ չալըշըր ըտը, չօգ
տէֆա քէնտիյի ուննուտուպ, էվլատընը
սէվէր փէտէր կիպի օնլարըն իւզէրինէ
տիւշիւնիւր իտի. Ֆագրըլարա, էօյ-
սիւզլէրէ վէ տուլլարա կէօմթէրտիյի մու-
հապպէթ վէ էթտիյի էյլիք տիլ իլէ
թապիր օլունմազ շէյ օլուպ՝ հագգ իւզրէ
պուննլար օնու փէտէրլէրի վէ հիմայէթ-
ճիլէրի ատտ էտէր իտիլէր։ Տէվլէթի
օմուրլարընը դայէթ տիգգաթ իլէ իտարէ
էտէր, հէր իտթէյէնէ դափուտու աչըղ
ըտը. վէ հիչ քիմսէյի թէսէլլի էտիպ
տիլէտիյինի վէրմէտէն եանրնտան եօլա-
մազ ըտը։ Պու միւհիմմ մասլահաթընա-
տան պագը գալան վազրթը տուտուտա վէ
թէֆէքքիւրտէ կէչիրիր իտի։ Տէվլէթ
իտարինէտինի էլինտէն կէլտէ տէրտունի եիւ-
րէքտէն Ֆուգտրա վէ միւհթաճլըգտա
պուլունանլար ուղրտունա տարֆ էտէր իտի.
հէր կիւն Գուտտտար շէրիֆի կէօրմէյէ
մուգայեէտ իտի, վէ Քրիտտտ էֆէնտի-
միզ գուլունու թէսէլլի էթմէ իչին պիր
կիւն պատարագ վազթընտա միւնէվվէր

վէ հէյպէթլի շէքլիյլէ օնա կէօրիւնտիւ։ Կիւնլէրին պիրինտէ կիտէր ինքէն պիր իսթիսգալը ֆագրըա բասթ կէլտի, ֆի գուվվէթի օլմատըգընտա եւրիւյէճէք եէրէ սիւրիւքլէնէրէք քիլիսէյէ կիթմէք արզուլէր իտի. փատիշահ կէօրիւպ տէրտգահ օմուզունա ալտը վէ արզուսի միւճիպինճէ քիլիսէյէ կէօթիւրտիւ, վէ Ալլահ թէալա գուլունուն կէօնլիւնէ կէօրէ իսաթէյէ տախի շիֆա վէրտի։

Պու ապիզ՝ պիքիր Մէրեէմտէն ոնրա Ս· Յովհաննէս Աւետարանիչէ մախսուս իպատէթի օլուպ՝ օնուն իսմինէ սատագա տիլէյէնլէրի ասլա թէքը իտէմէզ իտի. պիր կիւն Ս· Յովհաննէս քէնտիսի ինտան գրյաֆէթիյլէ օնտան սատագա տիլէտիյինտէ՝ եանրնտա փարտատը օլմայըպ, չըգարտը եիգիւյիւնիւ վէրտի, վէ ինքի իւչ այտան Ս· Յովհաննէս Գուտսի շէրիֆտէ պիր հաճիյէ ենինէ կէօրիւնիւպ՝ օնուն եէտիյլէ օլ եիգիւյիւ սահիպինէ տէօնտէրտի վէ էօմրիւնիւն ոնու կէլմէսինի տախ օլ քիշինին վատէթատըյլա պիլտիրտի քի, փատիշահ տիւնեատտար գատար ատվինէրէք՝ ատ վազթ զարֆընտա խասթէլէնտիյինտէ թէատրիքէսթը լազըմէյի իճրա էթտիքտէն ոնրա իրթահալը տարը պագա իյլէտի։

ԵՓԵՍՈՍ ՏԻՐՆԻՉԻ

Նեստոր Ըմթամպոլ քիւրսիւսինէ օ-թուրտուղնաս՝ պիր զալաթ թալիմաթ իճաս էյլէյիպ ազիզ Պիքիր Ալլահ վալի-տէսիտէյիլ ինսան անսաը տըրտէյիքիւֆր էտէր իսի։ Քէնտիսի տիլպազլըղնաան պաշգա սուրէթէն ասֆու օլուպ թաթլը տիլէյլէ չօգ կիւնահըզլարը ալտատըրըտը. Ցօվհաննէս Ոսկեբերանըն շահիրտի Ս. Պրոկղ պունու կէօրտիւյիւնտէ չարէսինի պուլ-մադա չալըշըը ըտը վէ օնտան գիսատէ Խա-քէնտէրէ հայրապետի Ս. Կիւրեղ օր-թայա աթըլըպ ալլահանի քէլամլարը վէ ազիլանէ նասիհաթլարըյլա պու քիւֆր-պագ ֆասիտի եօլա կէթիրմէյէ զայրէթ էտէր իսի. լաքին հէր ճահատս զայրէթի հիչ պիր թէէսիր էթմէտիյինտէ մասա-հաթը կեղեսինոս Փափա հազրէթլէ-րինէ անլատըպ՝ քէնտիսի Մըսըր էյալէ-թինտէ եպիսկոպոսլարը ճէմ էթտիքտէն սօնրա օնլարլա ինսանճը Նեստորուն էօյ-րէթտիյի թալիմաթլարը վէ Պիքիր Մէ-րեէմին հազդընտա վէրտիյի վազլարը թէֆթիշ էթտի, վէ օնուն զալաթ թա-լիմաթընա գարշը, օն իքի պաշ ասֆօրօզ եազտը. լաքին Նեստոր պունունլա իլգամ

օլմայըպ ուԹանմատան գարշըլըղընը եազար:

Քրիստոսուն քիլեսէսի իչինտէ պու շէյլէր իւզերինէ կիւն պէ կիւն գավղալար վէ միւճատէլէլէր արԹտըղընտա քիւշիւք Թէոդոս գրալըն արզիւսիւ վէ մէզքիւր փափա հապրէԹլէրինին գայլ օլմասըյլա. Եփեսոս շէհրինտէ պիր մէճլիսի իւմումի գուրուլուպ էքի եիւզ գատար եպիսկոպոս հէր մէմլէքէԹտէն կէլէրէք օրտայա պիրիքտիլէր, վէ փափա հապրէԹլէրինին Թարաֆընտան տախի ատէԹ իւզրէ վէքիլլէր կէլիպ պաշտա օԹուրտուլար վէ ճէմի մէճլիսին պաշը Ս. Կիւրեղ իտի: Հէր շէյի եէրլի եէրինճէ ԹէֆԹիշ էԹտիքտէն ոնրա հէվիսի իւմումէն Ս. Կիւրեղին ԹուԹտուղու եօլու ՛Թահսին էԹտիլէր վէ Րօմա Թալիմատը վէ իգրարը իւզրէ հէր շէյի սրբասընա գօտուգտան ոնրա ադից Պիքր Մէրեէմին Ալլահ վալիտէսի օլմասընը միւգարրէր էԹտիլէր վէ ոնրա տէվլէԹ մարիֆէԹիյլէ պու զատաԹ Թալիմատը իճատէտէն ֆիլԹնէկիր նեստորիւս պիր բրտգ մահալէ նէֆի էԹտիլէր:

Պու մէճլիսէ պիգիմ էրմէնիտան հայրապետի Ս. Սահակ տախի տավէԹ օլունմուշ ուտու, վէ լաքին օլ էսէրլէրտէ մէլլէԹ մասլահաԹը իչին չօգ տէֆա Գափույա կիտիպ կէլմէսինտէն պիգզաԹ

արգելափակումից հետո Ալեքսանդրի եպիսկոպոսարանը հերթական անգամ օրհնեց ամուսնությունները և ծնունդները մկրտության և դասընթացների համար, քահանան էլ ծնողներին պատրաստեց մկրտության համար։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 15

ՍՐՈՒՀԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

Ինչպես հիշում են հին ապրողները, Սրուհի թագուհին մահացավ 1515 թվականի հունվարի 15-ին, երբ արքայազնը դեռ չորս տարեկան էր։ Նրա մահից հետո պետության գործերը վարում էր խորհուրդը, որի նախագահը եղբայրն էր։ Սակայն շուտով ծագեցին լուրեր, թե թագուհին թունավորվել է։ Ասում էին, որ նրան մահացնող թույնը խառնել են նրա սիրած խնձորների մեջ։

էթոիլէը իսէ տէ՝ եօլտա ամուճալտը բասթլայըպ մէքեանլարընա ավտէթ էթոտիրտի։ Պաւ արզուլէրինտէն մահրում գալտըգլարընտա՝ չէօլտե կիպի եաշամագ նէր-իճէսիյլէ՝ պաղչէլէրինտե չատըրլար գուրուպ՝ տուա վէ թէֆէքքիւրտե տէվամ իտէրլէր իտի. վէ այրըճա Ս. Թերեզիա ճէհէննէմ գազէպլէրինին էպէտիլէյի միւլահազասըյլա՝ պաղէն Էպէռէլ՛+, Էպէռէլ+, տէյի ֆիղան իւ ֆէրեատ իտէր իտի։ Օն իքի եաշընտա ազիզ վալիտէսինի ղայպ էտիպ՝ ազիզ պիքիր Մէրեէմին հուզուրինտե սէյլ միսալի գանըը եաշտար տէօքէրէք, Եա՛ մէրհամէթլէր անտասը, սէն քի կիւնահսըզլըզը հիմայէ էտէրսին, էօքսիւզ գալան ճարիյէնի քէրեմ էյլէ պի կիւնահ մտասըմլարընըն արտասընտա ալ, տէտի։ Ֆիլվագը պիր հիմայէթճիյէ միւհթաճ ըտը. չիւնքի տիւնեէվի ճիւմհուրիյէթլէրտէն վէ թահրիք էտիճի հիքեայէլէր գըըտաաթընտան՝ կէչիճի մուհապպէթէ վէ կիյինիպ գուշանմայտա սէվտա պրագտը քի սօնրա ինշա էթոիյի քիթապլարտա քէնտիսի տախի պուննու իքրար էտէր։ Փէտէրի ֆարգընա վարըպ՝ գըզընը ալտը Ավիլատա Օգոստինեան բահիպէլէրին մանտաթըընտա գօտու վէ պաշ անտասը էհլի ֆազիլէթի պիր քիմսանէ օլուպ Թերեզիանըն եիւրէյինի եինէ Ալ-

լահա ձէլով էթտի։ Պուրաուա օն ուէքիզ այ գալըպ աղըր խասթալըղա տուշտուկնաէ՝ փէաէրի գրգընը էվէ ալտըյաա տա, պիր ճիւղի շիֆաեատ օլուպ պիւյիւք հէմշէրիսինին էվինէ զնարէթէ կիթմէք արզուսիյլէ եօլբէվան օլաուդա հալաէ՝ պետրա ամուճասընըն սարայընա տաևի վարտըվէ օնտան տա կիւղէլ նասիհաթլար իշեթտիքտաէն ածրա փէաէրինին էվինէ ալաէթինաէ՝ քիւլլիէն ճանը ուէլամէթի հադգընա մէշղուլ օլմազ իշին՝ պիր մանաթըա չէքիլմէյէ օնուն բուխաթընը տիլէտիվէ նէ գատար տաևի արզուսի թէքմիլ օլմատըյտա տա՝ պիր կիւն կիղլիճէ Կարմէլան բահիպէլէրինէ կիթմէք գատարըյա գաշարղընտա՝ եօլտա խայլի իղվալէրէ ղալխպ օլարադ՝ էնճամինաէ եէթիշկիպ գապուլ օլունտու։

Մանաթըա կիբաիյի վադթ եիրմի եաշընտայրտար, թէճրիպէ սէնէյինի պաշլատը վէ թէքմիլ օլմատընտա ատէթ օլան ահատ նէղրինի էթտի։ Արտընտան պիր ապ վադթ կէշտիքտաէն ածրա թէքրար գալմինաէ իպտաէթ ու աշղ նուրտադարատը վէ Ալահըն խըզմէթինաէն պիր տաթ ալմադ ըտը, վէ պու թէպտիլաթըն աէպէպի քէնտիլէրինին տիւնեայտ վէրմիշ քիշիլէր իլէ կէօրիշիպ իւնտիյէթ էթմէսի օլմուշ ուտու։ Պիր կիւն քիյեսէյէ

առա էթմէյէ կիտէր իքէն բասթ կէլէ կէօղլէրինի էֆէնտիմից Յիառառն խա-
չընա չէվիրտի պոպտը, վէ օնու պա-
շընտան այտրընառտագ եարէլէր վէ աէրա-
լէր կիրտապր իչինտէ կէօրմէյինտէ քէն-
տի իչին օլ միսիլլի իսքէնտէլէրէ կիրիֆ-
թար օլմասընա զայէթ ութանըպ ածըր
վէ գալպինտէ էօյլէ պիր ածը հասըլ օլառ-
քի հէմէն չօղա վարմազ եիւրէյի եարը-
լաճագ սանըրըտը: Պու հալտէ հէր շէյի
ունուտուպ տից չէօքտիւ վէ քէնտի աէօ-
նէքլիյինի իգրար էտէրէք իւզերինէ աղ-
լառը վէ քիւլլիւ իւմիտինի Ալլահա գօ-
յարագ, Եա Րէպպիմ, պունտան սօնրա
պիր տահա կիւնահա տիւշմէյէճէյիմէ, վէ
տահմա սէնին խըզմէթինտէ աշգու մու-
հապպէթ իլէ միւտավէմէթ էտէճէյիմէ
քէրէմ ինայէթին իլէ պէնի էմին էթ-
մէտիքճէ շու եէրտէն գալդաճագ տէյի-
լիմ, ատտի: Ապիգէնին պու դրտա, վէ
լաքին դուվվէթլի տառառ Ալլահ թէալա
հազրէթլէրինէ մնագպուլ օլսպ Թևրե-
զեանըն գալալի քիւլլիյէն թէպսիլ օլառս:

Պիր գաչ գէման միւրուրինտէն սօնրա Ալլահ ճարիյէսինէ պէյան էյլէտի քի քէնտինին իսլահ օլմասընա սէպէպ ադիդ Պէքիրին վէ Ս. Յուսէֆին շէֆաաթը վէ հիմայէթի տիր: Օլ ճիհէթտէն քէնտի տախի արգչա կիւնահլարը ածվը իչին

խաթաքեար քիշիլէր կիպի խարարլար կէյինիպ գամշըլլա վէ ախէր բիյագաթ թէրթիպլէրիյլէ նէֆսինի գըրար, կէշմիշ գապահաթլարը իւզէրինէ ալլար ըար: Ալլահ թէալա պիր կիւն ճարիյէսինէ ճէհէննէմ իշինաէ պիր գօրգունճ մահալլ կէօսթէրտի, վէ ատտի քի քէնտի տախի օլ եէրէ կիտէճէյիտի, էյէր տիւնեէվվի քիշիլէր իլէ իւնսիյէթինի իլէրի կէօթիւրէյիտի: Պու նութգլարը իշիթտիյինաէ սաչլարը տիքիլտի, վէ ճէմի վիւճուտի տիքէն տիքէն օլուպ թիթրէմէյէ պաշլատը, վէ թէքրար Ալլահա սատըգանէ խըզմէթ էթմէ նիյէթինի գավիլէտի: Օնատան սօնրա ճէմի տէտիքլէրինաէ միւտավէմէթ էտէ պիլմէ իշին քիլիսէի շէրիֆին թէրթիպի իւզրէ գօնուլմուշ Կարմեղեան մանասթըրընըն էսքի գանունլարընը եէնիլէմէյէ սրդու էթտի, քի պու արզիւսինին իլհամը Ալլահտան գանն օլսունուր: Ադիզէնին պու գարարընա չօգլարը գարշը տախի գօյուպ մէն էթմէք իսթէտիլէրիսէ տէ Ալլահըն |եարտըմըյլա պաշա չըգարար վէ էօլմէտէն կէօզիւյլէ օթուղ իքի մանասթըր եափըլմըշ կէօրտիւ քի օլ գանունլար իւզրէ եաշարըտըլար:

Ալլահըն պու ադիզէյէ ինամ էյլէտիյի լութֆլար ֆէհմ վէ թարիֆ օլունմայ

շէյլէր տիր։ Հէնիւզ օլմամըշ վազտալարը էվվէլինտէն կէօրիւպ խապէր վէրիրիտի, ինսանըն գալպինտէն կէչէնի թանըը ըտը, տուա վազթինտէ էքսէրիյա քէնտինտէն պիխապէր, սէմավի թէֆէքքիւրլէր իլէ էյլէնիր իտի։ Պիր տէֆա պու հալտէ տուրուր իքէն, Ա՛հ. նէ տէյիմ քի եալընըզ պիր Ալլահ վար տը, պիր էօլիւմ վէ պիր ճան տէյի չաղըրմայա պաշլատը։ Եանընտաքի տուրանլար պիր շէյ անլայմամատըղընտան քէնտիսի այըլտըղընտա մանտաըը վէրտի քի եալընըզ պիր Ալլահ վար տը, օնու տա ինճիտէճէք օլուրտաղ պաշղաալընա սրղընամայըզ. եալընըզ պիր էօլիւմ վար տը, էյէր էյի էօլմէզսէք, ահրա ղայըի չարէսի պուլունմազ. ֆագաթ պիր ճանըմըզ վար տը, օնու տա գայպ էտէրսէք, գուրթարաճագ պաշղա շէյ եօղ տուր, տէտի։ Սանքի հէր կիւն գուրթա-ըրճրմըզ Յիսուս ապիզ վալիտէսի պիքը Մէրեմ, Ս. Յովսէփ, մէլէքլէր վէ ախէր ճէննէթի էհալիսի ապիզլէր ապիզէյէ կէօ-րիւնիւր իւտիւլէր. էօմրիւնիւն ահն վա-դիթլէրինտէ հէր զէման Ս. Հաղրդու-թիւն իչինտէ Քրիստոս էֆէնտիմիզի մէվճուտ կէօրիւր իւտիւ. ապիզ պիքը չօղ տէֆա այրըճա կէօրիւնիւպ օնու թէսէլլի էթմիշ վէ եիւրէք վէրմիշ տիր. վէ քէն-տի իդրարը իւզրէ Ս. Յովսէփտէն հէր

աիլէտիյինի ալմըշ տըր: Պու գատար հիքմէթլէրէ նայլ օլտուգտան սօնրա եինէ քէնտինտէն գիատէ տիւնեատէ պիւյիւք կիւնահքեար եօգ գըյաս էտէր վէ աղլէր իտի. վէ չօգ տէֆա էյէր Ալլահըն էլի պէնի թուէթմուշ օլմասայըտը շիմտիէյէտէք պին տէֆա ճէհէննէմ ա-թէշինէ տիւշմիւշ իտիւմ, տէյէրէք օնա թէշէքքիւր օլուրսուսու: Ինսան մէտհին-տէն չէքինիր վէ գաչար ըտը, օնուն զըտ-տը հադգընա ֆէննա տէօյլէնիլիպ գէմի վէ մահսարէ օլմասընա տէվինիր իտի:

Սրգէթ վէ գահմէթ չէքմէտէ օլան սապրը թարիֆ էթտիյիմիզ ալտադ կէօ-նիւլլիւյինտէն աշադա տէյիլ իտի. վիւ-ճուտինտէ տույտուգու աղըրլար տախի փէք ազ օլմամըշ տըր. քէնտի տէօզիւնճէ Սրբ-բուրթիւն ալտըդը վադթտան պաշդա հիչ պիր վադթ սադ վէ թէնտիւրիւստ օլ-մամըշ տըր. պու ադիմ վէ ադիդ խոր-հուրդա օլան գալպինին աշդը թէնինին աղըրլարընը ունուտթուգուրտուս: Իւղէրինէ կէլէն խաստէլիքլէրին սայըսը եօգ տուր. պունլարտան գաթի նադար շէյթան իւ-վալէրի հադգընտա չէքտիյի կէօնիւլ իւ-միրտը, վէ տօսթ տէյի թուէթտուգլա-րընտան չէքտիյի գուլմէթ վէ գահմէթ ադլտէն խարիճ շէյ իտիլէրսէ տէ, Ս. Թերեզիա տալա սապրընը գայպ էթմէտի,

հաթթա տահա գիտաէսինի չէքմէյէ ար-
գիւ կէօսթէրիպ վազթ վազթ, եա րէպ-
պիմ, եա չէքէյիմ, եա էօլէյիմ տէյի,
չաղըրըը ըտը:

Միւթիւլիյիւ վէ ֆուգարէլէյէ օլան
մուհապպէթի ազլա սրդմազ շէյ տիր,
լաքին հէր ֆագուլէթլէրինուէն գիտաէ
թաշգիրը Ալլահա օլան մուհապպէթիյ-
քէնոի նագլինճէ Ալլահըն մէլէյի ապի-
զէնին գալպինի պիր աթէշքէսիլմիշ իրշա
իլէ վուրմուշ տուր: Պու մուհապպէթ
գուվվէթիյլէ չօգ թիւրլիւ կէօնիւլ ապաս-
լարընա հաթթա էօմրիւ հիքեայէսինուէ
կէօրսիյիւմիւզ զահմէթլէրէ թէհամ-
միւլ էթմիշ տիր: Էօլիւմիւնիւն ակպէպի
տախի, ապիզէնին էօմրիւ հիքեայէսինի
եազանլարըն թարիֆինճէ պու մուհապ-
պէթի հարարէթինուէն հասըլ օլմուշ
տուր: Էօլմէուէն ակբիպ ահնէ էվվէլ էօ-
լէճէյի վազթի տույուպ օնա կէօրէ հա-
զըրլանըը ըտը, վէ ահն կիւնլէրինուէ խաս-
թէլիյի ազըրլանտըղընտա՝ եախուդը մա-
նաթըլտարա խասպէր էօլտուդ քի քէնոի
իչին տուա էթմինլէր, վէ քիլիսէի շէրի-
ֆին իչինուէ տահէթ օլմուշ Ս. Խորհուրդ-
լարը ահն ահֆա պիր տահա իպատէթու
աշգիլէ ալտըգտահն ահնրա Էֆէնտիմիզին
1582 սէնէսինուէ ալթմըշ եաշընտա,
Ս. Խաչը կէօքսիւնուէ թուԹարագ փակ

բուհինի Ալլահա թէալիմ էյլէտի։ Պու ազիզէնին իշլէտիյի միւճիզէլէր ղայէթ չօգ տուր, վէ օլ գառար խասթէլիք վէ աղըր խըզմէթլէր արասընտա թէէլիֆ էթտիյի բուհանի քիթապլար, ազիզ պապալարըն ֆէհվասընճա էթտիյի միւճիւզէթլէրին պաշը տըր։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 16

Ս. ՂՈՒՆԿԱՆՈՑ

ԵԻՒԶՊԱՇԸ

Պու ազիզ Ղունկիանոս՝ եէհուտիլէրին արզիւսինէ մէպնի Պիղատոսուն թարաֆընան էֆէնտիմիզին մէզարը եանընտա պէքճիլիք էթմէյէ եօլանըլան ապէր իւզէրինէ եիւզ պաշըյըտը։ Լաքին էֆէնտիմիզ Քրիստոսուն միրիլիպ զալզտրըլմասա օրուսա պուլունան ապէր գաչտը վէ եէհուտիլէրին պաշլարընա պու ճճահիպ վազրայը նազլ էթտի վէ պունլար՝ ապէրին տիլինի թութմազ իչին փարա դուվվէթիյլէ օնլարը ավլատընտըր վէ ասրանըլարա Պիզ օնատա տէյիլ ինքն կէլմիշլէր չալմըշտըր տէյի աղըզլարընա գօտուլար։ Պիղատոսա տախի չօգ փարա եէտիրտիլէր վէ օնու տա քէնտի թարաֆընա գազանտըլար, լաքին օլան

հիքմէթի կէօղիւյլէ կէօրէն ազիզ Ղուն-
կիանոսու հիչ պիր թիւրլիւ գանտըրա-
մատըլար, վէրտիքլէրի ազդայը վէ վատ
էթտիքլէրի պիւյիւքլիւքլէրի հէվիսինի տէ
րէտտ էթտի վէ իքի ատիտ թէվապիլէ-
րիյլէ Քրիստոսա ինանտը վէ օնտան սօն-
րա օնուն շահիրլէրի սրբատընա կիրիպ
վարտըղը եէրտէ Քրիստոսու վազ էտէր
իտի: Խաին վէ ֆասիտ եհհուտիլէր հէր
հալ ազիզին հագդընտան կէլմէ իչին,
իւզէրինէ պիւհթան էթտիլէր վէ վարա
գուվվէթիյլէ գրալը գանտըրըպ հագգը-
նա ֆէրման չըգարթտըլար քի պիզէ
գարշը ատի օլմուշ Ղունկիանոս եիւզ պա-
շընըն քէլլէսի ալընարն տէյի էմր էթտի:
Պու ֆէրման պիլգատուսուն էլինէ կէլտի-
յինտէ տէօրթ թարաֆա ատէմ չըգարտը
վէ պունլար պիլմէյէրէք Ղունկիանոսուն
եանընա վարըպ Գրալա գարշը ատի օլան
եիւզ պաշը նէ՞րէտէ պուլունուր տէյի սօր-
տուգլարընտա ազիզ՝ պէն տիզէ օնու կէօս-
թէրիրիմ տէյէրէք ալտը էվինէ կէօ-
թիւրտիւ, վէ օրատա իւչ կիւն միգատարի
եէտիրիպ իչէրտիքտէն սօնրա օլ պիր իքի
եօլտաշլարընըն տախի կէլմէսինտէ՝ քէն-
տինին Ղունկիանոս օլմտարընը օնլարա պէ-
յան էյլէտի վէ գրալ ֆէրմանը իւզրէ
էօլմէյի՝ վատ էթտիքլէրի ֆէնտա էօմրտէն
զիատէ սայտը: Պունլար եէտիքլէրի թուզ

էքմէքտէն հիճապ էտիպ պիպ կէօրմէտէն գաչ տտա քէնտինի իտալտա էյլէ տէյի նտ-
սիհաթ վէրտիլէը իտէ տէ՝ ազիզ գապուլ էթմէյիպ իպրտամու նիյտզը իւզրէ սէվ-
տիյի վէ իզրտլ էթտիյի Քրիտտոսու ուղրունա շէհիտ օլմայա նտյլ օլտու: Պի-
ղտտոս՝ ազիզ Ղունկիանոսուն քէլլէմինի ալտրղընտա՝ վատ օլուհան փարտայը ալա
պիլմէ իչին Եէհուտիլէրէ կէօսթէրտի վէ
ոնրա շէհրտէն տիշարը չէօփլիւք իչինէ
ատթտը, լաքին ազիզ՝ տիւշիւնտէ պիր
էհլի թաղվա քիշիյէ կէօրիւնիւպ՝ պա-
շընըն պուլտնտուղու եէրի օնա պէյտն
վէ օրատտն ալըպ տօղտուղու շէհր իչինտէ
իզզէթ իլէ կէօմմէյէ թէմպիհ էթտի:

ՀՈԿՑԵՄԲԵՐ 17

Ս. ՂՈՒԿԱՍԻ

Պու ազիզ Անվէրզա ճանիպլէրինէ նտ-
զրն պիր շէհիրտէ ոօյզատէ քիշիլէր-
տէն տիւնեայէ կէլիպ՝ ատրայլատտա պիւ-
յիւտիյտէ տէ Ալլահ մու հատպէթի վէ
օնուն ազիզ գօրգուտու եիւրէյինէ օլ
տէրէճէ տէրին քէօք տալմըշ ըտըլտը քի
պուլտնտուղու չօգ թիւրլիւ վէ ազըր

թէհլիքէլէրտէ փսքլըզընը պիքէտէր թամ սազլատը: Իւնսիյէթ էթմէմինտէ պիւյիւյէ վէ քիւչիւքլէ պիր գարար վէ թամթլըյըրտը. ասօղիւնտէ չօղ տիգգամթլըյըրտը, շէօյլէ քի ապզընտան հիչ պիր տէֆա եապրշըգտըգ վէ եախօտ աչըգ սէօզ չըգմատը, վէ չըգտըրան տախի օլտուղունտա սապը էտէմէյիպ թէրպիյէսինի վէրիր իտի: Պու գատար ֆազուլէթլի հարէքէթլէրի իչին փստիշահ օնու չօգ սէվտի, վէ մուհապպէթինէ պիր իսպաթ օլմազ իզէրէ տալգատէ վէ կէօսթէրիշլի հանըմլարընտան պիրինի օնա վէրտի: Պունուն իզէրինտէ տօղուշ վէրկիսի զատէլիք վէ թատիսաթ մահսուլու հիւնիւ շէրինլիքտէն պաշգա շէյ եօղ ուսու, մէշրէպի սէրթ, թիթիզ վէ ֆօսուլ ուսու: Պումարսա պիր գաչ սէնէ թարիֆ օլունմազ սապը իլէ պունուն զահմէթինի չէքտիքտէն սօնրա էնճամ էվինի պարգընը օնա պըրագըպ ճէնկէ կիթմէյէ մէճպուր օլսու: Պու թարիգ իզէրէ քիւլլիյէն ատամ օլուպ պու գալիմ գարընըն էթմէտիյի գալմատը, խըզմէթքեարլարընա վէ պէսէնկլէրինէ հատտէն խարիճ բէնճիտէլէր էթտի. պագըսընը հիչ պիր սէպէպսիզ էվտէն գօվսու, պագըսընը թագամթը գալմայընճայատագ չալըշտըրտը, չօղու էլինտէն գուրթուլմազ իչին հէր

օլանըն պըրագրպ գաչտը, լաքին էքսէրի-
սի թուԹուլուպ աԹ վէ էօքիւզ եէրինէ
չիֆԹ սիւրմէ իչին արապայա գօշուլտու-
լար. Հէվիսի իւմուէն զալիմին իւզէրինէ
շիքեայէԹ էտէր իտիլէր, վէ շիմոիքի
Հալըէրինի էվվէլքիյէ րուպար էԹմէլէ-
րինտէ էօքիւր էօքիւր աղլար ըտըլար:
ՃէնՀ պիԹիպ Ղումարոս էվինէ տէօնտիւ-
յիւնտէ Հէր օլանը անլայրպ պօրճու իւզրէ
Հէր էԹտիյի շէյյէրինի զէվճէսինին եիւ-
զիւնէ վուրտու, վէ էլինտէն կէլտիյի գա-
տար զարար շէքէնլէրին զարարընը էօտէ-
տի վէ Հէվիսինին կէօզիւնէ կիրտի:

Պունա քէզալընք ախէր վագտալտըտա
քէնտի էլի վէ Հիւքմի ալԹընտա օլան-
լարըն Հէր իգԹիդասընը փէտէրանէ գայ-
ըրտը. պիր տէՃա քէնտի օրտա տէյիլ
իքէն էՀլի քէօյտէ քէօյլիւլէր իւզէրինէ
նազըրլըգ էտէյօրուտու. պու զէվալլըլար
էքին պիչմէտէն եօրուլուպ վէ կիւնէշին
շիտտէԹինտէն եանըպ ԹուԹուշտուպ պիր
ճիւզլ սու իչմէք իսԹէր իտիլէր. լաքին
զալիմ վէ ինսաՃսըզ գարը պաշլարը ու-
ճունտա Հատտա կիպի տուրմուշ պրագ-
մազ ըտը, պիր տէ Ղումարոս իւսԹէ կէլ-
տի վէ մտալահաԹը անլայընճա Թէքրարը
օնուն Թաշ եիւրէյինի եումշատտաճազ
լազըրտըլար աէօյլէտի վէ ածնրա տուտասը
պէրէքեաԹըյլա օրտանտն պիր սու չըգա-

րըպ հէփիսինի գանտրըտը: Լաքին զալիմ գարը տա գազէպինի ալտը վէ էթտիյինին պէլասընը պուլտու: Պիր ախէր տէֆա էինէ քէօյտէ իքէն սըճաղա տայանամայըպ գըրտա տիւշտիւ գալտը. սօնրա էվէ կէօթիւրիւպ եաթաղա գօմալարընտա էօյլէ պիր շիտտէթլի սուսուզլուգ իւզէրինէ կէլտի քի հարարէթինտէն տուտագլարը չաթլատը տիլի գուրուտու, վէ իչէրիսի աթէշ կիպի եանար ըտը: Պիր թագրիպ իլէ չարէսինի պուլուպ կէչիրմէ իչին տուրմատան սու իչէր իտի վէ լաքին իչտիքճէ հարարէթի տահա արթար ըտը, շէօյլէ քի էթտիքլէրինէ մուգապէլէ Ալլահ թարաֆընտան պիր գազէպ օլմասընը թանըյըպ էհլի Ղումարուա խապէր եօլլատը վէ օնուն տուտուը պէրէքեաթլայա տէրտինէ շիֆա պուլտու.

Ագիգ Ղումարուսուն՝ ինսանըն վէ նագս գարըսընտան չէքտիյի ախէր պէլալար տիլ իլէ թապիր օլունմազ շէյ տիր, սապրըյլա վէ էյի իպրէթիյլէ հէր ան օնու եէնիպ խալահ էթմէյէ չալըշըր ըտը, վէ պու պապտէ տուտասընտա տախի հիչ գուսուր էթմէմիշ տիր: Պիր օտա իչինտէ քիւչիւք իպատէթխանէ եափտըրըպ էքսէրի տիւնեէվլի իշլէրինի պըրտագը վէ պիր գաչ կիւն թէնհատա Ալլահ իլէ եաշամաղ իչին օրայա չէքիլըր իտի: Պու թարիգ

իւղէ էօմրիւնիւ կէչիրտիքտաէն սօնրա սօն կիւնլէրինտէ պիր ալը խասթէլիյէ տիւշտիւ, վէ հիչ շիքեայէթ էթմէտէն հէր ալըրլարընը ասապ իլէ չէքտի վէ թապիր օլունմազ շազլըղ իլէ Ս. Խորհուրդլարը ալտըգտան սօնրա, փաքրուհինի եարա-տըճըլընըն էլինէ թէսլիմ էտիպ եափ-տըղը քիւչիւք քիլիսէ իչինէ կիւմիւլտիւ։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 18

Ս. ՊՕՒԿԱՍ ԵՒԱՏԸՐԸՆԻՀ

Պուրթարըճըմըզ Քրիստոսուն տիւնէա իւղէրինտէ էօյրէթտիյի միւալլիմաթլարը, սիւրտիւյիւ էօմրիւ հիքեայէսինի սօնրասան կէլէնլէրէ եազըյլա պըրագմազ իչին Ալլահ թէալա Հազրէթլէրի՝ տէօրթ քիշի սէչմէսինտէ՝ պու ազիզլէտէ օնլարըն արասընտա իւչիւնճիւ եէրի վէրտի վէ օլ պիրլէրինէ կիպի պուննա տախի ազիմ վէ ազիզ Ինճիլինիւվիս իւնվանը թախսիս օլունմուշ տուր։ Հիքեայէճիլէրին դիւիմինճէ պու ազիզ Անթաքեա շէհրինտէ փութփէրէսթ ամթալարտան տօղմուշ տուր, վէ քիւչիւքլիյինտէ իլմէ թալիպ օլուպ ազլտան խարիճ պէլաղաթ թահսիլ էթմիշ տիր. թաավիր չէքմէտէ, օտուն վէ թաշ իւղէրինէ տախի

սուրբէթ օյուպ գաղըմատա ղայէթ ուս-
թայըտը: Քրիսթիյան տինինի էօյրէնիպ
գապուլ էթմէսինէ սէպէպ՝ ալէմին զան-
նընճա Պօղոս առաքեալ տըր, վէ օլ սու-
րբէթտէն Ս. Ցերոնիմոս՝ օնու Պօղոս առա-
քեալըն րուհանի էվլատը իւնվանըյլա
թէսմիյէ էտէր, վէ Ղուկաս տախի ասլա
օնտան այրըլմայըպ տինսիզլէրի տէօն-
տիւրմէ իչին պիլէսինճէ չալըշտը, վէ հէր
թէհլիքէլի եօլլարընտա վէ կիւճ իշլէրին-
ոէ պիր սատըգ արգատաշ կիպի օնու
պըրագմայըպ արգա օլտու:

Պաշլըճա քէնտի խըզմէթի Րումիա-
թանտա օլտուղու իչին, Րումլարա Էֆէն-
տիմիզին էօմրիւ հիքեայէսինի էյի ան-
լաթմա արզիւսիյլէ րում տիլինտէ պիր
ինճիլ եազըլմասընը արզուլէտիյի հալտէ
պու աղըր իշի Ղուկասա իհալէ էյլէտի
քի ազիզ՝ խաթըրընտան չըգմայըպ ֆիլհալ
էլ վուրտու վէ Ալլահըն վալիտէսի պիքր
Մէրեէմ իլէ սըգչա թէքլիֆսիզ կէօրիւշ-
մէսի իչին քէնտի ինճիլի իչինտէ օնուն
իւզէրինէ չօգ շէյ եազմըշ տըր: Պունտան
մաատա Րիսուլլարըն ամալինին միւէլ-
լիֆի տախի քէնտուսի տիր: Պօղոս առա-
քեալ Գայսէրիտէ իքի սէնէ միգտարի
հապստա գալտըղընտա Ղուկաս օնտան
այրըլմայըպ էլինտէն կէլէն եարտըմը էթ-
տի, մուրաֆիա օլմաղ իչին Րօմայա կիթ-

* * *

ախչինաէ օ տախի պիլէսինճէ կիթտի, վէ օրտա տախի էքի սէնէ մահպուսլուգտա օնու եալընըզ պըրագմտատը, դուրթուլուպ ազատ օլմատընտա՝ պիրլիքտէ Ինճիլի շէրիֆին վազը հատըպիյլէ օնուն հէր կիթտիյի վիլայէթլէրէ կիթտի:

Օլ գատար եօլլարտա նէ տիւրլիւ գահմէթլէր չէքտիյի թարիֆէ հաճէթ տէյիլ տիր. լաքին քէնտիսի Ալլահ թարաֆընտան գուվվէթ ալըպ հէր տէրտէ վէ պէյայա տայանըբ ըտը, Ալլահըն մուհաթպէթի՝ էօլիւմի պիլէ կէօզիւնէ կէօնթէրմէզ իտի: Ս. Յէրոնիմոսուն զամանընճա Ս. Ղուկաս սէքսէն տէօրթ եաշընտագ պու բէտուլէթ խըզմէթինտէ միւտավիմէթ էթմիշ տիր. վէ ախէր բիվայէթճիլէրին զիւիմինճէ էնճամ տինսիզլէրին էլինէ տիւշիւպ պիր գէյթին ազաճը իզերինէ տոլմըշ տըր քի օրտատա թարիֆ օլունմազ տէրտլէրէ թէհամմիւլ էտէրէք եավաշ եավաշ ճանընը թէսլիմ էթմիշ տիր: Պու տոգիգին թէնի Կոստանդիանուսուն էմրի իւզրէ Ս. Անդրէաս Առաքեալըն թէնիյլէ պիրլիքտէ Ըսթամպօլա կէթիրիլիպ սոնրա Փաղիա շէհրինէ կէօթիւրտիւլէր: Անդոգ Ղուկաս պու գատար գահմէթլէրի արտընտա՝ քէնտի էլիյլէ էֆէնտիմիզ Յիսուսուն վէ անդոգ վալիտէսի պիքը Մէրէմին սուրէթլէրինի շէ-

քիպ տինտաբլարա խաթըը նիշան իչին պըրագմըշ տըը· պունլարտան պաշգա սաիր պիր գաչ թաավիրլէրի տախի Ծօմատա սագլանըը քի օնլարըն ուսթա իչի օլմասընա հիչ քիմսէ շիւպհէ էթմէզ։

ՀՕԿՏԵՄԲԵՐ 19

Ս· ԱՐՏԵՄԻՍ ՎԱՆՔ

Ս· Արտեմիս թապէ չաղընատա ապքէր եագըլըպ Կոստանդիանոսուն օրտուսունատա խըզմէթ էտէր իսի· գրալի մէգքիուբուն Մաքսենտիոսա գարշը էթտիյի ճէնք իչինտէ Արտեմիս տախի պուլունուպ հիքմէթլի միւնէվվէր խաչը հավատա կէօդիւլէ կէօրիւպ իմանատա կէլտի։ Օնտան սօնրա քրիսթիյան իսմինէ տիւշէր ֆադուլէթլէր. արտընատա վէ փատիշահ գափուսունատա սատըգլըդ պապինտէն կիւնտէն կիւնէ իլէրիլէյիպ, գրալըն կէօվիւնէ կիրտի, վէ ճէմի սարայ րէճալ քիպարընատան իթիպար պուլսուս, շէօյլէ քի ապվազթ զարֆինտէ տալպատէլիք փայէսինէ րէֆի օլսուս։

Մահուս գրալըն մախսուսմի Կոստանդրն փատիշահլըղընատա Ծօմա շէհրի իւղէրինէ վալի նատպ օլունսուս, վէ իսթիյարլըղընատա Մըսրը էյալէթինտէ պուլունան ապքէր

իւզէրինէ սէրապքէրլիք մէհմուրիյէթի վէրիլսի, վէ միւնքիր Յուլիանոսուն զրբ-
րալլըղընաատագ Արաեմիս պու խրգմէթաէ
գալսը: Մէգքիւր գրալ քիւլլիս ապքէր
իլէ Ազէմ իւզէրինէ եիւրիւտիւյիւնաէ
Արաեմիս պէյէ տախի խապէր վէրտի քի
Անթաքիա շէհրինաէ քէնտիյի պէքլէսին,
վէ Արաեմիս՝ գրալըն՝ քրիսթիյանլարա
գարշը գուլմունու իշլիթտիյինաէն՝ չօգսան
պէրի օնունլա կէօրիւշմէք իսթէր իսի.
օլ սէպէպտէն ֆիլհալ եօլա տիւշիւպ
Անթաքիայա էնաի քի օլ կիւնլէրտէ
գրալ իքի քրիսթիյան թուրթուպ տին-
լէրինաէ գավի գալմալարը իշին էգլիյէթ
վէրիր իսի: Ագիգ՝ իշլիթտիյինի կէօզէյլէ
կէօրտիւյիւնաէ եիւրէյի գալգար վէ պի
փէրվա գալիմին էթտիքլէրինի եիւգիւնէ
վուրտուգունսա՝ Յուլիանոս՝ գուտու-
րուպ քրիսթիյանլըգ իսմի իշին պիրտէն
պէրէ օնու խրբփալայամայրպ փուրթվէ-
րէսթէլէրին էլիյլէ տէվլէթ խրգմէթինաէ
գապահաթ էթմիշ տիր տէյի իւզէրինէ
պիւհթան ամտըրպ հուգուրինէ կէ-
թիրթտի: Խայլի նահադգ վէ պի էսաս
իֆթիրալարա հագգ վէրտիքտաէն սոնրա՝
Էգճիւմէ էյէր քրիսթիյան տինինի պը-
րագրպ Անդողնա գուրպան սունարսան
գապահաթընր ամվ էտէր վէ էվվէլքի
փայէնաէ ա՛նի սադլարըմ տէյինճէ Ար-

առմիս կիւլմէյէ պաշլատը վէ պիրէր պի-
րէր դալխմին էթտիյի մէրհամէթսիզլիք-
լէրի կէօրէ էօնիւնէ գօռուգտան ածնրա
ինքեար էթտիյի Քրիստոսու թէքրար
գապալ էթմէյէ նասիհաթ վէրտի· լա-
քին պունլարըն խայրը օլմայըպ իսքէնճէ
ալամէթլարը հազըրլանմասընտա Արտե-
միս քէնտիսինի ալտըրմատը, հաթթա պուն-
լարը կէօրիւպ տահա գիւտէ եիւրէք ալ-
տը վէ Քրիստոս օնա նէ գատար էյլիք
էթտիյինի վէ օ՝ Քրիստոսա գարշը իր-
թիքեապ էթտիյինամքէօրլուգլարը կէօս-
թէրտի վէ լաքին հիչ պիրիսի. ֆահտէ
էթմէյիպ գալխմին եիւրէյինի տահա գիա-
տէ սէրթլէնտիրտիլէր: Թիւրլիւ իսքէն-
ճէլէրտէն ածնրա շէհիր էհալիսինի այտըա
գալտրըմտմտոդ իչէն հատատա ալթտրըտր
վէ օն պէշ կիւն միդտտրի օրտտտա պրըտգ-
տր, վէ պտտէկան տիխան գուրուպ թէք-
րար թէքլիֆի գապալ օլտնմատըղընտա
պիր տաղըր թտշ իչինէ գափտտրպ էօլսիւն
տէյի պրըտգտր· լաքին հէր քէսին մէէ-
մուլինէ գարշը տգիդ տատ չըգմատրնտա
գըլըճ իլէ պտշը քէսիլսին տէյի սիճիլ
վէրտի, վէ Ալլահըն գուլու տգիդ Արտե-
միս հատրէթինի չէքտիյի ճէնտէթ ուտ-
տէթինէ նայլ օլտու:

Ա. ԽԱՐԻՍԱՆԱՎ

Ալեքսանդր սէհրատ՝ Արապիսթանըն նէնգրան շէհրի իզէրինէ՝ խարեթաս խամինատ էհլի ըրզ վէ քեամիլ պիր քիմսանէ մէէմուր օլունմուշ ուտու վէ օլ էյեամանէ Դուշնաս նամ եէհուտինին պիրիսի Արապիսթան քիւրսիսինէ ճէպրէն գուուտ էտիպ՝ խարեթասըն շէհրինէ հիւճմ էթտի վէ ալտրգտան սօնրա խաչ նիշանընըր գալտրըմայա նէ գատար էմր էթտիյէ տէ աղիզ խարեթաս քրիսթիյանլարըն պու պապատ բէյինի սօրուպ Քրիսաոստու պըրագմատան իսէ ճէմի քրիսթիյանլարըն օնուն ուղրունա էօլմէյէ հազըր օլմալարընը կէօսթէրտի։ Զալիմ վէ պինամուս չիֆթուտ ինլարըն կէօզիւնիւ դօրդուրմալ իչին ճէնք ալամէթլարընը շէհիրէ սօղըու չէվիրիպ տիվարլարընը տէջյատիւ, վէ պէյլէ հազգլարընատան կէլէմէտիյինատէ ճիվարընատա քէջյէրտէ օթտուրան քրիսթիյանլարը թօփ էտիպ պազըրընը էօլտիւրտիւ վէ պազըրընը բէճալ քիպարընա էսիր էթտի, վէ շէհր ճիվարլարընը հիչ պիր թիւրլիւ հարպ եօլույլա գապմընա կէչիրէմէյէճէյինէ գանտըղը իչին հիլէպազըղա էլ վուրտու,

ֆագաթ շէհր գափուլարընը աչըն իչէրի կիրէյիմ, հիչ պիր քիմսէյէ տին հագ-դընաա րէնճիաէ վէրմէմ տէյի շէհր նա-կիրինէ խապէր եօլլատը: Էհալիսի ֆաափ-տին սէօվիւնէ գափըլըպ գափույու աչ-տրգլարը պիրլէ իչէրի սիւրատ էթտիլէր վէ Խարեթաս իլէ պէրապէր ճէմի պիւ-յիւքլէրի թուխտուպ փատիշահընն հու-պուրինէ կէթիրտիլէր: Իրթէսի կիւն գըր-տա ախէշ եապտըրըպ հէր թարաֆտան խայլըճա ճէմիյէթ թօփլատըդտան սօնրա՝ խաչը ինքեար էթտիրմէ իչին իլք էվվէլ 427 քիշի քիւլխանէ ախտըրտըյտա տա՝ օպիրլէրի գօրդու կէօսթէրիճէք եէրէ մէզհէպտաշլարը կիպի ֆրիատտա գուր-պան օլմայա խահիշ իպրաղ էթտիքլէրինի կէօրտիւյիւ էանատէ՝ գուտուրուպ խա-թունլար արտարնտան օն քիշի հուպերինէ չաղըրըպ աէրպէսթճէ ճէվապ վէրտիք-լէրի հալտէ գաթլէ հիւքմ օլունուպ՝ իֆրաթ սէվինճիլէ շահիտլիք թաճրնա նայլ օլտուլար:

Իրթէսի կիւն օլ պիր մահպուսլար իլէ պէրապէր Խարեթաս հուպուրինէ չա-ղըրտը, վէ օնուն ախլընը պիւյիւտիւպ սիլ-սիլէսինի էօյտիւքտէն սօնրա, կէլ շու իսթիյար չաղընտա պու թիւրլիւ էօլիւմէ իրթիքեապ էթմէ, սէնին էօմրիւն իւլէ օլ պիրլէրինի տէ գուրթարմայա սէպէպ օլ,

ակյի նասիհաթ վէրիը իտի. լաքին խա-
րեթաա Ալլահրն լութֆու քէրէմիյլէ տօ-
լուպ գալիմին հէր ակտիքլէրինէ պիրէր
ճէվապ վէրտիքտաէն սօնրա ադիկ սինի
ուղրունա խալգըդըլա էօլմէյէ հազըր օլ-
տուղունու կէօսթէրտիյինտէ՝ Դօվնաա
ղայրի օնլարը ակօնտիւրմէյէ իւմիտինի
գաթի էտիպ, հէփիսինին ակաշընը սաթը
իլէ քէսթիրտի վէ խարեթաա արզիւսի
միւճիպինճէ հէփիսինտաէն էվվէլ թիղի
պիամանէ տիւշիւպ՝ օլ պիր քրիսթիյան-
լար ադիղին գանընը ալըր իսթէրինէ
սիւրէր իտիլէր. ճիւմլըդաա պիր գարը
տէօրթ եաշընտա մսարմըդըլա տուրուպ
օլան շէյլէրի կէօրիւր իտի, վէ քէնտի-
սի քրիսթիյան օլտուղունտա հէմէն օն-
լարըն արտարընա գաթ քլարագ ադիղին գա-
նընտան ալըպ քէնտինին վէ օղլունտէն
իսթիւնէ սիւրէր իտի: Ճէլլատլար պու-
նու կէօրտիւքլէրինտէ ակրադատ թուխ-
տուլար վէ փատիշահրն հուզուրինէ կէ-
թիրտիլէր, օրտաա սինինի իդրար էթ-
տիքտաէն սօնրա՝ եէհուտիլէր փատիշահր՝
Փարաոն կիպի օլտուն ատմէյինտէ, Դօվ-
նաա ղայէթ խըշմա կէլտի վէ չափուճադ
պիր չուգուր աչըպ իչինէ օտուն, եադ վէ
քիւքիւրթ գօտուգտան սօնրա սաթէչ
վէրմէյէ վէ ածուդէյի իչինէ սաթմայա էմր
էյլէտի: Ճէլլատլար անտարընը թուխտուպ

էլլէրինի պաղատարգլարը վագթ օղու փատիշահըն եանընա վարրպ անասընը գուրթարմա սուրէթիյլէ՝ պյաղընա գափանար: Դոյնաս պուննու կէօրտիւյիւնտէ էլինի ուզաթտը վէ չօճուղու գուճաղընա ալըպ օնու օխշայարադ, Եանըմտա գալմաձմը իսթէրսին, եօխսա կիթմէք մի արդիւլէրսին ատէյի սօրուննճա, Խայըր, էֆէնտիմ, վալիտէմ իլէ պէրապէր էօլմէք իսթէրիմ ատէյի ճէվապ վէրտի: Փատիշահ չէհրէ էթտիյինտէ չօճուգ աղլամայա պաշլատը, վէ դօրուլա վալիտէսինին եանընա կիթմէք իսթէր իտի: Քրիստոս քիմ տիր թանըմմըսըն ատէյի, փատիշահ սօրտուղունսա, Էվվէթ թանըրըմ, իսթէրսէն կէլ աէնի տէ քիլիսէյէ կէօթիւրէյիմ տէ կէօսթէրէյիմ ատէյի ճէվապ վէրտի: Պէնիմի աէվէրսին եօխսա Քրիստոսու ատէյի սօրուննճա, շիւպհէսիզ, Քրիստոսու, վալիտէնիմ մի գիատէ աէվէրսին, եօխսա պէնիմի սիւալընա, վալիտէմի ատէյի ճէվապ վէրինճէ, էօյլէ իսէ նէ իչին կէլիպ այաղըմա գափանարն տէտիյինտէ՝ Աէնի քրիսթիյան սանարմ վէ վալիտէմի գուրթարսարն ատէյի եալվարաճաղըտրմ, տէտի: Պէն եէհուտիյիմ. կէլ եանըմտա գալ տա սանա ինճիր վէ պատէմ վէրէյիմ տէմէսինտէ, չօճուգ աղլար վէ վալիտէսինէ կիթմէք իսթէր իտի: Էննճամ եա-

Նրնտա թուխամայրպ՝ եէհուտի տինինտէ ալ շուներ թէրպիյէ էթ տէյի ըէճալըն պիրինէ չօճուղու վէրտի, լաքին չօճուգ եօլտա կիտէր իքէն անտաբներն տթէշ իչինէ տթըլմտաբներ կէօրիւպ պիր թաղրիպ կէօթիւրէնին էլինտէն դաչտը վէ տթէշ իչինէ տթըլըպ անտաբյալա պիրլիքտէ եօլտու։ Օլ կիւնլէրտէ շէհրտէ վէ շէհրտէն տիշարը Քրիստոսուն ուղրունա էօլէնլէրին սայրսը օն պին իքի եիւգ շէհիտէն թէճառուգ տուր։ Պունտան պէօյլէ Դոնիսա ըէճալ քիպարըն ըէճառնա մէպնի քրիսթիյանլարա գարշը դուլմէթի նէ գատար կէվշէթտիյէ տէ՝ Ալլահ թէալա նահադգ եէրէ օլ գատար տէօքտիւյու գանլարըն ինթիգամըներ ալմաղ իչին պիր էհլի թազվա վէ տինտար՝ Արապիսթան փատիշահընա գուվվէթ վէրիպ Դոնիսար թուխտու վէ էլինյլէ գալտը էօլտիւրտիւքտէն սօնրա քրիսթիյանլարա սէրպէսթլիք վէրտի։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21

Ս. ՀՈԼԸՐՈՆ

Պու ապիգ Ս. Ցերոնիմոսուն նագլի միճիպինճէ Գազա շէհրինտէ փուխվէրէսթ աթալարան սօղտու վէ եաշընըր

պիր ազ ալարդը կիպի իմ թահսիլ էթմէ իչին Խաբէնաէրիչէյէ եօլլատըլար, վէ Հիլարիան օրատա քրիսթիյանլար իլէ տօսթլուդ վէյատա էտիպ պիլէլէրինճէ կէօրիւշիւրտիւ վէ օնլարըն էլչիլէ տահի աէօնիւպ քրիսթիյան օլտու։ Օլ անտէն սօնրա ղայրի պիր տահա փութփէրէսթլէրին թէմաշա եէրլէրինէ կիթմէտի, հէր վադի քրիսթիյանլարըն մէճլիսինատ պուլունուպ օնլար իլէ իւլֆէթ էտէր իտի։ Սիւրիւչիւ էօմրիւն թարզը վէ պու պապատ իչհար էլլէտիչի քէմալիչէթ օլ տէրէճէ Գուրթարըճըմըզըն էօմրիւնէ պէնդէր իտի քի վաթի քրիսթիյան տօղմուշլարըն չօղու օնուն էօնիւնատ կէօրինմէչէ ուԹանըր բարլար։ Մըսըր չէօլլէրինատ թէմէքքիւն Ս· Անտոնուն փադուլէթլի էօմրիւ իւղէրինէ օլ էտնալէրատ ղայէթ չօղ աէօյլէնիր իտի, վէ Իլարիոնուն գալպինատ օնու կէօրիւպ վահիտանէ եաշամանըն ուտուլինի էօյլէնմէ իչին պիր ածահիպ արզու վէ հաարէթ հատ օլտու։ Օլ աուրէթտէն գալզտը օնա կիթտի վէ օ մէշհուր խօճանըն եանընտատխայլը վադի թէրպիյէ օլտուգտան սօնրա՝ օնուն իչնիյլէ Խաբէնաէրիչէյէ կէլտիյինատ՝ աԹալարընըն վէֆաթը խապէրինի ալարդը հալատ՝ միրասընը փուգարայա թէվգի էտէ-

պաշընա օթուրտու։ Պու եէպան եէրտէ հէր տիւրլիւ բիյազաթ իւզրէ եաշայարագ կիւնահա մէյլլի թէնինէ զալիպ օլտու։ Շէյթանըն ֆիթ վէրմէսիյլէ պիր կիւն պիր գաչ թիւրիւտիւլէր ազիզին մաղաբասընը սոյմագ իսթէր իտիլէր, վէ պիր շէյ պուլամատըգլարընտա, Էյէր աէնի շիմտի խըրփալայաճագ օլսագ նէ՞ էտէրսին, տէտիքլէրինտէ, Իլարիոն՝ մալը օլմայան խըրսըզտան զօրդմագ տէյի ճէվապ վէրտի. էզճիւմլէ աէնի էօլտիւրէպիլիրլէր տէմէլէրինտէ, եինէ վագիֆէմ տէյիլ, հէր կիւն էօլմէյէ հազըրմ, տէտի։

Եիրմի իքի աէնէ միդտարի էվլիյաճէ էօմրիւնիւ չէօլտէ կէչիրտիքտէն սօնրա Ալլահ գուլունու տիւնեայա պէլլի էթմէք իսթէտի։ Պիր սոյգատէ գատըն ազիզին ֆազուլէթինի իշիտիպ չէօլէ վարտը, վէ շէհիրէ կէլիպ տէ իքի աղըր խասթէ էվլատլարընը կէօրմէյէ եալվարտը։ Հիլաբիոն գարտար վէրէմէզ իտի, լաքին էնճամ տէօքտիւյիւ կէօզ եաշլարընա տայանամայըպ կէճէլէյին կէլիրիմ տէտի։ Խասթէլէրին եանընա վարտըղընտա էլինի գօտու վէ պիր ճիւզլի տուատան սօնրա իքիսի տէ եաթագտան արչըյըպ գալգտրլար։ Աղ վագթ իչինտէ պու միւճիզէ շէհիր իչինտէ եայըլտը վէ հէր թիւրլիւ խասթէլէր ազիզէ գօշուպ օնտան իմտատ

վէ շիփա իսթէր իտիլէր, վէ ապիզ աստէ-
թի իւզրէ տուա էթտիքաէն ասնրա հէ-
փիսինի տիւդէլմաի վէ պու հիքմէթլէրի
կէօրէն փութփէրէսթլէրաէն չօղու տօղ-
րու տինէ տէօնտիւլէր: Լաքին ճէմիաթ
արաաբնատան էքսէրիսի ապիզին էօմրիւ
թարզը իւզրէ էօմր կէչիրմէք արզիւսիյլէ
չէօլէ վարտըլար. ապիզ պուննարա դա-
նուննար եաղար վէ հէփիսինէ այրը այրը
եէր վէրտի վէ փէտէրանէ ճիւմլէսինին
իդթիզասընը գայրըրը ըար: Լաքին եա-
լընրուլըլընը պայպ էթտիյինէ պայէթ
մահզուն օլուպ, տիւնեա գալապալըգլա-
րընտա էօմր կէչիրէրէք՝ իպաաէթ աշդրն-
տա տօսմագտան գօրդտուղու հալտէ շա-
իրալէրինաէն պիր գաչընը ալըպ՝ ուպ իլէ
Մըսրը թարաֆլարընա չէքիլտի: Իւչ
այնէտէն պէրի օլ էյալէթտէ եաղմուր
կէլմէսիյի իչին էհալիսի դրթլըգ եիւ-
ղիւնտէն փէք չօղ արզլէթ չէքէր իտի:
Հիլարիոնուն օրայա կէլմէսինի տույտուղ-
լարընտա թապուր պողայլըպ հէր եան-
տէն քիւմէ քիւմէ օնա կէլիր վէ Ալլահա
տուա էյլէ քի եաղմուր եօլտասըն տէյի
եալվարըրը ըարլար: Ադիզ պու դէվալլըլա-
րըն բէճաաընա եօգ տէյէմէյիպ տուայա
պաշլատը վէ Ալլահ թէալա անի վահիտ-
տէ մահտուլտար եաղմուրու զանիմէթի
իլէ օնլարա եօլտատը: Օնտան գաթի նա-

զար հէր ճանիպտէն շիֆա պուլմաղ իշին խաւթէլէրինի կէթիրիր վէ Ալլահա սէ-նալէր օգուշարագ կէրի տէօնէր իտիլէր: Պունատա տախի արատըղը բահաթլըղը պուլմայըպ պաշգա եէրէ գաչմայա դարար վէրտի. վէ պու ֆիքր իլէ տէնիզ քէնա-րընա էնիպ հազըր կէմի պուլտու վէ պի-նիպ Սիկիլիա ատասընա չըդտը վէ պիր օրման իշինէ կիրիպ օրատա սաքին օլուր-ուտու: Լաքին շէյթանըն պէյան էթմէ-սիյլէ օրատա տախի պէլլի օլուպ հէր թարաֆտան իզէրինէ գօշար վէ խաս-թէլիքլէրինէ իմտատ տիլէրիտիլէր. օլ սէպէպտէն Տալմաչիայա տօղրու գաչտը: Գարա վէ տէնիզ իզէրինտէ պիր գօր-գունճ դէլդէլէ օլուպ տէնիզի օլ տէրէճէ գատարթտը քի հէմէն հէմէն ադիզին սաքին օլատուղու շէհր սու ալթընա կիտէ-ճէյտի. պու թէհլիքէյի կէօրտիւքլէրին-տէ շէհր էհալիսի իմտատըն ադիզէ վար-տըլար վէ այաղընա տիւշիպ Ալլահրն գաղէպինի իզէրլէրինտէն ուզագլանտըր-մայա եալվարըր տարլար. ադիզ գըյըյա էնիպ տէնիզ իզէրինէ իւշ տէֆա խաչ նիշանը էյլէտի, վէ անի վահիտտէ տալ-ղալար կէրի շէհիրլիպ շէհր գուրթուլտու. Ֆագաթ քէնտիսի պու հիքմէթտէն սօն-րա բահաթընր պօզաճաղընր անլայրպ օրատան Գրպրզ ատասընա կէչտի վէ

պիր ցյուգ թաշ արասընա սըղընըպ օրա-
տա էօմրիւնիւն պագըսընը կէչիրտի: Քիւ-
չիւք չաղընտա ատէթ էթտիյի սըգը էօմր
թարզընը իխթիյար եաշընտա տախի
իճրա էթտի, վէ ակքսէն եաշընը թէքմիլ
էթտիքտէն սօնրա էճրինի եարատըճըը-
նըն էլինտէն ալմազ իչին հասրէթինի
չէքտիյի ճէննէթէ նայլ օլտու: Էօլմէտէն
էվվէլ ճանըյլա լազըրտը էտիպ օլ շաշը-
լաճագ ակօզլէրի սէօյլէտի, վէ գօրգու-
սունու տէֆ էտիպ եիւրէք վէրտի, եանի,
Էյ ճանըմ, նէ գօրգարսըն, եէթմիշ սէ-
նէտէն պէրի Ալլահա խըզմէթ էտէյօր-
սուն, եինէ էօլիւմտէն գօրգման նէ օլա-
ճագ, սէնի կէօրէյիմ գօրգմա, հէմէն
վար տա օնունլա գաուշ տէյէրէք քէն-
տիյէ ճէսարէթ վէրիր իտի:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 22

Ս· ԳՂՂՈՍ

Ս· Գաղղոս Իրլանտացաց Քահանայապետի ատհիպի ամթալարտան 560 թարիխինտէ տօղտու՝թա քիւչիւք չաղընտան Ալլահըն խըզմէթինտէ ղայրէթքէշ գուլ էթմէք իչին օնու պիր մանաստըրա գօյտուլար: Գաղղոսուն տախի արզիւ վէ մէյլի ամթալարընտան աշաղա օլմայըպ չօգ հազդ

էտէրէք ֆապուլէթէ մէյլինտէն մատտա իլմ թահսիլի պապինտէ տախի գէյտատէ միւսթահսա օլտուղու իչին ազ վագթ զարֆբնտա չօղ իլէրիլէտի: Կողումբանտա, բուհպան պաշը՝ ազիզի չօղ սէվգէր իտի, վէ սահիր շէհրլէրտէ թէ մանտաթբըլար գուրուպ պիրմէյէնլէրէ Ալլահ եօլունտա էօյրէթմէ իչին ատամլար թօփլամա արզիւսիյլէ տիյարը զուրպէթէ չըզմատըն- տա գաղղոտա պիլէհինճէ ալտը Կոկիլէթէրրայա վէ օրատան Ֆրանչայա կէչտի: Վագթին փատիշահը մուհապպէթ իլէ պունտա գալտուլ էտիպ պիր տաղ ուճունտա արզիւսիւնէ կէօրէ մանտաթբը գուրմայա իզն վէրտի: Կողումբանտա մանտաթբըլա պէրապէր պիր քիչիք քիլիսէ տախի եափըպ ոնրա իչինտէ սաքին օլաճագլարըն հազրնա մէշհուր գանունլար եազար վէ եաշամանըն նիզամընը գօստու: Գաղղոս հէվիհինտէն էվվէլ պու գանունլարա պաշ էյտի վէ էօմրիւ թարիզիյլէ արզատաշլարընա էյի իպրէթ օլուրտու:

Պիր գաչ սէնէ օրատա ազիզ ուսթարյալա պէրապէր էվլիյաճէ եաշատըգտան ոնրա՝ քրիսթիյանլարա գարշը գուլմ չըգարըլտըգընտա օրայը պրագրսպ գաչմայա մէճպուր օլտու: Ս. Կողումբանտա շահիրալէրիյլէ պէրապէր Աւսթրիա փատիշահընըն հիմայէթինէ սըղընար վէ օնտան

*սիանէթ պուլուպ իսթէմիյի եէրաէ մա-
նասթըր գուրմադա իյն ալտը: Օլ ճիվար-
լարտա ասքին օլան փութփէրէսթլէրին
քէօրլուզլունու կէօրիւպ ղայէթ աճըտը
վէ պիր թարիֆ օլունմադ ղայրէթ իլէ
թութուշուպ օնլարտա թաշ փարչատը վէ
չէօր չէօփտէն եափմա աւրէթլէրի թափ-
մատան իսէ, հազգ պիր Ալլահա ինճաէ
գըլմադա նասիհաթ վէ վազ վէրմի, վէ
ինօղլունէ տահա գուվվէթ վէրմէ իչին
օնլարըն ալլահ աէյի թափարզլարը շէյ-
լէրի փարէ փարչէ էթմի: Փութփէրէսթ-
լէր պու շէյ իւզէրինէ գուտուրուպ օնուն
էօմրիւնէ գատթ էթմէլէրինտէ՝ Ս· Կա-
զումբանոս՝ օնու պիլէմինճէ ալըպ եօլա
չըգարըլմատա՝ Վիլլիմար իսմինտէ պիր
ապիզ քահանայ պուլուպ օնտան հէր
շէյի թահգիգ էթմի վէ օնուն նասիհաթ
վէրմէսինէ Ս· Աւրելիանըն իսմինէ տու-
նուլմուշ պիր քիւշուք քիլիսէ իչինէ չէ-
քիլիպ շահիրլէրինէ պէրապէր օթուր-
տու: Մէգքիւր քիլիսէտէ փութ փահփազ-
լարը ասքին օլտուղու իչին եէնիտէն կէօ-
յիւ վէ եէրի եարատան քրիսթիյանլարըն
Ալլահընա տունտու վէ խորան գօյուպ իւ-
զէրինտէ Ս· Կազումբանոս պատարագ
էթմի: Քիլիսէնին էթրաֆընտա քիւշուք
օտալար եափտրըպ քէնտիլէր իլէ պէրա-
պէր եաշամազ իսթէյէնլէրէ վէրմի, վէ*

պէր էյեամ հէր շէյ միւթաալ իւլէ կի-
տիպ քրիսթիյանլարըն վէ շահիտլէրին
սայըսը կիւնտէն կիւնէ արթար. լաքին
արտարնտան չօգ կէշմէյիպ օլ ուէմթլէրտէն
տախի գօվուլտուղունտա՝ Ս. Կոլումբանոս
նէմշէլթանա կիթմէյէ գարար վէրտի,
վէ նէ գատար պիլէմինճէ ուէվկիւլիւս շա-
իրտի Գալղոսու տա ալմադ իսթէրսէյ-
սէ տէ, օնու օլ կիւնլէրտէ արթմտատան
թուխուլմուշ օլմադ իչին օրատա պր-
րադմայա մէճպուր օլսու, վէ ասնրա տիւ-
զէլտիյինտէ թէքրար թէքրար ֆադի-
լէթլի Ալլահտան քահանայլըա իսթիշարէ
էտիպ օնուն բէյի իւլէ էվվէլքի եէրին-
տէն պիր ճիւզի բրադ շէօլէ շէքիլտի:
Լաքին օրայա ինսան այադը պատմատրըլը
իչին, հայվան վէ գօրգունճ ճանավարլար
եաթադը օլմուշ ուտու. պունլարտան
գաթի նադար մէքրուհ վէ մէլուն փէրի-
լէր տախի օրատա ինլէրինի գուրուպ հիչ
քիմսէյի իչէրի պրրադմադ ընրլար:
Գալղոս պունլարտան գօրգմայրդ մէր-
տանէ իլէրի վարտը, վէ հէր մահալտէ
խաչ էթտիքտէն ասնրա մախատսէն Ալ-
լահըն վէ ապդ Պիքր Մէրեմին եար-
տրմընը տիլէտի վէ պու կիւնէ կէօրիւ-
նիւր վէ կէօրիւնմէդ ինսան տիւշմանլա-
րընը օրատան տէֆ էթտիքտէն ասնրա
ըէֆիդէրիյէ օրատա ադքին օլմայա պաշ-

լատը: Ֆագամի տահա պիր արսլան օրա-
տա կիղէնիզ վագի վագի Ալլահըն
դուլտըրնա չօգ դօրդու վէրիր իտի քի,
պիր կիւն պունու իլհամի իլահիյէ կէօ-
րիւպ չափուք ազգընտաքի ավը պրըտգ-
մայա վէ եադրնտաքի օրմանտան քէնտի-
լէրէ օտուն կէթիրմէյէ էմր էթտի. վէ
էմրինէ միւթիւ օլտուղունտա՝ հայվանըն
ազիմ էմէյինէ պէտէլ պիր փարչա եէյէ-
ճէք ինամ էտիպ օ ադմիլէրտէ տախի օն-
տան ատնրա էյլէնմէյէ իգն վէրտի, շու
շարթ իլէ քի հիչ քիմսէյէ բէնճիտէ վեր-
մէսին: Պու հիքմէթտէն ատնրա պիր քի-
լիսէ իլէ ան ինի տաիտ քիւչիւք գօլիպա
եափտը վէ շահրտէրիյլէ պէրտպէր տաքին
օլուրտտու: Ջվիչէրա էյտէթինտէ հալա
տաը չըգմըշ մէշհուր Ս· Գաղղոս մանտա-
թըրըն պաշտանկրճը պու մինվալ իւզրէ
օլմուշ տուր, վէ օլ իտի իլէ պիր շէհր
տախի օրտտա պինա օլմուշ տուր: Հէր
շէյ ազիզին արզիւսիւ իւզրէ պաշա չըգ-
տրգտան ատնրա Ս· Կոլումբանուսուն մա-
նաստըրը րահիպլէրի իչին եադտըղը գա-
նունլարը քէնտի դուրտուղու մանաստը-
րա տա ատգտու. վէ քէնտիսի տախի քեա-
միլէն ատնարը թուխարտպ օլ պիրլէրինէ
էյի իպրէթ օլուրտտու: Ակքահն եաշընա
գատար պու ազիզ օրտտա՝ ադլա սըղմազ
պիր ածայիպ քէմալիյէթի վէ րիյազաթի

իւզէն եաշատը, ասն կիւնէլէրինաէ եափ-
տրդը քիլիսէաէ բուհանի· պիր նուէթ
էթաիքաէն ասնրա՝ ափանսդ իւզէրինէ
պիր հիւմմա կէլսի, վէ գըրդ կիւն ասնրա
օլ իսաթ էլիքաէն պաշ դուրմ արամայրդ
տարը պագայա իրթիհալ էյլէսի:

Հ Ո Կ Տ Ե Մ Բ Ե Ր 23

Ս· ՅԱԿՈՎՈՍ ԵՈՒՏՈՒԵՑԻ

Վրիստոսէն պիրաէրի իւնվանըլմա
մալում օլան ալիզ Յակովոսէն աթա-
լարը Ինճիլի շէրիֆաէ կէքր օլունմուշ
սալին վէ իսպատէթքեար Կղեոպաս վէ
Մարիամ ըսըլար: Պու ալիզ՝ օլ պիր
Պիւյիւք իսմիյլէ մարուֆ Յակովոս
առաքեալսան աէչիլմէ իչին Քիւչիւք Ի-
սմիյլէ եսսո օլունուր. վէ անա վէ պապա
Թարաֆընսան Քրիստոսա խրսըմ օլմա-
սընսան ճէմի առաքեալլարըն ինսինսէ
չօզ իրթիսպարտայրսար: Պու ալիզ՝ Էֆէն-
տիմիզին էէթմիշ սոիս շահիրալէրինին
պաշըսյսար վէ Գուտսի շէրիֆ իւզէրինէ
տախի քէնսիսի իլէ եպիսկոպոս օթուր-
մուշ, աթալարընսան գալմա սալին վէ
սոսրդ իսմինի քէնսի ֆազուլէթ իյլէ
քէսպ էթմիշ տիր: Տավիթէրին նազլի
իւզէ, Ս· Յակովոս աղըննա բսդը վէ

շարապ գօմամբշ, ասյա էթ թաամբնբն տատբնը պիլէ ալմամբշ, վէ պաշբնա ուա-թուրա սիւրմէմիշ տիր: Կիյինաիյի էա-վապ վէք գապայրտը վէ քիլիսէ իչինաէ տիզ իւսթիւնաէ ճէմիաթ իչին ուգուն վազթ տուա էթմէտէն տիզինին տէրիսի տէվէ տիզի կիպի նաասրը պաղլամբշ բտը:

Վազթին եէհուտիլէրի Պօղոս առա-քեալըն հադրնատան կէլէմէտիքլէրինաէ ինթիզամլարընը ապիզ Յակովբոս առա-քեալատան ալմագ իսթէտիլէը, վէ օլ կիւնլէրտէ Գուտսի շէրիֆ վալիսի էօլիւպ՝ եէհուտիլէը իսթէտիքլէրինի էթմէյէ բուխաաթ պուլատուգլարընատա՝ տահա եէ-րինէ օլ պիրիսի կէլմէտէն ալիւլ ածիլէ Յակովբոսու թուխտուլար վէ Քրիստո-սուն իսմինէ գայրի աէօյլէմէմէյէ գօր էտէր իսիլէը. պայտաը ճէմիաթ հէր նէ գատար օնուն աէօգիւնէ քէնտի պէօյիքլէրինին աէօգիւնատէն գիւատէ ինանըը բտրյտա, եինէ պաշ օլանլար՝ Ալլահրն թէրթիպ էթմէսիյլէ պուննա սիդգաթ էթմէյիպ՝ ճէմիաթա վազ վէր տէ Քրիստոսու օն-լարրն ապլընատան չըգար տէյի քիլիսէնին գուլէսի իւգէրինէ կէօթիւրտիլէը: Լաքին Յակովբոս օնլարրն մէէմուլինէ գարշը թէքրար տատէթի իւգրէ Քրիստոսուն Ալ-լահլըգընը իսպաթ էտիպ օնատան տիշարը էօմր վէ խէյտա օլմամտարընա ճէմիաթը

դանաբըտրվընտա, պէօյիւքլէր խըշմա կէ-
լիպ ազիզի եօդաբըտան աշաղա ամթաբլար,
վէ ազիզ օլ հալտէ եինէ ճէմիաթ իչին
տուա էթտիյինտէ իւզերինէ թաշ ամթ-
աբլար, վէ օնունլա տա էօլմէտիյինտէ՝
նադի իչինտէն պիրի կէզիր թօդմաղըյլա
ազիզին պաշընա վուրուպ եէրէ կա-
թըրար:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 24

ՆՕԹՆ ՄԸՆԿՈՒՆՈՐ ԼՓԼ-ՍՈՍ

Բօմա գրալը փուրթփէրէսթ Դեկոս մէշրըգ ճանիպինտէ պուլունան պէլլի պէնամ շէհիրլէրի կէզմէյէ չըդմաբընտա Եփեսոսա տաճի ուղրատը վէ նէ գատար վադթ օրատա էյլէնտիյէ եէտի բէճալ քիպար չօճուդլարը փէտէրլէրիյլէ պէ-րաձէր գրալըն եանընտան այրըլմաղըտը-լար: Ախէր գինէթու ալայլար արատընտա գրալ՝ եալանճը ալտահլարընա տաճի պիր կիշն ալայ իլէ գուրպան սունմադ իսթէ-յիպ պիւյիւք վէ քիւչիւք քեաֆֆէսինի գուրպան եէրինէ տավէթ էթտի, քի իչէրինտէն զահիք օլանլար փուրթլարա թափարլար վէ թահմայանլար գրալըն խըշմընա ուղրատարլար:

նահապետ եէրէ շէհիտլէրին սիաւէթ չէքտիքլէրինի կէօրէրէք՝ պու եէտի ատիտ նէվճիւվանլար քրիսթիյանլարը ասվմէյէ պաշլատըլար. օնլարըն տինի վէ Ալլահ-լարընա օլան սըտգը քէնտիլէրինէ ղայէթ կիւզէլ վէ խօշ կէօրիւնիւր իւտիւ. օլ ճիհէթտէն տախի թէճէտտիւտ էտիպ տի-նին թէմէլինի անլատըլար վէ կիզլիճէ վաֆթիզ օլուպ խամլէրինի թէպտիլ էթ-տիլէր: Փութվէրէսթլէր՝ կիւնլէրին պի-րինտէ թէքրար ալլահլարընա դուրպան ատնատուզլարընատ՝ պունլար թէպտիլ գըյտաֆէթ իլէ քիլիսէյէ գաչըպ Ալլահա շիւքր ատնատուլար: Դեկոս գրալըն դուլաղընա պու խապէր եէթիշտիյինտէ՝ հարպիճէ հուզուրինէ չաղըրթտը վէ հէր վէճհ իւզրէ օնլարը թէճրիպէ էթտիքտէն ատնրա՝ ֆտիտէ էթմէտիյինի էյի կէօրտիւ վէ ատրտյ գաֆթանլարընը չըզտըրըպ իսքէնճէ վէրմէտէն էվլէրինէ եօլտատը վէ քէնտի տախի պիր միւհիմմ տէվլէթ մտա-լահաթը իչին թաշրտյատէյահէթ էյլէտի:

Գրալըն հուզուրինտէն պու թէրթիպ իլէ գօվուլտուղլարընատ՝ ազիզ եէտի տէյի դանըլտար արտլարընատ մէշվարէթ էթ-տիլէր, վէ փէտէրլէրինին թտարաֆընտան տախի քէնտիլէրէ պիր զարար կէլմէտին տէյի թտ ճան խատիմի Դեկոս օրթտատան տէֆ օլունճայտատագ պիր մտհալտտէ կիզ-

լէնմէյէ գարար վէրտիլէր։ Եանլարընաա օլան ալթուն վէ կիւմիշիւ ճէմ էտիպ ֆապլասընը ֆուգարայա ատալթտըլար վէ քէնաի իդթիզալարը իչին լազըմ օլանը պիլէլէրինճէ ալըպ շէհիրաէն իքի միլ միգատարի ուզապ պիր ատապ իւզէրինէ չըգ-տըլար վէ օրաատա պիր պիւյիւք մաղարա պուլուպ իչինէ կիրտիլէր, վէ Ալլահ թէ-ալայա՝ թէնէլէրինաէն զիատէ ճանլարընը սէլամէթէ չըգարմա իչին ատա էաէր իտիլէր. վէ պագէն էքմէք ալմադ իչին իչէրինաէն պիրիսինի թէպտիլ շէհիրէ եօլլար բոտլար։

Կիւնէլէրին պիրինաէ ատէթլէրի իւզէրէ էն քիւշիւյիւ եինէ շէհիրէ էնիպ ատույ-ատս քի Դեկտս գրալ ամսէթ էտիպ քրիսթիյանլարա էզիյէթ վէրմէյէ պաշ-լամըշ վէ նապէտիտ օլան եէտի տէլի գանլըլարը տա արաթտրմադատա տրը։ Պու հալլէրի կէլիպ նագլէթտիյինաէ՝ նէ գ՛ատար ալթ իւսթ օլտուլարատա տա, ախ-շամ թատամընը էքլ էտիպ Ալլահա արփա-ըրշ օլարադ ույուգույա տալտըլար։

Գրալ խայլի զէման օնլարը արայրպ պուլամատրգընատա՝ վէտէրլէրինի սրգրշ-թըրմադա պաշլատար վէ պունլար օնտուն կէօգիւնաէն չըգմամադ իչին պիլտիքլէ-րինի սէօյլէտիլէր. վէ օ՝ ատույատ-ատ կիպի ատամլար եօլայրպ մաղարալարը էօնիւնէ

սիվար չէքմէյէ վէ էօյլէ իչինաէ ապիղ-
լէրի թէլէֆ էթմէյէ էմր էյլէսի: Պու
խրզմէթ իւզէրինէ նազըր օլանլար ըէճալ
քիպար ըոըլար, վէ կիզլիսէ քրիսթիյան
օլսուդլարը իչին՝ պու ապիղ եէսի սէյի
գանլըլարըն էաամիսինի վէ քիմին էվլատ-
լարը վէ նէ իչին օրայա գափանմըշ օլ-
սուդլարընր պիր գուրշուն թախթէ իւ-
զէրինէ եազարգտան սօնրա սիվար իչինէ
էօրսիւլէր քի վագթի զէմանի իլէ օր-
թայա չըգարըլընսա սիւնեէայա պէյան
օլսունլար:

Արաարնտան նիչէ սէննէլէր սէվը օլսպ
փսթփէրէսթլէրին եօղ օլմասըյլա քրիս-
թիյան փսաիշահլարըն մէյտան պուլմա-
սընսա Ալլահ թէալա հապրէթլէրի պիր
աճաիպ հիքմէթ իլէ պու եէսի գուլյա-
րընր էճէլվէշ ույգունան գալտըրըպ սիւ-
նեայա պէյան էթսի վէ եէննի քրիսթի-
յանլարը սինլէրինսէ գավիլէսի: Եփե-
սոս շէհրին պէօյիւքլէրինսէն պիրիսի
պու ապիղլէրին սաքին օլսուդու տաղըն
եանրնտա տավարլարը իչին պիր ագըլ
եափտըրմադ իսթէսիյինսէ իշճիլէր եօլ-
լատը, վէ պունլար պինայա լագըմ օլան
թաշը թօփլամադ իչին մաղարայա կիր-
մէտէն սիվարընր երգտըլար վէ թաշլա-
րընր թաշլըրտըլար: Օլ կէճէ Ալլահ
գուլյարընր ույանտըրտը, վէ պունլար ա-

աէթէլէրի իւզէ տուալարընը էթտիքաէն ածնրա շէհրաէն էքմէք կէթիրմէք իչին պիրիսինի եօլատըլար: Պու՝ մաղարատան չըզտըղընաա՝ ապիմ թէպտիլաթը կէօրիւպ մանթ օլաու, վէ քէնտիյէ ինանամայարադ իլէրի վարըը ըոր: Շէհիրէ եադլաշտըղընա խաչ նիշանը կէօղիւնէ իլիշտի քի տիւշ կէօրիւյօրաւմ գըլյաս էտէր իտի: Վէլ հատ պիլմէտիյի էքմէքճիտէն էքմէք իսթէյիպ՝ փարաարընը էօտէմէտէնիղա գօփաու. էքմէքճի էսքի սիքքէյի թանըմայրպ՝ խաղինէ պուլմուշաուն տէյի ինաա էտէր իտի, վէ գէվալը նէվճիւվան պօշ եէրէ՝ տիւնաէն պու կիւնէ օլան ֆարդըն վէ թէպտիլաթըն աէպէպինի պիլմէյէրէք՝ Դեկա գրալըն սիքքէսի տիր տէյի դանտրը մաղա ճահա էտէր իտի: Գավդա աղըպ՝ աղխըն իւգէրինէ վէսվէսէյէ վարըլտըղընաա շէհիր այանը էօնիւնէ կէօթիւրտիւլէր վէ օրտա տախի թիւրլիւ միճաաէլէտէն ածնրա պիրիպիրինի անլայամատըղլարընաա՝ եպիսկոպոսուն հուզուրինէ չըդարտըար. քի թէֆթիշ էթտի վէ տէտիքլէրինի վէզն էտիպ՝ աղլինէ եար. քիշի կէօրինմէյօր տէտիյէ տէ, օնուն կէթիրտիյի իսպաթլարա դարշը գօյամայրպ իպրահիմը իւգէ պիլէմինճէ կիտիպ արդաուաշլարընը տախի կէօրմէյէ դարար վէրտի: Աաղարանըն գափու սունա եադ-

լաշարգլարընաա՝ եպիսկոպոսուն կէօղիւնէ եօգաբրաա դիքը էթտիյիմիզ գուրշուն թախթէ բաաթ կէլտի վէ ալըպ օգույուպ մանաարընը անլաատը վէ ասնրա իչէրի կիրիպ օպիրլէրինի տէ ասաղ աէլիմ պուլսոու։

Եպիսկոպոս ալիւլ աճիլէ պու ադիմ միւճիզէնին հիքեայէսինի Թէոդոս դրաալա եազըպ լաապէր վէրտի, վէ օնուն պիւյիւքլէրիյլէ պէրաապէր՝ չափուճաղ եօլա չըդըպ օրայա կէլմէսինաէ ադիդ եէտի տէլի դանլըլար դարշըսընա չըգտըլար, վէ Թէոդոս օնլարը կէօրտիւյիւ կիպի ամտան էնիպ պիրէր պիրէր պօղազլարընա սարըլտը վէ ադլայարագ էօփտիւ։ Փաաիշահըն մադաըայա կիրիպ օնլարըն ույուտուդու եէրտէ օմուրմաընաա ադիդլէր Թէքրար պաշլարընաան կէչէն չէյլէրի նադլ էթտիլէր վէ փաաիշահըն հազդընա ուդուն էօմր վէ սէաաէթ, վէ քրիսթիյան տինինին տահմա ինմիշար պուլմաընա խայրտուաալարընը էթտիքտէն ասնրա հէվիսինին էօնիւնաէ եպիսկոպոսուն ալդրշընը ալըպ ճանլարընը եարտարճըլարընըն էլինէ Թէսալիմ էթտիլէր։

Ս. ԸՆԾՐՈՒԹԻՒՆ

ՎԷ ԱԹԸՆԱՍԻԱՑ

Պու իքի գէվճ վէ գէվճէ Ընթաքիա շէհրինաէ պիւյիւք Թէոդոս գրալըն տէվլէթի էյէամինաէ եաշար բորլար. սիւնեանըն վէրէպիլէճէյի գէնկինլիքաէն գիտաէ եիւրքլէրի Ալլահ գօրգուսու վէ մուհաֆազէթիյլէ տօլու օլսուղու իչին էվլէնաիքլէրի կիւնաէն ճէմի վարիյէթլէրինի վէ սէնէվի իրատլարընը իւչէ պէօլսիւլէր. իւք փայրընը Ֆուգարայա, իքինճի փայրընը քէնսիլէրինի Ալլահըն խրզմէթինէ սունան բահիպլէրէ վէրսիլէր վէ իւչիւնճիւ փայրընը քէնսի հալ ու վազարլարընա միւնասիպ թարզըլա եաշամազ իչին սազլատըլար: Պու ֆազիլէթլէրինէ միւքեաֆաթէն Ալլահ թէալա տախի իքի աստա էվլատ փէշքէշ էաէրէք օնլարը թէաէլլի էթսի, պիրիսի էրքէք վէ օ պիրիսի գըզ բար: Պու փէշքէշ իւգէրինէ զայէթ իլէ շազ օլուպ օնլարը էյի թէրպիյէ էթմէյէ իքիսի աէ փէք չօգ զայրէթ էթսիլէր: Պու խգպալ իչինաէ օն իքի սէնէ եաշատըգտան սօնրա Ալլահ օնլարըն սապրընը թէճրիպէ էթմէ իչին գաղալար եօլլատը. պիր կիւն իչին-

ան, ումմատըգլարը գէման իքի էվլատլա-
րընը տա գայպ էթտիլէր: Անդրոնիկոս
պու միւշքիլ ատաթատա մէրտլիք կէօս-
թէրէրէք Յորուն ատոիյինի քէնտի ան
գուլանմայա պաշլայըպ՝ Ալլահ վէրտի,
Ալլահ ալտը, քէնտի իտմի շէրիֆի մու-
պարէք օլսուն տէր վէ թէսէլլի օլուրու-
տու: Լաքին Ամթանատիա տայանամայըպ
աղլար ըտը, վէ էվտէ ատվկիւլիւլէրինի
կէօրմէմէք իշին Ս· Յուղհաննուսուն քիլի-
սէսինէ կիթտի վէ իքիտի կիւմիւլտիւքտէն
ատնրա տաիտի օրատա կէձէ եարըսընա գա-
տար տուրմուշ էօքիւր էօքիւր աղլար
ըտը: Պու մահգուն Հալտէ տուրուր իքէն
Ս· Յուղհաննա օնա կէօրիւնիւպ, նէ՞ իշին
կէօզ եաշըն իլէ պուրատա բահաթընը
պուլմուշ ճանլարը պիհուզուր էտէյօր-
սուն. պու գատար գէման աղլայըպ ամը-
մանընն նէ՞ ֆահտէսի վարտըը. էյէր աղլա-
յըպ ամըմագ իսթէրսէն կիթ կիւնահլա-
րընըն իւզէրինէ աղլա, ամը, էվլատլարըն
Ալլահըն եանընտա էպէտի սէատէթէ
նայլ օլմուշ տուրլար, տէյէրէք պիր էյի
թ ազէր վէրտի: Պու սէմավի միւժտէ իւ-
գէրինէ Ամթանատիանըն եիւրէյի աչըլտը
վէ նէֆէսի կէնիշլէնտի, պիր նագլ օլուն-
մագ թէսէլլի գալպինէ էնիպ օնա տուրուր
վէրիր իտի: Հէմէն էվէ գօշտու վէ պա-
շընա կէէնի Անդրոնիկոսա նագլ էթտիք-

ան՝ սոնրա՝ ծնուն բիզաբյա այրելով պիր մանասթը իչինե չէբիլմե արզուսու-նու պէյան էյլէտի։ Անդրոնիկոս զէվճէ-սինին պու թէպաիլաթը վէ դարարը իւ-զերինե չօզ սէվինտիյէ տէ պիրտէն սէօզ վերմէյիպ՝ սահա էյի տիւշիւնմէ իչին սէքիզ կիւն վատե վերտի, վէ սոնրա ծնուն պու հէվէս իւզերինե միւտավէմէթ էթմէսինի կէօրտիւյիւնտե չօզ խօշլանա-րագ դայլ օլտու, վէ քէնտի ատխի զէվ-ճէսի կիպի պիր մանասթը իչինե չէբիլ-մէյի դուրտու։

Օն իքի սէնե միւտուրինտէն սոնրա Ան-դրոնիկոսուն եիւբէյինտե Գուտսի շէրիֆե զիյարէթէ կիթմէ արզուսու հասլ օլտու վէ սալընը քէնտի տէ պիլմէդ իտի. Ֆի-քրինի Դանիէլ նամ բուհպան պաշընա աչար վէ ծնուն իչինէյլէ եօլա տիւշտու։ Օլ զէման պու միսիլլի արզու Ամանա-սիանըն դալմինտե տսխի հասլ օլմուշ ուտու վէ օ տսխի եիւբէյինի պէօյիւյինե աչտըզընտա իչին ալտը, անճաղ շու շարթ իլե քի եօլտա հէր թիւրլու թէհ-լիքէտէն էմին օլմադ իչին էրքէք բու-պաար կիյինսին։ Պու թարիդ իւզրե զէվճ վէ զէվճէ պիրիսիրինին Ֆիքրինտէն խա-պէրլէրի օլմայտրադ եօլա չըդըդ կիտէր իտիլէր։ Պիր ազ եօլ ալտըդտան սոնրա Ամանասիա ըտադտան պիր ադաճ ալթըն-

տա օթուրմուշ բահիպ կէօրտիւ, եամաշ եամաշ եանըննա եադըշմատա՝ ակվկիւլիւսիւ Անդրանիկոս օլմասընը թանըտար վէ լաքին թանըմամադըգա վուրուպ տիշարըտան հիչ պիր շէյ պէլլի էթմէտի. լաքին Անդրանիկոս օնուն քիմ օլմասընըն ֆարզընա վարամատը, վէ նէրէյէ տօղրու կիտէյօրսուն տէյի ասրատըտունատա՝ գուտսի շէրիֆէ՝ ազիզ եէրլէրի կէօրմէ իչին տէյի ձէվապ ալըպ շաղ օլսու վէ արգատաշ օլմադա բիճա էթտի: Ամանատա թէքլիֆինի գապուլ էթտի վէ պէրապէր գուտսի շէրիֆէ գատար կիթտիլէր վէ կէրի տէօնտիւլէր. լաքին Անդրանիկոս արգատաշընըն ֆապուլէթինէ էօյլէ վուրուլմուշ ուտու քի տայրմա օնու չէօլտէ էօմր սիւրէն ազիզլէրին պաշլարընատան պիրի տիր տէյի թուէթար ըտը, վէ գապիլի օլսա էօմրիւ օլսուդճա օնունլա պէրապէր եաշամատ իսթէր իտի: Գուֆիքրինի օնա պէյան էթտիյինատ՝ Ամանատա գարշը կէլմէտի, ֆապամ պու պատատ իլէ էվվէլ Ս. Գանիէլտէն բուխատմ ալմադ իսթէտի: Գուտսի շէրիֆտէն տէօնտիւքտէն ասնրա քէնտի իչլին պյըր պաշընա պիր գօլիպա ատշմիշ իտի վէ Ս. Գանիէլին իչինէյէ Անդրանիկոսու տա օրտյա ալտը. վէ պու իշ իչինատ Ալլահըն տախի պիր կիշլի իլհամը օլմասը շիւպ-

հեսիպ շէյ աէր։ Օն ևքի սէնէ միրուրին-
սէն սօնրա Ամանասիա ազգը խասթա-
լանըպ՝ Անդրանիկոս Ս. Դանիէլի չաղըրտը
օ տա կէլիպ Թէոտոսիքեաթը լազըմէյի
իճրա էթտիքաւէն սօնրա՝ Ամանասիա օնա
պիր քեազըտա վէրէրէք՝ ճանընը Ալլահա
Թէսլիմ էյլէտի։ Սօնրա մէքթուպ օղու-
նուլուպ հիքեայէ անլաշըլտըղընտա հէր
քես զայէթլէ սէվինտի։ Անդրանիկոս
տախի օլ գօլհպա իշինտէ պիր ճիւզի վագթ
եաշայըպ՝ քէնտի զէվճէսինէ գաւուշմայա
նայլ օլտու։

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 26

Ս. ՆԻԿՈՂԱՕՍ

ՎԷ ՄԱԿԱԲԻՈՍ

Մինքիր Յուլիանոս գրալըն սէվլէթի էյեամինտէ Եգինէոս վէ Մակարիոս ազիզ քահանալար Անթաքիա քիլիսէսինին շան ու շէօհրէթի իտիլէր վէ իլմ վէ ֆազըլէթ խուսուսինտէ զայէթ մէմնուն վէ մէշհուր օլմալարը իշին պիւյիւքճէ վէ քիւչիւքճէ ինտինտէ զայէթ իմթիպար պուլմուշ ուսուլար։

Մէզքիւր գրալ Տարսոն շէհրինէ էնտիչինտէ՝ զալիմ վէ գուսուրմուշ ճահալար կիպի քրիսթիյանլարա գարշը

իշէմէյէ պաշլատը վէ էմրինէ միւթիւ օլ-
մայանլարը եօզ էտիպ օրթատան գալ-
մըմայա էօրֆ էտէր իտի: Քէնտի ֆըր-
գաբնատան օլանլար մէզքիւր իքի ազիզ-
լէրի օնա զամդ էթտիքլէրինտէ՝ օնատա Յու-
լիանոս տիվան դուրուպ Ալլահըն գուդ-
րընը հուզուրինէ կէթիրթտի, վէ քիմ
սինիզ, վէ մատահաթընըզ նէ տիր տէյի
սորտու: Եւդինէոս սէրպեսթճէ իլէրի վա-
րըպ, Քրիսթիյանըզ վէ Քրիստոսուն պր-
րատտըղը զօյուն իւզէրինէ չօպան թայէին
օլմուշուզ, վէ պունատան պաշգա իշիմիզ
վէ տիւշինճէմիզ եօգ տուր տէյինճէ
գրալ՝ Քրիստոսուն զօյունլարը նէրատէ
տիր տէյի սորտու: Եւդինէոս թէքրար
ճէվապ վէրիպ՝ Տիւնեանըն հէր թարա-
ֆընատա Քրիստոսա թատան քրիսթիյան-
լար պուլունուր, տէտի: Յուլիանոս պու
հապգ ճէվապը համազաթ սայըպ՝ Ա՛յ
ուԹանմազ շաշգըն, էյէր հէր եէրատէ
Քրիստոս հիւքմ էտէրսէ, էօյլէ իսէ պիզ
քիմին իւզէրինէ հիւքմ էտէրիզ տէյին-
ճէ՝ Եւդինէոս՝ Սէն փատիշահլըզ էտէր-
սին վէ պիզ Քրիստոսուն զօյունլարընը
կիւտէրիզ. պունատան զաթի նազար, փա-
տիշահլարա տատի փատիշահլըզը վէրէն
Քրիստոս տուր. սէն նէ զատար նամքեօր-
լուզ տատի էթմիշսէն տանա տա տէվ-
լէթի վէրէն օ տուր, վէրատի կիպի եարըն

*

էլինաէն ալբպ պաշդաարնա վէրէպիլը, գիրա աէնին փաաիշահլըղըն կէչիճի, օնուն-քի էպէտի տիր, աէտի։ Յուլիանոս՝ պու հագգ աէօղլէրէ էօվքէլէնիպ, նէքրաէն չըգարըլօրսուն քի օնուն փաաիշահլըղը էպէտի տիր, քէնաիսի Օգոստոս գրալըն տէվլէթի կիւնլէրինաէ տիւնեայա կէլմիշ մի, տէյինճէ, Եւգինէոս՝ ագիլ աէօղլէր իլէ քիթապը գուստոսան քրիստոսուն էպէտի փաաիշահլըղընը իսպաթ էթտի։ Գրալ տաիսի փութփէրէսթ քիթապլարընան թափորը ալլահլարըն կէրչէքլիյինի կէօսթէրմէք իսթէտիյէ աէ Եւգինէոս օնլարը եալան չըգարմաարնսա, զայրի սապը էտէմէյիպ աէօղիւ էօրֆէ չէվիրտի վէ ապնզի պիր տիրէք իւղէրինէ արզը արզը պաղլայրպ՝ աէօյտիւրտիւյէ աէ՝ ֆաիտէսի կէօրիւլմէտի։ Պաաէհու Մակարիոսու տա թէֆթիշ էթտի, վէ հիչ պիր վէճհլէ հագգընսան կէլէմէյիպ՝ իքիսինի աէ գինճիրէ վուրտուրսա վէ փութփէրէսթլէր եաթսաղը պիր շէհիրէ սիւրկիւն էթտի քի՝ Ալլահըն ինսայէթիյլէ պիւթիւն էհալիսինի տօղրու տինէ չէվիրտիքսաէն սօնրա՝ պիր տաղա չէքիլիպ էօմրլէրինի օրսաա զահմանէ պիթիրտիլէր։

Ս. ԻԳՆԱՏԻՈՍ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԶԳԵԱՑ

Ս. Յովհաննէսին շաիրտի Ս. Իգնատիոս՝ հաքի բավիլէրին թախմինինճէ՝ ֆրիատոս գուճաղընա ալըպ՝ ֆիլ վագը էյէր շու մադալմ կիպի օլմազսանըզ՝ ճէնէթէ կիրէմէզսինիզ տէյէրէք ալգըշլատըղը չօճուգ տուր: Ֆազուլէթ վէ քէմալէյէթ թահսիլինաէ՝ միթէպէր օլմասը Անթաքեա շէհրինաէ՝ պետրոս առաքեալըն քիւրսիսինէ ճիւլուս էթմէսինաէն պէյան տըր: Գըրդ սէնէ միւտաէթ պիր աճաիպ ղայրէթ իլէ քիլիսէսինի իտարէ էթաի: Զուլմ վագթինաէ քէնտիյէ իհալէ օլմուշ ճէմիաթընը ասլա թէրք էթմէտի, կէճէ վէ կիւնտիւզ սատըդ վէ էյի չօպան կիպի էօմրիւնիւ օնլարըն հադգընա գօյուպ սին իչինաէ գավի գալմազա նասիհաթ վէրիր իտի վէ վազ էթտիյի տինին ուղրունա դանընը տէօքմէ արզիսիւնիւ պէյան էաէր իտի: Պունլարտան գաթի նասիհաթը արտընտա եպիսկոպոսլարա միւթի՛ օլուն օնլարա լազըմ կէլէն րիայէթի էտին. քահանալարըն սէօվիւնաէն չըգմայըն, վէ հերեսիկոսլարտան գաչըն, գիրա ազըլն հայվանա վէ գուտուգ քէլպէ պէնգէրլէր,

ֆարդընա վարմատան եարաալարլար, վէ եարաալարը կիւճիւլէ շիֆա պուլուր, տէր իսի։

Տրայիանոս դրալ տիւշմանլարը իւզէրինէ ֆիւթուհաթ էթտիքտէն սօնրա թարիֆ վէ թապիր օլունմազ պիր քիպր իլէ Անթաքեա շէհրինէ կիրտի։ Տէվլէթի ալլահլարընըն պաշ տիւշմանը Իգնատիոս տուր տէյի պույուպ հուզուրունա չաղըրտը վէ հադդընա տույտուգլարըմ կէրչէքմի տիր տէյի սօյտու։ Ադիպ պի փէրվա պէյլի, էֆէնտիմ, կէրչէք տիր, պէնիմ թաւրըպ վազ էթտիյիմ կէօյիւ եէրի վէ ճէմի քեաինաթը խալդ էտէն պիր թանէճիք Ալլահ տըր. նէ գաւսար մութլու վէ թալիհլի օլուրուսուն, էյէր սէն տախի ճէմի տէվլէթին էհալիսիյլէ օնա թափսըրըն, տէյի ճէվապ վէրինճէ, դրալ սէօզիւնիւ քէսիպ՝ շիմտի միւճատէլէ վաղթի տէյիլ տիր, էյէր տէտիյիմ կիպի ալլահլարա սէճատէ դրլարսան սէնի փութփուտազլարընըն պաշը վէ միւշհրլիք փայհսինէ թէրճի էտէրիմ եօխսա զալիմ իսքէնճէլէր իչինտէ էօլսիւրիւրիւմ, պիլէսին, տէտի։ Ս. Իգնատիոս, հիչ գօրդմատան, պէն Ալլահ ադիմիւշտանըն քահանոսըյըմ, սէճատիմի օնա էտէրիմ, վէ դուրպանըմը հէր կիւն օնա սունարըմ, նէ գաւսար քէնտիմի մութլու սայարըտըմ

էյէր քէնտիմի տէ օնա սունա պիլէյիտիմ, տէյի ճէվապ վէրտի: Տրայիանոս պու ճէվապ իւղէրինէ խըշմա կէլիպ ապիզէ խայլի իսքէնճէ վէրտիքտէն սօնրա էօլիւմէ հիւքմ էթտի վէ զէնճիրէ վուրտուրուպ՝ Օսմայա կէօթիւրիւլսիւն տէ օրատա ճահնամարըլար էօնիւնէ աթըլսըն տէյի սիճիլ քէստի:

Ս· Իգնատիոս պու սիճիլ իւղէրինէ զայէթ շատ օլուպ եիւքսէք սէս իլէ, Եա՛ բէպիմ էթտիյին էյլիյէ միւթէշէքքիւրիւմ, ֆագաթ լութֆուն իւղէրիմտէն էքսիք օլմասըն տա տիւնեա ալէմին էօնիւնտէ՝ էօմրիւմիւ սէնին ուղրունա ֆիտա էտէրէք՝ ամնա օլան մուհապպէթիմի կէօսթէրէյիմ տէյի չաղըրտը: Օնտան սօնրա ճէլլատլար էօնիւնէ էլլէրինի պաղլամա իչին ուզաթտը, զէնճիրլէրի գօմատան էվվէլ ալտը էօփտիւ, վէ քիլիսէսի հադդընա մուհապպէթ կէօզ եաշլարը տէօքտիւքտէն սօնրա, հիմայէթինէ սիփարըշ օլմուշ գէյունլարընա թէքրար Ալլահ գօրդուսու իչինտէ միւսուվէմէթ էթմէյէ նասիհաթ վէրտի վէ պատէհու օնլարտան այրըլտը: Սարկաւագլարընտան իքիսի պիլէսինճէ Օսմայա գատար կիթտիլէր. վէ եէրինէ եէթիչինճէյէտէք տէնիզտէ վէ գարատա ճէլլատլար էլինտէն չէքտիյի զահմէթլէր տիլ իլէ

թապիր օլունմազ շէյ տիր: Հէր վարտըղը եէրլէրտէ քրիսթիյանլար ապեղին գար-շըսընա չըգարըրտըլար, վէ Ս. Իգնատիոս մուհապէթ իլէ պունլարը դուճադլայըպ էօփիւշտիւքտէն սոնրա շու թէհլիքէլի կէչիտի գօրդուտուդ վէ շագ եիւրէյլէ կէչիրէյիմ տէյի օնլարա տուա սրմարլա-րըտը: Իգմիրէ եէթիշտիյինտէ սէվկիւլի րէֆիգի Ս. Պողիկարպոս իլէ կէօրիւշտիւ վէ պու լքի ապեղլէր արտարնտա՝ օ հալտէ նէ մուտահապէթ օլմուշ տուր եադմա-տան իտէ ֆիքըր էթմէք տահա դօլայ սըր: Հէր կէչտիյի շէհիրլէրտէ լիտանըա Քրիս-տոսուն ուղրունա էօլմէք իչին օլան ար-զիւսիւնիւ պէյան էթտիքտէն մնատտա եաղըլըա տախի ճէմի քրիսթիյանլարը տինլէրինտէ դավի տուրմայա վէ տալա էօլիւմ գօրդուտույա Քրիստոստան պըրը-մամազա նատիհաթ վէրիր իտի: Եօլտա եիւետա ահալիսինտէն պիր գաչ քիշիյէ բատթ կէլտի, վէ օնլարըն քէնտինտէն էվվէլ Օսմայա կիտէճէքլէրինի, տույտուպ էլլէրինէ պիր մէքթուպ վէրտի, վէ օ մէք-թուպտէ շայէտա քէնտի խէյտտը իչին եօլ արամազընլար, վէ շէհիտա օլմազընը մէն էթմէսինլէր տէյի Օսմա քրիսթիանլա-րընա բիճա վէ պու վէսիլէ իլէ տախի պու պապտէ օլան ամէճլի տրգիւսիւնիւ օնլա-րա պէյան էտէր իտի:

Վա՛ֆիր ձէֆալարա սապր էթմիքտէն սօնրա վէլ հասլ Բօմայա եէթիշտի. քրիսթիյանլար քիւմէ քիւմէ ալայարագ դարշըսընա չըգար վէ օնու սէլամլար ըտրլար. վէ լաքին քէնտիսի ախէր պէմանլարսան գիտաէ շաղ վէ ֆէրահ օլուպ օնլարը թէսէլլի էտէր վէ պիլէլերինճէ եէրէ գաֆանըպ ճէմի քրիսթիյանլար իչլին տուա էտէր վէ օնլարըն ուղրունա քէնտիյի տիրի տիրի գուրսան սունար ըտր: Վազթի վէ կիւնիւ կէլիպ ճանամազլարա եէմ օլմազ իչլին օնլարըն էօնիւնէ կէօթիւրիւլմիյիւնտէ, հէր ճինս ատէմլէր օրայա ճէմ օլմուշ ուսու. Ս. Իղնատիոս պոխտալըը կէօրմիյիւնտէ օնլարա սէօնիւպ պիւլէնտէ ասլազ իլէ՝ Քրիստոսու թէքրար իգրար էթտի վէ ղայրի գապահաթը օլմայրպ Փադամէ քրիսթիյան եպիսկոպոսու օլմազ իչլին օրայա կէթիրիլմէսինի վէ սէվմիյի Քրիստոսուն ուղրունա գաներըը սէօքմէյէ հազըր օլմազլըը պէյան էյլէմի: Թէքրար սօնրա պիր ճիւմլ տուտյա տուրտպ՝ Ալլահա եալվարար քի ախէր ապիպլէրէ կէօսթէրտիյի միւճիզէթ կիպի՝ օրտաա տա ճանամազլարը մազլըմ-լատըպ տա շէհիտլիյինի մէն էթմէսին, վէ պու լազրտար հէմէն տահա ազպընտա իքէն ճանամազլարըն մրըրտանմազլըը վէ հայդրմազլըը իչիտիպ սօն տէֆա եիւք-

*ակք սէս իլէ, Քրիստոսն պուղտայրդրմ, հայվանաթի տիշի իլէ իւյիւտիւլմէլիյիմ քի խաաս էքմէք օլայրմ ակր տէմէզ ած վէ ադղըն արսլանլար ադիզին իւսթիւնէ հիւճմէտիպ կէօղ աչըպ եումունճա վէնէչէլէրիյլէ վարէ վարչէ էթտիլէր վէ պիր իրի քէմիքտէն պաշգա ճէմի թէնէինի եէտիլէր. օրտոս պուլունան քրիսթիյանլար պունլարը ատա կիպլիճէ թօփլայրդ քէնտի քիւրսիւսիւ Անթաքիա շէհրինէ կէթիրտիլէր վէ վազթին իզթիղտար միւսաատէ էթտիյի հալ իւզրէ օրտոս պինէթ իլէ կիւմիւլէր:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 28

Ս. ՕՒՐՈՒԼ

ՎԱԽՃԱՏԱՑԱԾԱՐԸ

Ի՝ֆէնտիմիզին 382 թ. արիւհինաէ՝ Գրատիանոս գրալա գարշը՝ ակրաքէրի Մաքսիմոս Ինկիլիթէրրատոս ատի օլուպ՝ օրտուսունուն իթթիֆագրդրլա քէնտի պաշընա գրալ օլտու: Անոնլա Ֆրանչա գրդրլարընա կէչիպ իայլի եէր զապթ էթտի. էմրինէ մուխալիֆէթ էաէնլէրի սիւրտիւ, վէ ալտրդը գալէլէրի վէ շէհիրլէրի ապէրի արտընտա թադսիմ էթտի: Պու սէպէպտէն պիլէսինճէ կէլէնլէրտէն չօգլարը Ֆրան-

չատա թէվաթթուն էթիլէր իսէ ան՝ ահալիսինին փուխփէրէսթ դրգլարը իլէ թէգէվվիւճ իթմէք իսթէմէյիպ՝ Ինկիլ-թէրրայա պու նէթիճէյլէ էլչի եօլտա-րլար· վէ արզուլէրինէ եօզ աէնիլմէյիպ՝ չօզ դրգլար եօլա չըգարըլար վէ պունլա-րըն իչինտէ Ս· Ուրսուլա տախի պուլունու-ուտու: Լաքին եօլա չըգարգլարը կիպի ախանարգ պիր պօրա գօփտու, վէ իսթէր իսթէմէգ կէմիյի ալըպ Նէմչէթան դրօրլարըննա աթը վէրտի: Վարտրգլարը եէր՝ քէօյն շէհրին գրօրտը տրը քի օրայա Գրատիանուս դրալըն բէճաարչլա գալիմ վէ տինսիգ Հունլար Մաքսիմուսան ինթի-գամ ալմադ իչին թօփլանմըշլարտար: Պունլար կէմիյէ տօլու պու շիքեարլարը կէօրտիւքլէրի կիպի հէմէն իւգէրլէրինէ վարրպ ճէպրէն տիշարը չըգարտըլար վէ հէփսի նէֆսլէրինի իճրա էթմէ աէվաա-պունտայըտըլար: Քրիսթիյան վէ մէրտանէ եիւրէքլի Ուրսուլա պու ազիմ թէհլի-քէյի կէօրտիւյինտէ՝ արսրգ վէ բըսրգլա-րըն մէյլինէ պաշ էյմէտէն իսէ գալիմանէ էօլմէյէ՝ արգատաշլարըննա նատիհատթ վէ ճէսարէթթ վէրտի: Արգատաշլարը՝ Ուր-սուլանըն աէօգիւնէ գանտրլար, վէ օնուն-լա պէրապիր էօլմէյէ հազըրլանտրլար: Ութանմադ վէ Ալլահատան գօրգմադ Հունլար հէր նէ քի էթիւլէր իսէ պօշա

*չըզատը, հիշպիր թիւրլիս ապիզէլերի քէնա-
ռի մէյլէրինէ եաթըրամաըլար։ Էնճամ
հադդլարընան կէլէմէոիքլէրինէ կիւ-
ճէնիպ ֆէնա նէֆս մուհապէթինի խըր-
սա թէպիլ էթմիլէր վէ դըլըճլարընը
չէքիպ ապիզէլերի պիրէր պիրէր դըրմալար.
իչլէրինանէն եալընըզ պիրիսի, զօրդու-
սունան գաչմըշ վէ պիր եէրէ կիզլէն-
միշ իսի, վէ լաքին ասնրա էթմէյինէ
փիւշմանն օլուպ իրթէսի կիւն քէնառինի
պէլլի էթսի, վէ արզատաշլարընըն նայլ
օլաուզու շէհիրլիք թաճրընը քէնառի ա-
ալար։ Քէօչն էհալիսի ապիզէլերին թէն-
լէրինի կիւմմէիւէր վէ ասնրա ծնլարընն
ատր վէ զիքրի ճէմի քրիսթիյանլար մա-
պէյնինաէ պիւյիւք իթթիպար պուլաուս,
վէ շիմանի տաճի Ուլուսլանլար իամիյլէ
բահիպէլէր մանաստրը վար սրը։*

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 29

Ս. ՆՈՒՆԻ ՎԱՅ ՄԸՆԻ

*Պու իքի փաքիզ պիքրլէր Ս. Հոխ-
սիմէանլարուան բուրլար, վէ ծնլար Ալա-
հըն թէրթիպի իւզէրէ Քրիստոսուն ու-
ղըսունա զան ասէքսիքլէրինաէ՝ պունլար
օլ ազիմ թաճա նայլ օլմայըպ ախէր
թարզ շէհիրլիյլէ էօմրլէրինի Ալահա
ֆիսա էթսիլէր. չիւնքի եօլսա օպիրլէ-*

բինաէն այրը լոպ թէնհատա էօմր կէչիրմէ իչին չէօլլերէ չէքիլտիլէր։ Մանէ՝ երգնիկա ճանիպլէրինէ կիտիպ Սեպուհ տաղընա չըզար, պիր մաղարա պուլտու, վէ պունու Ալլահ քէնտի իչին հազըրլամըշ տըր դրյատ էտէրէք իչինէ չէքիլտի վէ կէճէ կիւնտիւզ տուա էտէրէք վազթինի կէչիրիր իտի։ Օթատան դայրի եէյէճէյի եօղուտու, եատըն կիւնէշէ վէ դրշըն ատուզա տայանտարադ օլան էտվատըլյա քէնտի տէ չիւրիւմիւշ կիպի իտի։

Խայլի սէնէլէր իւօթիւնտէն կէչտիքտէն ոծնրա Էրմէնիսթան շանր Գրիգոր Լուսաւորիչ պազամըզ Սեպուհ տաղընա չըզըպ քէնտի իչին պիր մաղարա ատար բտը։ Ըրտադտան Մանէնին օթուրտուղու մաղարայը կէօրտիւյիւնտէ օրայա տօղրու կիմսէյէ պաշլատը, լտքին տահա ուզադտա իքէն Մանէ՝ եա՛ ազիզ փէտէր, էտվատրմ եօզ տուր, եանըմա կէլմէ, իւչ կիւն սոնդը էլլէ, վէ ոծնրա պույուր, տէյի չազըրմատընտա, Ս. Գրիգոր զայրի իլէրի վարմատը։ Իւչ կիւն միւրիւրինտէն ոծնրա օրայա վարտըղընտա ազիզէյի էօլմիւշ պուլուպ իւզէրինէ աղլատը, վէ զէպուրլար օդուլտադ ալտը օրայա կիւմտիւ վէ ծնուն մէզարը եանընտա քէնտիսի օթուրուպ աէմտվի թէֆէքքիւրլէրէ մէշղուլ օլուր ուտու։

Ս. Նունե օրսան պուրսան գաչա-
րաց Կուրճիլէրին Մծխէթ շէհրինէ տախլ
օլմուշ ուսու. վէ օրսա պիր հազիր
պէյլէմէ սուրէթինէ կիրիպ պիր էվտէ
խըզմէթ էտէր վէ տուտուքնա մուգայիէտ
օլսուր ուսու: Ալլահ թէալա՝ ճարիյէսինէ
միւճիզէթ իշլէմէ լութֆու տախի իհսան
էտիպ՝ Քրիստոսուն խամիլլէ հէր թիւրլիւ
մէրիզլէրէ շիֆա վէրիր իտի: Պու միւճի-
զէլէրին խասպերի Կուրճիլէր վատիշահր
Միհրանըն ատրայընա գատար եէթիշտի.
վէ պունուն պիր խասթէ օլսա վարսար,
վէ վալիտէսի քիմէ քի կէօսթէրտիյէ
ատա ֆահիշէ էթմէտի. Նունէյի չա-
ղըրթտըր վէ էվլատը իշին Ալլահտան շիֆա
ալը վէրսին տէյի եալվարսար: Նունէ սու-
թանըն րէճասընա եօզ տէմէյիպ չօճու-
ղուն իւղէրինէ խաչ չըզտըրտըտան սօն-
րա՝ նիչէ խասթէլէրէ շիֆա վէրէն Քրիս-
տոս պու չօճուղու սա տիւզէլտիր տէմէ-
սիյլէ, խասթէնին այտըգա գալգմասը պիր
օլսուս: Ատասընատան չօգ կէչմէյիպ չօճու-
ղուն անտաբ տախի խասթէլէնտի, վէ մա-
հիր հէքիմ կիպի Նունէ ատրայա կէլսին
տէյի խապիր եօլլանըլսուր: Ադիզ հէր նէ
գատար իզդէթ իւ իքրամտան գաչտըղը
իշին կիթմէք խաթէմէյօր ուսուլյսա սա,
էնէ սուլթանըն րէճասընատան կէչմէյիպ
իւղէրինէ տուա էթտի վէ Յիսուսուն խա-

միյէ շիֆա վէրտի։ Մինրան պու միճի-
զէլէրի տույտուղունտա թէաճճիւպէ
գալըպ Նուննէյի եանընա չաղըրտըր վէ չօգ
փէշքէշլէր վէրտիքտաէն սօնրա պու հիք-
մէթլէրինտըլ էտէյօրտուն տէյի սօրտու.
Նուննէ վէրտիյի շէյլէրտաէն հիչ պիրիսինի
գապտըլ էթմէտի, վէ օլ վէսիլէ իլէ
Ալլահըն եօլունու օնա նատլ էտիպ սա-
րայ իչինտէ վէ տիշարըտա տախի գիտտէ
ակրպէսթլիյէլէ Ռուհուլլահըն վէրտիյի
լութֆա կէօրէ Քրիստոսուն իւզերինէ
ակօյլէր իտի։

Օլ կիւնլէրտէ պիր տէֆա Մինրան
ալա չըդմըշ րտը, պիր տէ գաֆլէթէն
տէօրթ թարաֆընը էօյլէ պիր տիւման վէ
փուս գուշաթտը քի, նէրէտէ օլտուղու-
նու վէ նէ էտէճէյինի պիլմէզ իտի. օլ-
մայա քի Տրդատըն պաշլընա կէլէն քէն-
տիյէ տէ գուհուր էթմէյն տէյի գօրդտու,
վէ ճանու եիւրէքտաէն Նուննէնին թափ-
տըղը Ալլահըն եարտըմընը տիլէտի վէ օ
թէհլիքէտէնգուրթուլտուղունտա էվիյլէ
քրիսթիյան օլմայա վէ Նուննէնին Ալլա-
հընը թափմայա ահտ էթտի։ Անի վա-
հիտտէ փուս տաղըլըպ, փատիշահ եօլու-
նու պուլունճա ահտը իւզրէ ակօպիւնիւ
թուէթտու։

Ադիզ Նուննէ Ալլահըն էթտիյի ճէմի
պու քէրէմլէրէ թէշէքքիւր օլուպ էլիյլէ

օլան հիւմէթլէրի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչէ եազըլը վէ օնուն բէյինի սիւալ էթմի: Ս. Գրիգոր պիր առամ եօլայամատը, ֆագաթի փութխանէլէրի եըղըն վէ օնլարըն եէրինէ շիմտիլիք դուրթարըճըմըղըն ադիզ խաչընը գոյուն աէյի խապէր եօլատը: Նունէ պու խապէրի ալտըղը կիպի Միհրան իլէ պէրապէր փութվէրէնթլիյի գալտըրմայա պաշլատը: Ութբինաէն պիր գաչ գէման կէչտիքաէն ոնրա Միհրանըն արզիւսիւ իւզրէ էրմէնիսէթանատան քահանալար վէ եպիսկոպոսլար կէլիպ ճէմիաթը վաճթիկ էտէր վէ քրիսթիյան օլմնինի էօյրէտիր իտիլէր: Ս. Նունէ տախի եադըն եէրլէրաէ րէսիլ կիպի կէղիպ Քրիստոսու վադ էթտիքաէն ոնրա թէքրար Մծխէթէ տէօնմէսինատ խաութէլէնատի վէ տրտաբնատան չօղ կէչմէյիպ հատէտա օլտնատճադ էօլիւմ իլէ հատրէթինի չէքտիյի կէօյլէր ճէնանէթինէ նայլ օլտու:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 30

Ս. ԳԵՈՐԳԻՈՍ ՎԱՂԱՁ

Ըլահըն գուլու միւճիպաթքեար Գեորգիոս Տիոկղետիանոս վէ Ատբահիանոս դրատլարըն տէվլէթի էյտումինատ

Ականիքուե իպատէթքեար ամ ալարտան ուիննեայա կէլմիշ ուիր: Զուլմ չըդարըլ-ուրդընատա պու ադիզ դաչըպ կիզլէնէճէք էէրէ՝ ճէտարէթ իլէ ախէրլէրէ տախի դօրդ մամայա վէ Ալահըն լութֆունա ար-ղընմադա նատիհաթ վէրիր իտի. վէ պու վէճհ իլէ չօդլարընըր տախի իմանէ կէթիր-միշ ուիր:

Պու թարիդ իւզրէ քէնտիյի մէյտանա պըրադարդտան սօնրա էլպէթտէ պիր կիւն ուիշմանլարընըն էլինէ ուիշէճէք իտի. նատըլ քի էօյլէ տէ վադը օլսուս, վէ Մաքսիմիանոսուն էօնիւնէ կէօթիւ-րիւլուիս: Փատիշահ թէմադա էէրինտէ, վէհլիւվանլար կիւրէշինի սէյր էթմէյէ կէթմիշ իտի. վէ Դեմետրիոսու օրտուս կէօրուիյինտէ չօդ սէվինտի վէ օնու ամլատըլմուս օլ պիր քրիսթիյանլար միւսթադիլ պէնիմ օլուրլար խիւլեա-սըյլա՝ պիէսինճէ թամթըլըդըս սէօյլէ-մէյէ պաշլադը: Ադիզ հիչ քէնտինի ալ-ադըմատան հէր սիւալա ճէվապ վէրտի. դըսալ պունա թէաճճիւպ չէքիպ՝ խըշմա կէլտիյտէ տէ օ ադալըդ միւճատէլէտէն հադդ էթմէսիյի իչին հադուս ամմադա էմր էթտի:

Ադիզ Դեմետրիոս օրտուս տուրուր իքէն այադընըն ալթընա պիր ադրէպ կէլ-տի, վէ դույրուդու իլէ օնա վուրմադ

խոթէր իսի. լաքին ազիզ իւզէրինէ խաչ չըզարտըղընաս անիսէ կէպէրիպ եօղ օլաս։ Օնսան սօնրա Ալլահըն մէլէյի կէօրիւնիւպ պաշընա պիր թաճ գօսաս, վէ չօղա վարմայըպ արդիւսիւ միճիպինճէ Քրիստոսուն իամինէ գանընը սէօքէճէյինին միւժաէնինի վէրտի։ Մաքսիմիանոս պիր էյեամ քէնտիյի օյունա վէրիպ Դեմետրիոսուն իւզէրինէ սիւշիւնմէզ իսի, վէ փէհլիւվանլար արասընաս՝ Լէոս իամիյլէ նամատար պէհատըրըն գարշըսընա քիմ քի չըզապիլիրսէ շու գատար խապինէլէր վէրիրիմ տէյի վատ էթտի։ Պունու տույուպ քրիսթիյանլարըն իշինատէն նէատար իամինատէ պիր քիւշիւք չօճուգ՝ ազիզին շայիրտի օլարագ Ալլահըն իլհամըյլա Լէոս գարշը չըզմագ արզուլէտի վէ պիր թագրիպ իլէ հապա կիրիպ ուաթտարընա ֆիքրինի աչտը, վէ տուտարընը ալարդտան սօնրա՝ Քրիստոսուն իամիյլէ օլ դօրդունճ տաղ փարչտարընա պէնզէր փէհլիւվանը տէվիրէճէյինի վէ քէնտինին տէ սօնրա օնուն իշին շէհիտ օլաճըլընը վիշինէն խապէր ալտը։

Վաղթի սաաթը կէլիպ նէատար օյուն եէրինէ վարտըղընաս բուպասընը չըգարըպ մէյտանա վարտը։ Փաուիշահ նէատար կէօրմէինտէ կիւլմէյէ պաշլատը վէ եանընա չաղըրըպ օլ ֆիքրտէն կէրի

տուբմայա նասիհաթ վէրիր իտի· լաքին նէտտոր օնուն հէր տէտիքլէրինի բէտտա էտիպ՝ խատմիլլէ թուխթուլմա արզիսիւնիւ պէյան էթտիյինտէ պըրագտը, վէ պիրիպիրլէրինէ եադլաշմատա նէտտոր Ալլահտան գուվվէթ տիլէյիպ խատմինի գուճագլայըպ եէրէ վուրտու, վէ էօլսիւրտիւ: Պու մէէմուլ օլունմայաճագ վագըայը փատիշահ կէօրտիւյիւնտէ խըրսա չըգտը, վէ քրիսթիանլըղընատան պաշգա Դեմետրիոսուն շահրտի օլմատընը տուլուպ անի վահիտտէ պաշընը քէսմէյէ էմր էյլէտի: Օնտան սօնրա զընտաննա խապէր եօլլայըպ՝ պու խբի եհյիթլէրին էօլիւմիւնէ սէն սէպէպ օլտուն տէյէրէք էֆէնտիմիզին 300 թարիխինտէ օգ իլէ Դեմետրիոսու վուրտուրուպ էօլտիւրտիւ:

ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 31

Ս· ԿԱՐՈՍ ՊՈՐՈՄԷՈՍ

Պու ապիզ էֆէնտիմիզին 1538 թարիխինտէ Միլան թարաֆլարընտա Արօնա գալէսի իչինտէ ոլդըրտէ ամթալարտան տիւնեայա կէլտի: Տօղմատան էվվէլ մէգքիւր գալէ իւմթիւնէ պիր փարըլթըլը նուր էնիպ խբի սաամ միդտարի սիւրտիւ: Կարոլոս թա քիւչիւք չաղընատան քիլիսէ

խըզմէթինէ քէնտիյի սունմայա մէյլլե-
յիտի. վէ քիլիսէտէ կէօրիւպ իշխէթտի-
յինի էվէ կէլտիյինտէ քէնտի պաշընա
իճրա էթմէյէ չալըշըր բար: Իլմէ մէշղուլ
օլտուղու վազիֆտա իսճատտաշլարընա
ֆագուլէթ վէ քէմալիյէթ խուսուսինտէ
էյի իպրէթ օլտու:

Եաշը քէմալի մէրհէպէյէ վարտըղըն-
տա վազիֆին փափր տէօրտիւնճիւ Պիտա
հազրէթլէրի օնու Բօմայա չալըշրըպ գար-
տինալ բիւթպէսինի վէրտիքտէն սօնրա
Միլան շէհրի իւգէրինէ պաշ փիս-
գուպ տախի նասպ էյլէտի: Լաքին գար-
տաշը Էօլմիւշ օլտուղու էճիլտէն ագրէ-
պասը ապիգին արգիսինէ գարշը կէլէր
իտիլէր, վէ սիլսիլէսինի սէօնտիւրմէմէ
իչէն օնուն տիւնեայա կիրմէսինի խոթէր
իտիլէր: Ապիգ օնլարըն հէր թիւրլիւ
թահրիք վէ հիւնէրլէրինէ գարշը գոյուպ
փաքլաղընըր սագլամայա վէ ճէմի Էօմրիւ-
նիւ Ալահրն խըզմէթինէ փիտա էթմէյէ
գարար վէրտի: Տրիդենտեան մէճլիսինտէ
պուլունուպ՝ օլ ապիգ ճէմիյէթին տին
թալիմաթը պապինտէ վէրտիյի գանուն-
լարը վէ սիճիլլերի իլէ Կարտըս քէնտի
քիլիսէսինէ սօգտու:

Քէնտի հիւքմիւ ալթընտա օլան էյա-
լէթին քիլիսէ պիւյիւքլէրինի թօփլայըպ
վազթ իլէ սիրաաթ էթմիշ պէտ տաէթ-

լէրի առՋ էթաի, վէ քրիսթիյանլարը թէրսիյէ էթմէ հազըրնաա եէնի նի-զամլար գուրաու: Ճէմի քիլիսէթլի իրաարնըր Ալլահըն շանը վէ գարաուշլարը-նըն իզթիզաը իչին սարՋ էաէր իաի: Եափըլըը վէ մէրէմմէթ էթաիյի քիլի-սէլէրին սայըաը եօզ տուր: Պինա էթաի-յի հէր քիլիսէնին անընաա ազիզ Պէքրին թասվիրինի զօտուրթտուրու վէ ճէմիա-թը՝ մէրհամէթլէր վալիսէսինէ իսպա-առէթ էթմէ իչին նասիհաթ վէրիր իաի: Բահիպլէրէ վէ բահիպէլէրէ չօզ մանասաթը թէէսիա էթմիշ սիր, պուն-լարաան գաթի նազար պիմարհանէլէր վէ իմարէթհանէլէր գուրմուշ տուր. քիշաա էյլէսիյի մէտրէսէլէրին սայըաը զայէթ չօզ տուր: Սարայը տայմա Ջա-գըրլար իչին աչըզ ըաը, զիյարէթէ կէ-լէն զարիպլէր օնուն եանընաա եէյիպ իչ-տիքաէն սօնրա, հէտիյէ օլարագ քիթապ եախօա թէզպիհ ալըպ կիտէր իաիլէր: Սատագա վէրմէ իչին իբի սատըգ խըզ-մէթքեարը վար ըաը. պիրիսի սարայա կէլէնլէրէ թէվզի էաէր վէ օլ պիրիսի էվլէրէ կէօթիւրիւ տաղլարը ըաը:

Քէնարիյէ սիփարըշ օլմուշ ճէմիաթըն տիւնեէվի էյլեյի իչին կէօսթէրտիյի մուհաապէթաէն՝ օնլարըն էպէտի սէա-առէթի հազըրնաա իզհար էյլէսիյի զայ-

րէթ ֆէհմ օլունապիլիր։ Քէնաի գոյուն-
լարընա էյի իպրէթ հէվիսինաէն էվվէլ
քէնաիսի օլուրուտու, ճէմիաթը արասըն-
տա փէյտա օլմուշ ատն հազգընտա իթ-
թիֆագըզլըղը օրթատան գալդըրմազ
իչին նէ գատար չալըշմըշ օլտուղտ տիլ
իլէ թատփիր օլունմազ շէյ տիր։ Պազար
վէ ճուման կիւնիւ քիլիսէտէ վազ վեր-
տիքտէն մատատա պազէն հաֆթա օրթա-
սը տախի վէրիրիտի. էվլէրէ կիտէր Ալլահ
քէլամը աէօյլէր վէ պիլմէյէնլէրի թէր-
պիյէ էտէր իտի։ Խասթէլէրէ զէյարէթ
էտէր վէ էօլէնլէրին եանընտա պուլու-
նուր ուտու։ Էթ քէսիմի պէհանասըյլա
շէհր իչինէ կիրմիշ միւրտար ատէթլէրի
գալդըրմազ իչին չէքտիյի զահմէթ փէք
չօգ տուր։

Վէպա խասթէլիյի շէհիրտէ զուհուր
էթտիյինտէ պու ազիզին զայրէթի վէ
պիզզաթ իճրա էթտիյի իբզիթլէր թա-
պիր օլունմազ շէյլէրտիր։ Խասթէլիք
պաշլատըզընտա տօսթլարը կէլիպ շէհր-
տէն գաչարն տէյի եալվարտըլար վէ լաքին
օ՝ ընլարըն աէօզիւնէ գարշը՝ պիր էյի չօ-
պան սիւրիւսիւ ուղրունա քէնաի էօմրիւ-
նիւ գօմազը տէյի ճէվապ վէրիպ՝ շէհրտէ
գալար։ Թատուրլար սըմարլայրըպ՝ ճէ-
միաթըյլա պէրապէր, Ալլահըն էօվ.քէ-
սինի կէչիրմէ իչին տուպա չըգտը. պօ-

ղազընա նէտաամէթէն պիր իվ պաղլամըշ, վէ այաղը չըպլագ հէվաինին էօնիւնէ տիւշմիւշ կիտէր վէ ճէմիաթը իւզէրինէ Ալլահըն իմտատընը տիլէր իտի։ Գապիլի օլսա՝ պիրինին եէրինէ՝ պին տէֆա քէնտիսի էօլիւր իւտիւ։ Խաաթէլիք կէչտիյինտէ թէքրար շիւքրանիյէթ իչին թապուրա չըզտը։ Պու ճէմի կէօսթէրտիյի ղայրէթ իչին քէնտիյի էօյէն օլտուղունտա՝ գօյունլարընըն հըֆզը իչին պիր էյի չօպան նէ էտէրսէ, պէն տէ օնտան գիտէ պիր շէյ էթմէմիշիմ տէյի, ճէվապ վէրիր իտի։ Իշտէն պագը գալան վագթինի տուտյա վէ թէֆէքքիւրէ սարֆ էտէր իտի։ Սրբութիւն սրբոց գըրգ սահաֆ միգտարի քիլիսէտէ գօնուլմասընտա՝ ազիզ սանքի կէճէ կիւնտիւզ եանընտան պյըրըմագ ըտը. հէր կիւն օրուճ վէ փէրհիզ թուրթար ըտը, վէ էօմրիւնիւն սօն սէնէսի պազար վէ եօրթու կիւնլէրինտէն մահատէ ազընա էքմէք վէ սուտան պաշգա շէյ գօմագ ըտը։ Պէլինէ խարար փարչասը սարմըշ ըտը, վէ փէք ինսաֆսըզճա թէնինի գամչըլար ըտը. գըշըն էն շիտտէթլի վագթինտէ պիլէ աթէշին եանընտա կիթմէզ իտի. ույուգուսու փէք ազ, վէ օ տաիսի ուչուգլայա ուչուգլայայըտը։ Ուգուպէթ վէ սագամէթ զուհուր էթմէսինտէ, ճէսարէթի գայպ էթմէտէն

հէը իւմիտինի Ալլահա գօրուտու, մադ-
լումլուը, վէ ալչադ կէօնիւլիւյիւ խուսու-
սինաէ ադրանը եօզ տուր։

Ադիզ քէյֆինի պօղուպ Ալլահ Թարա-
ֆընտան էօլիւմիւնիւն եադըն օլմասընը
տույտուղունտա էօմրիւ իչինտէ իշլէտիյի
կիւնահ իւզէրինէ խոստումանընք օլտուղ-
տան սօնրա Միլանա սէօնտիւ, իքինճի
կիւնիւ պիր ադլտան խարիճ աշդու իպա-
տէթ իլէ ազիմ խորհուրդլարը ալտը, վէ
սօնրա Թէվֆէքեարլար էօլիւմիւ իւզրէ
էօլմէք իսթէյիպ պաշլընտա քիւլ սաչտը
վէ խարարլար կիյինտիքտէն սօնրա կէօզ-
լէրինի խաչելութիւնա չէվիրիպ տահա
դըրդ եէտի եաշընտա իքէն, ադիզ բու-
հինի եարատըճըլընըն էլինէ Թէսլիմ
էթտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 1

ՏՕՆ ԸՄՆԱՆԱՅՆ ՍՐՏՈՑ

ՎԻլիսէի շէրիֆ ճէնտէթ էհալիսինին
հիքեայէսինի՝ հէր կիւն պիրէր Թանէ օն-
լարըն սիւրտիւյիւ էօմր Թարղընտա պէնդէր
օլմադ իչին էօնիւմիւզէ դօրսա, պու կիւն
հէփիսինի պիր եէրտէ կէօրիւ էօնիւմիւզէ
կէթիրիր, վէ օլ ճիհէթտէն տահի պու
կիւնքի եօրԹու՝ ճէմի էվլիյալար եօրՂո-

աոա առաս օլուհնուբ: Քրիստոս էՁէնաիմիզ առահա տիւնեայա կէլմէտէն Մարկոս Ագրիպպա Րօմաաս պիր միւքէլլէՁ վէ ալա փուԹխանէ եափըպ ատընը ՊաՆլէոՆը, եանի ճէմի ալլահլար խանէսի, գօմուշ ուտու: Րօմա՝ քրիսԹիյանլար էլինէ կէՀ-տիյինտէ պու իպատէԹխանէ օլ պիր փուԹխանէլէը կիպի երգըլմայըպ տէօր-տիւնճիւ Բոնիփակիոս փափա հազրէԹ-լէրի օնու ազից պիքը Մէրեէմին վէ ճէմի շէհիտլէրին իամինէ Թագտիս էԹտի. վէ ճէմիաԹ ինտինտէ օլ քիլիսէ իւզէրինէ իպատէԹ իլէ իԹիպարը արԹըրմազ իչին օնլարըն ազից քէմիքլէրինի օրատա ատագ-լար ըտը, շէյլէ քի ալէսանդրիյէ Շէհիթ-լէր էկլէսիէսի տէյի ատը չըգմըշ ըտը: Սօնրա տէօրտիւնճիւ Ս. Գրիգոր փափա պու-յուրտու քի ազից շէհիտլէրին եօրԹու-սուլա ճէմի էվլիյալարըն եօրԹուսու տախի քրիսԹիյանլար ինտինտէ Թու-Թուլսուն, վէ պու մինվալ իւզրէ եօր-Թու քիլիսէ իչինտէ պաշլամըշտըր վէ սէպէպի տախի պունլար օլմուշ տուր, եանի, շիւպհէ եօղ քի ճէննէԹ իչինտէ շիմաի քրիստոս իլէ վաատիշահլըգ սիւրէն ազիզլէրին սայրատ զայէԹ չօգ տուր: Սա-տըգ բավիլէրին հիսապընճա փագամ քրիստոսուն ուղրունա գան տէօքէրէք էօլէնլէրին սայրատ օն եէտի միլիօնսան

թէճաուզ տուր։ Օլ պիր թէնհատե Ալ-
լահա խըզմէթ էտերէք էօլէն ազիզլէրին
սայըսընը քիմ պուլա պիլիր։ Վէ նիչէ
պինլէրճէ սալինլէր տահա վար քի օնլա-
րըն տոր վէ իզի պէլլի օլմամըշ տըր, վէ
պիլմէյիզ։ Մատամ քի տահա տիւնեա
իւզէրինատէյիզ պիզատէն էվվէլ էպէտի
ճէննէթի վաթանըմըզա տակլ օլան գար-
տաշլարըմըզըն եարտըմընա միւհթաճըզ,
վէ պու պապատ օնլարա իթթիպար էթմէք
պօրճումուզ տուր, իմդիէրի մալումօլան-
լարըն եօրթուսունու էտիպ՝ իմդիէրինի
պիլմէտիքլէրիմիզի պիր թարաֆա պըրագ-
մամալ իչին, հազգ իւզրէ պու կիւն քի-
լիսէի շէրիֆ ճէմի էվվէյյալար եօրթու-
սունու թուրթմաղա պույուրուր։

Թէքրար Ս. Բեռնարդոսուն դավվինճէ
քիլիսէի շէրիֆ պու եօրթույու աստէթ
էթմէսիյլէ՝ տիւնեա իչինատէ թիւրլիւ
հալատէ Ալլահա մազպուլ օլան քիշիլէրին
էօրնէյինի պիրտէն էօնիւմիւզէ դօր, վէ
կէօսթէրիր քի իչլէրինատէ հէր ճինա վէ
հէր պոյ քիշիլէր վար տըր, վէ պու կիւն
օնլարը մութլու վէ գուրթլու չալըրտըըլ-
մըզտա՝ օնլարըն իպրէթինէ ույարագ պիր
կիւն պիզ ատ օլ մութլուլուզա նայլ
օլալըմ։ Պունլարտան գաթի նազար պու
ազիզլէրին նայլ օլտուզու սէատէթի տիւ-
շինմէյիյիզ։ Պունու գալէմ իլէ թա-

րիվ էթ-մէք, եահօտ ֆիքը իլէ թու-
թապիլմէք միւհալլ գապիլինաէն տիր։
Ս. Օգոստինոսուն քէլամը միւճիպինճէ,
էպէտի սէաաէթ գազանըլապիլիր, վէ
լաքին լազըմընա կէօրէ գըյմէթի ֆէհմ
օլունմազ. չինքի նէ կէօզ կէօրմիւշ
տիւր, նէ գուլագ իշիթմիշ, վէ նէ տահի
ինսան ֆիքրի՝ Ալլահը սէվէնլէրէ՝ օնուն
հազըրլաադըղընը ֆէհմ էտէպիլիր, տէր։
ՃԷՆՆԷթ իչինաէ էն քիւչիւլիւն նայլ
օլաուգու սէաաէթ, տիւնեա իսթիւնաէ
պուլունուր սէաաէթլէրի պիր եէրէ ճէմ
էթաէն՝ եինէ հաաաուգ պիւյիւք տիւր,
վէ պունուն սէօզիւ պիլէ օլմազ։ Տիւնեա
իւզէրինաէ՝ ալէաաէվիյէ գուլմ չէքմէյէն-
լէր, ֆուգարէ օլմայանլար, խաաթէլիք
կէօրմէյէնլէր, հազարաթ պուլմայանլար,
մութլու սայըլըրլար, լաքին պունլարըն
իչինաէն օլ ՃԷՆՆԷթ սէաաէթինէ եէթի-
շէնլէր նէ գաաար ազ տիր, հէմ պուրաա,
հէմ օրաաա բահաթ պուլմագ գապիլ մի։
Պունաան գաթի նազար տիւնեանըն վէր-
տիյի իգպալ վէ էյլիք նէ գաաար թէմէլ-
սիզ տիր. կէօզ աչըպ եումունճա թալի-
հին թէպահիլ օլուր. սէֆա եէրինէ ճէֆա
գարշընա չըգար. լաքին էվլիյալարըն պուլ-
տուգու իգպալ, քէսպ էթտիյի սէաաէթ
էպէտի տիր, նէ աօլաճաղը վար վէ նէ
ղայպ օլաճաղը։ Պու միսիլլի կիւդէլ վէ

հասէտ չէքէճէք իպպալա նամալ եէթիշ-
միշ տիրլէր տէյի ասլարսան, Ալլահըն՝
քիլիսէի իչինտէ գօտուղու եօլլարը
թուԹարագ տէյի ճէվապ վէրիրիմ, եանի
քիլիսէի շէրիֆին հէր տէտիյինէ իման
կէթիրէրէք, վաՓթիկ օլարագ, թէմ-
պիհլէրինի թուԹարագ, էյի վէ խայր
ամէլլէր իճրասընատա պուլունարագ, պէլա
վէ ճէՓա վագԹինտէ սապր կէօսթէրէ-
րէք: Հէվիսի տէ Քրիստոսուն Ինճիլի շէ-
րիՓ իչինտէ էօյրէթտիյի եօլտան կիթ-
տիլէր. պու Փանի ճիհանտէ եօլճու վէ
միսաՓիր կիպի տուրուպ օնուն խրլմէթի
իչինտէ սատրդ վէ էմին տուրտուլար. հէր
շէյտէն դիատէ ճանլարընր սէլամէթ
չըգարմագա ղայրէթ էթտիլէր, վէ էն
քիչիւք կիւնահտան գօրդտուլար: Էլ-
դագա պիր կիւնահա իրթիքեատ տախի
էթտիլէրսէ, չափուճագ թէօպէսինի
էտիպ ածիլընը ալտրլար: Հագդ թէալա
օնլարը թէճրիւպէ էթմէք իչին, իւզեր-
լէրինէ քէՓսիզլիք, մուզահիդա, կէօնիւլ
ազագը, վէ պին թիւրլիւ խաչլար եօլլա-
տը, լաքին հէվիսինի տէ սապր իլէ չէքիպ
վէլհասլ հասրէթինի չէքտիքլէրի ճէն-
նէթ սէատէթինէ նայլ օլտուլար:

Տէ իմոի տիւշիւն քի Ալլահ գուլլարը-
նըն չէքտիյի ազ զահմէթէ պէտէլ նէ
դատար պիւյիւք սէատէթ հազըրլամըշ

տբը. էն քիւչիւք էյլէյինին պիլէ իվա-
ղընը զանիմէթ իլէ վէրիր. պէյլէ պիր
աղայա քիմ խըզմէթ իթմէդ. կէչիճի
շէյ իչին օլ դաւաար զահմէթ չէքէյօրսաղ
կէչմէդ աէաաէթի էլիմիդէ կէթիրէ պիլմէ
իչին հիչ պիր շէյ չէքմէք իսթէմէյիդ մի:
Քիմսէ աէմէսին քի պէնիմ հալիմսէ հիչ
պիրիսի սուբը օլամազ. ճէննէթի իչինսէ
հէր ճինս աաէմսէն սուբը վար, թաճտաար
վաաիշահսան՝ քէյ իչինսէ հադիր
քէյլիւյէսէք ճէննէթի իչինսէ պուլուր-
սուն. էյլէյսէ սէն սէ իսթէսէն, սուբը
օլա պիլիրսին: Էյէր ճէննէթէ կիթմէյէ-
ճէք օլուրսան դաապահաթ սէնին տիր,
Ալլահ՝ օնլարա վէրտիյի լութֆու սանա
տա վէրմիշ տիր. իճրաասընը էթմէդսէն,
պաշդասընա պէհանա գէյամսադսըն. օնլար
տա սէնին կիպի կիւնահլը վէ զաիֆ թա-
պիաթա միւպթէլա օլմուշ ուտուլար, վէ
լաբին Ալլահըն քէրէմիյլէ թէնէ, տիւ-
նեայա վէ շէյթանա գարշը ճէնք աչըպ
եէնաիլէր, վէ էօնլէրինէ չըդան հէր շէյի
վուրուպ կէչաիլէր վէ շիմաի ճէննէթաէ
սէֆասընը սիւրէյօրլար:

Ա՛ ազիզիմ սէն տաիի օնլար կիպի եա-
շա, օնլարըն շէֆասաթընը տիլէ. նէ գա-
տար տա ճէննէթաէյիսէլէր, եէր իւգէ-
րինաէքի գարտաշլարընը ունութմամըշ
տրլար, էյէր տահա տիւնեատա իքէն

Ալլահատան տուալարը պէրէքեաթլը լա
ալ գառար էյլիքլէր ալը վէրսիլէրսէ,
շիմտի օնուն եանընատա օլարագ նէ գա-
տար լութֆլար պիզիմ իչին ալամազլար:
Օնլարըն սէվտիյի կիպի սէն տէ Ալլահը
սէվ. օնլարըն կիթտիյի եօլտան սէն տէ
կիթ, կէնիշլի պըրագ տարա կիր քի պիր
կիւն օնլար կիպի սէն տէ պիրլիքտէ եա-
րատարճընըն մէհհինի էտիպ իամի շէրի-
ֆինէ սէնալէը օղուլյապիլէսին. ամին:

Ն Ո Ց Ե Մ Բ Ե Ր 2

Ա· ՄԸՐՏՈՒՆԱՈՒ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ասըր Մարտինոս Մաճարիսթանատա փութփէրէսթ սթալարտան տիւնեայա կէլտի: Օն եաշընատա կիզլիճէ քրիսթիյանլարըն քիլիսէսինէ կիտեր վէ օնլարըն իպատէթ թալիմաթլարընա մահիլ օլուր վէ էօյրէնիր իտի վէ պէօյլէլիյլէ վաֆթիզ օլաճադլարըն սրըսընա եազըլար: Սօնրա պէօյիւյիւպ նէֆէր օլտու. անճագ սաքէրին իչինատէ արզատաշլարընա հիչ պէնզէմէզ վէ էյի իպրէթ օլմադա զայրէթ էտէր իտի: Պիր կիւն եօլտա պիր տիլէնճիյէ բասթ կէլիպ՝ ազիզ նէ վէրէճէյինի պիլմէտիյինատէն՝ քէրաքէսինի չըդարըպ պահշ էթտի: Եօլտաշլարը պու-

նու շաշդրնլլդա ազվ իթ տիլէր· լաքին Մարտինոս հէր հադարէթէ ասպրէթտի· վէ կէճէ քրիստոսու վէրտիյի քէրաքէյլէ կիյինմիշ կէօրիպ պու ազիմ աէօզլէրի, եանի՝ Մարտինոս տահա վաքթիզ օլա- ճադլարըն սրըսարնտա իքէն պէնի պու քէրաքէսիյլէ էօրթտիւ, տէյի էթրա- ֆընտա պուլունան մէյէքլէրէ աէօյլէտի- յինի իչէթտի: Պու վագրանըն իւզէրինէ ազիզ շադ օլուպ՝ քէնտիյի քիւլլիյէն իպատէթ թալիմաթլարընա վէրտի, վէ օն ակքիզ եաշընտա վաֆթիզ լութֆու- նա նայիլ օլուպ Ս· Հիլարիոնա կիթտի վէ օնուն էլի ալթընտա զահիտանէ եա- շար բտր: Պիրազ ասնրա ուսթաալընրն իգնիյլէ վաթանընա ավտէթլէ վալիտէ- սինի վէ ախէրլէրի տօղրու տինէ չէվիր- տիյալ՝ փէտէրինին ինսանրնը իսքեաթ էթմէք մուհալ դասլիլինտէն օլտու: Ազիզ մէյուս օլմատր, ֆագաթ պու սէպէպ իչին հէրաթ ըզրլարտան գօվուլուպ Ֆրան- շայա կիթտի: Օրտա ատթ չավ օլտու վէ պիրիսի վաֆթիզ օլմազարդըն էօլիւպ Ս· Մարտինոսուն տուատյլա եինէ տի- րիլտիյինտէ՝ թուր շէհրին էհալիսի մու- թէվէֆֆա եպիսկոպոսուն եէրինէ օնու գօտուլար: Ազիզ իպթիտա ուհտէսինէ ալմազ իսթէմէտի· լաքին ասնրա էհալի- նին արդուսինէ գարշը գօյամատը: Հէր

վէճՀ իւղէ սատղ չօպան կիպի գոյուն-
լարընր գայբերը վէ օնլարըն սէլամէթինէ
չալըշըր բար: Քիլիսէյէ կիրէքքէն թի-
թրէմէյէ պաշլար բար քի պիր կիւն սէ-
պէպի սօրուլտուգտա՝ Հէյպէթլի Հաքի-
միմին Հուզուրինէ չըդտըղըմտա նամար
թիթրէմէյիմ տէյի ճէվապ վէրտի: Մար-
տինտա փուԹփէրէսԹլէրտէն գալմա
փուԹխանէլէրինի գալտըրմադա չօդ չա-
պալատը, Հէր բասԹ կէլտիյի եէրտէ
էլէյլէ, այաղըյլա եըզըպ եէր իլէ եէք-
ման էտէր իտի, պիր կիւն օնլարըն Թափ-
տըգլարը եըլլը ադաճը վարըպ վուրմադ
իսԹէտի. լաքին օրատա պուլունմանլար՝
ադաճը պիզ քէսէրիզ, ֆագաԹ սէն
տիւշտիւյիւ Թարաֆա տուր տէյի Թէք-
լիֆ էյտիլէր. ադիզ՝ օնլարըն Թէքլի-
ֆինի գապուլ էտիպ վէ ադաճ իւղէրինէ
տէվրիլիպ եաԹաճաղը վադԹ՝ պիր խաչ
չըդարար վէ պաշընը տէօնտիւրիւպ պիրինէ
գարար վէրմէտէն ուսլ իլէ եէրէ տիւշտիւ:
Ինսան խաամի մէլուն շէյԹան ադիզին պու
գատար ֆագուլէԹլէրինէ դըզդանըպ օնու
տէքէ տիւշիւրմէք իսԹէտի. փատիշահ
սուրէԹինէ կիրիպ պիր ադիմ սալԹա-
նաԹ իլէ Սէնի կէօրմէյէ կէլտիմ վէ
Քրիատտա պէն իմ տէյէրէք օտաստնա
կիրտի. Ս. Մարտինտա Քրիատտա պէօյլէ
կիյինմէզ, կէօյէ չըդարըը կիպի տէ տիւ-

նեայա կէլէճէք տիր տէմէխլէ մէլունուն՝ պիր մուրատար գօգու պըրագտըգտան սօն-
րա գայպ օլմասը պիր օլսու։

Ս· Մարտինոս պու թարիգ իւզրէ սէք-
սէն պիր սէնէ եաշատըգտան սօնրա պու
էօմր պաղընտան չէօղիւլիւպ ճէննէթէ
կիթմէյէ արդու էթտի, վէ իւզէրինէ պիր
հիւմմա խասթէլիյի կէլմէյէ արդիսիս-
նիւն գապուլ օլմասընը անլատը վէ օնա
կէօրէ հազըրլանմայա պաշլատը։ Շէյթան
սօն սաաթլէրինաէ եինէ կէօրիւնիւպ օնու
ալտաթմագ իսթէտիյէ տէ տուզաղը վէ
հիլէսի պէլլի օլուպ ըէզիլ պէտնամ գօ-
վուլտու։ Ապիզ՝ պու սօն ֆիւթուհաթ
իւզէրինէ տաախի Ալլահընա շուքը սուն-
տուգտան սօնրա, քէնտի թէվաֆիլէրինէ
վէսէլանի ալդըշընը վէրտի, վէ էֆէն-
տիմիզին 402 սէնէսինաէ փաք բուհինի
եարտարճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 3

Ս· ՍՏԵՓԱՆՈՍ

ՐՕՄԱՆ ՀԱՑՐԱՊԵՏ

Պու ազիզ Րօմատա տիւնեայա կէլիպ
կուռնելիոս վէ Ղուկիոս փափալարընը պաշ
սարկաւագը օլմուշ տուր։ Պունլար շէ-
հիտլիքտաէն էվվէլ ճէմի քիլիսէ մալա-

ըրնը Սահմանուն էլինէ թէալիմ էթ-
տիլէր: Թահթա ճիւլիւս էթտիյինտէ՝
արամը գուլմէթ օլուպ՝ թէվապիլէրինի
վազ վէ եազըյըա թէսէլլի էտէր իտի:
Օլ վագթ եպիսկոպոսլար արասընտա
քիլիսէյէ թապի օլմայանլարտան վաճ-
թիզ օլանլարը թէքրար վաճթիզ էթ-
մէյէ պիր նիզա չըգմըշ ըտը. Ս. Սոճ-
փանոս պու թալիմաթըն վէ թահմինին
զալաթ օլմասընը իսպաթ էտիպ՝ էօթէ-
տէն պէրի կէլմէ սաէթի, եանի պիր
վաճթիզ օլանը պիր տահա էթմէմէյի
միւզարրէր էյլէտի:

Պու նիզա թէսքին օլտուղունտա տի-
շարըտան քիլիսէյէ զարշը գուլմէթ պաշ-
լատը. Վաղերիանոս մուզատատէմ սու-
րէթի զահիրատ նէ զատար քէնտինի
քրիսթիյանլարըն հիմայէթճիսի կէօս-
թէրիրսէ տէ, ասնրա եիւզինտէն օ սու-
րէթի չըզարրպ քրիսթիյանլարա գուլմ
վէրմէյէ պաշլատը: Պու թէհլիքէտէ
ազիզ սէքիզ եիւզ քիշի պիրտէն վաճ-
թիզ էթտի վէ վազըյըա հէր քէսէ ճէ-
սարէթ վէ մէթանէթ վէրիր իտի: Փու-
փէրէսթէլէր իչինտէն տահի չօգլարը
քրիսթիյան օլմուշ տուրլար. պունլարըն
շէհր պաշլարը Նէմեսիոս նամինտէ պիր
ազիզատէ քիշի՝ անատան տօղմա քէօր
Ղուկիլա դըզըյըա վաճթիզ օլմասընտա՝

գրքըն կէօղէրի աչքլարը, վէ պու միւճիզաթ իւզէրինէ խայլի քիշիլէր տախի տէօնտիւլէր: Ս· Ստեփանոս ատէթի իւզրէ եէր ալթընտա հէր կիւն գուտատըր շէրիֆ սունար վէ օրայա թօփ օլան ճէմիաթա վազ վէրիր իտի, վէ արտաբնատան չօգ կէչմէյիպ մէզքիուր Նեմեսիոսու տախի քիլիսէ իւզէրինէ Սարկաւագ էթտի: Լաքին Նեմեսիոսուն ատը պէլլի օլուպ՝ պու խապէր գրալըն գուլաղընա եէթիշտիյինտէ՝ օնու ադքէր պաշլարընա իհալէ էյլէտի: Պունու ազիզ տույտուղունտա հիչ քէնտիյի ալտըրմատը վէ կիւնլէրին պիրինտէ եօլտա կիտէր իքէն պիր փութխանէ էօնիւնտէ տուրուպ տուա էտէր իտի: Տէրունինտէ Մաքսիմոս սէրասքէր գուրպան սունմազտա օլարագ՝ պիրտէն պիրէ ճինլէր օնուն գարընընա կիրտիլէր վէ էզիյէթի վէրմէյէ պաշլատըլար: Պիր ճիւզի վագթ միւրուրինտէն ոնընա մատտէ անլաշըլըպ ազիզ թուԹուլտույտէ տէ՝ Մաքսիմոս միւրտար ճինտէն թէքրար չարփըլըպ կէպէրտի: Գրալըն Հուզուրինէ չըգըպ հէփ թէքլիֆլէրինի ըէտտ էթտիյինտէ, էմր էթտի քի ազիզին գըզընը դափըպ պիր ֆահիշէ էլինէ վէրսինլէր: Սոնրա էվինէ կիթտիլէր վէ Սերեպիոն վէքիլխարճընտան աղասընըն փարալարընը ալմազ իսթէտիլէրսէ տէ՝ չօգտան

պէրի Փուգարայա թէվզի օլունմասընըն խապէրինի ալտըլար։ Ողիմպոս Հաքիմ աէտիքլէրինէ ինանմայըպ՝ ադիդէ իպէնճէ վէրտիքտէն սոնրա Արէսին փուԹխանէսինէ օնա դուբպան սունմայա կէօԹիւրտիւյինաէ, Աերիպինուն տուտաը պէրէքեաԹըյլա փուԹլար պիրտէն փարէ փարչէ օլսու. վէ Ողիմպոս պու ՀիքմէԹ իպէրինէ ճէմի էվինլէ աէօնիւպ քրիսԹիյան օլսու։ Աերեպինն պուճէմի օլսն Ալլահընն քէրէմինի ադտաը Նեմեսիոսա, վէ օլ տաԽի Ս. Սոեփանոսա խապէր վէրտի, քի կիդլիճէ Ողիմպոսուն էվինէ կէլիպ Հէվիսինի սէ վաՓԹիդ էԹտի։

Պու վադրալարընն ճիւմլէսի փտաիշահընն դուլաղընա էԹիշիյինաէ Նեմեսիոսու դրդըյլա պէրտպէր էօլսիւրմէյէ էմր էԹտի, վէ իճրտաը օլսուդունսոա Ս. Սոեփանոս կէճէլէյն Թէնրլէրինի ալըպ կիւմտիու։ Օնսոան սոնրա Աերեպինուտա ԹէՓԹիշ էտիպ տէօնտիւրմէնինն չարէսի օլմսատըդընա գանտըդլարընսոա օնսունուդա պէրտպէր Ողիմպոսու վէ ախէր ևքի քիշինի տաԽի սԹէշէ սԹրպ եադտրտար։ Ս. Սոեփանոս պունդարընն տա պադը գալմըշ քէմիքլէրինի կէճէլէյն չալըպ տէՓն էԹտի։

Պիր գաչ կիւն միւրսուրինաէն սոնրա Ս. Սոեփանոս տաԽի էլէ տիշիւպ վա-

ախշահըն հաւզուբինէ չըզաբըլաը։ Պաւ զաատար ճանըլարը այարտըպ զայպ էաէն Ստեփանոս սէն միսին, տէյի աօրունճա, պէլի, էֆէնտիմ, պէն իմ տէյի ճէվապ վէրտի, վէ ասլա տիւնեա իշլէրի իշին ճէմիաթա պիր շէյ սէօյլէմէտիյինի իս- պաթ էթտիքտաէն սօնրա, փատիշահլար փատիշահը քրիսթիյանլարըն թափտըղը Ալլահը վազ էթմէյէ օլան պօրճունու պէյան էյլէտի։ Գրալ ազիզին սէրպէսթ- լիյինի չէքէմէյիպ՝ զօրուլա փութխանէյէ կէօթիւրթտիւ. լաքին Ալլահըն ազիզ զուլու տուպյլա փութլարըն եափ- մա սուրէթլէրինի խիւրտիւխաշ էթտի, վէ հէր քէս զօրզուպ զաչմատընտա, քէնտիսի օրտաա եալընըզ զալըպ Ալլա- հա շիւքր սունար ըտը։ Օնտան սօնրա Ս֊. Ղուկինտաըն քիլիսէսինէ կիտիպ ճէմի քրիսթիյանլարը օրտայա թօփլատը վէ պատարագա պաշլայըպ Քրիտոսուն ազիզ թէնինի քէնտի ալտըգտան սօնրա օլ պիր տինտարլարա տաիսի վէրտի։ Օ օնտա պա- տարագ էտէր իքէն փատիշահ փութ- խանէտէ օլան շէյլէրի տույուպ ազիզին պուլունտուղու եէրէ ատքէր եօլլատը վէ ատմը իլէ քէլլէսինի վուրուպ քէնտիյէ կէթիրմէյէ էմր էյլէտի։ Ատքէր քիլիսէյի զուշաթմատընտա՝ ազիզ Ստեփանոս հիչ զօրզմատը, վէ տահա պատարագ թէք-

միլ պիճ ֆեաւն նէֆէրլէը գափույու գը-
րըպ իչէրի կիրտիլէը, վէ գըլըճըլա ազի-
զին պաշընը վուրուպ ալըրլար, վէ պէյլէ
Գուրթաբրճըրընըն գանըյլա պէրապէր
քէնտի գանընը գարըշարըրարլար։ Պու
ազիզին էօլիւմիւ էֆէնտիմիզին 257 ա-
նէսինտէ վագը օլմուշ տուր. քէնտի էօլ-
մէտէն պիր կիւն էվվէլ վէ ահնրա տահի
քահանալարընտան վէ սարկաւագլարըն-
տան չօգլարը տա էօլիւպ ճէննէթտէ ծնա
գավուշմուշ տուրլար։

Ն Ո Ց Ե Մ Բ Ե Ր 4

Ս. ԱԿԻՓՈՒՏՈՍ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ,

ՑՈՎՍԷՓ ՓԱՀԱՆԱՑ ՎԷ ԱՑԻԹԱԼԱՅ ՍԱՐ-
ԿԱՒԱԳ

Պու իւչ ազիզ իսթիյարլար ամէմ
շահը Շապուհուն աէվլէթի էյեամինտէ
եաշայըպ՝ ծնուն քրիսթիյանլարա գարշը
չըգարտըղը զուլմ աէպէպիյլէ շէհիտ օլ-
մայա նայլ օլմուշ տուրլար։ Ս. Ակեփսի-
մոս եպիսկոպոս օլարագ, նէ գատար եաշը
սէքսէնի կէչմիշ իսիյահ տէ, եինէ գուվ-
վէթի եէրինտէ վէ տինճ օլտուղու իչին
ֆուգարէլէրի գայըրըր վէ խաաթէլէրէ
զիյարէթ էտէր իտի։ Ս. Յովսէփ պիր
քէշ իւզերինէ պաշ վափաղ թայեին

օլուպ՝ ճէմիաթի ինտինտե չօգ իմի իպար պուլմուշ ուտու, վէ պունուն տախի եաշը եէթմիշլի կէչմիշ իտի: Ս· Ա֊յիթալաս տախի ալթմըշ եաշընը ալմըշըտըյտա տա՝ եինէ խըզմէթինին իճրասընտա տէլի գանը կիպի չալըշըը ըտը:

Շապուհուն քրիսթիյանլարա գարշը էթտիյի զուլմ պէյան օլմասընտա քիլիսե պաշլարը գաչըպ կիզլէնմէտիլէր, իլա հադգլարընա էօլիւմ իլամընը ալմըշ միւ֊նէճճիմլէրէ գարշը պի փէրվա տինտար֊լարը դըզըլպաշլարըն մէզհէպինտէն սա֊դըն տըրըը ըտըլար: Միւնէճճիմլէր տայա֊նամայըպ՝ փատիշահա գարշը ճէմիաթա պազը շէյլէր էօյրէտիյօրլար տէյի օնլարը կէչտիլէր: Շիքեայէթլէր հադգլարընա կիւնտէն կիւնէ չօղալմասընտա հաքիմլէր ապքեր չըզարտըլար վէ թուէթտուգլարընը հուզուրլէրինէ կէթիրմէյէ էմր էթտիլէր: Հէվիսինտէն էվվէլ Ակիսիսմասըն նէրե֊տէ օլմասընը տարայըպ պուլտուլար, Ադրա֊բատէթ միւնէճճիմին հուզուրինէ չըզար֊տըլար: Պու՝ եավաշճա քրիսթիյանըմ սըն տէյի սօրտուղունտա, ազիզ եիսքսէք սէս իլէ, Պէլն քրիսթիյանըմ, տէյի չաղը֊րընճա, էօյլէ իսէ հադգընա սէօյլէնէնլէր կէրչէք տիր, ալտահլարըմըզա գարշը կէլ֊մէյէ վազ վէրէն սէն սին տէտի: Էվվէթ, պու պապատ հէր իշիթտիքլէրին տահիհ

տիր, քրիսթիյանլարըն Ալլահընտան ղայրը ալլահ եօգ տուր, տէյի ճէվապ վէրտի։ Միւնէճճիմ պու սէօզլէրի իշիթտիյինտէ, Աֆիֆ ապա վէ աթէշէ շահին շահլարտան պաշգա ճէմի աճէմ միլլէթի թափար սէն պունլարը նաՙսըլ շէյ եէրինէ գօմայօրսուն տէտի։ Ազիզ թիւրլիւ խապաթլար իլէ Աճէմլէրին համագաթընը կէօսթէրտիյինտէ՝ միւնէճճիմ պաշը խըշմա կէլիպ՝ Շուննուն հագգընտան կէլին տէյինճէ՝ էլինի վէ այաղընը զէնճիրէ վուրտուլար, վէ եիւզիւն գօյու եաթըրըպ օլ գատար տէօյտիւլէր քի ազիզլին թէնինտէն ագան գան իլէ եէր գըփ գըրմըզը քէսիլտի։ Սօնրա եինէ թէֆթիշ էտիպ ֆիքրինտէ գալի պուլտուղունտա գարանլըգ զընտանտա աթմաղա էմր էթտի։ Օլ կիւնլէրտէ, Ս. Յովսէփ իլէ Այիթալտա սարկաւագ տախի արտայըճըլարըն էլինէ տիւշիպ Ակիփսիմտան պուլունտուղու շէհիրէ զալիմ վէ մէրհամէթսիզ միւնէճճիմ պաշընըն էօնիւնէ կէթիրիլտիլէր։

Պէշ կիւն սօնրա իւչիւնիւ պիրլիքտէ հուզուրինէ չաղըրըպ թէքրար թէֆթիշ էթտի, վէ թէքրար մէտհինի էթտիյի ալլահլարա պէտէ՝ օնլարըն եարատըճը հագգ Ալլահը վազ էթտիքլէրինի իշիթտիյինտէ խայլի տէօյտիւքտէն սօնրա էնինտէն հապտա գօտուրթտու վէ հիշ

քիմնէ տիշարբատան եէմէք վէ սու իչէրի կէօթիւրմէնին տէյի էմր էթտի: Իւչ աէնէ միգտարի ապիպլէր աճլըղա վէ սու-սուզլուղա տայանարագ գուրու թօփրագ իւզէրինաէ գալտըլար, վէ վագթ վագթ ճէլլաթլար կէլիպ թէքրար միւնէճճիմին թէքլիֆինի էթտիքտաէն սօնրա նէվպէթ իլէ աէօյէր վէ թիւրլիւ իսքէնճէ վէրիր իտիլէր: Լաքին Ալլահըն գուլլարը տայմա շապ բտըլար վէ Գուրթարըճըմըզըն խաթրը իչին տահա գիսաէ շէյ չէքմէյէ հապըր բտըլար: Արտասընտան պէօյլէ իւչ աէնէ կէչտիքտաէն սօնրա օրտանան չըգարըպ պաշդա պիր եէրէ կէօթիւրտիւլէր վէ օրտաա տախի թէքրար թէֆթիշ էթտիքտաէն սօնրա Ակիփսիմսար տայագ ալթընտա էօլտիւրտիւլէր: Օլ պիրլէրինի տախի տէօյտիւքտաէն սօնրա թէքրար եարր էօլմիւշ գընտանընա աթտըլար: Պու գալիմ միւնէճճիմ պաշը էօլիւպ պաշգաար եէրինէ կէչտիյինտաէ օլ տախի ադիպլէրէ էվվէլքինտաէն գիսաէ իսքէնճէ վէրտի, վէ էնճամ ֆիքրլէրինտաէն չէվիրմէնին չարէսի օլմամտաըընը կէօրտիւյիւնտէ՝ իքինինի տէ թաշա թուրթուպ էօլտիւրտիւ:

**

Ա. ԵՂԻԱԲԵԹ

ԹԻՒՐԻՆԿԵՆ ՍՈՒԼԹԱՆԸ

Ա. Եղիսաբեթ Մահար թօփրաղընտա իքինճի Անդրէաս փատիշահտան վէ պէյզատէ Կէրթրուտա սուլթանտան տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Էօմրիւ հիքեայէսինի եազանլար հապէ իւզրէ պու ազիզէյի փաքլըզ պապինտէ՝ պիքիրլէրէ, մուհապպեթ վէ ալըրլըզ պապինտէ էվլիլէրէ, սապր պապինտէ տուլլարա, վէլ հասլ հէր ճինս ֆազուլէթ խուսուսինտէ հէր սոյ ատամլարա էօրնէք գօմուշտուրլար։ Թա քիւշիւք չաղընտան Ալլահ գօրգուսու եիւրէյինտէ թէմէլլէշիպ եաշըյլա էյիլիքտէ տախի պիւյիւտիւ։ Էն պիտէ հազզ էթտիյի ատֆա քիլիսէյէ կիտիպ տուա էթմէք իտի. մէլաիքճէ ամէվլերը, տուա վազիֆինտէ եիւզիւնտէ վէ կէօզինտէ կէօրիւլէն իպատէթ աշգը, գալպինտէքի թաշըտըգը մուհապպեթ ա-թէշինէ պէշարէթ իտիլէր։ Քիլիսէ գափուսունտան իչէրի կիրտիյի կիպի պաշընտան ալթըն թաճը աշտգը ալըր տոր. պիր կիւն պիրիսի՝ պուննու էյի էթմէյօրսուն տէյի նասիհաթ վէրտիյինտէ՝ Գապի՛լ մի քի պէնիմ իչէն խաչ իւա-թիւնտէ կէրիլմիշ վէ պաշընտա տիքէնլի

թաճ գօմուշ Ալլահըն հուպուրինաէ պէօյլէ ճէվհէր թաճ իլէ կէօրիւնէյիմ տէյի ճէվապ վէրտի: Ագիզ պիքր Մէրեէ-մի, քէնտի վալիտէսի չաղըրըր բար· վէ օնուն իամինէ պիր շէյ տիլէյէնէ եօզ տէ-յէմէզ իտի: Ալթալարընըն էմրինէ գարշը կէլմէք իսթէմէյէրէք պէյգաամբէ Լուգո-վիկոս իլէ էվլէնտի· լաքին պու հալ թէպտիլաթը օլ անէ տէք սիւրտիւյիւ կիւնահօրզ էօմրիւ տէյիշթիրմէտի: Կիյ-տիյի զէրնիշան լիսպաալար ալթընտա պիր թէվպէքեարլար հարարը թաշըր ըտը· սահիպսիզ գալմըշլարա, խասթէլէրէ վէ եիւգիւնէ պագրըմամըշ ճանլարա վալի-տէճէ մուհապպէթ կէօսթէրիր իտի: Քէնտի խարճրյլա սարայընա եագըն պիր պիմարխանէ եափտըրըպ, խասթէլէրի, էօյսիւզլէրի վէ մուզայիգա իշինտէ պու-լունան հէր ճինս ատէմլէրի իշինէ թօփ-լայըպ պէսլէր իտի: Պուննլարտան մաատէ կիւնտէ տօգուզ եիւզ ֆուգարէ սագլար վէ մահճուպ տիլէնճիլէրին էվինէ կիգլի սատագա եօլլարըտը: Պիգզաթ խասթէ-խանէլէրէ կիտիպ պուլաշըգ վէ իյրէ-նիլէճէք մարագըլարա պիլէ խըզմէթ էտէր էլլէրինի, այագլարընը էօփէր վէ սապր էթմէյէ նասիհաթ վէրիր իտի: Էլգազա սօգագտա պիր շէյ տիլէյէնլէրէ եանընտա վէրէճէյի օլմատըղընտա պա-

***

շընաան թիւլպէնտի չըպարըը օնլարա պաղըշլար ըտը։ Տիէնճիլէրին երբեմ-ըդ խըզալարընը էլինէ ալըպ եամալամա-ան ութանմագ ըտը, վէ պիր ութա դրեմլըդ վազթինաէ՝ գարուրեմ չէքէն-լերէ վարիյէթինաէն խայլի շէյ թէլեֆ էաերէք, վէք չօդ գախիրէ տաղըմտը։ Ազիզէնին պու պապաէ հէր ճինա ինաանա կէօսթէրտիյի մուհապպէթ իչին իւմու-մէն ֆուգարէլէր վալիտէսի՝ թէամիյէ օլունուր ուտու։

Լաբին ատայ իչինաէ ազիզէնին պու ֆաղուլէթլի ամէլլէրինէ ֆէնա մանա վէրէնլէր տէ էքսիք օլմատը, օնուն ճէօ-մէրտլիյինի՝ միւսրիֆլիք աատ էաերէք գէվճինէ կէչտիլէր. լաբին գէվճի Լուգո-վիկոս գէվճէսինին եիւրէյինի օնլարատան էյի թանըյարագ, պախուսուս օ՝նէ գա-տար վէրտիքճէ խազինէսինին արթմատըր կէօրիւպ մու գիրլէրին սէօզլէրինէ գուլագ ատմատը, համթա էվվէլքինաէն գիատէ տախի էթմէյէ օնա բուխատթ վէրտի։ Պու ատալագ Գոմատի շէրիֆի տինսիզլէր-աէն գուրթարմագ իչին Լուգովիկոս տա-խի ճէնկէ կիթտի։ Ալլահըն թէապիրիյլէ գէվճինին էօլմէսինի իշիթտիյի հալաէ եղիսաբէթ՝ սէվկիւլիսիենիւն իւգերինէ գանը եաշլար տէօքտիյսէ տէ՝ եինէ Ալ-լահա տէօնիւպ շու տուայը էթտի. եա

բէպպիմ, դուլունու սանա չաղըրտըն. իրատէթին միւպարէք օլսուն. իրատէթինէ դարշը՝ ճիւղի տուայլա օնու տիրիլթմէք միւմքին օլսա պիլէ, գապուլ էթմէմ: Պունտան սօնրա մէրհումուն ճանը իչին տուալէը էթտիրտի վէ նէ գատար տահա կէնճիտիյսէ տէ՝ տիւնեայա կիրմէմէյէ նիյէթ գօտու վէ էօմրիւն նիհայէթինէ տէք փաքիղանէ եաշատը:

Ալլահ թէալա ճարիյէսինին սապրընը էյիճէ թէճրիւպէ էթմէք իչին իւզէրինէ տույուլմամըշ պէլալար եօլսատը: Զէվճի սաղլըղընտա հագդընա թէլէֆճի տիր տէյի շիքեայէթ էտէնլէր ինթիգամլարընը ալաճաղ ֆուրսաթը պուլուպ՝ մէրհումուն դարտաշընը Եղիսաբէթին եէրինէ օթուրթտուլար, վէ օրանըդ սատագա-սըյլա տէվլէթի ակֆիլ էթտի տէյէրէք, դէվալլընըն էլինտէն հէր շէյի ալտըգատան սօնրա իքի գըզըյլա պիրլիքտէ դալխմանէ սարայատան տիշարը գօվտուլար: Եէնի հիւքմէ եէթիշէնին խըշմընա ուղրամայալըմ տէյի՝ սատըգ գուլլարընտան պիրիսի պիլէ դէվալլը Եղիսաբէթէ եարտըմ էթմէյէ վէ եախօտ եէր վէրմէյէ ճէսարէթ էտէմէտի: Քէնտի խարճըյլա եափտըղը իմարէթխանէլէրտէ տախի եէր հուլամայըդ հայվանլարըն ախօրտունա սը-

ղընտը վէ եէվմիյէ նաֆագասընը տիլէն-
մէյէ մէճպուր օլտու։ Պու հալտէ պիլէ
Ս. Եղիսաբէթի քէնտիյի զայպ էթմէյիպ
իւմիտինի Ալլահա գօտու, վէ ասլա շազ-
լըղընը վէ սապրընը էլտէն պրըագմատը.
Ալլահըն մու հապպէթի իչին ճիւզի պիր
շէյ չէքմէյէ նայլ օլտում տիւշիւնճէսի
եիւրէյինի ֆէրահլանտըրըը ըտը, հաթ-
թա պիր քիլիսէյէ կիտիպ շիւքրլէր տու-
ար տախի էթտիրտի։ Պունտան պաշգա
չէքմիյի զուլմլար տախի հիսապէ կէլմէզ։
Պիր գօճա գադը քի իքի կիւն էվվէլ օն-
տան օլ գատար էյլիք պուլմուշ ուտու,
ազագտա կիտէր իքէն կէօրմէտէն օնա
եօլ վէրմէտիյի իչին խայլի սիթէմլի սէօզ-
լէր իլէ օնու մահիսարէ էթտիքտէն սօնրա
եիթիպ չամուր իչինէ տիւշիւրտիւ։ Ալ-
լահըն ճարիյէսի պու զուլմու տա սապր
իլէ չէքիպ ազդընտան պիր լազըմտը պիլէ
չըգարմատը. չամուրտան չըգտը վէ էսա-
պընը երգատըգտան սօնրա Ալլահա իլ-
թիճա էտիպ եալվարտը քի տահա ազը-
րընը տա եօլտարտա օնուն խաթըը իչին
չէքմէյէ հազըր տըր։ Քրիստոս էֆէնտի-
միզ պու մէնէնտոսիզ թէճրիպէլէր իչինտէ
եղիսաբէթի եալընըզ պրըագմատըղ իչին
տու սաբնտա օնա կէօրիւնտիւ, վէ սապը-
նը մահ էթտիքտէն սօնրա քէնտինի
էլինտէն պրըագմատըգա սէօզ վէրտի։

Արաբընտան խոյլի զէման կէշիպ՝ փէ-
տէրի գրզընրն վազարընա տիւշէր հալ
իլէ եաշայաճագ զատար իրատ պաղլատը,
լաքին ազիզէ փարայը ալտըղը կիպի եա-
րըսընը պիր պիմարխանէ եափմայա գու-
լանըպ քէնտիսի տէ օնուն իչինէ չիքիլտի
վէ խասթէլէրին խրզմէթինէ քէնտիյի
վէրտի: Եիրմի տէօրթ եաշընա վարընճա
Ալլահ էֆէնտիմիզ՝ էօլէճէք կիւնիւնիւ
ճարիյէսինէ պէյան էյլէտի. Եղիսաբէթ
պու խապէրի իզերինէ զայէթլէ շազ օլտու,
վէ ճանրնրն սէլամէթի իչին ճէմի րու-
հանի թէտարիքեաթընր կէօրիւպ՝ եա-
նընտա օլանլարա կիւզել նասիհաթլէր
վասիյէթ էտէրէք՝ կիւլ ճանրնր ճէննէթ
պաղչասինէ թէպտիլ էյլէտի:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 6

Ս· ՄԱՂԱԿԻԱՆ

ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պու ապիզ ոյզատէ վէ մալտար աթա-
լարտան Իրլանտատա տօղուպ, թա .օխ-
չիւք չալընտան, քէնտիյի տուպյա, վէ
ինսանլարտան ուզագ թէնհատա էօմր
կէչիրմէյէ վէրմիշ տիր: Եաշընտան դիա-
տէ ազը եէթիք օլտուղու իչին իլիմ պա-
պինտէ ճէմի այագտաշլարընր կէչտի. լա-

քին փափուկթի վէ իպատէթ թահսիլին-
ա՛ տախի հիչ քիմսէտէն կէրի դալմազ
բար. եաշընը ալտըդը կիպի՝ Իբրահտա ար-
քեպիսկոպոսու օնու քահանայ էթտի, վէ
վազ վէրիպ ճէմիաթը էօյրէթտիքտէն
սօնրա խասէթէլէրէ տախի զիարէթ էթմէ
խըզմէթինի իւզէրինէ գօտու. Մաղաքիա
էմրինէ իթաաթէն աճաիպ ղայրէթ իլէ
իճրասընտա պուլունտու: Ադիպին պիր
դըզ դարտաշը վար բար. պու նէ գատար
պաշդա եիւզտէն էյիտիյէ տէ պիրտաէ-
րինին ղայրէթի իւզէրինէ կիւլէր, խաս-
թէլէրէ պագըպ վէ էլիյլէ էօլիւլէրի
կէօմմէսինի մահսուրա էտէր իտի. լաքին
էօլտիւքտէն սօնրա օնա կէօրիւնտիւ,
վէ քաւարտտա չէքտիքլէրինին ա՛պէ-
պինի պէյան էթտիպ տուտաքընը տի-
լէտի: Արտաընտան պիր էյէտ կէչտիք-
տէն սօնրա Պանիկօր թտապիր օլունան մա-
հալլտէ պիր մանտաթը եափարըտը վէ
պիր գաչ գահիտ քիշիլէրլէ օրայա չէքի-
լիպ՝ ճանլար ա՛լտմէթինէ չալըշըր բար:
Օ արալըգ կօննօր քիլիսէսինին քիւրսիսի
պէշ գալտրըլընտա՝ ամմէնին արզիւսիւ
իւզէրէ օրայա նատպ օլունտու: Պու ազիմ
վէ կիւճ խըզմէթի ուհտէսինէ ալտըդըն-
տա՝ Մաղաքիասըն՝ ճէմիաթը հադդընտա
կէօսթէրտիյի մուհապէթ տիլ իլէ թա-
պիր օլունմազ շէյ տիր: Պիր շէհիրտէն

օլ պիր շէհիրէ կէչէր վէ քէնտի հիմայէ-
սինէ սիփարըշ օլունմուշ գօյունլարըն իզ-
թիղտարըն դայըրտըգտան սօնրա թէքրար
աւվկիւլիւ մանտաղըրնա տէօնէր իտի։
Տինսիզլէր շէհիրի պասրպ քիւլ էթտիք-
լէրինտէ ազիզ տաճի թէվաֆիլէրիյլէ պէ-
րապէր գաչտը, վէ պաշդա պիր մէմլէքէթէ
կիտիպ պիր մանտաղը էտինտի։

Պուրատա ճուղի վագթ բահաթ էօմր
կէչիրտիքտէն սօնրա՝ կէլտա սէրփիտգուպ
վէֆաթ էթտիյինտէ Մաղաքիաս Իր-
լանտացըն էն պալա քիւրտիսինէ թէրճի
օլունտու. վէ քիշիզատէլէր թէրաճճը-
տան պու պապատ նէ գատար իճթիհատ
իշլէթտիյէ՝ սապր էթտիյի իշին Ալլահ
ազիզի հէր թէհլիքէտէն խէլաս էյլէտի։

Պու եւճէ մէնէտտէ ճանլարըն սէլա-
մէթի իշին չալըշմաղա պաշլատը, վէ Ալ-
լահ տաճի թիւրլիւ միւճիզէլէր իլէ գու-
լունուն սէօզլէրինէ վէ իշլէրինէ գուվվէթ
վէրիր իտի։ Միւնահիքտարլարը թէվպէյէ
կէլթիրմէ իշին թաթլըլըղլա սէօյլէր վէ
Ալլահըն հատարզ մէրհամէթինի օնլարըն
կէօզիւ էօնիւնէ գօրուտու. իւմիտ քէ-
սիքլիյինէ օնլարը տիւշիւրմէմէ իշին հէր
թարզ միլայըմլըղը գուլլանըը ըտը. վէ
լաքին թաթլը սէօզլէրի քէտար վէ թէէ-
սիր էթմէտիյինտէ՝ Ալլահըն շէրիաթընըն
հագգլըղընը վէ քէսքինլիյինի կէօրթէ-

րէրէք օնլարրն եւրէյինի թէփրէթմէյէ չալըշըր բար։ Պիր գաչ կիւնահլարը իւ-գէրինէ թէվպէ էթմէք իսթէմէյէնլէրէ Ալլահրն գօրգունճ դազէպինի իխաճէ էթաի՝ վէ տէտիքլէրի տախի իճրասըդ գալմատը։ Պիր սէֆիհ կիւնահ իչինտէ եաշայան տէտի գանլըյը՝ կիւնահ արգա-տաշընը եանրնտան եօլսմայա գանտը-րամասրդընտա՝ Սէն քի օլ ֆահիշէտէն միսթագիլ այրըլմագ իսթէմէյօրսուն, իսթէմէյէրէք Ալլահ ճանրնը թէնինտէն այրըսրն, տէմէսիյլէ՝ սէֆիլին տիւշիւպ էօլմէսի պիր օլսու։ Ագիդ՝ քիլիսէսի մաս-լահաթը իչին Բօմայա կիմէտի. տէօնէր իքէն պիր ադըը խասթէյիյէ կիրիֆթար օլուպ՝ արդիւսիւ միճիպինճէ ոօն տէֆա ճէմի ագիդ խորհուրդլարը ալսը, վէ էթ-բաֆընտա պուլունանլարրն միւրատրնա պինայէն՝ փէտէր ալդրշընը վէրտիքտէն սօնրա՝ հիչ քիմսէ ֆարգրնա վարմատան կէօզէրինի գափայրպ հասրէթինի չէք-տիյի Ալլահրնա փաք ճանրնը թէալիմ էյլէտի։

ՆՈՑԵՒՐԲԵՐ 7

Ա. ՍՏԵՖԱՆՈՍ ԳՕՍԹԳՈՒ

Ա. Ստանիսլաւս էֆէնտիմիզին 1550 թարիխինտէ Լէհիսթանրն Բօսթգաւ

գալէսինտէ պէյզատէ ամթալարտան տիւ-
նեայա կէլտի: Տահա տօղմատան վալիտէ-
սի՝ իւզերինտէ Յիսուսուն ազիզ իսմի շէ-
րիֆինի եազըլմըշ կէօրիւպ վագթիլէ
համլինին քէապ էտէճէյի փաքլըղա վու-
դուֆ օլտու: Ստանիսլաւոս օն իւչ սէնէ
միգտարի փէտէրինին էվինտէ եաշատը
վէ կէչիրտիյի էօմր թարզընը կէօրէնլէր
ալէսաէվիյէ օնա մէլէք իսմինի վէրիր
իտիլէր, պախուսուս մէլիքեանէ փաքլըղը
իչին: Օն տէօրթ եաշընա կիրտիյինտէ՝
պիւյիւք գարտաշը Պօղոս իլէ Վիէննայա
եօլլանըլտը, վէ Յիսուսեանլարդն մէտէ-
սէսինէ կիրիպ իլմէ թալիպ օլուրուտու-
լաքին ճէնք գարդաշալըղը սէպէպիյլէ
մէտէսէ դափանտարդընտա ազիզ պիր
Փրօթէսթանթ էվինտէ օթուրմայա մէճ-
պուր օլտու, վէ օրատա տախի ատէթ
էթտիյի էօմր թարզընը հիչ թէպտիլ
էթմէտի:

Կէճէ կիւնտուզ տուտաքնա վէ օգու-
մատքնա մուգայիէտ իտի. հէր կիւն իքի
իւչ պատարագ կէօրիւր, վէ սրգը օրուճ
վէ փէրհիզտէն սօնրա՝ հէր հաֆթա
Սրբութիւն ալըր ըտը: Էյլէնճէ վէ թէ-
մաշա եէրլէրինէ կիթմէգ իտի, ագրան-
լարը ալէլհուսուս գարտաշը Պօղոս նէ
գատար օնուն ֆիքրինի չէվիրմէյէ չա-
լըշըր ըտըյտալար տա՝ օ պիլտիյի վէ ատէթ

էթաիյի իպատէթ թալիմաթլարընաան շաշմազ ըտը։ Պու ափպափէն էօթիւրիւ տախի ազիզ՝ գարտաշընաան չօգ շէյ չէքմիշ տիր. չօգ քերրէ ափօզ իւլէ օնու քէնաի մէրամը իւզրէ սէյր եէրլէրինէ կէօթիւրէմէյէ գանտըրամատըղընտա աղըր վէ սիթէմլի լազըտըրլարտաան ասնըտա տէօյէր իտի, լաքին Ստանիսլաւա հէր շէյի տապր իլէ չէքէր, վէ թաթլըլըղլա՝ գարտաշըմա մադպուլ օլմատան իսէ, Ալլահըմա մադպուլ օլմայը տահա եէյ սայարըմ, տէր իտի։

Նուխդու աչըլըպ ադլընա մալիք օլտուղու տաաթտան պէրի ազիզ պիքը Մէրեէմէ էվլատճա պիր մուհապպէթ կէօտէրտի, վէ հէր կիւն օնուն իզդէթինէ թէզպիհ չէվիրիր վէ տաէթ օլմուշ տուալարը էտէր իտի. հիմայէթճիսի Ս. Վարվարայա տախի չօգ իպատէթի վար ըտը. վէ պիր տէֆա օնուն հիմայէթինէ սըղընանլար սօն տէֆա քիլիսէտէն տաէթ օլմուշ խորհուրդլարը ալմատան էօլմէդէր տէյի օգուտուղու իչին ճէմի իւմիւտինի օնա գօմուշ ուտու, վէ չօղա վարմայրպ թէճրիպէսինի տախի քէնտի իւտթիւնտէ կէօրտիւ։ Պիր աղըր խատթէլիյէ տիւշիւպ եաթտաղա կիրտի, վէ Սրբութիւն ալմադ իսթէր իտի, լաքին էվ սահապը փրօթէսթանթ վէ դարտաշը տին հադ-

դընաա դաիֆ օլուպ պէօյլէ շէյլէրէ ֆիքը
գօմաարըլը իչլին՝ Ս· Վարվարայա եալ-
վարար: Օլ կէճէ մէգքիւր ազիզ իքի
մէլէյլէ օնա կէօրիւնաիւ, վէ պիրիսի եա-
թաղընըն եանընա եապըշըպ էլեյլէ Սըր-
բութիւնու օնուն աղընա գօաու: Պուն-
ատան մաաոա ազիզ Պիքը էվլաարյլա
կէլիպ օնու եաթաղընըն իւղէրինէ գօաու
վէ էօփմէյէ իչն վէրաի, վէ պու ազիմ
քէրէմանէն ասնրա, իչինէ շիմաի ասպալ-
ատն, պապ քի չափուճապ օղլում Ցիաու-
սուն մանաասթըրընա կիրէսին, տէյիպ
կէօրիւնմէզ օլաու:

Ստանիսլաուս Հաաուէն գիաատ շապ
օլուպ վէ թէսէլլի պուլուպ եէնի ասղ-
մուշ կիպի ասղ ալիմ եաթապատան
գապըր, վէ ազիզ Պիքըրին վէրաիչի թէմ-
պիհի իճրա էթմէյէ սաի պէլիզ էաէրիատ:
Վիէննաաա Ցիաուսեանլարըն մանաասթը-
րընա կիրմէք արզուլէտի, լաքին պաշ
փափապ փէտէրինաէն Հապգ իւզրէ գօրգ-
ուուղու իչլին՝ օ գայլ օլմաուան ալամամ
տէյի ճէվապ վէրմէսինաե Ալլահա իլթի-
ճա էթաի վէ բուհանի փէտէրիյլէ իսթի-
շարէ էթաուքաէն ասնրա՝ կէճէլէյին էվաէն
գաչըր վէ պիր ղարիպ բուպասը կիյինիպ
Տիլլինկէն շէհրինէ եէթիշաի, վէ օրաաա
թէմէքքիւն էթմիշ էյալէթ մանաասթըր-
լարը պաշը նամաար վէ բապպէթլիւ կա-

նիսիոս քահանայ իւէ կէօրիւշմէք իսթէր իտի։ Գարտաշը Պօղոս՝ ապիգին գաչտըղընը տուլայնճա, լալասըլա պէրապէր էնսէսինէ տիւշտիւ վէ ուզագտան օնու կէօրտիւյիւ կիպի՝ ալթլարը ղայրի իւէրի վարմատըլար։ Պու հիքմէթին իւգէրինէ՝ Ստանիսլաւոսըն չաղըրլմասընը հագգթաբաֆընտան պիւնիպ, արթըգ արգասընա տիւշմէտէն կէրի տէօնտիւլէր։

Արգիւսիւ միւճիպինճէ մէգբիւր Կանիսիոս իւէ կէօրիւշտիւ վէ ֆիքբինի պէյան էյլէտի, լաքին օլ տախի թիւրլիւ սէպէպլէր իչին գապուլ էտէմմ տէյինճէ ղայէթ պահմէթլէ եայան Բօմպայա կիթմէյէ մէճպուր օլտու, վէ օնտա տախի արգիւսիւնէ եէթիշէմէյէճէք օլուրսա՝ Հինտիսթանա գատար կիթմէյէ հագըր օղմասընը հէր վարտըղը եէրտէ աշիքեար սէօյլէր իտի։ Շէհիրէ տախլ օլտուղու կիպի Յիսուսեանլարըն պաշ փափազը Ս. Ֆրանչիսկոս Պօրճիանըն այաղընա տիւշտիւ եավվարար վէ նիհայէթի պուրատա արգիւսինէ էրտի։ Մանսաթըրա գապուլ օլունմասընըն խապէրի վէտէրինին գուլաղընա եէթիշէյինտէ պիր աճը մէքթուպ եազտար, թիւրլիւ էօրֆլէրտէն սօնրա՝ էյէր չափուճագ օրատան չըգրըպ իրատէթիյլէ էվինէ կէլմէզսէ տէմիրէ վէ թօմրուղա վուրտուրուրում տէյի եազտար բար։ Ագիղ

պու մէքթուպու ալտըղընտա փէտէրինին քէօրլէյիւ իւզէրինէ ալլատը վէ լաքին ֆիքրինաէ գալի գալըպ ասլա եէրինաէն դըմըլտանմտատը։

Քէնտինին իճրա էթտիյի ֆաղուլէթ թալիմաթլարըյլա գանտաթ էթմէյիպ պաշգալարընըն իւզէրինաէ պիր էյի շէյ կէօրտիւյիւնաէ օնու տա ալմադ իսթէր իտի. ֆիքրինին փաքլըղը մէլէք փաքլըղընտա պէնդէր իտի, ալլադ կէօնիւլլիւյիւ, բիյադաթտա օլան արզիւսիւ, օրուճ վէ փէրհիզէ օլան աշղ ու մուհապպէթի ղայէթ չօղ ուտու. վէ էյէր իթտաճ էմ բիյլէ պունլարա պիր գարար վէրիլիպ հուտուա քէսիլմէյէյիտի հէմէն ադ կիւն իչինաէ սալղընըղընը պօղար եաթադա տիւշէր իտի։ Վէ լաքին Ալլահա օլան մուհապպէթի հէր շէյտէն թաշգընը ըտը. պադէն տուտատա քէնտինի գայդ էտէր վէ Ալլահ իւզէրինէ սուհպէթ աչընտըղընտա քէնտիյի թուխթամայընդ էօքիւր էօքիւր ալլատ ըտը. վէ չօգ տէֆա գան հատարէթինի աէօնտիւրմէ իչին գընշ էյէտմինաէ պիլէ ատուգ տու եիւգիւնէ աէրմէյէ մէճպուր օլուրտուտու։ Ադիգ Պէքիրի տախի ղայէթ աէվէր վէ օնուն մէահի իւզէրինէ հէր նէ քի օղուրտատ քեաղատտա ալընըրտը։ Ալէտաէվիյէ վալիտէյ իտմիյլէ ադիգ Մէրեէմի թէտմիյէ էտէր

իսի. Հէր կիւն սապահ վէ ադշամ օնուն վէ ալիզ օլսու Ցիսուսուն Թասվիրլէրի հուզուրինէ տիզ չէօքիսպ քէնտի իւզէրինէ ալդըշսըրընը տիլէր իսի: Ակվիւլիսսի Ցիսուս իլէ պիր ան էվվէլ պիրլէշմէք արզիսսի օլ կիւնէ իզսիյատ պուլսուս քի էօլիսպ օնա դավուշմասան ղայրի պիր շէյէ հէվէսի եօղ ուսուս:

Ս. Ալաբէնսիսուսուն եօրթուսու հալըլղլարընսա՝ պիր կիւն մուԹպադսա խըղմէթ էսէր իքէն, պիրիսի Նէ՞ սիւշիւնիյօրսուն տէյի օորսու. Շու կէօրսիւյիւմ ալԹէշիլէ ճէհէննէմ ալԹէշինի բուպար էսէյօրում, վէ Ս. Ալաբէնսիսուսուն չէքսիյի իսքէնճէլէրի սիւշիւնիւյօրում տէյի ճէվապ վէրսի: Օլ կիւն ադշամ իւսԹիւ՝ իւզէրինէ պիր հիւմմա կէլսի: Ըէճամ դապուլ օլունսու տէյի սէվինէրէք եաԹաղա կիրսի, էյէր պիր սահա դալդմայաճադ սա օլուրսամ, Ալլահըն իրսահէԹի օլսուն տէյէրէք իւզէրինէ խաչ չըդարսը: Հէքիմ պիր Թէհլիքէ եօղ տէյի հէր շէյի կէրի պըրադմադ իսԹէյօրսուսույսա սա՝ ակիզ՝ Ալլահ Թարաֆընսան հէր շէյի էյի անլայըզ՝ ղայէԹ աշդու իսպաէԹ իլէ ասն ԹէսարիքեաԹընը կէօրսիւ վէ եանընսադի պուլունանլար օնուն շաղըղընը կէօրսիւքլէրինսէ՝ եիւրէքլէրի դալդըզ ադլամայա պաշլասըլար:

Ազիզ խաչը վէ ազիզ Պիքրին թաւլիրինի սըզ սըզ էօփէր իտի: Էթրաֆընտա պուլունանլար՝ աճէպա գալըպինի ալթ իւսթ էաէն պիր շէյ վարմը սըը տէյի ասրտուգլարընտա, խայր հիչ պիր շէյ եօգ գալըպիմ հազըը սըը, եա բէպպիմ, հազըը սըը, աէն գապուլ էյլէ տէյի, ճէվապ վէրտի:

Էօլմէտէն էվվէլ ազիզ Պիքր Մէրեէմ ճէննէթի պիքրլէրի վէ ազիզ բուհլար իլէ պէրապէր օտասընա կէլիպ օնու սէաատէթ մէքեանը ճէննէթէ տավէթ էթտիլէր:

Պունուն իւզէրինէ ճէննէթի մուհապպէթիյլէ գալպի թուէթուշտու. վէ չօգ սիւրմէյիպ բուհինի թէսլիմ էյլէտի: Պու ազիզ տահա օն սէքիզ եաշընը պիթիրմէմիշ իտի. վէ մանտաղըրա կիրէլի տաւխի չօգ օլմամըշ ըտը. վաֆթիզ լութֆուլա գապուլ էթտիյի փաքլըզը թամ վէ լէքէսիզ մեզարա կէօթիւրտիւ: Ալլահ թէալա պու գուլունուն իտինի թիւրլիւ միւճիզլէը իլէ զայէթ նամտար էթմիշ տիր. վէ հալա պու կիւնէտէք օնա սըզընըպ իմռատընը տիլէյէնլէը ազիզին միւճիզլէրինի կէօրիւրլէը:

Ս· ՄԻՔԱՅԵԼ, ԳԼԽՈՐԻՆ

ՎԷ ՃԷՄԻ ՃԷՆՆԷԹ ՄԷԼԷՔԵԼԷՐԻ

Վ՚Էլեսէի շէրիֆ իշխնաէ պու կիւնքի եօրթունուն պաշլանկըճը պէյլէ օլմուշ տուր: Բուլիա էյալէթինաէ վազթըյլա Գարդանօ վէ շիմոի Մ՚էլէք տաղը իամիյլէ մալում պիր տաղ վար տըր. պու տաղըն ճիվարընտա պիր չօպան սիւրիւսիւնիւ օթլատըը իքէն՝ սըղըրլարըն պիրիսի սիւրիւտէն այրըլըպ դայատան ցյուլմուշ պիր մաղարէյէ կիրտի, չօպան նէ դատար օրատան օնու չըղարմաղա չալըշըյտա զահմէթի պօշա կիթտի, վէ էնճամ խըրտընատան սրղըրըն իւսթիւնէ օզ ալտը, լաքին ալտըղը օզ ածահիպ խըզիլէ քէնտի իւսթիւնէ ատօնտիւ: Գօրդուսունատան շէհրին եպիսկոպոսունա կիտիպ մատտէյի անլաթտը. օ տա իչ կիւն վէրհիզ սրմալըտըղտան սօնրա Ս· Միքայել օնա կէօրիւնիւպ օլ եէրին քէնտի հիմայէսի թահթընտա օլտուղունու պիլտիրտի. վէ օրատա ճէմի ճէննէթի էհալիսի իզդէթինէ պիր իպատէթխանէ եափըլմա արզիւսիւնիւ պէյան էյլէտի: Եպիսկոպոս ղայէթ շազ օլտու վէ ազիմ ալայ իլէ օրայա վարըպ պիր կիւզէլ եէր

պուլտու քի քիլիսե օլմա իչին անճաղ միհրապ էքսիք իտի. ոնու տա եափըպ Ս· Միքայէլին վէ ախեր ճէննէթի էհալիսի ազիզ մէլէքլէրին իզդէթինէ աւնատու: Պու հիքմէթին խապէրի ասօրթ թարափա եայըլմասընատա հէր եանուան իպատէթքեար զիյարէթճիլէր գօշտուլար, վէ Ալլահ էֆէնտիմիզ տինտարլարըն տիլէյինէ մէպնի թիւրլիւ միւճիզէլէր իշլէտի:

Գիլ վազը, հադգ տըր քի պու ազիզէ մահատա իզդէթ վէ իքրամ օլունատն. ասմալի մէլէքլէր սիւրիւսիւնիւն պաշը վէ պէյի քէնտիսի տիր. տայմա Ալլահըն թահթի հուզուրինտէ տուրուր: Եարատըլտըզը կիպի՝ եարատըճըլարընըն էմրի ալթընա կիրտի, վէ ասը չըգմըշ շէյթանլարըն պաշընա գարշը իւք քէնտիսի գըլըճը չէքտի. Ալլահըն իհթիշամը իչին իզհար էյլէտիյի ալտագ կէօնիւլլիւքը, իթաատ վէ զայրէթ՝ օնու կէօյլէրտէ փայհէ իրտիրտիլէր: Էնքի վազթատա եհհատիլէրին սինօվասը իւգէրինէ նազըր օլտուզու կիպի, շիմտի տէ Ալլահ թարափընատան Քրիստոսուն քիլիսէսի իւգէրինէ հիմայէթճի մէէմուր օլունմուշ տուր:

Պունատան գոթի նազար Ս· Միքայէլ ճանըմըզը Ալլահըն տիվանը հուզուրինէ կէօթիւրմէյէ թայէին օլմուշ տուր. վէ

լաքին ալ թէհլիքէլի սահաթտա օնտան եարտըմ ումա պիլմէյ իչին՝ լազըմ տըր քի ճան չէքիշէն քըիսթիյան տախի Ալ-լահըն լութֆու իչինտէ պուլունուպ՝ ճանու կէօնիւլտէն թադաթը եէթիշտի-յի գաւուր խաամի շէյթանա գարշը ճէնքլէշին։ Քիլիսէի շէրիֆ տախի պու պապտէ օնուն գուվվէթլի օլմասընը թա-նըյըպ՝ Եա ազիզ Միքայէլ պիլէմիզճէ օլ, ճէնք գըզտըրըճնտա եարտըմըմըզա եէ-թիշ քի, օլ գօրդունճ շէրիաթ վազթըն-տա ղայպ օրմայալըմ, տէյի տուա էտէր։

Ալէսէվիյէ թաավիրճիլէր Ս. Միքայէլի էլինտէ պիր գալգան իլէ բէամ էտէրլէր, վէ գալգան իւզէրինտէ Ալլահըմըզա պէն-զէր քիմ տիր, տէյի, եազըլը տըր։ Ս. Գաբրիէլ տախի ֆիրիշթէլէրին իչինտէ աստամլարա չօգ տէֆա սէվինճլի միւժ-տէլէր կէթիրմիշ տիր. վէ ախէր մէլաի-քէտէն տախի պիրէր տանէ հէր քիշինին իւզէրինէ նասիպ օլտուղու հիչ շիւպհէ գալտըրմադ։ Մութլու օլ ճանլարա քի էյի էօմր կէչիրէրէք էօլիւմ սահաթինտէ փաք բուհլէրինի օնլարըն էլինէ թէսլիմ էտէրլէր։

Ս. ԳՈՒԲԻԱՍ, ՍԱՄՈՍԱՑԱՍ
ՎԷ ԱԲԻԲԱՍ

Պիսկղեսիանոս գրալըն տէվլէթի էյեամինաէ Ուահա էյալէթինին Սարկիդամա քէօյինաէ Գուբիաս նամինաէ պիր տինսար քիշի քէնտիյէ պէնզէր Ալլահտան գօրգար Սամոսաս իամինաէ ախէր պիր քիմսանէ իլէ տօսթլուգ փէյտա էտիպ ֆազիլանէ եաշար, գարտաշլարընը փութփէրէսթլէրին ֆիթլէրինաէն սագընարըը ըսը։ Եդեսիա վալիսի պունլարըն էթտիյինի տույտուղունտա Հասասալար եօլլայըպ թուրթտուրտու վէ ախէր չօգ քրիսթիյանլարլա պէրապէր հապս իչինէ սթտըրտը։

Գուբիաս վէ Սամոսաս իայլն զէման զընտան զահմէթլէրինի սապը իլէ վէ շապլըղլա չէքտիքտաէն ոճնրա հաքիմին հուզուրինէ չըգտըլար. իլէ իսկէտա թամթլըլըգ սուրէթիյլէ գրալըն արգը էմրինի ոնլարըն իամթրընա պրըսգարտագ տինլէրինտաէն չէվիրմէյէ չալըշտը, լաքին իայըր օլմայըպ իսքէնճէ վէ էօլիւմ էօրֆիւ վէրմէյլէ գօրգութմագ իսթէտի, վէ տիւշինսինլէր տէյի թէքրար հապսա եօլլատը։ Սոնրա տիվան գուրուպ եէնիտէն ոնլարը հուզուրինէ չաղըրտը վէ թէք-

բարէն թիւրլիւ վատլար էտէրէք փատիշահըն էմրի միւճիպինճէ դուրպան սունմայա թէքլիֆ էթտի, վէ լաքին ազիզլէր էինէ գապուլ էթմէմէլէրինտէ սաղ այադլարընա ազըր դուրշուն պաղլաթտըր վէ վէ օ հալտէ պէշ կիւն պէշ կէճէ դէվալէլէրը պըրագտը վէ վագթ վագթ եանլարընա վարըպ Փատիշահ էմրինէ միւթի օլմըրմաւսունուզ տէյի ազըար ըտը։ Պուսալ իլէ տախի հադդլարընաան կէլէմէտիյինաէ էնճամ շէհիրտէն տիշարը պիր եէրտէ ազիզլէրին պաշընը քէսմէյէ սիճիլ վէրտի։

Պունաան սօնրա դրալ Աբիբասը աբաթտը, վէ օնու քէօյիւնտէ վէ էվինտէ պուլամաատըղընաա՝ անաարնը վէ սաիր ադրապաարնը դէնճիրէ վուրուպ հապսա աթտըլար։ Ագիզ Աբիբաս սարկաւագ քէնտի ակպէպիյլէ օնլարըն պաշընա կէլէնի տույտուղունաա հիւանի իրաաէթիյլէ հաքիմին վէքիլինէ վարըպ քիմ օլտուղունու վէ նէ իշին կէլտիյինի պէյան էյլէտի։ Իշէրի կիրտիյինի կէօրէն օլտուղունու սօրուպ՝ Եօզ տէյի ճէվապ ալմաարնաա, Էօյլէ իսէ ուսլ իլէ կէլտիյին եէրէ գաշ, աթէշտէ եապըլմադ իզէրէ հադդրնաա ֆէրման չըգմըշ ըտը, վալիտէյնի վէ օլ պիր խըսմլարընը սօնրա պէյն ասլը վէրիրիմ տէյի վէքիլ՝ Աբիբասա նասիհաթ

վերսի։ Վէ լաքին օ՝ թէքլիֆի գապուլ էթմէյիա՝ էյէր սէն հաքիմին էօնիւնէ չըգարմազան պէն քէնտիմէէն չըգարըմ ոէմէօինսէ, պաղլամըր վէ Ալուսիասըն հուզուրինէ կէօթիւրսիս։ Օրտոս թէքրար պէ թէքրար թէֆթիշ օլուպ տինինսէ գալի գալմասընտա աէօրթ սաաթ միդտարի պիր էլինսէէն սոնրա սիր չօղ իաքէնճէլէր վէրսիքսէէն սօնրա ագիղի սաղ սաղ ալթէշ իչինէ ալթըպ եադարլար։ Օրտոս սէյրինի էսէն քրիսթիյանլարլա պէրապէր գընտանտան գուրթուլմուշ վալիտէի վէ ադրապատը վարըսը քի սօնրա թէնինին պադը գալան փարչալարընը ալըպ օպիրլէրինին մէզարընըն եանընա կիւմիւլէր։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 10

Ս· ՄԻՆԱՍ ԵՎՈՒՊՏԵՅԻ

Ս· Մինաս Մըսըր էյալէթինէ քրիսթիյան ալթալարտան տիւնեայա կէլիպ եաշը քէմալինէ եէթիշտիյինտէ Գիոկղեսիանոս գրալըն ապէրի սըրասընա կիրտի վէ քէօթահեա շէհրինտէ օրտուսունու գուրմուշ պէօլիւք իչինտէ խըղմէթ էտէր իսի։ Գըրալ էմրիյլէ քրիսթիյանլարա գարշը զուլմ չըգարըլընտա տին-

տարլարըն չօղու գաչար վէ էքսէրիսի տախի էլէ տիւշիւպ էօլիւրիւտիւլէր։ Մի-նասըն տախի գուլաղընա պու խապէր եէթիշտիյինտէ պիր թագրիպ իլէ օրա-տան գաչըպ գըրլարա կիթտի, վէ պիր իզտիհ եէրտէ իսքեան էտիպ օթ եէյէրէք զահիտանէ էօմր կէչիրիր իտի։ Իւչ աէնէ միւրուրինտէն սօնրա օլ պիր շէհիրլէրէ մուԹլու օգուշտուպ քէնտի տախի օնլարըն սէատէԹինէ հիսաէտար օլմա արզիւսիյլէ շէհիրէ էնտի վէ վագԹին հաբիմի հու-զուրինէ չըզրպ փուԹփէրէսԹլէրին սախ-Թէլիյինի, վէ քէնտինին .ըրիսԹիյան վէ վագԹ իլէ նէֆէրտէն օլմասընը տախի պէյան էյլէտի։

Տիման գուրուլուպ ԹէֆԹիշ օլմասըն-տա ԹէքրարտՀ տէսիքլէրինի միւգարրէր էթտի վէ հաբիմին Թէքլիֆլէրինի Թիւր-լիւ ազիլ սէօզլէր իլէ խօրլատը։ Պու-նուն իւզէրինէ նէ գատար ինճէ չըպուգ-լար իլէ ազիզին Թէնինտէն գան կէլին-ճէյէտէք տէօյսիւլէր իսէ տէ ատա ֆի-քրինտէն չէվիրէմէտիլէր։ Օնսան սօնրա պիր ազաճ իւզէրինէ ատրպ տէմիր Թա-րագլար իլէ էթինի գազըտըլար լսքին Ալլահըն շէճաաԹը գուլու պունունլա տա կէվշէմէտի։ Պունսան պաշգա Թիւր-լիւ իսքէնճէլէր վէրիպ խայրը կէօրիւլմէ-տիյինտէ պիր րէճալըն նասիհաԹը մի-

ճիպինճէ սաթը իլէ պաշընը քէսմէյէ էմր էթտի։ Գաթլ եէրինէ վարըպ թէշէքքիւրէն Ալլահա տուասընը էթտիքտէն սօնրա կէօյլէր փատիշահընա իր-թիֆա էյլէտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 11

Ս· ԵԴՄՈՒՆԴ

ԸՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Պու ապէզ Ինկիլիթէրրատա իպատէթ-քեար աթալարտան տիւնեայա կէլիպ օնլարըն էլի ալթընտա Ալլահ գօրգուսու իչինտէ էյի թէրպիյէ օլուր ուտու։ Զիա-տէսիյլէ Մաբիլա վալիտէսի օնու ֆազու-լէթ իչինտէ թէրպիյէ էտէր՝ մէլէքեանէ փաքլըզըն գըյմէթինի գալպինտէ ՝եէր-լէշտիրիր իտի։ Պուննլարտան գաթի նա-զար ճուման կիւնլէրի Ալլահ աշգընա նէֆսինի գըրըպ ճիւզի պիր շէյ չէքմէյէ ալըշտըրըր ըտը։ Եաշը պալիղ օլտուղունա-տա իլմ թահսիլ էթմէ իչին Փարիզէ եօլլատը վէ վագթին ճիւհէլասընըն սէօ-զիւնէ գափրլարագ մէշգ էթտիյի թալի-մաթլար իճրասընտան կէրի գալմամայա նասիհաթ վէրիրիտի։ Հէր գէման էսվապ եօլլատըզը վագթ պօղէ իչինէ պիր տէ խարտան կէօմլէք գօր վէ խաթըրընա

պըրաղըը ըար քի կիւնահ թէհլիքէլէ-
րինաէն սագընըպ ճէմի հասաէլերինի վէ
աղալարընը բուհի հիւքմիւ ալթընաա
թուրթապիլմէ իչին վագթ վագթ օնու-
տա դուլանաըն։

Աղիզ՝ վալիսէսինին հէր տէտիքլէրինի
իճրա էյլէտի, վէ օլ սէպէպտէն նաշի
Ալլահըն աճաիպ լութֆլարընա նայլ օլ-
տու։ Պիր կիւն արզատաշլարըյլա պէրա-
պէր կէզէր իքէն մապէյնլէրինտէ պիր աղ
աչըզ լագըրտըլար էթմէյէ պաշլատըլար.
վէ Եզմունդ ուալ իլէ օնլարտան այրըլըպ
պիր թարաֆա չէքիլտի վէ բուհանի քի-
թապընը չըզարըպ օգուրտուտու։ Պիր տէ
ատանտըզ պիր քիւչիւք կիւզէլ չօճուգ
սիֆաթը ալթընաա Քրիստոս օնա կէօ-
րինիւպ՝ Եզմունդ, հէր կիւն մէտրէսէտէ
սէնին իլէ պէրապէր իմ, պէնի թանը-
մայօրմուտուն, աննըմա պագ, տէյինճէ
էթտաթէն աննընա պագտըղը կիպի Յէ-
սու Նաղվէթցի Ղաֆտոր Հըէէց, իպարէտի
կէօզիւնէ բտաթ կէլտի. լագին կէօրիւնէն
չօճուգ օնուն եիւրէյինի շաղլըղ իլէ
տօլտուրտուգտան սօնրա ղայպ օլտու։ Օ
տագիդէտէն պէրի էօմրիւ օլտուգճա
դալգինտէ Գուրթարըճըընա պիր ագիմ
իպատէթ հատ օլտու, վէ հէր սաաթ օլ
թաթը կէօրիւնիւշ կէօզիւ էօնիւնտէն
կիթմէգ իտի։ Աղիզ պիքիր Մէրէմին

հիմայէթինէ քէնտիյի սիփարըշ էթմէ-
տէն կիւն կէչիրմէդ իտի. վալիտէսի վէ
սուլթանը իւնվանըյլա օնու չաղըրըը վէ
բիայէթ կատը իտի. մէկէքեանէ փաքը-
ղընը սագլամալ իչին օնտան իմտատ սի-
լէը իտի. պիր տէֆա էքի եիւզիւք ալըպ
պիրինի օնուն փարմաղընա վէ օլ պիրինի
քէնտի փարմաղընա կէչիրտի, վէ պու
վէճհ իլէ քիւլլիյէն տիւնեա մուհապ-
պէթինտէն այրըլըպ օնուն մուհապպէ-
թինէ պաղլանմասընը պէյան էյլէտի. էլ
գաղա իչ պաշ տիւշմանը եիւզիւնտէն
իւզէրինէ պիր իղվա կէլիպ եիւրէյի ալթ
իսթ օլմասընտա, աղիզ Մէրեէմին թաա-
վիրի իւզէրինէ թադտըղը եիւզիյէ պա-
գար, ահալընը խաթրընա կէթիրիր վէ
պէօյլէ շէյթանըն իղվալէրինտէն խէլաս
օլուր ուտու: Զօղ թիւրլիւ թէհլիքէլէր
իչինտէ տախի պուլունուրսա տա՝ հէր
ան օնուն եարտըմը քէրէմիյլէ գալպինին
փաքըղընա քիր կէթիրմէտի: Եդմունդ
պու թարիդ իւզրէ էօմր կէչիրիրքէն վալի-
տէսինին աղըր խասթէլիյինի իչինտիպ
վաթանընա ավտէթ էթտի վէ օնուն
վէֆաթընտան սոնրա եինէ Փարիզէ
տէօնէրէք իլմինէ պաշլատը: Վազթինտէ
թէֆթիշ օլունուպ հէփիսինտէն իւա-
թիւն վէ իլէրի պուլունմասընտա մէարէֆ
իւզէրինէ խօճա թայեին օլունտու: Պիր

գաչ սէնէ միւրուրինտէն սօնրա խօճալըզ մէմուրիյէթինտէն չէքիլիպ քահանայ օլտու վէ Ինճիլի շէրիֆին վազընա քիւլլիյէն քէնտիյի սունտու վէ տիլտէն զիյատէ եիւրէյլէ Ալլահըն քէլամընը սէյլէտէյի իչին իշիտէնլէրին տախի գալկինտէ չօգ մէյվէ հասլ օլտու, վէ եաշայըշլարընըն թարզընտա ածահիպ թէպտիլաթ կէօրիւնտիւ։ Պիր կիւն աչըգտա հատտըզ վէ սայըսըզ ճէմիաթ էօնիւնտէ վազվէրիր իքէն կէօյ գափանտը վէ պուլութլար տէօրթ թարաֆը դուշատըպ պիր պօրա իլէ եաղմուր կէլէճէք գըյաս օլունուր ուտու։ Ճէմիաթ՝ գօրդուսունտան գաչմադա պաշլատըղընտա՝ ադիզ հավանընը պօզուլմասընտա սէպէպ շէյթան օլտուդունու պիլիպ՝ գաչանլարա գաչմայընը տէյի թէմպիհ էթտի. վէ հավա իւզէրինէ պիր խաչ նիշանը էթտիքտէն սօնրա, եիւքսէք սէս իլէ, Ա՛մէլուն շէյթան եապտընտանընը իսմիյլէ սանա էմր էտէրիմ, չափուճազ շուբհտան տէֆ օլ տէյի, չաղըրտը։ Անինտէ պուլութլար գաթմըր գաթմըր օլուպ չէքիլտիլէր, իսթէյէրինէ կիւնէշ աչըլտը, վէ էթրաֆլարընտա օլան եէրլէրէ սէլ կիպի եաղմուր տէօքիւլտիւ։

Պիր գաչ սէնէ սօնրա ադիզ Գանթէրպուրի շէհրի իւզէրինէ պաշփիսգուպնատ օլունտու վէ պու մէսնէտէ եէթիշմիշին-

տէ՝ բիյազաթ թալիմաթլարընըն իճրաաընը էտէրէք ճէմի ճան սէլամէթի իւզէրինէ թային օլանլարա էյի իպրէթ օլուրուտու: Հիւքմիւ ալթընտա պուլունան քիլինէլէրէ պիդդաթ զիյարէթ էտիպ վազ վէրիր, տուլլարա, վէ էօյսիւզլէրէ դանիմէթիլէ սատադա տաղըտըր ըտը, հաթթա ճէմի քէնտի իրատընը սէֆիլլէրին վէ իհթիյաճը օլանլարըն ուղրունա գօմուշ ուտու: Հագգ թէալա պըրագտը քի գուլու թիւրլիւ տէրտիւ միհնէթտէ տախի թէճրիւպէ օլսուն: Պօրճու իւզրէ քիլիսէ հադդրնը մուհաֆազա էտէրիտի. պու սէպէպտէն փատիշահրն կէօղիւնտէն չըզտը վէ հէր թիւրլիւ զահմէթլէրէ վէ գուլմլարա ուղրատը: Ագիդ սապը իլէ հէր շէյի շէքտի վէ աճըրտպ թէսէլլի էթմէ իչին կէլէնլէրէ՝ պաշըմա կէլէն պէլալար, կէրշէք փէք ապըր տրը, լաքին սալընա պագարտագ պիր մուալիճէ տիր քի Ալլահ ճանըմրն սէլամէթի իչին եօլլամրշ տրը, տէր իտի: Պու գատար զահմէթլէրտէն սօնրա, վէլ հասլ օրատա դայրի իսթէտիյի կիպի քիլիսէ մասլահաթլարընը իտարէ էտէմէյէճէյինի կէօրիւպ Ֆրանչայա կիթտի:

Ակմիյէ կիրէճէյի կէճէ օնտան էվվէլ օլ շէհրին քիւրսիւսիւնէ օթուրմուշ Ս. Թոմսա օնա կէօրիւնիւպ թէսէլլի էթտի

վէ քէնտի կիպի քիլիսէ հադդընա գա-
յբոթլը իչին Ալահատն ալաճաղը իւճ-
րէթլէրի ճնա կէօսթէրտի։ Ֆրանչայա
եէթիշտիյինտէ մանաստըր իչինէ կիրտի,
վէ լաքին արատը չօղ կէշտիյիպ խաթէ-
լէնտիյինտէ վէ թէպտիլի հավա իչին
ախէր եէրէ վարտըյատ տա՝ տահա գիտաէ
ալըրլանտը, վէ քիլիսէ գանտունլարը իւ-
րէ եօլիւմէ հալըրլանտըգտան ոճնրա՝
շագ եիւրէքլէ փաք րու հինի Ալահրն է-
լինէ թէալիմ էյլէտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 12

Ս. ՓԵԳԻՈՒՆ ՎԱԼՈՒԱՐ

Ինֆէնտիմիզին 1127 թարիխինտէ Ֆրանչա տէվլէթինտէ՝ Ս. Փեղիքս փատի-
շահ ոճյունտան տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Թա քիւչիւք եաշընտան ֆուդարէլէր հադդընա պիր ճաճիպ մուհապպէթի վար
րտը, տահա դուճադտա իքէն էն պիւ-
յիւք հազդ էթտիյի շէյ էլիյլէ ֆուդա-
րէլէրէ փարա վէրմէք իտի։ Եաշը պալիղ
օլունճա ոճֆրտասընտան ընլարա եէմէք
եօլտարըտը. ոճդադտա չօղ տէֆա ընլարը
կէօրիւպ իւթիւնտէ վէրէճէք փարատ
պուլունմատըղընտա արդտասընտան գաֆ-
թանընը չըդարըպ պաղըշտամըշ տըր։

Տուսար վէ սատագասը պէրէքեաթըլա պիր տէֆա ասըլաճադ պիր ատամըն էօմ-
րիւնիւ գուրթարըպ՝ վագթիլէ օնուն պիւյիւք սուրը օլաճադընը փէշին աէօյլէ-
միշ վէ աէօյլէտիյի կիպի չըգմըշ տըր։ Կէնճլիյինի իլմ թահսիլինաե վէ իպա-
տէթիւ ֆազիւլէթ թալիմաթընաա սարֆ էթտիքտէն սոնրա տիւնեաատան չէքիլիպ
թէնհաատ Ալլահա խըզմէթ էթմէյէ գա-
րար վէրտի. վէ փատիշահլըգ թաճընա
օլան հազգընտան քիւլլիէն կէրի օլմազ
իչին փատազ օլտու վէ չէօլէ չէքիլտի։

Լաքին գատէր՝ քէնտի թէրթիպինէ ույմատը. չիւնքի Յովհաննէս Մաթա իա-
մինաե պիր նամտար օգուսմուշ քիշի Փա-
րիզտէն օնա կէլիպ էլի ալթընտա թէր-
պիյէ օլմազ իսթէր իտի։ Փեղիքս չօգ
մուհապպէթ իլէ միսաֆիրինի գապուլ
էթտի վէ իւզերինաե ֆազուլէթէ մէյլ
կէօրտիւյիւ իչին պիլէսինճէ իւչ աէնէ
միդտարի եաշատը։ Պիր կիւն ճքիսի պիր
պէրտաղ փուռնարըն եանընտա օթուրուպ
աէմանի շէյլէր իւզերինէ սուհպէթ էթ-
տիքլէրինաե եաղընտաքի օրման իչինտէն
պիր կէյիք արչըյարպ տիշարը կէլտի.
պունտուզու իւզերինաե պիր գըրմըզըյա
վէ մանիյէ վուրուր խաչ սարըմըշ ըտը,
վէ եավաշ եավաշ օրալարտա կէզինիր
իտի։ Ս. Փեղիքս պունու կէօրտիւյինաե

թէաճճիւպտէ գալտը, վէ նէ օլաճաղընը պիլմէտի։ Ինքիսի տէ սլտագըլա տուայա տուրուպ՝ պունուն նէ օլտուղունու պէյան էթսին տէյի Ալլահա եալվարտըլար, վէ րէճալտըը իշիտիլիպ Ալլահ ինքիսինին տէ եիւրէյինէ՝ զալիմլէր էլինէ տիւշմիւշ էսիրլէրի գուրթարմադա արզիս պըրագտը քի, օնուն ամէնիյլէ սանըքի եանար թուրթուշուրուտուլար։

Պունտան սօնրա բույալարընտա Ալլահ թարաֆընտան պու պապտէ մախսուս էմրլէր ալըպ՝ վազթին Փաշա Հազրէթլէրի իշհունճիւ Կոնսթանթինոսա ֆէնարլէրինի աչտըլար. օ՝ իլք իպթա գայլ օլմատը, լաքին սօնրա իդն վէրտի։ Իլք մանսաթըը Մալթայա եազըն պիր եէրտէ գուրտուլար, վէ սէպէպինի իշհատէն տինտաըլար տախի պազըը փարա իլէ վէ պազըը տախի օնլարըն արըսընա կիրմէյլէ Ալլահընն պաշլատըը իշի իլէրի կէօթիւմէյէ եարտըմ էտէր իտիլէր։ Մանսաթըը պիթտիյի կիպի Ս. Յովհաննէս Օսմայա կիթտի վէ մանսաթըընն իտարէսինի Ս. Փեղիքատ պրըագտը քի սէօղիւ վէ տամէնիյլէ ճէմի բահիպլէրինի պիր ազըմ քէմալէյէթէ եէթիշտիրտի։ Հէր շէյտէն զիատէ քրիստոսուն գանը պէհասըյլա սաթըն ալընմըշ սէֆիլ էսիրլէրին պուլունտուղու հալի նազլ էտէրէք եիւրէք-

լէրինի ալէվլէնտիրտի, վէ օնլարըն սէլա-
մէթի հադդընա գալկլէրինտէ մուհապ-
պէթ հասլ էթտի: Բահիպ օլմայանլարա
տախի նասիհաթ վէրիր վէ էլլէրինտէն
կէլէն եարտըմը ճէօմըրտլիք իլէ էթմէյլէ
օնլարըն խէլասընա հիսսէտար օլմայա
ղայրէթ վէրիր իտի: Պու գատար հազըր-
լըգտան սօնրա էսիրլէրին պուլունտուղու
եէրլէրէ բահիպլէրինի եօլլատը վէ պուն-
լար էլլէրինէ կէչէնլէրի բէճա վէ ագչա
գուվվէթի իլէ գուրթարըպ վաթանլարընա
եօլլարըտըլար:

Ս· Փեղիքս գօտուղու մանսաթըրըն
պու գատար իլէրի կիթմէսինի կէօզիլլէ
կէօրիպ թէսէլլի օլուր վէ Ալլահա շիւքր
սունար ըտը՝ վէ Ալլահտան տախի պիլ-
մուգապէլէ թաթը կէօրիւնիւշլէր իլէ
իվագընը ալըր ըտը: Ազիզ Պիքիր Մէ-
րեէմին մէվլուտունատան պիր կիւն էվվէլ
աաէթի իւզրէ օլ պիրլէրինտէն պիր սաաթ
իլէրի տուայա հազըրլըգ կէօրմէ իչին
քիլիսէյէ կիրմէսինտէ կէօրտիւ քի ազիզ
Պիքիր իլէ խայլի ճէնննէթի էհալիսի օրայա
թօփ օլմուշ Ալլահա սէնալէր օգուլօրլար.
քէնտիսի տէ օնլար իլէ պէրապէր օգու-
մաղա պաշլատը: Մէլէքլէրտէն պիրիսի
եանընա կէլիպ՝ չօղա վարմազ ճէննէթտէ
պիզիմ իլէ սէն տէ պիր օլաճագ սըն տէյի
միւժտէ վէրմէսինտէ, ազիզ շազ օլտու

վէ ճէմի բահիպլէրինի ճէմ էտիպ ալտը-
ղը խապէրի օնլարա պէյան էյլէտի, վէ
էսիր տիւշմիւշ ճանլարըն խէլասընատա
դուստուր էթմէմէյէ ղայրէթ վէ նասիհաթ
վէրտիքտէն ոնըա կիւլէր եիւղ իլէ ազիզ
բուհինի եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ
էյլէտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 13

Ա· ՀՈՄՈՒՈՆՈՅ

Պու ազիզ Իթալիատա Գրէմոնա շէհ-
րինատ տիւնեայէ կէլմիշ տիր։ Ամալարը
տիւնեա զէնկինլիյինատէն զիատէ ֆազու-
լէթ քէսպ էթմէյէ թալիպ իտիլէր. վէ
պու սէվկիւլիւ էվլատլարընըն սարընը տա-
խի, Հոմոբոնոս քի էյի ատամ տէմէք
տիր՝ մահատա գօյուպ՝ թաշլատըղը իամ
մութապըղ էյի վէ քեամիլ օլմայա ղայ-
րէթ էտէրիտիլէր։ Ազիզ տախի ոնլարըն
իմտատինի պօշա չըղարմայըպ եէվկիյէ
քէմալիյէթի թարիգինատ իլէրի կիտէր
իտի։ Եաշը պալիղ օլտուղունատա վէտէրի
ոնու օտաբընա կէօթիւրիւպ ախպատա-
թայա գօտու, վէ լաքին Հոմոբոնոս Ալլահ
թարաֆընատան օլ ատնատաթըն ղայէթ
թէհլիքէլի օլմատընը անլայըպ օլ գատար
իշինէ ատղուլմատը։ Հէր ատպահ տահա

իշէ պաշտամաւոն տուասքնը էտէր վէ պատարագքնը կէօրիւը իւտիւ. Հէր շէյ-
տէն էվվէլ Ալլահըն ճէննէթինի արա-
մալըզըզ. իշիմիզին բաամ կիտիպ պէ-
րէքեաթը օլմասը Ալլահաան տըը, տէր
իտի: Ալըպ սամ տըղընտա եալան սօյլէ-
մէտէն սագընըը ըտը. նահագ վէ հարամ
գազանճլարը գապուլ էթմէզ իտի. մա-
լըն տէյէրինտէն զիատէ շէյ թալապ էթ-
մէզ իտի. իշինէ զայէթ միւգայեէտ իտի,
վէ իսթէմէզ իտի քի քէնտի իհմալճըլը-
ղը իլէ պաշգալարընա զարար օլսուն:

Ամալարընըն աէօզիւնտէն շըգմազ
ըտը, վէ օնլարըն հէր հագգ աէօզլէրինի
Ալլահաան կէլմէ կիպի գապուլ էտիպ
իճրաասընը էտէր իտի. տիւնեայա կիրմէ-
սինի իսթէտիքլէրինտէ՝ օնա տա գարշը
գօմայըպ՝ պուլտուգլարընը գապուլ էթ-
տի վէ պիլէսինճէ քրիսթիյանա վաճիպ
մուհապպէթ իլէ կէչինտի: Ամալարընըն
էօլիւմիւնտէն սօնրա տախի ախզու ամա
մսալահաթընը իլէրի կէօթիւրտիւ, վէ
ճէմի էլինէ կէլէն ագչայը ֆուգարէլէրին
խայրընա սարֆ էտէր իտի: Զօգ տէֆա
մնհճուպ ֆագըրլարըն էվինի արար վէ
քէնտիսի էլիյլէ օնլարա սատագա վէրիր
իտի: Զէվճէսի պու գատար ճէօմէրտլի-
յինի չէքէմէյիպ՝ Պիր ապ տիւշիւնէրէք
էյլէ, պէլքի սօնրա պիզէ տէ եէյէճէք

*

գալմազ տէմէսինտէ, ազիզ՝ ընլարը գայբ-
րան Ալլահ պիզի տէ ամ պրոգմազ տէյի
ճէվապ վէրիր իտի։ Պիր կիւն գրիթլըգ
վազթինտէ էվինէ օլ գատար ֆուգարէ
թօփ օլտու քի Համրանտա էվտէ օլան
պիւթիւն եէմէյինի ընլարա տաղըթտը
վէ քէնտիսինէ պիր շէյ ատգլամադը։
Ջէվճէսի տիշարըտան էվէ կէլիպ ասֆ-
բայը գօմաբնտա տօլապը աչտը վէ էվ-
վէլքի կիպի սէլէ իչինտէ տօլու էքմէյի
պուլտու. լաքին քէսիպ պէյազ պուլ-
մադընտա՝ Պու նէ՞ տիր, տէյի պէալէմէյէ
ասրտու. վէ կէչմիշի տույտուղունտա՝
գէվճինին տէտիքլէրինէ գանտը։ Համ-
բոնտա ֆուգարէլէր հադգընտա պուն
քէզալէք չօգ միւճիւգէթլէր իշլէմիշ տիր,
վէ պու պապտէ նէ գատար տար չամ օլ-
մուշ ուտույտա տա քէնտիսի տայմա կիզ-
լի ատգլամադա զայրէթ էտէր իտի։ Հէր
կիւն կէճէ եարըտը գալգար վէ ճիվարըն-
տա պուլունան քիլիսէ իչինէ կիրիպ օրա-
տա Ալլահըն մէահինի օգուշան բոհիպլէր
իլէ պէրապէր քէնտի տէ տուտարընը էտէր
իտի։ Պիր կիւն ատէթի իւզրէ քիլիսէյէ
կիրիպ պատարագ կէօրիւր իքէն Ալլահըն
իզզէթինէ աէնապլէր կէօյլէրտէ օգուննուն
տէնիլտիքտէ, ազիզ օրատա վազ բուհինի
ափանարզ Ալլահն էլինէ թէսլիմ էթտի։
Տիզ իւաթիւնտէ էօլիւ պուլտուգլարընտա

ճէմի տինտարլար ապիզի էվլէյա կիպի թ.ութ.ուպ մէտհինի էթմէյէ պաշլատըլար։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 14

Ս· ՊՂԱՏՈՆ

Պու ապիզ Մաքսիմիանոս գրալըն տէվլէթի էյեամինատ էնկիւրիւ շէհրինատ տինտար ամթալարտան տիւնեայա կէլիպ քիւչիւք եաշընտա օնլարը գայպ էթտի։ Տօղուշու ֆազուլէթէ մէյլլի օլտուղու իչին ամթալարընտան գալմա վարիյէթինի տամթար վէ Քրիստոսուն խաթրը իչին գահմէթ չէքէնլէրէ տաղըտըր բար։ Զիւնքի հիչ քիմսէտէն իհթիրազ էթմէմիզ Քրիստոսու վազ էտեր իտի, օլ ատպէպտէն քէնտինտէն էյլիք պուլանլարըն էլիյլէ դամազլանըպ վուրթլարըն տիւշմանը տըր տէյի շէհր վալիսի Ագրիպպինոսուն հուդուրինէ չըգարըլար։ Տինի վէ նէրէլի օլմատը թէֆթիչ օլունուպ՝ տօղուշուղու տին իչինտէ գավի պուլունմատընտա օն իքի քիշի նէվպէթ իլէ ապիզի տէօյտիւրէր վէ լաքին ֆիքրինտէն չէվիրէմէտիլէր։

Պունտան սօնրա հաքիմին էմրիյլէ զընտանտա ամթարլար, վէ վագթ վագթ տիշարը չըգարըպ թիւրլիւ թէքլիֆլէր իլէ օնու ալտահլարըն իպատէթինէ չէվիրմէյէ

չալըշըրտըլար՝ հաքիմ քէնտի պիր թա-
նէճիք գըղընը պիլէ վէրմէյէ սէօզ վէրտի.
լաքին Ալլահըն սատրգ դուլու զալիմին
հէր թէքլիֆինէ ագիլ սէօզլէր իլէ գար-
շը կէլտիքտէն սօնրա թէքրար ագից տի-
նինի իգրար էթտի վէ էօլմէյէ հազըր օլ-
մասընը պէյան էյլէտի: Հաքիմ էօքէլէն-
տի վէ թիւրլիւ իսքէնճէլէր վէրտիքտէն
սօնրա գիֆֆէթ եադը իլէ թուԹուշմուշ
ամէշ իչինտէ եադմադ իսթէտի, վէ
լաքին ագիցին տուսաբյլա ամէշ սէօն-
տիւ վէ դըլընա պիլէ զարար կէլմէտի:
Ադրիպինոս կէօզիւնիւ աչըպ Ալլահըն
հիքմէթինի կէօրմէք շէօյլէ տուրսուն,
պունու պիւյիւճիւլիւք սատ էտիպ եէնի
իսքէնճէ ալամէլտըր իճատ էյլէտի. եէր
իւսթիւնտէ եամըրտար վէ տէրիսինի դա-
զըտըրդտան սօնրա արդասընտան պօյուն-
ճա ուզուն պիրէր պիրէր գայըշլար տիշտրը
սըյըրըր չըզտըրըր բտը: Ադից Պզատան
պու ճիւմլէ իսքէնճէլէրը վադթինտէ սատը
իլէ թահամմիւլ, վէ կիւլէր եիւգ իլէ
Ալլահը մէտհ էթմէսինտէ՝ զալիմ տահա
գիատէ խրշմա կէլիր վէ իսքէնճէլէրի ար-
թըրըր բտը: Պիր եիւքսէք եէրէ սատրը-
տը, սանքի պիւթիւն թէնինին տէրիսինի
սըյըրթտը վէ սօնրա ամէշ քէսիլմիշ
շիշէր իլէ ադիցին եարտարըրնը տաղտը
բտը: Պունա քէզալէք հէր նէ իսքէնճէ

վերտիյե ասլա ապիզի ֆիքրինաէն չէվիրէմէի, վէ պէլքի զընաանտա էօլիւր կիտէր մէմուլիյէ հապսա աթտըրըր վէ օն կիւն եէմէք վէ սու վէրմէտի: Լաքին օնուն պօղուլաճագ եէրտէ տահա իւթէ կէլմէսինի կէօրտիւյիւնտէ էնճամ սաթը իլէ պօյնունու վուրմայա էմր էյլէտի: Ճէլլատլար ալըպ դըբա չըգարմալարընտա ապիզ պիր ճիւկի վատէ վէրմինլէր քի սուսարընը պիթիրսին տէյի րիճա էթտի. վէ օլ անէ գառտար Ալլահըն ճէմի հիմայէթինէ շիւքր սունտուգտան սօնրա պօյնունու ուգատըպ՝ արզու էթտիյի շէհիտլէր թաճրնա նայլ օլտու:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 15

Ս· ԼԵՈՊՈԼՑՈՍ

Պու ապիզ նամտար վէ մէշհուր Աւսթրիա օճաղընտան իլէրի կէլմէ պէյզատէ տիր: Թա քիւչիւք չաղընտա ֆաղուլէթէ օլան մէյլի պէլլի իտի. եաշտաշլարընըն ցյունճագլարընտան այրըլըր վէ Ալլահըն հիքմէթլի սրըրլարը իւզէրինէ տիւշիւնիւր իւտիւ. էտէպի էրքեանըյլա քէնտինտէն պիւյիւքլէրէ պիլէ իպրէթ օլուր ուտու վէ պու քիչիւքլիւքտէ իգհար էյլէտիյի քեամիլլիյի պիւյիւտիւյիւնտէ տախի

*
* *

էլաէն պըբագմատը։ Էօմրիւնիւն փաքլըղը վէ տին հադգընա օլան դայրէթի իշին՝ հէփիսի տէ օնու Էյէ իսմիյլէ չաղըրը բարլար։

Փէտէրի էօլտիւքտէն սօնրա օնուն եէրինէ կէչտի վէ տէվլէթի օմուրունու փէսէնտ օլունաճագ թարդըլա իլէրի կէօթիւրիւր իտի. ճէմիւթը էյի իտարէ էտէ պիլմէ իշին Ալլահա իպատէթ աէն պաշգա եօլ եօգ տուր, վէ մութլու օլմանըն թէմէլի օ տուր, տէր իտի։ Օլ խուսուստան տոյի Ալլահրն վէ քիլիսէնին թէմպիհլէրինի սագլամատա դայէթ միւգայեէտ իտի. թէվռաթիլէրի հադգընա կէօսթէրտիյի մուհաթպէթ վէ իհսան էյլէտիյի գօլայլըգլար տիլ իլէ թարիֆ օլունմագ շէյ տիրլէր. հէր իսթէյէն օնուն եանընա չըգրպ հալինի արզ էտէպիլէր իտի. հէփիսինի սապր վէ մուհաթպէթ իլէ տինլէր վէ հադգ մաթլուպլարընըն իճրաասընը էտէր իտի։

Պու ապիգին գէվճէսի Ադնէս տէօրտինճի Հէնրիկա գրալըն գրգըլյոր, վէ ֆաղուլէթ պապինտէ քէտինտէն աշաղա գալմագ բոր։ Օնուն րէյի վէ րէճաաբյլա պիր միւքքէլլէֆ քիլիսէ եափմաղա գարար վէրտի, քի քէնտինին տէվլէթի օմուրունտան տուա էթմէյէ վագթի օլմաորդը իշին իշինտէ պուլունան զահիտ

քիշիլէր Ալլահա սէնալէր օգուտսունլար· վէ լաքին եափրլաճագ քիլիսէ եէրի իւ-
դէրինէ պիր ազ կիւճլիւք փէյտա օլմուշ
ուտու: Պիր կիւն դէվճէսիյլէ պէրապէր
փէնճիրէ էօնիւնտէ տուրուպ պու շէյ իւ-
դէրինէ սէօյլէշտիքլէրինտէ դաֆիլ պիր
բիւգյեար չըգտր վէ դէվճէսինին պաշըն-
տան թիւլպէնտի գափրպ կէօթիւրտիւ:
Պիր գաչ կիւն սօնրա Լէոպոլտոս ավա
չըգմասընտա պիր միւրվէր ադաճը իւդէ-
րինտէ թիւլպէնտի պուլտու վէ թէմիզ,
գուրու վէ ուսլ իլէ օրտտա ասրլըպ գալ-
մասընտա՝ Ալլահ օ եէրի քիլիսէ պի-
նատ իչին սէչմիշ տիր՝ տէյէրէք, էմր
էթտի քի ֆիլ հալ օ թիւլպէնտին պու-
լունտուղու եէր իւդէրինէ սէվիպ իպատէ-
թինի էթտիյի ազից Պիքը Մէրեէմին
իամի շէրիֆինէ պիր կիւզել քիլիսէ եա-
փրլսըն վէ արզիւսիւ միւճիպինճէ թէք-
միլ օլտուղունտա եանընտա պիր միւքէլ-
լէֆ մանտասթըր տախի եափտրըրպ Աւգու-
տինեան րահիպլէրի էլինէ թէսլիմ էթ-
տի, վէ օ մանտասթըր սէպէպիյլէ շէհրին
տտր տախի պու կիւնէտէք Գլօսթէրնայ-
պուրկ չաղըրըմըշ տրը: Վիէննատան օն
իքի միլ ըրտգ սախէր պիր կիւզել մահալ-
տէ սախր պիր միւքէլլէֆ մանտասթըր տա-
խի պինա էթտիրիպ օնու տա Ս· Բեռ-
նարդոսուն րահիպլէրի էլլէրինէ վէրմիշ

ութը։ Պու կիուն֊է խայրէթ եէրլէրի իչին սարֆ օլունան ազչէյի դայպ օլմուշ սայ֊մակ լազըր. Հաթթա սայմա ութշիւնիւր իւտիւ քի Ալլահըն խըզմէթինէ քէնտի֊լէրինի վէրմիշ բահիպլէր իչինտէ ճէմ օլուպ Ալլահա սէնա էթմէլէրինտէ՝ ճէ֊միաթը տահա էյի օլուր, տէվլէթի վէ խանէսի իւզէրինէ սէմավի ալդրշլար խա֊զինէլէրի կէլիր։ Պու ճիհէթտէն էօթի֊րիւ տախի քահանալարա չօզ իհթիպար էտէր իտի. էլ զադա օնլարըն իւզէրինէ ճէմիաթի թարաֆրնտան պիր գուլմ վէ եախօտ նահագդ սէօզ իշիտիլմէք օլուր֊սայլտար, օնու Ալլահըն շանրնա տօգանըր կիպի թութուպ էտէնին վէ սէօյլէյէնին թէրպիյէսինի տէրագատ իպրէթի ալէմ իչին ալանէն վէրիր իտի։

Գրըգ սէնէ միւտաւէթի ճէմիաթրնր փէտէր կիպի իտաբէ էթտի։ Հէվիսի տէ օնու սէվէր վէ օնտէն էօմրիւ ուզունլուդու իչին տուա էտէր իտիլէր։ Պու թարիգ իւզրէ եաշատըդտան սօնրա Ալլահ իւզ֊էրինէ պիր ազըր խասէթէլիք եօլտատ քի ածաիպ տապր իլէ չէքտի վէ չօզ տէֆա քիւչիւքլիւքտէ էպսէր էթտիյի ֆիլհա֊պի միւտաւաէսին սիճիլլի սէօզլէրինի ազլրնա կիլհիրէրէք քէնտի քէնտինի թէհէլլի էտէր իտի։ Խասէթէլիյի ազըր֊լանըպ կիւնլէրինին եագլաշմասրնը կէօր֊

ախյիւնաէ աշգ իլէ սուրբ խարհուրդլարը ալար վէ Էֆէնտիմիզին 1136 սէնէսինաէ ազիզ բուհինի եարատըճըլարընըն էլինէ թէալիմ էյլէմի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 16

Ս· ՄԱՏԹԷՈՍ

ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉ

Ս· Մատթէոս առաքեալ վէ աւետարանիչ՝ Գալիլիանըն կանա շէհրինաէ տիւնեայա կէլմի։ Ինճիլի շէրիֆին նազըլինճէ կիւմրիւքճիւ իմի, վէ օլ սէպէպտէն տոլայի հէվիսինին կէօզիւնտէն չըղմըշ վէ տալը սանըլը կիւնահգեար եէրինէ գօնտուրմուշ ուտու. չիւնքի եէհուտի միլլէթի քէնտիյի հէր վէրկիտէն մուաֆգ գըյաս էտէրէք՝ գրալ իսմինէ պիլէ պաճ ալանը այնէ գարշը հարէքէթ էտէյօր սէյի խօրլար վէ կիւնահգեար եէրինէ գօր բոլլար։ Պիր կիւն Մատթէոս առէթի իւգրէ փիշմանլիգէ էօնիւնաէ օթուրուր իքէն շահիրտէրիյլէ պէրապէր Քրիստոս օրատան կէչտի վէ թոպլը կէօգ իլէ օնա պագըպ, Հայտէ արտըմտան կէլ տիյինճէ, Մատթէոս տէրհուն լութֆ ըշըղըյլա նուրլանըպ չափուճադ այաղա գալգտը վէ արտընտան կիտիպ Քրիստո-

սու՝ էվինտէ եէմէյէ տավէթ էթտի։ Տա-
վէթլիլէր իչինտէ չօգ կիւմրիւք խըզմէ-
թինտէ պուլունանլար վէ ախէր սար չըգ-
մըշ կիւնահքեարլար տախի վար իսը, վէ
պունլարըն տա մէրամր օնուն տէտիքլէ-
րինի տույարագ տէօնիւպ արգասրնտան
կիմէմէք իտի։ Քրիստոսուն պու թուխ-
տուզու եօլտան ֆարիսիլէր հագդ էթ-
մէյիպ մըրըլտանմայա պաշլատըլար վէ նէ
իչին սիզին ուսթանըդ կիւմրիւքճիլէր
իլէ վէ կիւնահքեարլարըլա եէր իչէր
տէյի, շահիրտէրինէ, շիքեայէթ էթտի-
լէր։ Լաքին Քրիստոս օնլարտան էվվէլ՝
ճէվապրնր հազրըլամըշ իսը. Սաղլըըն
հէյիմէ ջո-հլնաճը եօգ պոռ, խոսլնէլէր իչին
հէյիմ լաղը պըր, տէյէրէք անլամմազ
իսթէտի, քի շիքեայէթլէրի հագդ տէ-
յիլ տիր, հէքիմին խաստէյէ կիմէտիյի
կիպի, քէնտի տէ ֆագաթ կիւնահքեար-
լարը տիւզէլթմէ իչին, տիւնեայա կէլմիշ
տիր։

ԲուհուլսաՀ՝ առաքեալլար իւզէրինէ
էնտիյի կիւն քէնտի տախի պու ադիմ
լութֆա նայլ օլտու. տահա քէնտիյէ
նատիպ օլան մէմլէքէթէ կիմէմէտէն եէնի
տէօնէննլէրին գալպինտէ հէր իչիմտիք-
լէրինի թապ էթմէ իչին Քրիստոսուն էօ-
լիւմիւ վէ իսքէնճէսի իւզէրինէ մուխթա-
սարն քէնտի Ինճիլինի թէէլլիֆ էթտի։

Ս· Մատթէոսուն գրամէթինէ Արապիա-
թան տիւշուիւ· փահիթախթը նատապար
շէհրինէ վարտըղընտա իքի մէշհուր վէ
ուսթա պիւյիւճիւլէր պուլտու։ Ազիզ օն-
լարըն հիլլէսինի թուԹտու վէ պիր տահա
օնլարըն տէքքէլէրինէ ինանմամայա՝ ճէ-
միաթա նահիհաթ վէրտիքտէն սօնրա
Քրիստոսու չավ էտէր վէ օնուն իամի շէ-
րիֆիյլէ օլ մուզեր քիշիլէրին պիւյիւ-
սիւնիւ պօզար ըտը։ Մէզքիուր թէլպիս-
լէր՝ իմթիպարլարընը վէ գազանճլարընը
իմթիրտիքլէրինի աշխքեար կէօրիւպ շէյ-
թան ֆէննի գուվվէթիյլէ զահիք քիշիլէր
եիւրէյինէ պիր աճախպ գօրգու պըրագ-
տըլար, վէ ատէթլէրի իւզրէ էլ իլէ վէ
աղըզ իլէ թիւրլիւ հարէքէթլէր էթ-
տիքտէն սօնրա եագընտաքի օրմանլըգ
իչինտէն իքի աճէպ իւլ աճախպ էժտէր
չըգարտըլար քի օնլարըն սէօզիւնճէ կէ-
լիպ շէհիրի զէհիրլէյէճէք իտիլէր։ Ս·
Մատթէոս ճէմիաթա եիւրէք վէրիպ՝
հէփիսինին էօնիւնտէ ճանվարլարըն գար-
շըսընա չըգտը վէ պիր խաչ նիշանը էթ-
տիքտէն սօնրա չափուճագ կէլտիքլէրի
եէրէ կիթմէյէ էմր էթտի։

Պունա քէզալիք ախէր միւճիզէլէր իլէ
փուԹփէրէսԹլէրին կէօզիւնիւ աչտը·
լաքին հէփիսինտէն զիատե պիր էօլմիւշ
շահզատե գըզըն տիրիլմէսի՝ ճէմի շէհր

էհալեսինին աէօնիպ քրիսթիյան օլմա-
սրնա աէպէպ օլմուշ տուր: Արապիսթան
փատիշահընըն պիր զըղը վար բար քի
պիր չարէսիզ խասթէլիյէ տիւշիպ էօլ-
մուշ իտիս: Մէզքիւր պիւյիճիւլէրի
ասթայա չաղըրըպ էօլմուշ զըղընը տի-
րիլթմէյէ թէքլիֆ էթտի, ընչար հէր նէ
քի էթտիլէր իսէ ատ՝ եարտըմչըրընա
չաղըրտըզլարը շէհիթանլարըն գուվվէթի
էյլէ պիր ալիմ միւճիզէյի էթմէյէ քեա-
ֆի տէյիլ իտի: Ս. Մաթէոս ասթայա
չաղըրլար՝ ալիղ՝ ճէնապէնին եանընա
վարըպ Քրիսթոսուն իսմիյլէ չափուճաղ
տիրիլիպ այաղա գալդմայա էմր էթտի:
Պու ալիղ վէ ալիմ հիքմէթ իւղէ-
րինէ փատիշահ ճէմի թէվապիլէրի վէ
շէհր էհալիսիյլէ պէրապէր վաճիթիղ
օլուպ քրիսթիյան տինինի գապուլ էթ-
տի: Բավիլէրին թահմինինճէ պու ալիղ՝
եիրմի իւչ այնէ միղտարի վարղ վէրէճէք
չօղ մէմլէքէթլէրտաէ կէղմիշ վէ հէր
տէօնտիւրտիւյիւ շէհիրլէրտաէ եպիսկոպոս
նասպ էտիպ, քիլիսէ խըզմէթինի ընչարա
իհալէ էտէր իտի: Մէրտում Արապիս-
թան փատիշահընըն Աֆիճինիա նամ զըղը
Ալլահ պիլիրլիյինի ահա իլէ տունմուշ
օլարաղ, միւսաիլէյհին խալիֆի ընտն
տիլպէրլիյինէ վուրուլուպ քէնտիյի ալ-
մաղ արզուլտի. լաքին ալիղէ գայլ օլ-

մատը: Փատիշահ Ս· Մատթէոսա էմը էթտի քի Ի֊ֆիճինիայը գանտըսըն· ֆադաթ ազիզ աքսինի նասիհաթ իլէտիլինաէ՝ խանքեար գուտտուրը շէրիֆ իչինաէ ազիզի վուրտուրտու: Սօնրա Ի֊ֆիճինիայը մէյլլինէ չէվիրմէյէ նաֆիլէ չափալայըպ՝ օնու տա գաթլ էթտիրտի· ֆագաթ քէնտի տախի գադէպինի ալտը վէ ույուզ խասթէլլիյինէ տիւշիւպ՝ սապը էտէմէյէրէք քէնտի քէնտինի թէլիֆ էթտի:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 17

Ս· ՓԻԼԻՊՊՈՍ ԱՌԱՔԵԼԱ

Վրիտտուն օն իքի շաիրտլէրինին պիրինի տէ պու ազիզ իտի· վաթանը Բեթսայիդա Ս· Անդրէասըն վէ Պետրուսուն հէմշէհրիսի վէ սատըգ ճանտան ոսաթտու վէ Ցիսուսուն տախի եանընտա սէօզլու կէչէր վէ իլերի կէլէնլէրին պիրի իտի· Քրիստոս իլէ թէքլիֆսիզ օլմասընը չէօլաէ եէմէք պուլունմատըղընտա՝ ճէմիաթը գայըրտարագ օլան ֆօտուլալար իչէրինէ աէօյլէմէմինտէն, վէ Անդրէաս իլէ պէրապէր՝ Քրիստոսու կէօրմէյէ կէլէնլէրին արզուսինի օնա պէյան էթմէսինտէն պէլլի տիր:

Բուհուլլահ լութֆու իլէ առաքեալլա-
րըն իւզերինէ էնմէսինտէ Փիլիպպոս տա-
խի օլ պիր առաքեալլար կիպի վազ վեր-
մէյէ կիթտի։ Պու ազիզին էթտիյի միւ-
ճիզէթլէրէ վէ Քրիստոսուն խաթրը իչին
չէքտիյի զահմէթլէրէ վէ գազանտըղը
ճանլարա հիչ շիւպհէ եօգ տուր, վէ լա-
քին նէրէտէ վէ նաըլ էօլտիւյիւնէ տաիր
աշիքեար պիր շէյ պիլմէյիղ։ Իթիգատա
շայան բավիլէրին նազլինճէ պու ազիզ
Սկիւթիա թարաֆընա գատար կիթմիշ
տիր. վէ Քրիստոսուն իամի շանը իչին
թաշա թութուլուպ գուրթուլտուգտան
սոնրա Տրայիանոս գրալըն տէվլէթի
էյէամինտէ պաշ աշտըղա խաչ իւզերինէ
ասըլըպ՝ ազիզ էօմրիւնիւ պիթիրմիշ տիր։
Մէզքիուր բավիլէրին զանընընճա էօլիւմիւ
տախի Հերապոլիս շէհրինտէ օլմուշ տուր,
քի Ս. Յովհաննէս Ոսկեբերանըն կիւն-
լէրինէ գատար թէնի օրատա տուրուր
ուտու վէ իւսթիւնտէն սէնէլէր կէչտիք-
տէն սոնրա ազիզ թէնինին պիր հիսաէ-
սինի Ըսթամպօլա վէ պիր հիսաէսինի Ր օ-
մայա կէօթիւրմիւշ տիւրլէր։

Ս· ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐԻՉ

Տէվլէթիմիզ նուրու վէ փէտէրի ազիզ Գրիգորուն ալթալարը Անակ վէ Ոգոհեա ըտըլար· պունլար Ազէմ թօփրաղընտան սուրէթէն գաչգըն Էրմէնիսթանա կէլ-տիքլէրինտէ Արտազ էյալէթինտէ Թա-դէոս առաքեալըն մէզարընա եադրն պիր մահալտէ Ոգոհեա համլէ օլուպ՝ էֆէն-տիմիզին 257 թարիխինտէ փահթախթի Վաղարշապատ շէհրինտէ օղլունու տու-նեայա կէթիրտի:

Արտաւանըն փատիշահլըղընը գալտը-րան Արտաշիր իլէ արալարընտա օլան «էօզպիրլիկի իւզրէ Անակ Էրմէնիլէրին ալիճէնտապ փատիշահը խոսրովու տէքք իլէ էօլտիւրմէսինտէ՝ մէրհումտն ին-թիգամընը ալմազ իչին խաին Անակ տա սիլսիլէսիյլէ գըլըճտան կէչտի: Ֆազաթ Ալտահրն մախտուս թէրթիպիյլէ իքի օ-ղուլլարը գուրթուլուպ՝ Սուրէնի Ազէմի-թանա հալտարընըն եանրնա գաչըրտըլար վէ օլ պիրինի քի պիզէ նուր վէրէճէյիտի Սոփի նամինտէ տինտար սիւտանտար Գայ-աէրիյէ կէօթիւրտիւ վէ օրտուա վաճթիպ օլուպ մէլէյին վէրտիյի խապէր իւզրէ ատը Գրիգորիոս գօնուլտու քի լիտանի բումիտէ այըզ վէ ույանըզ տէմէք տիր:

էնլի թադվա վէ զայէթլէ Ալլահան դօրդար սիւռանսարընէն էլի ալթընտա թէրսիյէ օլուպ՝ եաշըյլա իլմ վէ իպա-տէթ թալիմաթընտա տախի պիւյիւտու, շէօյլէ քի քրիսթիյան ամինիմիզին հէր սըրբընա վուդուֆ օլմուշ ուտու: Եաշը պալիղ օլսուղունտա Մարիամ իամիյլէ ֆաղուլէթ պապինտէ պիր նամտար զըղ իլէ թէզէվվիւճ էտիպ իւչ սէնէ սոնրա էքի էվլատը օլսու, վէ սէօզ պիրլէյիյլէ պիրիպիրինտէն այրըլըպ Մարիամ քիւչինք օղլու Արիստաղէս իլէ գարըլար մանտաթըընա կիթտի վէ պիւյիւք օղուլլարը Վըթանէս սիւռանալարընէն եանընտա գալըպ սոնրա տիւնեայա կիրտի: Գրիգոր պու կիւունէ իշինի սըրտայա գօսուգտան սոնրա փէտէրի Անտակըն Խոսրովա էթտիյի խայրընլըղը տույուպ՝ Տրդատ փատիշահըն խրզմէթինէ կիրէրէք պիր ճիւղի օլ սիլսիլէյէ օլան զարարը էօտէմէ իշին Էրմէնիստանա կիթտի, վէ քիմ վէ նէրէտէն օլմասընը տէմէտէն Տրդատա խրզմէթ էտէր, վէ փէտէրինին վէրտիյի կէչիճի տիւնեա վէ թէն զարարընա մուդապէլէ Ալլահ օնուն իլէ պէրապէր ճէմի տէվլէթինի փութփէրէսթլիք գարանլըղընտան գուրթարսըն տէյի տուա էտէր իտի: Պիր էյեամ օնուն իլէ բում մէմլէքէթլէրինտէ գալըղտան սոնրա՝ Տրդատ Դիոկղե-

տիանոս գրալտան թաճ ալըպ Երիպա քէօյինէ կէլտիյինտէ՝ թէշէքքիւրէն Էրմէնիսթանըն հիմայէթճիսի վէ ալահ-լարըն փիրի Արամազդըն գըզը Անահիտ փութուն պիւյիք վէ միւքէդդէֆ հէյքէլինտէ դուրպան սունմագ իսթէտի: Թէքմիլ օլտուգտան սօնրա խիւնքեար չաղըրընա չէքիլտի վէ սուֆրայա օթուրտու. պաշ շարապտան գըզմադըա պաշլատըղընտա՝ Գրիգորա էմր էթտի քի եէշիլ տալլարտան իսթիֆան եափրպ Անահիտ ալահըն միհրապընա փէշքէշ սունտուն: Ադիզ պու իրզմէթտէն չէքիլիպ Քրիսթիյանըմ վէ քրիսթիյանլարըն հադգ վէ պիր Ալլահընտան պաշգասընա իրզմէթ էթմէմ աէմէյինտէ փատիշահ Թէքթիր էթտի. Տիշարըտան կէլմէ պիր դարիպ քիշիսին, Թափտըղըմ ալլահա Թափմայըպ տա՝ հուդուրիմտէ պիլմէտիյիմ վէ Թանրմաղըղըմ Ալլահ ատընը վէրմէն, չօգ ճէհարէթ տէյիլ մի տէտիքտէն սօնրա օլ կիւն հապտա աճտըրտը:

Էրթէսի կիւն էօնիւնէ կէլտիյինտէ Տրդատ օլ գատար աէնէլէրտէն պէրի եանընմտա ատարպանէ հէր իրզմէթիմի էթտին. վէ օլ ատպէպտէն տախի պէն տէ աէնի պիւյիւթմէյի ֆիքրիմէ գօմուշ ուտուտ, նէ՞ իչին շիմտի պիր պօշ շէյ իչին էմրիմէ գարշը կէլիյօրսուն տէյինճէ՝

Գրիգորիոս, Աստուծոյ թեմպին էտէր քի՝ հէր խրզմէթքեար ադաբնա միւթի օլսուն. սէն տախի կէօրտիւն նէ դատար ճանուս կէօնիւլտէն սանա խրզմէթ էթմիշիմ, լաքին Աստուա վաճիպ օլան իզզէթի վէ իքաամէթի պաշդասընա վէրմէք ևադըշմազ, տէտի: Տրդատ պու ճէվապըն իշիթինէ էօվքէլէնիպ, զէնճիր, հապս վէ էօլիւմ էօրֆիս վէրտիյինտէ, Գրիգոր հիչ դօրդմատան թէքրար ճէվապ վէրիպ՝ Էյլէ իսէ պէնի սէրան շէհիալէրին սըրասընա գօրսուն, տէյինճէ, փատիշահ դուստուրմազա պաշլատը, ալէյհսուսուս փութլարը խօրլայըպ քէնտիյէ տախի հադարէթ էթմէսինէ տայանամայըպ իսքէնճէ վէրմէյէ էմր էթտի: Էլինի արտընտան պաղլաթտը, վէ ադըընա քէլէփչէ գօստուդտան ածնրա արդասընա թուզ քէլէլէրի գօստուրթտու. կէօքսիւնիւ թօմրուզա գօր կիպի պիր ալաթլա սըդըրդտան ածնրա՝ օյնադըար արտասընտան իւի կէշիրիպ մուալիադտա ասը վէրտի վէ դէվալը Գրիգորիոս օ հալտէ նէտի կիւն վէ նէտի կէճէ գալտը:

Ածնրա էնտիրիպ հուզուրինէ կէթիրթտիյինտէ, կէօրտիւնմի, ճանսըդ վէ հասսէսիդ տէտիքլէրին ալլահլար պաշընտա նէ կէթիրտիլէր. էյէր տահա ինատ էտիպ օնլարա սէճտէ էթմէսէն, տահա պէտ-

թէրինի հազըրլամըշլար տըր տէյի Տրդատ էօրֆ վէրինճէ, ալիղ ապիլ սէօզլէր իլէ ալլահ տէտիքլէրինին եաիմա օլմասընը կէօսթէրտի, վէ քէնտինին տօղրու Ալլահտան ղայրիսինէ սէճտէ գըլմայաճաղընը միւգարրէր էյլէտի: Տրդատ էվվէլքինտէն գիտէ իըրտա չըդըպ պիր այաղընտան պաշ աշաղա ատտըրտը, վէ ալթընտան նէճաաէթ թիւթսիւսիւ վէրտիքտէն սօնրա օն քիշի նէվպէթ իլէ աղիզի տէօյէր իտիլէր, վէ պու հալտէ տախի եէտի կիւն գալըպ օրատա պուլունանլարա հադգ եօլու էյրէտիր, վէ Ալլահըն եօլլատըղը իսքէնճէլէր իչին թէշէքքիւր օլուր ուտու:

Թէքրար աշաղա էնտիրիպ խօշամէտհ սէօզլէրիյլէ էմրինի էթմէյէ գանտըրատմատըղընտա այաղընը թօմրուղա վուրուպ օլգատար արդտը քի փարմագլարընըն ուճունտան գան կէլմէյէ պաշլատը, վէ փատիշահ էմրիմէ միւթիւ օլմըրմուտուն տէյի սօրար ըտը. վէ լաքին թէքլիֆի էինէ բէտտ օլունտուղունտա ուճու սիվըի էնքսէրլէր կէթիրտիպ թատանընտա վուրտու վէ էլլէրինտէն թուԹուպ եիւրիւտիւը իտիւ, վէ գան սէլ կիպի ագըպ եէրի ըսլաթմատընտա, Տրդատ՝ Իշխէ թատիտըղըն Ալլահըն կէօրիւնմէգ մսխալուգլարը պուռնլար տէյի օնու մատխարէ

էտէը իտի։ Պու տէտիքլէրինէ տէ էինէ հադգ ճէվապ ալընճա աղզընա պուրնու-նա վուրտուրտու, վէ սօնրա էէրէ եա-թըրըպ պաշընը մէնկէնէյէ վուրտուզ-տան սօնրա՝ պիր թօրպա իչինէ քիւլ տօլտուրուպ պաշընտան աշաղա սատը քի պէյնինի վուրուպ ադզընա զարար կէթիրսին։ Պունունլա տա հադգընտան կէլէմէտիյինէ թէքրար պաշ աշաղա սըրպ գարնընա սու տօլտուրտու, վէ ալ-լահլարա գուրպան սունմայա զօր էտէր իտի։ Լաքին Գրիգոր թէքրար օնուն ալ-լահ տէտիքլէրինէ գարշը սէօյլէյիպ թաւիտըղը Ալլահըն տօղրուլուղունու վէ չէքտիքլէրինէ պէտէլ օնտան իւճրէթինի ալաճաղընը կէօսթէրտիյինէ տէմիր թարագլար իլէ եանլարընը դաղըթտը, վէ սօնրա սիվրի տէմիր փարչալարը իւ-զէրինէ եաթըրտը վէ սաղ էէրի գալ-մայընճայտաղ իւսթիւնտէ սիւրիւքլէ-տի. տիզլէրինի գըրմադ իչին տախի էէնի ալէթլար իճատ էթտի վէ լաքին հիչ պիր թիւրլիւ օնուն հադգընտան կէլէմէտի-յինտէ գըզար վէ սապրը գուվվէթինէ շաշար ըտը։

Պու գաատար իսքէնճէտէն վէ հիքմէթ-տէն սօնրա ըէճալ քիսպարըյլա մէշվարէթ էտիպ խօշամատ սէօզլէր իլէ օնու զա-զանմադ իսթէր իտի. մաալահաթը օնլա-

ըա իհալէ էթաիյինտէ իշլէրինտէն Տաճատ իամինտէ պիրի Գրիգորուն քիմ օլմասընա Գայսէրիտէն իապէր ալտըղը իչին գայնաթասը Արտաւազը կէթիրթտի վէ օնուն հագդընա պիլտիյինի փատիշահըն էօնիւնտէ սէօյլէթտի: Տրդատ, փէտէրինի էօլտուբէն իաին Անակըն օղլու օլմասընը տույտուղունտա՝ էլինի վէ այաղընը պաղտայըպ Արարատ էյալէթինէ սիւրմէյէ վէ Արտաշատ գալէսինէ սօգուպ տէրին գույուա՝ իչինտէ էօլսիւն տէյի ամմաղա էմր էթտի: Օնտան սօնրա պուտախի օ դույուա ամբլան ախէր գապահամբլալար կիպի հավասընըն ֆէնալըղընտան, վէ դէհիլլի երլանլարտան փարէ փարչէ օլուպ վիւճուտի գալդմըշ տըր գըյասըյալ՝ ղայրի իւգէրինէ սէօյլէնմէյիպ ատը ունուտուլտու:

Լաքին Ալլահ դուլտունու քէնտի սիանէթի թահթընա ալըպ գույու իչինտէ հիքմէթինի կէօսթէրտի. մէլէքլէր կէօյտէն էնիպ ալիպի Թէսէլլի էտէր իտիլէր, վէ Ալլահըն Թէրթիպկյլէ պիր տուլգարը հէր կիւն գույունուն եանընա կիտիպ իչինէ պիր էքմէք ամար ըտը, վէ պու Թարիգ իւզրէ օն պէշ սէնէ ապիպ Գրիգոր օլ գօրգունճ գույու իչինտէ Ալլահա սէնաէլէր օղույարագ եաշատը:

Տրդատ՝ եկէղեց էյալէթինտէ Գրի-

գորա օլ գատար իսքէնճէլէր վէրտիքտէն սօնրա փահիթախթը Վաղարշապատ շէհ-րինէ կիտիպ ֆէրման չըգարտը վէ ճէմի ուլու տէվլէթի իչինտէ օլան պիւյիւքլէրէ վէ քիւչիւքլէրէ՝ փուխթլար իպատէթինտէ ղայրէթլի օլմայա էմր էտիպ՝ օնլարա կէլէն քրիսթիյանլարըն հէր վէճհիլէ հագգլարընտան կէլմէյի ըամնարլատըգտան սօնրա՝ քէնտի իպրէթիյլէ օնլարա տահա զիատէ եիւրէք վէ ղայրէթ վէրմէ իչին, սէվտիյի վէ խըզմէթինտէ սատըգ Գրի-գորու պիլէ պու պապտէ էսիրկէմէյիպ՝ փուխթլարա ասի օլտուղու իչին օնա էզլի-յէթ վէրտիքտէն սօնրա գանըը գույուլա ալթմասընը պէյան էյլէտի։

Իւզէրինտէն օն տէօրթ սէնէ կէչտիք-տէն սօնրա Ս. Հռիփսիմէ արգատաշլա-րըլա պէրապէր տին ուղրունա Վաղար-շապատ շէհրի գուրպինտէ գանընը տէօք-տիւ, վէ տահա թէնլէրի գըրտա կէօմիւլ-մէմիշ տուրուր իքէն, Տրդատ ալթընճը կիւն տէֆի ղամ իչին ավա կիթմէսինտէ էթտիքլէրի գուլմլարա մուգապէլէ Ալլահ թարաֆընտան իւզէրինէ պիր աճաիպ գազէպ կէլտի։ Ճինտէն չարփըլըպ արա-պատան քէնտինի աշաղա ալթտը, վէ էթինի կէմիրմէյէ պաշլատը. վէ ինսան գըյաֆէթինտէն տահի չըգրպ եէպանի խընգիրլէրէ տէօնտիւ վէ օնլար կիպի

ինանալար արաւբնաան գաչըպ օրմանլար-
տա հայվանլար իլէ օթլանըը ըտը· հէր
նէ գաւտար շէհիրէ կէթիրմէյէ չալըշտը-
լարըտա տա զաթի գուվվէթի իւզէրինէ
շէյթան զօրու տախի կէլտիյի իչին գա-
պիլսիգ օլտու· րէճալ քիպարլարը արա-
ւբնտան տախի չօղու թիւրլիւ գազէպլէրէ
ուղրամըշ ըտըլար:

Ալլահ թէալա պիր հիքմէթ իլէ Տրդա-
տըն գըզ գարտաշը Խոսրովիդուխտա
պէյան էյլէտի քի Գրիգորու գույուտան
չըգարմազանըզ իւզէրինիզէ կէլէն պէ-
լատան գուրթուլամազընըզ· տույանլար
պու խապէրին իւզէրինէ նէ գաւտար կիւ-
լէր իտիսէլէր տէ թէքբար պէ թէքբար
Ալլահ թարաֆընտան հիքմէթին կէօ-
րիւնմէսինտէ՝ Օտայ իսմինտէ պիր րէճալը
Արտաշատա եօլլատըլար, վէ պու թաս-
հիհ էտիպ օնու սաղ պուլտուղունտա իփ
իլէ եօգարը չէքտի, վէ իւսթիւնիւ պա-
շընը թէմիզլէյիպ եէնի էավսապլար կիյին-
տիրտիքտէն սօնրա՝ աշըրը շապըրըլա ալար
վէ պիլէսինճէ Վաղարշապատ շէհրինէ
կէօթիւրտիւ:

Րէճալ քիպար վէ ճէմի Ալլահտան
գազէպլէրինի ալմըշ ճանլար շէհրտէն
ուիշարը պէքլէր իտիլէր· Ս· Գրիգորուն
սաղ սէլիմ Օտայ իլէ պէրապէր կէլտի-
յինի կէօրուիքլէրինտէ, սէյիրտիպ այա-

ղընա տիւշտիւլէր վէ էթտիքլէրի քէմ-
լիքլէրէ աֆվ տիլէր իտիլէր. Տրդատ փա-
տիշահ տախի օլ մէքրուհ սուրէթի իլէ
կիտիպ ազիզին այաղընա գափանտը: Ս.
Գրիգոր պունլարը պու հալտէ կէօրտու-
յիւնատ եւ-ըէյի գալգտը վէ տուա էտիպ
սէֆիլ հալէրինի ֆէհմ էտէպիլէճէք
գաւսար ազըլլարընը պաշլարընա կէթիր-
տի, վէ էավապլարընը կիյտիրմէյէ էմր
էթտի: Տրդատ թէքրար օլ պիր րէճալ-
լարըյլա ազիզին այաղընա տիւշիւպ էթ-
տիքլէրինէ աֆվ տիլէտի, վէ Ս. Գրիգոր
մուհապպէթ իլէ գուճագլայըպ գալարը-
տրգատան ասնրա՝ պէն տէ սիզին կիպի
եարատըլմըշ պիր գաւիֆ գաթըմ, էէրի,
կէօյիւ վէ ճէմի մահլուգաթը եարատան
Ալլահա սէճտէ գըլընրգ, անճագ օ սիզին
տէրտինիզէ տէրման վէրէպիլիր տէտիք-
տէն ասնրա քրիստոսուն ուղրունա գան-
լարընը տէօքմիւշ ապիզէլէրին թէնլէրի
նէրէտէ տիր տէյի սօրտու. օնլար իլէ պէ-
րապէր էօլտիւքլէրի էէրէ կիթտի վէ քէ-
ֆին իշնի վէրտիքլէրի կիւզէլ վէ ինճէ
լինպաալարը գապուլ էթմէյիպ օնլարըն
եըթըգ էավապլարըյլա ալըպ հալըըլա-
տըղը էէրտէ կիւմտիւ, վէ քէնտիսի օլ
կէճէ օրատա գալըպ ճէմի էրմէնիսթանըն
տէօնիւպ քրիսթիան օլմասը հագգընա
Ալլահա տուա էտէր իտի:

Էրթէսի կիւն փատիշահ իլէ պերապեր ճէմի միւթէպերանը միլլէթ թէքրար օնուն պուլունտուղու եէրէ կէլիպ էօնիւնէ տիղ չէօքտիւլէր վէ աղլայարագ օնտան աֆիվ տիւլէր վէ տէրտլէրինէ շիֆա վէրմէյէ նիյազ էտէր իտիլէր: Ս· Գրիգոր աղգընըր աչըպ Քիլիճապի մուգատասէտէն օնլարա սէօյլէմէյէ պաշլատը վէ Էրմէնիսթանըն տէօրթ թարաֆընտան իշիտէնլէր օրայա գօշար կէլիր իտիլէր, վէ օ ալլահանի սէօզլէրիյլէ հէվիսինին քէօր օլմուշ ճան կէօզլէրինի աչար վէ քրիսթիյան տինիմիզէ վաճիպ օլան թալիմաթլարը էօյրէտիր իտի: Ալթմըշ պէշ կիւն միգատարի պէօյլէ էթտի, վէ հէր կիւն օրուճ վէ փէրհիզ սրմարլատը, ալթմըշ ալթընճը կիւն՝ կէօրտիւյիւ բուայը օնլարա նազլ էտիպ հադգ պիր Ալլահա սէճտէ իչին իպատէթխանէլէր եափտը վէ աղիզ խաչլարը տիքտիքտէն ատնրա ճէմի տէրտիմէնտլերի իչինէ թօփլայըպ օնլար իլէ պերապեր Ալլահա տուա էթտիքտէն ատնրա հէվիսինէ տէ շիֆա ալը վէրտի. ճինլիլէր. գուրթուլտու, Տրդատ ինսան դըյաֆէթինէ տէօնտիւ, քիւթրիւմլէր տիւզէլտի, վէ ախէր իլլէթլէրէ կիրիֆթար օլմուշլար անտատան տօղմա կիպի սաղ վէ կիւզէլ օլտուլար, վէ ալտըգլարը հիմայէթէ մուգապէլէ շազ օլուպ Ալլահա

շինքը սունաբրտրելար: Պունաան պէօյլէ փութխանէլէրի երգբպ օնլարըն եէրինէ քիլիսէլէը եափմաղա պաշլատըլար, վէ սօնրա Ս. Գրիգորու Գայսէրիյէ եօլլայըպ՝ Ս. Ղեւոնդէս սէրվիսդուպ՝ գալպի մէտրոբիյէթլէ մէմլու՝ փատիշահըն րէճասընա պինայէն ազիմ ալայլէ օնու եպիսկոպոս նատպ էթտի: Ս. Գրիգոր գինէթ իլէ կէրի տէօնտիւյինտէ արզիւսիւ միւճիպինճէ Ս. Յովհաննէս Կարապետին վէ Ս. Աթանագինէսին թէնէլէրինտէն պիրէր փարչա կէթիրտի վէ հէր վարտըղը եէրլէրտէ միւճիզէլէը իշլէր իտի: Տրդատ ազիզ Գրիգորուն կէրի տէօնտիւյինիւ իշլէթտիյինտէ սուլթանը Աշևէն վէ հէմշէրիսի Խոսրովիդուխտ իլէ Եփրատ ըրմաղընըն եանընտա գարշըսընա չըգտը. վէ մէքթուպինին ճէվապընը ալըպ Ալլահըն էթտիյի էյլիյէ շազ օլտուգտան սօնրա օրատա քէնտինի վէ ճէմի էթպատալարընը վաֆթիզ էթմէյէ եալվարըըրտը: Լաքին Ս. Գրիգոր պիրտէն պիրէ էթմէյիպ օթուզ կիւն օրուճ վէ փէրհիզ սըմարլատը վէ թէքբար Ալլահըն եօլունու օնլարա էօյրէթտիքտէն սօնրա ազիզ վաֆթիզ նուրույլա ճէմիսինի Ալլահ էվլատը վէ ճէննէթ միրասխօրու էյլէտի: Օնտան սօնրա քիլիսէլէը եափտը, քահանալար վէ եպիսկոպոսլար գօտու, մանասթըրլար

պինա էտիպ Ալլահա խըզմէթ էտէնլէրին սայըսընը չօղալըթար: Իսթիխարըզ վազ-
թինաէ իբի էվլատլարը Արիստակէս վէ Վըթանէս տախի փատիշահըն մաթլու-
պու իւղերէ եանընա կէլիպ օնա եարտմ էտէր իտիլէր, ալէլխուսուս Արիստակէս
քի ասն սէնէլէրինաէ օնուն եէրինաէ քիլիսէ իտարէսինի քէնտիսի կէօրիւր
իւտիւ: Ս· Գրիգոր կէօզիւլլէ ճէմի էր-
մէնիսթանըն Ալլահա տէօնմէսինի կէօ-
րիպ թէսէլլի օլտուգտան սօնրա վազթ
վազթ տապլարա չէքիլիր վէ օթ եէյէրէք
տուտտա վէ թէֆէքքիւրաէ կիւնլէրինի
կէչիրիր իտի:

Պիւյիւք Կոստանդիանոսուն տախի տէօ-
նիպ քրիսթիյան օլմասը տույուլմասընա
տա Տրդատ փատիշահ Ս· Գրիգոր իլէ
Րօմայա կիթտի: Գրալ վէ վազթինն փափա
հազրէթլէրի Ս· Սեղբեստրոս չօգ մու-
հապպէթ վէ իզզէթ իլէ պուննալարը գա-
պուլ էտիպ իբի մէմլէքէթին միւճիզէթ
իլէ տէօնմէսինի պիրի պիրլէրինէ նագլ
էտէրէք Ալլահա շիւքր սունար ըտըլար:
Պու արալըգ տախի Ս· Սեղբեստրոս Ս·
Գրիգորա կաթողիկոսլուգ վէրտի: Իզնիք
շէհրին իւմուժի մէճլիսինէ Ս· Գրիգոր
տախի տաճէթ օլունտու, վէ լաքին իզ-
զէթտէն գաչըպ եէրինէ օղլու Ս· Արիս-
տակէսի եօլլատը, վէ օնլարըն գարարընը

կէթիրտիյինաէ դաքու էտիպ իւզէրինէ պիր գաշ շէյ տահա իլավէ էյթեմի։ Օն-տան սօնրա քիւլլիյէն քէնտիյի Ալլահա վէրէպիլմէ իչին թէրքի տիւնէա էտիպ Սեպու տաղընտա Մանէ պիքիրին մադա-բատը իչինէ չէքիլտի, վէ օրատա խայլըճա եաշատըգտան սօնրա քիմսէ կէօրմէտէն փաք վէ ապիդ ճանըներ եարատըճըլարընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի քի, սօնրա չօպան-լար թէնինի պուլուպ պիլմէյէրէք օրատա կիւմիւլլեր, վէ արաբընտան նիչէ աէնէ-լեր կէչտիքտէն սօնրա Գաւնիկ խամինաէ պիր զահիտէյէ պէյան օլունուպ օրատան Թորդան քէօյիւնէ կէթիրիլտի վէ ախէր եէրլէրէ տէ տաղըլտը, վէ պաշը հալա նաիօլմատէ տիր։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 19

Ս. ՆԵՐՍԷՍ ՀԱՅՐԱՊԱՏ

ՎԷ ԽԱԴ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ

Ս. Ներսէս Գրիգոր Լուսաւորիչին սոյ-ունտան օլուպ տէտէսի Ս. Յուսիկին էլի ալթընտա վէճք էյի թէրպիյէ օլտու, վէ տահա քիւչիւք իքէն Գայսէրի շէհրինին նամտար մէարէսէլէրինէ իյմ թահսիլի իչին եօլլանըպ օնտան դիսատէ բուհանի շէյլէրէ աշինալըդ վէ մուհապպէթ քէսպ

էթաի։ Ասնրա Ըսթամպօլա կիտիպ պէր պէյգատե խանէտէն գըղ ալար վէ Ս· Ա֊հակը տիւնեայա կէթիրտի։ Փատնեբսէհ էօլտիւյիւնտե մէմլէքէթ փիսգու պլարը, Արշակ փատիշահ վէ ճէմի միւթէպերանը միլլէթ պէյնինտե միւգաքերաթ օլուպ Ս· Լուսաւորիչին քիւրսիւսինէ Ներսէսի շայէսթէ կէօրտիւլէր։ Ս· Ներսէս պու մէսէլէտի իւգերինէ ալմազ իսթէմէդի իտիյ֊ե տէ՝ դօր էտիլտիյինտե՝ գարշը կէլ֊մէմէ իչին, շու շարթ իլէ գայլ օլտու քի՝ պիւյիւք, քիւչիւք խաթըր պազմատան դադահաթլարընը եիւղէրինէ վուրաճազ։ Պու թէքլիֆինէ միլլէթ գայլ օլտուղունտա Գայսէրիյէ կիթտի վէ եպիսկոպոս օլտու, վէ Ալահ թէալա թիւրլիւ միւճիդէթլէր իլէ օնուն քէնտիյէ մազպուլ օլմասընը ճէմիաթա պէյան էյլէտի։

Ամէթինտե հէր թարաֆտան դարշըսընա չըզտար վէ մուդարէբ ալդըշընը տիլէր իտիլէր։ Էրմէնիսթան թօփրաղընա այազ պատտրըղընտա Արշակ փատիշահ տախի րէճալ քիսարը վէ ճէմի ադքերիյլէ դարշըսընա չըզըպ ալդըշընը տիլէտի, վէ թատիր օլունմազ շազլըղ իլէ ալըպ փախ֊թախթընա կէթիրտի. վէ հէր կէօրէն ատնքի Ս· Գրիգոր Լուսաւորիչի կէօրմիւշ կիպի, օնա իզզէթ վէ րիայէթ էտէր վէ ատլէր իտիլէր։

Ֆիլ վագը քէնտինին սիւրտիւյիւ էօմր թարզը տախի ծնտան աշաղա գալմազ րտը: Ալլահ մուհապպէթիյլէ գալպի թութուշմուշ, միլլէթինին ուղրունա քիւլլիյէն քէնտիյի սունմուշ ուտու. պիւ-յիւքլէրի, քիւչիւքլէրի թէրպիյե էթմէյե պաշլատը, պիլմէյէնլէրե էօյրէտիր, եա-նըլմըշլարը տօղրու եօլա կէթիրիր, սէօ-ղիւնէ տիյնէմէյէնլէրի թէքթիր էտէր, վէ էյիլէրե տահա էյի օլսունլար տէյի եիւրէք վէրիր, վէ էյի իպրէթիյլէ հէր տէտիքլէրինի միւգարրէր էտէր իտի:

Արշակ վատիշահըն րիպաբլյա եպիս-կոպոսլարը վէ միլլէթին պաշլարընը Աշ-տիշատ շէհրինէ թօփլայրպ՝ պէհասըզ գանըլա սաթըն ալընմըշ ճանլարըն հրֆզը իչին միլլէթ վէ քիլիսէ հագգընա չօգ խայրըլը շէյլէր գօտու. օնտան սօնրա պի-մարխանէլէր վէ իմարէթխանէլէր եափրպ իրատալարընը թախսիս էթտի. վէ ճէմի գարար վէրտիյի շէյլէրին իւզէրինէ քէն-տի սատըգ սարկաւագը Խադը նազըր գօ-տու: Պունլարտան գաթի նազար քիլի-սէլէր, մանասթըրլար, վէ մէտրէսէլէր եափրպ իչինէ ֆազուլէթ վէ իլմ ճիհէ-թիյլէ նամտար քիշիլէր գօտու: Ֆուգա-րէլէրտէն պիր գաչընը ալմատան սօֆրայա օթուրմազ ըտը, մահճուպլարա կիզլիճէ սատագա վէրիր. խասէթէլէրէ զիարէթ

էտէր վէ եարալըլարըն եարասընը պաղ-
լար ըտը: Քէնտի հիմայէթինէ սիփարըշ
օլմուշ սիւրիւսիւնին հադդընա կէճէ
կիւնտիւզ պիղդաթ չալըշտըգտան սօնրա՝
տուասընտա պիլէ ունուԹմազ, վէ սէօզ
իլէ տէօնտիւրէմէտիքլէրինի տուասըգուվ-
վէթիլէ իալահ էթմէյէ չալըշըր ըտը:

Օլ վագիթլէրտէ Արշակըն վէ Վաղեն-
տինանոս գրալըն մապէյնինտէ պիր խու-
սուսԹը գուհուր էտիպ՝ գրալ՝ եանընտա
րէհին ալըգօտուզու փատիշահըն պիրա-
տէրի Տրդատը էօլտիւրտիւ վէ քիւլլիւ
ասքէր իլէ Թէոդոս սէրասքէրի իւզէրինէ
եօլլատը: Արշակ պունա պիր չարէ պուլ-
սուն տէյի Ս· Ներսէսէ եալվարտը, քի
փատիշահըն րէճասընա րիայէթէն պի-
լէսինճէ պիւյիւքլէրտէն պիր գաչ քիշի
ալըպ Թէոդոսուն գարշըսընա չըգտը վէ
ադիլ սէօզլէր իլէ վիլայէթէ զարար վէր-
մէմէյէ գանտըրտըգտան սօնրա՝ պիլէ-
սինճէ տարի հիւմայունա գատար կիթտի
վէ Ալահըն վէրկիսի գանտըրըճը քէլամ-
լարըյլա գրալը սուլհա եաԹըրտը վէ
օլան պարըշա նիշանէ ճէմի պուլունան
էրմէնի րէհինլէրինի կէրի կիթիրտի:

Լաքին Արշակ՝ արասընտան չօգ կէչ-
մէյիպ քէնտիյէ օլան էյլիյի ունուտարագ
խայընըլըգ վէ էտէպսիզլիք էթմէյէ պաշ-
լատըղընտա՝ Ս· Ներսէս՝ փատիշահըն վէ

օնուն իլէ իմթիֆադ էտէնլէրին իւզէր-
լէրինէ պէտ տուա էթտի. վէ շէհրտէն
բրադ եէրէ չէքիլիպ փատիշահընըն իւզէ-
րինէ ալլամայա պաշլատը: Բէճալ քիպար
տախի Արշակ իլէ պօղուշուպ Աճէմ շահը
Շապուհու օնա գարշը չըգարմայա չալը-
շըր բտըլար: Արշակ պու տիւշիւնճէտէ
իքէն Վաղէս գրալ օնուն քէնտիյէ ասի-
յան էտիպ Աճէմլէր իլէ պիր օլմասընը
իշլէթտիյինատ՝ Թէոդոսուն մուայէթինէ
չօզ ասքէր վէրիպ Էրմէնիսթանը եադրպ
երգմայա եօլլատը: Պու վէճհ իլէ Արշակ
էբի գըլըճ արասընտա գալըպ Թէքբար
ազիզէ իլթիճա էթտի, եպիսկոպոսլարը
վէ միլլէթ պաշլարընը վասիթա գօյարադ
չարէսինի պուլուպ Թէքբար սուլհ էտէր-
ակ էթտիյի քէմլիքլէր իւզէրինէ նէտա-
ձէթ էթմէյէ սէօզ վէրիր իտի:

Ս. Ներսէս Աղսահ վէ միլլէթ խաթըր
իչին րէճալարընը գապուլ էտիպ, շէհիրէ
կէլտի վէ իւք էվվէլ րէճալ քիպարը
փատիշահ իլէ պարըշտըրտը. պատէհու
Թէոդոսուն գարշըսընա չըգըպ վիլայէթի
իտարապ էթմէմէյէ րիճա էթտի. վէ վեր-
կի վէ րէհին վէրմէյէ իդրար էթտիւ
Թէոդոս՝ եիւրէյինին էյիլիյի իչին ազիզին
րէճաընը գապուլ էթտի, վէ սունտու-
ղու րէհինլէրի ալըպ օնուն իլէ պէրապէր
Թէքբար Ըսթամպօլա կիթտի: Վաղէս

գրալ Արիոսեան օլուպ Ս· Նէրսէսին խա-
լիս քրիսթիյան օլմասընը տույտուղուն-
տա՝ իքի սարկաւագը վէ պիր գաշ քա-
հանասըյլա պէրապէր սիւրկիւն էթտի։
Գըշ էյեամի ճիհէթիյլէ հէվալար փէք
ֆէնայըտարըլար վէ կէմիյլէ կիտէր իքէն
պիր ֆօրթունա չըգըպ թէքնէյի պիր
իզսիզ ատայա վուրտու վէ փարալատը, վէ
իչինտէքիլէր սանատալ իլէ գարայա չըգըպ
գուրթուլտուլար։ Օրտուա ադամ քէնա-
րընտան գայրի եէյէճէք պիր շէյ օլմատը-
ղընտան Ալլահըն եարտըմըյլա սէքիզ
տօգուզ այ պաշդա շէյ ադըգլարընա գօմա-
տան եաշատըլար վէ թամըլը ատ օլմատը-
ղըյչին Ալլահ ադիզին տուասըյլա թամըլը
վէ պէրրադ ատ փունարը տախի վէրտի։

Վադէս էօլիւպ եէրինէ էհլի ֆադու-
լէթ Թէոդոս կէշտիյինտէ Ս· Նէրսէսի
Ըսթամպօլա կէթիրթտի։ Ադիզ քիւր-
սիւսիւնէ տէօնմէք իսթէմէյինտէ՝ Արշա-
կըն էօլմէյինի վէ ճէմի վամանը Ամէմ-
լէրին էլինտէն վէրան օլմասընը իշիտիպ՝
գրալտան եարտըմ տիլէտի վէ սօն տէֆա
րէհին գալմըշ Պապ շահզատէյի մէրհու-
մուն եէրինէ օթուրթմայա վէ Ամէմլէրի
գօվմայա րէճա էթտի. Հէր շէյ արզիւսի
միւճիպինճէ իճրա օլտուղունտա Պապ իլէ
վէ գրալըն վէրտիյի սաքէր օրտուսույլա
Էրմէնիսթանա տօղրու եօլա չըգտը. էր-

ՀՆԻ ՎԷ գրալ ասքէրի պիր օլմասընտա Ս. Նէրսէս օնլարըն իւզէրինէ տուա էտիպ ալգըշընը վէրտի վէ ճէնք պիթինճէյէ տէք տիր եիւքսէք տաղ իւզէրինէ չըգըպ Ալլահա տուա էտէր իտի: Պու կիւունէ տին տիւշմանը աճէմլէրի գըրըպ՝ վիլայէթի թէքրար իւչիւնճիւ տէֆա գուրթարտըգտան սօնրա փատիշահա վէ րէճալ քիպարա նասիհաթ վէրիր վէ Ալլահըն թէմպիհլէրինտէն տիշարը հարէքէթ էթմէմէյէ եալվարըրըտը: Վէ լաքին սէֆիհ փատիշահ օնուն նասիհաթընա գուլագ ասմադ ըտը. վէ ճէմիաթըն կէօզիւնտէն տախի չըգտը: Ս. Նէրսէս՝ րէճասը գապուլ օլունմատըղընտա պօրճու իւզէրէ թագիր էթմէյէ պաշլատը: Նամքէօր վէ խայրսըզ փատիշահ՝ ազիզին նասիհաթլարընտան իալահ օլաճագ եէրէ տահա քէօթիւ օլուպ էօմրիւնէ գասթ էթտի, վէ պիր կիւն սօֆրայա տավէթ էտիպ շարապըն իչինէ զէհր գարըշարըտը վէ իչիրտի: Ճիւզի վագթ կէչտիքտէն սօնրա զէհր թէէսիր էթմէյէ պաշլատը, վէ ազիզ խաինին քէմլիյինի անլատըղընտա տարըլաճագ եէրէ՝ սօն տէֆա թաթլը աէօզլէր իլէ կիւնահլարը իւզէրինէ աֆիվ տիլէմէյէ նասիհաթ էթտի. լաքին սէօզլէրի ֆաիտէ էթմէտիյինտէ՝ Էօլմէք վագիֆէմ պիլէ տէյիլ, թա քիւչիւք չա-

ղըմտան օնուն իչին չալըշըյօրում, հազդ ուղրունա էօլէն էօլմեզ էպէտի եաշար վէ լաքին ա փատիշահ սանա եագըշմազ ըտը պու թարղ հարէքէթ էթմէք, կիզլի-ճէ խաինլըղըա զէհիր իչնրիպ էօլտուրմէ-նին աալընէ իտի. փատիշահսըն, իսթէ-տիյին վագթ էօմրիւմ էլինտէ իտի, աշի-քեար տախի էօլտուրմեյէ էմր էտէպիլիր իտին տէյիպ սօֆրատան գալգտը, վէ Ալլահ՝ էթտիյի քէմլիյէ պէտէլ օնա էյ-լիք վէրսին տէյի խայր տուա էթտի:

Պու սէօզլէրտէն սօնրա սարայընա չէ-քիլտիյինտէ րէճալ քիպարլարտան վէ քահանալարտան տախի չօղու պիլէսինճէ կիտիպ փատզէհր իլէ օնու գուրթար-մաղա չալըշըր ըտըլար. լաքին ազիզ Ներ-սէսին կէօզիւնէ կէչիճի էօմր պիր շեյ կէօրիւնմեյիպ՝ օլ պիր տիւնեա իւզէրինէ օնլարա նասիհաթ վէրտի վէ էնճամ վագթիյլէ կէօրտիւյիւ րույայը օնլարա նագլ էտիպ Էրմէնիսթանըն խարապ օլա-ճաղընը, Արշակունի սօյունտան փատի-շահլըղըն գալգաճաղընը, վէ տահա չօգ շեյլէր օնլարա փէշինէն անլաթտը: Եա-վաշ եավաշ զէհր իչէրիսինտէ ազըպ ճիյէ-րինի փարէ փարչէ էթտիյինտէ աղզըն-տան սէլ կիպի գան կէլիր իտի. ազիզ քէնտիյի ալտըրմատան սօն թէատրի-քինի կէօրտիւ վէ էօլտուրէնին իւ-

զերինէ երինէ տուա էթտիքաէն ասնրա փաք բուհինի եարատըճըսընըն էլինէ թէալիմ էյլէտի։ Ազիզ խադ նէ գաատար Ս. Ներաէատէն էվվէլ էօլմիւշիւսէ տէ իքի-սինին եօրթուսու պիր կիւնտէ թուրթուլուբ. պու ազիզ տախի պիայնիհէն Ս. Ներաէս կիպի ալչագ կէօնիւլլիւ վէ Ալլահ մուհապպէթիյլէ թուրթուշմուշ պիր քիշի իտի. Ս. Ներաէս Ըսրթամպօլա կիլիտիյի վագթ խադ սարկաւագը եպիսկոպոս էտիպ քէնտի եէրինէ վէքիլ նասպ էթմիշ իտի։ Օնուն սիւրիւնէ կիլիտիյիլէ խայլի զէման ազիզ խադ եալընըզ գալըպ ուսթաըրնըն էօրնէյի իւզրէ ճէմիաթը իտարէ էտէր իտի։ Արշակ փատիշահ նահազդ եէրէ պիր տէֆա չօգ կիւնահըզ ճանլար զըրտըզընտա, խադ՝ հուզուրինէ չըգըպ էթտիյի քէմլիքլէրի եիւգիւնէ վուրտու, վէ օնուն էմրիյլէ էօլիւմէ հիւքմ օլտույտա տա խրսըմլարընըն եարտըմըյլա գուրթուլուպ՝ թէհնհատէ ապիզ էօմրիւնիւ պիթիրտի։

Ն Ո Ց Ե Մ Բ Ե Ր 20

Ս. ՈՒՈՄԸՆՈՍ

Պու ազիզ եահուտիսթան թարաֆընտանօլուպ Ալլահ վէրկիսի էմնվէ լութֆլարը թա քիշիք չաղընտան էյիյէ գալը-

լանտըլը իչին սարկաւագլըդ մերթէպէ-
սինէ տախի էրմիշ իտի: Էֆէնտիմիզին 303
սէնէսինտէ Անթաքեա շէհրինէ կիթմէ-
սիյլէ օրատա չօգլարընըն տին ուղրունա
եյիթճէ շէհիտ օլմասընը վէ պազլարընըն
տախի գօրգուլարընատան տինլէրինի թէրք
էթտիքլէրինի կէօրիւպ՝ պու մագուլէլէրի
էպէտի էօլիւմ թէհլիքէսինտէն գուր-
թարմալա գալըպինէ պիր ամանիպ ղայրէթ
կէլտի:

Պիր տէֆա վուլթխանէ էօնիւնէ կիտիպ
տուրատա, վէ կիրիպ չըգանլարը թազիր-
լէր իտի. շէհր հաքիմինտէն պիլէ չէքին-
մէյիպ օնուն տախի էթտիքլէրինի եիւ-
զինէ վուրունճա, պու էօվքէլէնտի, վէ
օրատա էլիյլէ պիր շամար վուրտուգտան
ասնրա թուֆէուպ էնտէսի սրրա կէթիր-
մէյէ էմր էթտի: Տիվան դուրուպ հու-
զուրինէ կէթիրթտիյինտէ էյրի չէհրէ
իլէ գօրգունճ իսքէնճէ ալաթլարը էօ-
նիւնէ գօյարագ ապիզի ֆիքրինտէն չէ-
վիրմէյէ ումար ըտը. վէրէճէյի իսքէն-
ճէլէրին պիր ճիւզի լէզզէթինի ալտրմագ
իչին արգասընա վուրմայա էմր էյլէտի.
վուրանլար էօրուլտու՝ լտքին ապիզ Ո-
մմանոս նիյէթինտէ դավի տուրտու: Ասնրա
ասրպ թէհնինի տէմիր թարագլար իլէ
գազտարլար, չէնէսինին էթինի սրյրտը-
լար վէ քէմիքլէրինէ վարընճայատագ

սիվըի պիզէը սափլարըտըլար. փարէ փարչէ օլմուշ թէնինին եարալարընտան սէլ կիպի գան ագարըտըյսա տա՝ ազիզ տույմազ կիպի տուրուր, տուա էաէր վ. Ալլահա շիւքը սունար ըտը:

Հաքիմ հադգընտան կէլէմէտիյինէ գըզըպ տահա եէնի իճաատլար արատըզընտա, Ռոմանոս՝ Փիքրիմին գավլըյինի իսպաթ էթմէ իչին պօշա չալըշմա, խաքէնճէ վէրէրէք պիր շէյ էտէճէյին եօք. Ալլահ քէնտիյէ կիւվէնէնլէրի պըրագմազ, էյէր տէտիքլէրիմէ ինանմազսան քրիսթիյանլարտան պիր չօճուգ կէթիրթ օնա աօր, վէ հադզը օնտան էօյրէն տէտի: Հաքիմին իգնիյլէ հուդուրինէ կէթիրիլտի. Ռոմանոս, Սէօյլէ օղուլ, տօղրու Ալլահմըն եօխսա պունլարըն ալլահ տէտիքլէրի փութլարընմը թատմազը տէյի աօրտուղունտա՝ չօճուգ Եէրի կէօյու եարատան քրիսթիյանլարըն թատըրըզը Ալլահա սէճտէ ղըլմազը տէյի ճէվապ վէրտի: Հաքիմ ղըզըր, վէ եիւզինէ վուրարագ քիմ պունու սանա էօյրէթտի տէյինճէ, Վալիտէմ, տէյի ճէվապ վէրտի: Վալիտէսինի կէթիրտիլէր վէ էօնիւնտէ չօճուգա էգլէյէթ վէրիր իտիլէր, վէ խայլի գէմիան սապր էթտիքտէն սօնրա, գէմալը մատըմ պիր ապ սու տէյի չալըրտըր, վէ վալիտէսի Սապր էթ օղլում, էպէտի սու փու-

նարընա չօղա վարմագ եէթիշէճէքսին ուէմէյէ գալմասըր չօճուղուն պաշընը քէսթիլէր, վէ վալիտէսի ուէվինէրէք էվլատընըն պաշընը վէ թէննինի գուճաղընա ալըպ շէհիտ անասը օլսում ուէյի ուէվինիր իտի։

Օնատան սօնրա Ռոմանոսու թէքրար թէֆթիշ էտիպ նիյէթինուէ գավի պուլտուղունտա ամէշէ ամմաղա սիճիլ քէսթի. լաքին միւճիղէթիլէ ամէշ ուէօնուիւյինուէ տիլինի քէսթիրտի, վէ օնուն տախի հիքմէթ իլէ սիւզէլմէսինուէ՝ պիր կիճէ իմ իլէ պօղսու, վէ գահիտ քիշիլէր թէննինի ալըպ կիղլճէ կիւմիւլէր։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 21

ԸՆԾՑՑՈՒՄՆ ԿՈՒՍԻՆ

ՎԻլիսէի շէրիֆ պու կիւն Գուտսի շէրիֆ քիլիսէսի իշինուէ ազիզ Պիքիրին Ալլահ սունուլմասընըն եօրթ ուսունու թուէթար։ Պու իքի թիւրլիւ օլսուր ուսու, պիր՝ Մոիսէսին էսքի այնի իւզրէ, եանի հէր վալիսուէ՝ էրքէք էվլատընը գըրդ կիւն սօնրա վէ գըղ էվլատընը սէքսէն կիւն սօնրա Ալլահըն քիլիսէսինէ կէթիրիպ սունմալըյըտը. պու ատէթ էվլատլար հագդընա սունմագ տէնիլիրիսիյէ տէ վալի-

աէլէր Հազդընա աս թէմիզլէնիպ փաք-
լէնմէք աէնիլիր իսի. օլ պիրինի ահա ու
նէզլ իլէ իրատէթէն քէնտիյի Ալլահա
սունանլար էթմէլիյիսիլէր. վէ պու
մագուլէլէր իչին տահի Գուտսի շէ-
րիֆաե վէ ճիվարընտա մահսուս խա-
նէլէր եափըլմըշ ըսը քի իսթէյէն էր-
քէք վէ գարը օլմուշ կիտէր վէ պիրիսի-
րինաէն այրը սաքին օլուր, աթալարընըն
վէ եահօտ քէնտիլէրինին քէսթիքլէրի
վազթ գատար Ալլահըն խըզմէթինէ մէշ-
ղուլ օլուրսունլար. վէ պունլարըն պաշ-
լըճա իշլէրի քիլիսէնին թագըմլարընը
տիւզմէք վէ եահօտ պունա քէզալիք
ախէր խըզմէթլէրը էթմէք իսի:

Ս. Պապալարտան պաղըլարընըն թախ-
մինի շու տուր քի, ազիզ Պիքիրին աթա-
լարը Յուվակիմ վէ Աննա էվլատսըզ գա-
լըպ մահճուպ օլուրսունլար, վէ նէ գա-
տար եաշլարընը ալմըշըտըյսալար տա
էյէր Ալլահ րէճալարընը գապուլ էտիպ
պիր էվլատ վէրէճէք օլուրսա՝ օնու քի-
լիսէ իչինաէ քէնտի խըզմէթինէ աունմա-
ղա ահա էթմիշ իսիլէր: Ալլահ թէալա
րէճալարընը գապուլ էթտի վէ տահա
մէնէնտի տիւնեայա կէլմէմիշ պիր կիւզէլ
փաք վէ քեամիլ դըզ էվլատ օնլարա
վէրճէք էյլէտի: Իւչ աէնէ միգատարի
եանլարընտա օնու ատգլատըլար. վէ ատն-

բա նէ գատար օնտան մահրում օլմագ
ահը կէլիրիտիյե տէ՝ ահալարընը թէք-
միլ էթմէ իչին օնու Ալլահըն խրզմէ-
թինէ սունտուլար։

Լաքին ազիզ Պիքիրին քէնտի քէն-
տիյի Ալլահա սունմայա օլան աշդը ահա-
լարընընքինտէն աշաղա տէյիլ իտի.
օնլարըն ահտը իճրասընա քէնտիյի հա-
ղըը կէօսթէրտիքտէն սօնրա՝ օլ չաղտա
ագլը եէթիք՝ քիմէ սունուլտուղունու
սունանլարտան զիատե թանըրըղը իչին,
վագթ գայպ էթմէտէն պիր ան էվվէլ
դուրպանըն թէքմիլ օլմասընը արզիւլէր
իտի։ Արզիսինէ մալիք օլուպ՝ Մարիամ
գալպտէն նէչէթ էտէն պիր գաչ սէօզ
իլէ ահալարընա վէտա էթտիքտէն սօն-
րա քէնտի քէնտինէ պաշգասընըն նար-
տըմընա միւհթաճ օլմատան պիր ազիմ
վէ ազիզ մուհապպէթ իլէ տէրէճէտէն
տէրէճէյէ չըգըպ միհրապըն էօնիւնէ
վարտը, վէ թարիֆ օլունմագ րիայէթլի
թարզ վէ թէվազու իլէ քէնտիյի Ալլահա
սունտու, շէօյլէ քի օնուն պու թարզ
հարէքէթինի կէօրէնլէրին եիւրէյի գալ-
դըպ էօքիւր էօքիւր ազլար բօլլար։

Պունլարտան գաթի նագար Մարիամըն
սունուլմասը պաշգալարըն սունուլմասը-
նա պէնգէմէդ իտի. պագըլարը՝ ահալարը
խաթէյօր տէյի քէնտիլէրի էթտիքլէրինի

***

պիլմէտէն սունուլուրուտուլար. պազըլարը
աթալարընան այրըլմազ խաթէմէյիպ
աղլայարազ վէ սըզլայարազ օրատա գա-
լըրըրլար. վէ հիչ պիրիսի էթտիյինին
մանսաբընը պիլմէզ իսի, լաքին ազիզ Պի-
քիրին նուֆթուտ աչըզ օլտուղու իչին,
հիւանի իրատէթիյլէ, քիւլլիյէն քէն-
տիսինի Ալլահըն խրվէթինէ սունտու:
Զէմանի էվայիլտէ պաշդա ատամլար տա,
թօփրագլարընըն մահտուլունտան վէ ճա-
խօտ սէչմէ տավարլարընան Ալլահա
գուրպան սունմուշ տուրլար, լաքին Մա-
րիամըն դուրպանը փաքըլըդ, լութֆ, սէ-
մալի ինայէթ վէ ֆազուլէթ պապինտէ
հէփիսինի կէչիրտի: Նամուս իւզրէ թէմ-
պիհ օլան ատէթ պիլտիքտէն սոնրա
Մարիամ տախի քէնտիյի Ալլահըն խրզ-
մէթինէ սունմուշ ախէր պիքիրլէրին սը-
րտասընա կիրտի, վէ Ս. Յովսէփ իլէ տիւյիւն
էտինճէյէտէք օրատա գալտը: Օլ միւա-
տէթ իչինտէ կէչիրտիյի էօմր թատզընը
թատրիֆ էթմէտէն իսէ ֆիքըր էթմէք
պէլքի տահա դօլայ սըր. հէր իչի վէ
տիւշինճէսի ինսանտան իսէ մէլիք իչի
վէ տիւշինճէսինէ թէշպիհ օլունտուպիլիր
իսի: Ս. Յերոնիմոսուն թատրիֆի իւզրէ
աղլոզ Պիքր հէր արզատուշլարընան իլէրի
կիթմէյէ ղայրէթ էտէր իսի. ֆազուլէթ-
տէ օնլարտան իւսթիւն օլտուղու կիպի

տուատա տախի վէ ֆիթապի միւգատաէսին սէօզլէրինին մանասընը անլամատա, Ալլահ մուհապպէթի աթէշինտէ, փաքլըգտա վէ ճէմի ֆազուլէթէ օլան աշգու իպատէթինտէ օնլարտան իսթիւնիւտիւ: Ս. Ամբրոսիոս տախի ազիզ Պիքիրին էօմրիւ թարգինի շահիրտլերինէ Տօրնէք կէթիրիպ, Մարիամ եալընըզ թէն իլէ տէյիլ, իլլա ճանը իլէ տախի փաք վէ պիքիր իտի, գալպի թէմիզ, ալչագ կէօնիւլլիւ, սէօզիւնտէ տիգգաթը, հէր քէսէ էյլիք իսթէր, ֆօտուլլուգտան գաչար, կէօզիւ փաք, վէ հէր հարէքէթլէրի րապութալը, տիշարըքի աթվարը տէրուննի փաքլըղընա նիշանէ իտի, լազըմընտան զիատէ ույուսմագ, վէ թէնի ույուգույա տալտըղընտա ճանը այըգ վէ ույանըգ տուրուր ուտու, տէր: Պազի ազիզ պապալարըն թախմինինճէ, ազիզ Մէրնէմ քիլիսէյէ կիրտիյի կիպի էօմրիւ օլտուգճա պիքիր գալմազա տախի ահտ էթմիշ տիր, վէ օնտան սօնրա օնուն իպրէթի իւզրէ պիքր գալանլարա քէնտի էօրնէք օլմուշ տուր: Թա ագլինէ մալիք օլտուղու տագիգատէն պիր աճիպ էօմր թարգիյլէ Ալլահա մագպուլ օլմազա չալըշմըշ տըր. վէ պու ղայրէթինէ պէտէլ տախի Ալլահտան զանիմէթ իլէ լութֆլարա նայլ օլմասընա հիշ շիւպհէ եօգ տուր: Քիլիսէի շէրիֆ տախի պունու

պիլէրէվ օնու ճէննէթաւ քէնարէյէ շի-
ֆաաթճը թուրթուպ ճէմի ապիզէրին
սուլթանը իւնվանըյլա թէամիյէ էաէր:
Օլ սուրէթաէն տախի պէոյլէ պիր աէօղու-
կէչէր շէֆաաթճըյա նէ գատար իզդէթ
վէ էքրամ էթաէք չօղ սայըլմազ, հէր
էթաէյիմիզ եինէ պիզիմ խայըրմըզա
տէօնէր:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 22

Ս. ՐԸՐԱՂԱՄ

ԸՆՏԻՈՓԱՑԻ

Պու ապիզին տօղտուղու մահալլ Ան-
թաքիա շէհրինէ եագըն պիր գատապայ
րար, վէ Նումէրիանոս գրալըն էմրիյլէ
քրիսթիյանլար թուրթուլտուղունատա Բա-
րաղամ տախի էլէ տիւշիւպ Անթաքիա
շէհրինտէ գընատանա գօնուլտու: Պիր
գաչ կիւն միւրուրինաէն ատնրա մէմլէքէ-
թին պիւյիւյիւ տիվան գուրուպ ապիզի
հուզուրինէ չաղըրտը, վէ ատըն նէ տիր
տէյի սօրտու: Բարաղամ սըրը տէյինճէ
ղէվգլէնմէյէ պաշլատը վէ քրիսթիյան-
լըղընը իսպաթ էտինճէ խըշմա կէլտի:
Պու պապտ արալարընատա խայլի միւճա-
տէլէլէր օլուպ՝ ատնուն ֆիքրինի չէվիրէ-
մէտիյինտէ իսքէնճէ վէրտի, վէ իննճէ շը-

պու գլար իլէ տէօյտիւրիւ պ գրալըն էմրինէ միւթի օլմաղա վէ ալլահլարա գուրպան սունմաղա զօր էտէր իտի։ Թէքլիֆի գա- պուլ օլունմատըղընտա եիւքսէք եէրտէն աստրըպ տէմիր թարագլա թէնինի դալըմաղա էմր էթտի, վէ վագթ վագթ նարարմճըմ տըր՝ տէտիյին Ալլահ եար- սըմ էտէյօրմու տէյի ասրար ըտր. Բարա- զամ Էվվէլ շիմտիյէ գատար եարտըմ էթտի վէ շիմտէն ասնրա եինէ էտէճէք տիր տէմէսինտէ, Շու պունամդշ իխթի- յարր շիմտիլիք պընտանտա ալթըն տէյի էմր էթտի։

Պիր գաչ կիւն ասնրա թէքրար հու- պուրինէ չաղըրըպ թէֆթիշ էթտի վէ ախէր իսքէնճէլէրտէն մատտէ ապալարր պիրի պիրինտէն չըգընճայատագ իքի թարաֆտան ադիպի չէքթիրտի. լաքին ադիպ Բարազամ պունունա տա կէվշէմէ- յիպ եալընրպ կէօյիւ վէ եէրի եարատտան քրիսթիյանլարըն Ալլահրնա ՝ձճտէ գը- լարրմ տէյի չաղըրըր ըտր։ Հաքիմ խրըս- լանրպ էլինի աչրն վէ իչինէ քիւնլիւք գօյուպ միհրապրն ալթընա թուքուն վէ ալթէշ վէրին, էյէր տայանամայրպ քիւն- լիւյիւ ալթէշ իւզէրինէ տէօքէրսէ, գուր- պան սունմուշ կիպի օլուր, տէյինճէ, ադիպ հիչ չէքինմէտէն էլինի ալթէշին իւսթիւնէ թուքտու վէ ասլա գըմըլ-

տաթմատը, շէյլէ քի սինիրլէրի չէքիլիպ եավաշ եավաշ պիւզիւլմէյէ պաշլատը վէ եանա եանա օրթասընատն տէլիք ա-շըլտը. պու ազիմ իւքէնճէյէ սապը էտէ-րէք ազիզ՝ ճանընը եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էյլէտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 23

Ս. ԳՐԻԳՈՐ

ԱԳՐԻԳԵՆՏԱՑԻ

Անէլէա ատասընատ Ագրիգենտ շէհ-րինէն ալթը միլ ուզագ գասապատա քրիսթիյան ալթալարտան 560 տա պու ազիզ տիւնեայա կէլտի։ Սէքիզ եաշընա վարտըղընատա ալթալարընըն րէճասընա մէպնի իլմ վէ ֆազուլէթ թահսիլի իշին Դամիանոս իսմինատ պիր ազիմ վէ իսպա-տէթքեար քիշիյէ թէսլիմ օլունտու վէ ղայրէթքէշ օլտուղու իշին քի-լիսէ խրզմէթինէ աուանուլուպ կէճէ կիւն-տիւզ կիւղել սէսիյլէ քիլիսէ իշինատ Անլահա ղէպուրլէր վէ սէնալէր օգուրու-տու։ Քիլիսէ քիւթիւյիւնատ Ս. Բարսե-ղին էօմրիւ հիքեայէսինի օգույուպ օնա պէնղէր օլմազա ղալգինէ պիր հէվէս

կէլտի վէ պու պապտէ զարիպլիք իլէ եօլա չըգըպ մէշրըգ մանաստըրըլարընա գիյարէթ էթմէյէ գարար վէրտի: Օն ակքիդ եա-շընտա իքէն պու ֆիքր իլէ քիլիսէտէ խայլի տուատան սօնրա կէճէլէյն օտա-սընա տէօնիւպ ույուդույա տալմասընտա էնսէ էնսէյէ իքի տէֆա պիր աճախպ սէս իշիթտի. վէ գալգըպ գուլագ վէրմէսին-տէ տույտու քի չաղըրան ուսթասը տէ-յիլ, իլլա Ալլահըն մէյէյի կէլմիշ՝ Գալգ, րէճան գապուլ օլունտու, եարըն սապահ վագթ գայպ էթմէտէն եօլա չըգ, տէյօ-րուտու: Ակիպ շապ օլուպ հարպիճէ տէնիդ գրյրսընա էնտի վէ հազըր կէմի պուլուպ պինտի վէ իւչ կիւն իշինտէ Կարքեդոնա չըգտը: Օրատա տէօրթ կիւն սօնրա ալէմ պէյան օլմասընտա շէհրին րուհանի թարիգաթընտան չօգ իթիպար պուլտու, վէ Ալլահըն թէրթիպիյլէ Րօ-մատան կէլմէ Մարկոս նամինտէ պիր ազիդ զահիտ րասթ կէլիպ օնունլա պէ-րապէր խայլի եէրլէր վէ մանաստըրլար կէզտիքտէն սօնրա Գոնտսի շէրիֆէ տախլ օլտու: Օրատա գալմազա քէնտիսի դա-րար վէրտիյինտէ՝ Մարկոս օլ պիր արգա-տաշլարըյլա օնտան այրըլտը վէ Սիչի-լիայա եէթիշտիյինտէ՝ օղլումտուզու զայպ էթտիք տէյի աղլայան աֆթալարընա՝ ա-զիզին նէրէտէ վէ նէ տէրէճէ ֆալու-

լեթտե օրմաբնը խապէր վէրիպ շատ էթտի։

Գուտսի շէրիֆ փաթրիքի Գրիգորան էյիլէյինէ վուրուլտու վէ սարկաւագ էտիպ արդիւսինէ պինայէն մանասթըրլարա գէյտրէթ էթմէյէ իզն վէրտի։ Իլք էվվէլ Զէյթինլիք տաղընտա օլան մանասթըրա կիտիպ պիր ակնէ միգտարի օրատա էյլինտի վէ ասնրա իչ չէօլլերէ վարըպ տէօրթ ակնէ դատար տա օրատա պիր ալիմ վէ ապիպ դահիսին էլի ալթընտա իլմ վէ ֆաղուլթի թահսիլինտէ թէրպիյէ օլտու։ Օնտան Գուտսի շէրիֆէ ուղրայրպ ասնրա Անթաքիտա կիլիսի վէ լաքին օրատա չոմ օլտուպ բահաթ պուլտամատըղընտա պիր ակնէ ասնրա Ըսթամպօլա կիլիսի վէ Ս. Սարգիս մանաստըրընտա օթուրտու։ Ադ վադթ գարֆընտա օրատա տա տար չըղմտըրնտա՝ շէհր փաթրիքի օնու թէճրիպէ էթմէկէ իսթէտի, վէ ուամտուդունտան դիտտէ ալիմ, արիֆ վէ գէչքի պուլտնմատըրնտա էտնրնա ալտը, վէ Գրիգոր Ալահըն եարտըմըյլա օ էաէրլէրտէ պաշ դալտըրմըշ հէրաթիդլէրին չօղալնա ալտահանի իլմիյլէ դարշը գօտու։

Օ էամրլէրտէ Ադրիդնտա շէհրին եպիսկոպոսու էօլուպ եէրինէ օթուրաճագ քիշի հադդընա ճէմաաթ լքի ֆըրդա

օլտու, վէ արաւարընատ ուղղաշամատըդ-
լարընատ մասնահաթ Բօմպայ դատար
եէթիշաի: Վագթին փափա հաղըէթլէրի
արաւարընը պուլմադա նէ դատար չալըշ-
տըյատ տա չարէսի օլմատը վէ օվ ափէպ-
ատէն մէլուվ վէ մահզուն եաթադա կիր-
միշ իսի. պիրտէ կէճէլէյն բուլյասընատ
պնտրատ վէ պօղոս ատաքեաւլար կէօրիւ-
նիւպ օնու թէսէլլի էթտիքտէն սօնրա
Գրիգորու կէօսթէրտիլէր, վէ օնու ատա
վէ պուվ, Ագրիգենտ իւզէրինէ եպիսկոպոս
հյվէ ատյիպ կէօրիւնմէդ օլտուվար: Ագիպ
խայվի եէրվէրտէ արանըպ էնճամ պադվէ
իչինտէ եէշիվվիքվէր արաասընատ ոադվան-
մըշ պուլտուդվարընատ իրատէթինէ գար-
շը ալտըվար վէ փափանըն հուզուրինէ չը-
գարտըվար, քի կէօրտիւյիւ պիրվէ բու-
յասը ագվընա կէվիպ թանըտը, վէ օնու
էօփտիւքտէն սօնրա եանընա օթուրմադա
տավէթ էտէր վէ Ալլահըն կէօսթէրտի-
յինի պիրէր պիրէր նագվ էթմէք իսթէր
իտի: Լաքին Գրիգոր հէր շէյի էվվէլին-
տէն տուդյուպ այադընա տիւշտիւ վէ հիշ
պիր թիւրլիւ պու ազիմ փայէյի գապուվ
էթմէք իսթէմէդ իտիյսէ տէ սօն սօնուն-
տա պաշ էյտի:

Քիւրսիւտինէ վարըպ օթուրտուղունատա
ճէմիաթը արաասընա սիրաէթ էթմիշ պէտ
խուվյարը դալտըրմայա չօգ ղայրէթ էթ-

տի. Ալլահ թէալա հայրէնթլէրի միւճիզէ իշլէմէ դուվվէթի տախի օնա իհսան էյլէտի, շէյլէ քի հէր վարտըլը եէրլէրտէ խասթէլէրի էօնիւնէ զօրըտըլսար վէ օ՝ ազիզ հաչընէնիշանըյլա հէր ճինս իլլէթլէրէ կիրիֆթաար օլմուշլարա շիֆա վէրիր իտի: Լաքին խասամիմիզ շէյթան ազիզին էլինյլէ օլան օլ գաւատ էյլիքլէրի չէքմէյիպ պիր գաչ ֆէսատքեար եէտիյլէ քի օնուն եէրինէ կէչմէ արզուսինտէ իտիլէր, իզէրինէ թիւրլիւ պիւհթանլար աթտըլար: Պիր ֆահիշէ վէ Ալլահտան գօրգմազ գարըյա փարա եէտիրիպ օնուն շէհատէթիյլէ ազիզի կիւնահքեար պէյան էթտիլէր վէ Օսմայա գաւատ անլաթտըլար վէ օրատա տավասը կէօրիւնիւնճէյէտէք պիր սէնէ միգտարի մահպուս գալտը: Սօնրա մէճլիս օլուպ քէնտիսի տավաճըլարը էօնիւնէ մուրաֆա օլմայա չաղըրըլտըղընտա իֆթիրա էտէն կիւնահքեար գարը ճինտէն չարփըլտը վէ սօնրա ազիզին տուսաը պէրէքեաթըյլա դուրթուլուպ հէր շէյի եէրլի եէրինճէ պէյան էթտիյինտէ գապահաթլըլար թուէթուլտու վէ Գրիդոր տահա զիատէ իթիպար պուլարագ քիւրսիսինէ տէօնտիւ: Թէքրար քիլիսէսի հագգընա չօդ չալըշըպ սօն կիւնլէրինի թէնհատէ կէչիրմէ հէվէսիյլէ պիր կիգլի եէրէ չէքիլտի վէ տուայա

ՄԷշլու՛լ օլարագ փալ բու հինի եարատը-
ճըսընըն էլինէ թէալիմ էյլէտի։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 24

Ս· ԳՐԻԳՈՐ

ՍՓՅՆՉԵԼԱԳՈՐԾ

Պու ազիզ նիքսար շէհրինտէ փութ-
փէրէսթ վէ ոջղատէ աֆեալարտան տօղ-
տու։ Թա քիւշիւք չաղընտան տիւնեա
դէվգու սէֆալարընա գարշը օլուպ ար-
դիւսիւ ֆաղալի թէնհայա շէքիլմէք վէ
իլմէ թալիպ օլմագըսըր։ Ագըլլու ֆեա-
լարընըն թափտըղը եափմա ալլահլարըն
սախլէյինի թանըյըպ կէրչէք Ալլահըն
արգասընա տիւշտիւ վէ պուլմասընտա
վաֆթիգ օլուպ քիւլլէյէն քէնտիյի
օնուն իբդիլէթինէ ֆիտա էյլէտի։ Իլմ
թահսիլի իչին նամտար Խաքէնտէրիյէ մէ-
տրէսէսինէ վարտըղընտա խոճատաշլարը
արտարընտա թաֆթը մէշրէփի վէ հէր
շէյտէն գիտաէ փայքըղա օլան արդիւսիյէ
պիր թանէձէք օլտու, վէ գըզդանըպ
ֆէնտա իպրէթլէրիյէ օնու քէնտիլէրինէ
ույտուրամասըգլարընտա փարա գուվվէ-
թիյլէ իւզէրինէ իֆթիրալար աֆտըղար
վէ լաքին պաշլըճա բիւշվէթ եէյէն ֆա-

հիշէ Ալլահան գազէպինի ալըպ սօնրա Գրիգորուն տուասըպիրէքեաթըլլա շիֆա պուլմասընտա, կիւնահարգլըղըլլա իլք միճիզէ իշլէմէ նամը չըգտը: Տիւնեէվի իլմ թահսիլինտէն սօնրա Պիրմեղհանոս հէմշէհրիսիլէ ալլահանի իլմ էօյրէնմէյէ թալիպ օլուպ պէշ սէնէ միւրուրինտէն սօնրա վիլայէթինէ տէօնտիւ, վէ նէ գաատար տիւնեայա սօզմագ իսթէտիլէր իսէ տէ քէնտիսի գուլագ աամայրպ չէքիլտի վէ եալընըզ Ալլահըն խըզմէթինէ քէնտիյի վէրտի. սօնրա տախի քահանայ վէ եպիսկոպոս օլտու: Օնտան սօնրա տուա իլէ ադիզ Պիքիրին վէ Յովհաննէս աւետարանիչին եարտըմընը տիլէյիպ շէհիրէ կիրտի, փութխանէլէրի երգտը վէ ալլահանի քէլամլէրիյլէ չօգ փութփէրէսթլէր վաֆթիպ էթտի: Պիր տէֆա իքի դարտաշ մապէյնինտէ պիր քիւչիւք կէօղ հապդընա նիղա փէյատա օլուպ պիրիսինին էօմրիւնէ դաամ էթտիլէր, ադիզ ախէր թարդ օնլարը ուղուշտըրամատըղընտա տուա գուվվէթիյլէ կէօլիւ գուրուտուպ պավլայը մէն էթտի: Պիր քէրրէ իքի Եհուտի ադիզի ալտատըպ սօնրա իւղէրինէ կիւլմէք իսթէտիլէր. կէչէճէյի եօղ իւսթիւնտէ պիրիսի սուրէթէն էօլիւ կիսպի եաթըպ օղ պիրիսի պաշը ուճունտա տուրմուշ աղլար ըտը. ադիզին օրայա կէլ-

տիյինի կէօրտիւյիւնաէ, եալվաբըրըմ հա-
լիմէ պագ, արդատաշըմ ափանսըդ տիւշ-
տիւ էօլէ գալար, կէօմէճէք քէֆինիմ
պիլէ եօգ, քերաքէնին պիր փարչասընը
իւզերինէ պըրագ տէյի չաղըրըբ ըսը·
Գրիգոր օնուն րէճասընա պինայէն քէ-
րաքէսինի չըգարըդ եաթանըն իւզերինէ
աթատը, վէ եօլունա կիթտի: Օլ պիրիսի
կիւլերէք արդատաշընըն եանընա վարտը,
վէ լաքին ճէվապ ալմատըղընտա՝ էօլմէ-
սինի անլայրագ շաշա գալար:

Աղիղին ղայրէթիյլէ ճէմի շէհր էհա-
լիսի տէօնտիւյիւնաէ՝ փութփէրէսթլէրին
թահրիքիյլէ փատիշահ ղուլմ չըգարտը
վէ ճէմի տինտարլար տատըլտըգլարընտա
Գրիգոր տախի պիր չէօլէ չէքիլտի վէ
մէզպուրլար օգուտմայա թալխագ օլուրու-
տու: Շէհր վալիսի թարաֆընտան օնու
թութմագ իչին իւզերինէ կէլէնլէր՝ կէօ-
րէմէգ օլտուգլարընտա Ալլահըն հիքմէ-
թինի թանըյրագ իչլերինտէն պաղըլարը
տօղրու տինի գապուլ էթտիլէր:

Ախեր տէֆա տուայա տուրուր իքէն
իլհամի իլահիյլէ ղուլմին քէսիլէճէյինի
փիշինէն տույուգ շահրարլերինէ խապէր
վէրտի, վէ ոօնրա պիլէլէրինճէ շէհիրէ
տէօնիւգ Քրիստոսուն ուղրունա գանդա-
րընը տէօքէն շէհիտլերին թէնդէրինի
թօփլատը վէ ալայ իլէ կիմտիւ: Պուն-

տան պէտք էլլիսէսի հագգընա ախէր չօգ խայրլը շէյլէր էթտիքտէն սօնրա ադիզ բուհինի եարատըճըլարընդն էլինէ թէալիմ էտիպ իւճրէթինի ալմադ իչին հասրէթինի չէքտիյի էպէտի ճէննէթ մէքեանընա նայլ օլտու։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 25

Ա· ՅՈՒԼԻԱՆԷ ԿՈՉՅՈ

Իզնիք շէհրինտէ Ափրիկանոս նամինտէ պիր քիշիզատէ եաշար բոր· պունուն Ցուլիանէ իսմիյլէ պիր թանէճիք գրզը վար ըսը քի պիմէնէնա հիւանիւ վէ ախէր թապիաթ վէրկիսի ֆազիւլէթլէրի իչին ճէմի շէհր էհալիսինին չալըշընի քէնտիյէ ճէլպ էտ!ր իտի։ Փէտէրի վուլթվէրէսթ օլտուգտան մատա, քրիսթիյանլարընդ տա պաշ տուշմանլըյըտը։ Էզճիւմլէ Ցուլիանէ պիր թագրիպ իլէ քրիսթիյան տինինէ աշինա օլուպ օնուն թալիմաթլարընտա թէրպիյէ օլտուգտան սօնրա կիզլիճէ վաֆթիզ օլտու վէ պիքիրլիյին Ալլահա մադպուլ օլմասընդ անլայըպ քէնտիյի քիւլլիյէն օնուն խըզմէթինէ սունտու։

Տէվլէթ խըզմէթինտէ պուլունան հալինէ էյի պիր տէլի գանդը Ցուլիանէյնին ամալարընա կիտիպ ֆիքրինի աչտը վէ

օնու ալմագ իսթէտի։ Պունլար գըղլարը-
նըն պաշընատան կէչէն շէյլէրտէն հիչ
խապէրլէրի օլմայրդ օնա սիւալ էթմէտէն
ատօղ վէրտիլէր։ Նէվճիվան օնլարըն ատօ-
զիւնէ նէ գատար ինանտը վէ ատվինտիյ-
ատ տէ՝ Յուլիանէյէ կիտիպ պու խապէրի
վէրտի վէ օնուն տախի բիզատընը տիլէտի։
Յուլիանէ Ալլահա էթտիյի ահտը պիր-
տէն պիրէ պէյան էթմէք իսթէմէյիպ
թիւրլիւ գաչամագ ատօղլէր իլէ ավուն-
տուրտու, վէլհասլ նէ գատար օնուն
վայէտի պիւյիւք իսէ տէ, քէնտինին հիչ
պիր թիւրլիւ օնու պէրմիւրատ էտէմէյէ-
ճէյինի պէյան էյլէտի։ Պիր կիւն կէլիպ
թէքրար Յուլիանէյի օ ֆիքրտէ պուլ-
տուղունտա պիր ազ սէրթճէ սէօյլէտի
վէ եալվարտը քի ամթալարը գայլ օլտուգ-
տան սօնրա ղայրի քէնտիսի տէ պաշ էյ-
սին վէ պու մսալահաթը ուղաթմտըն։
Յուլիանէ պիր մահճուպ ամթվար իլէ Պու
տէտիյին նսալ օլապիլէր, պէն քրիսթի-
յանլըմ վէ սէն փութփէրէսթսին, հազգ
պիր Ալլահըն ճարիյէտի շէյթան էսիրի
օլմուշ ճան իլէ պիրլիկ էտէմէդ տէյինճէ,
նէվճիվան ալթի իսլամ օլտու վէ տէր
ազատպ ազիզէնին փէտէրի Ափրիկանոսա
կիտիպ տույտուղունու նազդ էթտի, վէ
սուբէթէն քէնտիյի ալտանմրշ կէօս-
թէրիպ, էյէր սէօզիւնիւ թութուպ գը-

զընը վերմէպե գրալա խապէր վերէճէյինի թէհտիտ էտէր իտի։ Փէտերինին ասըլ մատտէտէն խապէրի օլմայըպ զայէթ եիւրէյի գալգտը վէ օնուն էօնիւնտէ գըզընը չաղըրըպ տէլիգանլընըն պիւյիւքլիւյիւնիւ վէ հիւքմիւնիւ նագլ էլտիքտէն սօնրա օնուն իրատէթինէ գարշը կէլմէմէյէ նասիհաթ վերիր իտի։ Լաքին Ցուլիանէ ֆիքրինտէն տէօնմէյիպ՝ պէն քրիսթիյանըմ, օ տախի քրիսթիյան օլմազա իսթէմէմ տէր իտի։ Թաթլըլըղլա օնուն հագգընտան կէլէմէյէճէյինի անլայըպ նուֆուզ, էօրֆ վէ իպէնճէ գօրգուսուլա օնու ալըամագ իսթէտի, էօնիւնտէ օնու գամշըլաթտը, սիլլէ վուրտու, վէ սօնրա պիր ֆէննա զընտանա աթտը. վէ արաարնտան պիր գաշ կիւն կէչտիքտէն սօնրա նէյէ գարար վերտին տէյի սօրտու, վէ էվվէլքի կիպի պուլտուղունտա գրալըն ֆէրմանը վէ էմրի իւզրէ շէհր պիւյիւյինէ խապէր վերտի վէ պու թարիգ իւզրէ քէնտիյէ աշիգ օլան նէվճիվանըն էլինէ կէչտի։ Պու իլգ էվվել պին թիւրլիւ վաատար իլէ օնու գազանմայա չալըշտը, քրիսթիյանլըղընըն նէ զարարը վարըմըշ, իսթէտիյին կիպի էինէ իճրաատընը էտէպիլմէրսին. էյէր էօմրիւմտէն գօրգմայայտըմ պէն տէ իսթէյէրէք քրիսթիյան օլուրտուտում տէյին-

ձէ, Յուլիանէ՝ Սէն կէշլիճի էօմրիւնատէն զօրգարսան, էպէտի էօմրիւմատէն պէն նիճէ զօրգմայըմ. աէօղիւնէ միւթի օլուրսամ ասնու էօզ էպէտի էյլիքլէրի գայպ էաէրիմ տէյի, տահա զիատէ թիլթէմէլի տէյիլմիյիմ. խայր ֆիքրիմի չէվիրմէմ, աէօղիւմատէն աէօնմէմ, քրիսթիյանըմ, վէ քրիսթիյան օլմայան իլէ էվլէնմէմ տէյէրէք մէրսանէ ճէվապ վէրաիյինատէ, նէվճիվան էօվքէսինատէն ամէնէ տէօնիւպ ազիզէյէ իսքէնճէլէր վէրմէյէ պաշլատը: Վէ զալիմանէ ազիզէյի խիւրաիւ խաշ էթտիքատէն ասնրա հապսա ամատը: Ալլահըն ճարիյէսի հէր շէյի սապր իլէ չէքատի վէ սալա բէյինատէն տէօնմէտի. Ալլահատան ֆադամէ տիլէյի օյուտու քի քէնատիյէ գուվվէթ վէրսին քի խամի շէրիֆի իչին տահա զիատէ չէքմէյէ թէհամմիւլ էաէպիլսին:

Ալլահըն պըրագմասըլա պիր տէֆա շէյթան մէլէք քիսֆէթինէ կիրիպ հապսատա օնա կէօրիւնատու, վէ թէաէլլի էթտիքատէն ասնրա՝ Ալլահ թարաֆընատան տանա կէլմիշ իմ, վէ խապէր վէրիր իմ քի շիմտիյէ գատար օնա կէօսթէրտիյին ատատագամատան հազը էթմիշ տիր, վէ շիմտէն ասնրա օլ տէլի գանըլընըն կէօնլիւնու տէ խոշ էտէրսէն կիւճիւնէ կէլմէզ, տէյի պէյան էթտի: Յուլիանէ

պաշտան այսպէս գաւառը թէ իմբէմէյէ պաշ-
լաւը, վէ տուա իլէ Ալլահա իլթիճա էտիպ
իրաաէսինի տիլէմէտէ իքէն օ կէօրիւնէ-
նին շէյթան օլմասընը անլատար վէ թա-
գաթը եէթիշտիքճէ օնա գարշը գօտու վէ
Քրիստոսու պըրագըպ փուլթփէրէսթէեար
օլմատան իսէ պին տէֆա էօլմէմի եէյ սա-
յարըմ տէյի թէքրարլայարագ օնու եա-
նընտան գօվտու: Կիթտիյի պիրլէ կէօյ-
տէն կէրչէք Ալլահըն մէլէյի էնիպ եարա-
լարընա շիֆա վէրտի վէ տահա չէքճէյի
իսքէնճէլէրի խաթըրընա պըրագըպ եիւրէք
վէրտի: Հապատան եինէ տիվանա չըգա-
րըլտըղընտա հաքիմ եարալարընը տիւ-
զէլտիշ կէօրիւպ շաշտը, վէ հագգընտան
կէլմէ իչին ախէր իսքէնճէլէր թէրթիպ
էթտի: Եէր իւզէրինէ աթէշ եագըպ
ազիզէյի քէօզ իւզէրինէ եաթըրտը, վէ
լաքին օնուն տուսաը պէրէքեաթլայա
աթէշ սէօնմէմինտէ, պիր գայնար սու
գազանը իչինէ աթտըրտը, օրատա տա
սաղ վէ քէտէրսիզ գալըպ Ալլահա սէ-
նալէր օգումատընտա տահա օն սէքիզ եա-
շընտա իքէն պաշընը քէսմէյէ էմր էթտի:
Խզրա օլուպ ազիզէ կէօյլէր ճէննէթինէ
նայլ օլտու, վէ լաքին քէնտիսի էթտիյի
քէմլիքլէրէ մուգապէլէ պիր տէֆա տէ-
նիզ իւզէրինտէ կիտէր իքէն ֆուրթու-
նայա թուլթուրուպ կէմիսի փարալանտը,

վէ պիր գըյըա տիւշտիւյիւնաէ քէնտի կիպի զալիմ ճանտալարլար էլինէ տիւշտիւ վէ օնլարտան փարէ փարչէ օլսուն։

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 26

Ս· ԿՂԵՄԷՍ ԲՕՄԱՆ

ՀԱՑՐԱՊԵՏԻ

Ս· Պետրոս Բօմպաոա վազ էթտիյի վազթ՝ Գոռնէտիանոս գրալըն իրսարմլըզըն-ատան Կղեմէս օնա կէլիպ պիր ազ սէօյլէշտիքտէն սօնրա փուխփէրէսթլէրին քէօրլիւքլէրինի թանըտըզընտա՝ քրիսթիյան օլսուն վէ իպտաէթ վէ ֆազուլէթ պապինաէ օլ դաաար իլէրիլէտի քի՝ փուխփէրէսթլէրի սէօնտիւրմէ իչին Պօղոս առաքեալա եարտըմ էտէր իտի։ Իգնար էթտիյի դայրէթի, վէ ֆազուլէթլի էօմէրի իչին Ղինոս վէ Կղիտոս փափալարտան սօնրա՝ իչիւնճի քէնտիսի օլսուն։ Պուազիմ մանտըպա էէթ իշմէսիյլէ՝ ֆիլիպէի շէրիֆէ չօդ խայրլը շէյլէր էթտի, շէհիրի եէտիյէ պէօլիւպ հէր պիրինէ այըր այըր պիրէր քեամիպ դօտուս քի Քրիստոսուն ուղրունա էօմրլէրինի ֆիտա էտէն շէհիտլէրին էթտիքլէրինի, ֆազուլէթլէրինի, էօմրլէրինին վէ էօլիւմլէրինին թարզընը սօնրատան կէլէճէքլէր իչին պիր

էյի թէֆթիշ էտիպ քիթապա պայա էթսինլէր։

Հէր կիւն վազ վէրմէյէ օլան ղայրէթի իզտիյատ պուլուր ուտու. ազիզին աէօվլունու տինլէյէնլէրին չօղու տէօնմէտէն կիտէմէզ իտիլէր, շէօյլէ քի Պամետիանոս դրալըն զըզ գարտաշը Ֆլավիա պիր տէֆա իշլէթմէտե քրիսթիյան օլսու վէ էօմրիւ օլսուգճա պիքիրլէյինի Ալլահա սունմայա ահատունէզը էթտի։ Պու ազիզ պիր միւճիզէ իլէ Սիսինիոս նամ ասֆուր շէհր պաշընը ատախ քրիսթիյան էթմիշ տիր։ Մէզքիւր քիշի պիր տէֆա կիզլիճէ քրիսթիյանլարըն ճէմ օլսուղու մահալէ կիտիպ գարըսընը օրատա արամադ իշլին վէ քրիսթիյանլարըն իպատէթ պապինատե նէ եափարզլարընը կէօրմէ իշին կիզլէնտի. լաքին Ալլահ՝ ճան իլէ քէօր օլան քիշինին թէն կէօզլէրինի քէօր վէ կէօրմէզ էթտի, շէօյլէ քի իմտատ տիլէր վէ էլ վէրիպ տըշարը չըզարմայա եալվարըր ըտը։ Ս. Կլեմէս Ֆիլհալ եանընտա վարտը վէ պիր գըստա աէօզէն ատնրա կէօզլէրինի աչըպ քրիսթիյան տինին արըրլարընը օնա պէյան էթտի վէ գայլ օլուպ գապուլ էթմէսինտե վաճթիլ լութֆունու իհսան էյլէտի։ Տրայանոս գրալ ազիզին էթտիքլէրինի տուչտուղունտա եավաշ եավաշ ճէմի վուլթվէրէսթլէր տէօնէ-

ձէքլէր տէյի զօրզ տուղունատան օնու պիր եէպանի տասյա սիւրտիւ վէ աղիզ օնտա տախի պիր իքի պինտէն թէճառուզ սիւրկիւն քրիսթիյանլար իլէ, մատէն զապմաղա, թաշ քէամէյէ վէ ախէր աղըր խըզմէթլէր էթմէյէ էմր օլունտու։

Կէրչի իլք էվվել պու խըզմէթլէր՝ ալըշմատըղընատան չօզ աղըր կէլիր իտի, լաքին ոնրա ուսթատ քրիստոսուն չէքտիքլէրինի տիւշիւնէրէք հէր շէյ խաֆիֆ կէօրիւնիւր իւտիւ։ Օլ պիր արզատաշլարընը տախի չօզ տէֆա ֆէննա հալտէ կէօրիւզ ալլահանի սէօվլէրիյլէ թէսէլլի էտէր իտի. վէ իւզէրլէրինէ նազըր օլանլարըն եիւրէյինի քէնտիլէրէ ճէլզ էթմէ իչին Ալլահ թէալա զուլունուն էլիյլէ պիր ատամպ միւճիզէ իշլէտի։ Սիւրկիւն օլտուգլարը ատա իչինատէ ատ չօզ օլմատըղը հալտէ՝ հէվիսինատէն զիատէ քէնտիլէր սըզրնթը չէքէր իտիլէր, օլ սէպէպտէն ազիզ տուտայա տուրուզ Ալլահատան տիլէտի քի քէնտի ճէմիսթընը տուտուզ էօլտիւրմէսին. տուտար պիթտիքտէն ոնրա պազտը քի գարշըսընատաքի զայա իւզէրինատէ պիր զուզու տուրմուշ ատնքի այտը իլէ տույուն տամարընը կէօսթէրիր իտի։ Ս. Կղեմէս պունու կէօրտիւյիւ պիրլէ զապմայը ալտը վէ իլք վուրուշտա պիրտէն թատթը վէ պէրրատ տու

ֆըշդըրըպ ճէմի քրիսթիյանլարտան պաշ-
գա օլ պիր իգթիզատ օլանլար տա գու-
լանրը ըտըլար։ Պու հիքմէթ իւզէրինէ
եէքիւն ճէզիրէ էհալիսի տօղրու տինի
թանըլար։ Փութ փատիզլարը օլան ալա-
մէթի գրալա անլաթտըգլարընտա՝ ատէմ
եօլլանըլըպ ճէմի քրիսթիյանլարը, ալէլ-
խուսուս օնլարըն պաշը Ս. Կղեմէսի չէ-
վիրմէյէ չալըշըրլար ըտը. լաքին չարէսի
օլմատըղընտա էնճամ քրիսթիյանլար
թէնինի ալըպ թափմասընլար տէյի ազի-
զի պիր կէմիյէ գօտուրթտուլար վէ աչը-
ղա չըդտրգտան սօնրա պօղազընա պիր
ադըր տէմիր պազլայըպ տէնիզին տիպինէ
աթտրլար։ Տինիլ գրյրսընտա ճէմ օլ-
մուշ քրիսթիյանլար խայլի ղէման օնուն
հազգընա տուա էթտիքտէն սօնրա պի-
րիպիրինտէն այրըլմազ իսթէրիտիլէր,
լաքին իչլէրինտէն պազլարը, պիր ազ
տուա էտէլիմ, պէլքի Ալլահ՝ ազիզին
թէնինի գարայա եօլտար տա ալըրըզ տէյի
օնլարը էյլէնտիրիր իքէն, տէնիզին սույու
եավաշ եավաշ չէքիլմէյէ պաշլատը շէօյ-
լէ քի իսթէյէն օնուն սույա տիւշտիւյիւ
եէրէ գատար վարըպ պիր ազիմ միւճի-
ղէթ կէօրտիւլէր, եանի տէնիզ օրթա-
սընտա մարմօր թաշտան եափմա պիր
կիւզել քիւչիւք քիլիսէ վէ Ս. Կղեմէս
այրը պիր իշլէնմիշ թաշ իչինտէ եաթար

ըսը: Պու հիքմէթին իւզէրինէ շազ օլուպ նէ գատար օնուն ազիզ թէնինի էվէ կէօթիւրմէք իսթէմիլէր իսէ տէ, գապիլի օլմատը: Խայլի սէնէլէր օրատա էօյլէ ճէմիաթատան իթիբար պուլտուգտան սօնրա էնճամ Ալլահըն պէյան էթմէսիյլէ օրատան գալտըրտըլար վէ Իսմայա կէօթիւրտիւլէր:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 27

Ս· ՄՆՈԿԻՒՈՒՄՈՍ

Իսմա գրալը Դեկոս տիւշմանլարընա գարշը ճէնք աչըպ սավաշտըղընտա պու ազիզ տախի օնուն օրտուսունտայըտը: Գրալըն մէէմուլի իւզրէ ճէնք չափուճագ պիթմէյիպ պագէն տիւշմանը պօզուպ վէ չօգ տէֆա տախի օնտան պօզուլտուղունտա՝ իշի իլէրի վարմագ վէ ագըպէթի տախի պէլլի տէյիլ իտի: Մեռկիւռիոս պիր տէֆա պիր միւնէվվէր քիշի կէօրիւնիւպ՝ Մէռկիւռիոս գօրգմա, սանա եարտըմ էթմէյէ իրսալ օլունմուշում, ոլ շու գըլըճը վէ տիւշմանը վուր, լաքին ֆիւթուհաթատան սօնրա Ալլահընը ուստաթմա տէյիպ կէօրիւնմէգ օլտու: Ազիզ օնուն Ալլահ մէէյի օլտուղունու պիլմէյիպ օրտու իշինտէ էմր էտէն պէօյիւքլէր-

ահն պիրինի զանն էտերէք գըլըճը էլինէ ալտը վէ տիւշման իչինէ սիւրսալ էթտի. օնլարըն սէրսաքէրիյլէ ախէր պիւյիւքլէ-րինի վուրսուպ կէրի տէօնտիւ, վէ գրալ-տան սէրստարլըզ փայէտինէ նայլ օլսուս: Սօնրա Դեկոս իլէ պէրապէր եօլա չըգտը վէ կիտէր իքէն՝ գրալ պիր մահալտէ ալ-լահլարըն էթտիքլէրի իհտանա թէշէք-քիւրէն գուրսան սունմայ իչին փուռ-խանէյէ կիթտի. ապէզ պիր թապրիպ իլէ օրատան սիվիշտիյինտէ, եանընտա պու-լունանլար օնուն էթտիյինի վէ քրիսթի-յան օլմասընը գրալա տույուրտուլար: Լաքին Մեռկիուռիոս օլ կիւնլէրտէ թէք-րար էվվէլքի կէօրտիւյիւ մէլէյի կէօրիւպ Ալլահըն ուղրունա չէքիճէքլէրինի տույ-մուշ վէ հազըրլանմըշ ըտը:

Դեկոս օնուն հազըրնա օլան շիքեայէ-թէ իլէք էվվէլ ինանմայ իսթէմէյօրու-տու. սօնրա թէֆթիշ էտիպ քրիսթիյան վէ սէօզիւնտէ վէ ֆիքրինտէ գավի պու-լմադընտա թէաճճիւպ էթտի, վէ թաթլը սէօզլէր իլէ օնու գանտրըմադըղընտա փայէլէրինի ալըպ գընտանընա ամթտըր: Պիր գաչ կիւն սօնրա հուզուրինէ չադը-րըպ թէքրար օնու իսթևամէ էթմէյէ չա-լըշտը, վէ լաքին հէր թէքլիֆի րէտտ օլունուպ ալլահ տէյի թահտիդտաթ-լարտա գարշը օնուն սէօզլէրինի տույունճա իս-

քննել վերակէ պաշտաօն. տէօրթ գա-
ղտա պողոսպէս Հաւայա գալտրըտը, վէ
ոէօպու եէրինէ վարմաստղընտա թէննինի
տէլիք տէլիք էտիպ ալթընտան ամէշ
վէրտի, վէ եինէ իամէտիկինի էթտիրէ-
մէտիկինտէ էօլում հիյէթինտէ զընտանա
ամտըրտը: Պիր գաչ կիւն աօնրա իւմի-
սինէ գալշը տահա օնուն ատղ օլտու-
ղունու տուլունճա թէքրար էօնիւնէ կէ-
թիրթտի, վէ ոէնի քիմ տիւզէլթտի տէյի
ատրտու. Եէրի կէօյիւ եարատան Ալլա-
հըմըն մէյի կէլիպ եարալարըմա շիֆա
վէրտի տէյինճէ, գրալ կիւլմէյէ պաշտաօը
վէ օլան հիքմէթի պիւյիւճիւլիւյէ ադվ
էտիպ թէքրար եէնի իաքէնճէլէր հազըր-
լատը: Լաքին հիչ պիր վէճհիլէ չէվիրէ-
մէտիկինտէ րէճալ քիպարըլտըս մէշվա-
րէթ էտիպ իպրէթի ալէմ իչին ասքէր
էօնիւնտէ սամտուր իլէ պաշը քէսիլին
տէյի սիճիլ քէտտի:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 28

Ս· ՀԻՊՈԼԻՏ ԿՈՉՍ

Պուրթարըճըմըզըն ոէվկիւլիւ արու-
ոէտի Զէչիլիա թա քիւչիւք չաղընտան
քրիսթիյանլըղ թ ալիմաթ լարընտա թէր-
պիյէ օլուպ՝ Քրիստոսա քէնտիյի ատնատու

վէ ասլա օնուն մուհասպէթինտէն այ-
րըլմամագ իչին պիքիրլիք ահտիյէ օնու
քէնտիյէ կիւվէյի ատչտի: Հէր ան պիլէ-
սինճէ պիր Ինճիլի շէրիֆ կէզտիրիպ հէր
կիւն պիրէր պապ օդուր վէ Քրիստոսա
պէնդէր օլմագա չալըշըր ըտը: Քէնտիսի
պու ֆիքիրտէ իքէն աթաալարը օնու Վաղե-
րիանոս իամինտէ պիր նամտար վէ զէնկին
տէլի գանլը յա վէրմէյէ ատօզ վէրտիլէր, վէ
օնլարըն իրատէթինէ գարշը կէլմէմ իչին
ազիզէ պաշ էյտի: Տիւյիւն կիւնիւ կէլ-
տի, վէ հէփսի շագըրդ իչինտէ իքէն եա-
լընըզ օնա տէրտ, միհնէթ վէ սանքի էօ-
լիւմ կիւնիւ իտի. էզճիւմլէ իւմիտինի
Ալլահա գօյուպ ատէթի իւզրէ իչտէն
դապա բուպասընը կիյինտիքտէն սօնրա
սըրմալը լհպասլարընը իւզէրինէ ալտը վէ
ալթուն ըրզագլարընը թագընտը, վէ իւչ
կիւն էվվէլ օրուճ վէ փէրհիզ թութա-
րագ Ալլահըն եարտըմընը տիլէտի:

Պու թարիզ իւզրէ տիւյիւն շէնլիյի
պիթիպ ազշամ օլտուղունտա Վաղերիա-
նոս զէվճէսինին օտասընա կիրտի. Չէչի-
լհա Ալլահտան գուվվէթ ալըպ պիր ածախ
ճէսարէթ վէ հապիմլիյլէ, Վաղերիա-
նոս պիլէսին քի պէն քէնտիմի պիր մէլէք
հիմայէթի ալթընտա գօմուշում, պիքիր-
լիյիմէ օ սիյանէթ էտէճէք, օլ ասպէպ-
տէն էյէր Ալլահը կիւճէնտիրմէք իսթէ-

մէզսէն գըլըմա ուօգանմա տէյինճէ դէվճի ալթ իւսթ օլսու, վէ լաքին ազիզէ իւսթէ կէթիրիպ՝ ֆրիսթիյանըմ վէ պիքիրլէյիմի Ալլահա սունմուշում, սէօզիւմտէ սաոըզ տուրմազսամ օնու ինճիտիրիմ տէմէսինտէ, պիր ազ եիւրէյի րահաթլանսը վէ եանընա պիլէ վարմայա ճէսարէթ էթմէտէն, Էյէր շու հիմայէթճիմ տէտիյին մէլէյի պիր եօլ կէօրէյիտիմ պէն տէ սէնին կիպի քրիսթիյան օլուրուսում տէյինճէ, Զէչիլիա Վաֆֆիզ օլուպ Ալլահ իլէ պաբըշմասան օնու կէօրէմէզսին տէյի ճէվապ վէրտի։

Վաղերիանոս պու մէլէյի կէօրմէ արզիւսիյլէ թուէթուշուպ վաֆֆիզ օլմադըա սէօզ վէրտի, վէ Զէչիլիանըն պէյան էթմէսիյլէ զուլմ սէպէպիյլէ կիզլէնմիշ օլան Փափա Հադրէթլէրինի պուլուպ օնսան տին թալիմաթլարընը էօյրէնտի վէ վաֆֆիզ օլսու, վէ սօնրա էվինէ տէօնիւպ զէվճէսինին օտասընա կիրտիյինտէ օնու տուսսա պուլսու քի եանընսա արզուլէտիյի մէլէք տախի տուրմուշ օնա սիյանէթ էտէր իտի։ Վաղերիանոս պու հիքմէթի կէօրտիւյիւնտէ սէվինճինտէն նէ տէյէճէյինի պիլմէզ իտի։ Էսքի չէքիլմիշ սուրէթլէրէ պադարագ մէլէյին էլինտէ զէմպազսան վէ կիւլտէն եափմա իքի իսթիֆան վարսընը քի պիրինի Զէչիլիայա

վէ ել պիրինի Վաղերիանոսա աունար վէ պու պիր պէրկիւզարա Թէշէքքիւրէն իքիսի աէ եէրէ գաւհանրպ քէնարլէրինի աունատւար։ Ել արտատա Վաղերիանոսաւն պիրատէրի Տիբերիոս օնլարը կէօրմէյէ կէլսի վէ հէր օլանը տույուպ վաֆֆիկ օլատւրնատա՝ ել հիքմէթլի մէլէյի քէնարի տահի կէօրսիւ։

Պու իքի գարնատաշլարըն քրիսթիյան օլմատը տէօրթ նահատ չատ օլուպ Թուրթուլատւար վէ ֆիքրլէրինատէ գաւլի գալատրգլարընատա գաթլէմէր օլմատւ։ Սօնրատ Զէչելիայը Թուրթատւար, վի իքի շէհիրլէրին խազինէսինի օնատան խոթէր իսիլէր, լաքին օ՝ ատթըպ Փուգարէլէրէ տաղըթտրմ տէյի ճէվապ վէրմէսինատէ վալի էօվքէսինատէն հայդըրարագ Անիտէ Թուրթուն վէ ալտահլարըն խանէսինէ կէօթիւրիւն էյէր էմրիմ իւզրէ օնլարտա գուրպան աունարատա գապահաթը ածվ օլմունուտւր, տէյիպ չէքիլտի։ Հատատալար ֆիլհալ Զէչելիանըն իւզէրինէ տիւշիւպ օնտա պաղլատրտար վէ սիւրիքլէյէրէք վուրթանէյէ կէօթիւրիւրտիւլէր. լաքին նօլսա կիտէր իքէն ադնդէ օլ տէրէճէ Թէհլիլի քէլատնար սէօյլէրիտի. քի ճէմի Հատատալար օնտըն սէօղինէ ույուպ քրիսթիյան օլատւլար։ Հաքիմ պունու տույատւղունատա էվվէլքինատէն գիատէ խըշմա

կէլիպ ազիզէյի էվինէ կիմթիրմաի վէ համամը եազտըրըպ եավաշճա էօլսիւն տէյի իչինէ աթտը. պիր կիւն վէ պիր կէճէ օրատա գալտը, վէ աթէշին տէրէճէսի կիմտիքճէ արթտը, լաքին ազիզէյէ հիչ պիր քէատէր վէրմէտի: Վէլ հասլ ախէր թարզ հազդընատան կէլէմէյէճէյինէ էյիտէն գանըպ օնուն տա պաշընը քէամէյէ էմր էթտի. ճէլլատ իչ տէֆա սաթըրը եալտըրատատըպ պաշընը վուրտու լաքին իչ տէֆա տա քէսէմէտի. Չէչիլիա եէրէ տիւշտիւ վէ ճէլլատ՝ գօրգուսունատան գաչըպ կիմտի: Ազիզէ օլ հալտէ իչ կիւն տահա եաշատը, վէ օրատա քէնտիյի կէօրմէյէ կէլէնլէրէ չօգ խայրլը սէօզլէր սէօյլէյիպ ճէննէթի եօլունու աչտը, վէ եալվարտը քի քէնտի օթուրտուղու եէր իսթիւնէ պիր քիլիսէ եափըլսըն:

ՆՈՑԵՄԲԵՐ 29

Ս· ՏՐԴԱՏ, ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՍՈՒԼԹԱՆ ՎԷ ԽՈՍՐՈՎԻԴՈՒԽՏ

Աշրմէնիսթան փատիշահը Տրդատ Խոսրովուն օղլույուտու, տօղուշտան իրի եարը, արգալը, գուվվէթլի, կիւզէլ վէ գահրէմանլար ինտինտէ նատիր իւլ էմ-

ատ։ Մուզիր վէ միւֆթիա Անտակ վէտէ-
բինի հիւէ իւէ էօլթիւրթիւնատէ շահ-
զատէ Տրդատ իւէ հէմշէրիսի Խոսրովի-
դուխտ դըրդընտան դուրթուլսու, Ար-
տաւազդ իսմինատէ րէճալ քիսարըն պիրի
Տրդատը Գայսէրիյէ գաչըրսը, վէ Օտայ
նամինատէ ախէր պիր ոջդատէ քիշի Խոս-
րովիդուխտու Անի գալէնինէ կէօթիւրիւպ
ատգլատը։ Տրդատ ոնըրա Բօմպայա կէօ-
թիւրիւլտիւ վէ օրտու իչինէ կիրտի։
Ղայէթ գուվվէթլի օլսուդ պիր ատֆա
ազղըն ճանավարլար իւէ կիւրշթուրթուդ
գուտուրմուշ պուզալարըն պուչնուգլա-
րընը պիր սիլքմէ իւէ գօփարտը, վէ
ախէր քէրրէ տօղու տիզկին կիտէր ամ
ատատարընը էլնիյէ թուրթուդ կէրի չէ-
վիրտի։ Պունլարդան պաշգա պիր տիւշ-
ման փատիշահիւէ կիւրշիդ եէնտիյինատէ
Դիոկղետիանոսդան պուննա մուգատդէ
Իրմէնիսթան իւգէրինէ փատիշահ թա-
յինին օլունտու վէ դրտա ատքէրիյէ զաթի
թօփրագընա կէլտի, տիւշմանլարընը վու-
րուդ օրտադան գօվտու վէ քէնտի վէտէ-
բինին թախթընա օթուրտու։ Օնտան
Ալան փատիշահընըն դրդը Աշխէնի ալտը,
վէ դրդդ ատատըը Խոսրովիդուխտու տա
ատտայա չադըրդդ չօդ իմի իսպատա եէթիշ-
տիրտի, քի ատտա տիւնեատյա կիտմէյիդ
էօմրիւ օլսուդճա պիքիրտանէ եաշատը։

Վէ լաքին քէրլամէլի փատիշահ թախ-
թէ ճիւլուս էթմէսինի ալլահլարդն ին-
յէթինաէն ֆէհմ էաէրէք իլք սէնէլէրի
քրիսթիյանլարա գարշը գուլմ չըգարար
վէ էմէքտաար վէ սատրգ պէնաէսի Գրի-
գորա պիլմէյէրէք չօգ իսքէնճէլէր վէրտի,
վէ էնճամ էօլսիւն տէյի օնու պիր գանը
գուլյուլա ամթորրտը, վէ էլինաէն կէլտիկի
գաատար քրիսթիյանլդրդը եօզ էթմէյէ
չալըշդր ըտը: Արաստնատան օն տէօրթ
սէնէ գաատար սօնրա՝ Բօսնատան գաշ-
դրն Հուիսիսմեանլար կէլիպ Տրդատդն
էմրիյլէ էօլտիւլէր վէ փատիշահ իւչ կիւն
սօնրա ավա կիթտիյինաէ Ալլահ թարա-
ֆընատան զագէպէ ուղրայրպ ինատան շէք-
լինի գայպ էթտի, վէ ճանաավարլար իչինէ
գաթդրդրպ օրմանլարատա օնլար իլէ կէգէր
վէ օթլանդրը ըտը: Ալլահ թէալա պէվալը
վաթանդմդրդը փուԹլար գօրունատան գար-
թարմագ իսթէյիպ էթտիյի քէմինքլէրէ
պէտէլ պէլասդնը պուլմուշ փատիշա-
հդն գրդ գարատաշը Խոսրովիդուխատ՝ օն
տէօրթ սէնէ էվվէլ գուլյուլա ամթրդմդշ
Գրիգորուն սագ օլմասդնը պէյան էթտի,
վէ օնու չադրրրպ սէօղլունիւ թուԹմագ-
ատնդրդ գագէպլէրատէն գուրթուլմագարնդրդ
տէյէրէք՝ էնճամինաէ Ս· Գրիգոր չըգա-
րրտար վէ Ալլահ օնուն էլիյլէ ճէմի ճին-
տէն չարփրդմդշ ճանլարա շինֆա վէրտի

վէ պիւթիւն վիլայէթի շէյխի ան էսիր-
լէյինտէն գուրթարըլդ քէնտի իպատէ-
թինէ տէօնտիւրտիւ։

Պու թարիհ իւզրէ Տրդատ շիֆա պու-
լուպ վաֆթիհ օլտուդտան սօնրա Ս.
Գրիգոր լուսաւորիչին տէօղիւնէ իթա-
թէն Ս. Հռիփսիմեանլարըն իամինէ ե-
փրան քիլիսէնին թաշլարընը թաշլտը, վէ
պիրլիքտէ ճէմի փութխանէլէրի երզըդ՝
Ալլահըն իամի շէրիֆինէ իպատէթխանէ-
լէր եափտը, վէ ֆագիլէթ ամէլլէրինտէ
քէնտի էօրնէյիլէ ճիւմլէ րէճալ քի-
պարա վէ շէհր էհալիսինէ էյի իպրէթ
օլուրտուտու։ Ս. Գրիգոր քէնտի եէրինէ
օղլու Արիստակէսի դօյուպ Սեպուհ տա-
ղընա չէքիլտիյինտէ, Ս. Տրդատ տախի
օնտան այրըլմայըդ խայլի զէման օրատա
օնունլա զահիտանէ էօմր կէչիրիր իտի։

Ադէմ շահը Շապուհ քրիսթիյան
տինինին օրատա իշթիհար պուլմասընա
գըզգանըդ ադչա գուվվէթիյլէ միլլէթ-
տէն տէօրթ քիշի գապտընտը քի պիր
տուզաղլա Տրդատը էօլտիւրիւդ թէքրար
փութփէրէսթլէրի օրթայա չըգարմադ
իսթէր իտիլէր։ Պունլար իլէ ախէր իթ-
թիֆագ էտէն չօգ օլուդ պիր կիւն ավ-
տա օգ իլէ ազիզի եարաղաստըլար վէ ար-
զիւլէրի միւճիպինճէ եարաստընտան էօլ-
մէտիյինտէ մապէյնճիսինին էլիյլէ գէնր

իչխրիպ միլլէթին իքինճի միւնէվվիրինի պու աղլայաճագ թարիգ իւզրէ օրթաւտան գալդըրըլար։ Աշխէն աւրթան վէ փաքիղէ խսարօվխիդուխտ օնտան սօնրա պիր էյեամ տահա սարայտան վէ տիւնեաւտան թէնհայա չէքիլիպ Ալլահըն թէմպիհի իւզրէ եաշայըպ էճէլլէրիյլէ էօլտիւլէր վէ ճէննէթէ նայլ օլտուլար։

ՆՈԵՄԲԵՐ 30

Ս· ԸՆՊՈՒՆԱՑ ԱՌԱՔԵԼԱ

Պու ադիզ Ս· Պետրոսուն գարտաշըյ-ըր, Գալիլեա էյալէթինտէն Բեթսայիդա շէհրինտէ տիւնեայա կէլիպ Յովհաննէս Մկրտիչին շահրտի օլտու. վէ Յորդանան րըմնաղընդն եանրնտա պիր պաշգա իսճա-տաշը իլէ տուրուր իքէն, Քրիստոս օրայա կէլտիյինտէ ուսթալարը Յովհաննէս՝ իշ-թէ Ալլահըն գուզուտու ոէյէրէք Ցիսու-սու պէյան էթտիյինտէ Անդրէաս օլ պիր արդատաշըյլա Քրիստոսուն արգասընտան կիթտի վէ էրթէսի կիւն գարնտաշը Սի-մոնու տա օնա կէթիրտի։

Էֆէնտիմիզին սէօղիւ իւզրէ ճէմի ա-ուաքեալլար Րուհուլլահը գապուլ էտիպ Ինճիլի շէրիֆի վազ էթմէ իչին տիւ-նեանդն սէօրթ թարաֆընա տաղըլմա-

լարընտա՝ Անդրէասըն գլուխ էթինէ եւ պան միւէթլէր տիւշիւ, քի ինսէլերինտէ թարիֆ օլունմազ պիր ղայրէթ իլէ չալըշըպ վազը վէ միւճիւզէլէրիյլէ պինլերճէ ճան Ալլահա դազանտը։ Սօնրա Փաթրան շէհրինէ կէլտիյինտէ՝ էհալիսինին չօղու ազիզին քէլամլարընը գապուլ էթտի իսէ տէ՝ շէհր վալիսի օնա գարշը գօսու։ Ազիզ մէրտանէ պունուն գարշըսընա չըզտը, վէ պիր աճաիպ ճէսարէթ իլէ, Էյհը իսթէրսէն քի շէհր էհալիսի ասէնի վալի վէ հաքիմ թանըսըն, նէ՞ իչին մանի օլուրսուն քի ճէմի ինսանլարըն հաքիմի տօղրու Ալլահը տա թանըսըն, տէյինճէ, հաքիմ՝ Սուս օլ սէնին Ալլահընըն իւզէրինէ սէօհպէթ էթմէ, Եէհուտիլէրսէն պիր խաչ իւզէրինէ կէրիլէն զաթնամըլ Ալլահ օլապիլիր, տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ՝ Անդրէաս աղզընը աչտը վէ ազիզ տինիմիզին սըրրլարընըն մանսաընը վէրէրէք օնա կէօսթէրտի քի Քրիսթոսուն խաչ իւզէրինտէ էօլմէսի զօրուլա տէյիլ իտի, իլլա պիզէ օլան մուհապպէթինի իզհար էթմէ իչին։ Շէհր վալիսի սէօզլիւնիւ քէսթի վէ եա փութլարա գուրպան սունմայա վէ եախօտ քէսքին իսքէնճէ չէքմէյէ հազըր օլ տէյի խապէր վէրտի, լաքին ազիզ՝ պէն հէր կիւն հէմգաատը հազդ պիր Ալլահա գուրպան սունարըմ, տէտի։ Հա-

քիմ էօվքէլէնիպ ազիզի պիր գարանլը զընաան իչինէ աթտըրտը, ճէմիաթ օնու փէտէրի կիպի սէվտիյի իչին զընտանա գօշաու վէ գուրթարմագ իսթէր իտի, վէ լաքին Անդրէաս եալվարտը վէ պըրագ-մաաը քի չօգտան պէրի հասրէթինի չէք-տիյի շէհիտլիք թաճընա մանի օլսունլար: Էրթէսի կիւն հուզուրինէ չաղըրըպ թիւր-լիւ փայէլէր վատ էթտիյի հալտէ՝ Սէնին կէչիճի փայէլէրինտէ կէօզիւմ եօգ վէ էպէտի օլմայան իսքէնճէլէրինտէն հիչ գօրգմամ, ամմա սէն էպէտի վէ սօնու կէլմէգ գաղէպլէրտէն գօրգ, եալանճը ալտահլարընը պրըագ տէտի:

Հաքիմ պու ալտահանի սէօզլէր իւզ-րինէ իսլահ օլմամագ եէրէ զիատէ գու-տուրուպ օնու գամշըլաթտըգտան սօնրա, Ուսթանա պէնզէր օլ սէյէրէք՝ խաչ իւ-զէրինէ կէրիպ էօլտիւրմէյէ սիճիլ քէս-տի: Անդրէաս պու խապէրին իւզէրինէ նէ գատար շագ օլուրտուչտա՝ ճէմիաթ օլ գատար զիատէ գատավէթլէնիպ՝ օնու պրըագմագ իսթէմէգ իտի. օլ սէպէպտէն թէքրար եալվարմաղա մէճպուր օլտու: Ուզագտա իւզէրինտէ էօլէճէյի խաչը տի-քիլմիշ կէօրտիւյիւնտէ, Ա՛ ազիզ սէվկիւ-լիւմ խաչ, նէ գատար սէնի արատըմ, վէ էնճամ արզիւմէ նայլ օլտում, տիւ-նէտտան գուրթար պէնի վէ ազիզ ուս-

թամբն եանընա կէօթիւր, ուէյէրէք եագլըշըր վէ էօփտիւքտէն սօնրա հա-սապլարընն մէրամընճա պաղլանըր: Խաչ տիքիլիպ եօգարը գալդըրըլընտա ազիզ միմպէր իւզէրինտէն կիպի օրտտա թօփ օլմուշ ճէմիաթա Ալլահ.քէլամընը սէօյլէր, տինտարլարա մէթանէթ վէրիր, վէ տին-սիզլէրէ Ալլահը թանըմայա նատիհաթ էտէր իտի: Էքի կիւն օ հալտէ տաբլը գալըր. ճէմիաթ թէքրար օնու գուր-թարմագ իսթէտիյինտէ պըրագմատը, վէ լաքին իւչիւնճիւ կիւն միւսթագիլ օնու աշաղա ալմայա գարար վէրտիքլէրինտէ՝ Ս. Անդրէաս կէօզլէրինի կէօյէ տօղրու գալըրըպ, Ա՛ սէվկիւլիւ Յիսուսում, շու արզիւսինի չէքտիյիմ խաչ իւզէրինտէն պըրագմա քի աշաղա ալընըլար, իլա քէ-րէմին իլէ պէնի սանա չաղըր քի պուրա-տա թանըյըպ սէվտիյիմտէն զիատե ճէն-նէթինտե սէնի թանըյայըմ վէ սէվէյիմ. ա թաթը Յիսուս ճանըմը ալ, արզիւմ սէնի կէօրմէտե տիր, տէմէյէ գալմայըպ կէօյտէն պիր նուր էնտի, վէ պիր ազ սօնրա րուհինի թէսլիմ էյլէտի: Տինտար Կոստանդիանոս գրալըն տէվլէթի էյես-մինտե ազիզին թէնի Ըսթամպօլա կէթի-րիլըի, վէ խայլի սէնէլէր օրտտա գալ-ըրգտան սօնրա Րօմայա թէպտիլ օլտու քի հալա պու կիւնէտէք Պետրոս առա-քեալըն քիլիսեսինտե տուրուր:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 1

Ս. ԱՐԻՍՏԱԿԷՍ, ՎԼԹԱՆԵՑԻ,

ՅՈՒՍԻԿ, ԳՐԻԳՈՐԻՍ ՎԷ ԴԱՆԻԷԼ

Ընկերակից վէ վլթանէս Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ պապամըզըն, Յուսիկ վէ Գրիգորիս Ս. Վլթանէսին էվլատլըրըլար. Դանիէլ տախի Ս. Գրիգորուն շահիրտի օլտուղու իչին օ տա ճան էվլատլարը սըրտարնա կիրէր, պունլարըն պէշի տէ Սլահըն լութֆուլա տօլու օլուպ աղիզ տինիմիզ վէ միլլէթիմիզ հադգընա չօգ չալըշմըշ տըրլար: Ս. Արիստակէս մահնամէթըրտա պիւիւիւպ ազը պաշընա կէլինճէ Նիկոմաքոս նամինատ պիր փադուլէթլի րահիպէ շահրալըք էտիպ օնտան հադգ եօլունու էօյրէնտի վէ եաշը քէմալէ նէթիշտիյինատ օնուն իչինիյլէ պիր չէօլէ չէքիլտի վէ ապ վագթ զարփընա նայլ օլտուղու լութֆ նուրուլա ղայէթ փարլատը: Պունտան մահատա քէնտի մէշրէպի վէ մէյլինէ ույկուն շահրալըր պուլուպ Սլահըն թէմպիհլէրինի օնլարա էօյրէտիր իտի: Պիւիւք գարատաշը Վլթանէս իւղէրինէ նազըր օլանլարըն էլի ալթընտա իլմ վէ իպատէթ թահսիլինատ էյի թէրպիյէ օլուպ եաշը քէմալէ նէթիշտիյինատ տիւնեայա կիրտի, վէ Գրիգորիս վէ Յուսիկ իմինատ

***

ելքի էքիզ էվլաաը օլաու ասնրա ճէմիաթըն իպրահիմնա տայանամայըպ քահանալըդ փայէսինի տէ ալտը վէ էվլատլարըյլա պէրապէր ախէր քէնտիյէ կէլէնլէրէ Ալլահըն եօլունու սէօզ իլէ վէ իպրէթ իլէ էօյրէտիը իտի։ Ս. Գրիգոր մէմլէքէթիմիզի խիւտափէրէսթլիյէ տէօնտիւրտիւքտէն ասնրա Սեպուհ տաղընա չէքիլտիյինտէ՝ Ս. Տրդատ օնուն ելքի օղլունուն սաղ օլմաըրնը տուլյուպ կէթիրթտի վէ պիլէսինճէ ալըպ ապիզին տաղ իչինտէ սաքին օլաուղու մաղարայա կիթտի վէ քէնտի եէրինէ պարի Արիստակէս օղլունու Էրմէնիսթան իւզէրինէ նատպ էյլէմէ իչին եալվարտը։ Ս. Գրիգոր փաղուլէթ քեաը փատիշահըն բէճաըրնա մէպնի շէհիրէ էնտի վէ պուլունան եպիսկոպոսլար իլէ մէշվարէթ էթտիքտէն ասնրա օղլու Արիստակէսի քէնտի եէրինէ օթուրթտու վէ վագթ վագթ գօլնպասընտան շէհիրէ տէօնիւպ օնունլա պէրապէր քիլիսէ հադգընա լազըմ օլան շէյլէրի դայըրըը ըտը։

Լուսաւորիչ Պապամըդ Իզնիք մէճլիսինէ տավէթ օլունտուղունտա քէնտի եէրինէ օնու եօլտտը։ Ս. Արիստակէս մէճլիստէն քիւրսիսինէ տէօնտիւյինտէ քիւլլիյէն քէնտիյի քիլիսէսինին խայրընա չալըշմայա վէրտի. վէ խաթըը

կէօնիւլ պադմայըպ քէնտիյէ թէալիմ օլմուշ ճանլարա ձէննէթի եօլունու կէօս-թէրիր իտի: Աբքեղայոս նամինատէ պիւ-յիւքլէրտէն պիրի միւսթէհադդ օլսու-ղու թագիր իչին ազիզէ ինֆիալ էտիպ օնուն էօմրիւնէ գասթ էթտի, վէ պիր կիւն Ս· Արիստակէս Ծուփք էյալէթինտէն կէչէրիքէն միւֆսիտ Աբքեղայոս փուսու-տան չըդըպ իւզէրինէ հիւճիւմ էթտի վէ գըլըճ իլէ ազիզի վուրուպ էօլտիւրտիւ:

Պու ազլանաճագ վէճհ իւզրէ ազիզ վէֆաթ էթտիքտէն ոօնրա մէշվարէթ էտիպ Տրդատ փատիշահրն արզիւսիւ իւզրէ մերհումնուն պիւյիւք գարտաշը Ս· Վըթանէսի օնուն.քիւրսիւսինէ օթուրթ-տուլար. վէ պու տախի փէտէրինտէն վէ պիրատէրինտէն աշագա գալմատը: Քիւլ-լիյէն տիւնեա մէշղուլիյէթլէրինտէն չէ-.քիլիպ քէնտիսինի Ալլահրն խըզմէթինէ վէրտի: Իւք սէնէսի Տրդատ փատիշահրն րէճատրնա եօգ տէմէյիպ օղլու Գրիգորիսի Աղուանլար իւզէրինէ կաթողիկոս գոտու, վէ պու ազիզ տախի աթալարընրն էօր-նէյի իւզրէ րէուալանէ չալըշըր ըտը: Շէհր պիւյիւքլէրի օնուն աէրպէսթիլյէ քէնտի էքսիքլիքլէրի իւզէրինէ աէօյլէմէսինի չէ-.քէմէյէրէք վիւճուտինի պիր թագրիպ օրթատան գալարըմագ իսթէրիտիլէրսէ տէ՝ Տրդատան գօրդատուգլարը իչին սէս

չըգարամաղըտըլար. լաքին օնուն էօլիւմ խապէրի կէլտիյի կիպի ապիղնի իւգէրինէ գուտուրմուշ ճանաւար կիպի հիւճիւմ էթտիլէր վէ ամի գույրուղունա պաղայըպ գայա վէ չալը արաստըրնաս սիւրիւքլէյէրէք էօլտիւրտիւլէր:

Ս. Վըթանէս՝ ապիղ օղլունուն պու կիւունէ էօլմէսինի վէ օլկիւնլէրտէ Տրդատ փատիշահըն տախի դէհիրլէնմէսինի տույուպ չօգ մահկուն օլտու վէ գալըպ գըրըդ նամքէօր միլլէթի իւգէրինէ ապլար տուրուր ուտու. քէնտիսինին տախի փիշինէ տիւշէնլէր փէք չօղուտու, լաքին Ալլահ պըրապմատը վէ միլլէթին խայըրնա օնու հրփղ էթտի: Էքի սէնէ միդտաըի միլլէթ փատիշահսըզ վէ տիւշմանլար եամաղը օլտուդան սօնրա միլլէթ պիւյիւքլէրինէն արզիւսինէ պինայէն Կոստանդ գրալա արզուհալ եապըպ օնուն ադքէրի գուվվէթիյլէ Տրդատըն օղլու Խոսրովու էրմէնիսթան իւգէրինէ փատիշահ գօտուրթտու, վէ տօգուզ սէնէ սօնրա օ տախի էօլտիւնատ օնուն օղլու Տիրանը պիլէսինճէ ալըպ Գրալըն նէզտինէ կիթտի վէ օրատա փատիշահ նատպ էթտիրիպ պիլէսինճէ կէթիրտի: Պունտան պէօյլէ նիչէ սէնէլէր տահա եաշայըպ միլլէթին խայրընա չօգ էյի նիզամլար գօտուդան սօնրա էճէլիյլէ էօլիւպ քէնտինտէն էվ-

վել ճէննէթէ նայլ օլան թասլիգլե-
բինի պուլմայա կիմսի։

Քիշինք օղլու Յուսիկ տիւնեայա կիր-
միշ իսի վէ Պապ վէ Ամանագինէս իս-
մինաէ իքի օղուլլարը օլաուդուան ասնրա
տիւնեատան չէքիլմիշ իսի։ Փէաէրի էօլ-
սիւքաէ ճէմի ճէմիաթի իսմուդէն օնու
սաթալարընըն քիւրսիսինէ օթուրմատու-
լար, լաքին մէգքիուր իքի էվլատլարը վէ
պայնաթասը Տիրան ասօղրու եօլսան սաի-
մրշ եալնըճը ալլահլար արզասընա տիւշ-
միւշ իստիւլէր, վէ ապիզ օնլարը իսլահ
էթմէյէ նէ գատար չալըշըրըմ յասա սա
ֆսիսաէ էթմէդի իսի։ Միւնքիր Յուլիանոս
գրալ Ադէմէ գարշը ճէննէկէ կիմսիյի վագ-
սուրէթինի էրմէնիլէր փսաիշահը Տիրա-
նա եօլլայրպ օնու քիլիսէլէր իշինէ գօ-
մալա վէ րիայէթ էտիպ թսափմալա էմր
էթսի։ Տիրան գօրդուպ սարայընըն քի-
լիսէսի իշինէ ասգատու. Ս· Յուսիկ ալիւլ
աճէլէ քիլիսէյէ վարսը վէ պու եօլսուդ
շէյի էթմէսին տէյի փսաիշահա եալ-
վարսը. լաքին րէճասը գատպուլ օլուն-
մատրլընսա՝ փսաիշահըն էլինտէն սու-
րէթի չէքսի ալսը, եէրէ վուրսու
վէ այաղըյլա պատարագ փարէ փարչէ
էթսի։ Տիրան ղայէթ էօվքէլէնտի վէ
էվվէլըի եէսիյի թազիրլէրին ինթիգա-
մընը ալմալ իշին գըրպաճ իլէ ապիզի էօ-

լինձէյէտէք տէօյտիւրտու, վէ ասնրա շահրալէրի ազիզին թէնինի ալըպ փէտէրի Ս. Վըթանէսին մէզարը եանընա կիւմ-տիւլէր:

Օնտան ասնրա Ս. Լուսաւորիչին քիւր-սիւսինէ օնուն շահրտի իսթիյար Դանիէլ ինթիխապ օլունտու: Պու Տիրանը կէօ-րիւպ՝ ազիզ Յուսիկի նահադ եէրէ էօլ-տիւրտիւյիւ իչին թաղնըլէյէրէք նէտամէ-թէ կիթիրմէյէ չալըշմասընտա օ էվվէ քինաէն զիատէ խըշմա կէլիպ օնու տա պօղտուրտու. վէ լաքին ազիզ իսթիյարըն պէտտուասընա ուղրայըպ չօղա վարմատան քէնտիսի տէ Աճէմ շահընըն էլինէ տիւշ-տիւ վէ իքի կէօզիւնիւ գայպ էթտիքաէն ասնրա Ընշակ օլունուն կիզլի էմրիյլէ պօղուլուպ թէլէֆ օլտու:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 2

Ս. ՊՈՊՈՆՑ

Պու ազիզէ տէօրտիւնճիւ ասիրտէ Րօ-մա շէհրինտէ եաշար բտը, վէ ճէմի տին-տաըլարըն ինտինտէ մէնէնտսիզ կիւզել-լիյի վէ ալէլհուսուս փաքլըղա օլան տիզ-գաթը իչին շէօհրէթ պուլմուշ ուտու: Փէտէրի Ֆլավիանոս ուղուրտուզ Յուլիա-նոսուն տէվլէթի էյէամինտէ Քրիստո-

սուն խաթըր իչին ճէմի մանսըպընը գայպ էտիպ մէնֆիյէ կէօնտէրիլսի, վէ օրատա շէհիտճէ վէֆաթ էթտի. վալիտէսի Տաֆրօզա օլ սէպէպ իչին՝ էվի իչինտէ հապս օլսու վէ աճլըղտան էօլսիւն տէյի պէքճիլէր թայէին օլսու: Անալարըյլա պէրապէր Պիպինիա վէ Տէմէթրիա գըզ-ղարտաշըր տա պու զուլմու չէքմէլէյի-տիլէր. լաքին արտաբնտան խայլի կիւնլէր կէչտիքտէն սօնրա վալիտէսի վէ գըզլարը՝ էվվէլքինտէն տահա զիտատ տիրի, սաղ վէ շազ վէ տիլպէր կէօրիւնտիւքլէրինտէ զալնմին էմրիյլէ Տաֆրօզայը գըզլարընտան այրըրպ շէհրտէն տիշարը չըգարտը-լար վէ տինինի ինքետար էթմէմէսինտէ սաթր իլէ վուրուպ պաշլընը քէսթիլէր: Պիպիանանըն վէ Տէմէթրիանըն էլինտէն ճէմի վարիյէթլէրինի ալտըլար վէ փութլա-րա թտափարսանըզ եինէ վէրիրիզ տէյի ա-վունտուրուտուլար: Պիր գաչ այ միւ-րուրինտէն սօնրա շէհր վալիսի իքի գըզ-ղարտաշլարը հուզուրինէ չաղըրըպ օնլա-րըն պօշ եէրէ չէքտիքլէրինէ աճը կէօս-թէրտիքտէն սօնրա, Սէօզիւմիւ թուքուպ ալլահլարա թտափմազսանըզ իսքէնճէ վէ-րիրիմ, վէ էօլտիւրիւնճէյէտէք էլինտէն գուրթուլաճաղընըզ եօգ տուր տէյի գօր-գու վէրտի: Լաքին Ալլահրն ճարիյէլէրի հիչ թէփրէնմէտիլէր: Պիպիանա մէր-

տանէ իւէրի վարըպ, Հայբիմ պիւէսին քի պիտ կէրչէք Ալահա թափարըղ, վէ գուրթարըճըմըդ Ալահըն խաթըր իչին էօլմէյի կէօզլիմիզէ ալմըշըղ, տէտի։

Տէմէթրիա զրդ գարտաշը տախի պունա քէզալիք ախըր ազիլ վէ կիւզէլ ճէվապլէր վէրտիքտէն սօնրա ափանարդ եէրէ տիւշտիւ վէ միւպարէք տինինի իգրար էտէրէք ճանընը թէսլիմ էթտի։ Հայբիմին էմրիյլէ ազդ պիպիանայը պիր ֆահիշէ գարըյա թէսլիմ էթտիլէր։ Արտրդ վէ պինտմուս գարը էլինտէն կէլէն շէյթանի մարիֆէթինի իճրա էթտի. մնախտուս աչդ աէօզլէր աէօյլէր, ֆէննա թիւրքիւլէր չաղըրըր, կիւնահա մէյլէնտիրիճի հարէքէթլէր էտէր, վէ պունէֆս կիւնահընտան հատլ օլան աէֆայը աչըրը տէրէճէ մէտհ էտէրէք ազլընճա օնու գանտրըտըմ աէյի տուրտուր սւտու. լաքին հէվիսի պիհուտէ օլտու. ազիզ պունլարը կէօրէրէք էվվէլքինտէն զիատէ գալպինտէ իքրահ վէյտա օլուրտուտու։ Ազլը վէ ֆիքրի Ալահտա իտի, վէ հէր ան օնա տուա էտէրէք իւզէրինէ նարըմընը տիլէր իտի։ Ֆահիշէ պու նօլ իլէ օնուն ֆիքրինին մէթանէթինի եէնէմէտիկինտէ գալմընկէ էլ վուրտուգ օնու տէօյէրէք խաթէտիյինի էթտիրմէք ուտարրար. լաքին պունլարըն հիչ պիրիսի

ֆախտե էթմէտի, վէ պիպիանա փաքլէյինի գայպ էթմէտէն իսէ տին ուղրունա էօլ-մէսինի պին տեֆա կէօղիւնէ ալմըշ ըտը։

Վէլ հասլ էտէպիղ գարը հէր շէյ-թանի գահմէթի պօշա կիթտիյինի կէօր-տիւյիւնտե հաքիմէ թէքբար օնու թէս-լիմ էթտի վէ էօլիւմ սիճիլլինի քէսին տէյի եալվարտը։ Ջալիմին էմրի իւզրէ տէրագատ ազիզէնին բուպասընը ացյտու-լար վէ պիր տիրէք իւղէրինէ պաղայրըպ օլ գատար տէօյտիւլէր քի ազիզ կէօղ-լէրինի կէօյէ տօղրու գալտըրըպ Ալլահա շիւքր տուն՝արագ տայագ ալթընտա փաք ճանընը եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի։ Թէնի քէլպլէրէ եէմ օլմազ իչին իքի կիւն տիշարըտա գալտը վէ օնլարըն եանաշմատըլընտա պիր զահիտ քիշի կիղլիճէ ալըպ անասընըն մէկսըրընըն եա-նընա կիւմտիւ։

ԴԷՊԿՏԵՄԲԵՐ 3

Ս· ՅԱԿՈՎ՚ԻԿ

Պու ազիզ Աճէմիսթան թօփրաղընտա իպատէթքեար ամթալարտան տիւնեայա կէլտի։ Ագլի իչին Յազկերտ շահընը չօղ կէօղիւնտե իտի. վէ օլ սէպէպտէն օնու չէվիրմէյէ հէր էլինտէն կէլէնի

կէրի պըրադմագ իճրա էաէր իսի։ Կէօա-
թէրսիյի մուհապպէթէ վէ վաալէ-
բինէ տայանամայըպ էնճամ տուդալա
տիւշսիւ, վէ եալանճը ալլահլարա դուր-
պան տունսուս։ Էհլի թաղվա վալիսէսի
վէ Ալլահտան դօրդար զէվճէսի օնուն
պու եօլսուզ հարէքէթինի տույսուդլա-
րընտա իֆրաթ աճրտըլար, վէ աղլայարագ
Ալլահտան տիլէտիլէր .քի սէֆիլինճան
կէօղիւնիւ աչարն վէ իրթիքեապ էթտիյի
ագիմ վէ ճէսիմ կիւնահա նէտամէթ
լութֆու վէրսին։ Եիւզ պէ եիւզ օնու կէօ-
րէմէտիքլէրի իշին պիր մէքթուպ եազըպ
էթտիյի կիւնահըն պիւյիւքլիւյիւնիւ կէօ-
պիւ էօնիւնէ գօտուլար վէ .քէօրլիւյիւ
իւպէրինէ աղլայարագ եէրի կէօյիւ եարա-
տան Ալլահըն կէօղիւնտէն չըգըպ տա
կէչիճի վէ էճէլէ միւպէթէլա փատիշահա
մադպուլ օլմադ իշին էթտիյի րէզալէթի
պէյան էյլէտիլէր. վէ մէքթուպին ասնուն-
տա՝ Զիւնքի սէն Ալլահընա սատրգ օլմա-
յըպ էթտիյին անտա գարշը հարէքէթտէ
պուլունտուն, պիզ տախի պունտան պէօյ-
լէ սէնի թանըմայըպ, վէ իսմինի պիլէ
իշլէթմէքիսթէմէյիպ տէյիպ պիլթիրտիլէր։

Ցակովիկ պու մէքթուպի օգուտտու-
ղունտա՝ կէօղլէրի տօլսուս, վէ .քէնտի
.քէնտինէ պէյլէ սէյլէր իսի. Էյէր վա-
լիսէմ վէ զէվճէմ պէնի րէստ էտիպ

պէր տահա թանըմագ իսթէմէյօլլարսա, ինճիթիւիմ Ալլահ նէ էտէճէք. կէչիճի փատիշահըն տօսթլուղու նէյէ եարար, էյէր Ալլահ տիւշմանըմ օլուրսա: Պու միւլահազատան գալպինտէ էօյլէ պիր ճաը վէ փիւշմանլըգ հասլ օլտու քի կիւնահա տիւշտիւյիւ սաաթա լանէթ օգուր ուտու, էնճամ իքի տիզ իւսթիւնէ կէլիպ աղլա-յարագ Ալլահտան ափվ տիլէտի: Հէր րաաթ կէլտիյի քիշիլէրէ տախի եանըլ-տըղընը իգրար էտէր վէ օնտան սօնրա քրիսթիյանճա եաշայըպ էօլմէյէ օլան նիյէթինի կիզլի սագլամագ սէօյլէր իտի: Ցագկերտ օնուն ֆիքրինին սէօնմէսինի տույտուղունտա հուզուրինէ չաղըրտը, վէ ասլը վաՓմը տըր տէյի թահհիհ էթ-տի. Ցակովիկ սէրպէսթլիյլէ՝ էվվէթ, էֆէնտիմ հէր իշիթտիյին սահիհ տիր, փութլարընա սէճտէ էթմէմ իլէ տօղրու Ալլահըմը ինճիթտիմ, էթտիյիմէ փիւշ-մանըմ. քրիսթիյանըմ վէ սէվտիյիմ Ալ-լահըն խաթրը իչին քրիսթիյան էօլմէք խաթըրիմ տէյինճէ՝ Ցագկերտ եինէ եիւպ-տէն մու հապպէթ թահալայըպ գարարընը-տան տէօնմէմէյէ նահիհաթ վէրտի, եօխ-սա ալլահլարըն խըշմընա ուղրարսըն տէտի: Ակիպ՝ էթտիյիմ կիւնահ քիրինի սիլմէ իչին իճաա իտէպիլէճէյին ճէմի խա-քէնճէլէր ապ տըր տէմէյէ գալմաաը,

պիրտէ զալիմ Յազկերտին էմրիյլէ ազի-
ղին ազալարընը քէսմէյէ պաշլատըլար։
Սաղ էլինաէն պաշլայըպ իլք էվվէլ պիր
փարմաղընը վէ սօնրա էնսէ էնսէյէ օլ
պիր փարմագլարընը քէսթիլէր. օնտան
սօնրա էլլէրինի վէ սօնրա գօլլարընը
վէ այագլարընը փարէ փարչէ էթտիլէր.
վէ ածըսը տահա զիսատէ գալպինէ թէէ-
սիր էթսին տէյի պիրտէն պիրէ քէս-
մէյիպ էյլէնէ էյլէնէ քէսէր իտիլէր։ Պու
ճէմի իսքէնճէլէր արտընտա ազիղին ազ-
ղընտան պաշգա շէյ չըգմատը, Փադաթ
կիւնահ իշլէտիմ, Ալլահըմը ինճիթտիմ,
օնա պէտէլ չէքտիքլէրիմ տահա ազ տըր
տէյէրէք Ալլահտան ածիվ վէ իմտատ
տիլէր իտի։ Վէլ հասլ պիւթիւն վիւ-
ճուտու պիր քիւթիւք կիպի գալտը, վէ
լաքին տահա պաշը իւսթիւնտէ վէ
տիլի ազղընտա ատղ օլտուղունտան
Քրիսթիյանըմ վէ քրիսթիյան էօլմէք
իսթէրիմ տէյի չաղըրըտը։ Յազկերտ՝
ազիղին ճէսարէթի վէ եիւրէյինին գավի-
լէյի իւզէրինէ նէ գատար թատաճիւպ
էթտիյիսէ տէ, կէրչէք Ալլահըն լութ-
ֆու գուվվէթի օլտուղունու թանըմայըպ
ինսատը իչին միւսթէհադ օլտուղու գա-
ղէպի ալըն տէյէրէք պաշընը քէսթիր-
տի, վէ օրտուս պուլունանլարըն չօղու
Քրիստոսու հգրար էթտիլէր։

Ա. ՎԱՌՎԱՌՈՒՆ ԿՈՅՍ

Ձէմի քրիսթիյանլար ինտինտէ իթի-
պարլը վէ նամտար ազիզէ Իզնիք շէհրին-
ատ փուԹփէրէսի աԹալարտան տօղտու։
Փետէրի հիւանիւ վէ զէքեավէԹի սէպէ-
պինէ օնու զայէԹ սէվէր իտի. եաշընը
ալտըղընտա օնուն իչինի մախատա պիր եէր
հազըրլայըպ էյի ուսԹալար տախի Թէր-
ԹիպԹ էԹտի քի իլմ վէ ալլահլարըն
իպատէԹի իչինտէ օնու էյի Թէրպիյէ
էԹտինլէր։

Վառվառէ Թէզպայեիւտ իւզրէ ֆէլա-
քիւլ էֆլաքըն, ածիԹապու մահի-
Թապըն, երլտրզլարըն վէ աէյարլէրին
էլ գաոիմ չարդ կիպի տէօնմէտինէ պա-
գար, վէ տէօրԹ ֆասլլարըն նիզամ իլէ
տէվը օլմալարընը ԹէֆԹիշ էտէր, վէ
հէր շէյտէն զիատէ ճէմի քեաինաԹըն
ԹէրԹիպինի տիւշիւնէրէք պուլտու չը-
գարտը քի պունլարըն միւսԹագիլ պիր
սահիպի օլմալը, քի եէքիւնիւնիւ եօզ-
տան վար էԹմէսիյլէ կէրչէք Ալլահ իւն-
վանընա շայէսԹէ օլսուն, վէ պու տիւ-
շիւնճէլէր իլէ Ալլահա տախի տուա էԹտի
վէ ֆիքրինէ նուր վէրմէյէ եալվարտը։
Պու ԹարզԹ սլտգ իլէ քէնտիյէ իլԹիճա

էաէնլէբի գայբրան Ալլահ ճաբիյէսինէ տախի սահապէթլիք էթտի, վէ պիր թագրիպ իլէ եօլաչըպ փէտէրինտէն կիզլի օնու վաֆթիլ նուբունա էրտիրտի։

Օ արալըգտա հալինէ ույկուն պիր տէլի գանլը փէտէրինէ կէլիպ աղիզէյի իսթէտի, օ բաղի օլտու, լաքին Վատվատէ պու թէքլիֆի տույտուղունտա չօղ կիճլիկ կէօսթէրտի, վէ փէտէրի զօրլամայըպ սէօզիւ քէտտի վէ պաշգա վազթա պըրագտը. պախտուսու օնուն իչինքի պիր ուզուն եօլա հաղըրլըպ կէօրիւբ իւտիւ։ Պու սէպէպտէն աղիզէ փէտէրինէ եալվարտը քի քէնտի տույիրէսինտէ պիր համմամ եափտըրըրլար վէ ֆիքրի՝ քէնտի իլէ պէրապէր կիղլի քրիսթիյան օլանլար իլէ օրայա չէքիլիպ տուտայ մէշղուլ օլմադըտը։ Էնճամբ բէտտ օլունմայըպ իքի փէնճիրէլի պիր համմամ եափտըրըրլտը, լաքին ազիզէ՝ փէտէրի պիլմէյէրէք Ս. Երրորդութիւնուն իղղէթինէ պիր տահա աչթըրտը։ Փէտէրի օտանըն աէօրթ թարափընա թափտըրըլը ալլահլարըն տուրէթինի տատրտը, վէ Վատվատէ գարշը գոյամատրըլընտան տուտ օլտու, ֆագամի կիղլիճէ փէտէրինին քէօրլիւյիւ իւղէրինէ աճրըրտը, վէ կէօղինիւ չէվիրիպ տիվար իւսթիւնտէ օնլարը կէօրտիւյինտէ կիւլէրէք սիղէ թափանլար տա միւսթէհազդ տը քի

սիզին կիպի թաշ վէ օտուն քէսիլմինլէր
տէր իսի: Պիր թաշ տիրէյին իւզէրինէ
թըրնաղըյլա խաչ նիշանը չըզըպ, օնա
թաւիար վէ օնուն էօնիւնտէ տուտարնը
էտէր իսի, վէ պու փարմաղըյլա եափ-
տըղը խաչ թաշ իւզէրինտէ պատըը
գալըպ ադիպէնին էօլիւմիւնտէն սօնրա
տահի խայլի խատթէլէրէ շիֆա վէրմիշ
տիր: Փէտէրի եօլճուլուղունտան տէօն-
տիւյիւնտէ գըզընըն ֆիքրինի անլամագ
իսթէտի, վէ լաքին օ փիշմինէն տուա
վէ Ալլահ մուհապպէթի գուվվէթիյլէ
սիլահլանըպ պիր մահճուպ ասրպէմթ-
լեյլէ հիչ պիր թիւրլիւ տիւնեայա
կիրէճէյիմ եօգ, պէն քրիսթիյանըմ,
քէնտիմէ Յիսուսու կիւվէյի ասէմիշիմ
տէմէօինտէ փէտէրի էօվքէլէնիպ՝ եա
չարըգ եէնի տինինի ինքեար էտէր
վէ թէքլիֆիմի գապուլ էտէրսին, վէ
եահօա էզիյէթլի վէ ացը էօլիւմ
իլէ վիւճուտինի եօղ էտէրիմ, տէյի
պաղըրար: Լաքին ադիպէնին ճէսարէ-
թի արթարըղընտա փէտէրի՝ խըրսըն-
տան տիլինի ըարըտը վէ տիշլէրինի գը-
ճըրտատարագ գըլըճը չէքտի, վէ վաս-
վասէ փէտէրինին կիւնահընա ասպէպ
օլմամագ իչին գաչարըղը հալտէ՝ շէհիր-
տէն տիշարըյա գատար արգասընտան
գօվալատը: Ադիզ պիր գայա իսթիւնէ

եէթիշիպ գայըը գաչաճագ եօլ պուլա-
մատըզընտա գայա իքիյէ պէօլիւնտիւ վէ
ազիզէյէ եօլ աչըը, փէտէրի պու միւճի-
զէթտէ գօրգուպ կէրի չէքիլէճէք եէրէ՝
շիքեաբընըելտէն վէ կէօզտէն գայպ էթ միշ
զաղար կիպի ոօլուչա ոօլուչա կէօզիւնտէն
աթէշ փիւսքիւրէրէք գըզընըն իպի էնտէ-
սինտէն տիւշտիւ։ Վատվատէ տաղ ալ-
թընտա պիր մադարա իչինէ ատգանմըշ
ըտը, վէ էյէր իքի չօպան օնուն օրատա
օլտուղունու տէմիյէյիտիլէր՝ փէտէրի
օնու մինպա տատ պուլամադըտը։ Պու խրըս
իլէ իչէրի կիրիպ օնու տիգ իւսթիւնտէ
տուտատա պուլտու, գուտուրմուշ վաշադ
կիպի ատչուգ գըզը իւսթիւնէ ատարը,
եէրէ եաթըրըպ խայլի տէփէլէտիքտէն
ոօնրա ատչընտան թուրթուպ տիշարը պիւ-
րիւքլէտի վէ պիր քէօյլու էվինէ աթտը
քի ոօնրա հատատար իլէ շէհիրէ կէ-
թիրթտին։ Ջէվալը Վատվատէ եարը
էօլիւ պու հալտէ էվէ կէլտիքտէն ոօնրա
Մարտիանոս հաքիմէ թէսլիմ օլունտու։

Հաքիմ իոշատէտհտէն ոօնրա իպքէնճէ
վէրիպ զընտանտա աթտըըտը։ Էրթէսի
կիւն եէնիտէն հուզուրինէ չաղըրըպ օնու
քիւլիյէն տաղ պուլտուղունտա՝ օլան
միւճիզէթի քէնտի ալտահլարընըն դու-
վէթինտէն թանըյըպ, Պադ քի ալտահլար
ատնի տէվկյօրլար վէ ատն օնլարա դարշը

ինատ էտէյօրաուն տէյինճէ ազիզէ սապր էտէմէյիպ, Խայր, խայր, թաշտան վէ օտուն̈ատան եաիմա ալլահլարընըզ պէօյլէ պիր հիքմէթի էտէմէզլեր, պու կէօրտիւ-յիւն միւճիզէթ եէրի կէօյիւ եարատան Ալլահըն հիքմէթի տիր քի պէն տէ օնա սէճտէ գրլարըմ վէ օնուն խաթրը իչին պու էզիյէթլէրի չէքէրէք էօլմէյէ հա-զըրլանըրըմ, տէյի ճէվապ վէրտի։ Հաքիմ զայէթ խըրսլանըպ ութանմատան ազի-զէնին կէօքսիւնիւ քէսթիրտի։ Վատվա-ուէնին չէքտիյի աղըր զայէթ պիւյիւք իւտիւ վէ լաքին Քրիստոսուն խաթրը իչին էզիյէթ չէքմէյէ օլան արզուսի օն-տան տահա զիատէ պիւյիւք օլտուզուն-տան, հիչ պիր տաղըր վէ արզը ալամէթի կէօսթէրմէտէն կէօզլէրինի կէօյէ գալ-տըրտը, Եա րէպպիմ ճանըմը սէնին էլինէ թէսլիմ էտէրիմ, սէնին իլէ հէր շէյէ գատըրըմ վէ սէնսիզ հիչ պիր շէյ էտէ-մէմ, տէյի տուա էթտի։ Մարտիանուսուն խըրսը տահա կէշմէյիպ չիլէիպլագ գամ-չըլայարագ սօգագլարտա կէզտիրմէյէ էմր էթտի. ազիզէ Ալլահա եալվարտը քի քէնտինի օ հալտէ պրագմասըն. տահա տուտաը պիթմէտէն ափանսըզ պիր նուր էնիպ ազիզէնին տէօրթ էթրաֆընը սար-տը, չէօյլէ քի օրատա պուլունանլարտան հիչ պիրի օնու կէօրէմէզ օլտու։

Փետրի դրդռնդն հէր չէքտիյի իսքէնճէլէրի խոշանարագ սէյր էտէր իտի, վէ ճէլսաղար եօրուլուպ պիր ազ մինդէնտիքլէրինաէ օվարդպ եիւրէք վէրիր իտի։ Մարտիանոս էնճամ պաշը քէսիլմին սէյր սիճիլ քէստիյինաէ՝ քէնտիսի օնա վարդպ եալվարար քի ճէլսարն եէրինէ՝ դրդռնդն պաշնդը քէնտիսի քէսմին. հաքիմ դոյլ օլսուդունսա, սէվինէրէք դրդռնդը շէհրտէն պիր ազ ըրագ տաղ իդէրինէ կէօթիւրթտիւ վէ օրատա քէնտի էլիյլէ դրդռնդն պաշնդը սաթուր իլէ վուրուպ ալար։ Ազիզ Վասվասէ եօլիւմ եէրինէ վարդրդնսա Ալլահա շիւքր սունսու, սաթդը պօղազդնսա էնէր էնճէդ պուլութլար արտընտան պիր կիւզէլ սէս կէլինդ օնու սէտտէթ մէքեանդը ճէննէթէ տավէթ էտէր իտի։ Փետրի պու թարիդ իւզրէ դրդռնդն կիւնահօրդ գանդնսա կիրիպ շազ եիւրէք իլէ շէհիրէ տէօնէր իքէն ափանարդ պիր գայ չդգար, կէօյ գարարար վէ շիմշէք չազմայա պաշլսար, պիր տէ պիր երտարդրմ տիւշիւդ օնու եէրէ չարփար, վէ սանքի դրդռ՝ չէքտիյի իսքէնճէլէրէ մուգապէլէ շէհատէթ թաճդնդը ալմազ իչին ճէննէթէ ուչսուզու սաաթ՝ քէնտիսի տէ սէֆիլանէ պօղուլուդ շէյթանլարսան էպէտի գազէպինի ալմազ իչին ճէհէննեմ ատէշինէ տիւշտիւ։

Ս. ՍԱՐՔԻՍ ԵՐԵՔԱՅ

Գայսերի սինօրունաց Յովհաննէս վէ Սոփիա իամինաէ էյի ամալարան պու ապիզ տիւնեայա կէլիպ օնլարըն պիր իշ իչին պուրսէթէ կիթմէլէրինաէ տահա պէշ եաշընտա իքէն Հերմէս նամինաէ ամուճաարնա թէսլիմ օլունտու։ Եաշընը ալարղընտա պիր մանաամբրա կիրիպ օն ունէ միգտարի օրատա պիր ածախպ զայրէթ իլէ Ալլահա խըզմէթ էթտի։ Սօնրա պիւյիւքլէրինին իչինիլէ Գուտսի շէրիֆէ ապիզ եէրլէրի վէ մանաամբրըլարը կէօրմէ իչին կիթտի վէ հէվիսինաէն զիատէ Ս. Եւթիմիոսուն մանաամբրընա կիրիպ հէր քէս էյի իպրէթ վէրիր իտի։ Պիր գաչ ունէ սօնրա Իսքէնտէրիյէյէ վարար վէ օրտայա եապըն պիր մաղարա իչինէ չէքիլտի վէ իլհամի րէպպանիյիլէ օրատա տա պամպայրպ ախէր պիր մահալէ կիթտի վէ չահրաէր թօփլայրպ Ալլահըն եօլունտու էյրէտիր իտի։

Ալլահ թէալա էյլիքտար ճանլարըն էլինիլէ օնա ապչա եօլլայրպ պիր ուլու մանաամբր եապտըր, քի ապ վապթ իչինաէ եիւպ էլլի քիշիսէն զիատէ բահիպ ապքին օլուր ուտու։ Պու պիթէր պիթմէպ պիրիպիր յորղաարնա ալթը թանէ տահա

եափմայա մէճպուր օլտու, վէ կիւն պէ կիւն շահրտէրինին սայըսը չօղալըը վէ եէր էքսիլիր իտի։ Ալլահըն գուվվէթի, վէ տուատը պէրէքեամը իլայա իշլէտիյի չօղ միւճիզէթլէր իչին հէր եէրտէ սաը չալ օլտու։

Շարդ վիլայէթլէրինտէ Անատոլիա գրալ քրիսթիյանլարա գուլմ էթտիյի իչին Գուատսի շէրիֆ վահթրիքի՝ Ս. Սաբա Ըսթամպօլա կիտիպ գրալ իլէ պու շէյ իւզէրինէ աէօյլէշին տէյի րիճա էթտի։ Ալթմըշ սէքիզ եաշընտա իքէն ազիզ եօլա տիւշտիւ վէ Ըսթամպօլա եէթիշիպ գրալըն օտասընա կիրտիյինտէ՝ Անատոսիոս պիր ածահիպ նուր կէօրտիւ քի օնուն էօնիւնտէն կէլիր իտի. պու հիքմէթ իւզէրինէ մահթ գալըպ եէրինտէն գալգտը վէ գարշըսընա չըգըպ հէր թիւրլիւ րիայէթի կէօսթէրտիքտէն սօնրա հէր իահթէտիյինի էթմէյէ աէօզ վէրտի։ Շէհր իչինտէ գըթլըգ վէ իահսթէլիքտէն մահտէ պիր ազըր վէրկի ճէմիահթը քիւլ էթմիշ իտի, գէվալիըլարըն իւզէրինէ ածքտը վէ օնլարըն հալինի գրալա արզ էտիպ վէրկիլէրի գալտըրմայա թէքլիֆ էթտի. գրալ նէ գատար գայլ օլտուչտա տա իահվինէտտարը միրիյէ գարար օլուր տէյի գրալըն էմրինի իճրա էթմէք իահթէմէգ իտի։ Ս. Սաբա՝ Ալլահ թարափընտան

էօրֆ էթտի, դուլագ սունմատըղընտա ճէ-
միաթ այաղա գալգտը էվինի պաստը, վէ
աթէշէ վէրտի: Գրալ պու զուհուրաթը
կէօրտիւյիւնտէ այըլսըը վէ պիր գալէմ
իլէ ճէմի գօնուլմուշ վէրկիլէրտէն ճէ-
միաթը մուաֆ էթտի: ճէմի շէհր էհա-
լիսի Ս· Սաբայա պիր աճաիպ մուհապ-
պէթ պաղլատը, վէ Ալլահ կիպի օնու
թապիար ըտը· լաքին քէնտիսի պու գա-
տար իթիպարը չէքէմէյիպ կիզլիճէ շէհր-
տէն գաչտը: Սէքսէն տօգուզ եաշընտա
իքէն թէքրար Գուտսի շէրիֆ փաթրի-
քինին րէճասընա եօգ տէյէմէյիպ իքինճի
տէֆա Ըսթամպօլա կիթտի վէ քրիսթի-
յանլարա զուլմ էտէնլէրէ գարշը գրալ-
տան եարտըմ տիլէտի: Վագթին գրալը
Ցուստինիանոս օնուն Ասիթանէյէ եէ-
թիշմէսինի տույտուղունտա հագգընա
չօգ շէյ իշիթտիյի իչին կէօրմէք արզու-
լէր իտի· ազիզ շէհրին փաթրիքլիյլէ
պէրապէր գրալըն օտասընա կիրմէսինտէ՝
Ցուստինիանոս օնուն պաշընտա պիր մի-
նէվվէր թաճ կէօրիւպ գարշըսընա չըգտը
վէ հէր իսթէտիյինի էթմէյէ սէօզ վէր-
տի: Վէ ասնրա թախթընա օթուրուպ
օնուն արզիւսի միւճիպինճէ պիր էմր նամէ
եազտըրընտա սաաթ իւչ վուրտու, վէ
Ս· Սաբա սաէթինտէն վազ կէչմէյիպ
պիր եանա չէքիլտի վէ քիթապընը չը-

գարբուպ աուտարնը էաէր իսի։ Օրատա պուլուն անելարատան պիրիսի՝ գրալ Հուդուրինաէ պու էթաիյին եաղբշմագ ուէյի եիգիւնէ վուրատուղունատա, օ՝ պիր թէվէքքիւլլիւ ուէրպէմէլիյլէ, նէ՞ վարբմըշ, գրալ քէնտի իշինէ պագայօր, պէն ուէ քէնտի իշիմէ պագայօրում ուէյի ճէվապ վէրտի։

Պու թարիգ իւզրէ հէր շէյէ նիգամ վէրտիքատէն ասնրա ուէրագապ Գուտսի շէրիֆէ ուէօնտիւ վէ օրատան տա քէնտի ուէվկիւլլիւսիւ մանասէթրնա չէքիլիպ աաուէթ էթաիյի փէրհիգ, օրուճ վէ ախէր րիյագաէթլար թալիմաէթրնա քէնտիյի վէրտի, վէ տօգսան իքի եաշընա գատար պու կիւնէ եաշատըգտան ասնրա իւճրէթինի ալմագ իշին էպէտի ճէննէթէ թէպաիլի վէքեան էյլէտի։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 6

Ա. ՊՕՂՈՍ ՀԳՆԵՒՈՐ

Պու ադիգ՝ Ն֊ֆէննաիմիգին 230 թարիխինաէ Թէբայիդ թագսաֆրնատա տիւնեայա կէլիպ ան ուէօրթ եաշընատա իքէն ամթալարրնը գայդ էթտի։ Օլ էյեամանէ Դենկա վէ Վաղրիանոս գրալարրն էմ րիյէ գուլմ չըգտը։ Ադիգին հէնգուդ ճէ-

սարէթի օմմաթըլը իչին պիր քէօյէ չէ-
քիլիպ էվլի դրդ դարտաշլընըն եանընտա
օթուրտու: Լաքին փուղփէրէսթ էնիշ-
թէսի ադչա թամամլընտան դափը լըպ
օնու թէսլիմ էտէրէք Հաքիմին վատ
միւճիպինճէ մալընա միրասխոր դօնմագ
իսթէր իսի: Ադիզ օ խայինին գաղթընը
անլատըղը կիպի պիր իզտիդ տէրէ իչինէ
գաչար վէ ֆիքրի զուլմ կէչինճէյէտէք
օրատա էյլէնմէք իսի: Օրատա էվին մա-
հալլ արատըղը վագթ պիր գայա իւզէ-
րինէ չըգար վէ կէգէր իքէն պիր տէրին
կիրատապա բաղթ կէլիպ իչինէ կիրտի վէ
եավաշ եիւրիւյէրէք ուճունու պուլտու
վէ պիր տիւզ օվայա չըգար: Եէրին մէվ-
դիի կիւգել իսի. տէօրթ թարաֆ խուր-
մա աղաճլըլա գափանմըշ վէ պիր ոօուգ
վէ պէրտագ սու օթլար արասընտան ագար
րար: Պու եէրէ պէյէնիպ՝ էօմրիւ օլտուգ-
ճա օրատա Ալլահա խրգմէթ էթմէյէ
դարար վէրտի: Տուա էտէրէք վէ Ալլահա
աէնալէր օգուլյարագ ադմալի շէյլէր իւ-
պէրինէ թէֆէքքիւր էտէր իսի: Իւք
իպթա խուրմա եէյէրէք եաշար բար, վէ
պրշ կէլիպ պունլար գուրտուտուլընտա
Ալլահ թէալա պիր գարդա էլեյլէ եարդմ
էքմէք եօլլայրագ սագլար բար:

Եիւգ օն եաշընտա իքէն՝ Ս. Անտոն
օնա գիյարէթէ կէլտի. վէրա ֆիքրինէ կէլ-

միշ իտի քի ամէպա օ իգսիզ եէրլէրտէ քէնտի կիպի եալընըզ կէչինէն պիր գայրիսի տահա վարմը ոլը։ Պիրտէ բույասընտա կէօրտիւ քի եալընըզ տէյիլ իմիշ վէ քէնտինտէն տահա էյիսի վարըմըշ։ Տօգտան եաշընտա իքէն ալտըղը էմր իւզրէ օնու արայրպ պուլմադա եօլա չըգոը, վէ պիր գուրտա բասթ կէլտի քի քէնտինտէն գաչըպ պիր մաղարա իչինէ կիզլէնմիշ իտի. արգասընա տիւշտիւ վէ իչէրի կիրիպ արար իքէն ուզագտան պիր ըշըգ կէօրտիւ, վէ սէվինճ իլէ աճէլէ կիտեր իքէն այաղընը պիր թաշա վուրուպ փաթըրտար չըգարտը։ Ս. Պօղոս ըրագտան պու աճահպ շէյի կէօրտիւյիւնտէ տէլիյի գափատը վէ արգասընտան ոէյրինի էտէյօր ուտու. Ս. Անտոն սօլույա սօլույա գափունուն եանընա վարտը վէ թէքրարէն վուրարագ աչտըրտը։ Կէօրիշտիւքլէրի կիպի հիչ սօրմատան պիրիպիրլէրինին ատլարընը վէրտիլէր վէ մուհապպէթ իլէ սարըլըպ Ալլահա շիւքր սունարըտըլար։ Միսահէպէ արտասընտա իքէն գարըպա կէլտի վէ օլ կիւն եարըմ էքմէք եէրինէպիր պիւթիւն սօմուն կէթիրտի։ Ս. Պօղոս պու հիքմէթի կէօրտիւյիւնտէ՝ Ալթմըշ սէնէտէն պէրի շու գուշճուպաղըն էլիյլէ Ալլահ հէր կիւն եարըմ էքմէք եօլլայօր ուտու, պու կիւն սէն միսաֆիր

կէլտին տէյի պիւթիւն էքմէք եօլլատը տէտիքատէն սօնրա՝ օնուն քէրէմի ինայէթինէ շիւքր սունուպ սօֆչայա օթուրտուլար վէ գալդըրգլարընտա թէքրար տուայա տուրուպ կէճէյի եարը էթտիլէր։ Սապահ օլտուղունտա՝ Ս. Պօղոս՝ Ս. Անտոնա տէօնիպ՝ թէնիմ թիւրապ օլմազա եադըն օլտուղու իչին Ալլահ սէնի՝ պէնի կէօմէսին տէյի պուրայա եօլլամըշ տըր տէյինճէ Ս. Անտոն ադլամայա պաշլատը վէ եալվարտը քի էօլիւնճէյէ տէք եանընտա գալսըն վէ ախրէթէ տախի պիլէսինճէ կիլթսին։ Լաքին Ս. Պօղոս՝ շահիրտլէրինին խայրը իչին Ալլահ իսթէր քի սէն պիր ազ տահա տիւնեատտա գալասըն տէտի վէ էօլտիւյիւ վագթ եանընտա պուլունուպ տահա ղիատէ մահդուն օլմասըն տէյի՝ կիլթ Ս. Ամթանտասըն սանա պաղըշլատըդը քէրաքէյի կէթիր տէ թէնիմի օնա սար տէյի եօլլատը։

Ս. Անտոն ալիւլ ամէլէ քէրաքէյի ալըպ կէթիրմէ իչին քէնտի մաղարասընա գօշտու, վէ շահիրտլէրի Պու գատար վագթ նէրէտէ գալըրն տէյի սօրտուգլարընտա, Վայ պանա, եազըգ րահիպլիք ատըմա, օլտուլար, տէյիպ քէրաքէյի ալտը վէ եօլա չըգտը։ Լաքին եէրինէ վարմատան եօլտա պու ագիգին ճանընը կէօրտիւ, քի պիր կիւղէլ նուր իչինտէ

ձէննէթէ ուշայօրուտու։ Խայլի վագի ուէյր էթտիքտէն ասնրա ալուտնայա պաշ-
լատր վէ Ա՛ սէվկիւլիւ վէտէրիմ, նիչին պէնի պրուտրպ տա կիտէյօրսուն, կէճ պուլտում վէ չափուք գայպ էթտիմատ-
յէրէք արդասընտան ֆէրիատ էտէր խոր։ Ամբար թէզին օլուպ քէնտիյի պուլտու-
ղունտա եօլունտու իլէրի կէօթիւրտիւ վէ մադարայա կիրմէսինտէ ծնու իչի ախպ իւզէրինտէ տուպայա տուրուբ պուլտու։ Իլք իկինճա տահա պէլքի ատպ տրբ տէ-
յէրէք քէնտիյի թէսէլլի էթտի, ֆա-
գաթ ճանընտա եապլաշըպ կէրչէք էօմիւշ պուլտուղունտա, նինէ ալայարագ՝ կէ-
թիրտիյի քէրտէյէ ծնուն ապկ թէնինի ատրար, վէ նահարլ կիւմէյիմ տէյի տիւ-
շինինիւ իչէն իչի քիւչիւք արսան կէլտի վէ ապկին այադընտա տիւշիւպ ծնուն էօլ-
մէտի իչին ալատրպտան ասնրա վէնչէլէ-
րինյէ եէրի դադարտար վէ Ս. Անտան իւս-
թինէ մէպտուրէր օղուլտարագ՝ օրայա տէֆն էթտի։ Քէնտի իչին եալընդրպ ծնուն դաֆթանընր ալդօտու վէ անճագ պի-
չիք կինէյէտէ կէչինիր խոր։

Ա. ԸՄՐՕՕՍՒՕՍ

Պու ապիկ Քիլիսէի շէրիֆին նամատար մուալլիմի վէ հիմայէթճիսի, ասյզատէ ամէալաթան ասղմըշ տուր։ Քիշիք եաշլընտա պիր տէֆա ապզը աչըզ ույուր իքէն, վազէթ իլէ պալ միսալի թամէլը քէլամլար ասյլէյէճէյինի նիշանէ՝ եէնի ասղմա արը սիւրիւսիւ կէլիսպ վըզըլտա-յարադ ապզընա վէ եիւզիւնէ գօնտուլար վէ ասնրա հիչ պիր քէատը վէրմէտէն կէլտիքլէրի կիպի գալգարլար կիմէտիլէր։ Քիշիւքլիւյիւնատ պիր տէֆա Բօմատա կէգէր իքէն կէօրտիւ քի կէշէն տէօնէն՝ եպիսկոպոսարրն էլինի էօփէր իտի. քէնտի տէ էվէ կէլտիյինատ՝ էլիմի էօվիւն պէն տէ վազէթ իլէ եպիսկոպոս օլաճագըմ տէյի ագրանլարրնա ճիլվէ էտէր իտի։ Ղայէթ ֆիրատէթլի օլտուգտա իչին ապ վազէթ գարֆընտա չօգ իլմ թահսիլ էթտի, վէ հալբիմ նատպ օլտուգտա Միլանա եօլանըլտը վէ օրատա կէօմէթէրտիյի ապէ վէ տիրայէթ տէպէ-պինէ օլ գատար ճան գազանտը քի հէր քէս տէօվիւնէ միւթի օլուր վէ փէատէր կիպի ծնտ տէվէր իտի։

Շէհրին արիսթօնան եպիսկոպոսու էօլ-տիյիւնատ, հէմ ծնլար վէ հէմ գաթօլիք-

լէր պիրէր եպիսկոպոս սէչմէք իսթէյէրէք նիպա չըգար. լաքին Ամբրոսիոս իչէրինէ կիրիպ էլՓաղը գուվվէթիյլէ իբի թարաՓը տա եուշլաթար: Օլ անտէ ճէմաաթ արասընտան չօճուղուն պիրի Ամբրոսիոս եպիսկոպոս տուր, տէյի չալըբմայա պաշլատըղընտա, պու վագրանըն Ալլահըն իլհամը օլտուղունու հէր քէս անլատը. չիւնքի ազիզ տահա վաՓթիդ պիլէ օլմամըշ ըտը: Պու սէպէպտէն իւմուտէն օնու սէչտիլէր իսէ տէ՝ ազիզ իլք իպթա գարշը կէլտի, լաքին սօնրա Ալլահըն իրատէթի օլտուղունու կէօրիւպ գայլ օլտու:

Պու կիուննէ քիւրսիսինէ օթուրուպ՝ քէնտիյի ղայէթլէ օրուճա փէրհիդէ վէ ախէր րիյազաթ թալիմաթլարընա վէրտի: Պիր տէՓա պիրիսի պէօյլէ էտէրսէն չօղա վարմազ էօլիւրսիւն տէտիյինտէ, Եէյիպ իչմէտէն չօղու էօլմիւշ տիւր, լաքին ազ եէմէտէն պիրիսի էօլմիւշ տիւր տէյի տահա իշիտիլմէմիշ շէյ տիր տէյի ճէվապ վէրտի: Ֆուգարայա օլան սատաղատը տահի փէք շաշաճագ շէյ իտի: Հէր վէրտիյի վագ իչինտէ պիքիրլիյին Գըյամէթի իւզէրինէ տէ սէօյլէր իտի, վէ ազիզին սէօզիւնիւ տինլէյիպ օնուն էլինտէն բահիպէլէր թիւլպէնտի ալանլար չօղ տուր. լաքին կիւնահլարընտան իբրահ էտիպ Ալլահա տէօնէննլէրին հատտը

հիասպը եօգ տուր: Ագեց սէօյլէտիյի վէ եազտըղը շէյլէրին քեաֆֆէսինի Ալլահ թաալաֆընատան էօյրէնիր իտի. օլ ճիհէթտէն տախի քէնտի թաալիրի եանընտա պիր կիւէրճին բէմ էտէրլէր քի Րուհուլլահա տէլալէթ էտեր, պիր տէֆա գալթօլնգ իտասիմի գալթըն պիրի ագնգըն վազընր տիյներ իքէն օնուն եանընտա Ալլահըն մէյէյինի կէօրիւպ տօղըտու տինէ տէօնտիւ:

Քիլիսէի շէրիֆին հուգուգունու մուհաֆազա էթմէտէ տախի թաճտաըլատան պիլէ հիճապ էթմէմիշ տիր: Արիանուալար հէր զէման օնուն ալէյհինտէ օլուպ պիր թագրիպ իլէ օրթատան տէֆ էթմէյէ չալըշըր ըտըլար: Ցուտինէ գրալիշանըն էյէտինտէ օլ ֆըրզա տահա պիտէ մէյտան պուլուպ օնա հէր թիւրլիւ բէնճիտէ վէ գուլմ վէրմէք իսթէր իտիլէր, լաքին Ալլահըն գուլու գօրգմատան օնլարըն հէր ֆէնալէրինէ գարշը գօտու: Ալղենտիանոս գրալ Միլանտա օնլարա պիր քիլիսէ եափմագա ֆէրման վէրտի. վէ ֆէրմանը կէթիրէն էյէր գարշը գօրատան գալը օլուրսաւն տէյի օնա էօրֆ վէրտի: Ամբրոսիոս օնուն գըլըճընատան գօրգմայըպ պրագմատը քի եափսըն, հալթա գրալըն էթտիյինի եիւգիւնէ վուրուպ՝ Սանմա քի գրալ օլման իլէ

Ալլահըն մասլահաթընա գարըշմայա ա-
լահյէթին օլսուն, սարայլար ացնին տիր,
քիլիսէլէր քահանալարըն տըր. հիւքմիւն
շէհր տիվանըլարը վէ գալէլերի իւզէրինէ
կէչէր, լաքին Ալլահըն խանէլէրինէ գա-
րըշմաղարըն տէյէրէք օնու թէքսիր էթ-
տի: Գրալ պու թաղիրէ տայանարյաա տա
Յուսուֆինէ օնու սիրկիւն էթմէք իսթէտի,
լաքին ույսուրսամադը:

Պիր պաշգա տէֆա հէրաֆիզլէր Ալ-
լահտան գօրգմադ պիր գաֆթալ քի-
շիյէ փարա եէսիրտիլէր վէ օնու էօլ-
տիւրսիւն տէյի էվինէ եօլլատըլար. զալիմ՝
դըլըճը չէքիպ պէօյրինէ սահլայաճադը
վադթ գօլու դըմըլտայամադ օլսուն ադլ-
ըն այաղընա տիւշտիւ վէ գապահա-
թընա աֆիլ տիլէտի: Ամբռոսիա օնուն
գօլունա վէ էլինէ շիֆա վէրտիքտէն սօն-
րա այաղա գալտըրսըր վէ խայլի նասի-
հաթտան սօնրա եօլ վէրտի:

Լաքին պու ադիդին եահտըղը մէրտանէ
իշլէրին իչինտէ էն թէահճիւպ օլունա-
ճադը պու օլմուշ տուր: Պիր գաչ միւֆ-
սիա քիշիլէրին ֆիքիր վէրմէյիլէ թէոդոս
գրալ Սէլանիքտէ քէնտի ասրտաքէրինի
էօլտիւրտիւքլէրի իչին օրտաա պու լու-
նան շէհիրլիլէրին չօղունու նահադ
եէրէ գըստըրմըշտըր: Պու պիր կիւն ճէմի
սարայլըլարըտան պէրատէր քիլիսէյէ կէլ-

ակինաե՝ ազիզ քիլիսե բուպասըլա գարշըսընա չըգըսը, վէ չէհրէմի սըզդ վէ բէնկի ամըզդ պիր էօրֆլիւ նուֆուզ իլէ՝ Իրմիքբեսպ էմանիյին գապահամըն իւ-ղէրինէ նէտուամըթ էմմէզսէն իչէրի պը-րագմամ տէյի պէյան էյլէմի: Գրալ՝ պու-մէէմուլ էմմէսիյի Տարէքէմի կէօրմիւ-յինաե շաշմաը գալմը. Գաւիթ մարգարէ ուէ կիւնահ իշլէմիշ ուիր ուէյինճէ, Էյհէր կիւնահ իշլէմէուէ օնա պէնզէմին իսէ թէվպէսինի էմմէուէ ուե Գաւիթէ պէնզէր օլ ուէյի ճէվապ վէրիպ ուէքիդ կիւն էմ-ուէյի կիւնահ իւզէրինէ թէվպէ էուիպաՖվ ալարգուան էվվէլ իչէրի պըրագմաը:

Պու թարիդ իւզրէ նիչէ աէնէլէր եա-շաարգուան ուօնրա էնճամ էօլիւմիւնիւն եազըն օլմասընը տուլայ Տաղըրլանաը, վէ խաալթ էլէնիպ եամ աղա ուիւշուիւնաե շաիրաէրի՝ Ալլահա ուսա էյլէ քի Քիլիսե իզզէթի իչէն պիր ազ ուահա եաշայաըն ուէյի եալվարարգլարընաա՝ ազիզ Շիմոիյէ գաուար ուիւնեա իւամթիւնաե էօյլէ եաշա-ուըմ քի էմուիյիմ շէյլէր իչէն ուէթան-մամ, էօլիւմսոէն ուահի հիչ գօրգում եօգ դիրա վարըպ պուլաճաղըմ ուահիպ էյի վէ մէրհամէթքեար ուրը ուէյի ճէվապ վէրսի: Օնաան ուօնրա էլէրինի խաչ պիչիմի կէօք-ուիւնէ գօյուպ Էֆէնուիմիզին 397 աէնէ-ուինաե Զաուիկ կիւնիւ ուահա կիւնէշ

տօղմատան ապիզ բուհինի եարատըճըլը-
նըն էլինէ թէալիմ էյլէմի։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 8

Ա. ՐԱՐԹՈՒԿԱՅԻՆ

ԱՌԱՔԵԱԼ

Պու ապիզ տախի օլ պիր բէտուլլար կիպի Բուհուլլահը ալտըգտան ոնրա սահիհլիյի վազ էթմէ իչին տիւնեանըն տէօրթ թարաֆընա կիթտի. իլէ էվվել հինտիսթանա վարըպ օրանըն եէպանի տատամլարընտան գօրդմատան ինճինի շէրիֆի վազ էտէր իտի։ Խայլի փուԹմիէրէսԹլէրի տօղրու տինէ տէօնտիւրտիւ վէ եէր եէր քիլիսէ եափըպ իւզէրլէրինէ նազըր գօտուդտան ոնրա քէնտիսի Էրմէնիսթանա կէլտի։ Փահիթանէթա կիւրտիյի կիպի պաշ փուԹիսանէլէրինէ վարտը վէ քէօրլէր իլէ տօղու կէօրտիւյիւնտէ շաշտը։ Պու ալիլլէր ալէսաէվիէ օրայա Թօփ օլուր փուԹտան շիֆա պուլմայա պէքլէր իտիլէր վէ իչլէրինտէն չօղու տախի պուլուրտու. նատըլ ոնրա ապիզին էմրինէ իԹտաԹէն Մլուն շէյԹան քէնտիսի իզրար էթտի, պիւյիճիլիւք իլէ պու ոէֆիլէրի քէօր, սաղըր վէ տիլսիզ էտէր իտի. վէ ոնրա ծնլարըն շիֆա պուլմա

իչքին փութխանդիչ կէլմէլէրինաէ էվվէլ-
քի կիպի ճիւմլէսինի սաղալտըը ըրը· վէ
պունու կէօրէնլէը կէրչէք միւճիզէ եէ-
րինէ գօյուպ տահա զիսաէ փութլարըն
իպաաէթինէ ղայրէթլի օլուր ուտուլար:
Լաքին ադիզ փութխանէ իչինէ պաստըղը
անաէ, մէլուն շէյթան էպաէմ օլտու.
պունուն սիւքիւթլիւյիւ էրմէնիլէրէ աճա-
իպ պիր շէյ կէլիպ սէպէպինի պաշդա պիր
փութթա ատուտուլար, վէ սէպէպի ադիզաէն
նէշէթ էթտիյինի, վէ օնուն օրտայա կէլ-
տիյինաէ քէնտինին տէ սուս օլաճաղընը
տույուպ մանթ գալտըլար: Փութ փահիպ-
լարը՝ Ս· Բարթուղիմէոսու կէօրմէք իս-
թէտիքլէրինաէ, շէյթան՝ օնուն վաաֆընը
էթտիքտաէն ատնրա, կիւնտիւզ եիւզ տէ-
ֆա, վէ եիւզ տէֆա կէճէ տիզ չէօքիւպ
տուա էտէր, տէտի: Պու իսապէրի ալըպ
արամայա պաշլատըլար վէ էօյլէ պիր
եէրտէ պուլտուլար քի ճինտէն չարփըլ-
մըշ քիմսէյի ճինին պարպընատան գուր-
թարըյօր ուտու: Մէմլէքէթին փահի-
շահը մէզքիւր ճինլինին ադիզին էլնյլէ
շիֆա պուլմասընը տույտուղունատ՝ եալ-
վարտը քի կէլիպ ճինտէն չարփըլմըշ
քէնտի զրզընը տա տիւզէլթտին: Բար-
թուղիմէոս անի վահիտաէ կիթտի վէ
պիր ճիւզլի տուա էթտիքտաէն ատնրա՝
Քրիստոսուն իսմիյլէ պէն ատնա էմր էտէ-

ըիմ օլ ճանուան չըզ տէյիպ, իճրասը օլ-
տուղունտա փատիշահ իլէ պէրապէր
ճէմի շէհր էհալիսի շազ օլտու։ Պունա
իվազէն փարա վէրիլտիյինտէ ագիզ՝ փարա
թօփլամազ իչին պուրայա կէլմէմիշիմ,
պօրճում վէ ճահտըմ զայըպ օլմուշ ճան-
լարա տօղրու տինի վազ էտէրէք օնլարը
Ալլահըն ճէննէթինէ կէօթիւրմէք տիր
տէյի ճէվապ վէրտի։ Սօնրա փատիշահը-
լա փուԹխանէյէ կէլտիյինտէ, Ցիսուս
Քրիստոսուն իամինէ՝ փուԹա պույուրտու-
քի քիմ օլտուղունու պէյան էյլէսին.
շէյԹան իշլԹտիյի իամէ տայանամայըպ
իլք էվվէլ գուտուրտու, ինլէտի վէ խայլի
փաթրըտը էթտիքտէն սօնրա իրատէ-
թինէ գարշը՝ ՇէյԹանլարտան պիրի իմ,
շիմտիյէ գատար իսԹէտիյիմ կիպի փա-
տիշահը վէ ճէմի ճէմիաԹը ալտաթմը-
շըտըմ, լաքին ՔարԹողիմէոսուն վազ
էթտիյի. Ալլահտան զայրի ալլահ եօզ
սուր տէյի ալէմին էօնիւնտէ աշիքտար
իգրար էթտի։ Փատիշահ պու հիքմէ-
թի ուէ կէօղիւլլէ կէօրիւպ վէ շէյԹանըն
լազըմտըլարընը գուլազըլլա իշլԹտիք-
տէն սօնրա հազգ տինի թանըտը վէ ճէմի
սիսթէմէտիլէ քրիսԹիյան օլտու։

ՓուԹ փափազլարը պու հիքմէթի կէօ-
րիւպ իրատալարընը գայպ էթտիքլէրի իչին
զայէԹ էօվքէլէնտիլէր վէ ինԹիգամ

ալմալա գասթ էթմիշ իտիլէր· լաքին փատիշահըն էլչիլէ պիր շէյ էտէմէյէճէք-լէրինէ էյիտէն գանըպ օնուն գարտաշընա կիթտիլէր վէ հէր շէյի եէրինճէ անլատըպ՝ էյէր ալլահլարըն խէլասը իչին օնու թէլէֆ էթմէզսէն՝ տէվլէթ սիւրէմէյճէքսին տէյէրէք օնու գըզտըրտըլար։ Օ՝ փութլարըն ղայրէթիյլէ թութուշուպ՝ վազընը իչիթմէ պէհանասըյլա ազիզի հուզուրինէ չաղըրտը, վէ տէրագապ տէօնիւպ ալլահլարա գուրպան սունմազսան էզիյէթ ալթընտա էօլտիւրիւրիւմ տէյի էօրֆ վէրտի։ Ս· Բարթուղիմէոս ճէվապ վէրմէյէ պաշլատըղընտա՝ փատիշահ սապը էտէմէյիպ տէրիսինի պաշընտան այաղընատագ սըյրըրըպ չըգարմայա վէ էօյլէ եավաշ եավաշ էօլտիւրմէյէ էմր էթտի։

Հիւքմիւ իճրա օլտու վէ ազիզ պու թարիֆ օլունմազ աղըրլար արասընտա Ալլահա շիւքր սունարագ՝ օրատա պուլունան ճէմիաթա օնու վազ էթմէտէն կէրի տուրմատը վէ պու սէպէպտէն ղայէթ խըշմա կէլիպ գաթլինէ սիճիլ քէստի։

ԱՕՒՕ ՊԻՔԻՐԻՆ ԸՆԱՐՏՑ ՅԱՂՈՒԹՒՆՈՒՆ

Ակիզ պիքիրին աթաալարը Յուակիմ վէ Աննա եէրմի ահնէ դաատար էվլատօղլ եաշայըպ ֆադաթ ճէատլէրինաէն գալմա ֆադուլէթ էյլիքլէրիյլէ թէահէլլի օլուր ուտուլար: Էպի վազիթտա էվլատը օլմադըգ պիր պիւյիւք ղիւլ սայրլըրըտը վէ հեր քէս պուննու Ալլահըն պիր գադէպի ատտա էաէրէք ղայէթ մահգուն օլուրուտու. օլ սուրէթտաէն ինքիսինին ատ եիւրէյի նէ գաատար եարալը յարդյատտա եինէ Ալլահըն իրատէթինէ թէալիմ օլուպ ալէմին էօնիւնատ պու րէգալէթի ատպր իլէ չէքէր իտիլէր: Լաքին Ալլահ թէալա հազրէթլէրի թա էպէտիտաէն էվլատը Իսանըն վալիտէսինին աթաալարը օլմադա օնլարը ահչմիշ իտի վէ պու միւժտէյի պիր մէսէք էլինլէ օնլարա վէրտիքտաէն սօնրա Ս. Աննա համիլէ օլտու:

Ֆիլ վագը չօգ ահպէպլէր իչին ակիզ պիքիրին ճանը համիլէ օլտուդու վագթ կիւնահ լէքէսինտաէն ադատ օլմուշ տուր. իլք ահպէպի շու քի քէնտիտի Ալլահըն էվլատընըն վալիտէսի օլմայա ահչիլմիշ իտի, վէ ահէր հիչ պիր ահպէպ օլմատա

եալընըղ պու սէպէպ իչին հէր կիւնահ լէքէսինտէն մուաֆ օլմալըյտը։ Պու պապտէ Ս. Անսելմոս ազիզ Պիքիրին էօյլէ պիր թէքմիլ փաքլըղա նայլ օլմասը ճահիղ իտի քի Ալլահտան ասնրա ասնան քիմսէ իւսթիւն օլմասըն տէր։ Էյէր պիր լահզա պիլէ օլ կիւնահ լէքէսի իչինէ տիւշիւպ ասնրա թէմիզլէնմիշ օլսայըտը ասնուն փաքլըղը տա Ս. Ցովհաննէսին վէ Երեմիա փէյղամպէրին փաքլըղընտան իւսթիւն օլմազըտը։ Ս. Բոնավենտուրա տախի Ազիզ Պիքիրին լէքէոիզ համիլէ օլմասը փէք վաճիպ վէ մինասիպ իտի, ասնուն պիր տազիդէ պիլէ կիւնահա միւպթէլա օլմամասը շէյթանըն իւզէրինէ պիր պիւյիւք ֆիւթուհաթ ըտը, տէր։ Վաղըա, էյէր պիր տէմ պիլէ կիւնահ ասնուն գալպինտէ եէր պուլմուշ օլսայըտը օլ տէմտէ շէյթանըն էսիրի օլմուշ օլաճաղըտը. հիչ գապիլմի քի Ալլահըն էվլատը տօգուզ այ միգտարի՝ վագթիյլէ ասնուն շէյթան մէքեանը օլմուշ բահմինտէ սաքին օլմուշ օլտուն։ Ս. Օգոստինոս՝ Ազիզ Պիքիրին հագգընա կիւնահ իւզէրինէ սէօհպէթ օլտուղունտա լագըրտը պիլէ էթմէք իսթէմէմ, տէմիշ տիր։ Պուննլարտան գաթի նադար Ալլահ թէալա ազիզ Մերիէմի հէր մախլուգաթտան զիատէ սէվէր իտի, վէ սէվտիյինէ նիշանէ

օնու էպէտաէն ուրնեայա կէլէճէք էվ-
լատը իչէն վալիտէ ուչմէսի իտի, օլ ա-
պէպաէն ուրշինմէք պիլէ համտպաթ
ըը քի Ալլահ ալէյհիսսէլամ էթտիյի
քէրէմի պունա տահա պիտաէ վէրմէմիշ
օլսուն. էյէր մէլէքլէրի վէ իլքաթ ալաըր-
մըզը կիւնահսըզ եարաթտըյսա, մէլէքլէր
սուլթանընը կիւնահ լէքէտիյլէ եարատա-
պիլմըմըյըտի: Հիչ քիմսէ չաղըրմատան
հուզուրիմէ չըզմասըն ուէյի Արտաշէս
փատիշահ ֆէրման չըղարմըշ իսա, լաքին
ուէվուէյի պէվճէսի վէ սուլթանը եսթեբէ
ուօնիւտ՝ պու թէմսիհ ունին իչին ուէյիլ
տիր, ունն ազատարն վէ իսթէտիյին վազթ
կէլէպիլիրսին ուէտի: Էյէր Արտաշէս հ-
լինի՝ գօտուզու թէմսիհատն ազատ եաէ-
պիլիյօրուտույա՝ Յիսուս ուէվուէյի վալի-
ուէսինի ալէմին միրաս էյլէտիյի իլք
կիւնահ լէքէսինատն մուաֆ եաէմէզ մի-
յիտի: Պու անէ գատար ուէտիքլէրիմիզ-
ուէն աշիքաար կէօրիւնիւր քի նիչին քի-
լիսէյի շէրիֆ պուռնատան օն ալթը ունէ
մուգատաէմ ինանըլաճաղ ունն մատաէ-
լէրի արբաարնա պու արբըր տահի կէչիրտի:
Օլ ուէպէպաէն ազիզ Պիքիրին կէրչէք
էվլատը օլմանլար ծնուն լայըզ օլտուղու
ապիմ քէրէմի ուրշինէրէք շազ օլսուն-
լար, վէ իսպատէթինատ տահա պիտաէ
աշդա կէլմինլէր: Շիմտի եօզ քի էյէր

ապիզ Պէքիրին պու պապաե լէքէսիզ վէ կիւնահարզ համիլէ օլմասընա իպաաէթ-քեար օլուրսան, օնուն վալիսէճէ քէրէ-միյլէ ալն ան վաճթիսպաէն սօնրա իշլե-տիյին կիւնահլարա գարշը օնուան գու-վէթ պուլուպ իւչ սիւշմանլարընա գարշը գօրսուն վէ օնլարը եէնէրէք էպէտի ճէնկնէթան օնու կէօրիւպ շադ օլմայա նայլ օլուրսուն։

ԳԼԽԱՒՈՐ ԺԸ

Ս· ՄԻՆԱՍ, ԵՐՄՈԳԻՆԷՍ

ՎԷ ԳՐԱԲՈՍ

Ս· Մինաս նէ գատար Ամինա շէհ-բինաե տօղուպ իլկի ըսմիաե թէրպիյէ օլ-մուշ ուսուլսաս սա՝ Խրէիեաէրիյէէ մի-սիաշէր նատպ օլունմուշ ուսու։ Մէգքիւր շէհրաե պիր իմթիհադսըզլըգ գուհուր էթմէիյէ՝ Ադքսիմիանոս գրալ Էհլի գէ-քեա Մինադր օրայա նօլսադր քի սուհ էթսին, վէ ապիզ կիսիպ հեր շէյի նի-գամլադր վէ պէտէլէն մէգքուր մահսադա թէրքի օլունսուս։

Մինաս՝ հիչ քիմսէյէ քէնահինին նէ օ-ստուզունու ստյուրմադ քադր, պիր սէնէ գա-տար շէհր էլի ալթընաս գալըպ խասթէ-

լերէ զնչարէթ էտէր վէ ֆրիստոսուն խա-
միլէ շինֆա վէրիր, կիզլի վէ աշնքեար
պուլտուղու եէրլէրտէ փութլարը գըրար
վէ երգար ըար, շէյլէ քի չօղա վարմայըպ
օնուն քրիսթիյան օլմաը օրթայա չըգար:

Մաքսիմիանոս պունլարը իշիտիպ՝ պիր
թադրիպ իլէ չարէսինի պուլմադ իչին րէ-
ճալ քիպար արատրնտա աթինալը ալիմ,
արիֆ, ատիլ վէ մէրհամէթքեար Երմո-
գինէսի սէչիպ օնա եօլլատը: Պու եօլա
չըգրպ իլք կէճէ ույուգույա տալմատրնտա
բույատրնտա իշ միւնէվվէր քիշի կէօր-
տի քի, Վայ կէրչէք փատիշահը թա-
նը տա՝ նայլ օլտուղուն բիւթպէ գուվ-
վէթիյլէ ախէրլէրինի տէ օնա տէօնտիւր
տէյի, պիր սէս իշիթտի: Այրլըպ պու
խայալ իւզէրինէ տիւշիւնտիւյիւնտէ՝ օլան
հիքմէթի տիւնէվվի փատիշահ հագգը-
նա տըր զանն էտէրէք ալիւլ աճէլէ վա-
րտաճալը եէրէ եէթիշմէք իսթէր իտի:
Իսքէնտէրիյէյէ կիրտիյինտէ՝ Մինտա
օնուն կէլմէսինին սէպէպինի պիլմէդ կիպի
կէճէլէյն եանրնտա վարտր վէ նէ մէմու-
րիյէթ իլէ կէլտին տէյի սօրտուղունտա՝
Երմոգինէս եարրն կէօրիւշիւրիւպ տէյէ-
րէք եօլ վէրտի: Իրթէսի կիւն ադիզլի
հուզուրինէ չաղըրըպ Ալլահլարը բէտտ
էտիպ տէ քրիսթիյան օլտուղուն թահդիդ
մի տիր տէյի սօրտու: Մինտա պէլի էյլէ

տիր· Ալլահրմտան ղայրի կէրչէք ալլահ եօգաուր տէյիպ սաաթ իքիտէն եէտիյէ գաատար էօյլէ պիր էլճագ իլէ սէօյլէտի քի ճէմի օրաաս թօփ օլան ճէմիաթ Մինաասըն սէօզլէրի հագգ տրը, պիզ տախի քրիսթիյան օլուրուզ տէյի չաղըրմայա պաշլաատըլար: Հաքիմ՝ խալգ Մինաասըն թարաֆընա սէօնմէսինի կէօրտիւյիւնտէ տիվանը գալտըրտը վէ էրթէսի կիւն եալընդզ չաղըրըպ թիւրլիւ վաատլար իլէ օնու գանտըրմագ իսթէտի· յաքին նաֆիլէ օլտուղունտա՝ իսքէնճէ վէրմէյէ էմր էթտի: Թապանընը քէատիրտի, կէօզլէրինի օյտու, վէ տիլինի քէօքիւնտէն չէքիպ չըգարտըգտան սօնրա պագը գալան թէնի՝ եարըն հայվանլար էօնիւնէ աթըլարն տա՝ վիւճուտունուն հիչ պիր փարչաար պուլունմատըն տէյի հիւքմ էթտի:

Պու հալտէ՝ զէվալլը Մինաս գընտան իչինտէ տուրուր իքէն պիր աճաիպ նուր իլէ քրիստոս օրտայա էնտի վէ գայպ էթտիյի ադալարը թէքրար էվվէլքինտէն տահա էյի եէրինէ գօյուպ՝ Գօրգմա տաիմա պէն պիլէնճէյիմ, սանա իսքէնճէ վէրէն երմագինէս տէ էթտիյինէ նատիմ օլտու, վէ սէնին իլէ պէրապէր պէնիմ խաթըրըմա գան տէօքէճէք տիր տէյէրէք օնու թէսէլլի էթտի: Հաքիմ աճըրընտան կէճէ ույույամատը, տօսթու Մինաս էթտիյի

շէյլէր ապրնա կէլտիյինտէ էօքիւր էօ-
քիւր ալտարըար. օնուն ատղ օլտուրուն-
տան խոպէրի օլմայրա՝ պարի մու հապ-
պէթինէ պէշարէթէն պիր փայէսինէ
տիւշէր ալայ իլէ կիւմէյիմ ատչի իրթէսի
կիւն հապատան թէնինի պիր պիւյիւք
եէրէ կէթիրմէյէ էմր էթտի: Լաքին
հապտա կիրիպ օնու պիր պազրմադ նուր
իչինտէ ատղ վէ ատչիմ պուլտուդարընտա
շաշըպ գալտըտար: Ս. Մինաս՝ թէմաշա
եէրինտէ թօփ օլմուշ ճէմիաթ էօնիւնէ
չըգտըղընտա էվվէլտէն գիտատէ շիրին կէօ-
րիւնտիւ, վէ Երմոգինէսէ եապըշըպ պիլ-
մէյէրէք էթտիյի գալմինըէրի եիւգիւնէ
վուրտուգտան ոնտրա տիլինի վէ կէօղէ-
րինի կէօսթէրտի. քի քէնտինին եօղ էթ-
տիյինտէն տահա ալտար վէրիլմիշ իտի:
Պտտէհու օնու թէսէլլի էթտի վէ Երմո-
գինէս վաֆթիյ օլտուգ պիրլիքտէ փութ-
լարը դրմայա պաշլատըտար: Մինասըն
քեսթիյի Գրարտս տախ օնուն էմրի
ալթընտա ճանլարըն տէօնմէսինէ ձէօղ
իլէ վէ եապըյտա չալըշըր ըտը:

Մաքսիմիանոս գրտղ պու ակրէնճամ-
լէրի տուչտուդունտա էօվքէսինտէն պի-
լէսինճէ օն պին ասքէր ալուգ Մրտրտա
կիթտի. էքիսինի տէ թուքտատրուգ Հու-
գաբինէ կէթիրտի. վէ էյէր տէօնիւգ
թէվկէ էթմէդուէնիդ՝ ածը էօլիւմ իլէ

էօլսիւրմէյէ էօրՓ էաէր իսի: Երմոգինէս ճէվապ վէրմէյէ հայըրլանըը իքէն՝ Ս· Մինասըն եանընտա կէօրիւնէն մէլէքլէր թէքըար կէօրիւլսիւյիւնաէ՝ գուվվէթ ալըպ պիփէրվա գրալըն էօնիւնէ վարտը վէ ճէմի պաշընտան կէչէնի նագլ էաիպ ինանմապան ճէմիաթա ասր, իսթէր ճանաւար էօնիւնէ ալթ, իսթէր գրլըճ իլէ վէ ախէր թարպ էօլիւմ իլէ էօլսիւր, հիչ պիրիսի վապիՓէմ աէյիլ, ասէսի: Գրալ ալթէշ քէսիլիպ էլեյլէ գրլըճը ապիդին դարընընա սսիլատը, էլլէրինի, գօլլարընը վէ այադլարընը քէսթիրտի վէ օնու քէսիլմիչ ապալարըյլա եապըն չայ իչինէ ալթմապա էմր էթտի: Ս· Մինասը գընտան իչինաէ այապընտան պիր ապըը թաշ պապլատրպ ատտրըտը: Գրալ պու մինվալ իւգրէ օնլարըն հապդրնտան կէլտիմ ասէյի սուրսուր իքէն կէճէչէյն Ալլահըն մէլէքլերի էնիպ Երմոգինէսի սապ սապ չայտան չըգարտըլար վէ Ս· Մինասը սա գուրթարտըլար:

Մաքսիմիանոս սիվան գուրսուպ քրիսթիյան շէհր էհալիսինին շէրիաթընը կէօրմէաէ իքէն՝ պու ապիզէր Երմոգինէս իլէ օնուն էօնիւնէ չըդրպ Ալլահըն հիքմէթինի նագլ էթտիլէր, վէ պօշ եէրէ էգիյէթ վէրմէաէն կէրի սուր ասէյի օնու դանտըրմապա չալըշըր ըտըլտը: Հէվիսին-

ուէն գիատէ Ս. Գրաբոս սէրպէսթլիքլէ իլէրի վարըպ՝ էյ գալիմ փատիշահ, արս-լան կիպի էվվել իգէրիմիզէ մըրըտայըպ տա շիմտի թիլքի կիպի սուս տուրմանըն սէպէպի նէ. կէօրտիւնմիւ քի իսթէտիյին պօշ վէ էմրին իլէրի վարմազ. շիմտի սէն ածը տա պիզ կիւլէլիմ, տէմէսինտէ, գրալ գըզըպ գըլըճըրը չէքտի վէ էլիյլէ օնուն պաշընը վուրուպ տիւշիւրտիւ: Օնտան սօնրա Ս. Երմոգինէսին վէ Ս. Մինասըն տախի պաշլարընը քէսթիրիպ պիր տէմիր թապութա գափամտըգտան սօնրա տէ-նիգ իչինէ ամտը: Ս. Մինասըն թապու-թու Ըսթամպօլ գըյրըսընա եաղլաշըպ՝ միւճիգէթ իլէ կէօրիւնէն պիր ածախպ նուր տիրէքլէրիյլէ պէլլի օլսու վէ շէհր-լիլէր թէնինի ալըպ ալայ իլէ տէնիզ քէ-նարընտա պիր եէրէ կիւմտիւլէր:

ԴԵԿՏԵՄԲԲԵՐ 11

Ս. ՆԻԿՈՂԱՅՈՍ

ԻՋՄԻՒ ՀԱՑՐԱՊԵՏԻ

Ա՛իճիգէթքեար Ս. Նիկողայոս Իզմիրէ եաղըն պիր գաատպատա ֆաղուլէթլի ամթալտըման տօղսու. վէ պու ազիզ տախի տուա մէյվէսի օլմուշ տուր: Տահա դունտադա իքէն չարշամպա վէ ճում-

կիւնլէրի կիւնէշ պաթմասան սիւտ էմմէկ իտի վէ պիւյիւյիւպ եաշընր ալընճա տախ պու ատէթինի սագլայըպ մէզքիւր կիւնլէրտէ հէր վագթ կիւնէշ պաթտըգտան սոնրա էքմէյինի եէր իտի։ Գալպինէ իլտիրապ վէրիճի թէհլիքէլէրտէն կէրի տուրուր բիյագաթ թալխմաթլարըյլա նէֆսինի գըրար ըտը։ Պու կիւնէ էօմր սիւրէրէք իլէք չաղընտա ատէթ օլան կիւնահլար թէհլիքէսինտէն գուրթուլուպ վաֆթիզ նուրունու թամ վէ փաք սագլատը։ Հալինէ քեաֆի իլմ թահսիլինտէն սոնրա քահանայ օլտու։ Ամաալարը էօլտիւքտէն սոնրա քէնտիյէ տիւշէն միրասընր ֆագըրլարա էօլէշթիրտի։ Պիր փէտէր՝ պաշընա կէլէն սագամէթլէր հաստպիյէ եաշայա պիլմէ իշին իւչ գըզ էվլատլարընըն ըրզընա գըյայօր տէյի իշիթտիյինտէ՝ կիզլիճէ իւչիւ իշին տէ վէյ տէր վէյ օտասընա փարա պըրագտը, շէօյլէ քի շէյթանընն թահրիքինէ ույմուշ փէտէր այըլտը, պուլտուղու ագճէ եարտըմըյլա էվլատլարընըն իւչիւնիւ տէ եէրլէշտիրտի. վէ պէօյլէ տիւնեատա ըրզլարընը վէ ախրէթտէ ճանլարընը գուրթարտը։ Գուտսի շէրիֆի կէօրմէյէ վէ պագը գալան էօմրիւնիւ օրալարտա կէշիրմէյէ արզիւ էտէր իտի. պու ֆիքը իլէ կէմիյէ պինիպ կիթտիյինտէ չօղա վարմայըպ պիր

ֆօրթանա չըգաճալընր փէշինէն խապէր վէրտի: Կէմիճի իւզէրինէ կիւլտիւ, լաքին արաարնատան չօգ կէչմիյիպ պօրա գօփ-տուղունատա ապիգին հազդը օլտուղունա գանատը: Ս. Նիկողայոս տուպա պաշլար պաշլամադ բուդկնար քէսիլտի, ան-նիգ իլիման օլտա վէ հէր թէհլիքէ կէչիպ ալթ իսթ օլմուշ եիւրէքլէր ֆէրահ պուլտու: Պաշգա վադիլարտա պունա քէդալնիք ախէր միճիգէլէր իշլէտիյի իշին անդիգ իւզէրինատ եօլճուլուգ էտէնլէր իւմուտէն օնու քէնատի հիմայէթճիլէրի իւնվանըյտա չադըրըպ բիայէթ էտէրլէր: Սադ ակլիմ եէրինէ վիւսլ օլուպ ապիգ եէրլէրէ գիտրէթ էթտիքտէն ոօնրա արդիւսի միճիպինճէ օրատա էյլէնճէք իսթէրտի, լաքին Ալլահ թարաֆընատան դալգինին տիւրթմէսիյլէ խապէր ալըպ թէքրար մէմլէքէթինէ այօնտու: Օյ էյեամանէ Իզմիր շէհրի իշին պիրիսինի եպիսկոպոս ակչիպ օթուրթմայա մէշվա-րէթ օլունույօրուտու: Ալլահ թէալա պունլարըն պիրինէ բույատնատա Իրթէսի կիւն՝ Նիկողայոս իսմինտէ քիլիսէ դափու-տունատան իլք իչէրի կիրէնի ակչինիգ տէյի պէյտան էյլէտի: Ապիգ՝ հիչ խապէրի օլ-մայարադ էրքէնատէն քիլիսէյէ կիրտի, վէ դափու եանընտատա քէնատի իշին պէքլէյէն եպիսկոպոսու պուլտու, քի իսմինի սիւալ

Եսիպ անլատրելնաս էլինաէն թուքաս վէ ճէմ օլմուշ եպիսկոպոսարքն էօնիւնէ կէօթ իւրիւպ թագահիմ էթսի: Պունլար Աղլահըն իրաաէթինի ծնա պէյան էթսիլէր վէ ապիկ՝ բէճալարընա դարշը կէլմէյիպ կէօդ եաշը տէօքէրէք պու ապիմ մէրթէպէյի դապուլ էթսի:

Պու կիւնէ ազլընաան կէչիրմէսիյի բիւթպէյէ թէրֆի օլաուդաան ասնաս՝ էվվէլքի բիյապաթլարընր տահա արդըլաարբար. կիւնաէ պիր աէֆա թաամ էաէր իսի վէ էթ թաամընր հիչ պիր քէրէ ապղընա դօմադըար. ճիւզի վագթ կէճէլէրի դուրս թօփրադ իւդէրինէ եաթաբադ եօրդուն թապիաթընա բահաթ վէրիր իսի: Հէր կիւն պաաարադ էաէր վէ ասնքի կէօդ եաշը տէօքմէաէն պիթիրէմէդ իսի. խաաթէլէրէ դիւարէթ էաէր վէ ճէմի էլինէ կէլէն փարայը ֆագրըլարա ապղարարը բար: Ադիղին պու դաաար դայրէթինէ նիապէթէն տահա աչըդ փութխանէլէր վար բար վէ օղ կիւնլէրաէ դրալ թաաաֆրնաան միւպաշիրլէր կէլնդ եինէ փութ վէրէաթլնյի իլէրի կէօթ իւմէյէ չալըշըրըարըար: Պու չէթին վէ թէհլիքէլի վագթաա ապիղ դօրդմայրդ հէր եէրէ կիւաէր վաղ վէրիր քրիսթիյանլարըն դալդինի Աղլահ մուհապպէթիյլէ թուքաուբար ուաս: Մէղքիւր միւպա-

շերէրին գուլալընա պու օլան շէյլէր եէթիշտիյինաէ՝ օնու թուէթուպ շէհրտէն սիւրտիւլէր վէ հապսէ գօտուլուր. ապիկ՝ օրատա չօդ զահմէթ չէքտի. լաքին պիւ-յիւք Կոստանդիանոսուն էմրիյլէ իթլաղընը ալըպ կէլմէսինտէ փուէթլարըն խանէլէրինի երդտր վէ օնլարըն եէրինէ քիլիսէլէր եափրպ ապիկ խաչը էլեյլէ տիքէր իտի: Եւ ատաքիտա նամինաէ պիր թամաքեար քիշի Խզմիր շէհրինէ եադըն պիր եէրաէ իւչ գէնկին քիշիլէրի՝ նահագ եէրէ օնլարըն մալընը զապթ էթմէ իչին՝ հիւքմ էթմիշ իտի: Ս. Նիկողայոս պունու իշխէթտիյի կիպի ալիւ ացէլէ եօլա տիւշտիւ վէ տահա ուզագտան կէօրտիւ քի պու իւչ գէվալլըլարը սիւրիւքլէյէրէք գաթլ եէրինէ կէօթիւրէյօրուտուլար. պիւլէնտ ավազ իլէ չաղըրտը, վէ ոօնրա միւճիզէթէն ճէլլատլարըն գօլլարընը թուէթուպ գըլըճլարընը էլլէրինտէն ալտը, վէ գալիմլէրին էլինտէն օնլարը գուրթարտը:

Գրալ պիր տէֆա պաշ րէճալտան պիրինին աէօգիւնէ գափըլըպ ասքէրի իչինտէն իւչ իլէրի կէլէր պին պաշըլարը էօլտիւրմէյէ նահագ եէրէ էմր էթմիշ իտի: Պունլար էթտիյի միւճիզէթլէրի իշիտիպէօլէճէքլէրի կիւնիւն իլէ կէճէպ օնա իլթիճա էթտիլէր: Ս. Նիկողայոս օլ

կէձէ բուլյաարնաա դրալա կէօրիւնիւպ էթաիյի նահագդ շէյ իչին թագիր էթաի: Իրթէսի կիւն ֆիլհալ մահպուսլարը դուրթարտըլար վէ ծնլարտան աֆվ տիլէյէրէք խանէլէրինէ եօլլատըլար: Պիր կէմի թայիֆէսի ֆուրթունայա թուխթուլուպ փարալանմայա եադըն իքէն ծնուն շէֆաաթինը տիլէտիլէր, վէ պիրտէ բուլյաաա կիպի՝ կէօրէրիյյէ ծնու կէօրտիւլէր քի տիւմէնին պաշընա կէչմիշ կէմիլէրինի թէհլիքէսիզ իլիմանա ատըրու կէօթիւրիւր իւտիւ: Պունլար՝ էթաիյի քէրէմէ մուդապէլէ միւթէշէքքիր օլտուգլարընաա՝ Ալլահա շիւքր սունուն էվլատլարըմ, պէն տէ պիր ազֆիլ կիւնահքեարըմ տէտիքտէն սոնրա՝ պաշլարընա կէլէն ուգուպէթին ազպէպի կիւնահլարը տըր տէյիպ Ալլահատան աֆվ տիլէմէյէ նահահաթ վէրտի: Պունլարտան գաթի նագար ագիզին թաավիրլէրի եանընաա իչ չօճուգ չէքէրլէր քի գալիմանէ եօլտիւրիւլտիւքտէն սորա ծնուն տուտար քէրէմիյլէ թէքրար ճան ալըպ տիրիլմէլէրինէ տէլալէթ էտէր:

Ս· Նիկողայոս նէ գատար տա տիւնեա իւգէրինտէ ճէննէթտէ կիպի էօմր կէչիրիրիտիյտէ, էղճիւմլէ գօրգուտան խալի օլմայրպ պու ազտրըլըգտան քէնտիյի գուրթարմագա րէճա էտէր իտի. Ալլահ

թէալա օնա եւ-րէք վէրմէ իշլին, Նիկո-ղայոս գօրգմա, էմէյինէ մուգապէլէ ղա-նիմէթ իլէ էձրինի ալաճաղսըն տէյի պիլատիրսի: Օնտան սօնրա էօլէձէյի կիւ-նիւ վէ սաաթլընը տախի պէյան էտիպ կէօրիւնմէզ օլտու: Պու միւժտէ իւզէ-րինէ ազիզ ղայէթ շազ օլտու վէ թարիֆ օլունմազ աշգ իլէ սօն տէֆա ազիզ խորհուրդլարը ալտը վէ ճիւզի խաֆիֆ քէյֆսիկլիքտէն սօնրա փաք բուհինի եարատըճըսըն էլինէ թէալիմ էյլէտի:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 12

Ս. ՊՕՂՈՍԱՒՈՐ

Պու ազիզ՝ Ս. Անտոնուն մէշհուր շահրտէրինտէն պիրի իտի: Իլք իպթա քէօյտէ սաքին օլուպ զիրաաթա քէնտի-սինի վէրմիշ իտի, վէ պիր էյի ճանըն իմթիսալընա տիւշէր էյիլիքլէր վէ ֆա-զիլէթլէր իչինտէ թէրպիյէ օլմուշ ուստու. լաքին զէվճէսի ահտ էթտիյի սաաթգլըղա գարշը հարէքէթլէրտէ պուլունտուղու իչին եւրէյի գըրըլմըշ ըտը: Պիր կիւն գըր-տան էվինէ տէօնիւպ օնու պաշգա եարան իլէ պիրլիքտէ պուլտուղունտա կիւճինէ կէլտի վէ վէրտիյի թավլը վէ նասիհաթ

եարամազ օլտուղունու կէօրտիւ վէ թէրքի տիւնեա էտիպ Ս· Անտոնուն չէօլիւնէ կիթտի։ Օնուն գօլիպատընա վարըպ գա-փուսունու չալտրըղընտա, Ս· Անտոն ֆիմ սին վէ նէ իսթէրսին տէյի սօրտու, եա փէտէր, իամիմ Պօղ տուր, քէօյլիւյիւմ վէ էլին ալթընտա րահիպ օլմայա կէլ-միշիմ, եալվարըրըմ պէնի իչէրի ալ տէ-յինճէ, Ս· Անտոն՝ Սէնին եաշըն կէչմիշ, պուննան պէօյլէ րահիպ օլամազըն տէ-յէրէք՝ եիւզիւնէ գափույու գափատր վէ իւչ տէօրթ կիւն տիշարը չըգմատը։ Պօղ օրատան այաղընը պիլէ գըմըլտաթմատը, վէ տէօրտիւնճիւ կիւն Ս· Անտոն չըգըպ օնու օրատա կէօրտիւյիւնտէ, Պու նաՙըլ շէյ, տահա կիթմէմին մի. սանա տէտիմ քի պուրատա օթուրամազըն. այ իսթի-յար, նիչին պէնի եօրարըն, ճանավար-լարսաՙն տա գօրգմատըն աէտի։ Պօղ պիլտիյինտէն վէ տէտիյինտէն վազ կէլ-մէյիպ՝ եա ազիզ փէտէրիմ, ումմա քի պուրատան կիտէյիմ. գափունուն էօնիւն-տէ էօլիւրիւմ, լաքին եէրիմտէն գըմըլ-տամամ տէյինճէ՝ Ս· Անտոն՝ սրգըյա կիրիպ՝ նէ էտէյիմ ալմազամ պէնքի ածլըղընտան էօլիւր ասնրա պաշըմա պիր պէլա չըգար վէ Ալլահըն էօնիւնտէ ճէ-վապ վէրմէյիյիմ, պէօն տիւր վէ օրուճ վէ փէրհիզ թուրթմաղա ալըշմամըշ տըր.

պաշտնա պիր գազա կէլսէ պանա սայրլը տէյէրէք օնուն սապրընը թէճրիպէ էթմ-
իչին՝ Գալգ գարտաշ իչէրի կէլ տէյէրէք ալտը օտաճրլընա կէօթիւրտիւ: Պունան
սօնրա պիր ապ խուրմա եափրալը ըսլամ-
ար վէ սէն տէ պէնիմ կիպի ա՛լ օզու
տէյի էօնիւնէ ալթար, վէ օզուզունճու
սաալթա գատար օնու չալըշտըրտըգ-ան
սօնրա էօրտիւյիւնէ պագըպ՝ տարըլա-
րագ. Ա՛հ, ֆէնա էօրմիւշիւն հէր շէյի
պէրպատ էթմէյին, պէօյլէ օլմազ, սէօք տէ
էէնիտէն էօր տէյի էմր էթմէ: Պօղուն
ումուրունատա պիլէ օլմատը, ճանը սըզըլ-
մատան վէ եիւզիւնիւ պուրուշտուրմատան
ալտը սէօքտիւ վէ պէշ կիւնտէն պէրի ած
իքէն էէնիտէն էօրտիւ: Ս. Անտոն իմա-
թիյարըն պու սապրընը կէօրտիւյիւնատ
չօգ շազ օլտու:

Ադշամ իւմթիւ, պապա՛ճրլըմ, իս-
թէրսէն պիր ազ եէմէք եէյէլիմ տէտի-
յինտէ, Պօղ՝ նատրլ իսթէրսէն էօյլէ
էտէլիմ տէյի ճէվապ վէրտի: Տէօրթ
պէքտիմատ ըսլամթար իւչիւնիւ իմամ իյա-
րըն վէ պիրինի քէնտի էօնիւնէ գօտու:
Ս. Անտոն քէնտի վույրընը պիմիլտիյի
կիպի չէքիլտի. Պօղ՝ եավաշ եավաշ եէր
իտի. ըսքին օնուն կէրի չէքիլտիյինի
կէօրտիւյիւնատ քէնտի տէ պիր թանէ
եէյիպ պրագտը: Ս. Անտոն եէ տէյի զօր

էթտիյինտէ, ԱՀՆ ԵԷրսէն, պէն տէ ԵԷ-
րիմ, տէյի ճէվապ վէրտի: Ս· Աննոն՝
պէնիմ իչին էլ վէրիր, պէն չօգտան պէրի
րահիպլիք էտէյօրում տէյինճէ, Պօղ՝
պանա տա էլ վէրիր, զիրա պէն տէ րա-
հիպ օլաճաղըմ տէյի ճէվապ վէրտի:
Ս· Աննոն՝ պու գաւտար թէճրիպէլէրտէն
սօնրա՝ Իշթէ գարտաշ րահիպլիք նէ տիր
կէօրտիւն, էյէր էտէպիլիրսէն եանըմտա
գալ, եօխսա գալգ կիթ տէյինճէ. Պօղ՝
Էյէր պուննան տահա զիատէ խոթէր վէ
էմր էտէրսէն օնու տա էթմէյէ հազըրըմ
տէյի ճէվապ վէրտիյինտէ՝ Ս· Աննոն
քէնտի գօլիպասընտան տէօրթ միլ ըրագ
պիր մահալլտէ օնուն իչին պիր գօլիպա
եափըպ իչինէ գօտու:

Պու թարիգ իւզրէ Պօղ օրատա պիր
սէնէ կէչիրտիքտէն սօնրա տուսար քէ-
րէմիյլէ խասթէլէրէ շիֆա վէրմէ լութ-
ֆունա նայլ օլտու. ճինտէն չարփըլմըշ
պիր քիմսէյի տիւզէլթմին տէյի Ս· Ան-
տոնա կէթիրտիքլէրինտէ՝ պու պէնիմ
իշիմ տէյիլ տիր, Ալլահ՝ պու քէրէմի
Պօղ իսթիյարա վէրմիշ տիր տէյիպ օնա
եօլլատը: Պօղ ճինլիյի կէօրտիւյիւնտէ
իւզերինէ տուա էտիպ Քրիստոսուն խամիյլէ
տիւզէլթտի. պու ազիզ պուննա քէզալիք
ախէր տահա չօգ միւճիզէլէր իշլէմիշ տիր:
Վէլհասլ պիր ամանիպ Ալլահա մագպուլ

թարգ իլէ պուլունտուղու հալ իչինտէ էօմր սիւրտիւքտէն սօնրա փիր եաշընտա էճէլիյլէ էօլտիւ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 13

Ս· ԵՒՍՏՈՒԱՏԻՈՍԸՆԿ

Պ·իոկղեաիանոս գրալ էրմէնիսթան թարաֆընտա տահա սէրպէսթ քրիստոսու իգրար էտէնլէր պուլունույօր տէյի տույտուղունտա Լիւսիաս հաքիմի օլ սէմթլէրէ եօլլասը։ Տէվլէթ խըզմէթի իչինտէ Եւստուատիոս նամինտէ պիր սոյզատէ քրիսթիյան տախի վար ըտը։ Պու՝ քրիսթիյանլարըն չէքտիյինի կէօրիւպ նէ գատար ածըրըտըյսա՝ տահա էօլիւմտէն գօրգտուղու իչին քէնտիյի պէյան էտէմէզ իտի։ Պիր կիւն քէմէրինի՝ խըզմէթքեարընա վէրիպ քիլիսէյէ եօլլասը, վէ միհրապ իւսթիւնէ գօտուրթտու։ Անքսենտիանոս նամինտէ մէշհուր ազիզ քահանայ օնու կէօրիւպ ալմասընտա՝ Եւստուատիոս օնու Ալլահ թարաֆընտան պիր նիշան կիպի գապուլ էտիպ մէրտանէ մէյտանա չըգտը, վէ էվինտէ զիաֆէթ էտիպ պիւյիւքլէրի չաղըրտը, պունլարըն արտընտա տօսթու Եւգինէոս տախի վար ըտը։ Իրթէսի կիւն Լիւսիաս

ճէմի մահպուս օլմուշլարը հուզուրինէ չաղըրտըղընտա՝ Եւստուատիոս հէփիսին-տէն իլէրի վարտը վէ քրիսթիյանլըղընը իգրար էթտիքտէն սոնրա օլ պիրլէրինին հազգընա շէֆաաթճըլըգ էթտի։

Լիւսիաս պիր սոյղատէ քիշիտէն պու միսիլլի սէօզլէրի իշիթտիյինտէ՝ չօգ ճանը սըգրըտը վէ հիչ պիր թիւրլիւ սէօզ իլէ ավլայամատըղընտա փայէսինտէն ազ էտիպ իսքէնճէլէր վէրմէյէ պաշլատը։ Անկղ ճէմի իսքէնճէլէրի արատընտա քրիսթիյանըմ, տէր իտի։ Հաքիմ գըզըպ եարատտըը իւզէրինէ սիրքէ տէօքտիւ վէ կիւվէրչիլէյլէ օվարըտար ըտը. լաքին պու էզիյէթի տէ ասպը իլէ չէքիպ քրիսթիյանըմ տէմէսինտէ՝ Եւգինէոս իսմիյլէ ասքէր իչինտէն պիրիսի տէօնիւպ քրիսթիյան օլտու վէ գօրգմատան Լիւսիասըն էօնիւնէ վարըպ փութտարըինքեար իթտի։ Հաքիմ ուխտանտըղընտան էօնիւնէ պագարագ՝ իքիսինի տէ զէննճիրէ վուրուպ հապսա ախտարըտը։

Էրթէսի կիւն Եւստուատիոսու չըգարըպ պիլէսինճէ Նիկոպոլիսէ կէօթիւրիւքէն Մարգարիոս իսմինտէ պիր տինսատր քիշի օնուն պու հալտէ եիւրիւտիւյիւնիւ կէօրիւպ եիւրէյի գալգտը վէ քէնտի տէ օնուն թաճընա լայըգ վէ հիսաէտատր օլմադ իչին այալ վէ էվլատընա խօշճա գալըն տէյիպ

օնուն արդասը սըրա կլխթի վէ քրիսթիյանըմ տէյէրէք օնուն պօյնունա սարըլըտը: Լիւսիաս պունու տա իշխիթիյինտէ տահա զիատէ զըզտը վէ տիվան գուրուպ հէփիսինի էօնիւնէ չաղըրտը, վէ մահպուսլարըն արգատտաշը Ս. Անքսենտիոս քահանայիէ իլէ իպլիս աէօյլէշմէյէ պաշլատը՝ լաքին ավլայամատըղընտա՝ սիճիլինի քէսթի վէ սաթուր իլէ գաթլ էթտի:

Օնտան սօնրա Մարդարիտու իլէրի չաղըրըպ թէֆթիշ էթտի վէ օնու տախի տինինտէ գավի պուլտուղունտա թօփուգլարընը տէլտի վէ սինիրլէրի արասընտան սիճիմ կէչիրիպ հավայա աստը վէ սօնրա ալթընտան աթէշ վէրիպ շիշ իլէ թէնինի տաղլար ըտը: Մարդարիտա հիչ շիքեայէթ էթմէտէն պու ճէմի իսքէնճէլէրէ սապը էթտի, վէ Ալլահընն իսմի շէրիֆինի մէտհ էտէրէք ճանընը թէսլիմ էյլէտի: Պաուէհու Եւգինէտուս մէյտանա կէթիրտիլէր. հաքիմ պունունլա տա աէօյլէշմէյէ պաշլատը. ֆագաթ իւմիտի պօշա չըգտըղընտա տիլինի քէսթիրտի, վէ էլլէրինի պիւքէ պիւքէ գօփարտըգտան սօնրա պուտաղը չըպուգլար իլէ օլ տէրճէ տէօյտիւ քի պու աղիզ տախի օլ իսքէնճէ ալթընտա վէֆաթ էթտի: Օնտան սօնրա օվատա ճէմ օլմուշ գրալ ասքէրինի կէօրմէ իչին կիտիպ հէր պիր

նէֆէրին եխլիթլեյինի սէյր էտէր իքէն Ովբեատէս նամինտէ պիր պօյլու պօսլու կիւզել վէ մըզրաղ օյունունտա նամտար ճէնքճի կէօզիւնէ իլիշթի վէ օնտան չօգ խօշլանըպ եանընա չաղըրտը վէ մըզրաղըյլա նիշան ալմադա էմր էթտի վէ Ովբեատէս մըզրաղը ֆըրլատըպ նիշանկեահա վուրտու: Լաքին ալթ իլէ հարմանլայըպ մըզրաղը աշադա եօգարը սալյամասը վագթինտէ էսվասլը ալթընտա կէօքսիւնտէն ասըլը պիր ալթուն խաչ կէօրիւնտիւ: Լիւսիա՝ ֆիլհալ հուզուրինէ չաղըրըպ սէն տէմի շու իքրահ էթտիյիմ մեգհէպտէն սին տէյի ասրտու: Էվվէթ տէյի ճէվապ ալտըղընտա ասյտուրտու վէ խաչ եէրինէ պօղազընա զէնճիր վուրուպ հապսա եօլլատը, վէ քէնտիսի եօլունու իլէրի կէօթիւրէրէքնիկոպոլիսէ տաշլ օլտու. լաքին օրատա շէհր էհալիսի քրիսթիյան օլմասընտան՝ գօրգուպ սիճիլինի քէսէմէտի, վէ Սրվազ այանը Ագրիկողայոսա օնլարըն հագգընա պիր ֆէրման եազըպ՝ զէնճիրպէնտ օնա եօլլատը վէ հագգլարընտան կէլմէյի օնա իհալէ էյլէտի:

Ագրիկողայոս՝ իքինճի կիւնիւ տիվան գուրտու վէ թիւրլիւ միճատէլէլէրտէն սօնրա՝ Ովբեատէսին էօլիւմիյլէ Եւստաթիոսու գօրգումա իչին պիր տէմիր

եաթաղ զբզտբրտբ վէ օնու իւզէբինէ եաթբբբպ ալթընտան տախի աթէշ վէ-բէրէ.ք ազիզի էօլտիւրտիւ՝ վէ Եւսուա-տիոսու զընտաննա աթտը։ Իրթէսի սա-պահ թէ.քբտբ հաքիմին էօնիւնէ չաղբլու-տը վէ էթտիյի թէ.քլիֆլէրի գապուլ էթմէտիյինտէ թուխտուշմուշ ֆուրսուն իչինէ աթբլբպ օրտտա տուա էտէրէ.ք վէ Ալլահըն՝ օլ անէտէ.ք էթտիյի քէ-րէմլէրէ շիւքր սունտարտգ փաք րուհինի եարտարճբսընըն էլինէ թէալիմ էյլէտի։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 14

Ա· ԹՒՐԱՕՍ

Պու ազիզ Պուրսա շէհրինէ եագն-պիր գաստապատա վուխփէրէսթ աթա-լարտան տիւնեայա կէլիպ կիզլիճէ քրիս-թիյան օլմուշ տուր։ Լեւկիոս նամինտէ պիր ազիզ քրիսթիյան վուխփէրէսթ հաքիմին էօնիւնէ վարբպ օնուն նահագ եէրէ էթտիյի քէմլիքլէրի վէ զիւլմլէրի եիւզիւնէ վուրտուղու իչին դաթլ օլմա-սընտա ախէր քրիսթիյանլար վէ պախու-սուս Թիւրտս եիւրէ.ք ալըպ մէյտանա չըգտը։ Էքի կիւն սոնրա հաքիմ շէհր դախուսունտան չըգտր իքէն Թիւրտս գարշըսընտա վարտը վէ սէլամլատըգտան

ասնրա՝ քրիսթիյանլարա վէրտիյի զուլմու եիւզիւնէ վուրսաու։ Անկէ Թիւրսոս պու մինվալ իւզրէ գօրգմատան փուԹլարըն սախԹէլիյինի իսպաԹ էԹտիյինտէ Հաքիմ՝ վար տիւշիւն տէ ասնրա եինէ կէօրիւշիւրիւզ տէյի զընտաննա եօլլամազ իսԹէտի։ Լաքին ադիզ՝ չօգտան պէրի տիւշիւնմիւշ վէ սեօյլէտիքլէրիմին կէրչէքլիյինէ գանմըշըմ տէյինճէ, Հաքիմ զայրի սապը էտէմէյիպ եումրուգ վէ ԹէվՀիտ վէ գուրշուն Թօփուգ իլէ ԹէնԹի խիւրտէխաշ օլունճայատագ տէօյմէյէ էմր էԹտի։ Ս· Թիւրսոս իսքէնճէ ալԹընտա՝ Վէրտիյին իսքէնճէլէր ճանըմա պիր զարար վէրմէզ, ամմա սէն էԹտիյինէ պէտէլ էպէտ ալ ապատ պէլանը պուլաճագսըն տէյի չաղըրտըղընտա՝ Հաքիմ զիյատէսիյլէ էօվքէլէնիպ էլինին վէ այաղընըն փարմագլարընըն քէմիքլէրի չաԹլայընճայատագ ինճէ սիճիմ իլէ պաղլայըպ պիւքտիւ. լաքին Ալլահըն գուլու պունու տա պիր շէյ եէրինէ գօմատը։ Սօնրա ադիզին կէօզիւնիւն գափագլարընը քէատիլէր, վէ գայնար գայնար գուրշուն արգասընտան տէօքմէք իսԹէտիքլէրինտէ տուատը պէրէքեաԹըյլա գայնար գուրշուն՝ տէօքէնլէրին իւաԹիւնէ տիւշիւպ օնլարը եագտը, վէ պու միճիգէԹի կէօրէնլէրին չօղու

քրիստիյանլարըն Ալլահը կերչէք տիր տէյի չաղըրմալարընտա՝ հաքիմ պիւ-յիւճիւլիւք ալամէթինէ վէրիպ թէքրար օնու տէօնտիւրմէյէ չալըշըր ըտր։ Եէրինէ կէլէն եէնի հաքիմ ազիզ Թիւրսոսա տահա գիատէ իսքէնճէլէր վէրտի, վէ ասնրա պիր չուալ իչինէ գոյուպ տէնիզէ ատթոը, լաքին միւճիզէթ իլէ օրատան տա սաղ չըգմասընտա վէլ հասըլ ախէր Թիւրլիւ հագգընտան կէլէմէտիյի հալտէ ազիզն օրթասընտան տէսթէրէ իլէ իքիյէ պէօլտիւ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 15

Ս. ՅԱԿՈՐ ՄԾՆԵՑԻ

ՀԱՑՐԱՊԵՏ ՎԱՐԴԱՊԵՏ ՄԱՐՈՒԳԵ ՃԳՆԱՒՈՐ

Ազիմ վէ արիֆ իւնվանըյլա մարուֆ Ս. Յակոբ Ս. Գրիգոր պապամըզըն հա-լասընըն օղլույուտուր։ Քիւչիւք եաշընտա գըզ գարնտաշըյլա Ասէմիաթանա կիթտի. վէ լաքին եաշընը ալտըգընտա տիւնեա-նըն Թէհլիքէլէրինի Թանըյըպ կիդլիճէ գաչտը վէ Մծբին շէհրինէ եադըն պիր մահալլտէ զահիտանէ էօմր կէչիրմէյէ գարար վէրտի։ Հէր շէյտէն էվվել սրտգ իլէ օլան տուանըն Ալլահա մագպուլ օլ-մասընը պիլիպ քիւլլիւյէն քէնտիսինի

թէֆէքքիւրէ վէ տուայա վէրտի. նաֆա-
գասը օվասա պիթէր չայըը չիմէնլէք իտի.
վէ եաթտըղը գուրու թօփրագ վէ կի-
յինտիյի գապա գըլըը չուլ փարչասըյը-
տը: Ալլահ թաալա գուլունուն պու
րիյազաթլարընա պագըպ օնուն եօլունու
բասթ կէթիրտի վէ ազ վագթ զարֆընտա
օլաճագ շէյլէրի օնա պէյան էթտի վէ
իամի .շէրիֆիյլէ միւճիզէլէր իշլէմէյէ
լութֆ վէրտի: Եէր իւզէրինաէ ագրանը
վէ րէֆիգի ազիզ Մարուգէ զահիտաէն
ղայրի .քէնտիյէ սէվկիւլիւ եօղ ուտու.
օնուն իլէ պէրապէր օրայա եագրն եէր-
լէրաէ պուլունան ճանլարընն խայրընա չա-
լըշըր ըտը: Մաքսիմիանոս գրայլըն չը-
գարտըղը զուլմ վագթինաէ Ս· Յակոբ
տախի չօգ զահմէթ վէ գօրգու չէքմիշ
տիր: Պիր տէֆա չայտան կէչէճէք օլուպ
կէչիտինի պուլամատըղընտա գաֆթանը-
նը տու իւսթիւնէ սէրտի վէ գայըգ կիպի
իւզէրինէ պինիպ օլ պիր գըյրյա կէչտի:

Իշլէտիյի հիքմէթլէր իչին ճէմիաթ
ինտինաէ չօգ իթիպար պուլտու: Օլ
կիւնլէրաէ Մծբին շէհրին եպիսկոպո-
սու էօլմիւշ իտու վէ եէրինէ քիմի
օթուրտաճագլարընը պիլմէտիքլէրի իչին
ճէմիաթ իլի ֆըրգա օլմուշ ուտու:
Ս· Մարուգէյէ կիտիպ սօրտուլար վէ օնուն
րէյիյլէ մասլահաթը եպիսկոպոսլար մէճ-

լսինէ իհալէ էտիպ՝ միճիզէթէն Ս. Յա-
կովը ինթիխապ օլունտու: Պիր տէֆա
Ս. Յակոբ պիր միւհիմմ մասլահաթլա
շէհրտէն տիշարը կիտէր իքէն պիր գաչ
չափդընլար օնտան վարա ալմադ իչին
իչէրինտէն պիրինի եալան եէրէ էօլիւ
կիպի եէրէ եաթըրտըլար վէ կիւմդէ
իչին օնտան վարա տիլէր իտիլէր.
լաքին ադիզ օնուն թէն սադլըդընտան
դիւաէ ճանընա տիւշինիւպ կէչէր իքէն
էլինի գօտու վէ իւզէրինէ տուա էթտի:
Ասնրա օրտանան այրըլտըդընտա՝ չափդըն-
լար արգատաշլարընա Գալդ՝ Ս. Յակոբ
կիթտի տէյի չաղըրըրտըլար. լաքին օնու
կէրչէքտէն էօլմիւշ պուլտուդլարընտա
ադիզին արգասընտան դօշտուլար վէ գա-
պահաթլարընա աֆվ տիլէյիպ թէքրար
օնուն տուտար պէրէքեաթըլա եարամազ
օղլան տիրիլտի:

Ճէմի օնուն իլէ կէօրիւշիպ իւլֆէթ
էտէնլէրին շահատէթի իւզրէ պու ադի-
զին եանընտա տահմա Ալլահըն պիր մէ-
լէյի պէրտպէր կէզէր վէ օնա եարտըմճը
օլսւր ուտու: Պու գատար հիքմէթլէրի
իշիտէնլէր հէր իգթիզալարընտա Ս. Յա-
կոբա կէլիր օնտան ազ վէ նատիհաթ
իսթէր իտիլէր, ալէյհտուտա ճէմի խատ-
թէլէր վէ վէպա իլէթինէ կիրիֆթար
օլանլար: Ս. Յակոբ Մծբին շէհրինտէ

էթտիյի խայր ամէլէրէ գանատթ էթ-
մէյիպ ճիվարընտա պուլունան չէ հրլէրտէ
վէ քէօյլէրտէ տախի կէզիպ վազ վէրիր
իտի: Պու գատար զահմէթլէրտէն սօնրա
էօլիւմիւնին եազըն օլմասընը կէօրիւպ
եանընտա պուլունանլարա խապէր վէրտի,
վէ պիր պազար կիւնիւ օնլարը եանընտա
չաղըրտը վէ Ալլահ մուհապպէթի իչինտէ
միւտավէմէթ էթմէյէ վէ օնուն խաթրը
իչին էօլիւմէ գատար հազըր օլմայա նա-
սիհաթ վէրտիքտէն սօնրա կիւլէր եիւզ
իլէ փաք րուհինի եարատըճըսընըն էլինէ
թէալիմ էյլէտի: Պէօյլէ տէ Ս· Մարուգէ
տիւրլիւ ֆազիլէթլէր սահիպի օլարագ
չօգ սէնէլէր եաշատը վէ էճէլիյլէ էօլտիւ:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 16

Ս· ՍՊԻՐԻԴՈՆ

Փէյղամպէրլիք վէ միւճիզէթքեարլըգ պապինտէ մէշհուր Ս· Սպիրիդիոն Գըպրըղ ատտաընտա տօղատտ: Թա քիւչիւք չաղընտան չօպանլըգ եաէր իտի. վէ տիւնեա ինտինտէ հագիր ապրլմըշ պու խըզմէթ իչինտէ խայլի սէնէլէր միւտավէմէթ էտիպ կիւնտահըղ էօմր կէչիրիր իտի: Տիլի աչըգ վէ սէրպէսթ չօճուգլար իլէ տօսթլուգ էթմէգ իտի. նիզա գատար

գօրգտուղու հիչ պիր շէյ եօղուտու. օլ սուրէթտէն իչի քիշի արասընատա պիր գաղվա գօփտուղունատա մապէյնլէրինի պուլուր պարըշըրըր րտր: Ամալարընէն իրատէթինէ գարշը գօմամագ իչին տիւնեայա կիրտի վէ իչի էվլատը օլտուգտան սօնրա թարաֆէյնին րիզասըյլա այրըլտըր վէ զէվճէսի էօլտիւյիւնատէ պիր տահա տիւնեայա կիրմէտի: Զուլմ վագթինատէ ազիզլի տէ թուէթտուլար խայլի իշքէնճէլէր վէրիպ կէօզլէրինի օյտուլար վէ մատէն իշլէմէյէ կէօնտէրտիլէր:

Կոստանդիանոս թախթէ ճիւլուս էթտիյինատէ՝ Սպիրիդիոն գուրթուլուպ քէնտի սիւրիւսիւ եանընա կէլտի: Ալլահ թէալա գուլունուն ատընը տիւնեայա չավ էթմէ իչին օնուն էլիյլէ միւճիզէթլէր իշլէմէյէ պաշլատը: Պիր կէճէ աղըլա պիր գաչ խըրսըզ կիրէրէք գօյունլարտան չալըպ կէօթիւրմէք իսթէր իտիլէր. լաքին պիր տէ իչէրի կիտէր կիթմէզ եէրլէրինատէն գրմըլտայամագ օլտուլար. իրթէսի սապահ ազիզ օնլարը պու սէֆիլ հալատէ կէօրտիւյիւնատէ թէքթիր էթտի վէ պիր տահա պէօյլէ եապրշմագ շէյ էթմէմէյէ նասիհաթ վէրտիքտէն սօնրա իւզէրլէրինէ տուա էտիպ տիւզէլթի՝ վէ ճիվվէ սուրէթիյլէ. պու կէճէ սիւրիւմիւն եանընատա էյի պէքճիլէք էթ-

տինիզ տէյէրէք պիր գուզու տա պախչիշ վէրիպ եօլլատը: Պիր ախեր քէրբէ պա- զիրկեանըն պիրիսի պիր սիւրիւ քէչի սա- թըն ալըպ կէօթիւրիւր իքէն պիր թանէ տէ չալըպ, իչինէ գաթտը, լաքին չալ- տըղը հայվան կիթմէք իսթէմէյիպ տաի- մա սիւրիւտէն տիշարը գաչտըղընտա թուխուպ գօլթուղու ալթընա ալտը, լաքին եինէ չապալանըպ մէչէտիյինտէ՝ ա- զիզ իսթէ կէլտի՝ Պիրատէր քէչի պիլիր քի սաթըլմամըշ տըր, օնուն իչին աէնին իլէ կիթմէք իսթէմէյօր օնուն տա փարասընը վէր պագ օ վագթ նամըլ կիտէր տէտի: Ֆիլ հագիգա փարասընը սայտըղը կիպի քէչի տէ օլ պիրլէրինէ գաթըլըպ եիւրիւմէյէ պաշլատը Պու վէ պունա քէզալիք ախեր միւճիզէթ լէր շէհր իչինտէ չավ օլտուղունտա՝ Տրիմիթուն շէհրին իւզէրինէ եպիսկոպոս նասպ էթտիլէր:

Տիւնեա ալիմլէրինտէն սըրրընը սագ- լայըպ քիւչիւքլէրէ պէյան էտէն Ալլահ հագիր գուլու չօպանըն գալպինի օլ տէրէճէ իլմ իլէ տօլտուրտու քի վագթին էն մէշհուր վէ էն ալիմի օնու պիլտիյինի պիլմէյիպ շաշար ըտը: Հէր եէրտէ վագ վէրիր վէ Ալլահըն էն կիզլի սըրը- լարընը ճէմիաթա պէյան էտէր իտի: Խաաթէլէրէ զիարէթ էտէր, Ալլահըն

ճէննէթինի սէօզտէն զիատէ փիլիչէն օն-
լարա էօյրէտիր իտի։ Հէր շէյտէն զիատէ
կիւնահքեարլարըն գալպինի՝ Ալլահըն
մէրհամէթինի անտըրարագ թէվպէյէ
թահրիք էտէր իտի։ Պիր տէֆա քիլիսէ
գափուսունատան կէչէր իքէն գուճաղընտա
էօլիւ էվլատըյլա տուրմուշ պիր գարը
օնու կէօրտիւ վէ այաղընա գափանըպ
էօլմիւշ օղլունա ճան վէրմէյէ եալվա-
րըր բոր։ Միւճիզէթքեար Սպիրիդիոն՝
պու զէվալլը վալիտէնին կէօզ եաշընա
տայանամայրպ Ալլահա տուա էթտի վէ
օնուն իամիյլէ մաարմրնը տիրիլթտի։
Աննաբ պունու կէօրտիւյիւնտէ սէվին-
ճինտէն եիւրէյի չաթլատը վէ օղլունուն
էէրինէ քէնտիսի էօլտիւ։ Էթրաֆտա
պուլունանլար ազիզէ րէճա էթտիլէր քի
զէվալլը չօճուղու էօյսիւզ պըրագմաըն
վէ անաըննա տա Ալլահտան էօմր ալը վէր-
սին։ Օլ զէման ազիզ թէքրար տուայա
տուրտու վէ Ալլահըն իամիյլէ օնու տա
տիրիլթտի։ Պիր պաշգա տէֆաարգատա-
շըյլա պիր միւհիմմ մաալահաթիչին կիտէր
իքէն ճօշգուն չայա բաաթ կէլիպ կէչէ-
մէզ օլտու։ Սպիրիդիոն իւմիտինի Ալլահա
գօյուպ սույուն իւզէրինէ պիր խաչ չը-
գարտը վէ միւճիզէթլէ օլ պիր գրյրյա
կէչտի։

Իզնիք մէճլիսինտէ ճէմ օլան փիսգուպ-

լար արատընտա պու ազիզ տախի պու-
լունուր ուտու: Ֆըրգա թահֆէնինէն
պիր գաչը տահա քրիսթիյան փիսգուպ-
լարա գանմայըպ թէլպիս վէ հազըր ճէ-
վապ սաչմա սէօզլէր իլէ օնլարը պի-
հուզուր էտէր իտիլէր: Օլ գատար ա-
լիմ, արիֆ վէ իլմի իլահի պապինտէ
մէմտուհ քիշիլէր պունլարա գարշը գո-
տուլար, լաքին հէր ճէվապլարընա ճէվապ
ալըպ օնլարըն աղզընը գափայամատըգլա-
րընտա՝ Ս· Սպիրիդիոն այաղա գալգըպ՝
Քրիստոսուն իամիյլէ էմր էտէրիմ պանա
պագ, սէօզիւմիւ տինլէ· Եէրի վէ կէօյիւ
եարատան Ալլահտան զայրի Ալլահ եօգ
տուր· հէր կէօրիւնէն՝ վէ կէօրիւնմէյէն
շէյլէրի օ եօգտան վար էթմիշ սիր· Ալ-
լահըն պիր թանէճէք էվլատը վար տըր
վէ օ տախի պիզի գուրթարմըշ տըր· վէ
պէյլէ հիչ միւճատէլէյէ կիրմէքսիզին՝
տին գավախտինի պիրեր պիրեր սէօյլէ-
տիքտէն սօնրա՝ Տէ իմոի, նէ տէրսին,
տօղրուսունու տէտիմմի տէմէտիմմի· տա-
հա տէյէճէք պիր շէյին վաՓրմը տէյի
օնլարըն պիրինէ սիւալ էթտի: Պիր լահ-
զա էվվէլ արգամը եէրէ վէրմէմ տէյի
պէպիւրլէնէն միւթէքէլլիմ սուս օլտու
վէ տիլի թութուլմուշ կիպի խայլի զէման
գալտըգտան սօնրա, էվվէթ հէր տէտիք-
լէրինէ ինանըրըմ տէյի ճէվապ վէրինճէ,

ազիզ՝ էյէր ինանըըսան պիլէմճէ քիլի-
սէյէ կէլ վէ վաճթիզ նուրունու ալ
տէտի: Օրատաքի փիսգուպլարտան պա-
զըսը պունուն սէօզիւնիւ մասխարալըզ
եէրինէ ալըպ ինանմազըտըլար, վէ լաքին
օ տէօնիւպ՝ Պիրատէրլէրիմ շիմտիյէ
գատար տավայը պէն գազանըյօրուտում,
լաքին Ալլահըն՝ շու իխթիյարըն ողզըյլա
սէօյլէտիյի թէէսիրլի վէ հադդ սէօզլէրէ
ղայրի գարշը գօյամմամ, տավամը ղայպ
էթտիմ, պէն տէ քրիսթիյանըմ տէմէ-
սինտէ, հէփիսի շազ օլուպ Ալլահը մէտհ
էթտիլէր:

Կոստանդ գրալ պիր տէֆա խասթէ-
լէնիպ տիւզէլթմէ իչին ազիզ օնուն սէրա-
յընա տավէթ օլունտու. վէ օրայա վարըպ
տուտսը պէրէքեաթըյլա խասթէյէ շիֆա
վէրմէսինտէ գրալ թարաֆընտան թէ-
շէքքիւրէն չօզ փէշքէշ վէրիլտի, լաքին
Ալլահըն գուլու գապուլ էթմէմէսինտէ,
Կոստանդ՝ հիչ տէյիլ իսէ պիր ազ շէյ
ալմայա եալվարտը: Ս. Սպիրիդիոն փա-
տիշահը կիւճէնտիրմէմէ իչին ալտը վէ
օնուն ճանընա խայրըը խայլի նասիհաթ-
լար վէրտիքտէն սօնրա տիշարը չըգարըզը
կիպի հէր ալտըղընը ֆազըրլարա տաղըթ-
տը վէ կէլտիյի կիպի փարտասըզ վէ փուլ-
զուզ քիւրսիւսինէ ալտէթ էտիպ թէք-
րար քէնտի հիմայէթինէ սիփարըշ օլմուշ

ճանկարըն խայրընա չալըշըր ըսը՝ պիր տէֆա գուրագլըգ օլուպ էնսէսինտէն գըթլըգ վէ խասթէլիք գուհուր էթտիյինտէ ազիզ Ալլահտան եաղմուր տիլէյէրէք ճէմիաթ իւզէրինտէն պու չէքիլմէզ գաղէպի տէֆ էթտի։ Վէլ հասըլ նիչէ սէնէլէր պիր թարիֆ օլմազ ղայրէթ իլէ Ալլահա խըզմէթ էթտիքտէն սօնրա էճէլիյլէ էօլիւպ հասրէթինի չէքտիյի Քրիստոսա գաուշտու։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 17

ՍՐՈՒՀԻ ՔՐԻՍՏԻԱՆԱ

Գարա տէնիզին օլ պիր թարաֆընտա կուրճիսթանտա պու ազիզէ պէսլէմէլիք էտէրէք կէչինիր իտի։ Կոստանդիանոս գրալըն տէվլէթի էյէամինտէ միւճիզէթլէր գուվվէթիյլէ օլ սէմթին ճէմիաթընը քրիսթիյանլըղա տէօնտիւրտիւ։ Էրմէնիսթանըն իչ թարաֆընտա սաքին օլան տինսիզլէր պաղէն սինօրլարընտա պուլունան քրիսթիյանլարըն թօփրաղընը պասար վէ էլլէրինէ կէլէնի գափար կիտէր իտիլէր. պիր տէֆա Քրիսթիյանա տախի սաիք տինտարլար իլէ օնլարըն էլինէ էսիր տիւշիւպ սաթըլտը վէ պիր զալիմ՝ վէ սէրթ աղանըն էլինէ կէչտի։

*

Արաբընտան պիր էյեամ կէչտիքտէն սօնրա Բագդուրիս փատիշահըն շահզատէսի քէյֆինի պօզտու, վէ օրանըն ատէթի իւզրէ խասթէյի էվտէն էվէ կէզտիրիր վէ իլաճ տիլէրիտիլէր։ Քրիստիյանանըն պուլունտուղու էվէ տէ կիրտիլէր վէ Աճէպա տէրտիմէնտ շահզատէյէ շիֆա վէրէճէք քիմսէ եօգմու տէյի արաշթըրըր ըտըլար։ Էվ էհալիսի աֆվ տիլէյիպ քիմսէ եօգ տուր տէմէյինտէ՝ Քրիստիանա Ալլահ թարաֆընտան գալպինտէ պիր իլհամ տույուպ խասթէ չօճուղու գուճաղընա ալտը վէ թէվպէ իչին իւզէրինտէ թաշըտըղը գապա գաֆթան իւզէրինէ եաթըրտըգթան սօնրա սըտգ իլէ Ալլահա տուա էտիպ եարտըմընը տիլէտի։ Տահա տուասը պիթմէտէն Ալլահըն հիքմէթի աշիքեար կէօրիւնտիւ։ Խասթէ շահզատէ սաղալտը վէ քէնտիլիյինտէն այաղա գալգըպ սարայընա կիթտի։ Պու միւճիզաթըն խապէրի շէհր իչինտէ չավ օլտու վէ քրիսթիյան տինի իշթիհար պուլտու։ Մէգքիուր շահզատէնին վալիտէսի պիր աղըր խասթէլիյէ տիւշիւպ իչ աղըրսընտան չօգ զահմէթ չէքեր իտի։ Քրիստիանայը պուլուպ կէթիրմէ իչին ատէմլէր եօլլատը վէ եավլարըր ըտը քի, էվլատը կիպի քէնտինէ տախի շիֆա վէրսին։ Ալլահըն ճարիյէսի էլինտէն կէլէն թագա-

թըլալա չալըշըպ պու տավէթի գապուլ էթմէտիյինտէ՝ խասթէ սուլթան օնուն այաղընա կիթտի վէ աղըրլարընտան գուրթարմաղա րէճա էտէր իտի: Ազիզէ նէ գատար իւգէրինէ մէրհամէթ էթտիյսէ տէ պու տիլէյին պէնիմ էլիմտէ տէյիլ տիր, Ալլահա տուա էտիպ օնտան տիլէմէլիյիզ տէյինճէ, սուլթան՝ Ամանն սէն Ալլահընա տուա էյլէ վէ պէնիմ իչին շիֆա ալը վէր, օնտան ղայրի կէրչէք վէ գատըը Ալլահ եօգ տուր տէյի րէճա էթմէտէն տուրմազ ըտը: Արթըգ տայանամայըպ տուայա տուրտու վէ խասթէյի սաղալթտը. վէ օնա նասիհաթ վէրտի քի վաֆթիզ օլսուն: Փատիշահ վէ սուլթան ւքիսի տէ ալլահլարըն իպատէթինտէն կէրի տուրմայա հազըը ըտըլար, լաքին տահա քէօր քէօրունա փուլթլարա էսիր օլմուշ շէհր էհալիսի պիր իխթիլալ չըգարմասըն տէյի գօրգուպ՝ Ալլահ ախէր թարզ օնլարըն գալպինի չէվիրինճէյէտէք տահա փուլփէրէսթլիքտէ գալտըլար:

Մէգքիուր փատիշահ պիր կիւն ավա կիթտի վէ օրմանլըգ արաըընտան կիտէր իքէն պիր տէ ափանսըգ փուս տէօրթ թարաֆը պաստը: Հէր քէս եօլունու ղայպ էտիպ եէպանի ճանավարլարա եէմ օլմա գօրգուսույլա պիրիսիրինտէն այրըլտը, վէ քէնտինին սէլամէթինէ պագար

**

ըսը։ Փառիշահըն հալի հէփիսինաէն պէտթէը իտի. տօղրու եօլա չըգայըմ տէր իքէն տահա շաշըրտը։ Պու թէհ-լիքէտէն դուրթուլմադ իչին ճէմի տէվ-լէթի ալլահլարընը պիրէր պիրէր եար-տըմա չաղըրտը վէ լաքին հէր րէճաըը պօշա չըգընճա՝ պիր տէ քրիստիանանըն Ալլահընը չաղըրայըմ տէյի ագլընա կէլ-տի, վէ օնուն իմտատընը տիլէյիպ՝ էյէր արզիւսինէ պէր միւրատ օլուր օ թէհլի-քէտէն խէլաս օլուրսա՝ էվի վէ ատրայըլա տէօնիւպ հագդ պիր Ալլահա թաւիմադա ահտ էթտի։ Անօղիւ պիթէր պիթմէդ կէօք աչըլտը՝ վէ պէյլէլիյլէ դուրթու-լուպ սէրայա վարտըղընտա հէր օլանը նագլ էթտի վէ վատը միւճիպինճէ հա-րէքէթ էյլէտի։ Պատէհու ճէմի էթպատ-սընա տախի օլան հիքմէթլէրի չավ էտիպ եիւրէքլէրինի թէփրէթտի վէ եավաշ եավաշ օնլար տախի փուլթփէրէսթլիք-տէն ֆէրաղաթ էթտիլէր։ Ալլահ թէալա հազրէթլէրի պու կիւնէ պիր ֆազուլէթլի պէալէմ էլիյլէ պիւթիւն տէվլէթի տէօն-տիւրիւպ քրիսթիյան էյլէտի, վէ լաքին ազիզ քրիստիանանըն օնտան սօնրա նէ գատար տահա եաշամասը վէ նասըլ էօլ-մէսի իւզէրինէ բավիլէր պիր շէյ եաղմադ-լար, ամմա Ալլահըն լութֆու իչինտէ եաշատըղը կիպի էօլիւպ տէ ճէննէթէ նայլ օլմասընա հիչ շիւպհէ եօգ տուր։

Ս. ԹԱՆՈՊՈՍ ՎԱՆ ԹԱՆՈՎՀՆԱՑ

Դիոկղետիանոս գրալ թախթէ ճիւ-
լուս էթտիքտէն պիր սէնէ սօնրա Իզնիք
թարաֆլարընա կէլիպ եէթմիշ թանէ
փութ եափտը վէ ալէմի՝ օնլարա թափ-
սընլար տէյի տավէթ էթտի։ Թէոպոմպոս
եպիսկոպոս քէօյտէն շէհիրէ կէլիր իքէն
պուննու տուչտու վէ սապր էտէմէյիպ
գրալըն հուզուրունա չըգտը վէ փութլա-
րըն սախթէլէյինի իսպաթ էտիպ՝ օնուն
շաշգընճա հարէքէթինի վէ միւլահազա-
սընը եիւզիւնէ վուրտու։ Դիոկղետիանոս՝
օնուն սէրպէսթլէյինէ շաշըպ՝ թաթլը
սէօզլէր իլէ ավլամայա չալըշտը, լաքին հէր
թէքլիֆի րէտտ օլունմասընտա պիր ֆու-
րուն գըզտըրըպ իչինէ աթտը։ Ազիզ՝ Ալ-
լահա սէնալէր օգուչարագ իչինտէ օթուր-
տուզունտա՝ պու պիւչիւճիւ տիւր տէչէ-
րէք չըգարտը հապտա աթտըրտը, վէ
ահէպտա աթէշի տէ պիւչիւլէմիշմի պիլմէք
իսթէյիպ՝ իչինէ պիր սաղ քէլպ աթտը
վէ լաքին հայվան տիւշէր տիւշմէշ եանըպ
քիւլ քէսիլմի։

Եիրմի իքի կիւն ահ գալտըգտան սօնրա
թէքրար գրալըն հուզուրինէ կէթիրտի-

***

լէր վէ էլպէթտէ ադլը պաշլընա կէլմիշ տիրզիւիւմիւյլէ ալլահլարա գուրպան սու-
նմըշըն տէյի սօրար ըտըլար. լաքին ազիզին՝ թէքրար բէտտ էթտիյինտէ, գրալ՝ էօվքէլինիպ իքի կէօզիւնիւ օյ-
տուրտու վէ էօյլէ զընտանա ալթըրտը, ֆագաթ Ալլահ թէալա իքիսինի տէ եինէ տիւզէլթտի: Պու հիքմէթ իւզէրինէ գրալըն թէաճճիւպիւ արթըպ թէով-
նաս իսմինտէ պիր մահիր պիւյիւճիւ չաղ-
ըրտը վէ ազիզին հադգընտան կէլիր իսէ օնա խայլի ալթուն վէ կիւմիւշ վատ էթտի: Թէոպհաս սանտաթընա կիւվէնիպ էյէր հադգընտան կէլէմէզսէմ պէն տէ քրիսթիյան օլուրում լաքին եէնիճէյիմէ շիւպհէն օլմասըն տէյիպ էօնիւնէ պիր տանա կէթիրթտի վէ գուլաղընա պիր շէյ ֆըսլատըդը անտէ տանա իքիյէ պէօ-
լիւնտիւ վէ թարթտըգլարընտա իքի փարչանըն տա թարթըտը պիր պուլունտու: Գրալ օնուն սանտաթընտան չօգ խօշլանըպ Թէոպոմպոս իլէ չաթըշմայա էմր էթտի: Թէոպհաս՝ ազիզի կէօրտիւյինտէ՝ իքի շէյ իլէ սանտաթըմը աէնին իւզէրինտէ թէճ-
րիպէ էտէրիմ, էյէր իքիսի տէ՝ ինանտը-
ղըն Ալլահըն գուվվէթիյլէ թէէսիրսիզ դալըրսա՝ պէն տէ տէօնէր օնա թաւիարըմ, տէյիպ պիւյիւյլէ պիր զէհիրլի թաամ հազըրլայըպ օնա սունտու. ազիզ՝ թաամը

ալըպ իւսթիւնէ խաչ չըգարտըգտան ասնրաէքլ էթտի, վէ էօլմէտիյինտէ Թէո-
ֆինաս՝ Հագըդամթ սէնին Ալլահըն պիւյիւք
տիւր տէյի, չաղըրտը: Ասնրա պիր իչդի
հաղըրլատը վէ էվվէլքինտէն զիատէ
ֆէննա շէյթանլարըն իսմինի չաղըր-
արագ իչերտի, լաքին օ տա զարար
վէրմէտիյինտէ, պէլի Ալլահըն հէմ
պիւյիւք վէ հէմ կէրչէք տիր տէյէ-
րէք ազիզին այաղընա տիւշտիւ վէ քէն-
տինի տէ քրիսթիյանլարըն սըրտաընա
գապուլ էթմէյէ եալվարտը: Գրալ պու
վհագրայը տույտուղունտա ղայէթլէ քէն-
տինի ալտըրտը վէ ախէր թարղ հագդ-
լարընտան կէլէմէտիյինտէ Ս. Թէոդոմ-
պուսուն պաշընը քէսթիրտի վէ Թէոֆինաս
պիր տէրին գույույա աթտըրըպ իւսթիւնէ
թօփրագ տօլտուրտու վէ պէյլէ ազիզին
շէհիտլիյինէ սէպէպ օլտու:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 19

Ս· ԴԱՒԻԹ ՓԻՅԱՄԱՊՐ

Ալլահ փէտէրի իւնվանըյլա մարուֆ
Դաւիթ՝ Բեթղեհէմ շէհրինտէ Յուդա
ասյունտան Յեսսէտէն տօղտու: Ալլահըն
կէօնլիւնճէ պիր ճան օլարագ փատիշահ-
լըղա շայէսթէ օլտու, վագթիյլէ օլաճագ

շէյլերի փիշինէն սէօյլէմէսի իչին նամտար փէյղամպէրլէր սըրասընա կէչտի, վէ մէ-
լէքլէր կիպի զէպուրլէր օգուտմասը իչին տիւնեատա շէօհրէթ պուլտու: Գարտաշ-
լարը արասընտա նէ գատար քիւչիւք իտիյսէ տէ՝ ֆազուլէթիյլէ Ալլահըն հու-
զուրինտէ պիւյիւք կէօրիւնիւպ հազիր չօ-
պան խըզմէթինտէն Իսրայէլ իւզերինէ փատիշահ նասպ օլունտու: Էյէր քիւ-
չիւքլիւյիւնտէ ազըղն այըլարը վէ արս-
լանլարը երըթըպ աթտրյսա վէ տահա փատիշահ օլմատան Ալլահըն իսմի շէրի-
ֆիյլէ ֆուզուլի Գաղիաթը սափանըյլա վուրուպ տէվիրտիյսէ, էլպէթտէ փատի-
շահ օլտուգտան սօնրա տահա պիւյիւք իշլէր իշլէմիշ վէ ֆազուլէթիյլէ Ալլահա մադպուլ օյմուշ օլաճաղընա հիչ շիւպհէ եօգ: Էթտիյի ճէնքլէրի, էտինտիյի սալ-
թանաթը վէ շանը պապինտէ Յուդա փատիշահլարը իչինտէ օնա էմնալ եօգ տուր. լաքին պուննարտան գիատէ Ալլահա մադպուլ ֆազուլէթլէրիյլէ տահա պիւ-
յիւք օլմուշ տուր: Զէքտիյի գուլմյարա սապը էթտի. ատալէթ իւզրէ տէվլէթինի իտարէ էթտի: Ալլահա վաճիպ օլան իպա-
տէթի արթըրմաղ իչին եափտըղը շէյլէր փէք չօգ տուր. պիր միւքէլլէֆ աէճտէ-
կեահ պինա էթմէյի փիքրինէ գօտու վէ լազըմ օլան բէսմիյլէ խարճընը էվլատը

Սողոմոնա թէսլիմ էյլէտի· աշդու իպա-
տէթ իլէ Ալլահըն Ահա սանտըղընըն
էօնիւնտէ օյնատը վէ զէվճէսինտէն զէհք-
լէնմէսինի հիչ եէրինէ գօյուպ ինսանտան
զիատէ Ալլահտան հիճապ էթմէ պօր-
ճունու տիւնեայա էօյրէթտի։

Պու գատար ֆազուլէթլէր իլէ միւզէ-
յեէն պիր ճան՝ Ալլահ թէալանըն պիր
ճիւզի էլի իւզէրինտէն գալգտըղը կիպի
զինա կիւնահընա տիւշտիւվէ մէյլինէ պէր
միւրատ օլմադ իչին նահագդ եէրէ ատէմ
էօլտիւրմէյէ իրթիքեապ էթտի. պէլի
պու կիւնահը վէք պիւյիւք իւտիւ, լաքին
Ալլահըն մէրհամէթինէ օլան իթիգատը
տահա պիւյիւք օլուպ օնուն եարտըմըյլա
գալգտը, վէ կիւնահընա մուգապէլէ էթ-
տիյի թէվպէ իլէ տիւնեա ալէմէ էյի
իպրէթ օլտու։

Պու թարիգ իւզրէ գըրդ սէնէ փատի-
շահլըգ էթտիքտէն սօնրա ֆիլթապի մու-
գատտէսին նագլինճէ եաշընը ալմըշ
էճէլիյլէ էօլիւպ Գուտսի շէրիֆտէ կիւ-
միւլմիւշ տիւր։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 20

Ս· ԱՐՈՒՃԱՆ ՎԱՅ ԽՈՐՆ

Պու իքի ազիզլէր Ղեւոնդեանլարըն
շահրտլէրինտէն իտիլէր, վէ Նիւշապուհ

շէհրինտէ օնլարա հապատա խըզմէթ էտէրիտիլէր։ Կիզլեճէ Ս. Ղեւոնդեան-լարը էօրտիւրմէ իչին շէհրտէն տիշարը կէօթիւրտիւքլէրինտէ՝ պունլար գալէտէ գալտըլար։ Մէզքիւր ազիզլէրին շէհիտ օլմասընտա՝ քէնտիլէրինէ իսթէտիքլէրի եէրէ կիթսինլէր տէյի տէսթուր օլունտու. լաքին պու ազիզլէր ուսթալարընըն էօլտիւյինիւ պիլմէզ կիպի օնլարտան այրըլտըգլարընտան շիքեայէթ էթտիքլէրինտէ՝ շահըն էմրիյլէ թէֆթիշ օլունտուլար վէ տինլէրինտէ գավի պուլունտուգլարընտա խայլի իսքէնճէլէրէ թէհամմիւլ էթտիքտէն սօնրա գուլագլարը քէսիլտի վէ Սուրիա թարաֆլարընա սիւրիւլտիւլէր։ Օրատա տինտարլարտան չօգ րաղպէթ պուլուպ ատլարը չավ օլմասընտա հէրթարաֆտան օնլարը կէօրմէյէ կէլիր վէ պիլէլէրինճէ փարա տահի կէթիրիր իտիլէր։ Ազիզլէր քէնտի չէքտիքլէրինի պիր շէյ եէրինէ գօմայըպ տահա հապատա օլան միլլէթի պիւյիւքլէրինին սէֆիլ հալինի նագլ էտէր վէ օնլար իչին սատագա թօփլայըպ սէնէտէ պիր օլ ուղուն վէ զահմէթլի եօլճուլուղու էտէրէք կէօթիւրիւր վէրիր վէ օնլարը թէսէլլի էտէր իտիլէր։ Օն սէնէ սօնրա ազիզ Աբրահամ օ սէմթլէրին սրճաղընա տայանամայըպ էօլիւնճէ խորէն եալընըզ գալտը, վէ իբի

սէնէ սօնրա թէքրար թօփլատըղը ագչայը մահպուսլարա կէօթիւրտիւյիւնտէ ծնլա-ըրն ըէճանըննա տայանամայըպ՝ տինտար-լարըն քէֆիլ օլմասըյլա էրմէնիսթանա կիթտի վէ օնլարըն տօսթլարըննա վէ խը-սըմլարըննա սաղլըգ խապէրլէրինի վէրէրէք տուա սրմարլար վէ Ալլահը պարըշտըրըպ թէքրար սէվկիւլիւէրինի կէօրմէ իւմի-տիյլէ թէսէլլի էտէր իտի։

Լաքին օրատա պուլտուղու իթիպարա տայանամայըպ չէքիլտի վէ թէնհատա ֆազիլանէ էօմր սիւրէր իտի։ Կէչէրտիյի էօմր թարզըյլա ինսանտան զիատէ մէլէյէ թէշպիհ օլունուր ուտու. օլ սէպէպտէն տախի, օնուն սագաթլըղընա պագմայըպ եպիսկոպոս ինթիխապ էթտիլէր։ Պու եէնի մէանէտէ էրտիքտէն սօնրա տախի էվվէլքի կիպի ալչագ կէօնիւլլիւ օլուպ միլլէթի խայրընա չօգ էյի շէյլէր թէօ-րէթտի. վէ թա քիւչիւք չաղընտան պաշլատըղը կիպի էօյլէ տէ թա էօմրիւ-նիւն սօն կիւնիւնէ տէկին միւտավէմէթ էտիպ փիր եաշընտա ախրէթէ կէօչտիւ։

Ս. ԱՊՈՒՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏ

Պու ազիզ եդեսիա շէհրինտէ էրմէնի փատիշահը Աբգարըն պաշընա թաճ եափար ըտը։ Թադէոս առաքեալ օլ շէհիրէ կէլիպ փատիշահը վաֆթիզ էթտիյինտէ Ադդէ տախի վաֆթիզ օլուպ օնա շահիրտէքի էթտի վէ ասնրա օնտան եպիսկոպոս օլարագ կէրէք Էրմէնիլէր վէ կէրէք Սուրիալըլար իւզէրինէ նասպ օլունտու։ Ֆիլ վագը ուսթատը Թադէոս կիպի քէնտիսի տէ պիր աճաիպ ղայրէթ իլէ չալըշըր ըտը. Աբգարըն սաղլըղընտա ազիզին րէսալէթի փէք էյի միւյէսսէր օլուր ուտու, լաքին օնուն Աննանուն էվլատը վէ եէյէնի Սանատրուկ Ալլահը պըրագտըգլարընտա ազիզ քէնտի տինտար սիւրիւսիւյլէ պէրապէր չօգ րէնճիտէ չէքտի։ Միւթէվէքա փատիշահ էֆէնտիմիզին տէսմիմալ իւզէրինէ չըգմըշ սուրէթինի Ուռհա շէհրին գափուսու իւզէրինէ գօմուշ ուտու. Աննանուն՝ օնու գալտըրըպ եէրինէ փութ սուրէթի գօմագ իսթէր իտի, վէ պունու Ալլահըն մախսուս պէյան էթմէսիյլէ Ադդէ տույտուղունտա կէճէլէյն պիր դաչ քիշիյլէ օրայա կէլտի. վէ ազիզ տէսմիմալըն էօնիւնէ գանտիլ ատտըգտան սօնրա

թուղլա իլէ էօրտիւ վէ տիվար իլէ եէք-
փարէ էտիպ սրվատը, վէ պէօյլէ զալիմին
էֆքեարը մէն օլուպ վագթ իլէ թէքրար
քրիսթիյանլըգ սէրպէսթլիք պուլտու-
զունատա ֆրիատոսուն ազիզ սուրէթի
թամամ պուլունտու, վէ Եդեսիա շէհրին-
տէքի ազիզ Պիքիրին քիլիսէսի իչինէ
գօնուլտու:

Զալիմ վէ փուլթիէրէսթ փատիշահ
պիր էյեամ սօնրա Փէտէրիմէ եափտրղըն
կիպի պէնիմ պաշըմա տա ալթունն սրըմալը
պիր գավուգ եափ տէյի խապէր եօլլատը.
լաքին ազիզ՝ Ալլահը թափմայան պաշա՝
էլլէրիմ գավուգ եափմագ տէյի ճէվապ
վէրտիյինտէ, փատիշահ էօվքէլէնտի վէ
սիլահտարլարընտան պիրինի եօլլայրպ՝
քիլիսէ իչինտէ քիւրսիւսիւ իւսթիւնտէ
օթուրմուշ վագ վէրիր իքէն՝ այագլարընը
քէստիրիպ քէնտինէ կէթիրթտի, վէ
Ս· Ադդէ աղըրսընա տայանամայրպ օրա-
տա ճանընը թէսլիմ էթտի: Լաքին
բավիլէրին նագլինճէ զալիմ փատիշահ
տա էթտիյինէ գարշըլըգ ճէզասընը պուլ-
տու, զիրա եափտրըտրղը սարայը սէյր
էտէր իքէն եօգարըտան պիր թաշ տիրէք
այագընա տիւշիւպ օնու եօլտիւրտիւ:

ՍՐՐՈՒՀԻ ԼՈՒՅԸ

Վրիսթիյան տինիմիզին շանը՝ պիքիրլէր գահրէմանը ազիզ Լուչիա Սիրակուսա շէհրինտէ սոյգատէ աթալարտան տիւնեայա կէլմիշ տիր։ Թա քիւչիւք չաղընտան պիքիրլիյէ չօգ արզիւսիւ վար ըտը, պու ճիհէթտէն հիւսնի իրատէթիյլէ քէնտիյի Ալլահա ֆիտա էյլէտի։ Փէտէրի էօլտիւյիւնտէ վալիտէսի իսթէտի քի պիր զէնկին վուլթիէրէսթ տէլլի գանլըյլա գըզը էվլէնսին։ Ագիզէ պու թէքլիֆ իւզէրինէ պիրտէն եօգ տէյէրէք վալիտէսինին կէօնլիւնիւ գըրմամաղ իչին մասլահաթը սիւրիւքլէտի վէ օ արալըգտա սըտգըլա Ալլահա տուսէտիպ պիր աճաիպ վէ մէմուլ օլունմաղ թարզ իլէ էլինտէն գուրթուլտու։ Վալիտէսի տէօրթ սէնէտէն պէրի խաստէ իտի վէ շիֆա պուլմայա չարէ կէօրիւնմէզ իտի։ Լուչիա Ս. Ագաթանըն իշլէտիյի միւճիզէլէրի տիւշիւնէրէք վալիտէսինէ տէ՝ օլ ազիզէնին մէզարընա կիթմէյէ թէքլիֆ էթտի. վէ օրատա խայլի զէման վալիտէսինին սաղլըգը իչին տուա էթտիքտէն սոնրա ույգույա տալտը։ Օլ զէման Ս. Ագաթա էթրաֆընտա մէլէք սիւրիւլէրիյլէ օնա կէօրիւնիւպ՝ գըզգարտաշըմ,

պէնտէն նէ՞ խոթէրսին. իշթէ վալիտէն սաղալմըշ տըր. պիլէսին քի պիքիրլեյին իլէ ճէննէթտէ սանա մաղպուլ պիր մէքքեան հազըրլամըշըն տըր տէյիպ կէօրիւնմէզ օլտու:

Ս. Լուչիա պու սէօզլէրի իշիթտիքտէն սոնրա ույանտը վէ նիչէ սէնէլէրտէն պէրի խասթէլէնմիշ վալիտէսինի պիթթէքմիլ սաղալմըշ կէօրտիւյիւնտե սէվինճինտէն պօյնունա սարըլտը, վէ Ալլահա շիւքր սունտուդտան սոնրա վալիտէսինէ տէօնիւպ պէօյլէ սէօյլէտի. Ա՛սէվկիւլիւ վալիտէմ եալվարըրըմ պունտան պէօյլէ պիր տահա տիւնեէվլի կիւվէյի իւզէրինէ պանա սէօհպէթ էթմէ. խայլի միւտտէթտէն պէրի պէն քէնտիմի սէմավի կիւվէյիմէ վէրմիշիմ, թէքրար եալվարըրըմ՝ ճէհէզ հագգընա ֆիքրինէ գօտուղունու շիմտէն պունա վէրէսին: Վալիտէսի ֆարգընա վարտը քի փարայը էլինէ վէրսէ, ալտըդը կիպի հէվիսինի տէ ֆուդարայա տաղըտաճագ. Խայր, օ օլմազ. պէն էօլիւնճէյէտէք սապը էյլէ. օլ զէման էլինէ տիւշէնի խոթէտիյին կիպի խարճ էյլէ, տէյինճէ, Լուչիա թէվազու իլէ՝ փէք էյի ամմա էօլտիւքտէն սոնրա ֆագըրլարա վէրիլէն փարա՝ սաղլըգտա վէրիլէն կիպի նէ՞ Ալլահա մաղպուլ օլա պիլիր վէ նէ՞ վէրէնէ օլ գատար ֆահտէսի

օլուր. սատագա տէտիյիմիզ տախի պիայ-
նիհի ըշըզա պէնզէր, էօնտէն թուրթար-
ան ըշըզ վէրիր. եօլ աչար. արգատան
թուրթարան հիչ քեար էթմէզ, տէյի
ճէվապ վէրտի։ Վալիտէսի՝ գըզընըն պու
ագիլ լագըրտըլարընա ճէվապ պուլամայրպ
էվէ կէլտիյինտէ էլինէ քիւլլիյէթլի
ագճէ իլէ, ֆագլա էշեալարտան վէրտի,
վէ աղիզէ ալտըդը կիպի հէվիսինի տէ
ֆագըրըլարա թէվզի էթտի։

Պու ճէմի օլան վագըալար քէնտինի
իսթէյէն սօյզատէ տէյի գանըը գուլաղընա
եէթիշտիյինտէ մուհապպէթինի խըրսա
թէպտիլ էտիպ՝ հաքիմէ՝ օնուն էվլէնմէք
իսթէմէմէսինի վէ տէվլէթ ալտահլարընը
խօրլամասընը խապէր վէրտի։ Հաքիմ
տույտուդու կիպի օնու հուզուրինէ չա-
ղըրտըպ՝ տէվլէթ ալտահլարընա գուրպան
սունմայա վէ վատ օլունան տիւյիւնիւ
գապուլ էթմէյէ նասիհաթ վէրտի. Լու-
չիա՝ Խայր, տէտիքլէրինին իքիսինի տէ
գապուլ էտէմէմ, տէյի ճէվապ վէրինճէ՝
հաքիմ՝ իսքէնճէյէ էլ վուրտուդումուզ
կիպի պու աէօզլէր տէ պիթէր, տէտի։ Ագի-
դէ Խայր խայր, Ալտահըն գուլտարընա պու
թարդ լագըրտըլար էքսիք օլմազ, Րու-
ուլտահ տայըմ աղզըմըզտան ճէվապըմըզը
էքսիք էթմէզ, տէտի։ Էյլէ իսէ աէնտէ
Րուհուլտահ վաճրմը տըր, տէյի սօրտու։

Լուչիա Եիւրէյի փաք եաշայան քիմսէ Րուհուլլահըն մէքեանը տրը տէյի ճէվապ վէրտի: Հաքիմ՝ Շիմոի սէնի պապուլխանէյէ եօլլայըմ, վէ պէօպիւրլէնտիյին պիքիրլիյին պօղուլտուղունտա փաքլըղըն տա գալմազ տէտի: Ազիզէ պու իրատէթիմէ գարշը օլտուգտան սօնրա կիւնահ օլմազ, փաքլըղըմա հիչ զարար վէրմէզ. էլիմի թուԹուպ ալլահլարընա զօր իլէ քիւնլիւք վէրտիրիրսէն, օնտան նէ՞ քեար էտէրսին. Ալլահ՝ ինսանըն տիշարըքի հասսէլէրինին զօրաքի հարէքէթինէ պագմազ, գալսին մէյլինէ կէօրէ էճրինի վէրիր, տէտիյի կիպի էտէպսիզ հաքիմ էօվքէլինիպ՝ չափուճագ ազիզէյի թուԹուպ պապուլխանէյէ կէօԹիւրմէյէ էմր էԹտի:

Ազիզէ քիւլլիւ իւմիտինի Ալլահա գօյուպ հաքիմ տիվանընտան մէյտանա չըգտը վէ Ալլահըն գուվվէթիյլէ օրատան գըմըլտամազ օլտու. իրի իրի իփլէր պաղլայրպ էօնիւնտէն սրղըրլար գօշտուրլար լաքին հէր էԹտիքլէրի նաֆիլէ օլտու, Լուչիա պիր գըմըլտանմազ գայա կիպի տուրտու: Հաքիմ պու հիքմէթի պիւյիւճիւլիւք գօրունա ազվ էտիպ ազիզէնին թէնինէ զիֆԹ եաղը սիւրտիւրիւպ էԹրաֆընա աԹէշ եագտըրտը, լաքին Ալլահըն ճարիյէսի օրատա տա սաղ գալըպ

Ալլահա տուա էթմէսինտէ, զալիմ ղայրի տայանամայրպ պօղազընը գըլըճ իլէ տէլմէյէ էմր էթտի։ Եարա աչըլըպ գան ֆրշգրըմասընտա ազիզէ գուվվէթտէն քէսիլիպ եէրէ տիւշտիւ վէ էֆէնտիմիզին 303 աէնէսինտէ ֆիւթուհաթ իլէ էօմրիւնիւ պիթիրիպ հասրէթ չէքտիյի կէօյլիւ կիւէյիսի իլէ կէօրիւշմէյէ ճէննէթտէ նաիլ օլտու։ Էօլմէսինտէն էվվէլ չօգ փութփէրէսթլէրի վազըյլա տէօնտիւրտիւ վէ քէնտի գանըյլա զուլմին տախի քէսիլէճէք խապէրինի օնլարա վէրէք թէսէլլի էթտի։ Պու ազիզէ պէլքի իամինին նուր մանասը օլտուղու հաւէպիյլէ էօթէտէն պէրի կէօզլէր խաստէլէյինէ հիմայէթճի թանըլմըշ տըր։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 23

Ս. ԹԷՈԴՈՍ ՎԻՆՈՒՄՆԵՑՈՑ ԿՈՉՅՈՒ

Ս. Թէոդոս էֆէնտիմիզին եէթմիշ իքի շահրտլէրինտէն պիրի իտի, վէ օ կէօյէ չըգտըգտան սօնրա Ս. Թոմմա՝ Քրիստոսուն Աբգարա վէրտիյի սէօզիւ խաթրընա կէթիրիպ՝ Պետրոս առաքեալըն իզնիյլէ գարտաշը Թադէոսու Աբգար փատիշահա եօլլատը։ Ս. Թադէոս՝ հագգ պիր տինի

վազ էտէրէք Եդեսիա շէհրինէ գատար եէթիշտի, վէ Բագրատունի նամինատ պիր եէհուտի րէճալըն էվինէ գօնուպ թիւրլիւ մարազլըլարա շիֆա վէրէրէք Քրիստոսու վազ էտէր իտի, շէյլէ քի օլան հիքմէթլէր սագլը գալմայըպ փատիշահըն գուլաղընա գատար եէթիշտի: Աբգար քէնտիյէ օլան վաթը ֆիքրինէ կէթիրէրէք ազիմ ալայլէ օնու սարայընա տավէթ էթտի. վէ օնուն եիւզիւնատ պիր սէմավի նուր կէօրիւպ այաղընա գափանտը. Ս. Թադէոս օնու թուրթուպ գալտըրտըգտան սօնրա նիչէ սէնէլէրտէն պէրի չէքտիյի տէրտէ շիֆա վէրտի վէ ճէմի խանէսինի Ալլահըն լութֆու քէրէմիյլէ տօլտուրտու: Շէհր իչինտէ հէր կիւն սէրպէսթճէ վազ էտիպ փութփէրէսթլէրի տօղրու տինէ տէօնտիւրիւր իւտու:

Քրիսթիյանլըգ պու կիւունէ եայըլտըղընտա՝ իլք էվվէլ պիր միւքէլլէֆ քիլիսէ եափըպ սապըգա Աբգարա պէրկիւզար եօլլանըլմըշ օլան Քրիստոսուն տէսթիմալ իւզէրինէ չէքիլմիշ սուրէթինի իչինէ գօտու: Օնտան սօնրա Ադդէի եպիսկոպոս սէչիպ՝ Աբգարըն թէվխիյէթ նամէսիյլէ տահա իչէրի օնուն էէյէնի Սանատրուկա կիթտի: Պու մէլիք տահի օնուն վազընա գափըլըպ տէօնտիւ, լաքին փատիշահլըղա կէօզ տիքտիյի իչին եիւ-

րէքտէն տէյիլ իտի. զիրա փուԹփէրէսԹ րէճալ քիպարլար իւզէրլէրինէ քրիս-ԹիյանՀ փատիշահ գապուլ էմմէյէճէքլէրինի էյիտէն պիլիր իտի, վէ պու ճիհէԹտէն ազիզի տախի եանընտա չօգ սագլամայըպ եօլ վէրտի:

Ս. Թադէոս Զաքարիա իսմինտէ շաիրտլէրինտէն պիրիսինի օրատա պըրագ-ոըգտան սօնրա՝ Գայսէրիյէ գատար կիԹտի. վէ օրատա քիլիսէ եափըպ տէօն-տիւրտիւյիւ քրիսԹիյանլար իւզէրինէ Թէոփիլոս նամինտէ պիր քիշիյի եպիս-կոպոս նասապ էԹտի: Օ արալըգտա ազիզ Աբգար փատիշահըն էօլիւմիւ զուհուր էԹտի, վէ Սանատրուկ էրմէնիսԹան իւ-զէրինէ փատիշահ օլուպ ԹէքբարՀ փուԹ-փէրէսԹլիք մէյտան ալտը: Ս. Թադէոս պու խապէր իւզէրինէ ԹէքբարՀ կէլի տէօնտիւյիւնտէ, եօլտա՝ Ր օմանտան Սանա-տրուկա Թէպրիք իչին կէլէն պէշ քիշիյէ րաստ կէլտի. պունլարը տէօնտիւրտիւ քի սօնրա Ոսկեանք իսմիյլէ շահիտ օլ-տուլար: Արտազ էյալէԹինէ կէլիպ տին-տարլարա մէԹանէթ վէրտի. Սանատրուկ օնուն հէր էԹտիյինի պիլիրտիյէ տէ օլան միւճիզէԹլէր վէ միլլէԹ պաշլարընտան վէ ապքէր իչինտէն չօղու տէօնիւպ քրիս-ԹիյանՀ օլմասընը պիլտիյի իչին ահա չը-գարամազ սուս տուրուր ուտու:

Փաաիշահըն գըզը Սանդուխտ պու օլան հիքմեթլէրի տուչտու վէ գալըպ Ս· Թադէոսու կէօրմէ արզուսիյլէ թուԹուշուպ կէճէլէյն ծնա կիմԹի, վաքԹիվ օլտու: Փաաիշահ իշիԹտիյինաէ ղայէթ իլէ էօվքէլէնտի վէ պուլտուղլարը քրիսԹիյանլարը գըլըճտան կէչիրմէյէ էմր էմԹի: Էմրի իճրա օլուպ Սանդուխտ գըզըյլա պէրապէր չօղու տա հապս օլունտուղունտա՝ Ս· Թադէոսա էլ աԹամամըլար, համեթա օ՝ Սլահտան գուվվէթ պուլուպ՝ հապս գափուտունա վարտը վէ միւճիզէթ իլէ գափույու աչըպ իլէրի կիրտի, վէ ճէմի մահպուսլարա, ալէլխուսուս փաաիշահ գըզը Սանդուխտա ԹէսէլլԹի վէ եիւրէք վէրտի: Քէնտի օրատա իքէն քրիստոս կէօրիւնիւպ գուլունուն հէր տէաիքլէրինի միւգարրէր էյլէտի վէ ճէմի մահպուսլարըն գալպինի ալլահանի լութֆույլա տօլտուրտու: Ջընտան պէքճիլէրի պու օլան հիքմեթլէրի կէօրտիւքլէրինտէ գապահամեթլարը իւգէրինէ աֆվ տիլէտիլէր վէ վաքԹիվ օլուպ օնլարըն արզուսունա կիրտիլէր:

ԷրԹէսի կիւն փաաիշահ՝ գըզը Սանդուխտուն իւգէրինէ խամիշարէ էտէր իտի, սէվտիյի իշին էօլտիւրմէք խամէմէզ իտի, վէ քրիսԹիյան տախի պըրագմագ իշինէ կէլմէտիյի իշին հապատան չըգա-

րըպ հուզուրինէ կէթիրմէյէ վէ Թադէոս տախի արայըպ պուլմայա էմր էթտի։ Լաքին փատիշահըն էմրինի իճրա էթմէ իչին կիտէն քիչի հապս գափուտունու աչըգ, վէ իչինտէ Թադէոսու վէ ճէմի մահպուսլարըն իսլթիւնտէ պիր սէմավի նուր կէօրտիւյիւնտէ՝ տէօնտիւ պիլէսինճէ կէթիրտիյի քիշիլէր իլէ քրիսթիյան օլտու. փատիշահ պունու տույտուղունտա տահա զիատէ գուտուրուպ իքի եիւզ քիշի գատար գըրտըրտը։ Սանդուխտ կէճէլէյն էմին խըզմէթքեարլարը էլիյլէ էվինտէն չամաշըր կէթիրտիպ օնլարը կիյտիրտի վէ իւզէրլէրինէ մուհապպէթ իլէ կէօզ եաշը տէօքէրէք սարայընա եագըն պիր եէրտէ կիւմտիւրտիւ։ Օնտան սօնրա Ս. Թադէոսու պուլուպ Քրիստոսուն ուղրունա քէնտինին տախի գանընը տէօքմէ արզիւսիւնիւ պէյան էտէր վէ Ալլահա՝ պու պապտէ շէֆաաթճը օլսուն տէյի եալվարըը ըտը։ Ս. Թադէոս՝ ազիզէյի թէսէլլի էթտի վէ օլ պիր քրիսթիյանլարա տախի մէթանէթ վէրիպ եէմէյէ տավէթ էթտի վէ սօնրա տուա վաղթինտէ Քրիստոսու կէօրիւպ րէճասընըն գապուլ օլմասընը վէ հէփսի պիրլիքտէ էօլէճէքլէրինի օնլարա խապէր վէրտի։ Իրթէսի կիւն ճէմի մահպուսլարը հուզուրի տիվանէ կէօթիւրտիւքլէրինտէ՝

Սանդուխտ տախի պունլարըն իչինտէյիտի, լաքին օլ պիրլէրի կիպի պաղլը տէյիլ իտի: Սանատրուկ գըզընը այրըճա եա-նընա չաղըրըպ մու հապպէթ կէօսթէրտի, լաքին տինինտէ գավի պուլտուղունտա փէտէր եիւրէյինի պըրագըպ վէ փատիշահ օլմասընը ունուտուպ օնու տէօյմէյէ վէ հապսա աթմայա էմր էթտի: Հալ պու-քի կէճէլէյն հապս գափուսու աչըլըպ Ս· Թադէոսուն պուլունտուղու մահալէ կիթմէսինտէ՝ հէր նէ գատար րէճալ քի-պար թագըմընտան տէօնէնլէր օլմուշուսա տա, փատիշահ տահա ալչագ ֆիքրինտէն վազ կէչմէյիպ ասքէր եօլլատը վէ գըզընը գըլըճ իլէ էօլտուրմէյէ էմր էթտի, լաքին ճէլլատ՝ գըլըճը օնա վուրուրում տէր իքէն՝ հասսա պաշըյա վուրմասընտա՝ հէփիսի գուտուրուպ աղիզէնին իսթիւնէ հիւճմ էթտիլէր վէ պիրիսի գըլըճ իլէ կէօքսիւնիւ վուրուպ եէրէ եամըրտը: Ազիզ Սանդուխտ պու կիւունէ զալիմ փէ-տէրինին էմրիյլէ Ցիսուսա մագպուլ գուրպան սունուլտուգտան սօնրա թէ-նինին իւզէրինէ պիր աճաիպ նուր տօղտու վէ ճէմի կէօրէնլէր հայրան օլուպ գալըր իքէն իւչիւնճիւ կիւն Ս· Թադէոս կէլիպ օնլարը վաֆթիզ էթտի· վէ Ս· Սան-դուխտուն թէնինի ալըպ կիւմտիւ:

Ս· Թադէոս տախի թուրթուլուպ վալիմ

սիաւէթլէր չէքտիքտէն սոնրա՝ Սանա-
արուկ օնու ինքի աճ արսլան էօնիւնէ ամ-
տըրտը. օնլարըն պիր զարար վէրմէտիյին-
տէ, ամէէշ իչինէ ամտը, լաքին օնատան
տա Ալլահըն քէրէմիյլէ քէսէրսիզ գուր-
թուլտուզունտա սամըր իլէ պաշընը
վուրտուրտու:

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 24

ՍՐՐՈՒՀԻ ՕԹԻԼԻՆ

Պու ազիզ՝ Ալտահիա պէյի Ուզտարի-
գոտուն զըզգարտաշըյտը, անատան քէօր
տօղտուզու իչին զալիմ փէտէրի կիզլիճէ
ալըպ էօլտիւրմէյէ գարար վէրմիշ իտի.
վէ լաքին վալիտէսի պունուն ֆարգընա
վարտըղընտա կիզլիճէ մատրը սատրզ
սիւտ անալարընտան պիրինէ վէրտի վէ
տահա վաֆթիզ օլմատան Ր էկէնտուրկ
թարաֆլարընա գաչըրտը: Ալթը ախնէ
միզտարի սիւտանատը վալիտէ մագամըն-
տա չօճուզու գայըրտը վէ վաֆթիզ էթ-
տիրիպ կէօրմէզ կէօզլէրինէ Ալլահտան
նուր ալը վէրմէ իչին վաֆթիզլէյիճի է-
պիկոպտա եալվարտը: Հէր շէյ իսթէ-
տիյի կիպի օլտուզունտա՝ ալտը վէ վէ-
տէրինին էվինէ կէօթիւրտու:

Վալիտէսի զըզընը սապալմըշ կէօր-

տիւյիւնտէ նէ գատար սէվինտիյտէ տէ, վէտէրի եիւզիւնիւ պիլէ կէօրմէք իսթէ-մէյիպ էվինտէն տիշարը էթտի. օլ սէ-պէպտէն վալիտէօի օնու բահիպէլէր մա-նասթըրընա թէրպիյէ օլմադ իչին եօլ-լատը: Օթիլիա օլ բահիպէլէրին էօմրիւ թարզընատան օլ գատար հազդ էթտի քի, վալիտէօինին իզնիյլէ էնճամ քէն-տիսի տէ օնլարըն սըրտարընա կիրտի. վէ լաքին մանատթըր չօգ ֆադըր օլտուղու իչին վէտէրինէ եալվարար քի պիր ազ իրատ պաղլատըն. օ՝ իլէ ալըդա իսթէմէ-տիյտէ տէ ոօնրա գըզընըն տուտար գուվ-վէթիյլէ գալպի թէփրէնիպ եանընա չա-ղըրտը վէ օլ անէ գատար էթտիյի մու-հապպէթ էքսիքլիյի իչին ափվ տիլէ-տիքտէն ոօնրա քէնտիյէ տիւշէր մալընըն հիսաէօինի վէրտի վէ իսթէտիյի կիպի Ալլահըն շանը իչին գուլլանմայա էմր էթտի: Ոօնրա թէքրար օնուն տուտարընը տիլէտի, վէ պիր էյի էօլիւմ իլէ Ալլահ ճանընմը ալըն տէյի րիճա էյլէ տէյէրէք թէնպիհ էթտի: Ֆիլ վագը արզիւսի միւ-ճիպինճէ չօղա վարմայրպ թէվպէքեար-լըդա էօլտիւ վէ գըզընա կէօրիւնիւպ քատարանտա տահա չօգ ճէդա չէքէճէ-յինի խապէր վէրտի վէ օնուն տուտարընը տիլէտի: Փէտէրի թէքրարէն կէօրիւնիւպ օնուն տուտար պէրէքէթիյլէ գուրթուլ-

տուղունուն խապէրինի վէրինճէյէ գատար Ս. Օթիլիա օնուն ճանը իչին տուա էթ-մէտէն վազ կէլմէտի։

Օնտան սօնրա ազիզէ պիր ուլու մա-նաստըր պինա էտիպ իչինէ եիւզ օթուղ րահիպէ գօտու վէ քէնտի՝ մանաստըրըն պաշ վալիտէսի սրֆաթըյլա օնլարը իտարէ էտէր իտի։ Սիւրտիւյիւ էօմր ուալի փէք սրգըյոր, աղղընա էթ վէ պալըգ թաամր գօմազ ըտը, եէտիյի եէմէք օթ-լուգտան, աճը աղաճ կէօքլէրինտէն վէ արփա էքմէյինտէն իպարէթ իտի։ Գուրու եէր իսթիւնէ պիր այը թուլումու սէրիպ օնուն իւգէրինտէ ույուրտուտու։ Եիւզ եասթըղը եէրինէ էյրի պիւյրիւ թաշ փարչաը դօր վէ եօրղան եէրինէ էսքի վէ փարէ փարչէ օլմուշ խրըգասընը գու-լանըը ըտը։ Պու կիուննէ Ալլահա խրգմէթ էտէր իքէն պիր գրաաա խասթէլիքտէն սօնրա էճէլ վագթըզ պասըպ իւճրէ-թինի ալմազ իչին կէօյլէր ճէննէթինէ կիթտի։ Պու ազիզէ կէօզ իլլէթինէ շի-ֆաասթճը թանըլըր. վէ հադգ թէալա ճարիյէսինին շէֆաասթըյլա սազլըղընտա կիպի էօլտիւքտէն սօնրա տա չօգ միւճի-ղէլէր իշլէմիշ տիր վէ հալա իշլէր։

ՎՐԻՈՑՈՍ ԻՖԼՅԵՑԻՈՒՄԻՆ ՄԱՀՎԱՆՈՒՑՈՒ

Փետրուլլահըն պիր թանէճիք էվլատը Ցիսուս Քրիստոս ճէմի ճիհանա ճան վէրիպ փաքլէմէ իչին Րուհուլլահըն գուվվէթիլէ համիլէ օլուպ՝ տօգուզ այ սօնրա ազիզ Պիքիր Մէրեէմտէն տիւնեայա կէլմի։ Րօմա գրալը Աւգոստոս ճէմի տէվլէթի տիւշմանլարընը գըրարագ պիւթիւն տիւնեայա սուլհ վէ րահաթլըգ վէրմիշ իտի. օլ վէճհ իլէ տախի մէզքիւր գրալ տէվլէթինին գուվվէթինի անլամագ իսթէյիպ հիւքմիւ ալըրնտա օլան նուֆուսուն սայրսընը ալմաղա էմր էթտի. վէ պու արզիւսինիւ գօլայլըղլա պաշա չըգարմաղ իչին հէր շէհրին էհալիսի իսմինի վէ տօղտուղու մահալի խապէր վէրսին տէյի մախսուսէն ֆէրման չըգարտը։ Օլ պէման ազիզ Պիքր Մէրեէմ իլէ Ս. Յովսէփ քիւչիւք Նազարէթի շէհրինտէ օթուրուտուլար. իքիսի տէ Դաւիթի փէյղամպէրտէն էնմէ օլտուգլարընտան պունլար տա եօլա չըգըպ օնուն մուգատտէմ սաքին օլտուղու Ռեթլեհէմ եէթիշտիլէր։ Տէօրթ թարաֆտան իսմլէրինի գայտ էթտիրմէք իչին օրայա կէլէնլէր իլէ շէհր տօլմուշ ուտու, վէ Ս. Յովսէփ՝ աէվկիւլիւսիւ

Մարիամա պիր մնհալլ պուլամատը. վէ կէճէ տահի իսթէ կէլտիյինտէն ղայըի օրտա գալմայրպ օնու պիլէսինճէ ալտը վէ շէհրտէն տիշարը ղարիպլէր վէ հայվանաթ եաթաղը պիր մաղարա պուլուպ իչինէ կիրտի։

Շիպհէսիզ ազիզ Պիքիր՝ էվլատլընդն տիւնեայա կէլէճէք տահմընը պիլիր իտի, օլ սէպէպտէն տահի Ս. Յովհէփ իլէ տուայա տուրուպ ադլա սրպմայդ Ալլահդն սրբրբիւպէրինէ տիւշիւնիւբվէ թէշէքքիւր օլուրուտուլար։ Պիր տէ եարը կէճէ հիչ աղրը տույմատան, ատլա պիքիրլիյինէ խալէլ կէթիրմէտէն տիւնեանդրն դուրթա-րրճրսրնը տիւնեայա կէթիրտի, վէ իքիսի պիր օնու կէօրտիւքլէրի կիպի թէվաղույ-լա Հուզուրունտա եէրէ դափանրպ սէճտէ դրլտրլար։ Սօնրա եանլարընտա պուլու-նան պիր պէզդ փարչասրնը դունտազ եափրպ ատրտրլար վէ հայվանլար եէմ-լիյինէ եաթրըտրլար։ Օրտատաքի հայ-վանլար աղըզլարրյա իփլէյէրէք մատրմ Ալլահը բսրտրը բտրլար։ Կէօյտէն փիրիշ-թէլէր էնտիլէր վէ տէօրթ եանրնտա ուչարտդ րիայէթ էտէր իտիլէր։

Մարիամ վէ Յովհէփ թարիփ էթտի-յիմիդ վէճհ իւզրէ մատտմ Ալլահդն Հուզուրունտա սէճտէ էտիպ տուրուր իքէն փհաէրուլլահ՝ խայրի սէնէլէրտէն պէրի

հասարէթինի չէքախլէրի խանըն տիւ-
նեայա կէլմեսինի պիր մէյէք էլխյլէ եվ-
հուսխլէրէ վէ պիր միւնէվվէր երլտրզ
տէլալէթխյլէ փութփէրէսթլէրէ թէպշիր
էտէր։ Պիր գաչ չօպան օլ կէճէ սիւրիւ-
լէրի եանընտա պէքճիլիք էտէր իսիլէր
վէ կէճէ եարըսը ափանտրզ պուռլարա
պիր մէյէք կէօրիւնիւպ՝ գօրդմայըն տիւ-
նեա ալէմէ օլաճադ ապիմ թէսէլլինին
միւժտէսինի վէրմէյէ կէլմիշիմ. տիւնեա-
նըն դուրթ արըճըսը քրիստոս էֆէնտիմիզ
Դաւիթ մարդարէնին շէհրինտէ տօղտու
վէ տէսխյիմէ նիշան վարընրզ վէ եէմլիք
իչինտէ դուռնատալա սարըլմըշ պիր մա-
սամ պուլուրտուռզ, տէսխյի կիպի պիր
տէ քիւմ քիւմ մէյէքլէր եիւքսէք սէս
իլէ կէօյլէրտէ Ալլահըն իամի շէրիֆինէ
համտու սէնալէր օղուռնտուռն վէ եէր իւ-
զէրինտէ գալպի վահ քիշիլէր տուխ պու-
տունլար տէյի չաղըրմայա պաշլատըլար։
Ադիզ չօպանլար՝ մէյէքլէրին օղուտուզու
պու թահթը իլահիյի տինէյիպ՝ օնլարըն
թէքրար կէօյէ կիմի մէյէրինի կէօրտիւք-
լէրինտէ՝ Բեթլեհէմէ տօղրու եօլա չըզ-
տըլար վէ օրատա պիր ախօր իչինտէ գուռն-
տատա սարըլմըշ մանըմը պուլտուլար։
Սէճտէ գրտրզտան ոօնրա պիլէէրինճէ
կէմի իրտիքլէրի չօպան արմաղանլարընը
տա չօգ բիայէթ իլէ օնա տունտուլար, վէ

եինէ սիւրիւլէրինէ ավտէթ էթտիլէր։ Պուրատա ինճիլի շէրիֆին նագլի պիթէր. լաքին իշպու ազիմ սըրրըն մանասը իւզէրինէ պիրիսի թէէլիֆ էթմէք իսթէս ճիլտ ճիլտ քիթապլար եազմայա միւհթաճ տըր։ Հէր շէյտէն գիատէ տիւշիւնիւլէճէք շէյ շու տուր քի, Ալլահըն պիր թանէճիք էվլատը ֆագըրըլըղըլա գարա գըշ վագթինտէ կէճէ եարըսը տիւնեայա կէլմէք իսթէտի։ Շիւպհէ եօք քի պիր միւքէլլէֆ սարայ իշինտէ տիւնեանըն վէրէ պիլէճէյի բահաթլըգ վէ պօլլուգ արաըընտա տօղարագ տիւնեայը գուրթարա պիլէր իտի. վէ լաքին իսթէմէտի։ Ս. Բեռնարդոս պու մատտէ հագգընա պէօյլէ աէօյլէր. Սանրըսըն քի գըշըն վէ եազըն սահիպի, կիւնտիւզին վէ կէճէնին խալիգի Ալլահ էլգադա գըշըն վէ գարանլըգտա տօղմուշ օլսուն։

Հէր շէյտէն էվվէլ հագգըմըզա օլան հատտսըզ մուհապպէթինի աշիքեար էյլէյիպ պիզիմ տախի գալպիմիզտէ քէնտիյէ տօղրու մուհապպէթ աթէշինի թութուշտուրմաղ իշին Էֆէնտիմիզ Ալլահ պու հալէ կէլտի։ Էյէր պիր մէշհուր փահթախթտա պօլլուգ վէ հուզուր արաըընտա տիւնեայա կէլմիշ օլսայըտ՝ հագգըմըզա էտինտիյի մուհապպէթի եինէ կէօսթէրիր իտի. լաքին գըշ վագթինտէ ֆագըր-

լըգ իչլինտէ տօղմասըլալա իզհար էյլէտիյի մուհապպէթ իլէ թէշպիհ օլունամազ ըտը։ Ինսան ինտինտէ խօր սայըլմըշ վէճհ իւզրէ տիւնեայա կէլմէսիյլէ պիզէ ճէննէթթ եօլունու կէօսթէրտի, վէ վագթ իլէ լհսանէն պիզէ վէրէճէյի տէրսի, շիմտի ֆիլիլէն էօյրէթտի։

Ագչա, իզզէթ վէ զէվգու սէֆա թամամաը չօղունուն խարապլընա սէպէպ տէյի՞լմի։ Քրիստոս էֆէնտիմիզ պու ճէմի միւրտար վէ ճանըմըզա զարարլը խույլարըն էօնիւնիւ ալմազ իչին քիւլլիյէն օնլարա մուղայիր պիր եօլ թուտու։ Հէվիմիզին պօրճու օնուն սէօզլէրինի տինլէմէք վէ էօմրիւմիւզիւն թարզընը օնուն էօմրիւ թարզընա վէ տէրսինէ ույտուրմագ տըր։ Հէր եօրթուլար արասընտա էն էսքիսի վէ էն մեշհուրու պու տուր. վէ րէսուլլարըն վագթինտէն պէրի պիզէ դատար եէթիշմիշ։ Միւֆսիտ վէ միւզիր փութփէրէսթլէր քրիստոսուն տօղուպ թէն ալտըղը եէրի վէ իչլինտէ գօնտուղու եէմլիյի՝ քրիսթիյանլար թաիմասընլար տէյի, դափայրպ իւզէրինէ պիր փութխանէ եափտըլար բսա տա՝ վագթ իլէ պու պօղուլուպ եէրինէ պիր կիւզել քիլիսէ պինա օլտու, վէ եանընտա ախէր չօգ մանասթըրլար տախի եափըլտը։ Իւզէրինտէն չօգ սէնէլէր տէվը օլ-

տուգտան սօնրա Ցիսուսուն իչինտէ եաթ-
տըղը ազիզ եէմլէյի Օսմայա կէօթիւրիւպ
ազիզ Պիքիրին իամինէ պինա օլունմուշ
ուլու քիլիսէ իչինէ գօտուլար, վէ հալա
օրատա տուրուր։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 26

Ս· ՍՏԵՓԱՆՈՍ ՆԱՀԱՏԱԿԱՑ

Տինի թամ, Բուհուլսահ իլէ տօլու, լաթֆ վէ գուվվէթ պապինտէ միւթէ-պէր Ստեփանոս՝ Գուրթարըճըլար ուղրու-նա էօմրիւնիւ ֆիտա էտիպ իւլք դանըն-ը տէօքսիւնչիւ իչին Շէհիտլէր պաշը թա-պիր օլունուր։ Տօղտուղու մահալ վէ աթալարընըն իամի մալում տէյիլ տիր, լաքին եէհուտի օլմասընա շիւպհէ եօղ տուր. եաշընը ալտըղընտա նամատար նա-մուս ուսթատը Գամալիէլին շահիրտի օլ-տու վէ փաք եաշայըշըյլա վէ վուգու-ֆիյէթ իչին մուգատտէմ եէհուտիլէր ինտինտէ նէ գատար իթիբար պուլմուշ-ուտույտա տա՝ Բուհուլսահ կէլտիքտէն սօնրա հայրան օլաճադ տին դայրէթիյլէ վէ իղհար էյլէտիյի գալպ փաքըլըղըյլա մէշ-հուր վէ մէմնուհ օլտու։ Եէտի սարկաւագ-լարըն պաշը օլուպ՝ ֆուգարէլէրէ սատա-դա թէվկիլ էթմէ խըզմէթինտէն պաշգա

առաքեալքարա տախի եարտըմ էտէր իտի: Իւք խըզմէթի իճրաաբնատա զայէթ տիզգաթը վէ առիլ օլմասը իչին իւզէրինէ հիչ պիր շիքեայէթ իչնտիլմէմիշ տիր: Մովսէյին այնըարընա Ստեփանոսուն զայէթ աշինա օլմասընը եէհուտիլէր էյի պիլիր իտիլէրիտ տէ, օնուն ակըպէթլիլէ Քրիատոսու վազ էթմէյինի չէքէմէյիպ արաըարընատա իթթիֆազ էթտիլէր հիյլէլի սիւալլէր վէ թիւրլիւ միւճատէլէլէր իլէ օնու տիւշիւրմէյէ չալըշըր ըտըլար: Պունա գանատաթ էթմէյիպ խէզալէ վէ շէրիր քիշիլէրէ ագճէ եէտիրտիլէր վէ օնլարըն ազգըյլա, Ստեփանոս՝ Մովսէտ վէ Ալլահա գարշը քիւֆր էթտի տէյի, ճէմիաթի արատընատա սէօյլէր վէ իտթիլալ չըգարմազ իտթէր իտիլէր: Ֆիլհագիգա գուրտուգլարը թէրթիպ միւճիպինճէ խազալէ արատընատան պիր գաչը ազիզին իւզէրինէ հիւճմ էտիպ թուէթտուլար վէ սիւրիւքլէյէրէք օնուն շէրիաթընը քեամէ իչին մահասուսիյէ ճէմ օլմուշտիվան էօնիւնէ կէօթիւրտիւլէր: Շէքվաճըլար՝ ազիզին գապահաթընը սէօյլէտիքտէն սօնրա եալան շահատլար տա օնլարըն տէտիքլէրինի միւգարրեր էթտիլէր: Հէր քէս կէօզլէրինի տիքմիշ օնուն եիւզիւնէ պագար վէ աճէպա րէնկի աթար վէ եիւրէք չըրփընթըսըյլա իւզէրինատէ

պիր թէպտիլաթ կէօրէպիլիր մկիզ տէյի տիգգաթ էտէր իտիլէր. լաքին իւմիտլէ-
րինէ գարշը լէհճէսի պիր մէլէք սիմաթը
կիպի օնլարա կէօրիւնիւր իտի։

Էզճիւմլէ մէճլիս Ֆիքրինէ գօսուղու
քէմլիքատէն կէրի տուրմատը վէ քեահին-
լէր պաշը Պու իշլիթտիյիմիզ շէյլէր սա-
հիհմի տիր տէյի սիւալ էթտիյինտէ՝
Ս. Ստեփանոս ազգընը աչըպ պիր ածախպ
էլֆապ իլէ Քրիստոսուն իւզէրինէ սէյ-
լէտի վէ Մովսէս մարգարէյի տախի օնուն
հագգընա տէմինտէն եազտըղը իշին փէք
չօգ մահ էթտի։ Վէլ հասլ օնլարըն
խաինլըղընը եիւզլէրինէ վուրուպ՝ Սիզ ա
սէրթ եիւրէքլի վէ գուլագլարը սաղըր
խաինլար, սիզ փէտէրլէրինիզ կիպի հէր
զէման Րուհուլլահա գարշը տուրուբսու-
նուզ, տէյէրէք թազիր էթմէյինտէ, օրա-
տա թօփ օլանլար պու ազարա տայանա-
մայըպ էօվքէլէրինտէն քէնտիլէրինի
եէրլէր վէ ալանէն րէզիլ օլմալարը իշին
տիշլէրինի գրճըրտատըր ըտըլար. լաքին
ազիզ օնլարըն էօվքէսինի պիր շէյ եէրինէ
գօմայըպ կէօզլէրինի կէօյէ տօղրու գալ-
տըրտը վէ Ալլահտան իմոատ տիլէտի։

Օլ տագիդէ Ալլահըն էվլատը Ցիսուս
Քրիստոս աշկեար օնա կէօրիւնիւպ թէ-
սէլլի էթտի վէ զանիմէթ իլէ ալլահանի
լութֆա նայլ օլուպ շու հուզուրտաքի

ճէնք իչինտէն ֆիւթուհաթ իլէ չըգաճա-
ղընա սէօզ վէրտի։ Ս· Ստեփանոս պու
ազիմ զիյարէթ իւզէրինէ ղայէթ շազ
օլուպ պիւլէնտ ավազ իլէ, Իշթէ կէօյլէր
աչըլմըշ՝ ատէմ օղլունու փէտէրուլլահըն
սաղ թարաֆընտա օթուրմուշ կէօրիւ-
յօրսէմ տէյի չաղըրընճա, տէօրթ թա-
րաֆտան գօրգունճ սէս իլէ պաղըրմայա
պաշլատըլար վէ իշթիմէմ իչին գուլագ-
լարընը գափատըլար։ Անընլարը միւճիպին-
ճէ գապահաթլընըն իւզէրինէ իլէ թաշը
աթանլար եալան շահատլար օլաճաղը-
տըլար, պունլար գօլայլըղլա վէ զահմէթ-
սիզ թաշլարը ֆըրլատտա պիլմէ իչին րու-
պալարընը չըգարըպ Սաւուղ իսմինտէ
պիր տէլի գանլըյա սագլամաղա վէրմիշ
իտիլէր քի ասնրա ատընը տէյիշտիրիպ
Պօղոս գօտու վէ ֆիլիպէի շէրիֆին իլէ
տիրէքլէրինտէն պիրի օլտու։ Ս· Ստե-
փանոս իլէ իպթա կէօզլէրինի կէօյէ չէ-
վէրիպ, Եա րէպպիմ Յիսուս, ճանըմը գա-
պուլ էյլէ տէյէրէք օնուն եարտըմընը
տիլէտի. վէ ասնրա տիղ չէօքիւպ ուս-
թատը կիպի՝ Եա Ալլահ շուննլարընն էթ-
տիյինի կիւնահ սայմա տէյի եիւքսէք
սէս իլէ չաղըրտըգտան ասնրա թաշ եը-
ղընը ալթընտա ազիզ րուհինի թէսլիմ
էթտի։

Ալլահտան գօրգար քիշիլէր ազիզին

թէնինի ալըպ կիւմուիւլէր, վէ պազիլէրին զիւիմինճէ պունլարըն պաշը՝ մէրհումուն նամուար ուսթասը գամպուլել իսի ք՛ի օնուն թէնինի ալըպ գուտսի շէրիֆսէն եէտի միլ ըրազ միւլքիւ իչինտէ կէօմ-միւշ տիւր։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 27

Ս. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԵՒԱՆԳԵԼԻՍՏ

Գուրթաըըճըմըզըն ակվիւլիւս շաիրտի վէ ինճիլինի եազան՝ Զեբեդիանըն օղլու՝ Ս. Յովհաննէս Գալիլեանըն Բեթսայիդա շէհրինտէ տօղմուշ տուր։ Պու ազիզ Յակովբոս պիրատէրի վէ փէտրիյլէ պէ-րապէր պիր տէֆա Գեննեսարէթ գըյը-արնատա ադ էօրէր իքէն՝ Քրիստոս օնու չաղըրար վէ Յովհաննէս իհմալ էթ մէտէն հէր շէյի պըրագար, պապաըրնա պիլէ պազմատան անիտէ դարատաշըյըա պէրա-պէր էնատինատէն կիթ տի։ Քրիստոսուն օնա օլան այրըճա մուհապպէթինին ակպէպի պիքիրանէ փաքըզըզը օլմուշ տուր։ Պունա պէտէլէն Յովհաննէս տէ օնու չօգ ակվէր իսի վէ Գողգոթա տաղընատա միւսիպէթլի իսքէնճէլէր քեատխինի իչմէյէ պաշլատը-ղընտա՝ օնուն վալիտէսի Մարիամըն եա-

նընաա ծ տուրմուշ պագար ըտը: Պու
սէպէպտէն օ պիր բէսուլլարտան հիչ
պիրի օնուն կիպի էվլատ իւնվանըլյա
Ալլահ վալիտէսինէ թէսլիմ օլունմատը:
Ֆիլ վագը պունատան տահա զիատէ մու-
հապպէթինի կէօսթէրմէ իչին նէ՞ էտէ-
պիլիր իտի: Եէր իւսթիւնատէ էտինէ պի-
լէճէյի էն զի գըյմէթ վէ մինէնտի պու-
լունմազ վալիտէսինի օնա սրմարլատը,
վէ օնտան պաշգասընա ինանամատը. վէ
լաքին օնու տախի վալիտէսինէ թէսլիմ
էթմէյլէ քէնտիյէ գարտաշ սէչտի, վէ
քէնտի վալիտէսինի օնա տա վալիտէ
էթտի: Լաքին սէվկիւլիւ ուսթասը վէ
գուրթարըճըսընըն խաչ իւզէրինտէ բէ-
զալէթիլէ էօլմէսինի կէօրտիւյիւնտէ՝
Յուվհաննէսին գալպինտէ նէ գատար եա-
րէլէր աչըլմըշ տըր: Քրիստոս էֆէնտի-
միզ խաչ իւսթիւնտէ ազիզ ճանընը
թէսլիմ էթտիքտէն սօնրա՝ Յուվհաննէս
էլիյլէ օնուն ազիզ թէնինի աշաղը ալտը
վէ կիւմտիւքտէն սօնրա Ալլահ վալիտէ-
սիյլէ էվէ տէօնտիւ վէ ազիմ հասրէթ
իլէ օնուն գըյամէթինէ պէքլէտիքտէն
սօնրա իհեա օլուպ շահիրտլէրինէ կէօրիւն-
մէսինտէ քէնտիսի տէ օնլարըն թէսէլ-
լահինէ հիսէտտար օլտու: Սօնրա ազիզ
պէքիր Մէրեեմ վէ օլ պիր բէֆիգլէրիյլէ
Քրիստոսուն կէօյէ չըգմասընը կէօրիւպ

*

ուզում կիւն հազըրլըզ կէօրիւքտէն ասնրա օնլար իլէ պէրապէր Րուհուլլահը գապուլ էթմի։ Արտընտան չօգ կէչմէ-մի վէ օլ պիրլէրինտէն էվվէլ Պեարոս առաքեալ իլէ պէրապէր Քրիստոսուն իսմի շէրիֆի իչին բէնճիտէ չէքմի։ Ինքիսի պէրապէր Գուտսի շէրիֆին իպատէթ-խանէսինի կէզտիքլէրինտէ գափու եա-նընտա պիր քիւթրիւմէ բասթ կէլիպ, Քրիստոսուն իսմիյլէ օնա շիֆա վէրտիլէր, վէ ասնրա վազլարը իչին հապսա գօնուլ-տուլար։

Տըշարը չըգարըլըպ վազ վէրմէյի եա-սագ էտէնլէրէ՝ Տօղրուտունու սիզ սէօյ-լէյին Ալլահ գայլ օլմըրմու քի օնտան գնատե սիզին սէօզինիւզիւ թուխալըմ. սիզ կէօրիւպ իշիթտիյիմիզտէն զայրի շէյ սէօյլէյմէյիզ, տէտիլէր։

Պունտան պէօյլէ պիր էյեամ տահա օլ պիր րէտուլլար իլէ եէհուտիլէրի տէօն-տիւրմէ իչին Գուտսի շէրիֆտե չալըշ-տըգտան ասնրա՝ քէնտի քիւչիւք Ասիա թարաֆընա կիթտի։ Քրիսթիյանլար խասիմի Դոմետիանոս թախթե ճիւլուս էթտիյինտե Յովհաննէսին իշլէտիքլէրինի տույուպ օնու Բօմայա կէթիրմէյէ էմր էթտի. վէ օրայա վարտըգը կիպի փուխ-լարա գուրպան տուն տէյի թէքլիֆ էթ-տիլէր, վէ լաքին ազիզ պու շէյթանի

թէքլիֆի բէտտ էտիպ սէրպէսթճէ հադդ պիր տինի իդրար էթտիյինտէ գրալըն էմրիյլէ ազիզի պուտադլը չըպուղլա տէօյտիւլէր վէ ասնրա գայնար գայնար եադ դազանը իչինէ աթտըլար· վէ լաքին Ալլահըն սէվկիւլիւ շաիրտի խայլի զէման քէտէրսիզ իչինտէ գալըպ օրատա ճէմ օլմուշ ճէմիաթա վադ վէրիր իտի: Զալիմ գրալ՝ օլան բէզալէթ իչին նէ էտճէյինի պիլմէյիպ գազանտան չըգարթը, վէ պիր գաչ քրիսթիյանլար իլէ պէրապէր Պաթմոս ատասընա սիւրտիւ· Ս· Յովհաննէսին եաշը տօգտանը կէչմիշ իտիյտէ տէ պու նահադ սիւրկիւնիւ մուհապպէթ իլէ գապուլ էթտի:

Եօգարըտա զէքր էթտիյիմիզ ատայա տախլ օլտուղունատա Ալլահ թարաֆընտան չօգ ածահիպ շէյլէր կէօրտիւ վէ հէվիսինի տէ էլիյլէ Ալլահըն էմրինէ իթտաաթէն եազտը, քի շիմտի Քիթապի մուգատտէսին պիր հիսսէսի տիր: Մէգքիւր գրալըն էօլիւմիւնտէն ասնրա իթլտալը չըգըպ օլ պիր քրիսթիյանլար իլէ Եհուտա շէհրինէ կէլտի վէ էօլիւնճէյէ տէք օրատա գալտը: Ճէմի բէտուլտարտան գիտաէ եաշտաը վէ եաշը եիւգիւ կէչմիշ օլմասընտան մատտա չէքտիյի զահմէթլէր սէպէպիյլէ գուվվէթտէն տիւշմիւշ օլմտաը իչին ախէրլէր գալտըրըը քիլիսէյէ

**

կէօթիւրիւր իւտիւլէր։ Տայըմ՝ Ա՛ֆվկիւլիւ էվլատլարըմ, պիրիպիրինիզի սէվին, տէյի նասիհաթ վէրմէսինտէն պիր տէֆա պիրիսի օսանըպ՝ նէ՞ իչին հէր զէման պու լագըրտըլարը սէօյլէրսին տէյի սիւալ էթտիյինտէ՝ ազիզ. Օնուն իչին սէօյլէրիմ քի Քրիստոսուն թէմպիհի փիր, էլ վէրիր քի պիրիսի օնու իճրա էթսին, տէտի։ Պու ազիզ պիր տէլի գանըլըյը՝ ֆազիլէթ թահսիլինտէ թէրպիյէ էթմէյչին պիր տօսթունա թէալիմ էթմիշ իտի. լաքին սօնրա գաչըպ թիւրիւտիւլէր պաշը օլմասընը տույտուղունտա՝ հէր թէհլիքէյի կէօզիւնէ ալըպ՝ օնուն փուտույա կիրտիյի տէրէյէ կիթտի։ Պախթը իշէյիպ օնու պուլտուղունտա՝ պօյնունա սարըլըր վէ եօլսուզ սէնտաթընտան չէվիրմէյէ նասիհաթ վէրտի վէ պու վէճհ իլէ օնուն ճանընը սէլամէթէ չըգարտը։ Վէլհասլ պու թարիգ իլգէ խայլի զէման տահա եաշատըգտան սօնրա Էֆէնտիմիզին 104 թարիխինտէ Եփեսոստա էճէլիյլէ էօլտիւ։ Ա. Ցովհաննէս պալատէ զիքր օլունան քիթապլարտան մաատա իչ մէքթուպ տախի եազմըշ տըր։

Ս. ԸՂԸՒՆԻ ԿՈՉՄՈ

Պու ազիզէ Սփանեատա զէնկին վէ փուԹփէրէսԹ ամԹալարտան տիւնեայա կէլսի, Թա քիւչիւք չաղընատան Ալլահըն ԹէրԹիպիյլէ՝ քրիսԹիյան տինինէ գալ-պինաէ էօյլէ պիր մէյլ տուրատու քի ա-Թալարը նէ գատար զօր տախի էտէր իսիլէր իսէ ատ՝ հիչ պիր Թիւրլիւ օնու փուԹլարա գուրպան սունմայա գանտը-րամատըլար։ Տահա օն ալԹը եաշընատա իքէն՝ փէտէրինին էվինէ քրիսԹիյան տինինի իսԹէտիյի կիպի էօյրէնէմէտիյի իչին պիր գաչ արգատաշ իլէ կիզլիճէ վաԹանընըն պըրագտը վէ Ֆրանչատա Վիէննա շէհրինէ էմինէն եէԹիշիպ ար-զիւսիւ միւճիպինճէ վաֆԹիզ օլտու։ Ա-րեզնանու գրալ քրիսԹիյանլարըն օրատա չօղալմասընը իչԹիտիյինատ օնլարը արա-մայա չըգտը վէ տինլէրինի ինչեար էԹ-մէյէնլէրէ էօլիւմ էօրֆ էԹտի։ Աղաւնի արգատաշլարըյլա հէփիսինատէն էվվէլ ԹուԹուլուպ գրալըն հուզուրինէ կէօ-Թիւրիւլտիւյիւնատէ, Ամէն, քիմ սին վէ նէ իչին պու շէհիրէ կէլմիշսին տէյի՝ օնա օորտու։ Ազիզէ՝ քրիսԹիյանըմ, շիմտիտէն պիլմիշ օլսաըն քի նէ վատըն վէ նէ տախի էօրֆ էԹտիյին էօլիւմ գունԹարըլճմատան

*
* *

պէնի այրըա պիլիր տէյինճէ, զալիմ էօվ-
քէսինտէն տիշլէրինի գըճըրտաթտը վէ
օնու գօրգուլթմա իչին կէօզլու էօնիւնտէ
արգատաշլարընը տէօյմէյէ վէ պաշլարընը
քէսմէյէ էմր էթտի։ Սօնրա ազիզէյէ
տէօնիւպ՝ էյէր սէօզիւմ իթտաւթէն ալ-
լահլարա գուրպան սունարսան պիր թա-
նէճիք օղլումու սանա վէրմէյէ սէօզ վէ-
րիրիմ, տէտի. վէ լաքին Աղաւնի էվվէլքի
վէճհ իւզրէ մէրտանէ իլէրի վարտը՝ պէն
սէօզիւմիւ վէ զալպինի Ալլահ կիւվէյիմէ
չօգտան պէրի վէրմիշիմ, իզզէթ, իքրամ,
իսքէնճէ վէ էօլիւմ պէնի օնտան այրըրա-
մազլար, սամա սէն եա՛ գրսլ, էյէր ազ-
լընը պաշընա թօփլայրպ տա կիւնահընա
թէվպէ էտէրէք կէրչէք Ալլահա սէճտէ
գրլմազսան էպէտի իսքէնճէլէրէ տիւչէ-
ճէքսին, տէտի։

Զալիմ Աւրեղիանոս՝ հէր շէյտէն զիա-
տէ պիքիրլեյին քրիսթիյանլարա մազ-
պուլ օլմասընը վէ օնու զայպ էթտիքլէրի
գաստար պաշգա հիչ պիր շէյ իւզէրինէ
աճըմազ օլտուգլարընը էյի պիլէրէք՝
Աղաւնիյի թուրթուպ պապուլխանէյէ
կէօթիւրմէյէ էմր էթտի։ Սէքիզ տէլի
գանլընըն պիրի օնուն օտասընա կիրմէյէ
ճէսարէթ էթտի. վէ լաքին Աղաւնի օնու
կէօրտիւյիւնտէ՝ քիւլլիւ իւմիտինի Ալլա-
հա գոյուպ վէ օ թէհլիքէլի սաաթտա

օնուն եարտըմընը տիլէյիպ՝ պիր հէյ-
պէթլի թաւը իլէ, եա՛ շէյթան ալաթը
օլմուշ մէքրուհ ճան, եանըմա կէլմէ
սահիպիմին մէլէյի պուրատա տըր. պանա
եարտըմ էթմէյէ հազըր տըր, էյէր գը-
լըմա տօգանաճագ օլուրսան պէլանը պու-
լուրսուն տէյինճէ, տէլի գանլը սարսըլսըր
վէ պագըպ տէօրթ թարաֆընտա պիր
ազիմ նուր գըլյասը կէօրտիւ վէ եանընա
վարմայա ճէսարէթ էտէմէյիպ ալիւլ
աճէլէ տիշարր գաչտը, վէ եիւքսէք սէս
իլէ միւսթագիլ Աղաւնինին թափտըղը
Ալլահ կերչէք օլմալը տէյի չաղըրտըգտան
սօնրա պաշընա կէլէնի նագլ էթտի վէ
պիր տահա այաղընը օ օտա իչինէ պաս-
մատը: Զալիմ գրալ պու հիքմէթի տույ-
տուղունտա պուտագլը չըպուղ իլէ թէնի
փարչ փարչէ օլունճայատագ ազիզէյի
տէօյտիւրտիւ վէ տէմիր թարաղ իլէ կէօք-
սիւնիւ գազըտըգտան սօնրա ալէվ իչինէ
աթտը. վէ լաքին ափանսըզ եաղմուր
եաղըպ աթէչի սէօնտիւրտիւյիւնտէ ազի-
զէնին պաշընը գըլըճ իլէ քէստիրտի:

Մէզքիւր զալիմին էմրիյլէ իպրէթի
ալէմ իչին ազիզէնին թէնի պիր գաչ կիւն
օրթատա գալտը, վէ լաքին օնուն շիֆաա-
թըյլա պիր պէյին կէօզիւ աչըլմասընտա
ազիմ ալայ իլէ կիւմտիւրտիւ: Հագգ
թէալա ճարիյէսինին շիֆաաթըյլա վա-

ֆիր միւճիդէլէր իշլէմիշտիր վէ հալա իշ-
էր։ Էւրոփանըն չօգ թարաֆլարընտա
պու ազիզէնին իամինէ քիլիսէլէր վէ մա-
նաստըրլար եափըլմըշ տըր։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 29

Ա· ԻՆԳՈՒՍ Վ֊Ի ԳՈՄՍՆԱՆ ԿՈՉՍՈ

Տիլսէր վէ մէլէքսիմա ազիզ Դոմնա
ասյզատէ օճագտան օլուպ սարայ իշինտէ
փէրվէրտէ օլմուշ վէ Մաքսիմիանոս գրալ-
տան սախթէ ալլահլարըն պաշ խըղմէթ-
ճիլէրի սըրտասընա կէչիրիլմիշ իտի։ Լաքին
Ալլահըն նուրի օնուն գալպինտէ տօղուպ
թափտըղը ալլահլարըն եալան օլմասընը
թանըը վէ գալպի՝ կէրչէք Ալլահըն մու-
հաքաքէթիյլէ թուղտուշուր ուտու։ Պիր
թագրիպ իլէ Պօղոս առաքեալըն քիթա-
պընը էլինէ կէչիրիպ օգուտու վէ տօղ-
րուլուղու թանըտըղընտա օնու պուլմայա
թալիպ օլտու։ Պիր կէճէ կիպլիճէ շէհր
պիւյիւքլէրինտէն պիրինին իլմ վէ քրիս-
թիյան տինի թալիմաթընտա թէրպիյէ
օլմուշ պիքիր դըզընը քէնտիյէ չաղըրըպ
ֆիքրինի աչտը, վէ շիւպհէլէրինի հալլ
էթտիյինտէ օնտան ոօնրա քրիսթիյան
օլմա ղայրէթինէ տիւշտիւ։ Քէնտի կիպի

էյիյէ մէյլլի վէ գալպի փաք Ինդոս նա-
մինաէ խատիմլէրինաէն պիրինի ալըպ կէ-
ճէլէյն շէհր եպիսկոպոսու Ս· Կիւրղոսա
կիթաի, վէ օնաան հազգ եօլունու թա-
նըրգտան ասնրա տին թալիմաթը իչինա-
էէ թէրպիյէ օլսու վէ վազթի կէլ-
տիյինաէ իքիսի աէ վաֆթիզ օլուպ Րու-
ուլլահը գապուլ էթտիլէր։

Օլ կիւնլէրաէ բուհանի փէաէրի Ս·
Կիւրղոս էօլտիւյիւնաէ պու ապիզլէր էօյ-
սիւզ կիպի գալըպ նէ գոտսար ածրաըլար
բաա տա՝ Ալլահըն տայըմ քէնաիլէրիյլէ
պէրապէր օլմասընա գանըպ թէսէլլի օլ-
տուլար· վէ օնաան տէրս ալտըգլարը էօմր
թարզընտան կէրի տուրմազ բարլար· սա-
բայտան ալտըգլարընը տաղլարը վէ քէն-
տիլէր ճիւզի պիր շէյ իլէ կէչինիր իտիլէր։
Մէլուն շէյթան պու ապիզլէրին իւզէրի-
նէ գըզգանըպ սարայ քէթխուտասընըն
գուլաղընա օնլարընէթտիքլէրինիե էթիշ-
տիրտի, վէ պիր գաչ ֆասիտ քիշիլէրին
ֆիթլէմէյիյլէ օտալարընը աչըպ իչինաէ
պիր գաչ բուհանի քիթապ վէ խաչտան
գայըբ շէյ պուլմատընտա օնլարըն նէ
ֆիքիրտաէ վէ նէ ֆիիլտաէ օլմալարընը ան-
լայըպ՝ աէօյտու վէ իսքէնճէ վէրտիքտաէն
ասնրա գարտանըը Հապտա ատթարըտը։ Ս·
Գոսֆա տահա Հէնուզ օն տէօրթ եաշընը
տօլտուրմուշ ուտու վէ պու իսքէնճէյի նէ

գատար Ալլահըն ուղրունա մուհապպէթ իլէ չէքէրիյսէ տէ՝ զաիֆ թապիաթը տայանամայըպ խասթէլէնտի։ Լաքին զաիֆլէրէ գուվվէթ վէրէն Ալլահ մէ-լէյինի եօլլայըպ օնլարը թէսէլլի էթտի վէ Դոմնայա շիֆա վէրտիքտէն սօնրա կէօ-րիւնմէզ օլտու։ Պիր գաչ կիւն սօնրա քէթխիւտա օնլարը կէօրմէ իչին հապսա կէլտի վէ իւմիտինէ դարշը սաղ րահաթ վէ էյի հալտէ պուլտուղունտա շաշտը, վէ գրալտան իզինսիզ հապսա գօտուղու իչին գօրգուպ թէքրար ազատ էթտի։ Օնլար եինէ ատէթլէրի իւզրէ ազ շէյ իլէ գանսաաթ էտիպ հէր էլլէրինէ կէլէնի ֆուգարայա տաղըտրը ըտրլար։ Պու թա-րիգ իւզրէ օրատա խայլի զէման էօմր կէչիրտիքտէն սօնրա՝ փութփէրէսթլէր էլինտէն գուրթուլմաղ իչին Դոմնա՝ ագլը քէնտիյէ եար տէյիլ կիպի թիւրլիւ համագաթ շէյլէր էտիպ էնճամ Ալլահըն թէրթիպիյլէ՝ սարայ քէթխիւտասը օլ պիրլէրին րէյ վէ րէճաալնա պինայէն օնու շէհր եպիսկոպոսու Ս. Անթիմոսա թէալիմ էյլէտի վէ պիլէսինճէ խըզմէթ-քեարը Ինդոսու տախի վէրտիքտէն սօնրա օնլարը պագմաղ իչին լաղըմ կէլէն ագ-ճէյի տէ ճէօմէրտճէ վէրտի։ Ս. Անթիմոս մասլահաթըն իչ եիւզիւնիւ նէ գատար պիլէրիտիյսէ տէ պիլմէմէգլիք թասլայըպ

ազիմ սէվինճ իլէ իքիսինի տէ գապուլ էթտի, Դոմնայը բահիպէլէր վէ Ինդոսու բահիպլէր մանասթըրընա գոտու։

Մաքսիմիանոս տիւշմանլարընա գարշը էթտիյի ճէնքտէն ֆիւթուհաթ իլէ տէօնտիւյիւնտէ օլան էյլէյի ալլահլարընըն քէրէմինտէն թանըյըպ օնլարա գուրպան սունմագ իսթէտի, վէ պու վէսիլէ իլէ չօգ քրիսթիյանլարը ածը ածը իսքէնճէլէր իլէ էօլտիւրտիւ։ Սօնրա Ինդոս վէ Դոմնա ագլընա տիւշիւպ արաթտը, վէ Դոմնանըն պաշընա կէլէն գազայը տույտուղունտա Ինդոսու սարայընա կէթիրթտիրիպ թէքրար էվվէլքի խըզմէթի իզդէրինէ գոտու. լաքին Ինդոս՝ եիւզտէն նէ օլտուղունու պէյան էթմէյիպ կիզլիճէ օտասը իչինտէ եէրի կէօյիւ եարատան Ալլահա թափմասընտա պիր գաչ ֆասիտ քիշիլէր գէլալա օնու կէչտիլէր, վէ օնուն էմրիյլէ թուրթուպ էլլէրինի արգասընտան պաղլատըլար, պօղազընա հալգա թագըպ հապսա սիւրիւքլէտիլէր վէ այաղընը թօմրուղա վուրուպ սրգտըլար։ Սօնրա Դոմնանըն արգասընտան տիւշիւպ օնու թէքրար արաթմաղա պաշլատը, վէ լաքին ազիզ՝ մանասթըր պիւյիւյիւնիւն էմրիյլէ թէպտիլ էրքէք րուպասը կիյինիպ գաչտրղընտա մանասթըր իչինտէն էլինէ տիւշէն բահիպէլէրէ րէնճիտէ վէր-

ան։ Սօնրա Ինդոս իլէ ախէր չօդ քրիս-
թիյանլարը տախի էօլտիւրիւպ սույա
աթտը, վէ Դոմնա արդատաշլարընըն շէ-
հիտլիք թաճընա նայլ օլմալարընը տույ-
տուդունտա օնլարա Հասէտ չէքիպ քէն-
տի սագլանտըղը եէրտէն չըղտը վէ շէ-
հիրէ կէլիպ միւճիզէթ իլէ տէնիզ դը-
յրարնա տուշէն թէնէլէրի պուլուր կիւ-
մէր իտի։ Լաքին էթտիյի պիր կիւն պէ-
յան օլուպ թուխտուլտուդունտա քէնտի-
սի տէ արզիւսինէ պինայէն Քրիստոսուն
ուղրունա գանրընը տէջէրէք Հաարէթ
չէքտիյի շէհիտլէր թաճընա նայլ օլտու։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 30

Ս· ԻՐԱՒԱՓԱՕ

Պէկոս գրալըն տէվլէթի էյեամինտէ
Իգմիրէ եադըն պիր քէօյտէ Իրաւափտա
չօպանլըղ էտէր իտի. քրիսթիյանլարա
օլան զուլմ վադթինտէ պիւյիւքլէրին
պիրի տաղլարա դաչտը վէ արայըճըլար
արգասընա տուշիպ պուլամտարդլարըն-
տա դաչանը կէօրտիւնմի տէյի Իրաւա-
փառա սիւալ էթտիլէր։ Օ՝ արամալարը-
նըն ուպէպինի պիլէրէք եէրինի սէօյլէ-
մէտի. իսթէրսէնիպ պէնի ալըն օնուն
եէրինէ կէօթիւրիւն տէյի մէյտանա

չըգտը: Ուզերինէ կէլէնլէր նէ՞ էտէճէք-
լէրինի շաշըրտըգլարընաս՝ Իրաւափառ
նէ՞ իչին օնու արտյօրաունուզ տէյի սօր-
տու· Քրիսթիյան տրը, ալլահլարա գուր-
պան սունմազ իսթէմէյօր, էյէր տահա
ինաս էտէճէք օլուրսա գրալըն էմրիյլէ
էօլիւմէ միւսթէհագ օլաճազ տրը տէյի
ճէվապ վէրինճէ, ազիզ՝ Քրիսթիյան օլ-
մաարընըն նէ գարարը վարըմըշ, օ տա
սիզին կիպի պիր ատամ տէյիլմի, պրօտ-
գրն, արգասընաան տիւշմէյին տէյի եալ-
վարտը· լաքին օնլար օնու թուրթմազ
իսթէտիքլէրինաէ էօնլէրինէ տիւշտիւ
վէ Իզմիր շէհրինաէ հաքիմին էօնիւնէ
չըգտը: Հաքիմ օնուն արատըգլարը քի-
շիյի ազգամաարընը տույտուրմուննա էօվ-
քէլէնտի վէ քէնտինին քիմ վէ նէ մէգ-
հէպտէն օլմաարընը թէֆթիշ էթտիքտէն
սօնրա իսքէնճէ վէրմէյէ պաշլատը: Եէրէ
եաթըրըպ պիր ատամ միգտարի գարընընա
վուրտու, վէ սօնրա եինէ հաքիմին թէք-
լիֆինէ գայլ օլմատըղընաա տէմիր թա-
րազ իլէ քէմիյինէ վարընճայատազ թէ-
նինի գազըթտը: Իրաւափառ պու էղի-
յէթլէր արտաընտա տույմազ կիպի Ալ-
լահա տուա էտէր վէ օնուն եարտըմընը
տիլէր իտի: Օնտան սօնրա եէր իսթիւնէ
տէմիր թարազլար տիզիպ ազիզի իս-
ղէրինէ եաթըրտըլար վէ թէնինի օլ տէ-

րէճէ չէքտիլէր քի ազալարը պիրիպիրին-
տէն այրըլըպ խիւրտէխաշ օլտուլար. վէ
Ալլահըն գուլու քէնտիյէ օլան ինայէթ
իչին շիւքր սունարագ ազիզ բուհինի
եարատըճըսընըն էլինէ թէսլիմ էթտի
վէ օրայա եադըն պիր մահալտէ կիւ-
միւլտիւ։

ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 31

Ս. ԵՐԳՈՒԸՐ ՓԱՏԻՀԱՆ

Տիւնեա փատիշահլարը իչինտէն իւք
Քրիստոսա ինանան պու ազիզ օլմուշ
տուր. պօյլու պօսլու, ազիլ, ալիմ վէ
հազիմ պիր քիմսէ իտի։ Տէվլէթինին
իքինճի սէնէսի եէրին կէօյիւն փատիշահը
վէ գուրթարըճըսը Յիսուս Քրիստոս տիւ-
նեայա կէլտի, վէ եաշընը ալըպ վազ
վէրմէյէ պաշլատըղընատա Աբգար տախի
օնուն միւճիզէլէրինի իչիտիպ օնա ինան-
մայա գարար վէրտի. վէ սէպէպի տախի
պէօյլէ օլմուշ տուր։

Աբգար տէվլէթի օմուրու իչին Պաղես-
տինտէ Ըօմա այանը Մտուինուսա րէճա-
լընտան էքի քիշի իրսալ էյլէտի։ Պուն-
լար իչլէրինի պիթիրիպ եէրլէրինէ տէօնէր
իքէն Քրիստոսու վէ օնուն իշլէտիքլէրինի
կէօրմէ իչին Գուտսի շէրիֆէ կիթտիլէր.

վէ քէնտիլէր հայրան օլտուգտան սօնրա հէր կէօրտիւքլէրինի կէլիպ Աբգարա նագլ էթտիլէր։ Ագիլ փատիշահ պու ամահիպ հիքմէթլէրի տույտուղունտա գալպի Ալլահ Թարափընտան նուրլանըպ տէրագատ օնա ինանտը, վէ Ալլահտան պաշգա օնուն էթտիյինի քիմսէ էտէմէզ տէյէրէք գալպինտէ սէճտէ գըլմայա պաշլատը։

Եէտի սէնէ մուգատտէմ ամէմ թահ֊ֆասընա գարշը էթտիյի ճէնք վագթըն֊տան պէրի ույուզլուգ կիպի թէնինտէ պիր իլլէթ փէյտա օլմուշ ուտու. հէր նէ քի էթտիյսէ շիֆա պուլմանըն չա֊րէսի օլմատը. պու ճիհէթտէն պիր մէք֊թուպ իլէ Քրիստոսա Հալինի արզ էյ֊լէտի, վէ կէլիպ քէնտինի տիւզէլթմէյէ րիճա էթտի. վէ մէքթուպին սուրէթի պու տուր. "Արշամըն օղլու Աբգար փատի֊շահ Գուտսի շէրիֆտէ պէյան օլան գուր֊թարըճը վէ էյլիքտար Ցիսուսա սէլամ վէ տուալէր. Իլաճարդ վէ էճզասըդ էթ֊տիյին հէքիմլիք վէ վէրտիյին շիֆալար մալումումտուր. իշիթտիյիմէ կէօրէ ամա֊լարըն կէօզիւնիւ աչայօրսուն, թօփալ֊լարը եիւրիւտիյօրսուն, ույուզլարը տիւ֊զէլտիյօրսուն, վէ էօլիւլէրի պիլէ տիրիլ֊տիյօրսուն։ Պունլարը իշիթտիյիմտէ ֆիքրիմէ գօտում քի սէն եա կէօյտէն

էնմէ Ալլահ վէ եահօա օնուն էվլատըրըն քի պունլարը էտէյօրսուն. օլ ճիհէթտէն իշպու Թահրիրիմ իլէ րիճա էտէրիմ, քէրէմ էտիպ պուրայա կէլէմին վէ պէնիմ տախի իլլէթիմէ շիֆա վէրէմին։ Պունտան գաթի նազար տույտում քի եէհուտիլէր աէնտէն շիքեայէթ էտէյօր վէ սրգընթը վէրմէք իսթէյօրլարըմըշ, պէնիմ պիր քուչուք շէհիրիմ վար, իքիմիզէ տէ եէ-թիշիր»։ Պու մէքթուպու էլչիլէրին էլինէ վէրտիքտէն մատտա Թէմպիհ էթտի քի էլ գապա կէլմէք իսթէմէզսէ օնուն Թավվիրինի կէթիրսինլէր. վէ պու սէպէպտէն պիլէլէրինճէ Յովհաննէս նամինտէ պիր Թաավիրճի տախի եօլլատը, քի օնուն Թաավիրինի ալըն։ Էլչիլէր Գուտսի շէհրինճէ վարտըգլարընտա՝ Քրիստոսուն սիաոէթ վագթը եապլաշմըշ ըտը, օլ սուբէթտէն տախի Աբգարըն տավէթինի գապուլ էտէմէտիյէ տէ Թովմաս տա-քեալըն էլինյլէ քէնտի Թարաֆընտան ճէվապընը վէրտի վէ սուբէթի տախի պու-նէվտիր։ «Պէնի կէօրմէտէն ինանանլարա մուԹլու, քիԹապ պէնիմ հագդըմա պէյլէ սէյլէր. կէօրէնլէր ինանմայա-ճագլար վէ կէօրմէյէնլէր ինանըպ եա-շայաճագտըրլար։ Գալտը քի օրայա տանա կէլէյիմ տէյի եապայօրսուն, վէ լաքին պու բայա նէ իշին եօլլանմըշտամ

իճրասըն էթ-Մելիյիմ. իշիմի պիթիրիպ պէնի եօլլայանա տէօնէրսէմ, շաիրտէ-րիմտէն պիրինի օրայա եօլլարըմ քի տեր-տինէ տէրման վէրսին, սանա վէ էլին ալ-թընտա օլան թէվապիլէրինէ էօմր իհսան էյլէսին,,։

Էլչիլէր Աբգար փատիշահըն արզիւսիւ վէ էմրի միւճիպինճէ Գուրթարըճըմըզըն թասավիրինի ալմադա չալըշտըլար, վէ լա-քին հէր նէ էթտիլէր իսէ օնա պէնզէտէ-մէտիքլէրինտէ՝ Քրիստոս աճըտը, վէ պիր թէմիզ պէզ փարչասը ալըպ եիւգիւ իս-թիւնէ գօտու վէ ալլահանի լէհճէսի իւզէրինէ թըպ օլունմասընտա մէքթուպ իլէ պէրապէր օնու տա Աբգարա եօլլատը։

Աբգար պունլարը ալտըղընտա տէրունի գալպինտէն Քրիստոսուն հէր եազտըգ-լարընա իթիմատ էթտի, վէ հէր տէտիք-լէրի պիրէր պիրէր թէքմիլ օլուպ թա-դէոս առաքեալըն Էրմէնիսթանա կէլմէ-սինտէ հասրէթ չէքտիյի շիֆայը պուլտու վէ տէրսինտէն գուրթուլտու։ Լաքին Աբգար քէնտի տէօնմէսիյլէ գանատաթ էթմէյիպ տէվլէթի ալթընտա օլանլար-տան մատատա օլմայանլարը տախի տէօն-տիւրմէյէ չալըշըր վէ եազըյլա Ռօմա գրալը Տիբերիոսա պիլէ օլան հիքմէթի պէյան էտէր վէ եալվարըր ըտը քի Քրիս-թիյան օլմագ իսթէյէնլէրէ մանի օլմա-

սըն: Պուհատան մահատա ախէր տօսթ փահիշահլարա տաճի եազըր վէ հէվի-
սինէ՝ քրիստոսու գապուլ էտիպ օնուն տինի թալիմաթը իւզրէ եաշամայա նա-
սիհաթ վէրսին: Պու կիւունէ՝ քրիստո-
սուն իհթիշամը իչին հէր էլինատէն կէլէն
ղայրէթի էթտիքատէն ածնրա տահա եազ-
տըղլարը մէքթուպլարըն ճէվապընը ալ-
մահատն էճէլիյլէ էօլտիւ վէ տիւնեա
փահիշահլըղը եէրինէ կէօյտէ էպէտի
փահիշահլըղ սիւրմէյէ նայլ օլտու:

ՑՈՒՑԱԿ

Աբգար. 894։
Աբդլմսեհ. 70։
Աբիբաս. 687։
Աբրահամ. 853։
Ագնէս կոյս. 46։
Ադդէ. 856։
Ադրիանոս. 332։
Ամֆանագինէս. 90։
Ամֆանասիա. 624։
Ակիփսիմոս. 664։
Ահարոն. 445։
Աղաւնի կոյս. 885։
Ամբրոսիոս. 803։
Ամենայն սուրբք. 650։
Այիթալաս. 664։
Այցելութիւն. 4։
Աննանիա. 523։
Անարատ յղութիւն. 812։
Անդրէաս առաք. 773։
Անդրէաս սէրապիէր. 290։
Անդրոնիկոս. 568։
Անդրոնիկոս. 624։
Անթիմոս. 369։
Անիկտոս. 252։
Աննա. 138։
Անտոն. 520։
Անտոն անապատական. 520։
Աշխէն. 769։

Արիստակէս. 777։
Արտեմիս. 599։
Ափրա. 199։
Բաբելաս Հայր. 376։
Բաբելաս վէ շայիրտէրի. 14։
Բագարատ. 73։
Բագոս. 552։
Բարաղամ. 744։
Բարթուղիմէոս առաք. 808։
Բեռնարդոս. 295։
Բոնավենդուրա. 17։
Գաբրիէլ. 684։
Գայիանէ. 540։
Գաղղոս. 64.
Գենեսիոս. 476։
Գուրիաս. 687։
Գրաբոս. 815։
Գրիգոր լուս. 714։
Գրիգոր Ակրակ. 746։
Գրիգոր Աքանչէլ. 751։
Գրիգորիս. 777։
Գամիանոս. 1։
Դանիէլ. 777։
Դանիէլ մարգ. 315։
Դաւիթ անյաղթ. 442։
Դաւիթ մարգարէ. 851։
Դեմետրիոս. 642։
Դիոնիսիոս. 506։
Դոմինիկոս. 155։
Դոմնա կոյս. 888։
Եգիպիոս. 361։
Եդուարդ Ինկ. փատիշ. 575։
Եդմունդ արք. 691։
Եղիազար. 445։
Եղիսաբէթ Թիւրինկէն սուլթ. 668։
Եղիսաբէթ Փորթ. սուլթ. 38։

Եղիշէ. 442։
Երանոս. 313։
Երմոգինէս. 815։
Երմոնէ. 383։
Եւգինէոս. 472։
Եւգինէոս. 628։
Եւլոգիոս. 117։
Եւպրաքսիա. 110։
Եւսեբիոս քահ. 263։
Եւստաքէոս. 457։
Եւստրատիոսեանք. 830։
Եւփիմէ. 431։
Եփեսոս տիրնէյի. 580։
Եօթն մանկունք Եփ. 618.
Զաքարիա. 381։
Ընծայումն. 739։
Թադէոս. 862։
Թաթուլ. 487։
Թեկղա. 481։
Թերեզիա. 582։
Թէոդիտէ. 150։
Թէոդորա. 417։
Թէոպիստէ. 457։
Թէոպոմպոս. 849։
Թէոնաս. 849։
Թիւբոս. 834։
Թովմաս առաք. 308։
Թովմաս Գանթ. եպիս. 54։
Իգնատիոս աստուածազգեաց. 631.
Իգնատիոս Լոյոլա. 176։
Ինդոս. 888։
Իրաւափառ. 892։
Լաւրենտիոս. 244։
Լէոպոլտոս. 705։
Լուդովիկոս Ֆրանչա փատի. 325։

Լուդովիկոս եպիս. 491։
Լուչիա. 858։
Խադ. 782։
Խարիթեանք. 602։
Խոսրովիդուխտ. 769։
Խորէն. 853։
Ճնունդ Ս. Աստուածածնի. 394.
Ծնունդ Քրիստոսի 871։
Կաթարինէ Ջէնովայեցի 464։
Կալիստրատոս 497։
Կայետանոս 214։
Կարոլոս Պորոմէոս 645։
Կիպրիանոս 525։
Կիրակոս 85։
Կղեմէս Րօմա Հայր. 759։
Կլոդիլտէ Ֆրանչա սուրթ. 25։
Կոզմաս 1։
Կոտոլեվա 32։
Կրոնիդէս 520։
Հենրիկոս Րօմա գրայր 121։
Հիլարիոն 606։
Հիլտէկարտիս 437։
Հիպերիքեանք 10։
Հոմոբոնոս 700։
Հռիփսիմէ 540։
Հռոքոս 232։
Վամպէոս 560։
Վամպէուհի 560։
Վեռնդեանք 102։
Վուկաս աւետարանիչ 596։
Վուկիանոս քահանայ 548։
Վումարոս 592։
Վունկիանոս եիւղ պաշը 590։
Վուպոս եպիս. 144։
Մակաբայեցի եէտի գարտաշլար 190։
Մակարիոս 628։

Մակարիոս 472։
Մամաս 366։
Մաղաքիաս եպ. 673։
Մանէ 638։
Մատթէոս աւետարանիչ 709։
Մարգարիտա 96։
Մարուգէ 836։
Մարտինոս եպիս. 656։
Մեռկիւռիոս 763։
Մինաս 815։
Մինաս եգիպտացի 689։
Միւռոն եպիս. 243։
Միքայէլ հրեշ. 684։
Մովսէս մարգ. 445։
Մովսէս քերթող 442։
Յակինթոս 279։
Յակոբոս 616։
Յակոբ Մծբնայ հայրապետ 836։
Յակովբիկ 785։
Յեսու 356։
Յերոնիմոս 511։
Յուդիտա 85։
Յովակիմ 138։
Յովհաննէս Աւետարանիչ 880։
Յովսէփ քահանայ 664։
Յուլիանէ 754։
Յուսիկ 777։
Յուստինէ 525։
Ներսէս Լամբրոնացի 238։
Ներսէս Մեծն 728։
Ներսէս Շնորհալի 209։
Նիկիա տիրնէյի 255։
Նիկողայոս Իզմիր հայրապ. 820։
Նունէ 638։
Ձմեռն Քրիստոսուն խըսըմը 502։
Ոսկեանք 452։

Ուրսուլա 636։
Ջէչիլիա 765։
Պանտալէոն 125։
Պեղագիա 557։
Պիմէն 350։
Պիպիանա 782։
Պղատոն 703։
Պրոքոս 568։
Պուղգերիա 388։
Պօղ 826։
Պօղոս Ճգնաւոր 798։
Ռոմանոս 736։
Սաբա 795։
Սահակ Պարթեւ 400։
Սամոնաս 687։
Սամուէլ մարգ. 304։
Սանդուխտ 862։
Սարգիս 552։
Սեւերիանոս Սեբաստացի 414։
Սիմփորոսա 79։
Սուքիասանք 336։
Սոփիա 204։
Սպիրիդիոն 839։
Տանիսլաւոս Գոսմիգա 676։
Տեփանոս Աճառբիս. փաստ. 271։
Տեփանոս Դահաւկայ 876։
Տեփանոս Ուղնեցի 284։
Տեփանոս Օմմա Հայր. 659։
Վասիլուհի 408։
Վարդանանք 220։
Վարոս 487։
Վարոս 572։
Վառվառէ 790։
Վէնգէսլաոս փաստիշ. 424։
Վերափոխում 264։
Վինչէնցիոս Պաւլացի 60։

Վրթանէս 777։
Տարագոս 568։
Տիտոս 165։
Տրդատ 769։
Բօզա Լիմալը 351։
Բօզալիա 410։
Փելիքս Վալուալը 696։
Փիլիպպոս առաք. 713։
Փոտինոս 252։
Քառասուն եւ հինգ վկայք 65։
Քլարա 168։
Քրիստիանա 845։
Քրիստինէ 131։
Օգոստինոս 431։
Օթիլիա 868։
Ֆրանչիսկոս Ասիզի 531։
Ֆրանչիսկոս Պօրճիա 564։

4398

ՍԱՀԻՔԻ	ՍՏՈՐԸ	ՍԽԱԼՎԱ	ԻՍԼԱՀ
47	15	գալընաճագ	գըլընաճագ
106	29	թէաճճիւպպէ	թէաճճիւպտէ
128	23	տայտուղունտա	տույտուղունտա
226	9	սէօլլէր	սէօզլէր
262	6	միւճատէլէսինի տէ	միւճատէլէսինի տէ պիթիրիպ՝ եօրթույու
292	18	թէհ խյէլէրինէ	թէհնիյէլէրինէ
347	7	թէքլիֆ	թէէլիֆ
470	10	զայպ	զայպ
621	23	ազըլ	աղըլ
640	2	Ա՛ծխէթ	Ա՛ծխիթ ա
642	17		

908

5n

ՀՀ Ազգային գրադարան
NL0594123